

$$\begin{array}{r} 322 \\ 2 \overline{) 644} \\ \underline{644} \\ 0 \end{array}$$

322

पुस्तकालय

अथ पुनः नवमी नवत्योः नामक पाषाण यन्त्रा लये मुद्रितः ॥

फरवीस

सप्तहशिरामणिः

श्रीमत्सकल विद्या विनोद श्रेष्ठित यशे द्वाते पूरिता शान्तगला वाला एधितांवि कां प्रि सरसी रहसि लब्ध
कृति काव्य तज्जायनेक विद्याभिन्न जयोध्या निकट वर्ति नोएही सन्निधि सन्नाह ग्राम नासि दिवेदि
वंशवतंस श्री प्रण्डित सरथु प्रसाद कृतः

यत्र

अनेक ज्योतिष पुराण स्थिति गुण्ये भ्य न्नादाया तीव परिश्रमा दावप्रयक कृत्य विषया स्सर्व विद्वज्जनो पका
एयाति सरल तथा वर्णिताः सगन्धकार महेश दत्ताभ्यां संशोधितः

लक्ष्मणपुरे

श्री युत मुन्शी नवल किशोर नामक पाषाण यन्त्रालये मुद्रितः ॥

प्रवर्तमान १८७५ ई०

विद्वत्सिपत्र

प्रकट हो कि यह संग्रह शिरोमणि नाम पुस्तक जिस को अयोध्या निकट बर्हि नौगढ़ी सज्जिदि सन्नाह ग्राम वासी श्री परिडित सरयू प्रसाद जी सम्पूर्ण विद्या में उहस्पति के तुल्य हैं उन्हीं ने अतीव प्रीतिपूर्ण कार्य ज्योतिष प्रमाण स्थिति के अनेक ग्रन्थों को एकत्र करके इस अमूर्त ग्रन्थ को बनाया दृष्टकारण कि वे परिडित जी इन पुस्तकों को दृक्कट्टा न कराने के कारण इन विषयों को नहीं जान सके और अपनी प्रतिष्ठा के कारण प्रच्छकों की तुल्य का कुछ बगल देते हैं दृष्टकारण अपने विधि वार नष्टय योग तार शुभाशुभ वर्ज्य लग्न गोचर विवाह अन्त्याधान याना गृह प्रवेश मिश्रतिथि निर्णयार्थि प्रकारों के शास्त्र नन्तद्विषयों को प्रति सुगमता से वर्णन किया है और अधिक करके बहुधा ग्रन्थों में दो चार प्रसंग वलिनिन्दे और दूसरों जो आवश्यक कार्यों का विचार दृष्टि से सब हैं जैसे उत्तम शकुन स्वप्न परीक्षा हस्त स्वाविचार दिष्टिकातिथि निर्णय आदि ऐसी २ अनेक बातें हैं इसी कारण सुग्रीनवल केशो साहब ने अपने छोटे स्वने में रूप बाधा ॥

सूची पत्र

पृष्ठ संज्ञा	पृष्ठ संज्ञा	पृष्ठ संज्ञा	पृष्ठ संज्ञा	पृष्ठ संज्ञा	पृष्ठ संज्ञा	पृष्ठ संज्ञा	पृष्ठ संज्ञा	पृष्ठ संज्ञा	पृष्ठ संज्ञा	पृष्ठ संज्ञा	पृष्ठ संज्ञा
वारकृत्यं	१६	२	नक्षत्राणां सख्या	२४	१०	योगानां युगाशुभफलं	३१	६	भद्राकर्माणि	३४	८
वारदीवा दोषो	१७	३	ध्रुवादि संज्ञा	२४	११	अथ धृषी प्रभा	३१	७	भद्रायां दोषापवादः	३४	१०
तैत्तिरीयगोपुत्राशुभं	१७	१०	नक्षत्र मुखकृत्ये	२४	१२	अथ करालाज्ञानं	३१	११	भद्रावियये विशेषः	३४	२
तैत्तिरीयगोपुत्राशुभं	१८	३	पञ्चकं	२४	१३	करालास्वामिनः	३१	१२	अथ सप्तमी प्रभा	३४	३
वारहोरा	१८	६	अन्वादि संज्ञा	२४	१४	कराला कृत्यं	३१	१३	ताराविचारः	३४	१०
अथ चतुर्थी प्रभा	१८	४	नक्षत्र चारः	२४	१५	भद्रायां विशेषः	३१	१४	राशयः	३४	११
नक्षत्राणि	१८	४	उत्तरार्धज्ञानं	२४	१६	भद्रायां विभागफलौ	३१	१५	नक्षत्राणां चरणाः	३४	८
नक्षत्रेभ्यः	१८	६	गत रात्रिज्ञानं	२४	१७	भद्रायां विभागफलौ	३१	१६	चंद्राशुभशुभफलं	३४	६
शुभाशुभनक्षत्राणि	१८	६	दिवा रात्रौ शुभार्ताः	२४	१८	भद्रायां विभागफलौ	३१	१७	चंद्राशुभशुभफलं	३४	६
नक्षत्राणां कृत्यं	१८	७	वागपत्वेन वाजसू-	२४	१९	भद्रायां विभागफलौ	३१	१८	चंद्राशुभशुभफलं	३४	६
पुष्य प्रशंसा	१८	८	अथ पञ्चमी प्रभा	२४	२०	भद्रायां विभागफलौ	३१	१९	चंद्राशुभशुभफलं	३४	६
नक्षत्राणां स्वस्थं	१८	९	योगज्ञानं	२४	२१	भद्रायां विभागफलौ	३१	२०	चंद्राशुभशुभफलं	३४	६

सूचीपत्र

पृष्ठ	पंक्ति	पृष्ठ	पंक्ति	पृष्ठ	पंक्ति	पृष्ठ	पंक्ति	पृष्ठ	पंक्ति
काव्यविशेषे ग्रहणं	४०	१	एयामपवादः	४२	५	दुष्टयोगः	४८	२	संक्रान्तौ त्याजकालः
चंद्रवले विशेषः	४०	४	चैत्रादिमलेषून्यत्वे	४२	८	त्याज्यतिथयः	४८	२	तिथेश्च दृष्टिदोषो
आवस्ये दानं	४०	६	षडः	४३	५	मृत्युयोगः	४८	८	त्रियुक्कालयमनयोयो
अथाष्टमीप्रभा	४०	१०	नक्षत्रदोषः	४३	१०	दग्धयोगः	४८	२	फलं
शुभाशुभं	४१	२	शून्यनक्षत्राणि	४४	४	त्रिविधं गंडान्तं	४८	२	वापरत्वेन शुभाशु
पर्वणी	४१	४	सून्यराशयः	४४	८	अर्द्धयामः	४८	२	भयोगः
तात्कालिकीतिथिः	४१	४	दुष्टयोगानां खल्वः	४४	८	कुलिककंदकाल	४८	२	अथ नवमीप्रभा
कार्यं परत्वेन	४१	४	दोषापवादकोरवि	४४	८	वेलायमचरदाः	४८	२	त्याज्यानां संगतः
दग्धयोगः	४१	४	योगः	४४	८	दुष्टक्षणं	४८	२	ग्रहणाद्युत्पातानां
वियोगः	४१	४	सिद्धयोगः	४४	८	त्याज्यसुहृतीः	४८	२	त्याज्यविचारः
हुताशनयोगः	४२	४	सिद्धि योगः	४४	४	दोषा नैवेन त्याज्यदो	४८	२	गुरुशुक्राद्यतेवर्ज्य
यमचरण	४२	४	सिद्धि योगः	४४	४	दोषा नैवेन त्याज्यदो	४८	२	गुरुविद्यं

सं.सं.	पृ. सं.	पंक्ति	लघानि	पृ. सं.	पंक्ति	वस्तुधरणं	पृ. सं.	पंक्ति	वस्तुधरणं	पृ. सं.	पंक्ति
सिंहस्य गुरुद्वयः	६३	१	लघानि	६८	२	वस्तुधरणं	१४	१	कोशेय	१०	४
मकरस्थोऽपि	६३	१	रणि स्वामिनः	६८	१	सुभगाद्याः विशेषः	१४	४	रोमजं	१०	६
तपोर्दोषापवादः	६४	१	गुरो ज्ञानि	६८	२	वारफलं	१४	६	सत्त्वकंचुका०	१०	७
तीर्थविशेषेऽपि द्वेष्टा	६४	२	नीचं	६८	११	वस्त्राभरणादिधार	१४	८	स्वर्णजतंतुनय	१०	८
पवादः	६४	२	मूलत्रिकोणं	६८	११	रां	१४	८	वस्त्रधारणं	१०	८
चित्रोद्येस पञ्चवि०	६४	२	लघानां कृत्यानि	६८	३	चूरी चक्रं	१४	९	वस्त्रनिर्माणां	१०	१०
कलनमि	६४	२	लघुभुक्ति प्रयाणं	७०	६	कक्षलादर्शो	१४	१०	कुशुभादेवस्त्रांजनां	१०	११
सिंहस्ये गुरोर्द्वयमे	६४	२	षट् वर्गाणि	७०	१०	नवपल्लविकृतौ प्रलं	१४	११	सूचीकर्म	१०	१२
सोष्ट्यापवादचानं	६४	२	तन्वादिभावसंज्ञा	७२	६	सुहृन्निनवस्त्रधारणं	१४	१२	वस्त्रच्छालन	१०	१३
लुप्तवस्त्रविज्ञा०	६७	४	वर्गोत्तमनपांशाः	७३	३	वस्त्रविशेषे वारिपि०	१४	१३	उपानत परिधानं	१०	१४
तदेष्ट्य हरवाक्यं च	६७	८	लघुगृहवत्	७३	४	कलनौलव	१४	१४	विनानवृत्तिका	१०	१५
						कुशुलं	१४	१५	वस्त्रमय जगोहनि-	१०	१६

संस्कृत

सूचीपत्र

नवांगनाभोगः	पृष्ठ पंक्ति	सर्ववस्तुविक्रयः	पृष्ठ पंक्ति	वृद्धार्थधान्यप्रयोगः	पृष्ठ पंक्ति	नवान्न चक्रम्	पृष्ठ पंक्ति
नीतचत्वारम्भः	२७	अथ गृहस्थेन भू-	२६	गृहाच्छादनम्	२७	कोष्ठादौ धान्य-	२८
नटक्रिया	२७	यादीनां क्रयवि-	२६	हलप्रवाहः	२७	स्थापनम्	२८
वृक्षलता रोपः	२७	क्रयो	२६	हलचक्रम्	२७	वीजसंग्रहः	२८
आणम चक्रम्	२७	वणिज्यम्	२६	नीलोत्तिः	२७	तृणाण्जुभिर्धा-	२८
नीकाग्रहनम्	२७	निधिद्रव्यादिद्वि-	२६	प्रस्थारोपण-	२७	न्यवधः	२८
पशुकलं रक्षान	२७	संगृही-	२६	धान्यच्छेदः	२७	ऊखल मूश्रली	२८
चरुही चक्रम्	२७	अथ द्रव्यादीनां गु-	२६	कणमर्दनम्	२७	चूर्णमर्दनचक्रं	२८
उष्ट्रमहिष्यादिभृत्यं	२७	त स्थाने स्थापनम्	२६	धान्या नयनं	२७	सूर्यचक्रम्	२८
अथ दनचारिकृतं	२७	द्रव्य प्रयोगः	२६	फलपुष्पोत्तारणं च	२७	चुल्ही चक्रम्	२८
पक्षीकृत्यम्	२७	धान्यविक्रयः	२६	अन्नपाकक्रिया	२७	मार्जनी चक्रम्	२८
	२७	रससंग्रहः	२६	नवान्न भोजनम्	२७	गोमयपिण्डचक्रं	२८

सूचीपत्र

दीपचक्रम्	दृष्ट	पंक्ति	श्लोक	दृष्ट	पंक्ति	अत्र शांतिः	दृष्ट	पंक्ति	मननम्	दृष्ट	पंक्ति
चलप्र चक्रम्	८४	२	श्रीपथ चरणाम्	८६	८	श्रीगोप्यज्ञोनेष्टयोगः	८८	४	मननम्	९०	२०
स्वाली चक्रम्	८५	४	सेवाच	८७	२	स्वाराधुपद्वेष्टयोगः	८९	६	होलिकात्सवः	९१	२१
रुष्टकादिगुहर्त	८६	५	रसोत्पादनम्	८७	३	ज्ञानं प्रवतमात्र	८८	४	मल्लक्रिया	९२	२
कोल्लु चक्रम्	८७	१०	रससेवनम्	८७	४	वापरत्वनसेष	८८	४	सूर्यग्रहराम्	९२	३
धर्मीक्रिया	८८	११	वातसेगेतेल्लेपन	८७	५	विचारः	८९	३	नराध्वपशूनां रम-	९२	४
शोदिकं पौष्टिकं क-	८९	२	रक्तमोक्षणं वमन	८७	५	दोषज्ञानायापरः	८९	३	ननम्	९२	५
होमसे दगुहतिफल	९०	८	विरक्तो	८७	८	क्रमः	८९	२	अथ सेनुबंधः	९२	६
होमसे वन्तिवासः	९१	८	लोहसाहः	८७	८	सूर्यदंष्ट्रेनष्टयोगः	८९	२	लवणरुतलम्	९२	७
मंनरीक्षा	९२	११	सेगेनसनात्कष्ट	८७	१०	रोगविमुक्तस्नानम्	८९	३	जिनचारिका	९२	८
मंनयं औपासनादि	९३	५	दिन संख्या	८७	१०	रक्तमोक्षणं स्नानं	८९	४	खंडक्रिया	९२	९
वीरसाधनम्	९४	७	सेगेत्यज्ञोनेष्टफ-	८७	१०	रक्तमोक्षणं स्नानं	८९	४	शैलुत्वनदकलं	९२	१०
	९५	८	ले	८८	३	रोगमुक्तस्य वहिर्ग-	८९	४	मैलकयेनकुलं	९२	११

सं-सं	पृष्ठ सं-सं	पृष्ठ सं-सं	पृष्ठ सं-सं	पृष्ठ सं-सं	पृष्ठ सं-सं	पृष्ठ सं-सं	पृष्ठ सं-सं	पृष्ठ सं-सं
अथ तारादिफलम्	११३	७	गृहाणां क्रमवेधः	११५	१	शनेस्सार्द्धसप्तवारि	११७	७
द्विनिस्तद्विशीप्र	११३	४	रवेः	११५	८	ई कगीय विचारः	११७	७
अथ गार्ग्यप्रकरणम्	११३	१०	भौमशनि केन्द्रेण	११५	८	शनेस्सन्तरणादिवि	११७	७
अथ रत्नेः फलम्	११३	११	बुधस्य वेधः	११५	१०	चारः	११७	७
चन्द्रस्य	११४	१	गुरोर्वेधः	११५	११	प्रतिवाहनम्	११७	७
भौमस्य	११४	३	शुक्रवेधः	११५	१२	गृहाणां फलसंग्रहः	११७	७
बुधस्य	११४	६	अथ देशविभागः	११५	१३	गृहाणां फलम्	११७	७
गुरोः	११४	७	वेधः	११५	१४	विषमस्ये गृहे कर्ज्या	११७	७
शुक्रस्य	११४	८	अथ वर्गानुसारेण	११५	१५	नि	११७	७
शनेः	११४	१०	फलं	११५	१६	गृहाणां दानानि	११७	७
गुरु केत्वोः	११४	११	गृहाणां मन्त्रिभोग	११५	१७	गृहदुल्लस्य मौख	११७	७
शुभफलं दृष्ट्वाः	११४	१२	मानं	११५	१८	धी स्थानम्	११७	७

三

सूची पत्र									
श्रुति	श्रुति	श्रुति	श्रुति	श्रुति	श्रुति	श्रुति	श्रुति	श्रुति	श्रुति
गर्भाधानम्	१२४	८	अमुक्तसूत्रम्	१२८	२	एतेष्टुहकालः	१३४	२	कर्मस्थानस्य
पुंगवस्यग्राहि	१२४	१०	मूलजननेपादफलं	१२८	४	गृहाणां जनने हु-	१३४	४	जायस्थानस्य
जन्मसंनिनेतिनि-	१२४	३	मूलद्वयम्	१२८	१	दश भावफलम्	१३४	६	व्यायस्थानस्य
विद्धं	१२४	३	कन्याजननेगविभा-	१२८	२	तनोःफलम्	१३४	६	मृत्युयोगः
पुंसवैपसीमंतः	१२४	६	गः	१२८	२	धनस्य	१३४	६	स्त्रीपुंजायोगः
मासेष्वरः	१२४	१०	पलेयाफलं कन्यायामु	१२८	२	सहजस्य -	१३४	११	पराक्रम योगः
संस्कारविशेषः	१२४	११	तयोः	१२८	४	सुहस्थानस्य	१३४	२	दुर्बल योगः
विष्णु पूजा	१२४	३	पलेयादसः	१२८	४	सुतस्य	१३४	४	जातिभ्रंशयोगः
यती गृह प्रवेशः	१२४	४	ज्येष्ठा पादफलं	१२८	८	रियोः स्थानस्य	१३४	६	मातृपितृनाशक
जातकर्त्तव्य	१२४	६	तिथिगंडम्	१२८	१०	जायस्थानस्य	१३४	८	योगः
नामकारणम्	१२४	८	स्तेवां समनम्	१२८	१	मृत्युस्थानस्य	१३४	१०	मृत्यु कारकयोगः
जननसमयेष्टुहकाल	१२४	२	त्रिदोषः	१२८	१	धर्मस्थानस्य	१३४	१	मायगृहाणां हस्ति

卷一

सूची पत्र										
पृष्ठ संज्ञा	पृष्ठ संज्ञा	पृष्ठ संज्ञा	पृष्ठ संज्ञा	पृष्ठ संज्ञा	पृष्ठ संज्ञा	पृष्ठ संज्ञा	पृष्ठ संज्ञा	पृष्ठ संज्ञा	पृष्ठ संज्ञा	पृष्ठ संज्ञा
ब्रह्मणा चत्वरिणी	१३८	धर्म स्थानस्य	१४१	२	भौमस्योतर्द्दशाफ०	१४७	२	दिन दृशा	१४८	२१
चतुर्	१३९	कर्म्म स्थानस्य	१४२	३	रहो रंतर्द्दशाफलं	१४७	४	अपरादिन दृशा	१४८	२२
जन्मलगतफलम्	१४०	आयुस्थानस्य	१४३	४	पुरे रंतर्द्दशाफ०	१४७	५	स्तन्यपानम्	१४८	२३
अथल्ल्री जातकर्म्म	१४१	व्यायुस्थानस्य	१४४	५	दाने रंतर्द्दशाफ०	१४७	६	सूति का काथः	१४८	२४
तनु स्थानस्य	१४२	अष्टोत्तरी दृशा	१४५	६	बुधस्योतर्द्दशाफ०	१४७	७	बली पंचमी पूजा	१४८	२५
धन स्थानस्य	१४३	महा दृशा चर्यसिद्धि	१४६	७	केतो रंतर्द्दशाफ०	१४७	८	सूती स्थानम्	१४८	२६
सहजस्य स्थानस्य	१४४	अर्थातर्द्दशा क्रमः	१४७	८	शुक्र स्योतर्द्दशाफ०	१४८	९	पालस्य दंतोत्प-	१४८	२७
सुहृत्स्थानस्य	१४५	प्रभा १४	१४८	९	योगिनी दृशा क्रमं	१४८	१०	तौ फलम्	१४८	२८
सुत स्थानस्य	१४६	संतर्द्दशा चक्रम्	१४९	१०	योगिनीनां नामानि	१४८	११	दंतनिर्मुक्तिः	१४८	२९
रिपु स्थानस्य	१४७	विंशेत्तरी क्रमम्	१५०	११	अथ चर्यसिद्धि	१४८	१२	जलपूजा	१४८	३०
जाया स्थानस्य	१४८	रेवेतर्द्दशा फलम्	१५१	१२	दृशायाः फलम्	१४८	१३	दोला रोहणम्	१४८	३१
मृत्युस्थानस्य	१४९	चंद्रस्योतर्द्दशाफलं	१५२	१३	अथ दृशा चर्यसिद्धि	१४८	१४	स्वप्नाश्चक्रम्	१४८	३२

सूचीपत्र

पुस्तक	पुस्तक पंक्ति	पुस्तक	पुस्तक पंक्ति	पुस्तक	पुस्तक पंक्ति	पुस्तक	पुस्तक पंक्ति	पुस्तक	पुस्तक पंक्ति	पुस्तक	पुस्तक पंक्ति
निःक्रमणम्	१५२	सौख्यजन्मालम्	१०	प्रतिवेदनसूत्राणि	१६२	प्रयोगः	१६२	प्रयोगः	१६२	प्रयोगः	१६२
कटिसूत्रं भूयुपवे	१५३	प्रास्थं	१०	साधारणोपनसूत्र	१६३	केशनसमावर्तौ	१६३	केशनसमावर्तौ	१६३	केशनसमावर्तौ	१६३
प्रानम्	१५४	सौख्यजन्मालम्	१०	विशेषः	१६४	गन्धो सुखिका वं	१६४	गन्धो सुखिका वं	१६४	गन्धो सुखिका वं	१६४
अन्न प्राशनम्	१५५	मातुः खोशोषः	१०	अतिनिषिद्धम्	१६५	धनम्	१६५	धनम्	१६५	धनम्	१६५
तातूलभक्षणम्	१५६	मातुः खोशोषः	१०	अथानाध्यायः	१६६	मृतिचतुर्दशी	१६६	मृतिचतुर्दशी	१६६	मृतिचतुर्दशी	१६६
कर्णविशः	१५७	मातुः खोशोषः	१०	प्रयोगसूत्रम्	१६७	आसमाप्ता	१६७	आसमाप्ता	१६७	आसमाप्ता	१६७
अब्दगुहर्तम्	१५८	मातुः खोशोषः	१०	जलगुहः	१६८	अथपंचदशी	१६८	अथपंचदशी	१६८	अथपंचदशी	१६८
ब्रूडा कर्म	१५९	मातुः खोशोषः	१०	लघुगुहः	१६९	प्रभा	१६९	प्रभा	१६९	प्रभा	१६९
गुह्योद्यास्तमानम्	१६०	मातुः खोशोषः	१०	केंद्रगुहः	१७०	अथविवाहक	१७०	अथविवाहक	१७०	अथविवाहक	१७०
गुह्योद्यास्तमानम्	१६१	मातुः खोशोषः	१०	व्रतयोगः	१७१	रणम्	१७१	रणम्	१७१	रणम्	१७१
दुर्गोद्यास्तमानम्	१६२	मातुः खोशोषः	१०	चैत्रप्राशस्त्यम्	१७२	प्राप्तलगाहिवा	१७२	प्राप्तलगाहिवा	१७२	प्राप्तलगाहिवा	१७२
केतुद्वयम्	१६३	मातुः खोशोषः	१०	मातुः खोशोषः	१७३	हेष्टुभाशुभज्ञा	१७३	हेष्टुभाशुभज्ञा	१७३	हेष्टुभाशुभज्ञा	१७३

卷之四

सूची पत्र											
पद्य संकि	पद्य पंक्ति	पद्य संकि	पद्य पंक्ति	पद्य संकि	पद्य पंक्ति	पद्य संकि	पद्य पंक्ति	पद्य संकि	पद्य पंक्ति	पद्य संकि	
नमः	१६५	३	गगनोद्यापचक्रः	१७०	२	त्रिविधो विषयोः	१७४	१	विशेषः	१७४	२०
विवाहदशविधमे	१६६	३	राशि कूटम्	१७०	३	अथ द्वितीयो विषयो	१७४	२	गुरुर्विचंद्रवले	१७६	३
लनं	१६६	३	कूटापवादः	१७०	८	तृतीयो विषयोः	१७४	४	कन्या च यो गुल्ले	१७६	७
अथ जंजुजातीतिः	१६६	६	नाडी शुद्धिः	१७१	३	कन्या रोषापवादः	१७४	५	कन्याया विशेषः	१७७	४
वर्ग प्रीतिः	१६६	८	नाडी रोषापवादः	१७१	८	जनकालिक दुष्ट	१७४	७	पुनर्दिशेषः	१७७	६
वर्ण प्रीतिः	१६७	३	एकमेऽपि विशेषः	१७१	४	नमस्ते फलम्	१७४	७	नमस्य रदिवलं	१७७	१०
वस्य प्रीतिः	१६७	७	नाडी विषये विशेषः	१७१	११	अस्यापवादः	१७४	८	कालानि काले वि-	१७७	१०
नागं मे नी	१६८	१	नाड्यादि रेषा नाना	१७१	११	वाग्दानम्	१७४	१०	शेषः	१७८	३
योनि मे नी	१६८	२	नि	१७३	३	जनन नाम र्हा योऽत्र	१७४	१०	जन्य माणादि रो-	१७८	५
ग्रह मे नी	१६८	४	चर्यादि गुणाः	१७३	७	धानता	१७४	१	जापवादः	१७८	५
मैत्री फलम्	१६८	५	जनम कालिक नो	१७३	७	विवाहे संयत्ताम्	१७४	१	किंचिज्जेष विशेषः	१७८	१०
गण मे नी	१६८	७	मरोषः	१७३	४	द्विः विशेषः	१७४	८	विवाहे शुभ माताः	१७८	११

सूची पत्र

मं.सं.	पृष्ठ सं.	पृष्ठ सं.	पृष्ठ सं.	पृष्ठ सं.	पृष्ठ सं.	पृष्ठ सं.	पृष्ठ सं.	पृष्ठ सं.	पृष्ठ सं.
विवाहोत्तिथिवाचन- सूत्राणि	१८०	१८०	१८०	१८०	१८०	१८०	१८०	१८०	१८०
दशमहादोषाः	१८१	१८१	१८१	१८१	१८१	१८१	१८१	१८१	१८१
लक्षा - - -	१८२	१८२	१८२	१८२	१८२	१८२	१८२	१८२	१८२
पातः - - -	१८३	१८३	१८३	१८३	१८३	१८३	१८३	१८३	१८३
युतिदोषः - - -	१८४	१८४	१८४	१८४	१८४	१८४	१८४	१८४	१८४
दोषः - - -	१८५	१८५	१८५	१८५	१८५	१८५	१८५	१८५	१८५
वामित्रः	१८६	१८६	१८६	१८६	१८६	१८६	१८६	१८६	१८६
बुधपंचकास	१८७	१८७	१८७	१८७	१८७	१८७	१८७	१८७	१८७
दक्षिणाल्पपंचकं	१८८	१८८	१८८	१८८	१८८	१८८	१८८	१८८	१८८
एकार्गल दोषः	१८९	१८९	१८९	१८९	१८९	१८९	१८९	१८९	१८९
एतस्योदाहरणं	१९०	१९०	१९०	१९०	१९०	१९०	१९०	१९०	१९०

मं.सं.
१६

अवि

[illegible]

पृष्ठ	पंक्ति	पृष्ठ	पंक्ति	पृष्ठ	पंक्ति	पृष्ठ	पंक्ति	पृष्ठ	पंक्ति	पृष्ठ	पंक्ति	पृष्ठ	पंक्ति	पृष्ठ	पंक्ति
उत्पातशकुनानि	२५५	१	सन्तर्धाचक्रम्	२५८	८	अथशिवद्विषटी	२६१	४	प्रस्थिवविलिखे-	२७४	१९	२७४	१९	२७४	१९
चित्तोत्साहादिशुभं	२५५	५	स्वरविचारः	२५८	२	योदृशशुभूर्तेना-	२६१	२	दिननिर्यायः	२७५	९	२७५	९	२७५	९
उत्सवादि प्राप्ती -	२५५	७	स्वरेनियिविचारः	२५८	४	मानि - -	२६१	४	सिक्तास्थानं	२७५	१०	२७५	१०	२७५	१०
अकालगर्जने -	२५५	८	वारस्वरोदयः	२५८	८	मुहूर्तकार्यम्	२६१	८	प्रस्थानप्रमाणं	२७५	११	२७५	११	२७५	११
आवशसंकेधनगर्जने	२५५	११	स्वरपूर्वमुत्थानं	२५८	११	मुहूर्तौदयं - -	२६१	११	यात्रायां प्रथम	२७५	१२	२७५	१२	२७५	१२
एकार्वाण्डिने निगो-	२५५	१२	प्रातः - - -	२५८	१२	गुरोर्दयम्	२६१	१२	तस्याज्यानि	२७५	१३	२७५	१३	२७५	१३
भयवैशो - - -	२५५	१४	चंद्रस्वरकृत्यम्	२५८	१४	रेखाज्ञानम्	२६१	१४	यानावसंशुभा	२७५	१४	२७५	१४	२७५	१४
यानाविधिः - - -	२५५	१८	सूर्यस्वरकृत्यम्	२५८	१८	द्विषटीमुहूर्तचक्रं	२६१	१८	शुभवाक्यानि	२७५	१५	२७५	१५	२७५	१५
नक्षत्ररोहदम् -	२५५	१९	वहन्नाडीस्वरकृत्यं	२५८	१९	यात्राविधिः - - -	२६१	१९	हीराप्रकुनम्	२७५	१६	२७५	१६	२७५	१६
दिग्दीहदम् -	२५५	२१	स्वापग्लेतलोदयः	२५८	२१	प्रस्थाने प्रतिनिधिः	२६१	२१	गृहप्रकुनम्	२७५	१७	२७५	१७	२७५	१७
वार रोहदम् -	२५५	२२	तत्त्वानां प्रन्वारः	२५८	२२	प्रस्थितस्य गमनं	२६१	२२	शुभशकुनानि	२७५	१८	२७५	१८	२७५	१८
तिथिरोहदम् -	२५५	२३	शुद्धे विशेषः	२५८	२३	विधिः - - -	२६१	२३	शुभेषु विविशेषः	२७५	१९	२७५	१९	२७५	१९

		सूची पत्र											
		पृष्ठ	पंक्ति			पृष्ठ	पंक्ति			पृष्ठ	पंक्ति		
दुःशकुनाः—	२७६	६	त्याज्यदोषाणां	२७४	६	नामरशिप्राधा-	२८७	३	भूशोधनरुढो	२८९	२१		
महापशकुनानि	२८०	७	संग्रहः—	२८४	२	न्यम्—	२८७	३	कराणं—	२८९	२१		
दुःसकुन त्यागः	२८१	१	धृतशकुनम्	२८४	२	रक्षणीनां ग्रामवा-	२८७	३	समभूमौ रिक	२८९	२१		
दक्षिणभागे शुभः	२८२	८	धृतेस्वरवलम्	२८४	३	सेफलम्—	२८७	३	शोधनं—	२८९	२१		
तेर्यपि विशेषः—	२८२	१	यान्नानि रंती य	२८४	३	ग्रामचक्रम्—	२८७	३	गृहस्थायाः	२८९	२१		
शुनश्चेष्टाशकुनं	२८२	४	हप्रवेशः—	२८४	३	वर्गभेदी—	२८७	३	आयानां प्रयो-	२८९	२१		
प्रवेशे शकुनः—	२८२	८	प्रवेशे किंचिन्नि	२८४	३	काकिणी—	२८७	३	जनम्—	२८९	२१		
शयशकुनानां काले	२८२	८	वेधः—	२८४	३	दिव्यक एशिः	२८७	३	ज्ञांभे निवेधः	२८९	२१		
विशेषे नैवल्य	२८२	८	लग्नवलम्	२८४	३	दृष्टा विचारः—	२८७	३	क्षेत्रफलानं	२८९	२१		
माह—	२८३	२	दत्तेकोनविंशति	२८४	३	दृष्टा फलम्—	२८७	३	दृष्टक्षेत्रोधनं	२८९	२१		
वायो यशु आशुभ	२८३	२	काप्रभा समाप्ता	२८४	३	भूमि विचारः—	२८७	३	दीर्घविल्यतिद्धा	२८९	२१		
शकुनम्—	२८४	१	शयवास्तुप्रकरणं	२८४	३	शल्यज्ञानम्—	२८७	३	ते	२८९	२१		

सूची पत्र							
पृष्ठ	पंक्ति	पृष्ठ	पंक्ति	पृष्ठ	पंक्ति	पृष्ठ	पंक्ति
पिण्ड ज्ञानम्	२६७ १०	नक्षत्रप्रयोजनम्	२६६ ७	प्रतिदिष्टुद्गणना		भूमिसुप्तम्	३०६ ६
व्यायादंश ज्ञानम्	२६७ १०	तिथिप्रयोजनम्	२६६ १०	फलम्		वत्सचक्रम्	३०६ ८
ध्रुवादिगेहनामा		चर्यापरत्वेन पिंडु		लेशान्यादिचतु-		स्वातम्	३०७ २
क्षारम्	२६८ २	शुद्धिः	२६६ ११	गोपलानि		वास्तोर्मुखं पु-	
ध्रुवादिगृहाणि	२६८ ३	गन्धोगृहशुद्धिः	३०० ३	संक्रान्तिपरत्वेन		च्छकदिष्टम्	३०७ २
ध्रुवादिगेहज्ञानं	२६८ ५	सेनापत्यादीनां		गृहद्वारनिश्चयः	३०३ ४	वत्सोपिशोषेवि-	
क्षेत्रफलादाया-		गृहशुद्धिः	३०० ५	गृहारंभेत्तम्	३०४ १	चारः	३०७ १०
ज्ञानयनम्	२६८ ७	सशिपरत्वेन गृह		श्रुभयोगः	३०४ २	संकुतोपरणम्	३०८ २
आयादिप्रयोजनं	२६८ १०	क्षारम्	३०० ११	नेष्टयोगः	३०४ ४	क्षारप्रणवोरणः	३०८ ६
वारप्रयोजनम्	२६८ ११	पिंडरसारिणीच		नक्षत्रवशाद्विषे		क्षारचक्रम्	३०८ ८
धनसंस्थोः प्रयोज-		क्रमः	३०१ १	अयोगः	३०४ ११	गवाक्षनिर्णयः	३०८ ९
नं	२६८ ६	क्षारविचारः	३०२ ३	गृहारंभसमयः	३०५ ४	तीर्थस्थाननि-	३०८ ९

	पृष्ठ	पंक्ति		पृष्ठ	पंक्ति	सूची पत्र	पृष्ठ	पंक्ति		पृष्ठ	पंक्ति
लभ्यः	३०६	४	गृहसमीपेऽन्यगृ-	३१२	१	देवालयमराधारं	३१३	२	जलज्ञानम्	३१४	५
हारलोचना	३०६	६	हफलम्	३१२	४	भः	३१३	३	कूपेनिर्भक्तविचारः	३१४	८
रीहोचता	३०६	७	गृहगणेशुभदृष्टः	३१२	४	सैन्यालयप्रयाद	३१३	४	कूपचक्रम् चतुर्थी	३१४	८
हृगदीवैधविचारः	३०६	१०	गृहस्यतिदिशि च	३१२	७	रीणाभारंभः	३१३	५	नेवारचक्रम्	३१६	३
वैधपवादः	३०६	११	सा रोपः	३१२	७	कूपखननप्रदेशः	३१३	५	दृष्टिकारणैः सु-	३१६	३
वैधफलम्	३१०	१	गृहगणेशुभ	३१२	८	जलाशयारंभः	३१३	७	धालेपः	३१६	५
अथोगराज्ञानम्	३१०	८	दृष्टाः	३१२	८	कूपारंभेवारफलं	३१३	१०	दृष्टिकाचक्रम्	३१६	७
लवविचारः	३१०	११	ज्ञगणो सर्वदृष्टा	३१२	११	रोहिरगृहसात्कूप	३१३	३	दृष्टिकाया मन्त्रि	३१६	७
पाडशृगृहनिर्मा-	३११	१	निबिष्टः	३१२	१०	चक्रम्	३१३	३	सानं	३१६	८
राम	३११	१	पुराणमप्राकारं	३१२	१०	भौमभात्कूपचक्रं	३१३	८	तडागचक्रम्	३१६	११
विचारंभः	३११	६	दीनांनिर्गमिणस्त	३१२	१	सूर्यभात्कूपचक्रं	३१३	१०	दुर्निर्दिष्टमिष्ट	३१६	११
चुल्हीस्थापनम्	३११	८	त्रसाधनम्	३१३	१	राहुभात्कूपचक्रम्	३१३	१	भासमाज्ञा	३१७	६

	पृष्ठ	पंक्ति	सूचीपुनः	पृष्ठ	पंक्ति		पृष्ठ	पंक्ति
गृहप्रवेशप्रारंभः	३१७	७	वेशेनिषेधः	३२१	२०	विशेषः	३२३	८
जीर्णगृहप्रवेशः	३१८	४	वास्तुपूजनम्	३२२	१	वारफलम्	३२३	११
नक्षत्रफलम्	३१८	६	नवदुर्गपुरप्रवेशः	३२२	३	देवविशेषः	३२३	१०
वारफलम्	३१८	१०	जितशत्रु पुर प्रवे	३२२	४	फलम्	३२४	२
प्रवेशोत्थाज्यः	३१९	३	शः	३२२	४	गृहमुद्दिः	३२४	४
लयफलम्	३१९	४	द्वितीयाकाव-	३२२	४	द्वितीयाकाव-	३२४	४
वाग्विविचारः	३१९	१०	श्रुतिप्रमासर्वा	३२२	४	प्रमासर्वा	३२४	४
प्रवेशोत्थाज्यः	३२०	४	समाप्ता	३२२	७	अचमिष्यप्रकरणे	३२४	८
फलश-चक्रम्	३२०	७	प्रतिष्ठाप्रकरणम्	३२२	७	अंगसुखाफलम्	३२४	८
प्रवेशविधिः	३२०	११	देवताविशेषोद्योगः	३२३	१	पञ्चीपतनफलम्	३२४	१
प्रवेशोत्थाज्यः	३२१	७	सत्रविशेषः	३२३	१	संज्ञासंज्ञाफलम्	३२४	१
वास्तुपूजाविनाश-	३२१	७	देवविशेषोद्योगः	३२३	१	स्त्रिकाफलम्	३२४	१

संस्कृत
२६

	एव	पंक्ति		सूची पत्र	एव	पंक्ति		एव	पंक्ति	
योग फलम्	३५१	५	प्रतिशयोक्त्यहोदय				समर्घमहर्षीसंक्रां			हाङ्गुलिः
ज्येष्ठप्रतिपदादियोग	३५२	८	फलं		३५६	२	तितः	३६०	२	अपरचगर्मज्ञानं
आद्याद्वितीयदियोग	३५३	१०	नक्षत्रस्थगहान्				रसादौपत्रपुष्पक			चष्टिज्ञानं च
शनिचार फलम्	३५४	१	हर्षज्ञानं		३५६	६	लाघैः	३६०	७	अपरक्रमः
कूर्मचक्रं शनेर्ज्ञानं			एकमासिपंचवार				धान्यनिःश्रुतिज्ञा			ज्येष्ठशुक्लाष्ट
य	३५५	४	फलं		३५८	८	नम्	३६०	११	म्यादिहिनचतु
गहचारवशात् महर्षी			चंद्रशेखरगोत्रानां फ				इति समर्घज्ञानम्	३६०	१	स्येवायुफलम्
दि	३५६	६	लम्				अथ चष्टिज्ञानम्	३६१	१	स्वात्यादियुक्त्यो
आद्यादीपूर्णाविचारः	३५७	५	प्रतिमासं संक्रांति				मेघगर्भविचारः	३६१	५	आवणासवना
प्रतिमासे दर्शफलम्	३५८	५	तो महर्षी		३५६	४	गर्भलिखणम्	३६१	८	चष्टिः
सर्ववत्तुनां महर्षी			ग्रेष्मशरदधान्य				गर्भदिनाद्यष्टिज्ञानं	३६१	६	आद्यादशुक्लदि
ज्ञानं	३५९	१०	निःपक्ति		३५६	७	प्रकारोत्तरागर्भ	३६१	६	तीयादिनचतुष्ट

	पृष्ठ	पंक्ति		सूचीपत्र	पृष्ठ	पंक्ति		पृष्ठ	पंक्ति
यफलम्	३६३	३	ज्ञानम्	३६८	१	उपश्रुति मंत्राः	३७२	१०	सामुद्रिक परीक्षा
आवराण्डुलपंचमी	३६३	४	आहारेन स्त्र	३६८	१	उपश्रुति वासः	३७३	६	स्त्रीणां विशेषः
फलम्	३६३	४	प्रवेशे पुंस्त्रीनपुंस	३६८	१	स्वचं प्रणदिशकु-	३७३	८	स्त्रीणां शुभचि-
सूर्यस्य रेवत्यादिभे	३६३	४	कज्ञानम्	३६८	१	नाः	३७३	८	न्तानि
सुखद्विफलम्	३६३	११	सूर्यस्वचं दृष्टीतो	३७०	३	अंगविद्या प्रश्नः	३७४	२	सामान्यतश्शुभ
संक्रांतौ चष्टिफलं	३६४	२	द्विज्ञानम्	३७०	१	सर्वप्रश्ननिर्णयः	३७४	११	लक्षणं
काकनीटफलम्	३६४	६	आहकप्रमाणम्	३७१	२	नक्षत्र प्रश्नः	३७६	४	स्त्रीपुंसो रश्मि
दिडुभांडफलम्	३६४	१०	रविनक्षत्रवाहनं	३७१	२	गुरा प्रश्नः	३७६	८	व्यापारः
रोहिणीचक्रम्	३६५	३	सद्योद्विज्ञानं	३७१	४	आगतुक प्रश्नः	३७७	१	इति नयोविश्र
सप्तमाडीचक्रम्	३६५	१०	र्याकाले	३७१	४	गर्भिणी प्रश्नं	३७७	५	तिप्रभा पूर्णा
माडीस्वग्रहफलं	३६६	८	इति दृष्टि कांडाः	३७२	८	नष्ट प्रश्न लाम प्र	३७७	६	अथ तिथि निर्ण
ग्रहयोगवशाद्दृष्टि	३६६	८	उपश्रुति शकुनां	३७२	८	श्रीः	३७७	६	यत्र कलासम्

विधिलक्षणम्	२२१	८	हरिनाम्	३२५	८	प्रतिष्ठापनपूजनीया	३२५	४	सुतकादीनिर्णयः	४००	१
प्रवृत्ति लक्षणम्	२२२	११	नक्षत्रव्रतनिर्णयः	३२६	३	व्रते निवेद्यः	३२५	५	रजोऽधिकारः	४००	४
निवृत्तधर्मः	२२३	१	अथाचितव्रतनि-	३२७	२	व्रते प्रशस्तम्	३२५	६	व्रतवर्त्तयते	४००	५
तिथयः	२२४	४	सूर्यः	३२८	८	गृहीतव्रतस्यापे-	३२५	७	निधिः	४००	६
खव्योदित्यहिंसा	२२५	४	व्रतपरिभाषातत्रा-	३२९	८	यः	३२५	८	काम्ये प्रतिनिधि	४०१	७
रूपं	२२६	४	धिकारिणः	३२९	८	अशक्त विषये	३२५	९	निबन्धः	४०१	८
व्यनिरूपः	२२७	६	स्त्रीणां व्रतः धि	३३०	६	शक्त विषये	३२५	१०	व्रतसन्निपतेनि	४०१	९
पटीनिरूपः	२२८	७	कारः	३३०	४	उपवास्य शक्तौ	३२५	११	सूर्यः	४०१	१०
एक भक्तव्रतनिर्णयः	२२९	७	स्त्रीकर्त्तव्यः पिक	३३०	४	स्त्रीव्रते विशेषः	३२५	१२	दतिपणिभाषा	४०३	११
यः	२३०	२	नेयता व्रते संक	३३०	४	विषयव्रते तु	३२५	१३	विज्ञानिधिनि-	४०३	१२
नक्षत्रव्रतनिर्णयः	२३१	२	त्यः	३३०	४	व्रतधर्माः	३२५	१४	सूर्यः	४०३	१३
सौरनक्षत्रम्	२३२	३	व्रतकर्तृनिर्णयः	३३०	४		३२५	१५	सूर्यः	४०३	१४

पृष्ठ	पंक्ति	चैत्र शुक्ल द्वितीया	पृष्ठ	पंक्ति	चैत्र शुक्ल चतुर्थी	पृष्ठ	पंक्ति	वर्ष	पंक्ति	वर्ष	पंक्ति
पृथ्वीला माह	४०४	२	चैत्र शुक्ल द्वितीया	४०४	४	चैत्र शुक्ल चतुर्थी	४१२	१	४१२	१	१
अथ प्रतिपत्तिर्नक्षत्रः	४०४	६	प्राचण हस्त द्वितीया	४०४	७	ज्येष्ठ शुक्ल चतुर्थी	४१२	२	४१२	२	२
चैत्र शुक्ल प्रतिपत्ति	४०४	६	कार्तिक शुक्ल द्वितीया	४०४	२०	प्राचण हस्त चतुर्थी	४१२	४	४१२	४	४
संसारं:--	४०४	६	तृतीया नक्षत्रः	४१०	२१	भाद्र शुक्ल चतुर्थी	४१२	१	४१२	१	१
चैत्र शुक्ल प्रतिपत्ति	४०४	२१	चैत्र शुक्ल तृतीया	४११	७	चंद्र शुक्ल निर्विद्यु	४१२	८	४१२	८	८
वत्सरं:	४०४	२१	वैशाख शुक्ल अश्वि	४११	८	माघ शुक्ल चतुर्थी	४१२	१०	४१२	१०	१०
ज्येष्ठ शुक्ल प्रतिपत्ति	४०४	२	चरतीया	४११	८	अथ पंचमी	४१२	११	४१२	११	११
दिशः हरं:	४०४	२	ज्येष्ठ शुक्ल तृतीया	४१२	४	चैत्र शुक्ल पंचमी	४१२	११	४१२	११	११
आश्विन शुक्ल प्रतिपत्ति	४०४	४	भाद्र शुक्ल तृतीया	४१२	१	प्राचण शुक्ल पंचमी	४१२	११	४१२	११	११
पदिनच रात्रारं:	४०४	४	हरितालिका	४१२	१	भाद्र शुक्ल पंचमी	४१२	११	४१२	११	११
कार्तिक शुक्ल प्रतिपत्ति	४०४	४	माघ शुक्ल तृतीया	४१२	८	आश्विन शुक्ल पंचमी	४१२	११	४१२	११	११
न द्वितीया नक्षत्रः	४०४	४	अथ चतुर्थी	४१२	१०	माघ शुक्ल पंचमी	४१२	११	४१२	११	११

श्रुत	पंक्ति	श्रुत	पंक्ति	श्रुत	पंक्ति	श्रुत	पंक्ति	श्रुत	पंक्ति
आवाटमुक्तसप्तमी	४२३	२	आवाटमुक्तपूर्वाष्ट			अथ नवमी		४२८	२
आभिनुमुक्तसप्तमी	४२३	३	मी	४२३	२	चैत्रमुक्ताग्रनवमी		४२८	३
आर्गमुक्तसप्तमी	४२३	४	आभिनुमुक्ताष्टमी			चैत्रमुक्ताग्रनवमी		४२८	४
आपमुक्ताष्टसप्तमी	४२३	५	सहालाष्टमी	४२३	२	ज्येष्ठमुक्ताग्रनवमी		४२८	५
अथाष्टमी	४२३	६	आभिनुमुक्ताष्टमी	४२३	२	आवाटनवमी		४२८	६
चैत्रमुक्तग्रसोकाष्ट			कार्तिकमुक्तगोपा			आवाटनवमी		४२८	७
मी	४२३	१०	ष्टमी	४२३	३	आर्गमुक्तनवमी		४२९	१
चैत्रमुक्तग्रसोकाष्टमी	४२३	१	गोपमुक्ताष्टमीवु			कार्तिकमुक्ताग्रनवमी		४२९	२
ज्येष्ठमुक्ताष्टमी	४२३	२	धसहितामहामद्रा	४२३	६	माघमुक्तनवमी		४२९	३
आवाटमुक्ताष्टमी	४२३	३	माघमुक्ताग्रग्या			अथ सप्तमी		४२९	४
आर्गमुक्तग्रसोकाष्ट			ष्टमी	४२३	७	चैत्रमुक्ताग्रनवमी		४२९	५
मी	४२३	७	आर्गमुक्तग्रसोकाष्टमी	४२३	६	ज्येष्ठमुक्ताग्रनवमी		४२९	६

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्री सरस्वत्यै नमः ॥ ॐ गुरु नारायण कर्मले भ्यो नमः ॥ अथ संयत्त शिरो
 मणि प्रारंभः ॥ श्री वाराणी च्चेत वर्णाभां जागदान चतुरं शिष्याम् ॥ गणेश साहिता वंदे क-
 र्त्तनीय पदां वुजाम् ॥ १ ॥ श्री ज्योतिषं सुभाषंतं जगद्भुतं जगन्मयम् ॥ तं नो मिनमनी-
 यां श्रीं गुरुं नृत्तिं निवाकम् ॥ २ ॥ अस्य शास्त्रस्य संवंधो वेदांग मिति चाततः ॥ त-
 स्मा जगद्धिता येनं ब्रह्मणा निर्मितं पुर ॥ ३ ॥ गृहण ग्रह संक्रांति यद्वाध्ययन कर्म-
 णाम् ॥ प्रयोजनं वतो द्वाह क्रियाणां काल नित्यभिः ॥ ४ ॥ सिद्धंतं संहिता होरा रूपं सं-
 धत्रयात्मकम् ॥ वेदस्य निर्मलं चक्षु ज्योतिं प्रशस्य मकुलमवम् ॥ ५ ॥ विनैतदन्वि-
 लं कर्म योतिं स्मार्त्तं न सिध्यति ॥ अत एव हि जै रेतद ध्येतत्वं प्रयत्नतः ॥ ६ ॥ वेदाहि
 यत्पार्थम्यि ग्रहस्तः कालानु र्वा विदितश्च यत्तः ॥ तस्मादिदं काल विधानं शास्त्रं यो ज्यो-
 तिसं वेद संवेद य ज्ञान् ॥ ७ ॥ यथा शिखा मयूराणां चा गानां मया यो यथा ॥ तद्वद्देवांग शा-
 स्त्राणां ज्योतिषं ब्रूहेति स्थितम् ॥ ८ ॥ विद्यासं वै ब्राह्मणमाजगाम गोपायमाद्ये वधिष्ठे हृदयसि

अस्म्य काया नृज वेहिताय न मां नृया अवीर्य्य वती यथा स्यान् ॥ १९ ॥ नैत द्वेय दुर्विनीता
 य जातु ज्ञानं गुह्यं तद्धि सम्यक् फलाय ॥ अस्थाने हि स्थाप्य सानैव वाचां देवी को यन्नि
 ईहेनं चिराय ॥ २० ॥ स्नेहा स्नेहाच्च मोहाच्च यो विप्रो ऽ ज्ञान तो अपि वा ॥ मृद्राणां मुप-
 देशो तु दद्यात्स नरक म्भजेत् ॥ २१ ॥ एवं विधम्य श्रुति नेत्र प्रास्त्र स्वरूप भर्तुः खलु द-
 र्शने वै ॥ निहन्य शोषं कलुषं जनानां षड्वजं धर्म सुखास्य दं स्यात् ॥ २२ ॥ दृष्ट
 दिन कृत पापं हन्ति सिद्धान्त वेत्ता त्रि दिन जनित दोषं तत्र वैशिष्ट एव ॥ करण भ-
 गण वेत्ता हंत्य होरात्र दोषं जनयति च न मंह स्तत्र नक्षत्र सूची ॥ २३ ॥ अवि हित्वैव
 य पशुणां देव क्षत्वं प्रपद्यते ॥ संपत्ति इषकः पापो क्षोयो नक्षत्र सूचकः ॥ २४ ॥
 तिथ्युत्पत्तिं न जानाति ग्रहाणां नैव साधनम् ॥ परवाक्येन वर्तन्ते ते वै नक्षत्र सूच-
 काः ॥ २५ ॥ नक्षत्र सूचको दिष्ट मुप वासं करोति यः ॥ सत्रजत्यंथता मिश्रं सा-
 र्वमृक्ष विहं विना ॥ २६ ॥ नक्षत्र जीविनं पापं भिषजं शुल्क जीविनम् ॥ तादृको

राणि का दींश्च वाङ्मात्रेणापि नाच्चयेत् ॥ १७ ॥ देव नैऋणस्तत्त्वज्ञैर्मुहूर्तोऽन्वि-
 ष्यते यदि ॥ समुहर्त्तः समन्वेद्यो नान्यैर्न सन्न सूचकैः ॥ १८ ॥ ज्योतिश्चक्रेतुलो-
 कस्य सर्वस्याक्तं शुभाशुभम् ॥ ज्योतिर्ज्ञानं तु योवेद सयाति परमां गतिम् ॥ १९ ॥
 ॥ शुभ क्षण क्रियास्मभ जनिता पर्व सम्भवाः ॥ सम्पद स्सर्व लोकानां ज्योतिस्त-
 त्र प्रयोजनम् ॥ २० ॥ सुपरीक्षितं विलग्नं धर्मार्थं सुखाय दंपत्योः ॥ अपरीक्षितं
 विलग्नं नहि देयं पंडितेन देव विदा ॥ २१ ॥ स्वभावा देव कालोऽयं शुभाशुभ सम-
 न्वितः ॥ अनादि निधन स्सर्वो न निर्देशो न निर्गुणः ॥ २२ ॥ तस्मान्निर्देश
 कालार्थे मुहूर्त्तमधि गच्छताम् ॥ काल प्रपुढो गुणैर्गुणैः कालवद्विप्रपुढ प्रदः
 ॥ २३ ॥ वशिष्ठ गङ्गागिरसा मन्त्रा दीनाम्मतं तथा ॥ रैभ्य कप्रयप रामाणा म्मरह-
 ज बराहयोः ॥ २४ ॥ गङ्गाया श्रीयति मतं क्षाला सिद्धांत सम्भवम् ॥ बाल बोधा-
 य क्रियते मुहूर्त्तानां पिरोमणिः ॥ २५ ॥ द्विवेदिवं प्राकक्षार भानुजा शिव देमया ॥ ३

यथा शास्त्रं च सरयु प्रसादे नैष सङ्कहः ॥ २६ ॥ अरतोऽस्मिंस्तथ च तिवेः वारनस्तन-
 यो स्तथा ॥ योगस्य कणाख्यस्य तारायाश्च यथा क्रमात् ॥ २७ ॥ शुभाशुभस्य
 त्याज्यस्य मुहूर्तानां तथैव च ॥ संक्रांते गोचिरस्यैव संस्कारो द्वाहयो स्तथा ॥ २८ ॥
 बध्नु प्रविष्टानस्या रन्नाधान एज्याभिषेकयोः ॥ यात्रायाश्चैव वास्तोश्च प्रवेशस्य
 प्रतिष्ठिते ॥ २९ ॥ मिश्राणां च तिथीनां च निर्णयं च यथार्थतः ॥ एवं प्रकारा-
 न्यत्र तत्त्वसंख्या न्यनुक्रमात् ॥ ३० ॥ अथ कलां गत्वेन संवत्सराय नर्तुमासादीनां
 ज्ञानम् आदौ संवत्सपरिज्ञानम् ॥ प्रकैन्द्र कालां कथुतः कृत्वा परित्यरसैर्ह-
 तः ॥ शेषाः संवत्सराब्ज्याः प्रभवाद्याबुधैः क्रमात् ॥ ३१ ॥ स एव पंचाग्निकुमि-
 र्युक्तः स्याद्विक्रमस्य हि ॥ रेखाया उत्तरे तीरे संवन्ता भ्राति विश्रुतः ॥ ३२ ॥ अथ
 संवत्सरनामानि प्रभवो २ विभवः २ शुक्लः ३ प्रसोदोऽथ ४ प्रजापतिः ५
 अंगिराः ६ श्रीमुखो ७ भावो ८ युवा ९ धाता १० संशेखरः ११ ॥ ३३ ॥ बहुधान्यः १२ ४

प्रमाथीच १३ विक्रमो १४ तृपभस्तथा १५ चित्रभानुः १६ सुभानुश्च १७ तार-
 राः १८ पार्थिवो १९ व्ययः २० ॥ ३४ ॥ ब्रह्मणो विंशति स्तत्र सृष्टिरेव प्रजा
 पतेः ॥ सर्वजित् १ सर्वधारीच २ विरेधी ३ विक्रतिस्तथा ४ ॥ ३५ ॥ स्वतो ५ न-
 न्द्रज नामाच ६ विजयश्च ७ जयस्तथा ८ सन्मथो ९ दुर्मुख १० ध्यान्यो हे-
 मलंवं ११ विलंबको १२ ॥ ३६ ॥ विकारी १३ सर्वरीचान्यः १४ स्रवश्च १५ सु-
 भक्तस्तथा १६ प्रोभनश्च १७ तथाक्रोधी १८ विप्र्यावसु १९ भवोपरः २० ॥
 ३७ ॥ विस्रोरेतेच विंशत्या पालना नत्र जायते स्रवंगः १ कीलकः २ सौम्यः ३
 तथा साधारणोपरः ४ ॥ ३८ ॥ विरेध कृत्समाख्यातः ५ परिधावी ६ प्रमाद्यदि
 ७ ॥ ३९ ॥ आनंदो ८ राक्षसश्चाथ ९ नलश्च १० पिंगलस्तथा ११ कालः १२ सिद्धार्थ
 १३ रोद्रेच १४ दुर्मति १५ दुर्लुभिस्तथा १६ ॥ ४० ॥ अपरोरुधिरोद्गारी १७ रत्नाक्ष
 १८ क्रोधन १९ स्तथा क्षय २० कृत्स्नश्चान्यो रुद्रस्याभीचविंशतिः ॥ ४१ ॥ वत्सरायष्टि २

गारुड्याता नास तुल्य फल प्रदाः ॥ ४१ ॥ अथ संवत्सराणां फलम् ॥ प्रभवा हिगुणां
 कृत्वा त्रिभिर्न्यूनं चकार येत् ॥ सप्त भित्तु हरेद्भागं प्रोषं द्वेयं शुभाः शुभम् ॥ ४२ ॥
 एकं चत्वारि दुर्भिक्षं पच द्वाभ्यां सुभिक्षकम् ॥ त्रिषष्टे तु समं द्वेयं शून्ये पीडा न संश्रयः
 ॥ ४३ ॥ अथ संवत्सराणां त्वास्मिनः ॥ युगं भवेद्दत्तर पंच केन युगानि च द्वादश
 वर्षं यच्छ्या ॥ भवंति तेषां मधि देवता अक्रमेण बह्यामि मुनिप्रणीताः ॥ ४४ ॥
 विसृज्य जीवः शक्नो दहन स्वथ अहिर्द्वेयः पितरः ॥ विप्रदे देवाश्चन्द्र ज्वलनो नास-
 त्य नामा नौच भगः ॥ ४५ ॥ अथ संवत्सराणां भेदाः ॥ संवत्सरः प्रथमकः परिवत्स
 रो न्यस्तस्मादिहान्वि दित पूर्व पदाद्भवेयुः ॥ एवं युगेषु सकलेषु तदीय नाथा वक्ष्य-
 कीं शीतगु विरंचिप्रियाः क्रमेण ॥ ४६ ॥ अथायनविचारः ॥ शिशिरपूर्वमृतु त्रय मुत्तर
 ह्ययन मादुरहश्च तदा परम् ॥ भवति दक्षिणामन्य क्रतु त्रयं निर्गदि तारजनी म-
 रुतां हि सा ॥ ४७ ॥ अथायनफलम् ॥ गृह प्रवेशा त्रिदश प्रतिष्ठा विवाह चोत्त-

व्रत बन्ध दीक्षाः ॥ सौम्यायने कर्म शुभ स्विर्धेयं यद्गृहीतं तत्तत्त्वन्तु दक्षिणे च ॥ ४८ ॥
 अथर्तवः ॥ मृगादि राशिं ह्य भानु भोगात् षड् र्तवः स्युः शिशिरो बसंतः ॥ गीष्म
 अर्बुचि प्रारुचत हरे मंत नामा कथितं अर्बुचः ॥ ४९ ॥ अथर्तु पतयः ॥ मारुतो
 अग्निं च स्वर्गेशो विभवे देवाः प्रजापतिः सौम्यपूच षट् ऋतूनां हि पतयः परिकी
 र्तिताः ॥ ५० ॥ अथ मास परिज्ञानं ॥ पूर्व राशिं परित्यज्य उत्तरं याति भास्करः
 ॥ सारगणिः संक्र मारुत्या स्यान्मासर्तयन हायने ॥ ५१ ॥ अथ मासानां नामानि
 ॥ मासश्चैत्रो ऽथ वैशाखो ज्येष्ठ आषाढ संज्ञकः ॥ ततस्तु आवरणो भाद्र पदो ऽ
 चाश्विन संज्ञकः ॥ ५२ ॥ कार्तिको मार्गशीर्षपूच पौषो माघो ऽथ फाल्गुनः ॥
 अथ मासानां संज्ञाः ॥ मधु स्तथा माधव संज्ञकश्च पुनः शुचिश्चाथन भोन-
 भस्यः ॥ तथेष लज्जश्च सहा सहस्य स्तप स्तपस्यश्च यथा क्रमेण ॥ ५३ ॥ अथ
 मास पूर्वतुर्विधिः ॥ चांद्रः श्रौतः सावनिकः नाक्षत्रेति दर्शवधिं मासं युजति

चांद्रं सौरं तथा भास्करं राशि भोगात् त्रिंशद्दिनं सावन सप्त भार्या नास्त्रमि-
 दो भर्गगा अथा च ॥ ५४ ॥ मासानां फलम् ॥ सौरं कार्यं विवाहादि गृह चारु-
 दिकं तथा ॥ व्रत यज्ञादिकं चांद्रं मासे परिणयः कश्चित् ॥ ५५ ॥ चांद्रस्तु हि विधो मा-
 सौ दर्शतः पूर्णिमांतिमः ॥ देवार्थं यो रिणं मास्यंतः दर्शतः पितृ कर्मणि ॥ ५६ ॥
 सावने गर्भं दृष्ट्वादि नक्षत्रे मेघ गर्भनम् ॥ प्रोक्तं कार्यं त्विमे मासा विद्वेषाः को विदे-
 स्मदा ॥ ५७ ॥ अथ पक्षविचारः ॥ पूर्वा परं मासं द्वाद्विपक्षौ पूर्वा परौ तौ सितनील संज्ञौ
 ॥ पूर्वस्तु देवस्तत् परं च ऐश्वर्यः केचित्तु क्लेशे सित पंचमीतः ॥ ५८ ॥ आद्ये शुक्लः प्रवक्त-
 व्यः केचित् क्लेशोऽपि मास के ॥ अथ अधिक मास ॥ शतके बीता करं के के विरहिते नैवेदं नि-
 भीजिते ॥ शेषे वनिमधो च माधव प्रिये ज्येष्ठे ऽवरे चारुके ॥ जायते नृपतो न भश्च
 शर के भादे च विष्णोऽसके नैत्रे चाश्विन के ऽधि मास युहितं शेषे ऽन्य के स्या नृहि ॥
 अथ क्षय मासः ॥ ६० ॥ असं ज्ञाति मासोऽधि मासः स्फुटं स्यादिसं ज्ञाति मासः क्षया ८

रव्यः कदाचित् ॥ क्षयः कार्तिकादित्रयेनान्यतः स्यात्तदा वर्ष मध्यादि मास ह्ययं च ॥ १॥
 ॥ गतो व्याहृतिर्न दैमिति शक काले तिथी यो भविष्यत् यथा गार्हस्पत्यैः ॥ गजाद्यैर्गोभिः
 मिस्तथा प्रायशो यं कुर्वेदं वर्षैः कचिद्गो कुंभिश्च ॥ ६३ ॥ द्विवेदि कुलसंभूत मास्य क-
 त संयहे ॥ शिरो मल्लो समाप्ते वा प्रथमेयं प्रभा शुभा ॥ ६३ ॥ इति श्रीसंग्रह पिलो मल्लो-
 यनादि प्रकथनम्प्रथम प्रभा ॥ १ ॥ अथ तिथिप्रकरणम् ॥ प्रतिपच्च द्वितीया च तृतीया
 तदनंतरम् ॥ चतुर्थी पंचमी षष्ठी सप्तमी चाष्टमी ततः ॥ १ ॥ नवमी दशमी चैवैकादशी द्वा-
 दशी ततः ॥ त्रयोदशी ततो ज्ञेया ततः प्रेक्ता चतुर्दशी ॥ २ ॥ पौर्णिमा शुक्ल पक्षेतु कृत्त-
 पक्षे त्वमास्मृता ॥ अथ तिथि पलयः ॥ तिथी प्राग्वद्भिः को गोरी गणेशः ॥ हिरुहो रविः ॥ ३
 ॥ शिवो दुर्गात को विज्ये हरिः कामः शिवः प्रशरी ॥ अमावास्यातिथे रीशः पितरः परि-
 कीर्तिताः ॥ ४ ॥ नन्दा भद्रा जया ऋक्ता पूर्णापञ्च प्रतिपन्मुखाः ॥ वरुणाद्याश्चक्रमहोद्दि-
 स्ताथैवेकादशीमुखवाः ॥ ५ ॥ असन्मध्यं शुभं शुक्ले तिथीनां पंचकं क्रमात् ॥ कृत्तपक्षे

प्रभुसंमध्यं नेष्टुं श्रेयं शुभे सदा ॥ ६ ॥ अथ नंदरादिबुद्धत्वम् ॥ गीतं नृत्यं तथा क्षत्रं चित्रोत्सव
 गृहादिकं ॥ वस्त्रालंकारं शिल्पादि नन्दा स्वेतं च्छुभं स्तुतम् ॥ ७ ॥ विवाहो वनयात्रा च
 भूषा शिल्प कलादिकम् ॥ गजा प्रवरश्च कृत्यं च महातिथिबुद्धिदम् ॥ ८ ॥ सैन्य
 संग्रामं शस्त्रादि यात्रोत्सव गृहादिकम् ॥ भेषज्यं चैव वारिण्यं सिद्धे त्वर्वज्रया सुच ॥
 ९ ॥ शत्रूणां वधबंधादि विषयशस्त्राग्निं योजनम् ॥ कर्तव्यं तच्च नृत्तायां नैव सर्म
 गलं क्षचित् ॥ १० ॥ अतबंधविवाहादि यात्रा राजा भिषे च नम् ॥ प्रीतिं कं पौष्टिकं
 कर्म सिद्धे त्पूर्णां स्वमांविना ॥ ११ ॥ विवाहो वनयात्रा च प्रतिष्ठा वास्तु कर्म च ॥
 कुर्व्यो बौलादिकं कृत्सेन प्रुत्ते प्रति पत्तिथे ॥ १२ ॥ राज्य कार्यं विवाहादि मंगलं
 वास्तु भूषणं ॥ अतबंधप्रतिष्ठा च द्वितीयायां तिथौ स्मृताः ॥ १३ ॥ अन्नप्राशन
 सं गीत विद्या प्रीमंत शिल्पकं ॥ द्वितीया प्रोक्तं मखिलं तृतीयायां प्रशस्यते ॥ १४ ॥
 शत्रूणां वधबंधादि विषयशस्त्रादि योजनं ॥ कर्तव्यं तच्चतुर्थ्यां नैव सन्मंगलं कचित् ॥

संलि- ॥ १५ ॥ शुभ कर्माणि सर्वाणि स्थिराणि च चरणि च ॥ अरु दानं विनायाति सुसि-
 १२ द्वि पंचमी तिथौ ॥ १६ ॥ दंत कायांग म र्यगे त्यत्का यो प्रित्य कर्म च ॥ रणो वास्तु वि
 भूषाद्यं वक्ष्यां सिद्ध्यति गंग लम् ॥ १७ ॥ गज कृत्यं विवाहादि संगीतं बरत्र भूषणम् ॥
 यात्रा प्रवेश संग्रामाः सिध्येच्च सप्तमी तिथौ ॥ १८ ॥ नृत्यं स्त्री रत्न भूषादि संग्रामः श-
 स्त्र धारणम् ॥ वास्तु प्रित्यादिकं कार्यं गृहस्थां सिद्धि माप्नुयात् ॥ १९ ॥ विग्रहः
 कल होद्युत मद्य माखेटक स्तथा ॥ विवाग्नि प्राप्त कृत्यं च नवम्यां सिद्धि माप्नुयात्
 ॥ २० ॥ विवाहादि शुभं सर्वं भूषा यात्रा प्रवेशनम् ॥ गजा प्रव न्नप कार्य्याणि सिद्ध-
 न्ति दशमी तिथौ ॥ २१ ॥ व्रत वंधो विवाहादि रण प्रित्यं सुरोत्सवः ॥ गमा गमो वि-
 भूषादि एका दस्यां प्रशस्यते ॥ २२ ॥ चरस्थिराणि कार्य्याणि विवाह व्रत बंधनम्
 ॥ द्वादश्यां तत्प्रकुर्वीत तैलं यात्रादिकं त्यजेत् ॥ २३ ॥ यात्रा प्रवेश संग्राम वस्त्र भूष-
 ण मंगलम् ॥ व्रत वंधं विनान्यत्र शुभा शुक्ल त्रयोदशी ॥ २४ ॥ विष बंधाग्नि श्राद्धा १

संक्षि- १२
 णि प्रकुर्याद्दुष्टकर्मच ॥ चतुर्दश्यां शुभं कर्म क्षीरयात्रां च वर्जयेत् ॥ २५ ॥ मा-
 गल्यं भूषणं शिल्पं प्रतिष्ठापनं कर्म च ॥ संगमो गृह कृत्यं च पौराणस्यां प्रतिष्ठति
 ॥ २६ ॥ अग्न्याधानं महादानं पितृयानादिकं च यत् ॥ प्रोक्तं कर्म प्रकर्तव्यं दर्शना-
 न्याशुभाकिया ॥ २७ ॥ दूतितिथीनां कलम् ॥ सामान्यतश्च शुभास्तिथयः ॥ द्वितीया प-
 चमी चैव तृतीया सप्तमी तथा ॥ दशम्येकादशी कला प्रति पच त्रयोदशी ॥ २८ ॥ पू-
 णिमास्तिथयो व्येताः सर्वे कार्त्तिके शुभा वहाः ॥ अन्यास्तुतिथयो नद्याः प्रोक्त कृत्येषु
 भामताः ॥ २९ ॥ कला चतुर्दशी शुक्ला प्रति पदार् मंज्ञका ॥ एताः शुभेषु कार्त्तिके-
 शु बर्जनीयाः प्रयत्नतः ॥ ३० ॥ चतुर्थीऽस्तद् वत्त्वं ८ कर्त्तुं द्वादशी १२ अत्र १४
 संमिताः ॥ तिथयः पक्षे भारवा स्याज्या सर्वेषु कर्मसु ॥ ३१ ॥ एतास्तु वसु ८ नंद-
 देन्द १४ तत्त्वं २४ दिक् १० अर् ५ संमिताः ॥ हेमास्युगादिमाना ह्यः क्रमाच्छेषास्तु
 प्रोभनाः ॥ ३२ ॥ अथ दंतधावने निषिद्धाः ॥ अमायां च तथा पक्ष्यामेकादश्यां रवेर्दिने १२

प्रतिपक्षु दिने ऽर्के च नक्षत्र्या इत धावनम् ॥ ३३ ॥ आमलक रत्नानि निषेधः ॥ दशमी सप्तमी द
 र्शं द्वितीया नवमी दिने ॥ त्रयोदश्या तथा नैव स्नाया रामल के न्नरः ॥ ३४ ॥ अथोक्त का
 र्थं निषिद्धाः ॥ भौरे चतुर्दशी चैव षष्ठी तैले पले ऽष्टमी ॥ दशं स्त्री सेवने जस्या ज्ञसी क्षेही
 र्घं जी वितम् ॥ ३५ ॥ अथ प्रतिपदादि द्यु निषिद्धाः ॥ त्येजेत्यति पदाद्या सुकृष्णं डं दृहती फल
 म् ॥ लवनं मूलकं चैव पनसं तैल सेवनम् ॥ ३६ ॥ धात्री फलं नारि केलं फलतुं व्याः पले
 लकम् ॥ निःपावानं मसुरं श्रद्धंताकं माक्षिकं क्रमात् ॥ ३७ ॥ अमायां सुतं चैव शृङ्गि
 मायां दुरोदरम् ॥ अमायां विशेष योग माहा परर्के शतातपः ॥ ३८ ॥ अमावास्या भवेद्दुरो
 यदा भूमि सुतस्य वै ॥ जाह्नवी स्नान सान्नेय गो सहस्र फलं लभेत् ॥ ३९ ॥ अमावास्याम
 वारेण रवि वारेण सप्तमी ॥ चतुर्थी भोग चारेण विधुवत्सदृशं फलम् ॥ सिनी वाली कुहू वापि
 यदि सोम दिने भवेत् ॥ ४० ॥ गो सहस्र फलं दद्यात्स्नानं चैन्मोनि नाकृतम् ॥ अत्रैवामायां
 व्यती पात योगः ॥ अवर्णाश्च धनिष्ठा र्द्रा नागा देवैत मस्तकैः ॥ यद्यमा रवि वारेण व्यती

सं. ति. पातः सञ्च्यते ॥ ४१ ॥ अथाद्वीदययोगः ॥ माघे मासि रवौ दश्वी व्यती पाने अवाञ्चिते ॥ अद्वी-
 द्या मिथो योगः सूर्य्य पर्व प्रताधिकः ॥ ४२ ॥ अयमुक्तो दिवा योगः किं चिन्मूलमहोद-
 यः ॥ अथ गजच्छाया ॥ पितृ पक्षे त्रयोदश्यां हस्ते ऽर्के ऽङ्गे मर्षां गते ॥ गजच्छाया मिथो यो-
 गः आङ्गि ऽक्षय्य फल प्रदः ॥ ४३ ॥ अथ कपिला वक्षी ॥ आश्विने कल पक्षे च वक्ष्या भोमो-
 ऽथ रोहिणी ॥ व्यती पात स्तदा वक्षी कपिला नंत पुरयदा ॥ ४४ ॥ अथ वती पातः ॥
 पंचा नन स्यौ गुरु भूमि बुधौ सेवे रवि स्यादादि शुक्ल पक्षे ॥ मासाभिधाना कर भेष युक्ता
 तिथिर्व्यती पात इतीह योगः ॥ ४५ ॥ अथ गोविंद हारणी योगः ॥ यदा चापि जीवो भवति स-
 दराशौ दिनमणिस्तथा तारा माघस्य भवन गतः ॥ फाल्गुन श्रितेः यदा र्क्षे हादस्या म-
 दिति भयुतः शोभनयुतस्तदा गोविंदाख्य हरि दिव समस्मिन्भुवितले ॥ ४६ ॥ अ-
 थ वारुणी योगः ॥ वारुणेन समायुक्ता मघौ कल्पा त्रयोदशी गंगायां यदि लग्भेत सूर्य्य
 ग्रह प्रतैस्समा ॥ ४७ ॥ शनिवार समा युक्ता सामहावारुणी स्मृता ॥ शुभ योग समा

युक्ता शनौ घात भिया यदि ॥ ४८ ॥ महा महेति विख्याता त्रिकोटि कुल मुदरेत् ॥ अ-
 शु प्रसंगाद्यु मादिमन्वादि तिथयः ॥ नवमी कार्तिके शुक्ला वैशाखे च तृतीयका ॥ त्रयोद-
 प्याश्विने कृष्णा तथा दर्श प्रच फाल्गुणे ॥ ४९ ॥ कार्तिके ऽभृत्कृता रंभे स्वेतारंभस्तु-
 माधवे ॥ फाल्गुणे द्वापरा रंभः श्रावण मघाश्विने कलेः ॥ ५० ॥ क्रमाच्छंभुर्ह रिर्दे-
 धापितरस्तत्र देवताः ॥ तिलान् लवणा सौवर्णे गांश्च दद्याद्युगादिषु ॥ ५१ ॥ एता यु-
 गा दयः पुरायाः शुभे वर्ज्या मनीषिभिः ॥ तत्राग्य क्ष तृतीया तु सर्व कार्ये शुभे भना
 ॥ ५२ ॥ आश्विने नवमी शुक्ला माघ मासे तु सप्तमी ॥ भाद्रे चैत्रे तृतीया च कार्तिके
 द्वादशी तथा ॥ ५३ ॥ आषाढे दशमी प्रोक्ता ज्येष्ठ मासे तु पौर्णिमा ॥ आषाढी फाल्गु-
 नी चैत्री कार्तिके पौर्णिमा तथा ॥ ५४ ॥ भाद्रे कृष्णाष्टमी प्रोक्ता पौषे त्वेकादशी सिता
 ॥ अमा भाद्र पदे मासि मन्वाद्या स्तिथयस्त्विमाः ॥ ५५ ॥ अत्र मासा सुराकांताः वि-
 द्येयाः परि कीर्तिताः ॥ द्विवेदिकुल संभूत सरयूकृत संग्रहे ॥ शिरोमणौ समाज्ञेया -

द्वितीयेयं प्रभा शुभा ॥ इति श्री संग्रह शिरो मंतो तिथि कथनं नाम द्वितीया प्रभा ॥
 २ ॥ अथवारप्रकरणम् ॥ अष्टमित्यष्टचंद्रमाभौमो बुधश्चाथ बृहस्पतिः ॥ शुक्रप्रश-
 नै प्रचर प्रचेते वासराः परि कीर्तिताः ॥ १ ॥ शिवो दुर्गा गुहो विष्णु ब्रह्मेन्द्र काल सं-
 ज्ञकाः ॥ सूर्यो दीनां क्रमा देते स्वामिनः परिकीर्तिताः ॥ २ ॥ गुरु प्रचंद्रो बुधः शुक्रः
 शुभा वारः शुभे स्मृताः ॥ क्रूरस्तु क्रूर कृत्येषु ग्राह्या भौमाक्षे सूर्यजाः ॥ ३ ॥ सूर्य
 प्रचरस्थिर प्रचंद्रो भौम प्रचोगो बुधस्समः ॥ लघुजीवो मरुः शुक्रः शनि स्त्री क्षण
 स्समीरितः ॥ ४ ॥ अथवारकृत्यम् ॥ राज्याभिषेको त्सव यानसेवा गो वह्नि मंत्रो ष-
 धप्रश्न कर्म ॥ सुदर्शनं तार्क्ष्यं चर्म काष्ठ संग्राम पण्यदि रवौ विद्ध्यत् ॥ ५
 ॥ शंखोज्ञ सुक्ता रजतेष्णु भोज्य स्त्री वृक्ष कक्ष्यां बु विभूषणाद्याः ॥ गीतं क्रतु स्त्री
 र विकार मृगी पुण्याम्बर रंभण भिन्नु वोर ॥ ६ ॥ भेदा नृतस्तेय विषाग्निशस्त्र
 चध्या भिधाना ह वप्रण ह्यदं भान् ॥ सेनानि वेद्या कर धातु हेम प्रवाल रत्नानि कु-

संक्षि जे विदध्यात् ॥ ७ ॥ नैपुण्यपराया ध्ययनं कलाप्रच शिल्पादि सेवा लिपिलेख
 १७ नानि ॥ धातुक्रिया कांचन युक्ति संधि व्यायाम वाहाश्च बुधविधेयाः ॥ ८ ॥ धर्म
 क्रिया यौष्टिक यज्ञ विद्या मांगल्य हेमा चरवे प्रम यात्राः ॥ रथाश्च भेषज्य विभूषणा-
 दि कार्त्तं विदध्यात्सुर मंत्रि चोरे ॥ ९ ॥ स्त्री गीत प्राय्या मणिरत्न गंधवस्त्रो त्स चाल
 करणादि कर्म ॥ भूपरायणो कोप्रा कृवि क्रियाश्च सिद्धाति शुक्रस्य दिने समस्ताः
 ॥ १० ॥ लोहा पुनसो सत्र पुशस्त्र द्वाण पाषा चतुस्ते य विचारक विद्यं ॥ ग्रह प्रवेश द्विपवं
 य दीक्षा स्थिरं च कर्मार्कं सुतेहि कुर्यात् ॥ ११ ॥ पतंग सूतो दिव साधिपत्वनि प्रा
 प्य हृष्टैव तु निगम भानोः ॥ रात्रि हृयं चैक दिनं च सोमे एष ग्रहाणा गुरय प्रवृत्तिः
 ॥ १२ ॥ अथ देया दोष माह ॥ नवार दोषाः प्रभवन्ति रात्रौ देवेज्य हेत्येज्य दिवा कराणा
 न् ॥ दिवा प्राणां कार्कं ज भूसुतानां सर्वत्र निंघो बुध वार दोषः ॥ १३ ॥ अथ तेलाभ्ये
 शुभाशुभं ॥ रवि स्वापं कांतिं वितरति प्राणी भूमि तनयो चतिलक्ष्मी सोम्यः सुर पति

गुरुर्विन्तु हरणम् ॥ विपत्तिर्देत्यानां गुरु ररित्वलभोगानु गमनं चरणं तैलाभ्यंगात्स पदिकुतेने
 १८ सूर्यतनयः ॥ १४ ॥ रवौ भौमि व्यतीपाते संक्रांतौ वैधृतावपि ॥ बध्न्यष्टम्योऽस्त्वविश्यान्
 तैलाभ्यंगो नपवसु ॥ १५ ॥ अथ दोषापवादः ॥ तैलाभ्यंगो न दोषश्च प्रत्यहं क्रियते चयः ॥
 उत्सवे चात रोगे वा यंत्रवाचनि केऽपि वा ॥ १६ ॥ भागवर्गे गोमयं भौमि मृदं दूर्वां वृहस्पती ॥
 १७ ॥ रवौ पुष्यं निधायाथ तैलाभ्यंगो न दोष उक्त ॥ मंत्रितं कथितं तैलं सार्वपुष्यवासि
 तम् ॥ द्रव्यांतरयुतं वापि नैव दुष्येत्कदाचन ॥ १८ ॥ अथ तात्कालिक वार कृत्यार्थे होरा ॥ स्वे
 देश मग्न्यरेखातो योजनैः पादवर्जितैः ॥ तावत्पलेष्युतो नास्त्युत्तिथयः परपूर्वतः ॥
 १९ ॥ तद्दिनाद्द्वान्तरपले रूनाधिको दिनार्द्धतः ॥ ऊर्ध्वं द्वाधः क्रमाद्द्वारप्रवेशस्तपनोद्
 यात् ॥ २० ॥ चाररम्भाद्गता नाड्यो द्विधाः पञ्चविभाजिताः ॥ लब्धो के गत होराः स्यु
 र्वोसरे मण्डितः क्रमात् ॥ २१ ॥ रविष्युक्तो बुधश्चंद्रप्रशनिज्जीवस्ततः कुजः ॥ एते
 क्रमानु विबेधाः काला ह्येव प्रवराग्रहाः ॥ २२ ॥ यस्मिन्वारे तु यत्कृत्यं पूर्वाचार्यैरुक्तं

हृतम् ॥ तत्कृत्यं तस्य खेतस्य होरायां खलु सिद्ध्यति ॥ २३ ॥ खेतस्यो पचयस्य स्य चोरे
कार्यं शुभा वहम् ॥ तदेवापचयस्य स्ययत्वे नापि न सिद्ध्यति ॥ २४ ॥ हिंदे दि कुल संभू
त सस्यूकृत संग्रहे ॥ शिरो मणौ समोत्तरे चा तृतीये यं प्रभा शुभा ॥ २५ ॥ इति श्री संग्रह
शिरो मणौ वार कथनं नाम तृतीया प्रभा ॥ ३ ॥ अथ नक्षत्र प्रकारणम् ॥ अश्विनी भरणी
चैव कृत्तिका रोहिणी मृगः ॥ आर्द्र पुनर्वसुः पुष्यस्ततः श्लेषा मघा ततः ॥ १ ॥ पूर्वा फाल्गु
णिका तस्मादुत्तरा फाल्गुणी ततः ॥ हस्त चित्रा तथा स्वाती विष्णवा तद नंतरम् ॥ २ ॥
अनुराधा ततो ज्येष्ठा ततो मूलं निगद्यते ॥ पूर्वाषाढो नरा षाढ स्वभिजित् प्रवरास्ततः ॥
३ ॥ धनिष्ठा श्रतताराख्यं पूर्व भाद्र पदा ततः ॥ उत्तर भाद्र पद प्रचैवरेवत्येतानि भातिच
॥ ४ ॥ अथ नक्षत्रेणः ॥ अश्विनी दस्त देवत्यो भरणी यम देवता ॥ आग्नेयी कृत्तिका प्रोक्ता
विधाता रोहिणी प्रवरः ॥ ५ ॥ मृगशीर्षि प्रवरश्चंद्रस्तथैवाद्रि प्रवरः शिवः ॥ अदितिस्तु
पुनर्वसोः पतिः पुष्य स्य वाक्यतिः ॥ ६ ॥ श्लेषाधिपति स्मर्षो मधेशः पितरस्मृततः ॥

भगवत् सर्वं कालानुन्याः ऊकायाः पतिरर्थ्याः ॥ १० ॥ नृस्त स्याधिपीतस्सूर्यो रत्नरा
 चिद्राभिधस्यच ॥ स्वातिष्ठच देवतं वासु विप्रार्थिनाग्नि देवतम् ॥ ११ ॥ अनुसंधे प्रहरे
 मित्रो ज्येष्ठाया दृढ उच्यते ॥ मूलस्य देवतं राक्षसं विधीयते शूलरज्जलम् ॥ १२ ॥ अनायादे
 वतं विश्वे विधि प्रचाभिजितोऽधिपः ॥ अवरणा चिपतिर्विसुर्धनिष्ठा वसुदेवता ॥ १३ ॥
 वरुणा प्रशत तारायाः प्रमेशः कथितोऽजपात् ॥ अहिर्बुध्न्य सप्तो भायाः पूषो कारिद्र
 ती पतिः ॥ १४ ॥ अथ सामान्यतश्शुभा शुभनक्षत्राणि ॥ रोहिण्य प्रिवमृणाः पुष्यो हस्तश्चि
 त्रोत्तराश्रमम् ॥ रेवती अवरणाश्चैव धनिष्ठा च पुनर्वसुः ॥ १५ ॥ अनुराधा तथा स्वातीशु
 भा न्येतानि भानिच ॥ सर्वाणि शुभकार्याणि सिद्धि देतेषु चोदुषु ॥ १६ ॥ पूर्वार्द्र
 विशाखा च ज्येष्ठा र्द्रा मूल मेवच ॥ शत तारा भिधे ज्येष्ठ कृत्य साधारणं कृतम् ॥ १७ ॥
 ॥ भरणी कृतिका चैव मघा श्लेष्मा तथैवच ॥ अत्युग्रं दुष्ट कार्थ्यं च प्रोक्तं मेघु विधीयते
 ॥ १८ ॥ यात्रौ बध विभूषाश्च विद्या शिल्प कलादिकम् ॥ राजकार्थ्यं विवाहांगं मांग-

संश्लेषं चाश्विनं चरेत् ॥ १६ ॥ साहसं दारुणं शत्रुनाशनं विषबंधनम् ॥ भण्डा कूपक-
 व्याद्यमग्निं द्वाहादिकं चरेत् ॥ १७ ॥ कृत्तिकायां सदा कुर्यात्साहसं साग्निं परिग्रहम्
 रिषोर्वधं विवाहं च लोहमण्योश्च कर्मसु ॥ १८ ॥ रोहिण्यां मष्टकां कुर्याद्दिवाहं धन-
 संग्रहम् ॥ आसावसन्नो कृत्यं मांगल्यं भूषणादिकम् ॥ १९ ॥ विवाहो वनजायां
 मृगश्रीर्बिचि शोभनम् ॥ सुरसंस्थापनं वास्तुक्षेत्रांश्चादिसिद्धति ॥ २० ॥ आर्द्रायां
 विग्रहं कुर्यात्तु धनं ह्येदं वधम् ॥ विषसंधानं विद्यादिदारुणं चातने तथा ॥ २१ ॥
 प्रणतिकं पौष्टिकं यात्राभूषावास्तुव्रतादिकम् ॥ बाहनं कृषिं विद्याचपुनर्वसौ विधीय-
 ते ॥ २२ ॥ चरस्थिराणि कार्याणि श्रुतिं कं पौष्टिकं तसवम् ॥ विवाहं वर्जयित्वा न्यस-
 मस्तं पुण्यं चरेत् ॥ २३ ॥ ज्येष्ठायां चरिषो घातं वारिण्यं साहसं तथा ॥ विषसर्पा-
 दि कृत्यं च स्तेयादिकमुपाचरेत् ॥ २४ ॥ मघायां पैतृकं कार्यं तथा शस्यादि रोषणम् ॥
 जलाभ्रयं विवाहं च कुर्यात्तु द्वादि साहसम् ॥ २५ ॥ बंधनं दारुणं शिल्पं कार्पूरं राणा २६

कर्मच ॥ पूर्वा फाल्गुनि कार्यां तु चित्र कर्मादि साधयेत् ॥ ३६ ॥ विवाहो ज्ञतबंध प्रच स्थि-
 रं कर्त्स्न विभूषणं ॥ उत्तरा फाल्गुनि भे स्याद्दृहारंभ प्रवेष्टने ॥ ३७ ॥ यात्रा विद्या विवाह-
 दि विभूषां वर मौषधम् ॥ गृह्णारंभ प्रतिष्ठां च विदध्याद्दत्तभे ऽखिलम् ॥ ३८ ॥ प्रातिद-
 षोष्टिकं शिल्पं वास्तु भूषां वरगदिकम् ॥ ज्ञत बंधं स्थिरं कार्यं चित्रायां कथिक कर्मच ॥
 ३९ ॥ सुर संघ विधानं च संगलां वर भूषणम् ॥ बीजा रोपं च संगमं शस्त्राद्यं स्वाति भे च-
 रित ॥ ४० ॥ वास्तु संग्रहणं भूषा शिल्प चित्र प्रहारकम् ॥ रथ कार्यं विष्णवायां कुर्व्यदि-
 षथ सेवनम् ॥ ४१ ॥ यागिण गृहं ज्ञतं यावांगजा प्रवां वर भूषणम् ॥ चरं स्थिरं शुभं कुर्व्यो-
 दनु रथाभिधे ऽखिलं ॥ रिष्टाणां हनने भेदे प्रहारे लोह कर्माणि ॥ शिल्पे खेह विधौ
 चित्रे ज्येष्ठा श्रेष्ठा समीरिता ॥ मूलभे भवना राम संगमः संधि विग्रहे ॥ वापी कूप तडागा
 द्या विधेयाः कषयो ऽपि च ॥ ४४ ॥ वापी कूपार्दिकं कृत्यं विग्रहं बंध मोक्षणम् ॥ कू-
 र कार्यं दुग्ध क्षेदं पूर्वाषाढाभिधे चरेत् ॥ ४५ ॥ स्थापनं मंडलं वास्तु निर्वेष्टं प्र- ३२

वेश्मनम् ॥ वीजा रोप विभूषाद्यं उत्तर षाढ मे चरेत् ॥ ३६ ॥ देवता स्थापनं गेहं को-
 ष्टिकं शिला कर्मच ॥ मांगल्यो पनयं चित्रं शान्ति कं श्रवणं चरेत् ॥ ३७ ॥ चैलेक्षो
 पनये युद्धे गजा प्रवोक्षादि कर्मणि ॥ गेहोद्यान विभूषासु धनिष्ठा कथितो समा ॥ ३८
 ॥ गजाप्रवरथ नौकानां रोष्य मुक्ता फल स्नानम् ॥ वास्तु संगम शस्त्राणां कार्थ्यं त-
 च्छत मेचरेत् ॥ ३९ ॥ पूर्वाभाद्र पदे शिलयं साहसं छेदनं कषिः ॥ विक्रयं महिषो
 ष्ठाणां जल यंत्रादि कं शुभम् ॥ ४० ॥ विवाहो व्रत वंधश्च देवता स्थापनं ग्रहम् ॥
 वास्तु कर्मीभिधानं च उत्तर भाद्र पदे भवेत् ॥ ४१ ॥ गेहं देवालयं भूषा विवाहं च
 त बंधनम् ॥ जल स्थानादिकं कार्थ्यं रेवत्यां सिद्धि माप्नुयात् ॥ ४२ ॥ अष पुष्य प्रश-
 सा ॥ पर कष्टं निरिखलं निहंति पुष्यो न खलु निहंति परस्तु पुष्य देशं ॥ भव मसृतक-
 रेऽष्ट मे पि पुष्ये विहितं स्रथेति सर्वेव कर्म सिद्धिम् ॥ ४३ ॥ सिंहो यथा सर्व चतुष्य-
 दानां तथैव पुष्यो बल वानुङ्ना ॥ चंद्रे विरुद्धे प्यथ गोचरेपि सिध्यति कार्थ्यीरिण

कृतानि पुष्ये ॥ ४४ ॥ गृहेषु विदोष्य शुभान्वितोपि विरुद्ध तारोपि किंलभ नोपि ॥
 करो त्व वश्यं सकलार्थ सिद्धि म्विहाय पाणि गृहणा न्युपुनः ॥ ४५ ॥ अथ नक्षत्राणां
 सत्त्वम् ॥ तुरग मुख सदक्षं योनि रूपं धुराभम् प्राकट सम मर्धैण स्मोत्र आगेन सु
 ल्यम् ॥ नलि गृह शर चक्रं भाति प्रालोपम मं घापन सदृश सन्य चोत्र पर्वदरु
 पम् ॥ ४६ ॥ हस्ताकार मत प्रच मोक्ति कसमं चान्यत् प्रवालोप अधि प्रसं तोरुत्वा
 स्थितं वलिनिभं सत्कुण्डला भं परम् ॥ कुध्य त्केशरि वि क्रमेण सदृशं शब्दा सम
 नं परं चान्य दंति विला सब त्स्थित मतः त्रैकोण कं व्यक्ति मत् ॥ ४७ ॥ निवित्त
 भं च सदंग रूपं दृतं ततो न्य हल य ह्याभं ॥ यर्थ्यैक रूपं मुरजानु कारी बल्येव सुप्रव्या
 दिव चक्र रूपम् ॥ ४८ ॥ अथ नक्षत्राणां संख्या ॥ वन्दि त्रि त्र्यन्वि सुगुणेंदु कृताभि
 भूत वाणा श्विनेत्र शर भूकु युगाब्धि रासाः ॥ रुद्राब्धि रास गुण वेद प्रत हि युग्म
 रंता बुधै निर्गदिताः क्रम शोभ ताराः ॥ ४९ ॥ अथ नक्षत्राणां संख्या ॥ प्रवं स्थिर

संश्लिप्ति रव्यातं रोहिणी चोत्तराग्रं ॥ तत्रा राम सह ग्रामा भिबे काद्याः स्थिर क्रियाः
 २५ ॥ ५० ॥ मृग पिचित्रा नुराधा च रेवती स्तु मेत्रकम् ॥ तत्र गीतं रतं कुर्व्याद्भूषा मांग-
 ल्यं संवरम् ॥ ५१ ॥ पुष्या शिवन्य भिजिहस्तं लघुक्षिप्र सुखाहतम् ॥ तत्र भूषो
 यध ज्ञानं शिल्प्य कंच तथा रतिः ॥ ५२ ॥ ज्येष्ठा र्द्रा मूल मञ्जुषाती क्षां दारुणा सु-
 च्यते ॥ तत्र भेदो वधो वंधो मंत्र भूतादि साधनम् ॥ ५३ ॥ अत्रणादि त्रि मं स्वाती पु-
 नर्वसु चरं चलम् ॥ तस्मिन्वाजिगजा रामा कर मोक्ष गमा दिकम् ॥ ५४ ॥ भरणी
 च मघा पूर्वा क्रूर सुग्र सुखाहतम् ॥ विष शस्त्राग्नि घातादि तत्रोच्छेद विनाशन-
 म् ॥ ५५ ॥ विशाखा कृत्तिका प्राद्वैर्मिश्रं साधारणं स्तुतम् ॥ नीलात्मर्गीयिका
 र्थ्यं च मिश्रं तत्र च सिद्धाति ॥ ५६ ॥ अथ नक्षत्र मंत्र तत्त्व लं च ॥ मूला प्लेवा मघा पूर्वा वि-
 शाखा भरणी हयम् ॥ अथो मुखानि भान्यत्र कर्म सिद्धे दधो मुखम् ॥ ५७ ॥ एषु
 चापी तडा गादि कूप भूमि तरणा निच ॥ देवा गारस्य खननं निधात खननं तथा ॥

॥ ५८ ॥ गणितं ज्योतिषा रंभ खनी विल प्रवेशनम् ॥ कुर्व्यादधो गता न्येव काव्यो-
 णि ह्यम ध्वज ॥ ५९ ॥ रोहिण्या द्री तथा पुष्यो यमिषा चोत्तराश्रयम् ॥ वासा
 श्रवणां चैव नव चोर्द्धु सुरवा स्तथा ॥ ६० ॥ आसादश्व ध्वज च्छत्राकार ग्रहतर-
 राम् ॥ नृपा भियेक आराम उच्छ्राय स्तूर्द्धु वक्र के ॥ ६१ ॥ रेवती चास्विनी चित्रा
 स्वाती हस्त पुनर्वसू ॥ अनुराधा मृगे ज्येष्ठा एतास्त्रिज्येष्णुखाः स्मृताः ॥ ६२ ॥ गजे-
 ष्याश्व वली वर्ह दमनं सहिषस्य च ॥ बीजानां वमनं कुर्व्याद्भमना गमना विकम् ॥
 ६३ ॥ चक्र यंत्र रथा दीनां नौका दीनां प्रवाहनम् ॥ पार्श्वयो र्यानि कार्यणि कुर्व्या
 देषु च तान्यपि ॥ ६४ ॥ अथ पंचकम् ॥ धनिष्ठादूर्ध्वं त्रं पंच स्वर्क्षेत्रेषु त्यजेद्बुधः ॥ चाम्य
 दिगमनं शब्दा पूरणं ग्रहणी पनम् ॥ ६५ ॥ स्तंभो छात्रं प्रेत दाहं तृण काष्ठा वि संग्र-
 हम् ॥ भवेत्यं च गुणं चात्र जातं लब्धं मृता गतम् ॥ ६६ ॥ अथ नक्षत्राणा मंधारिमंश
 ॥ अंधकं तदनु मंश्च लोचन म्मध्य लोचन मतः सुलोचनम् ॥ रोहिणी प्रभृति मंच तुष्टयसा

भित्ति च गणधे सुनः पुनः ॥ ६७ ॥ संधके पूर्वतो वस्तु मंद के दक्षिणे तथा ॥ पश्चिमे म
 ध्य नेत्रे च उत्तरे तु सुलोचने ॥ ६८ ॥ संधे सद्यः प्राथते वस्तु नष्टं कष्टात्प्राप्यं मंद नेत्रे च
 न हृत् ॥ दूरत आप्यं मध्य नेत्रे न लभ्यं न श्रोतव्यं नैव लव्यं तु नेत्रे ॥ ६९ ॥ अथ नक्षत्र र
 शी नक्षत्राणि लग्न ज्ञानं तत्रादौ नक्षत्र चारः ॥ पूर्वाषाढ हंस मूलाः ॥ नुराधा द्वा सुगः करः ॥ ज्ये
 ष्ठा पुनर्वसु श्रैवां तारा दक्षिणा गाः सदा ॥ ७० ॥ रोहिणी कृत्तिका म्लेखोरेवती अदरा त्रयसु
 पुष्य श्रित्राणि चैतानि मध्य चारिणि भाति हि ॥ ७१ ॥ अश्विनी हितयं स्वाती विशाखा
 फाल्गुणी हयं ॥ मघा भाद्र पादा युग्म मेता न्युत्तर गानि च ॥ ७२ ॥ अथ नभो मध्य भात उत्प
 र्ध ज्ञानं ॥ विशाखा दित्रये पूर्वाषाढाः ॥ म्लेखोर्वा द्वा भे यदा ॥ रोहिणी भनभो मध्ये तदा स्या
 चाष्ट मीदयः ॥ ७३ ॥ नवम क्षी द्यो मूले मृगे चांवर मध्यगे ॥ शंखे मध्य गति व्योम्नि स
 त्रम क्षी द्यो भवेत् ॥ ७४ ॥ अथ रवि भात मध्य भात उत्प भात गत एति ज्ञानम् ॥ रवि भात
 स्र भं व्यो के मध्य भं वाष्ट हीन कम ॥ उत्प भ्द तिथि १५ हीनं वा नरव २० भं नक्ष भाजितम् २७

॥ ७५ ॥ लब्ध रात्रि गता नाहः शेषा लब्धा पलानिच ॥ शयवा ॥ अस्त भाद कं भंतिष्ठा १५
 हीनं मध्य भंतिष्ठभिः ॥ ७६ ॥ उदयर्क्ष निथा वे कं विंशति मं ग्रहे भजित् ॥ लब्धा चक्ष्वा
 दि का दीया शेषा रात्रि स्फुटा यवा ॥ ७७ ॥ सप्तष्ट च वहीनं च स्व स्वीदय प्रसा एतः ॥ म-
 ध्यमेतु विशे बोयं क्षेयो युक्त्या विच क्षणैः ॥ ७८ ॥ अथ दिवा रात्रौ मुहूर्ताः ॥ शिचो हि मि-
 त्र पितरौ वष्वंभो विष्णु वेध सः ॥ विधि रिद्रो च प्राक्राग्नी रक्षोष्ठी श्रेयं मा भगः ॥ ७९
 ॥ मुहूर्तं प्रादमे प्रोक्ता दिवा पंच दशाः क्रमात् ॥ मुहूर्ता रजनौ प्रांभु रजै क चरणान्नयः
 ॥ ८० ॥ दस्तात्यं चाविर्त जीवा विष्व कौ तक्ष मारुतौ ॥ दिन मानस्य तिथ्यं श्रे रात्रे
 रपि मुहूर्त काः ॥ ८१ ॥ नक्षत्र नाथ तुल्ये स्मिन् कार्यं कुर्या त्वभो दितं ॥ दिन म-
 ध्ये ऽभिजित्संक्षे दोष संघे सु सत्त्वपि ॥ सर्वं कुर्याच्छुभं कर्म याम्य दिगरामने वि-
 ना ॥ ८२ ॥ अथ रव्यादिवारे त्याज्य मुहूर्ताः ॥ अयं मा भानु महारे चंद्रे हि विधि राक्षसो
 ॥ पित्राग्नी कुज वारितु चंद्र पुत्रे तथा भिजित् ॥ ८३ ॥ पितृ ब्राह्मो भृगो वीर राक्ष-

क्र.सं.	नक्षत्रनाम	पुत्राशुभ	नक्षत्रस्वामी	मुख	नाम	संज्ञा	नेत्र	आदि	तारा
१	रेवती	कामरा	रवा	तीर्थङ्गमु	मृदु	मैत्र	अंधाक्ष	मृदंग	३१
२	उत्तराषाढ	लक्ष्मी	शुक्र	ऊर्ध्व	भव	स्थिर	दिग्वाक्ष	युगल	२
३	पूर्वाषाढ	मृत्युद	अनैकना	अधोऽ	उग्र	क्रूर	कारणाक्ष	वृत्तला	२
४	शतभिषा	कल्याण	वरुण	ऊर्ध्व	वर	चल	विपदाक्ष	मृदु	१००
५	धनिष्ठा	शुभद	वसु	ऊर्ध्व	वर	चल	अंधाक्ष	वान	४
६	प्रवरा	शुभद	विष्णु	ऊर्ध्व	वर	चल	दिग्वाक्ष	शुक्रा	३
७	अभिजित	सिद्धि	ब्रह्मा	०	लघु	क्षिप्र	कारणाक्ष	निको	३
८	उत्तराषाढ	वृद्धि	विश्वदेव	ऊर्ध्व	भव	स्थिर	विपदाक्ष	गजाम	३
९	पूर्वाषाढ	हानिभद	उदक	लघु	उग्र	क्रूर	अंधाक्ष	शङ्खाम	४
१०	मूल	अश्विनाश	राक्षस	अधोऽ	तीक्ष्ण	दृढाक्ष	दिग्वाक्ष	सिंहाम	११
११	ज्येष्ठा	अश्विनाश	वृद्ध	तीर्थङ्गमु	तीक्ष्ण	दृढाक्ष	कारणाक्ष	कुंडल	३
१२	अनुषा	सर्वसिद्धि	निम्न	तीर्थङ्गमु	मृदु	मैत्र	विपदाक्ष	बालि	४
१३	विशाखा	अशुभ	इंद्राक्षी	अधोऽ	क्षिप्र	साधा	अंधाक्ष	तारणा	४
१४	स्थाती	अशुभ	वायु	तीर्थङ्गमु	वर	चल	दिग्वाक्ष	प्रवाल	९
१५	चित्रा	शुभद	त्वष्टा	तीर्थङ्गमु	मृदु	मैत्र	कारणाक्ष	मोक्षि	२
१६	हस्त	लक्ष्मी	रवि	तीर्थङ्गमु	लघु	क्षिप्र	विपदाक्ष	हस्त	५
१७	उत्तराषाढ	विधाप्रद	अश्विना	ऊर्ध्व	भव	स्थिर	अंधाक्ष	मंथी	२
१८	पूर्वाषाढ	मृत्युद	भग	अधोऽ	उग्र	क्रूर	ललोचन	दृष्टा	२
१९	मघा	नाशक	पितर	अधोऽ	उग्र	क्रूर	अधोऽ	पगला	५
२०	श्लेषा	शोक	सर्व	अधोऽ	तीक्ष्ण	दृढाक्ष	मंथी	दृष्टा	५
२१	पुष्य	शुभ	गुरु	ऊर्ध्व	लघु	क्षिप्र	अंधाक्ष	शराम	३
२२	पुनर्वसु	मध्यम	अश्वि	तीर्थङ्गमु	वर	चल	ललोचन	गृहाम	४
२३	आर्द्रा	शुभ	शिव	ऊर्ध्व	तीक्ष्ण	दृढाक्ष	अंधाक्ष	मणि	९
२४	मृगशिर	शुभ	चंद्र	तीर्थङ्गमु	मृदु	मैत्र	मंथी	मृग	३
२५	रोहिणी	सिद्धि	ब्रह्मा	ऊर्ध्व	भव	स्थिर	अंधाक्ष	शकट	५
२६	कृत्तिका	अशुभ	अग्नि	अधोऽ	क्षिप्र	साधा	ललोचन	चरण	६
२७	भरणी	अशुभ	यम	अधोऽ	उग्र	क्रूर	कारणाक्ष	घोनि	३
२८	अश्विनी	शुभ	अश्विनी	तीर्थङ्गमु	लघु	क्षिप्र	मंथी	अश्व	३

साम्ब. गुरो हिने ॥ रौद्र सार्थे प्रणे रन्दि र्दमे त्याज्या मुहूर्त काः ॥ ८५ ॥ द्विवेदि कुल संभूत

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	द्विवा मुहूर्तः
शिव	सर्प	मित्र	पितर	वसु	शंभु	विष्णु	विधि	वेधा	द्वंद्व	द्वंद्व	गणेश	पुरुष	सख्य	भग	द्विवा मुहूर्तः
साई	श्लेषा	शत्रु	मथा	पनिष्ठ	रूपा	उत्तरा	भि- जित	रोहि- ली	ज्येष्ठा	विष्णु- वा	मूल	शतभि ष	उत्तरा पुन्य	रुक्मी	नक्षत्राणि
रुद्र	अश्लेषा	शत्रु	मथा	पनिष्ठ	रूपा	उत्तरा	भि- जित	रोहि- ली	ज्येष्ठा	विष्णु- वा	मूल	शतभि ष	उत्तरा पुन्य	रुक्मी	नक्षत्राणि
साई	श्लेषा	शत्रु	मथा	पनिष्ठ	रूपा	उत्तरा	भि- जित	रोहि- ली	ज्येष्ठा	विष्णु- वा	मूल	शतभि ष	उत्तरा पुन्य	रुक्मी	नक्षत्राणि

अथ रव्यादि वारे त्याज्य मुहूर्तः ॥

अर्जुन	वज्र	पितृ	अभि	रक्षस	पितृ	पितृ	सर्प	मुहूर्तनि	सरयु कृत संग्रहे ॥ शिरो मर्यो समा-
उत्तरा	राक्षस	पितृ	अभि	रक्षस	पितृ	पितृ	सर्प	मुहूर्तनि	॥ दक्षिणी संग्रह शिरो मर्यो नक्षत्र
लुनी	राक्षस	पितृ	अभि	रक्षस	पितृ	पितृ	सर्प	मुहूर्तनि	॥ ४ ॥
दि १४	राक्षस	पितृ	अभि	रक्षस	पितृ	पितृ	सर्प	मुहूर्तनि	
२	चं	मं	उं	हं	मुं	शं	वार		

अथ योग प्रकरणम् ॥ वाक्यतेः कोऽर्थः पुण्य नष्टान् ॥ गणयेन्नद्युतिं कुर्व्याद्योगस्या
दृक् प्रीयते ॥ १ ॥ विष्णुर्भः प्रीतिरायुष्मान् सौभाग्यः शोभनस्तथा ॥ अतिगण्डः
सुकर्माच धृतिः शूलस्तथैव च ॥ २ ॥ गंडो वृद्धिर्भुवश्चैव व्याघातो हर्षणस्त-
था ॥ वज्रसिद्धी व्यतीयातो वरियान् परिघः शिवः ॥ ३ ॥ सिद्धिः साध्यः शुभः शु-
क्लो ब्रह्मेन्द्रो वैधृतिः क्रमात् ॥ सप्त विंशतिर्योगास्तु कुर्युर्नाम समं फलम् ॥ ४ ॥
विरुद्धं संज्ञादहयेन योगास्तेषां मन्यः खलु पादश्चाद्यः ॥ सर्वैर्धृतिस्तु चतिपा-
तनामा सर्वोऽप्यनिष्टः परिघस्य चाईम् ॥ ५ ॥ तिलस्तु योगे प्रथमे च वज्रे व्या-
घातसंज्ञेन च पंचशूले ॥ गंडेति गंडे च षडेव नाड्यः शुभेषु कार्येषु विवर्जनी-
याः ॥ ६ ॥ द्विवेदि कुलसंभूतसंयुक्तसंग्रहे ॥ शिरो मणौ समाक्षेपा पंचमी-
यंप्रभाशुभा ॥ ७ ॥ द्वाविंश्रीसंग्रहशिरोमणौ योगकथने नाम पंचमीप्रभा ॥
५ ॥ अथ करणप्रकरणम् ॥ गताश्च तिथयो निम्नाः ह्यभ्यां शुक्ला दितः क्रमात् ॥ एकोनाश्रस

हृच्छेष्टाः करणं स्याद्वादिकम् ॥ १ ॥ ववादुयं बालव कौल वा ख्यंत तो भवेत्तैलिल
 नाम धेयम् ॥ गणभिधानं वणिजं च विष्टि रित्यादुरार्याः करणानि सप्त ॥ २ ॥ अंते क-
 णा चतुर्दशं शकुनिर्दश भागयोः ॥ गेयं चतुर्थ्यं नागं किं रतुं प्रति प्रदले ॥ ३ ॥
 अथ करणानां स्वामिनः ॥ इन्द्रो ब्रह्मा मित्र नामार्घ्य माधुः धीः की नाश् अश्वेति तिथ्य र्धनाथा
 ॥ बाल्यु सार्वभौ सप वायु संधे वये चत्वार स्ते स्थिराणां चतुर्णां ॥ ४ ॥ षोष्ठिक् स्थिरशु
 भानि ववाद्ये बालवे द्विज द्वितान्यपि कुर्यात् ॥ कौलवे प्रमद मित्र विधानं तै तिले शुभ
 गता अथ कर्म ॥ ५ ॥ गेरे च बीजा अथ कर्षणानि वाणिज्य के स्थे र्ध वणिक् क्रियाश्च
 ॥ न सिद्धि माया ति कृतं च विख्यां विवार घातादिषु तत्र सिद्धिः ॥ ६ ॥ मंत्रोय धानि प्रा-
 कु नी तु स षोष्टिकानि गो विप्र राज्ञ्य पितृ कर्म चतुर्थ्य दे पि ॥ सौभाग्य दारण धृति फव
 कर्म नागे किं स्तु घ्न नाग्नि निखिलं शुभ कर्म कार्यम् ॥ ७ ॥ अथ भद्राणां विशेषः ॥ ८-
 का दश्यां चतुर्थ्यां च शुक्ले पक्षे परे दले ॥ अष्टम्यां पूर्णिमायां च भद्रा पूर्व दले स्मृता ॥

८ ॥ तृतीयायां दशम्यां च कृत्स्ने पक्षे परे दले ॥ सप्तम्यां च चतुर्दश्यां भद्रा पूर्व दले भ-
 वेत् ॥ ८६ ॥ अथ भद्रायाः अंगविभागः फलं च ॥ नाह्यसु पंच वदने अ गले तथे का वक्षो
 दंशोक सहितं निहितं च तलः ॥ नाभ्यां कटोयद्वयं पुच्छ ललासु तिलो विरेदुधे रभि-
 द्वितोरां विभाग एव ॥ १० ॥ स्थानफलम् ॥ मुखे कार्यध्वस्ति भवति गणं चाथ गले के
 धना हानिर्वश्येव कटि तटं बुद्धि विलयः ॥ कलिर्नाभौ देशो विजय मथ पुच्छे च
 जगदुः ॥ शरीरे भद्रायाः दृढगति फलं पूर्व मुनयः ॥ ११ ॥ अथ भद्रावासः ॥ मीने मे
 घालि कर्के शशि निनि वसति स्वर्ग संस्थापि विष्टिः ॥ कन्यायां तौलि संस्थे धन मिथु-
 न गते नाग लौक निवासः ॥ १२ ॥ कुंभे सिंहे द्वये वामकर सुगते राज ते मृत्यु लौके ॥
 भद्रा चंद्र प्रभावाहि मकर तनया नो शुभा लौकि के स्यात् ॥ १३ ॥ स्थान फलम् ॥ मरी-
 भद्रा भवेत्सौरव्यं पातालैश्च धनागमः ॥ मृत्यु लौके यदा भद्रा कार्यं सिद्धिस्तदा न-
 हि ॥ १४ ॥ अथ वारणां फलम् ॥ सौमे शुक्रैश्च कल्याणी शनौ चैव तु वृश्चिकी ॥ गुरोः पुण्य

वती क्षीया चान्य वारिषु भद्रका ॥ १५ ॥ कार्येऽत्यावपूष के विष्टे मुख मात्रं परित्यजे-
त ॥ अथ भद्रायाः दिङ्मुखम् ॥ रात्रा १४ स ८ मुनि ७ तिथ्य १५ धि ४ दि १० पुद्गा १० दिन ३
मिते नित्यो प्रथमादि बुधा मेषु दिक्षु पूर्वा दितः क्रमात् ॥ १६ ॥

३	७	१०	१४
८	१	६	९
१३	४	११	५

बले ग्रहणघंत पंच घटी भद्रा मुखम् ॥

३	८	१२	१५
५	२	७	४
१०	३	९	६

बुद्धिः ग्रहणघटी भद्रा मुखम्

विष्टेर्मुखं विजानीया च्छुभं पृष्टेऽग्रतोऽष्टुभम् ॥ अथ भद्रा पुच्छम्
चतुर्थ्यां चाष्टमे यामि प्रथमे चाष्टमी दिने ॥ एका दश्या तथा षष्ठे यौर्णा सा स्या तृतीयके
॥ १७ ॥ एवं घटी त्रयं पुच्छं कूल पक्षे त्वयो ज्यते ॥ १८ ॥ सप्तमे स्यात्तृतीया या
सप्तम्यास्तु द्वितीयके ॥ दशम्यां पंचमे यामे चतुर्दश्या चतुर्थके ॥ १९ ॥ विष्टेः पुच्छे
जयो युद्धे कार्यं मन्यच्च शोभनम् ॥ अथ भद्रा कर्माणि ॥ बध बंध विद्या ग्न्यम्पु छेदनोच्चा-
टनादिकम् ॥ तुरंग महिषो द्वादि कर्म विषयास्तु सिद्धाति ॥ २० ॥ अथ भद्रायां होषापचारः
॥ तिथेः पूर्वार्द्धे जा रात्रौ दिने भद्रा परार्द्धे जा ॥ भद्रा होषो न तत्र स्यात् कार्येऽत्या-

वप्रथ के सति ॥ २१ ॥ वैद्यतो व्याति पाता रब्धे विष्ठा भोमे च वासरे ॥ तथैव दुष्टता
 ३५ रासु मध्यान्हा त्पत्त प्रपुमः ॥ २२ ॥ अथ भद्र विषये कस्य चिन्मते विषयः ॥ शुक्लै तु दृष्टिच
 की भद्रा कल पक्षे भुजं गमा ॥ सादिवा सधिरिणी रात्रौ दृष्टि की त्यपरे जगुः ॥ २३ ॥ सु
 खं त्याज्यं तु सधिरिण्या दृष्टि च क्याः पुच्छ मेव च ॥ खरस्याः प्रसवे दुर्गा पूजने दान कर्म
 रिता ॥ २४ ॥ दाह दातादि के भद्रा प्रास्ता नान्यत्र शोभना च दैत्यैः समरे मरेषु वि
 जिते द्यौः कुधा दृष्ट वान् ॥ २५ ॥ स्वात्कायात्किल निर्गता खर सुखी लां गूलि
 नी च विपात् ॥ विटि सप्त भुजा भगेन्द्र गल काक्षा मोदरी प्रवगा दैत्य प्री मुदितो
 सुरैस्तु करणं ज्ञाते नियुक्ता तुसा ॥ २६ ॥ द्विवेदि कुल संभूत ससू कृत संगदे ॥ शिरो
 मणी सनात्ति वा यली यंहि प्रमा प्रुभा ॥ २७ ॥ दृति श्री संग्रह शिरो मणी करण क
 धनं नान यली प्रमा ॥ २८ ॥ अथ तार प्रकरणम् ॥ सपाद र्ध्वं हव्यं भोगे मेवा दीना यनु
 क्रमात् ॥ अग्निव भादेव तीया वद्वाग्नि भोगे नवांघ्रिकः ॥ २९ ॥ अथ एश्वः ॥ अग्निनी

भरणं धिसे कृतिका प्रथमां द्विकम् ॥ मेघस्या त्कलिका पाद त्रितयं रोहिणी तथा ॥ २ ॥
 दृष भो मृग पूर्वाङ्गं तदङ्गं च तथाङ्गं भम् ॥ पादत्रयं पुनर्वसुः सरणि मिथुना मि-
 थः ॥ ३ ॥ तदंत्योऽङ्गिस्तथा पुष्यो ह्य ज्ञेया कर्कटा मिथः ॥ मघा पूर्वोत्तराश्विं द्वि-
 सिंहस्तच्चरणत्रयम् ॥ ४ ॥ हस्त चित्रा भ पूर्वाङ्गं कन्या चित्रोत्तरादलम् ॥ स्वाति
 मंच विशाखायाश्चरण त्रितयं तुला ॥ ५ ॥ तदंत्योऽङ्गं नुराखा ज्येष्ठा मंजुश्चक्रः
 स्मृतः ॥ मूलं पूर्वोत्तराश्विं प्राङ्गं धनिष्ठा त्रिदलं च शत तारका ॥ ६ ॥ उत्तराश्विं त्रयं करौ ध-
 निष्ठा प्रथमं दलम् ॥ मकराख्यो धनिष्ठा त्रिदलं च शत तारका ॥ ७ ॥ पूर्वा पाद-
 त्रयं कुम्भस्तदंत्यं चरणस्तथा ॥ ऊमा मंजुवती चैव मीनराशिः प्रकीर्तिता ॥ ८ ॥
 अथावकदृष्टं चक्रानुसारेण नक्षत्रचरणानां वर्णः ॥ अश्विनी तु चुचै चोला लिखिलेनी भर-
 रायपि ॥ कृत्तिका स्यादङ्गं रोहिण्या वा विबु स्मृता ॥ ९ ॥ वैवो ककि मृगश्या-
 श्रौ कृष्णाडा स्य प्रकीर्तिता ॥ केको हहि पुनर्भस्याङ्गं होढा च पुष्यमम् ॥ १० ॥ अश्ले

पातु हि देहे हो मागी सूमे मघा ह्वयम् ॥ मोहा दीदू तु पूर्वाख्या मुफा देहो पयि स्मृता
 ॥ ११ ॥ प्रीक्तः प्रयण दो हस्तः पेपो ररितु चित्रका ॥ स्मरे रेता तथा स्वातीति नूते तो वि-
 प्रायिका ॥ १२ ॥ अनुराधा ननी नूने ज्येष्ठा नोया यियु र्मता ॥ तथा येयो भभी मूलं
 पूर्वाषाढा सुधा फला ॥ १३ ॥ भे भोज्युत्तराषाढा जुजे जो बा तथा भिजित् ॥ स्वि-
 त्पूर्वे खो अर्वा क्षेयः गगी रूगे धनिष्ठिका ॥ १४ ॥ गोसा सित् प्रता ख्यं च पूभा-
 सेतो ददी मता ॥ ऊभा दूषा रुजा क्षेया देहो चचि चरेवती ॥ १५ ॥ जयचद्रस्य गुभा सु-
 भफलन ॥ स्वजन्म राशि मारभ्य चंद्र राशि स्थितं फलम् ॥ चंद्रे जन्म स्थिते पुष्टिः
 द्वितीये नो सुख भवेत् ॥ १६ ॥ तृतीये धन लाभश्च चतुर्थे रोग संभवः ॥ पंचमेका-
 र्यं नाशश्च षष्ठे द्रव्या ममो महान् ॥ १७ ॥ सप्तमे भूप सन्मानं त्वष्ट मे मरणं भवत्स
 ॥ नवमे च भयं क्षेयं दशमे कार्यं संपदः ॥ १८ ॥ एका दशेऽर्थ लाभश्च द्वादशे विवि-
 वा पदः ॥ अथ शुक्ल पक्षे विशेषः ॥ द्वितीयः पंचमश्च नवमोऽपीज्य वच्छुभः ॥ शुक्ल

संक्षिप्तं पक्षे विप्रोक्तो ऽयं तुल्यमन्य तथो भयोः ॥ २० ॥ चन्द्रस्यैव बलः शुक्ले न तु तारा विधा-
 नता ॥ सति कान्ति बलो येते स्वातंत्र्यं च यो धितः ॥ २१ ॥ कृष्ण पक्षे तु तारायाः बल-
 ग्राह्यं सदा यतः ॥ क्षीणे च प्रोक्षिते कान्ति ग्राहं स्थं गेहिनी चरेत् ॥ २२ ॥ अथ तारा बल-
 म् ॥ जन्म भादि न भंया वत्तारान्ते या न चोद्धते ॥ जन्म संपदि पक्षे म पाप सिद्धि व-
 धाः क्रमात् ॥ २३ ॥ मित्राति मित्र संक्षेप नाम तुल्य फला श्रवताः ॥ हि श्रवतुः श्रु-
 नवाद्यन्व स्तारः श्रेष्ठ तमा मताः ॥ २४ ॥ जन्मारख्या मध्यमाक्षेया नेशा स्त्व न्याः
 प्रकीर्तिताः ॥ अषावस्य के ताराणां त्याज्यां श्राः ॥ तारा पूर्णाः त्वज्ये दद्या वर्त्त पंचत्रि सप्त-
 काः ॥ २५ ॥ द्वितीये चैव तत्पारः तुल्य काद्या स्तुतीय काः ॥ तृतीये तु शुभा स्सर्वाः
 कार्ये त्यावश्य के स्मृताः ॥ २६ ॥ अथ बृह तारा सुदानम् ॥ सप्तम्या तार काद्या च दद्या-
 त्स्वर्ण तिलानपि ॥ गुडं तृतीय तारायां पंचम्यां लवणं तथा ॥ २७ ॥ दोषा पनु नयेता-
 सां वधाच्छकं निजन्म सु ॥ अथ चन्द्र वस्था ॥ निशा करस्य या वस्था न राशि सम-

न्विता ॥ नरा वस्था च साक्षेया प्रवासाद्यर्कं प्रोथिता ॥ २८ ॥ षष्टिं गतमं भुक्तघटी
 युक्तं बुगा हतम् ॥ प्रागधि हल धतो ऽर्कं प्रोये ऽवस्थाः क्रिया द्विधोः ॥ २९ ॥ अ-
 स्त्यर्थः ॥ अभिघनी मारुत्य गतभानि षष्ठ्या ६० गुरवा निवर्तमान नक्षत्र भुक्त घटी युता
 नितानि पुन युगे पृथक् तुर्भिराहूता निशराधि द्रुत पंच चत्वारि प्रा ताभाज्या निय
 ल्धमांगतं गता वस्था स्ताः प्रोयं वर्तमाना वस्थाया तत्र लक्षां कस्यापि द्वादशगधि
 के द्वादश निर्भागे प्रोयं प्रवासाद्य वस्था चंद्रस्य गताः स्युः ताः ॥ अवस्था मेय राशेः
 पुनः प्रवासादि संज्ञाः दृष राशौ नस्था संज्ञा एवंमिष्टुनादि द्वादश राशियु मृतादि सं-
 ज्ञा वस्था द्विती द्वादश वस्थाः क्रमेण भवं तीत्यर्थः ॥ २९ ॥ प्रवासो ऽथ विनाशश्च
 मरणं जय हास्य के ॥ रतिः क्रीडा तथा सुप्ता भुक्ता चाद्य जरा भिधा ॥ कंयिता सुस्थिराव-
 स्था द्वादशे ता विधो स्मृताः ॥ ३० ॥ ता सोमानं सपादे का दश नाडी सितं भवेत् ॥
 मेधा दितः प्रवासाद्याः नाम तुल्यफल प्रत्यः ॥ ३१ ॥ मेघ राशौ प्रवासाद्या ना प्रा-

घाटुषभविधौ ॥ मृताद्या मिथुने चैवं कामाह्वदश राशिषु ॥ ३२ ॥ अथ कार्यं विशेषेण ग्रहकल
 म् ॥ उद्गोहे चोत्सवे जीवः सूर्यो भूपाल दर्शने ॥ संग्रामे धरणी पुत्रो विद्याभ्यासे बुधो वल्ली
 ॥ ३३ ॥ यात्रायां भार्गविः प्रोक्तो दीक्षायाम् च प्रज्ञैश्चरः ॥ चंद्रमाः सर्वकार्येषु प्रशस्तो
 ग्रहस्तै बुधैः ॥ ३४ ॥ अथ चंद्रवले विशेषः ॥ शुभश्चंद्रोऽप्यसत्पापस्तप्तनः पापयुक् तथा
 ॥ पापमध्यगमः क्षीरो नीचगरशत्रुवर्गिः ॥ ३५ ॥ असुभोऽपि शुभश्चंद्रो गुरुणा
 लोकितो युतः ॥ स्वर्शच्चस्य शशुभं शोवा स्वाधि मित्रांशकैः ॥ ३६ ॥ अथावर्यदान-
 म् ॥ नंदुलौषत्विद्योदुष्टे चौरत्वं सकांचनम् ॥ गायक्षेकनकं योगे काले धान्यमेव च ॥
 ३७ ॥ शंखरीयं युतं चंद्रे तारयां सैभवं तथा ॥ नाक्षत्रं हेमन्तपोदद्यात्कार्येऽत्यावश्यं के-
 सति ॥ ३८ ॥ द्विनेदिकुलसंभूतं सारसूकतसंगृहं ॥ शिरोमणौ समौक्षेया सप्तमीयंप्रभा-
 शुभा ॥ ४० ॥ दूतिष्ठीसंगृहं शिरोमणौ तारकयनं नाम सप्तमीप्रभा ॥ ३९ ॥ अथ शुभा-
 शुभनकणाम् ॥ रूप्तीसेवनं पर्वसुपक्षमध्ये पलंचषष्ठीयुच सर्वतैल्लम् ॥ चणं विनाशम् ॥

य चतुर्दशी शु क्लृप्ता स्याद् सकृत् द्वासु ॥ १ ॥ व्यती पतिच संक्रांता वेका दश्या च प-
 र्वसु ॥ अर्द्धे भौम दिने विष्यां नाभ्यं गंन च वै धृतौ ॥ २ ॥ पर्वणि ॥ चतुर्दश्यष्टमी
 कृत्वा न्यमा वास्या च पूर्णिमा ॥ पुण्यानि पंच पर्वणि संक्रांति दिन पस्य च ॥ ३ ॥
 अत्र तिथि सात्कालिकी ॥ स्नाने वाम्यं जले चैव दंत धावनं मेधुने ॥ तिथि स्नात्कालि-
 की गस्या तथा मरणं जन्मनोः ॥ ४ ॥ त्रयोदश्यां द्वितीयायां सप्तम्यां च विशेषतः
 ॥ षड्विंश त्रिंशत्स्नानं नाचोऽयुः कदाचन ॥ ५ ॥ कामदुर्गति करविनये द-
 र्शने बुध ॥ सहस्रमलक स्नानं संपत्पुत्र विना ह्यनम् ॥ ६ ॥ सप्तम्यं च द्वा नवमी
 पुर्देह श्री संतती रामल कै नरस्य ॥ स्नानं निहं त्यं त्य विने तु धत्ते तिलै म्भिर्ग्रयं पुण्य वा-
 रं सदैव ॥ ७ ॥ अथ दग्ध योगः ॥ एकादशी चैनु वारे द्वादशी चार्क वासरे ॥ षष्ठी तु
 हस्यते वारे तृतीया बुध वासरे ॥ ८ ॥ अष्टमी शुक्र वारे च नवमी शनि वासरे ॥ पंच-
 मी भौम वारे च दग्ध योगाः प्रकीर्तिताः ॥ ९ ॥ अथ विषययोगः ॥ षष्ठी शशां केनवमी च

शुक्रे बुधे द्वितीया तपने चतुर्थी ॥ जीवे ऽष्टमी सौरिकुजेन्नि सप्तमी योगा वियाख्या
 कुल नाशना स्युः ॥ १० ॥ अथ हूताशनयोगः ॥ सप्त यस्यादि तिथयः सोम वारादि
 भिर्युताः ॥ अग्नि जिह्वा स्सप्त योगाः मंगले ध्वतिगर्हिताः ॥ ११ ॥ अथ यमघंटः ॥
 मघा विभाषा आर्द्रा च मूलं मूळं च कृत्तिका ॥ रोहिणी हस्त द्रुमुक्ता यम घंटाः क्रमा
 द्रवेः ॥ १२ ॥ एवमपवादः ॥ दिवा मृत्यु प्रदाः पाप दोषा स्त्वे तेन रात्रिबु ॥ शुभ
 कार्ये प्रसूतोच सर्वदा परि वर्जयेत् ॥ १३ ॥ आवश्यक कृत्य ॥ यम घंटे त्यजे दृष्टीम्
 त्यौ द्वादश नाडिकाः ॥ अन्येषां पापयोगानां मध्याह्नात्प्रातः प्रशुभंम् ॥ १४ ॥
 अथ चैत्रादि मासेतिथि ग्रन्थाः ॥ असुमीनवमी चैत्रे पक्षयो रुमयो रपि ॥ माधवे द्वादशी
 त्याज्या पक्षयो रुमयोरपि ॥ १५ ॥ ज्येष्ठे त्रयोदशी निंद्या श्रिते कृत्से चतुर्दशी
 ॥ आर्षादे कृत्से पक्षस्य पक्षी शुक्ले तु सप्तमी ॥ १६ ॥ द्वितीया च तृतीया च आव-
 रो शित कृत्से योः ॥ प्रथमा च द्वितीया च नमस्ये मासि निंदिते ॥ १७ ॥ दशम्ये

कादशी निंद्या मासीये शुक्ल कलशयोः ॥ ऊर्ज्जे चतुर्दशी शुक्ला कल पक्षे तु पंचमी
 ॥ १८ ॥ सप्तमी चाष्टमी सौम्ये पक्षयो रुभयोरपि ॥ पौषे पक्ष द्वये चैव चतुर्थी पंचमी त-
 था ॥ १९ ॥ माघे तु पंचमी यक्षी शुक्ले कलसे यथा क्रमम् ॥ तृतीया च चतुर्थी च फा-
 ल्गुने स्मित कलशयोः ॥ २० ॥ तिथयो मास मृन्याख्या वंश वित्त विना प्रकाः ॥ श्री
 शु श्राद्धं प्रकुर्वीत नैव सन्मंगलं कचिन् ॥ २१ ॥ ज्येष्ठ नक्षत्र दोषः ॥ द्वितीयया चतु-
 राधा व्युत्तरा च तृतीयया ॥ पंचमी च मघा युक्ता चित्रा स्वात्यो ह्ययो दृशी ॥ २२ ॥ प्र-
 तिपद्युत्तरा यादा नवम्यां कृतिका यदि ॥ सप्तम्यां हस्त मूले च षष्ठ्यां ब्राह्मं भवेद्यदि
 ॥ २३ ॥ पूजा याद पक्षाष्टम्यां एका दृश्यां च रोहिणी ॥ द्वादश्यां च यदाग्नेया त्रयो-
 दश्यां मघा यदि ॥ २४ ॥ एषु कार्ये कृते चेत्स्यात्परा सा न्मरणं भवम् ॥ ज्येष्ठ-
 चादि मासे मूल्य नक्षत्राणि ॥ अश्विनी रोहिणी चैत्रे मृत्योर्भे परीक्षिते ॥ चित्रा स्वाती
 च वैश्रवणे ज्येष्ठे विश्वे ज्येष्ठे नारके ॥ २५ ॥ भग वासव वायादे आवणे हरि विश्वभे ॥ ४३

॥ नभस्ये वारुणां त्यर्क्षं स ज पादप्रव युज्यपि ॥ ३६ ॥ कार्तिके पितृव्रह्मर्क्षे सो-
 म्ये चित्रादिदेवते ॥ यौवे दस्रक राक्षस्यु माघे मूलं च विशुभम् ॥ ३७ ॥ तपस्ये-
 शान्न भरणी शून्यभान्याहु रगजाः ॥ एषु यत्तु कृतं कर्म धने स्सह विनश्यति ॥
 ३८ ॥ अथ चैत्रादि मासे शुभं न्य गणयः ॥ घट मत्स्य वृषा युग्म मेष कन्या स्स वृश्चिकाः ॥
 तुला चाप कुली राख्याः मृगसिंहाश्च राशयः ॥ ३९ ॥ चैत्रादे मास शून्या ख्याव-
 शं वित्त विना प्राणाः ॥ अथ विषमतिथिषु दग्ध लग्नानि ॥ मृगसिंहे तृतीयायां प्रथमा
 यां तुला मृगौ ॥ पंचम्यां बुधराशौ द्वौ सप्तम्यां चाप चंद्र मे ॥ ४० ॥ नवम्यां सिंहकी-
 टारख्यावेका दश्यां शुभे गृहे ॥ दृष मीनौ त्रयो दश्यां दग्ध सञ्ज्ञा स्वमी गृहाः ॥
 ॥ ॥ दग्ध सञ्ज्ञा नियत्कर्म कृतं सर्वं भ्रष्टं भवति ॥ ४१ ॥ अथैतेषां दृष्ट योगानां आवप्रश्न-
 क कृत्ये परिहारम् ॥ केन्द्रे चैव त्रिकोरोच शुभे शु पचयेऽपि वा ॥ एकौऽपि वलवौ ध्या-
 पि शून्यतिसुह नाशकः ॥ ४२ ॥ तिथयो मास शून्याश्च शून्य लग्नानि शान्त्यपि

॥ मध्य देशे विवर्ज्यानि नदूध्याणी तरेषुतु ॥ ३३ ॥ पंगवंध काण लगनानि मास
 प्रुन्या एच राशयः ॥ गौड माल वयो स्त्याज्या अन्य देशे न गर्हिताः ॥ ३४ ॥ वर्जयेत्स
 र्व कार्येषु हस्तार्क स्वंचमी तिथौ ॥ भौमाश्विनीच सप्तम्यां बह्या चंद्रे दवं तथा ॥
 ॥ ३५ ॥ बुधा नुराधा मष्टम्यां दशम्यां भृगुरवतीम् ॥ नवम्यां गुरुपुष्यं चैकादश्यां श
 नि रोहिणीम् ॥ ३६ ॥ ग्रहप्रवेशे यात्रायां विवाहेच यथा क्रमम् ॥ भौमेऽश्विनी
 श्रानी ब्राह्मं गुरौ पुष्यं विवर्जयेत् ॥ ३७ ॥ हस्ते रवौ शशधरेण मृगे तमां गं भौमेऽ
 श्विनी बुधदिनेच तथा नुराधा ॥ पुष्ये गुरौ भृगुसुतेऽपिच पौलधिदंभ्य रोहिण्यथार्कत
 नयेऽमृतसिद्धि योगाः ॥ ३८ ॥ यदि विष्टिव्यती पातो दिनं वाय्य शुभं भवेत् ॥ ह
 न्यतेऽमृतयोगेन भास्करेण तमेयथाऽर्द्धेऽथानंदादि योगः ॥ आनंदः कालदंडश्च धू
 म्नाक्षोऽथ प्रजापतिः ॥ सौम्यो ध्वां क्षोध्वजश्चापि श्रीवत्सो वज्र सुहोरे ॥ ४० ॥
 सत्रं मित्रं क्रमेणैव मानसः पद्मलुंवको ॥ उत्पातमृत्युकाणाख्याः सिद्धिश्चैव शु-

भामृतौ ॥ ४१ ॥ सुशलं च गन्धर्व्यश्च मातं गोरक्षसुखरः ॥ स्थिरः प्रवर्द्धमानश्च
 नाम तुल्यफलान्नमी ॥ ४२ ॥ भानुवारोऽश्विनस्तत्रात्मा भिजित्कैश्च सर्वभैः ॥
 भवंति क्रमशो योगाः स्रष्टा विंशति संख्यकाः ॥ ४३ ॥ मृगादारम्य रात्रीशो ज्ञे-
 यातः कुज वासरे ॥ हस्ताङ्गुधेऽनुगधायाः गुरुवारो तथैव च ॥ ४४ ॥ उत्तराषाढते
 प्रशुक्ले शत तारादि तः शनौ ॥ अथैतेषु किंचिद्दुष्टयोगाः स्याज्याणः ॥ ध्वाभेन्द्रयुध सुद्वेष्टु
 घटिका स्याज्यास्तु पंचादितः पदं लुंवकयो प्रच तस्य उदिता धूम्रे सदे का पुनः ॥
 हेकारो सुशलाङ्गुयेऽपि च गदे सप्तैव तिस्रश्च रे मृत्युन्यात करक्ष सांदिन गता स्ताः
 कालं देहे तथा ॥ ४५ ॥ अथ दोषा यवाद भूतार वियोगाः ॥ सूर्याच्चतुर्थे दशमे च षष्ठे विंश-
 द्धौ के विंशति मे न वर्धे ॥ भवंति यज्ञानु स दक्षयोगाः कुयोग विंशंस कराः प्रादित्याः
 ॥ ४६ ॥ सिद्धयोगः ॥ ज्येष्ठा बह्नि मघा विशाख बसवो मेनं यमाख्य रवौ सोमे सैव वि-
 शाख पुष्य पवना श्रित्रा त्वयाढा हृतम् ॥ भौमे विश्व जलेश मित्र वसवः प्राग्भाद्र

संक्षिप्तं सूर्योऽग्निः

४७

मृत्नी रेवति पूर्वयोनि भरणी वसुधिव मृत्नी बुधे ॥ ४७ ॥ जीवेमूल
मघाई यास्य वरुणाः पूषा शशी रोहिणी शुक्रे स्वाति भुजंग देवत मघा पुष्यो नरा-
रोहिणी ॥ सोम वर्यम मूल हस्त वरुणा यादा ह्यं रेवती चित्रा विसु मघाप्रसव सर्व
समये त्याज्या अयोगादमे ॥ ४८ ॥ अथसिद्धयोगः ॥ सूर्येऽर्क मूलोत्तर पुष्य द्वास्वने
न्दे शुति ब्राह्म शशीज्य मेत्रम् ॥ भौमे व्यहि बुध कृष्णनु सार्यं द्वे ब्राह्म मेत्रा कृ
ष्णनु चाहम् ॥ ४९ ॥ जीवेन्य मेत्रा प्रव्य दिती ज्यधि हं शुक्रं त्य मेत्रा प्रव्य दिती प्र-
वोभम् ॥ शनौ शुति ब्राह्म समीर भानि सर्वार्थ सिद्धौ कथितानि पूर्वैः ॥ ५० ॥ द्वीशा
नोया द्वा श वात्यौस्त भाच्च ब्राह्मा त्युष्या ह्यमर्षा च तुर्भेः ॥ स्या दुत्यातो मृत्यु कारो
च सिद्धि वारिऽ कृच्चि तत्फलं नाम तुल्यम् ॥ ५१ ॥ कुयोगास्तिथि वारे त्यास्तिथि
भोत्या भवारजाः ॥ हून वंग ख सेखेव वज्यास्त्रितय जास्तथा ॥ ५२ ॥ अथकारन-
क्षत्रोन्द्वसिद्धयोगः ॥ मूल सर्वे अवर्चं देभौमे चोत्तर भाद्रपत् ॥ कृत्तिका बुधवार

४७

शु गुरु वारे पुनर्वसुः ॥ पूर्णा शुक्रे शनौ स्वाती सिद्धि योग उदाहृतः ॥ ५३ ॥ अथ तिथि
 ४८ वारे त्यादुष्ट योगः ॥ द्वादश्य के विधौ यक्षी भौमे सप्ताष्टमी बुधे ॥ दशे शुक्रे शनौ रुद्रो गु
 रो नव दुता शनौ ॥ ५४ ॥ द्वादश्य के विधौ रुद्रो भौमे पंच बुधे ऽग्नयः ॥ गुरो म
 ह्यष्टमी शुक्रे दग्धारव्यो नवमी शनौ ॥ ५५ ॥ चतुर्थ्य के विधौ यक्षी द्वितीया द्वे
 ऽष्टमी गुरो ॥ नव शुक्रे विशाखश्च सप्तमी कुज मंद्योः ॥ ५६ ॥ शनौ यक्षी भृगो
 सप्ताष्टमी जीवे बुधे नव ॥ कुजे दश विधौ रुद्राः कर्क चो द्वादशी रवौ ॥ ५७ ॥ प्रति
 पत् द्वे रवौ सप्त संवर्तो योग दर्शितः ॥ दग्धा दीन् तिथि वारो त्यान् त्यजेत् योगान्
 शुभे सदा ॥ ५८ ॥ अथ नक्षत्रा हि हिक्ता ऽवित्ता ज्य स्तिथिः ॥ द्वितीया मनु राधायां मघा यां
 पंचमी तिथिम् ॥ त्यजेत्पंथी च रोहिण्यां पूर्व माघ पदे ऽष्टमीम् ॥ ५९ ॥ अथ मृत्यु योगः ॥
 अनु राधा रवौ सोमे उत्तरा षाढ संभवम् ॥ बुधे ऽश्विनी भृगो जीवे पुनरे प्लेया शनौ
 करः ॥ ६० ॥ भौमे शत भिया चार्थे मृत्यु योगो ऽर्ध नाशकः ॥ अथ द्वा तिथि योगः ॥

भरण्यर्केविधौ चिन्ना जीवे चोत्तर फाल्गुणी ॥ भौमे चैवोत्तरा पाता धनिष्ठा बुधवास
 रे ॥ ६३ ॥ शुक्ले ज्येष्ठां त्यमं मंदेत्यजे हेतु द्विदशमम् ॥ अथ त्रिविध गंडांतं ॥ नक्षत्र
 तिथि राशीनां गंडांतं त्रिविधं त्यजेत् ॥ ६३ ॥ नव पंच चतुर्धा ते हेतुकाई घटिका
 मतम् ॥ तावन्मितं ततोऽग्राणां आदा वापि परि त्यजेत् ॥ ६४ ॥ ज्येष्ठा मूल क्षयो
 संधौ रेवत्य अत्र भयोस्तथा ॥ वृश्चिकाख्या धनुः संधौ लग्न स्यैक घटी मतम् ॥ ६५
 ॥ आषाढीयामः ॥ अर्द्धायामाः परित्याज्या वेद सप्त द्वि पंचमाः ॥ अथ त्रिपद सख्या
 काः क्रम शीघ्र वि वासरात् ॥ ६६ ॥ अथ कुलिक कंटक काल वेला यम घंटा ख्याः त्याज्य मुह
 र्ताः ॥ सन्वर्क दश नागतु वेद नेत्र मिताः क्षणाः ॥ कुलिकाख्या रे वार क्रमतः
 कंटका बुधात् ॥ ६७ ॥ गुरोस्तु काल वेला ख्या शुक्राते यम घंटकाः ॥ त्यजेद्दे
 तान् शुभे कार्ये निशीघ्रे तु मुहूर्त कान् ॥ ६८ ॥ अथ दुष्ट क्षणाः ॥ क्षणः चतुर्दशीः
 सूर्ये नव द्वादश को विधौ ॥ सप्तमो निशि भौमे न्हितुर्य्य प्रचाथ बुधेऽष्टमः ॥ ६९ ॥

之

द्विवा कलिका द्विनां चक्रम

५ कं ६ षट् ६ वैद ४ दिग १० कं १२ मनु १४ संमिताः ॥ ७३ ॥ मंदं भू १ नेत्र २
रुद्रा ११ सु ८ दृशा १० दित्य १२ मुहूर्त काः ॥ त्याज्या पंच दृशां प्राचा वृषे रुद्रा
रथादि वारे रात्रौ मुहूर्तौ त्याज्याः ॥

स	चं	मं	तु	ह	शु	श
६	४	२	४	१६	५	१
१०	८	३	२	२	६	२
७	६	४	८	१५	६	११
८	१३	६	६	६	४	८
१४	१४	१०	१४	१४	१०	१०
+	६	+	१०	१२	१२	१२
+	१२	+	+	+	१४	+

क्षणा वरे ॥ ७४ ॥ अथ देश भेदेन त्याज्य होयाः ॥ विंध्य-
हे माद्रि मध्येतु मगधेय मधंतकः ॥ अंगेधे मत्स्य देशे
वा सोष रुन्ने तरत्रसः ॥ काश्मीरे कुलिक स्याज्य स्त्व-
ह्वयामस्तु सर्वतः ॥ ७५ ॥ अथ संक्रांतौ त्याज्य कालः ॥
अपने विष वै त्याज्यं पूर्वं मध्य पदं दिने ॥ शेष संक्रम
णो पूर्वं पञ्चा त्वोदण नाडिकाः ॥ ७६ ॥ अथ तिथि क्षय वृ-
द्धि होजः ॥ तिथीनां नित्यं वार मेकं स्पृशति यत्र वै ॥ अ-
व मंतं दिनं ज्ञेयं शुभ कर्म सुसं त्यजेत् ॥ ७७ ॥ वारा-
णां नित्यं यत्र तिथिरेका स्पृशेत्तदा ॥ त्रिषु स्पृशेति

साख्या तान ग्राह्यं मंगलादिषु ॥ ७८ ॥ अथ त्रिपुष्कर यमल योगो ॥ रवि रविज भौम वरि
 भद्रायां विषम पाद मूहं चेत् ॥ त्रैपुष्कराख्य योगः त्रिगुण फलो द्विगुण भेजुगल
 म् ॥ ७९ ॥ अथार्थः ॥ अह तिथौ यदा रवि भौम प्राणि वारे कृत्तिका पुनर्वसुः ॥ विप्राया उत्तरा
 फाल्गुणा पूर्व भाद्र पदा उत्तरा द्याद ॥ एतदहं भवति तदा त्रिपुष्करः यदा पूर्वोक्तति
 थौ वारे मृग शिरः चिन्ना धनिष्ठा तदा द्विपुष्करः ॥ तत्फलम् ॥ तत्र बृह् स्पृते नष्टे शुभे वा
 य शुभे पिवा ॥ त्रिगुणं द्विगुणं सर्वं जायते क्रमशः फलम् ॥ ८० ॥ नारदः ॥ तद्वान्त
 दोष प्रां त्यर्थं गोत्रयं मूल्य मेव वा ॥ द्विपुष्करे ह्ययं दद्यान् दोष रष्टक्ष मात्रतः ॥
 ८१ ॥ अथ रथ्यादि वारे पुनः प्रशुभाशुभ योगः ॥ रवौ हस्ते ऽश्विनी मूलं धनिष्ठा चोत्तरा
 त्रयम् ॥ पुष्य स्तथा कमी चैव सिद्धि योगादसे मताः ॥ ८२ ॥ विप्राश्वा भरणी सू
 र्ये मघा ज्येष्ठा ऽनुराधिका ॥ सप्तमी द्वादशी तद्वहि रुद्धा च चतुर्दशी ॥ ८३ ॥ चं
 द्रे च श्रवणाः पुष्यो ऽनुराधा रोहिणी मृगः ॥ दशमी नवमी वाथ सिद्धि योग प्रशुभा

वहः ॥ ८४ ॥ पूर्वाषाढोत्तराषाढौ स्वाती चित्रा विशाखयोः ॥ सोमे चैकादशीयष्टी
 वर्जनीया त्रयोदशी ॥ ८५ ॥ भौमे ज्येष्ठाश्विनी मूल मृग शनिर्वस्त्रयोदशी ॥ तृतीया
 चार्यमीषष्टीसिद्धिदाकीर्तितावुधैः ॥ ८६ ॥ उत्तराषाढ भं चाद्रो धनिष्ठा त्रितयं तथा ॥ द्वि-
 तीया दशमी भौमे वर्जनीया प्रयत्नतः ॥ ८७ ॥ बुधे पुष्योऽनुराधा च कर्त्तिका
 रोहिणी मृगः ॥ द्वितीया सप्तमी चैव द्वादशी च शुभप्रदा ॥ ८८ ॥ धनिष्ठा भरणी मू-
 ल मश्विनी रेवती बुधे ॥ तृतीया अति पक्ष्मपि विरुद्धा नवमी स्मृता ॥ ८९ ॥ गुरोऽरु-
 ध्योऽनुराधा च विशाखाश्विपुनर्वसू ॥ रेवती दशमी चैव पूर्णिमा शुभदा स्मृता ॥
 ९० ॥ जीविष्यद्य मीनेष्टा चतुर्थी शततारका ॥ कर्त्तिकादि चतुष्कंच तथा चोत्तर
 काल्पुनी ॥ ९१ ॥ शुक्ले चित्रा श्विनी पूर्वा रेवती च पुनर्वसू ॥ अवराः प्रतिपत्त्य
 ष्ठी सिद्धा चैकादशी तथा ॥ ९२ ॥ भार्गवे रोहिणी ज्येष्ठा पुष्यो ज्येष्ठा मघा तथा ॥
 द्वितीया सप्तमी चैव विरुद्धा सर्व कर्मसु ॥ ९३ ॥ शनौ स्वाती श्रवं पूर्वा काल्पुनी च त-

या मृगाः ॥ चतुर्थी नवमी चापि तिथिः सिद्धा चतुर्दशी ॥ ८९ ॥ पूर्वाषाढी नराधादा चि-
 न्नाहस्तोऽथैरेवती ॥ उत्तरा फाल्गुनी यक्षी नियिद्धा सप्तमी प्रली ॥ ९० ॥ द्विवेदि कुल सं-
 भूत सरयू कृत संग्रहे ॥ शिरो मणौ समाप्ते वा अष्टमी ये प्रभाषुभा ॥ ९१ ॥ दूनि
 श्रीसंग्रह शिरो मणौ शुभाशुभ कथनं नामाष्टमी प्रभा ॥ ९२ ॥ अथ त्याज्य प्रकरणम् ॥
 तिथि नक्षत्र वाराणां द्रष्टव्यो गान् विष्टी दृष्टी के संक्रम-
 न् ॥ १ ॥ जन्म क्षीतिथि मासांश्च तिथ्यर्द्धमवमन्दिनम् ॥ गंहो तं त्रि विधं द्रष्टुं क्षीरोद्भु-
 पाप कर्तरी ॥ २ ॥ पाप होराखले वोरया माई कुलिकादि कान् ॥ जन्म राशि विलम्बा
 रथा मष्टमे लग्नमेव च ॥ ३ ॥ दिन मेकं तु मासांते ऋक्षांते घटिका द्वयम् ॥ बहिकै
 कंच तिथ्यंते लग्नान्ते घटिका ईकम् ॥ ४ ॥ विषाख्य नाडिका भानां पात भेकागलं तथा
 ॥ दग्धाहं क्रोति साम्यं च लग्ने शं विपुन्युगम् ॥ ५ ॥ पिनाई चरजन्मर्धे संधौ तु-
 पल विंशतिः ॥ रेगे स्याद्य रिखानि सूतकं मातुर्गतवम् ॥ ६ ॥ जन्मे शास्त्रं मनो

भंगं शुभे ध्येतानि संत्यजेत् ॥ रामः ॥ सर्वस्मिन्विशुपाय युक्तं तुलवावर्द्धनिशान्दो
 घटी त्र्यंशं कुनवांशकं ग्रहणतः पूर्वं दिनानां त्रयम् ॥ उत्पानग्रहणोऽष्टाहं प्रच शुभे
 दो त्याते पृच्छ दुष्टं दिनं य रामा संग्रह भिन्नं त्यज शुभे यौद्धं तद्यो त्यात भम् ॥ ७ ॥
 अस्वार्थः ॥ सर्वस्मिन् दूति सर्वस्मिन् शुभे कार्ये एतानि वै निप्रचयेन त्यज परिह
 रेत्यर्थः ॥ विधुना पापे नवापापैः क्षीणं हृत्क मही सुतार्क तनये वीरुजो युक्तो तनु ल
 वो लग्नलग्नपन वांशो त्याज्यो ॥ पूर्णः क्षीणोऽपि वा चन्द्रो लग्ने सर्वत्र गार्हितः ॥ इति
 कस्य योक्तैः ॥ पापेन्दू लग्न नौ वांश गतौ वज्यो शुभे सदे निच ॥ निशान्दो रद्धे रात्र्य
 र्द्धे दिनाद्धे च घटी त्र्यंशं विंशति पलानि दश पूर्व दश पञ्चाच्च परि हर ॥ उक्तं च ॥ सू
 र्तः कालो निवसति महा निश्रण यांच दिन बले यस्मा दृश पूर्व परस्वस्मा हज्यनिचप
 लानि ॥ कुनवांशकं पाप ग्रहण वांशकं परि हर ॥ अथ ग्रहणतः पूर्व दिनानां त्रयं परि
 हर ॥ उत्पानग्रहणतः उत्पानाः दिव्य भौमां तारिक्ताः ॥ यस्मिन् दिने भवन्ति ततोऽष्ट

ह्यंश्च सप्त दिनानि वर्ज्यानि ॥ ग्रहो ग्रहणं तस्मादपि सप्त दिनानि वर्ज्यानि ॥ अतः च ॥
 चंद्र सूर्यो परागेषु ग्रहं पूर्व शुभे त्यजेत् ॥ समाहम शुभं पश्चात् स्मृतं ग्रहणं सूत
 कम् ॥ त्रिविधो त्याग तश्चोर्द्धं सिंहि कासूनु दर्शने ॥ सप्त रात्रं न कुर्वति यात्रो द्वाहा
 दि मंगल मिति ॥ अंगिरा अपि ॥ सर्व ग्रासे तु सप्ताद् मर्द्द ग्रासे दिन त्रयम् ॥ त्रिहे कां गुल तो
 ग्रासे दिन मेकं विवर्जयेत् ॥ वशिष्ठः ॥ सर्व ग्रासे दिना न्यष्टौ सर्व कार्ये विवर्जयेत् ॥ ष
 ट् दिनानि विभागो न अर्द्ध ग्रासे चतुर्दिनम् ॥ चतुर्थांशे त्रिरात्रं स्यात् ग्रहणे चंद्र सूर्य
 योः ॥ अत्र कार्यं स्यादश्वक त्वे परिहारे ज्योति निर्बंधे ॥ पंच दिना नि वशिष्ठ स्त्रिदि
 नं गार्गश्च कौशिक स्वेकम् ॥ यवना चार्थं स्य च मतं पंच सुहृन्नीनि दूषयति राहुः ॥
 अयं च निषेधो नित्यनै मिति कादि कृत्याति रिक्त विषयः ॥ गुरुः ॥ नित्यनै मितिके का
 म्ये जप होम क्रिया सुच ॥ उपा कर्मणि चोत्सर्गे ग्रह वेधो न विद्यते ॥ इति शुभ दो त्याते
 श्व दुष्टं दिन मिति ॥ शुभ दो त्याता वाराह संहितायाम् ॥ चंडा शनि मही कं प संध्यानि घाति

निश्चवनाः ॥ परिवेष रजो धूम रक्तावर्क स्तमनो दयाः ॥ दुर्मर्षा ध्यान्नरस स्नेह मधु पुण्य
 फलोद्गमाः ॥ गो पक्षि मद दृष्टिश्च शुभा यमधु माधवे ॥ इत्यादयः ऋतु परत्वेनो-
 क्ताः यदिने एते भवति तद्दिन मेव त्यज ॥ अथ ग्रह भिन्नं ग्रहैर्भोगादि भिभिन्नं भवे-
 तं तथा यौद्धं ग्रह योर्युद्धं यस्मिन्दिने नक्षत्रे युद्धं यातम् ॥ तथोत्पातमम् ॥ यस्मि-
 न्मुखे दिव्यां तरिस्स भोगा स्त्रि विधोत्पाताः संभूताः ॥ एतानि ग्रह भिन्न यौद्ध उत्पात न
 क्षत्राणि य एमा संत्यज ॥ भेद स्तारा खेट यो यत्र वास्या दिति विवाह वृद्धा वने ॥ ना-
 रदः ॥ ग्रहणोत्पात भंत्याज्यं मंगलेषु ऋतु त्रयम् ॥ इति ॥ ननु नक्षत्र संधौ जायमाने
 ग्रहणो किं नक्षत्रं दूषयेदित्यत आह ॥ शार्ङ्ग धरः ॥ यस्मिन्विधुं राहु रि नं च धिले ग्रहणा-
 ति तन्त्याज्य मृतु त्रयं स्यात् ॥ पाणि ग्रहे पुं गणां विधत्ते हयो भवो प्रचे ह्यमेव जज्ञात् ॥
 अन्यच्च ॥ पक्षो तरेण ग्रहण क्षयं स्याद्यादा तदा तद्व ह्ये यमं भग्न ॥ पक्षाहि शुद्धं भवति
 द्वितीयं पाणि ग्रहे शुद्ध्यति भोग यज्ञादिति ॥ ७ ॥ नेष्टं ग्रह क्षेमकला दृष्ट्या नोसे कफाल

किं गुरोर्दुःसा सान् ॥ पूर्व पर स्ताहुभयोस्त्रिघस्त्राग्रस्तेऽस्तगे वास्युदितेऽर्द्धं खंडे ॥ ८ ॥
 अत्रार्थः ॥ नेष्टमिति ग्रहर्क्षग्रहणा नक्षत्रं क्रमात्संपूर्णा ह्यर्द्धचतुर्थ्यां शशा से सति यत् त्र्येकमा-
 सान्नेष्टम् ॥ गुरुः ॥ सर्वशासेषु यरमासान्ध्या न्यासांस्तु हले ग्रहे ॥ आपात् ग्रहणे धिल्ले मा-
 समेकम् विवर्जयेत् ॥ अथ क्रमात्ग्रस्तेऽस्तगे ग्रहणाद् ग्रसे उभयोः प्राक् पश्चाच्च-
 त्रित्रिधस्त्रा नेष्टाः ॥ तथा ॥ अर्द्धखंडे गस्त्रास्त ग्रस्तीदयोर आवेऽपि ॥ अर्द्धग्रसे उभयोः
 प्राक् पश्चाच्च त्रित्रिघस्त्रा नेष्टाः ॥ गुरुः ॥ गस्त्रास्ते त्रिदिनं पूर्वं पश्चाद्गस्त्रोदये तथा ॥ खं-
 डग्रसे चित्रिदिनं निशेषे सप्त सप्त च ॥ कल्पः ॥ गस्त्रोदये परो दोषो गस्त्रास्तेऽर्द्धांश-
 ग्री नयोः ॥ द्युनि शर्द्धित् भयं तत् खंडी खंड व्यवस्थयो रिति ॥ ८ ॥ जन्मर्क्षमास ति-
 थयो व्यति पात भद्रा वै धृत्य मापित् दिनानि तिथि क्षयर्द्धे ॥ न्यूनाधिमास कुलिक प्र-
 हरार्द्ध पात विष्कुंभवज घटिका त्रय मेव वर्ज्यम् ॥ ९ ॥ जन्म क्षेति ॥ जन्म नक्षत्र ज-
 न्म मास जन्म तिथयः शुभ कर्म सुवर्ज्याः ॥ अयं निषेध आद्य गर्भस्थिव ॥ नास्तः ॥

न जन्म मासे जन्म क्षेपे न जन्म दिवसेऽपि वा ॥ आद्य गर्भ सुत स्याथ दुहितुर्वीकार ग-
हः ॥ जन्म मासः सविद्नेयो वर्जितः सर्व कर्म सु ॥ वस्तु तत् ॥ यत्र शुक्लादि चांन्र मासे
चैत्राक्षौ जन्मा भूत ॥ सचाक्षौ भासो जन्म मासः त्याज्यः ॥ चैत्राक्षौ यत्र हूयेते मासा
दिः सं प्रकीर्तितः ॥ अगनीषो मी स्मृतौ मध्ये समासः पितृ मीमकः हरीतेक्त मासलक्ष
णम् ॥ व्याती पाता दय प्रच वर्ज्याः ॥ पितृ दिन म्माता पित्रो म्मीणा दिनम् ॥ ब्राह्म दिन मि-
त्यर्थः ॥ तिथि क्षयक्षी तिथि क्षयो वृद्धि प्रच तल्लक्षण माह वशिष्ठः ॥ स्युस्ति स्मस्तिष
यो वारे एक स्मिन्नवमा तिथिः ॥ तिथि वार त्रये चैका त्रिद्यु स्युक् द्वेऽपि निर्दिते ॥ न्यूनमा-
सः ॥ अधिका मास प्रच वर्ज्यः संक्र महय सहितः क्षय मासः ॥ असंक्रांतोऽधिक मासः ॥
कुलिका ई प्रहरी ॥ पातो महा पातः विकुम्भयोग यो राधं घटिका त्रयं वर्ज्यं ॥
एवं प्रकारेण कैश्चिद्द्वय योगेन व घटिका वर्ज्या ब्रह्मन्तम् ॥ यथा ॥ विष्णुं भाद्य घटित्रयं
च नवकं व्याघा तव ज्योद्वे ॥ इति ब्रत श्रुते तथा व्याघाते वज्रकं का इति गणेश श्रुति ॥

विदुक्तिरपि निरस्ता ॥ विष्णुं भवज्जयो रितस्तः षड् गंडाति गंडयोः व्याघातेन व प्रल्लेवुपं
 च नाड्यो विगर्हिताः ॥ इतिकथ्य प्रोक्तेः ॥ परिघस्याईं वर्ज्यम् भूल स्याद्याः पंच गंडाति गंड
 यो राद्याः षट्षट् घटिकाः व्याघाते चादिमाः नव घटिकाः वर्ज्याः ॥ ८ ॥ वेदांगार नवा
 केन्द्र पक्षरं प्रतिबो त्यजेत् ॥ वस्वं क मनु तत्वा शाशर नाडी पराः शुभाः ॥ १० ॥ वाय
 राय तडाग कूप भवना रंभ प्रतिष्ठा व्रतारंभोत्सर्ग वधू भवे प्रन महा दनानि सोमा रुक्
 ॥ गो दाना गगणा भूषा प्रथम कोपा कर्म वेद व्रत नीलो द्वाद मयाति पञ्ज शिशु संस्त
 रान्नुत्थापनम् ॥ ११ ॥ वाय्वा रंभेति ॥ वापी दीर्घिका आराम उपवनम् ॥ तडागः पुष्क
 रिणी ॥ कूपः प्रसिद्धः एतेषां मारंभ प्रतिष्ठा ॥ आरंभं निस्मार्गं प्रतिष्ठा उत्सर्गः ॥ तन्न गृह प्र
 तिष्ठा गृह प्रवेशो द्वेयः व्रताना म नंत व्रतादीना मारंभः ग्रहणम् ॥ उत्सर्ग उत्थापनम्
 महा दानानि तुला पुरुषा दीनि सोमः ॥ सोमयागः ॥ अष्टका प्राद्वद् ॥ गोदानं केशांत संज्ञ
 कर्म ॥ आगयणं नवान्नेष्टिः ॥ प्रया जल शाला ॥ प्रथम कोपा कर्म प्रथमारभ्य भागं प्राव-

एगी कर्म वेद व्रतं महा नाभ्यादित्रयम् ॥ महा नाम्नी उपनिषद्गतम् ॥ वेद व्रतं च नीलो-
 द्राहः ॥ काम्य हृषोत्तर्गः ॥ अति यन्न शिशु संस्कारः अति यन्नाः अति कोताः जात कर्मा-
 दयः शिशुहर्ता संस्कारः देव स्थापनम् ॥ ११ ॥ दीक्षा मौजि विवाह मुंडनमर्चनं देव तीर्थे क्ष-
 रणं संन्या साग्नि परि यत्ने नृपति संदर्शनीभिये कोभगनम् ॥ चातुर्मास्य समावृती प्रवराण्यो-
 र्वधं परीक्षां त्यजेद्दत्त्वा स्त शिशु त्व द्दय्य सितयो न्यूना धि मासे तथा ॥ १२ ॥ अत्र मूलवच-
 नानि श्रुता तपः ॥ अस्तं गते गुणे श्रुक्ते वाले वृद्धे मलि म्नुचे ॥ उद्यापन मुपांभं व्रतानां नैव
 कारयेत् ॥ ऋक्षोच्चयः ॥ वापी दूय तडाग याग गमनं क्षौरं प्रतिष्ठा व्रतं विद्या मंदिर कर्णोद्ध-
 न महा दानं वनं सेवनम् ॥ तीर्थ स्नान विवाह देव भवनं मंत्रादि देवे क्षणं दूरे लोवजि जीवि-
 भुः परि हरे दस्तं गते भार्गवे ॥ १४ ॥ उप नयनं गोरानं याणि ग्रहणं प्रवेश गमनानि ॥ अ-
 स्तमितेषु न कुर्व्यात्सुर गुरु श्वगु पुत्र चंद्रेषु ॥ १५ ॥ अस्तमयादि फलमाह वाद गयणः ॥ गु-
 रोस्ते पतिं हन्या च्छुक्रास्ते दैव कन्यकाम् ॥ चन्द्रे नष्टे उभौ हन्या रास्ते दस्तं विवर्जयेत् ॥ ६१

॥ १६ ॥ बाल भवि स्त्रियं हन्या हृद्भ भावे नरं तथा ॥ तस्मा ह्याल्ये च वार्द्धे च विवाहं ने-
 व कारयेत् ॥ १७ ॥ अधि मासे बर्ज्यानि गृह्य परि शिष्टे ॥ सोम यागादि कर्मणि निवृ-
 न्यपि मलि म्लुचे ॥ तथैवा ग्यणा धान चातुर्मा स्यादि का न्यपि ॥ १८ ॥ महा लयाद्य-
 का आद्रो या कर्मा द्यापि कर्मयत् ॥ स्वष्ट मास विशेषाव्य विहितं वर्जये न्मले ॥ १९ ॥
 गर्ग हृहस्यती ॥ अग्न्या धानां प्रति खांच यद्वा दान व्रता निच ॥ वेद व्रत द्रव्योत्सर्ग चूडा कर्ण-
 मेव च ॥ मांगल्य मभि धेकं च मल मासे विवर्जयेत् ॥ मरीचिः ॥ २० ॥ गृह प्रवेश-
 गोदान स्थाना अथ सहो त्सवम् ॥ न कुर्व्या न्मल मासितु सं सप्यां हृ स्य तो तथा ॥ २१ ॥
 ॥ वशिष्ठः ॥ वापी कूप तडा गदि प्रतिष्ठा यद्वा कर्म च ॥ न कुर्व्या न्मल मासे तु सं सप्यां हृ स्य तो
 तथा ॥ २२ ॥ यहा क्षय मासो भवति तदा क्षय मास ए पूर्वोत्तरा वधि मासौ भवतः तत्र ह-
 र्गः सं सर्पः द्वितीयो हस्यतिः । गार्ग्यः । बाले वा यदि वा वृद्धे शुक्रे वालं गते सुरे ॥ मल-
 मास द्वे तानि वर्जये देव दर्शनम् ॥ २३ ॥ अपूर्वं देवतां ह्यष्टा शुचः स्युर्नष्ट भार्गवे ॥

मल मासे त्व नावृत्त तीर्थ यात्रां विवर्जयेत् ॥ २४ ॥ अना वृत्ता अपूर्व तीर्थ यात्रा ॥ अत्र नि-
यत कालानि सीमंत नाम करणा दीनि ॥ पूर्वा दस्तादि सत्वे ऽपि स्व स्वकाल एव कार्याणि
॥ २५ ॥ गुरुः ॥ मास प्रयुक्त कार्येषु मूढत्वं गुरु शुक्रयोः ॥ न दोष कुन्मले मासे गुर्वदि-
त्यादि कं तथा ॥ २६ ॥ अन्यत्रापि ॥ सीमंत यात कार्हीनि प्राशनां तानि यानि वै ॥ न दोषो
मल मासस्य मीढस्य गुरु शुक्रयोः ॥ २७ ॥ वशिष्ठः ॥ अतीत कालान्य खिलानितानि
कार्याणि सौम्या यन गे दिने द्रो ॥ सिते गुरौ वाप्यति दृश्यमाने तदुक्त पंचांग दिनेष्व-
खंडे ॥ देवी पुराणे ॥ सिंह संस्थे गुरौ यत्नात्सर्वारंभा निवर्जयेत् ॥ पुत्र भ्रातृ कलत्राणि
हन्या च्छी घ्नं न संशयः ॥ २८ ॥ कार्ही व्रजते नाशं संतानं मृयते ऽचिरात् ॥ देवा राम
तडागाणि प्रयोद्यान गृह्णाणि च ॥ २९ ॥ विवाह यज्ञोपनय चूडदि च न सिद्ध्यति ॥ य-
द्या सिंह स्थितो जीव स्त धैव मकर स्थितः ॥ ३० ॥ अथ मपि नियमो नियत कालानां न
संग्रहः ॥ वशिष्ठः ॥ नीच राशि गतो जीवः प्रशस्तः सर्व कर्म सु ॥ नीचे नीचां श क.

स्त्याज्योयस्मादेशेषु नीचता ॥ ३२ ॥ विशेषो मांडव्ये नोक्तः ॥ मवास्थो यदा जीवा वर्जयेत्यं-
चसांशकम् ॥ शेषेभ्यपि च भागेषु विवाहः प्रश्नो मनो मतः ॥ ३३ ॥ तोहर नंदः ॥ अति चोरे
सप्त दिनं वक्त्रे द्वादश मेवच ॥ नीचस्थितेः पिवा गीशे मासदेकं विवर्जयेत् ॥ ३४ ॥ ज्योति-
निबंधे ॥ हरिनी चारि सांगेपि व्रतो द्वाहादिमंगलम् ॥ ननिषिद्धं यदि त्वोच्चैस्वभे वासे-
स्थितो गुरुः ॥ ३५ ॥ मघांत्यक्ता यदा गच्छेत्काल्युनी च वृहत्स्यतिः ॥ पुत्रिणी धनिनी-
कन्या सौभाग्यं सुरवमस्तुने ॥ ३६ ॥ कचिद् पूर्व तीर्थ यात्रायां मीढ्यादि दोषो नास्ति ॥ गो-
दा वर्यांगया यांच श्रीशैले गहरा हरे ॥ सुरापुराणां गुर्वेभ्य मोढा दोषो नविद्यते ॥ ३७
॥ वायुपुराणे त्रिस्थलीसेतो ॥ गथायां सर्व कालेषु पिंडं दद्याद्द्विधानतः ॥ अधिमासेजन्म दिने-
अस्तेच गुरु शुक्रयोः ॥ ३८ ॥ नल्यक्तव्यं गया श्राद्धं सिंहस्थेच बहस्यमौ ॥ अधिमासेसिं-
ह गुरावस्ते च गुरु शुक्रयोः ॥ ३९ ॥ तीर्थयात्रा न कर्तव्या गयां गोदावरीं विना ॥ वास्तव-
क्राति चारणे गुरावपिगुर्वाद्यस्तव हर्षम् ॥ धात्री द्वाह प्रतिष्ठानं गृह चूडा व्रता दिकम् ॥ ४०

वर्जयेद्यत्नतश्चैव जीवे वक्राति चारणे ॥ ४० ॥ अस्यापवाते राजमार्चयेहे ॥ वक्राति चार
 ने जीवे वर्जये तदनंतरम् ॥ व्रतो ह्यहादिचूडाया नष्टविंशतिवासरात् ॥ अथ शेषिका योग
 त्रिकोणा ज्ञाया धन लाभ राशौ वक्राति चारेण गुरुः प्रयातः ॥ यदा तदा प्राह शुभं विलगने
 विवाह पाणि ग्रहणं वधिशुभः ॥ ४१ ॥ गुर्वस्त्रिंशदि त्वं शुभकर्मवर्ज्यम् ॥ शौलिकः ॥ एक राशि
 गतौ सूर्य जीवो स्वातां यदा युनः ॥ अत बंधविवाहादि शुभ कर्मो स्थितं त्यजेत् ॥ ४२ ॥
 विश्वपक्षपक्षेऽपि यस्मिन् यस्मिन् दिनेऽपि यो दशदिनः पक्षः सोऽतिनिघः ॥ उक्तं च ॥
 पक्षस्य मध्ये द्वितीया वृत्तां तदा अवेदीरव कालयोगः ॥ पक्षे विनष्टे सकलं विनष्टमि
 त्याहु रात्रार्थं वरा स्स मस्ताः ॥ ४३ ॥ तथा ॥ त्रयो दश दिने पक्षे तदा संहरते जगत् ॥ अ
 पि वर्षं सहस्रेण कालयोगः प्रकीर्तितः ॥ ४४ ॥ तालान्यक्षे शुभकर्मवर्जं चंद्रेष्टः ॥ न
 यो दश दिने पक्षे विवाहादि न कारयेत् ॥ गर्गारिः सुनयः ग्राहः कृते बल्युत्तदा मपेत् ॥
 सुयजन्यने परि रायनं वेला रंमादिपुण्य कलगीति ॥ यात्रा दिक्षय पक्षे दुर्ग्या नजिती

विष्णुः पुरुषः ॥ ४७ ॥ अस्मिन्प्रायश्चित्तकर्मपितृत्वान्यम् ॥ एजगार्तहः ॥ यानां चूडो वि-
 वाहं श्रुतिविवरविधिं प्रारब्ध सप्तप्रवेशः प्राणा दोषाचहर्ष्यसुनरभवना रंभविष-
 विधोनामौजीवधं प्रतिष्ठां सगिक न करदा धारणा कुर्वते ये मृत्युः सिंहस्थिते ज्ये गुरु-
 दिन करयोरैक राशि स्थयोऽथ ॥ ४८ ॥ सिंह स्थे गुरो सत्यापि सिंहांशे स व्यं प्र अयो-
 दशांशे ॥ १३ २० भ्योऽनंतरं सव्यं प्रानं प्र अयम् ॥ पंचमो नवार्वांश सिंहोऽप्रः तत्र गुरो सति
 विवाहो नैष्टः ॥ सिंह राशौ तु सिंहांशे यदा भवति वाक् यतिः ॥ सर्व देशे ख्यं त्याज्यो दे-
 पत्यो निधन प्रहः ॥ इहिराजगार्तहः ॥ सिंहपि भगदैवत्ये गुरोऽपुन्र यती भवेत् ॥ अत्यंत
 शुभगा साध्वी धन धान्य समृद्धिदा ॥ ४९ ॥ अथ देशभेदात् लक्षः ॥ गीवावर्त्युत्तरे
 तीरे यावद्भागीरथी तलम् ॥ नेह स्तन्न विवाहादि सिंहस्थे ज्ये सदा बुधैः ॥ ५० ॥ पशि-
 यः ॥ भागीरथ्युत्तरे कूले गौतम्या दक्षिणे तथा ॥ विवाहो व्रतबंधो वा सिंहस्थे ज्ये न दु-
 ख्यति ॥ ५१ ॥ अत्र विवाह व्रत बंधान्यत मशुभ कर्म्मणि निषिद्धा न्येव ज्योतिर्निबंधे ॥ मंग-

लानीह कुर्वीत सिंहस्थो वाक् पतिर्यदा ॥ भानौ मेघ गतिं सन्ध गित्याहु प्रशेन काश्यः ॥
 ५२ ॥ कुत्रापि मकरस्थोऽपि न वर्ज्यः लक्ष्मः ॥ नर्मदा पूर्वं भागे तु शेषास्थो नर दक्षिणे ॥ गंड
 क्याः पश्चिमे भागे मकरस्थो न दोष भाक् ॥ ५३ ॥ जनरणि ॥ मागधे गोड देशे च सिंधु देशे
 च कोंकणे ॥ व्रतं चूडां विवाहं च वर्ज्ये न्मत्तरे गुरौ ॥ ५४ ॥ लुप्तवत्सरेऽपि शुभ कल्पे निधः ॥
 अति चारगतो जीवस्व राशिं नैति चेतुनः ॥ लुप्तः संवत्सरे ज्येष्ठा गृहित स्तर्ध कर्म सु ॥ ५५ ॥
 गुरुः ॥ मेघे तु भे भये कुंभे यक्ष्णी चारणे गुरुः ॥ न तत्र काल लोप स्या दित्याहु भगवान्य
 मः ॥ ५६ ॥ दश सातो नर न दोषः अवनः ॥ मासा न्दशैका दंश वा प्रयुज्य राशे र्यदा राशि गुरु भेति
 जीवः ॥ सुक्तेन पूर्वच पुन स्तथा पि न लुप्त संवत्सर माहु राब्ध्याः ॥ ५७ ॥ देश भेदे न पी शतः ॥ लु
 प्त संवत्सरो रे वा न नर्मदा सुर निम्न गा ॥ भागी रणी तपो न सो रं तरे ऽति निदिशदः ॥ ५८ ॥
 उक्तं च ॥ लुप्ताब्द दोषोः त्रि मतेन मध्ये सीयो ह्वाया स्सुर निम्न गाथाः ॥ इति नारदः ॥ सम
 दृष्टि गुरो रशुक्ल तन्मासे सु प्रयत्नतः ॥ विवाहादि न कुर्वीत नर्मदा तीर उत्तरे ॥ ५९ ॥ इति

संक्षिप्तं दिक्कुलं संभृतं सारपूर्वकतः संयुते ॥ शिरो मणौ सप्तहोषा नवमी ममा शुभा ॥ ६० ॥ दूतिञ्जी संग-
 ६८ ॥ ह शिरो मणौ पञ्चमं कथनं नानं नवमी प्रभा ॥ ६१ ॥ अथ लग्नप्रकरणम् ॥ मेघो ह्योऽयमि
 धुनं कर्कः सिंहोऽय कन्यका ॥ तुलाद्य हृश्चिको धन्वी मकरः कुंभ मीन की ॥ ६२ ॥ राश
 षस्तु क्रमादिते पुंस्त्रियो कूर संज्ञ की ॥ क्षेयः चर स्थिर अथैव द्विस्त्रि भावः क्रमास्तुनः ॥ ६३ ॥
 श्लोद्या धनुर्मयो मकरे ह्य कर्कठे ॥ उभयो ह्य वान्मीनस्ततोऽन्ये मल को दयाः ॥ ६४ ॥
 मेघो ह्यो धनुर्गुमं कर्क न जौनि शावलः ॥ दिवा बलास्तु तेभ्योऽन्ये स्व स्व कले बला धिकाः
 ॥ ६५ ॥ अथ राशिस्वामिनः ॥ मेघ हृश्चिक की भौमिः ॥ बुधो मिथुन कन्ययोः ॥ तुला ह्य भयो प्रभु-
 क्रः कर्क तस्य तु चंद्रमाः ॥ ६६ ॥ सिंह स्वाधि पीत सूर्य्य राशिनि मकर कुंभयोः ॥ स्थानीन धनु
 यो जीव अथैते राशी श्वरा मताः ॥ ६७ ॥ अथ श्लोचानि ॥ मेघो ह्य स्लथा मकरः कन्या केकी ऊ-
 प खुला ॥ सूर्या दीनां क्रमादिते कथिता उच्च राशयः ॥ ६८ ॥ परमोच्चो मकरः सूर्यादि शो रमण
 जा शिवनः ॥ वाण चंद्र राश श्लो ह्यः स्वाधि मिताः क्रमात् ॥ ६९ ॥ अथ नीचम् ॥ सूर्या ६८

तस्मिन् दीनां जगुर्नीचं सोच्य भाष्यं सप्तमम् ॥ राहोस्तु कन्यका रोहं मिथुन स्तोच्य भं स्मृतम् ॥
 ६५ ॥ अथ मूलत्रिकोणम् ॥ सिंहो वृषभ मे रश्मिर्बुधः ॥ रश्मिर्बुधः ॥ रश्मिर्बुधः ॥ रश्मिर्बुधः ॥
 लत्रिकोणा रश्मिः ॥ १० ॥ अथ मेघादि लम् कृतानि ॥ आक रोधातु कर्मोणि भूमि पा-
 लाभिषेचनम् ॥ निरोध स्नाह सं चैते मेघ लम्ने प्रसिद्धाति ॥ ११ ॥ अत्र कृपा दिकं दानं कुना-
 री वरणं भ्रूवयः ॥ गृह प्रवेश उद्याद सिद्धि देत हृष्टो दये ॥ १२ ॥ कला विदुषा विद्वानं यत्नायं वृष-
 भो वितम् ॥ तत्सर्व मिथुने प्रोक्त हो रश्मि रश्मि च सूर्यः ॥ १३ ॥ अरि वंधन मोहं च पौष्टिकं
 चर कर्म च ॥ वापी कूप तडा गादीन् कर्कटे कथितं बुधैः ॥ १४ ॥ राज सेवा ह्यभिः परां पर-
 यो गोवर्णिकः ॥ सिंह सिद्धि तत्सर्व मेघ लग्ना दितं चयत् ॥ १५ ॥ सूर्यां शिल्प विद्वान्
 नं औषधं पौष्टिकं तथा ॥ चर स्थिर च यत्कृत्यं कन्या लग्ने प्रसिद्धाति ॥ १६ ॥ वातिज्यं क-
 र्पणं सेवा यात्रा मां ह तुला अथम् ॥ तुला लग्ने समारब्धाता सुनिभि स्तत्त्व देदिभिः ॥ १७
 ॥ राज सेवा भिषे कौच साहसं दारुणं तथा ॥ उग्रं चौर्यं स्थिरं कर्म कर्तव्यं सत्तरे हृष्टे ॥

१६ ॥ उद्वाहः पौष्टिकं यात्रा वाहनाग्नि परिग्रहो धनुर्हस्ते चरं कर्म कथितं पूर्व सूरभिः ॥
 १७ ॥ वासी चतुः पदो ह्यदि नभसो बंधमोक्षणम् ॥ तथा क्षेत्रा श्रवणं यात्रा पयसो मकरो
 दये ॥ २० ॥ बीजोहि संग्रहो नौकाचर्या वारिगमादिकम् ॥ पशु कर्म्मो वृकार्यं च कुंभलम्ने
 प्रकीर्तितम् ॥ २१ ॥ उद्वाहश्चाभिवे कश्च विद्या लंकरणादिकम् ॥ द्विरागं कपिश्चा-
 न्नप्राशनं मीनमाश्रितम् ॥ २२ ॥ मेधादिकेषु युद्धेषु यथोक्तं कर्म सिद्धति ॥ पापेहि
 तथैते ध्वेषु कूरं सिद्धेन चैतम् ॥ २३ ॥ अथ लम्नशुक्ति प्रमाणम् ॥ तिस्रो मीने च मेघे-
 च घली शूभि चतुः पलाः ॥ चतस्रश्च द्रव्ये कुंभे पलाः प्रोक्ताश्च षोडश ॥ २४ ॥ मकरे
 मिथुने पंच घटिकाश्च चतुः पलाः ॥ पंच कर्के च चापे च शशि वेदाः पलाः स्मृताः ॥ २५
 ॥ घटिका पंच सिंहः श्लो प्रशि वेदाः पलाः स्मृताः ॥ कन्यायां च तुले पंच पलाश्चन्द्रा-
 स्तथा र्नयः ॥ २६ ॥ अथ यद्गर्गाः ॥ यद्गर्गो ग्रह होराख्ये द्वेः काणोऽथ नवमं शकः ॥ हा-
 दशं प्रस्तथा त्रिंशंश्च सुमजः सुभः ॥ २७ ॥ त्रिंशद्वागात्मके लम्नं होरा तस्याह

सुच्यते ॥ लयन्त्रि भागो द्वे द्वाणो नवमांशो नवांशकः ॥ ३८ ॥ द्वादशांशो द्विषड्भागः त्रिंशः त्रिंशः भागः कः ॥ यस्य गृहस्य चो रशस्तस्य तद्गुरु सुच्यते ॥ ३९ ॥ सूर्येन्दोर्विव मे लभे हीरा चन्द्रार्क्षयोः समे ॥ द्वे द्वाणो रशः क्रमा दाद्य पंचांक भवने श्वराः ॥ ४० ॥ धनुः सिंहो ऽथ मेषश्च मेषाद्यास्तु नवांशकाः ॥ इष कन्या मृगे लग्ने मकरान्मन्मंशकाः ॥ ४१ ॥ कर्कालि मीन लग्नेषु नवांशः कर्कतः स्मृताः ॥ न्युगम तौलि कुंभे शु तौलि तस्सु र्नवांशकाः ॥ ४२ ॥ कर्कषास्ते तु विज्ञेया मीन इश्विक कर्कटे ॥ द्वादशांशो यथा संख्यं विज्ञातव्यं स्वरा शितः ॥ बिषमर्क्षे तु वाराक्षः वसु शैल शरः क्रमात् ॥ ४३ ॥

होरा विषम राशौ		सम राशौ	देष कारो राः		अथ षट् वर्ग चक्रं गृह स्वामिनो लिख्यते ॥														
गृह सः	चं	चं सू		१ ५ ८	राशि	मे	ह	मि	क	सिं	के	तु	ह	प	म	कुं	मी		
अंश १५	३०	१५ ३०	अश १० २० ३०		स्वामी	गु	गु	बु	वे	सू	ह	सु	मे	ह	रा	श	ह		

५॥ ५॥ ८॥ ९॥ ५॥ श्रीमोकीज्यद् सुक्राणां त्रिशंघाःपरि कीर्तिनाः ॥ समर्सेतु शर

त्रिकोणं स्थानमित्यपि ॥ ३३ ॥ त्रिदशैकादशं षष्ठं त्रीकं चोपचयाद्भयम् ॥ यामि-
त्रे सप्त मंदूनां चिद्वं च मदनाद्भयम् ॥ ३४ ॥ रिक्तं तु द्वादशं दीयं दुष्टिचकं स्यात्तृतीयकम्
॥ चतुरस्रं तुरीयाष्ट संख्यं रं च सथाष्टमम् ॥ ३५ ॥ अथ वर्गोत्तमनवांशः ॥ अथ प्रचरे नवांश
स्यात्स्थिरे रशौ तु पंचमाः ॥ नवमो हिः स्वभावाख्ये शुभो वर्गोत्तम स्वयम् ॥ ३६ ॥ ज-
य साधारण शुभ कार्ये लग्नयत्नं वलम् ॥ सर्वेषु शुभ कार्येषु नेष्टाः खेदाः व्यथारगाः ॥ लग्ने
पापा रिपौ सौम्याः पापाः केन्द्र त्रिकोण गाः ॥ ३७ ॥ सौम्याः केन्द्र त्रिकोण स्याः पापा
स्तु त्रिखंडाय गाः ॥ ते सर्वे लाभगाः खेदाः श्रेष्ठा स्तु शुभ कर्मणि ॥ ३८ ॥ भावः
स्वपतिना सौम्ये ईद्वौ युक्ता वलाधिकः ॥ पूर्णं फलं निजं धत्ते व्यस्तं पापैर्युते क्षितः ॥ ३९ ॥
॥ लग्ने षड्वर्गं संशुद्धे प्रोक्तं स्थानं स्थिते ग्रहे ॥ शुभं क्षतिधि वीरेषु कार्याः सर्वाः शुभाः
क्रियाः ॥ ४० ॥ द्विवेदि कुल संभूत सरयू कृत संग्रहे ॥ शिरो मणौ समाप्तैवा दशमीयं प्र-
भाशुभा ॥ ४१ ॥ दूति श्री संग्रह शिरो मणौ लग्न कथनं नाम दशमी प्रभा ॥ १० ॥

25

गेहिणी चोत्तरा द्वेया हस्तपुष्य शुनर्वसू ॥ अतुराधाशिवनी शस्ता खट्वा निर्मरीण कर्मरीण
 ॥ ४२ ॥ शुभयोगे शुभं वारे विदधा त्वद्वकां नरः ॥ नृत्सुके तथा देया मृत्तासा विटि
 वेधते ॥ ४३ ॥ पितृ पक्षे विशेषेण यत्ना तौ परि वर्जयेत् ॥ आवर्ते चैव योगे च भदि मा
 स्य शुभे हनि ॥ ४४ ॥ वर्जयेद्भौम मंदच खट्वा निर्मरीण कर्मरीण ॥ सूर्य क्षति चतुष्कंद
 देयं धिस्तु मस्तके ॥ ४५ ॥ कोणयो रष्ट नक्षत्रं शाखाया मष्ट संख्य कम् ॥ खट्वा मध्ये त्रि
 कं चैव वेद संख्याच पादयोः ॥ ४६ ॥ द्वायं खट्वा फलं चक्रं वारं हेरा च भाषितम् ॥ नस्तके
 च शुभं ज्ञेयं कोणयो रष्ट मृत्युदम् ॥ ४७ ॥ शारवाष्टकं शुभं प्रोक्तं त्रिकं मध्ये सुखप्रद
 म् ॥ पादेषु वेद नक्षत्रं हानि मृत्यु भय प्रदम् ॥ ४८ ॥ सूर्यभा दिनभं गरं च खट्वा चक्रं
 विशेषतः ॥ अथ पादुकाश नादि आरंभः ॥ मैत्रेस्तु पुष्य यम भादिति वज्रि चित्रा हस्तो नरा त्रय
 हरीज्य विधात भाति ॥ एते ख्यती व प्राय नाशन पादुकानां संभोग कार्थ्य सुदितं शुनिभि -
 रशुभाहे ॥ ४९ ॥ अथ भूषणघटनम् ॥ त्रिपुष्कर भिषे योगे अशुल्लेखती द्ये ॥ शुतित्रये मंगेनु

रां जनयोर्दृतिः ॥ १५ ॥ अथ सस्र विरुतो फलम् ॥ वास सो नवधा भागे चतुः कोणयुदेव-
ताः ॥ मध्य त्र्यंश स्थितं रक्षो नराः पापर्व दशं शयोः ॥ १६ ॥ दग्धे जीर्णे नवे वस्त्रे लि-
प्ते वा कई मादिभिः ॥ सर्वे प्रति ब्वसत् चैव शय नाशन पादुके ॥ १७ ॥ कज्जल क-
र्म्म गो मय लिप्ते वाससि दग्ध वति स्फुटिते च ॥ चिंत्य मिदं नवधा विहिते तन्निष्ठ मति-
ष्ठ फलं च सुधीभिः ॥ १८ ॥ शंख चक्रां बुज छत्र ध्वज तोरण सन्निभा ॥ श्री वत्स स-
र्वतो भद्र नंदा वर्त्त गृहीपमा ॥ १९ ॥ वर्त्तमान स्वस्ति का भग्मग कूर्म मवा कतिः ॥
छेदा कति रैत्य भागेऽप्यायुर्यं प्रदानृणाम् ॥ २० ॥ खरोट्टो ब्रूक का कादि जंबू कम्बु-
को पमाः ॥ त्रिकोण सूर्या कृतयो देव भागेप्य शोभनाः ॥ २१ ॥ निर्दिष्टं वसनं दद्या हि-
जेभ्यः स्वर्णं संयुतम् ॥ आश्रियो वाचनं कृत्वा त्वन्य दूस्त्रं च धारयेत् ॥ २२ ॥ अथ मुक्त-
नं विनापि वस्त्र धारणम् ॥ विप्रा ब्रूया तद्यो दाहे राज्ञा प्रीत्या र्पितं च यत् ॥ निवेऽपि धिसे-
वा रादौ वस्त्रं धार्यं जगुर्बुधाः ॥ २३ ॥ अथ वस्त्र विशेष विशेषः ॥ शुक्ल वस्त्रोक्त गोधार्यं र-

बी शुक्रं गुरो बुधे ॥ विशुक्रं कर्तुं पीतं समीसे रक्तं वरम् ॥ २५ ॥ अथ कृष्णनीलम् ॥
 पुनर्वसु धनिष्ठा रव्ये ऽश्विमे हस्ता चतुर्थे ॥ पूर्वोत्तरे शनौ सूर्ये कृष्णनीलां वरं शुभम्
 ॥ २६ ॥ अथ बुधकूलम् ॥ जीवे ऽर्के ऽजौ बुधे शुक्रे वस्त्रोक्तं क्षीं अना न्विते ॥ दिशेर्गे सद्गृहे व्यु-
 क्ते यदुकूलस्य धारणम् ॥ २७ ॥ अथ कोशेयम् ॥ अश्विनी रेवती हस्ते रोहिण्या अवरा नये
 ॥ पूर्वोत्तरे पुनर्वसोः स्वाती पुन्ये मघाभिधे ॥ २८ ॥ रवौ चंद्रे गुरो धान्यं कोशेय वसनं जने
 ॥ अथ ऐमर्जवस्त्रम् ॥ नील वस्त्रो हिते धिस्ते रेवती बुधयो रपि ॥ शुक्रं ग्रहे रवरे ऽर्के च धार-
 ये ऐमर्जो वरम् ॥ २९ ॥ अथ महलं कं चक्र धारणम् ॥ शुभ्यो मरुचुस धंत्वे धनिष्ठा श्वि कर त्रये ॥
 रोहिण्यां गुरु शुक्रा ज्वे देहे दुर्ग भूतिः शुभा ॥ ३० ॥ अथ स्वर्णं लतं तनु मय वस्त्र परिधानम् ॥
 सुवर्णं तनुं संमिश्रं धारणं च रवौ कुजे ॥ रज तंत दि शुक्रं ऽज्वे वस्त्र धारण मे शुभम् ॥ ३१
 ॥ अथ वस्त्रं निर्मोहम् ॥ रोहिणी रेवती चित्रा पुनर्वसु धारणा भोत्रे ॥ शनिं हित्वा विदध्यानु तनु-
 भिः पट साधनम् ॥ ३२ ॥ अथ कुशुभादे वस्त्रं लनम् ॥ पुनर्वसु रये हस्ता संच के अवरा ह-

पदः ॥ मिष्ट भोजन दा स्वाती विशाखा नंद दायिनी ॥ ७ ॥ मित्राक्षिरनुराधायां ज्येष्ठायां
 वास सोहृतिः ॥ जलक्षुतिश्च मूलर्क्षे पूर्वाषाढाति रोगदा ॥ १० ॥ मिथुनश्चोत्तराषाढा
 अवरो नयनोत्कृत् ॥ धान्यागमी धनिष्ठायां विष भीति प्रसूतामिधे ॥ ११ ॥ पूर्वाभा-
 द्रेजला द्वीति रुचराया धनागमः ॥ रत्ना वाप्तिस्तु रेवत्या भवे द्वस्व स्वधारतात् ॥ १२
 ॥ अथ वस्त्राभरणादि धारणे स्त्रीणां विशेषः ॥ अष्टिवन्यांच धनिष्ठायां रेवत्यां कर पंचके ॥
 सुवर्णं रत्न दंतादि वस्त्राणां धारणं स्त्रियः ॥ १३ ॥ अथ चूरीचक्रम् ॥ यावद्वास्करस्तुक्ति
 भानिदिव से चिल्लानि संख्या तथा ॥ वन्दि ३ भूति ५ गुणा ३ धि ४ सप्त ७ नयनं २
 पृथ्वी १ कोरे २ लुः १ क्रमात् ॥ ॥ सूर्या रौ कविसेम्य राहु रधिजाः जीवः प्राग्भी के-
 तवः ॥ क्रूरे ५ स च शुभे शुभ च कथितं चक्रे कोरे भूषणो ॥ ॥ सूर्यभात्रचूरीचक्रम् ॥
 ॥ १४ ॥ अथ कज्जलादर्शकत्वम् ॥ चित्रा चतुष्टयेष्विव

न्यां धनिष्ठा रेवती मृगे ॥ शुक्रे ५ केन्दि प्रलो स्त्रीणां दर्व्य

३	५	३	४	७	२	१	२	१
सु	मं	शु	बु	रा	श	व	च	के

सं. १०

८०

मे पुनर्वसुऽनुराधयोः ॥ हस्त त्रयेऽथ रोहितां भूषा कार्या शुभे हनि ॥ ५० ॥ अथ रत्न
युक् भूषाघट्टनम् ॥ कृत्तिकादि त्रये हस्त पंचके रेवती हये ॥ ध्रुति त्रये पुनर्वसोः पुष्य भेचो-
त्तरा त्रये ॥ ५१ ॥ कुजेऽर्के रत्न युक् भूषा घट्टनं शुभ वासरे ॥ अथ रोष्य मय वज्र युक्त भूषण
निर्माणम् ॥ रत्न युक् भूषणोक्तं विंशत्या रुक्मिकां विना ॥ ५२ ॥ पुंकेऽङ्गे भूषणं रोष्य
वज्रं सुक्ता मयं हि सत् ॥ अथ पात्र भोजनम् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि यदुक्तं शक्ति यामले ॥ सू-
र्य भाचंद्र पर्यन्तं गलानीयं सदा बुधैः ॥ ५३ ॥ दिक्षु दिक्षु हयं न्यस्य मध्ये कादशयो ज-
येत् ॥ वर्तुला कार चक्रस्य भोक्तु पात्रस्य निर्णयः ॥ ५४ ॥ बंधनं सौख्यं हानिस्त्याज्या
भं सौख्यं च सत्युदम् ॥ पुत्रा पुत्रशोकं वृद्धी च पूर्वादि क्रमतो भवेत् ॥ ५५ ॥ त्रस्तानये-
न्नुषध्वी च विलोस्सुतं विवर्जयेत् ॥ रोहिणी युगले हस्त त्रितये रेवती हये ॥ ५६ ॥ अत्र-
ण त्रितये पुष्य पुनर्वसु नुराधयोः ॥ अर्जुनं बुधं पुंकेऽङ्गे वरि चा मृत योग के ॥ ५७ ॥
सौवर्ण रोष्य पात्रे बु भोजनादि शुभ प्रदम् ॥ अथ प्रमश्रु कर्म ॥ अत्रण त्रितये हस्त त्रितये रे-

वती ह्ये ॥ ज्येष्ठायां मृगशीर्षे च पुनर्वसु द्वये तथा ॥ ५८ ॥ क्षुरकर्म बुधैः प्रोक्तं त्यक्त्वा भौ-
 मशनिं रविम् ॥ अनुराधा मुक्ता चैव कृत्तिका रोहिणी मघा ॥ ५९ ॥ अथ क्षुरकृत्ये वारफल-
 म् ॥ भानु र्मार्गसंशानिः सप्त भौमोऽहो नाशयेत्सुखम् ॥ वरुण्ये होधनः पंच मासान्सप्तनि-
 शा पतिः ॥ ६० ॥ सुत्रस्त्वेकादश क्षेमं क्षौरवाचां पतिर्दश ॥ अथ क्षौरित्याज्य तिथिः ॥ अ-
 र्क्ष्मी प्रतिपत्यष्टी ऋक्ता पर्वणि संत्यजेत् ॥ चतुर्दशी त्वमावास्या क्षौरित्याज्या तु सर्वदा ॥
 ६१ ॥ निधनक्षत्राणां दुष्टफलम् ॥ पंच कृत्वी मघायां यः षट् कृत्वः कृत्तिका स्वपि ॥ त्रिवारं
 चानुराधायां रोहिण्या मष्टवारकम् ॥ ६२ ॥ उत्तराफाल्गुनी संद्वे चतुर्थे क्षौरमाचरे-
 त् ॥ सवेधसासमानोऽपि यावद्वंन जीवति ॥ ६३ ॥ अथ क्षौरनिषेधेऽपि तदपवादः ॥ आ-
 नूया विप्रराज्ञौ वीष्या धाने वंधं मोक्षणे ॥ मृताशौ चैव दीक्षायां मुंडनं शस्त्रं नैव्यपि ॥
 ६४ ॥ मुंडनं चोपवासश्च सर्व तीर्थे व्ययं विधिः ॥ वर्जयित्वा कुरु क्षेत्रं नैमिषं पुलकं गयाम् ॥
 ६५ ॥ अथ राज्ञां प्रसश्रुकर्म ॥ क्षौरमस्योदये राज्ञः पंचमेवंचमे दानि ॥ प्रसश्रुकर्म त-

माख्यातं निषिद्धा तारका न चेत ॥ ६६ ॥ अथ नख दंत कृत्य ॥ अक्षेयु क्षौर कर्मोक्तं येषु
 येषु मनीषिभिः ॥ तेषु तेषु च कर्तव्या नख दंतदि काक्रिया ॥ ६७ ॥ अथ क्षौर विधीनिषेधः
 ॥ भुक्ताभ्यक्तो ब्रती यात्रा रणोद्योगी कृतान्हिकः ॥ उत्कटा चरणो रत्नो संध्यो रभयो रपि
 ॥ ६८ ॥ शुभे सु नवमे चान्हि क्षुर कर्म न कारयेत् ॥ प्राक् ब्रत स्नानको राजा योगी न्दो
 ग भिरलो पतिः ॥ ६९ ॥ सजीव त्वित कश्चित्ते मुंछ्याः प्राक् कथिता अपि ॥ ७० ॥ क्षौर शुभ वा-
 क्यम् ॥ केशवं चानर्त्तपुरं पादलपुत्रं पुरी महि क्षवम् ॥ दिति मदि तं च स्मरतां क्षौर विधौ
 भवति कल्याणम् ॥ ७१ ॥ अथ क्षौर किंचिद्विशेषः ॥ गंगायां भास्कर संने माता पित्रो र्हीते ह-
 नि ॥ आधाने सोम पाने च षट्सु क्षौरं विधीयते ॥ ७२ ॥ राज कार्य निपुक्तानां नटानां रू-
 प जीविनाम् ॥ रसश्रु रोम नख क्षे दे नास्ति काल विशेषधनम् ॥ ७३ ॥ अथ विद्यारंभः ॥ स-
 गादि पंचके मूले हस्तादि त्रितये ऽश्वमे ॥ अवरात्रय पूर्वा सुविद्यारंभः प्रशस्यते ॥ ७४
 ॥ रवी मुक्ते बुधे जीवे वारे लग्न बले शुभे ॥ दशम्यादि त्रिके षष्ठी तृतीया पंचमी शुच ॥ ७५ ॥

॥ विद्या रंभो गुरो शुक्रे बुधे सर्वार्थ सिद्धिदः ॥ मध्यो ऽर्को जाड्य कचं द्वौ भौमा की मृत्युदो रश्मि-
 ती ॥ ७६ ॥ अथ गणिता रंभः ॥ शत द्वये ऽनु राधा द्वौ रोहिणी रेवती करे ॥ पुष्ये जीवे बुधे कुम्भी
 आरंभं गणिता दिव्यु ॥ ७७ ॥ अथ व्याकरणा रंभः ॥ रोहिण्यां पंच के हस्ता त्युनर्भे मृग मे ऽ
 श्रवभे ॥ पुष्ये शुक्रे ज्य विहारे शब्द शालं पठेत्सुधीः ॥ ७८ ॥ अथ न्याय शास्त्राद्या रंभः ॥ श्रुते-
 रे रोहिणी पुष्ये पुनर्भे श्रवलो करे ॥ अश्विन्यां शत भे स्वाती न्याय शास्त्रादिकं पठेत् ॥ ७९
 ॥ अथ धर्म शास्त्र पुराणा रंभः ॥ हस्तादि पंच के पुष्ये रेवती द्वितये मृगे ॥ अथ त्रये शुभा रंभो प-
 र्म शास्त्र पुराणायोः ॥ ८० ॥ अथ वैद्य विद्या गारुडी विद्या रंभः ॥ हस्त त्रये ऽनु राधायां पुनर्भे श्रव-
 णा त्रये ॥ मूले चैवाश्विनी पुष्ये ज्येष्ठा ज्ञेया र्भे मृगे ॥ ८१ ॥ अथ जैन विद्या रंभः ॥ श्रुति-
 त्रये मघा पूर्वा नुराधा रेवती त्रये ॥ पुनर्भे स्वाति भे मूर्ध्ने शुक्रे जैना गमं पठेत् ॥ ८२ ॥ अथ
 लिंगां छेदन मुहूर्तम् ॥ नराश्व वृष भा दीनां लिंगां छेदनं स्मृतम् ॥ अर्करे ज्येष्ठपुष्या के
 स्वर्गान्दु श्रुति वासवैः ॥ ८३ ॥ लिंगां छेदो नरस्यासर्ववर्गे ऋक्ता ह्यमार्काष्टमहीन घस्त्रे ॥

सं. नि.

८४

आरेज्या कौं पीलपुथ्याकं दास्ने श्रोत्रेनु अविद्या प्रदिद्या ॥ ८४ ॥ अथ नष्टतारीयः ॥ तृतीया तथे
चाष्टमी विश्व संख्या तस्या द्वादशो ऽथ त्रयो विंशतिश्च ॥ तथैवाष्टविंशतरी या निषिद्धा स-
हाया व नै प्रशस्त्र विद्भिः प्रदिद्या ॥ ८५ ॥ अथ पारसी विद्यारंभः ॥ ज्येष्ठा श्लेषा मघा पूर्वा रेव-
ती भरणी चये ॥ विष्णुस्वाङ्गेत्तरा बाढा शत भे पाप वासरे ॥ ८६ ॥ लग्ने स्थिरे च चन्द्रे-
च पारसी मारवी पठेत् ॥ अथ लिप्यारंभः ॥ शुभे तिथौ शुभे वारे रेवती युगले तथा ॥ ८७ ॥
अवरी चानुराधायां तथै वाद्र्वादिसुत्रिषु ॥ हस्तादि त्रितये कुर्व्या स्त्रिवनारंभनं सुधीः ॥
८८ ॥ अथ रत्न परीक्षा ॥ पुनर्भे शतहस्तर्से अवेज्येष्टे परीक्षताम् ॥ रत्नानामष्टमी भूतं हित्वा
भीमं शनैश्चरम् ॥ ८९ ॥ अथ शिल्प कर्म्मरंभः ॥ हस्त त्रये अवात् ज्येष्ते अतरे रोहिणी सु-
गे ॥ रेवत्या मश्विनी पुष्ये पुनर्वसु नुराधयोः ॥ ९० ॥ शस्ते विधौ शुभे वारे शिल्प विद्यां स-
माचरेत् ॥ अथ राज दर्शनम् ॥ अतरे अवराङ्गं हृते मृगे पुष्या नुराधयोः ॥ ९१ ॥ रोहिण्यां रेव-
ती पुष्के चित्रा हस्ते शुभे हनि ॥ बलिन्यर्के ऽर्के वारे ऽपि राज दर्शन मीलितम् ॥ ९२ ॥ अथ-

८४

राज सेवा ॥ हस्तद्वयेऽनुगधायोरैवतीधुगले वगे ॥ बुद्ध्ये बुधे गुरो शुक्रे सनिधौ रविवासरे ॥
 ८३ ॥ योनि एशिषयो मेघ्या स्वामी सेव्योऽनुजीविभिः ॥ अथ दास दासी संग्रहः ॥ उत्तम सु-
 चरोहिण्या दास दास्यादि संग्रहः ॥ ८४ ॥ अथ क्षेत्रचामरसिंहा सनादि कृत्यम् ॥ चामर क्षत्र
 दोलादि दीर्घ सिंहा सनादिकम् ॥ पट्टाभियेक के सर्वे विदध्या च्छो भने हनि ॥ ८५ ॥
 अथ मुद्रा कृत्यम् ॥ मृदु भव छिप्र चरेषु भेषु योगे प्रशस्ते शनि चंद्र वर्ज्ये ॥ वारे तिथौ प्र-
 र्ण जया क्ल येच मुद्रा प्रतिष्ठा शुभदान रणम् ॥ ८६ ॥ गुर्वस्ते वा शितास्ते वा मुद्राणां
 घटने क्वचित् ॥ क्रूर ग्रह क्षीं शतमने न कार्य्यं भूति भिक्षता ॥ ८७ ॥ अथा श्वारोहणम् गजा-
 नां च ॥ पुष्प अविशष्टिवनि सोम्य भेषु धौलान ला वित्य कराक्ष येषु ॥ सवारुणा क्षीं शुबुर्ध-
 स्सृत्तानि सवारिणं कार्य्योणि तुरंग मानाम् ॥ ८८ ॥ अथा श्वारोहणे चक्रम् ॥ अष्टवा कारं लि-
 खे चक्रं साभिजिज्ञानि विन्यसेत् ॥ स्कंधे तु सूर्य्य भात्यं च पृष्ठे च दश भानि च ॥ ८९ ॥ पु-
 ष्ठे हे स्था पये त्वाङ्गश्चतुः पादे चतुश्चयम् ॥ उदरे विन्यसे तं च मुखे हेतु रगस्य च ॥ ९० ॥

॥ अर्थ लाभो मुखे सम्यक् वाजी नश्यति चोदे ॥ चरण स्थरणे भंगः पुच्छे पत्नी विनश्य-
ति ॥ १ ॥ अर्थ सिद्धि भवेत्पुच्छे स्क्वे स्क्वे प्रतिभवेत् ॥ अथ गज कृत्यम् ॥ हस्त त्रये सौम्य ह-
स्त्रि त्रये च पौल हंये पुष्य पुनर्वसौ च ॥ मैत्रे च सर्वाण्यपि कुंजराणां कर्माणि शस्तान्य रिच-
लानि यानि ॥ २ ॥ अथ शिविकारे हं कृत्यम् ॥ उज्जरा रेवती युगे त्रिभे हस्ता त्रिभे श्रवात ॥ पु-
नर्वसौ स्तथा पुष्येऽनुराधा त्रितये मृगे ॥ ३ ॥ रोहिण्यां शिवि कायास्तु सख्यग्ने घट्टनं शुभम्
॥ शुभ वारि शुभे लग्ने शुभांशे शोभने दिने ॥ ४ ॥ अंशुशरा करणे योग्यं शने लग्ने शने
दिने ॥ अथ पल्याण निर्माणम् ॥ ५ ॥ बर्जयित्वा कुजं ऋक्ता मश्रव काथ्यं शुभावहम् ॥
प्रबोद्ध पल्याण करणं शुभम् ॥ ६ ॥ चोली के त्वुर कृत्यादि शिखा विद्योक्त भादिशु ग्रास घासादिकं त्वन्ता
अथाश्वस्य विशेष कृत्यम् ॥ ७ ॥ चोली के त्वुर कृत्यम् ॥ पुष्यो पुनर्वसु ज्येष्ठा नुराधारेवती द्वये ॥
शनी कर्क्षे गज बाजिनाम् ॥ ८ ॥ सार्धे सौम्य दिने सौम्य विलगने एव कर्मसत्
अवराणादि त्रिभे हस्त त्रितये रोहिणी मृगे ॥ ९ ॥ सार्धे सौम्य दिने सौम्य विलगने एव कर्मसत्

॥ अथ संधिः शत्रूणां ॥ त्वनुराधा मघा पुष्ये तिथ्यर्द्धतैतिलाभिधे ॥ लग्ने शरदष्टिगेऽष्टम्यां
 द्वादश्यां संधि र्स्थिते ॥ ८ ॥ अथ मघा संमः ॥ मूलाद्वांशत भेज्येष्टा पूर्वाश्लेषा मघा सुच
 ॥ भरण्यां क्रूरवारं च मघ कर्म रितं बुधैः ॥ ९ ॥ अथ मादक वस्तु भक्षणम् ॥ आर्द्राश्लेषा म
 घा पूर्वाज्येष्ठा मूल शताभिधे ॥ भरण्या सुदिने मंदे त्वश्लीया न्मादकं मधु ॥ १० ॥ अथ न-
 वांगनाभोगः ॥ प्रथमाभिगम शरस्ता नव वध्वा शुभे हानि ॥ गर्भाधानोक्त नक्षत्रे शस्ते
 ज्योत्स्ना करे निशि ॥ ११ ॥ अथ गीत कृत्या संमः ॥ रेवत्या मनुराधायां धनिष्ठा द्वितये करे ॥
 रोहिणी युगले पुष्ये त्र्युत्तरे गीत नर्तनम् ॥ १२ ॥ अथ नट क्रिया ॥ मृगाद्भिरिरोहिणी पुष्ये पुन
 र्भे अवण त्रये ॥ चित्रा त्रयोत्तरा मूले कृत्यं सन्तत्य जीविनाम् ॥ १३ ॥ अथ वस्त्र लनादि योग-
 गम् ॥ हस्त चित्रोत्तरा मूलेऽनुराधारेवती ह्ये ॥ विशाखा रोहिणी पुष्ये व्यास मोषि मृगे-
 शाने ॥ १४ ॥ सूर्य भादिन पर्यंतं राम रामासि युगसंभं ॥ एम भूवाण पट युगं चक्रं पार
 परोपणे ॥ १५ ॥ जल च्छुभ मस इगनिं शुभं दुर्गवं रिवोर्भयं ॥ शुभं सौख्यं क्रमात् क्षेयं

फल मुक्तं विचक्षणैः ॥ १६ ॥ तिथि वा समा युक्तं सूर्य भादिन संयुतम् ॥ नवभिश्च ह
द्वागं श्रेयां केन फलं दिशेत् ॥ १७ ॥ एकेश्वरे चतुःकेच लकेच फल मादिशेत् ॥ व
सौ षष्ठ द्वये लाभं सप्त मे नव मे मृतिः ॥ १८ ॥ अथ नौकाघटनम् ॥ अश्विकरेज्य सुधानिधि प्र
वीभिन्न धना न्युतमे शुभ लगने ॥ ताक योग तिथीन्तु विशुद्धो नौ गमनं शुभदं शुभवारं ॥
१९ ॥ अथ सामान्यतः पशु कृत्य रक्षाच्च ॥ त्यक्ता वल्ली समं रिक्ता रोहिणी सुत्तरा त्रयम् ॥ चित्रा
ख्यं श्रवणं भीमं पशूनां सर्वं कर्मच ॥ २० ॥ प्रवेश निर्गमौ चापि न त्याज्यं निजयो निभम
॥ पूर्वा त्रये धनिदेन्द्र पौले सौम्य विशाखयोः ॥ अजलेषा यामया शिवन्या यात्रा सिद्धिश्च
तुः पदम् ॥ २१ ॥ अथ चरही चक्रम् ॥ व्यासं विल्लीसं सगुणं प्रभुना माक्षैर्युतम् ॥ अष्ट
भिस्तु हरेद्भागं श्रेयां के फल मादिशेत् ॥ २२ ॥ पशोर्होनिः पशोर्नाशः पशु लाभः पशु
क्षयः ॥ पशु रोगः पशोर्विद्धिः पशु भेदः पशोर्वह् ॥ २३ ॥ अथोद्य महिषादि कृतम् ॥ धनिष्ठाहि
तये पूर्वा बाढातिर्यङ्मुखो हवु ॥ अजावि महिषो द्वाणां कृत्यं चाश्वतरे शुभा ॥ २४ ॥

॥ अथ वन चारिकृत्यम् ॥ ज्येष्ठा स्वात्य शिवनी पुख्ये पुनर्भे रोहिणी करे ॥ उत्तरा सुशुभं कृत्यं शं-
 गिणीं च न चारिणाम् ॥ २५ ॥ अथ पक्षीकृत्यम् ॥ शुभा हे सुरवौ तिर्थं ह्युत्वे चोर्द्धं मुखे च भे-
 ॥ सारिका शुक्र सुरव्यानां पक्षिणां कृत्य सुतमम् ॥ २६ ॥ अथ सर्ववस्तुविक्रयः ॥ विशाखा क-
 निका ज्ञेया भरणी पूर्विका त्रयम् ॥ विक्रयः सतिथा वै शु कर्तव्यो न क्रय प्रशुभः ॥ २७ ॥
 अथ गृह क्षेत्र भूम्यादीनां क्रय विक्रयौ ॥ जीवे शुक्ले च नंदरासु पूर्णायां मूलभे मृगे ॥ पूर्वज्ज्ञेया मयां
 त्ये च विशाखा वहितये तथा ॥ २८ ॥ पुनर्भे मुनिभिः प्रोक्तं क्रयं विक्रयणं सुवः ॥ अथ वारिज्य
 म् ॥ अनुराधोत्तरा पुख्ये रेवती रोहिणी मृगे ॥ हस्त चित्राश्रवभे कुर्व्यां ह्यगिज्यं दिवसे शुभे-
 ॥ २९ ॥ अथ निधिद्वयार्दिच्छेदं संग्रहौ ॥ पुख्ये मृगेऽनुराधायां अवणान्नितये शिवभे ॥ पुनर्भेऽन्त्ये-
 विशाखायां निधे र्हिष्ट संग्रहः ॥ ३० ॥ अथ द्रव्यादीनां गुप्त स्थाने स्थापनम् ॥ धनिष्ठोका नि-
 श्वाख्ये पूर्वाषाढाभिधे त्यभे ॥ रोहिण्यां च निधे भूमौ स्थापनं शुभ मीरितम् ॥ ३१ ॥
 अथ द्रव्यप्रयोगः ॥ अवणार्दि त्रिभे चित्रा चतुर्ध्वे रेवती द्वये ॥ पुनर्वसौ मृगे पुख्ये शुभो द्रव्यप्र-

योगकः ॥ ३२ ॥ संक्रांतौ वृद्धियोगे तु हस्तर्क्षे रविभौमयोः ॥ नच ग्राहं ऋणं यस्मात्तदंशे
 सुस्थिरं भवेत् ॥ ३३ ॥ ऋणं भौमे न गृह्णीयान्न देवं बुधवासरे ॥ ऋणच्छेदं कुजे कुर्व्यात्सं-
 वयं सोमनन्दने ॥ ३४ ॥ अथ धान्यविक्रयः ॥ रोहिण्या सत्क्रयोंऽन्त्य धनिष्ठा सत भोत्तरे ॥ अ-
 थस्तसंग्रहः ॥ रससंग्रहणं श्रेष्ठं तोया रंभो दितो दुषु ॥ ३५ ॥ अथ वृहार्धधान्यप्रयोगः ॥ विप्रशत्वा
 रोहिणीं ज्येष्ठां पुनर्भौशिव शतत्रये ॥ न्युत्तरे स्वाति पुन्ये तु धान्य वृद्धिं यशु भेरिता ॥ ३६ ॥
 अथ गृहहात्तादनम् ॥ हस्तत्रये धातुयुगे सरथा घसादि योगो गृह गोपने च ॥ नंदं परित्यज्य कु-
 हं च ऋक्तांभौ मार्कं जादित्य दिनाश्च निष्ठाः ३७ अथ हल प्रवाहः ॥ रवौ रोद्रादि पादस्थे सुभौ संजा-
 यते रजः ॥ तस्माद्दिनं त्रयं सत्र बीजवापनं कारयेत् ॥ अत्र ऋक्ताष्टमी विष्टि युनश्च चंद्रे क्षीरोन्दु-
 राशर्कं जवासरेषु ॥ दिनं क्षये बानिशि संध्यौ वीरुता कर्षीपूर्वं धनानि हंति ॥ ३८ ॥ पुन
 वसू ह्वये मूले न्युत्तरे रोहिणी द्वये ॥ हस्तत्रयेऽनुराधायां रेवत्यां अत्रात्रये ॥ ४० ॥ त्रिथौ
 वारे शुभेऽश्विन्यां हल प्रवहणं शुभम् ॥ अथ हलचक्रम् ॥ त्रिभिस्त्रिभिस्त्रिभिः पंच त्रि-

भिः पंच त्रिभिर्द्वयम् ॥ सूर्य्यमादिनभंया वज्रनिच्छाद्री मूले क्रमात् ॥ ४१ ॥ अथ वीजोद्भिः ॥
 हस्ता अश्विपुण्यो ज्ञर रोहिणी बु चित्रा नुराधा मृगशिरा वती यु ॥ स्वाती धनिष्ठा च मघा च मूलं वी-
 जो त्रि रुक्मिणी फाला प्रदिष्टा ॥ ४२ ॥ शुभे वारे तिथौ श्रेष्ठा वीजो त्रि स्वथ राहु भातु ॥ अथा-
 र्गनी सुत्रयं चैक त्रये तु त्रि चतुष्टयम् ॥ ४३ ॥ असुभं च शुभं ज्ञेयं दिन क्षेपणं चक्रमे ॥
 अथ रास्या रोपणम् ॥ हस्त त्रयो जरा मूले धनिष्ठा रोहिणी मृगो ॥ पुण्ये मृगोऽनुराधा त्वे स-
 वायी शुभ वासरे ॥ ४४ ॥ त्यक्ता ऋक्तां शनिं भौमं रास्य स्वां कुर रोपणम् ॥ अथ राश्यादे-
 अथ धान्य विरा ॥ पूर्वोत्तरा मघा प्लेया ज्येष्ठा र्द्रा अवगा हये ॥ अरणी हितये मूले मृगे पुण्ये
 कर त्रये ॥ ४५ ॥ धान्य दितर शुभा ऋक्तां हित्वा भौम शनिं प्रवरी ॥ अथ कणमर्दनम् ॥ अतु-
 राधा अत्रे मूले रेवत्यं च मृगे त्रिभे ॥ ज्येष्ठायां चैव रोहिणीं शुभं स्यात्कारा मर्दनम् ॥
 ४६ ॥ अथ धान्या मयनं फलपुष्पयोगे चारणं च ॥ रोपणो दित नक्षत्रे वासरे मर्दिरे वृषेः ॥ सन्न स्या-
 नयनं पुष्प फला दुत्तारणं च सत् ॥ ४७ ॥ अथान्नादिपाकक्रिया ॥ मूलं चित्रा नुराधा सुविश ॥

खा कृत्तिका मृगो ॥ उत्तरा रोहिणी ज्येष्ठा रेवती यु पचि क्रिया ॥ ४८ ॥ सत्यं तां बुधं लगे
पक्षं रं सतिथिं शुभम् ॥ अथ नवान्न प्राशनम् ॥ हस्त चित्रा नृगधां त्ये रोहिणी अवरा ह्ये
॥ मृगाश्च न्युत्तरा सर्वे शुभे वारे तिथा वपि ॥ ४९ ॥ नवान्न स्य विधानं च प्राशनं क-
ल मूलयोः ॥ अथ नवान्न चक्रम् ॥ बुधार्धो सुत्र ५ पुत्र ५ वेद ५ युगे ५ सु १ क-
म् ॥ स च्छुभं शुभमर्थं शुभं व्यर्थं शुभं क्रमात् ॥ ५० ॥ विना मंदं विषवंती स्मधुपौ-
यार्कि भूमि जानू ॥ अथ कोष्ठादौ धान्य स्थितिः ॥ पुनर्भेदगशीर्षे इत्येऽनुराधा अवरा नये ॥
हस्त त्रयेऽश्विनी पुष्ये रोहिण्या सुत्तरा नये ॥ ५१ ॥ गुरौ शुक्रे रंभी हो सस्कोष्ठादौ धान्यर-
क्षणां ॥ सूर्य भादनि वेदेषु वसु वेदाग्निषु क्रमात् ॥ शुभा शुभं क्रमाद्द्वयं कोष्ठादौ
धान्य रक्षणे ॥ ५२ ॥ अथ बीज संग्रहः ॥ हस्त त्रये पुनर्वसुः रोहिण्या अवरा ह्ये ॥ स्थिरे लगे
शुभे वारे विचंद्रे बीज संग्रहः ॥ ५३ ॥ अथ दण्डरज्जुभिर्द्विन्यवंधनम् ॥ स्वातो मूले च हस्ते त्वेभा-
द्रा षाढ ह्ये मृगे ॥ रोहिण्यां कुश कोष्ठां तर्हान्य सं रक्षणं शुभम् ॥ ५४ ॥ अथोत्तल मृगल चक्रम्

॥ भूदिगधिदिग क्षीणि शने भौहिनभंक्रमात् ॥ अशुभंच शुभं क्षेपं क्रमादूषल मृशले ॥
 ५५ ॥ अथ चूर्णमईनचक्रम् ॥ शने भौतो युगा ४ व्य ४ ख ८ राम ३ वेद ४ त्रिभं क्रमात् ॥ असु
 च्छुभं क्रमाच्चक्रं चक्रि कारव्ये मनो हरे ॥ ५६ ॥ अथ सूर्यचक्रम् ॥ सूर्यभात्यं च ५ व्य ३ ख ८
 वि ४ शुनि ७ भेषु शुभाशुभम् ॥ क्रमात्सूर्याभिधे चक्रं विज्ञेयं कोविदेः सदा ॥ ५७ ॥ अथ
 चुल्लीचक्रम् ॥ सूर्यभादंग ईवेदा ४ ख ८ राम ३ प्रानु ई शुभाशुभम् ॥ चुल्ली चक्रं क्रमात्
 क्षेपं शुभाशुभं विचक्षणेः ॥ ५८ ॥ अथ मार्जनीचक्रम् ॥ सूर्यभादंग ३ राम ३ ग ई राम ३
 तर्का ईग ई भेषुच ॥ असत् शुभं क्रमात् क्षेपं मार्जनी संज्ञके शुभे ॥ ५९ ॥ हरिस्सूर्यवि
 त्नादि ति मैत्र पुष्ये मृगे रोहि दक्षे विरिक्ते च भौने ॥ त्यजे कुंभ मीने ऽप्य लो लग्न रोहि
 पवित्रं वृकृत्ये रवेर्या मलानि ॥ ६० ॥ अथ गोमयपिंडचक्रम् ॥ सूर्यक्षेत्रे सभैरथ स्थलग
 तैः पाको रसेः संयुतः एतर्षे युग्म मितैः शवस्य दहनं नध्यै युगे त्सार्यभीः ॥ प्रागण दि
 शुवेदभैः स्वमु हदां स्वात्संग मीरोगभीः क्वाथा देः करणे शुभंच गदितं काष्ठादि संस्था

संक्षिप्ते ॥ ६१ ॥ सूर्यभाद्र सतर्का द्वावि ४ नाग ८ वेदा ४ भिजितह ॥ शुभा शुभं क्रमात्
 द्वयं करीषादि बु संग्रहे ॥ ६२ ॥ अथ दीप चक्रम् ॥ सूर्य भाद्रुगम २ वत्स ८ द्वि ४ दिक् १० त्रि
 कं ३ चा शुभं शुभम् ॥ दीप चक्रे क्रमात् द्वयं फलं योग विच क्षयोः ॥ ६३ ॥ त्यक्ता
 नरत्तारविं भौमं लग्नं च घट नी न कम् ॥ अथ कलश चक्रम् ॥ सूर्य भाद्रुगम २ रसा भद्रि
 ७ वसु ८ पंच ५ शुभाशुभम् ॥ फलं क्रमाद् द्वैर्द्वयं चक्रे कलश संज्ञके ॥ ६४ ॥ अथ कांश प
 त्रं चाल्पीदि चक्रम् ॥ चरमदुलघु भे सल्लग्न के चैत्र पौषे क्षिति जरविज्जंदा ५ पेच नाडी वि
 हाय ॥ प्रति समन व जातो ५ न्नस्य शत्या शन सत् भ्रव गण सहितै स्तेः कांश्य पानादि
 भोज्यम् ॥ ६५ ॥ सुखे श्रीणि ३ श्येकं रसा ६ कंठ पुष्टिः त्रयो ३ रोग कुशे धनं पस
 वामे ॥ त्रये ३ एष्ट व्याधिः सुखं राम ३ मध्ये रसे ६ हानि भाकां द्यदा शुंजि पात्रम् ॥ ६६
 ॥ अथ रहंठ कार्हे सुहर्तम् ॥ अदिनिक्षि प्रमदु भ्रव संब के भृगु जवा कति पूर्ण जया निवो ॥
 शकट नाव सुखासन शिल्पकं अमर कार्य रहंठ कति द्विदम् ॥ ६७ ॥ अथ कोल्ह न कम्

संज्ञा
३५

॥ जंत्र काष्ठ समुद्भवं सुललितं भान्द्रक्षतः पंच संमूले मूल विवारणं च सरभंमध्ये स्थि-
तन्द्रव्यहम् ॥ लिंगे पंच निहन्ति तैल गुड को दंते ह्वयं स्वाभि हत् पंचे पंच भयं रियो प्रचर स-
भं सौरव्य प्रदं कर्त्तरी ॥ ६८ ॥ सूर्य्य भात्यं च पंचे बु रा म शुभ रात्रि क्रम ॥ नशच्छुभमश
अथ कोल्ह चक्रम ॥ साभि त् दुःखं लेशं शुभमतो ऽ शुभम् ॥ ६९ ॥ कोल्ह चक्रे साभि जिते

५	५	३	२	५	३
अ	शु	अ	अ	शु	अ

द्वेय मेवं विचक्ष्योः ॥ अथ धर्म क्रिया ॥ रेवती द्वितये हस्त त्रित-
ये रोहिणी द्वये ॥ अवत्रयोत्तरा पुष्ये पुनर्वसु नृगधयोः ॥ ७० ॥
ज्ञेय्य शुक्ले नु सूर्य्य युद्धे ज्यषद्धि र्ग शास्त्रिनि ॥ लग्ने जीव युते जीवे वलिष्ठे धर्म माचरेत्
॥ ७१ ॥ अथ प्रगति कं केष्टिकं कर्म ॥ पुनर्वसु ह्वये स्वाती व्युत्तरे अवरण त्रये ॥ रेवती द्वितये ह-
स्ते ऽ नृगधा रोहिणी मघे ॥ ७२ ॥ प्रगति कं पौष्टिकं कर्म पुराणा हे कीर्त्ति तं बुधैः ॥ अथ होमादौ
खेदाहुति फलम् ॥ रवौ बुधे भृगौ मंदे चंद्रे भौमे गुराव गो ॥ केतौ च सूर्य्य आत् द्वेयं अस्थेकं
भत्रयं क्रमात् ॥ ७३ ॥ होमाहुतिः खले नेष्टा शुभदा शुभरवे चरे ॥ अथ होमादौ वन्हिना

सफलम् ॥ तिथि वार शुति स्मै का वेद भक्ताव शेषका ॥ निवासोऽग्ने ज्योति स्मि ह्ये १ कित प्रतुवि-
ना श्रद्धः ॥ ७४ ॥ याताले द्विक शेषेण धन संचय नाश्रुतः ॥ गुरा वेहा वशे येता भूमो वि-
पुल सोरव्यदः ॥ ७५ ॥ संस्कारे युवि चारोऽस्य न काय्यो नापि वैलवे ॥ नित्य भै भिलि के का-
र्थेन चादे मुनिभिः स्मृतः ॥ ७६ ॥ अर्क श्रवद्वा दष्ट मेज्ञाच्च दुर्थे मन्द प्रभुता दष्ट मे ५
गार कश्च ॥ राहु धर्मे जीवतः खेद सुहे होमे नाशः पुत्र दारा यना नाम् ॥ अथ मंत्र दीक्षा ॥
रोहिण्यां अचतरे मों जीव धनो हित भादिवु ॥ मंत्र दीक्षा शुभे चान्दि ग्रहोऽप्या गमो दिता
॥ ७८ ॥ अथ मंत्र यंत्रोपाशनादि ॥ ऊफा हस्ताश्विनी कर्ण विशाखा मृग भेहनि ॥ शुभे मू-
र्य युते शस्तं मंत्र यंत्र व्रता दिकम् ॥ ७९ ॥ अथ वीर साधनम् ॥ मघाद्वा भरणी मूले मृगेशे
से बुधे घटे ॥ सुखे शुक्लेऽष्टमे शुद्धे सिद्धिर्वीरभिचार्योः ॥ ८० ॥ अथौषधकरणं तत्सेवनं-
च ॥ हस्त त्रयेऽनुराधायां मूले पुष्ये श्रव त्रये ॥ मृग भे रेवती युग्मे पुनर्वसो वि जन्म भे
॥ ८१ ॥ दोस्तु सुकैज्य सूर्य्याणां वासरे सति षा वपि ॥ हिश्व भावे शुभे लगे शुद्धे धुनि

अंगे कोऽर्थः लक्ष्ये घटे कु भेयुधुक्त

मृति व्यये ॥ ८२ ॥ भेषज्यं शुभदं प्रोक्तं योगे च पुष्य दायिनि ॥ अथ स्तोत्रादनम् ॥ विश्रवा
 कृत्तिका मूले धनिष्ठा श्रिचक्रे मृगे ॥ ज्येष्ठायां भाद्रभे सौम्ये वासरेयु रस क्रिया ॥ ८३ ॥
 अथ रस सेवनम् ॥ हस्त त्रयेऽश्विनी पुष्येऽनुराधां त्ये श्रुति त्रये ॥ पुनर्भे मृग शर्मेधेऽर्के सौमे
 ज्ये रस भक्षणम् ॥ ८४ ॥ अथ वात रोगादेर्तेतोप सेवनम् ॥ हित्वा श्लेष्मा मघा मूले विश्रवा
 भरणी हयम् ॥ मंदे ज्येष्ठास्थिनि स्तेले तृतीयादि त्रिके तिथौ ॥ ८५ ॥ अथ रक्तविमोक्षणं विरे-
 कवमनौ ॥ हस्त त्रयेऽश्विनी पुष्ये शत भे रोहिणी हये ॥ श्रवणे चानुराधायां ज्येष्ठायां र-
 क्त मोक्षणम् ॥ ८६ ॥ गुरु भौमा र्क वारेषु कार्यं शुभतिथौ तथा ॥ विरेको वमनं शुक्ले च
 द्वे चैवोक्त भादिसु ॥ ८७ ॥ अथ तप्तलोहदाहः ॥ शत चित्रा श्विनी मूले विश्रवा कृत्ति-
 का द्वेभे ॥ ज्येष्ठा श्लेष्मा कुजेऽर्केऽगक्रूरे लोहाग्नि भेषजम् ॥ ८८ ॥ अथ रोगोत्तौ नक्ष-
 त्रवशात्कवदिन संख्या ॥ अश्विनी कृत्तिका मूले ज्वरतौ नव वासरः ॥ रोहिण्या मुन्नराभा-
 द्वे पुनर्वसोश्च पुष्य भे ॥ ८९ ॥ ऊफायां वासरः सप्त मघायां विंशति स्तथा ॥ शत भं

संज्ञि

६८

भरणी चित्रा अवे चैका दश स्मृताः ॥ ६० ॥ धनिष्ठायां विष्ठायां हस्त भे पक्ष एव न
॥ मासं मृगशिरा भादे कृच्छ्र दंत्यानु राधयोः ॥ ६१ ॥ पीडा स्मृक्तादि ते रुक्ते स्तुखी स्था
त्तद नंतरम् ॥ अथ रोमोक्तौ नेष्ट फलम् ॥ पूर्वार्त्रयं तथा श्लेष्वा ज्येष्ठा इति स्थाति भेष्यपि ॥
रोमोत्थनि भवेद्यस्य मरणां तस्य निश्चितम् ॥ ६२ ॥ अत्र श्रुतिः ॥ ऋधेश सरे कनकेन
कृत्वा तस्मिन् मंत्रे श्व सुगंध पुष्पैः ॥ बत्था धौतैर्गुग्गुलधूप दीप नैवेद्यानां वृत्त फले प्रच स
स्यक् ॥ ६३ ॥ पूजां च कृत्वा मप नाशनाय द्विजाय दद्यादनुत्तं शीवाय ॥ अथ रोमोक्तौ
नेष्ट योगः ॥ श्लेष्वा भरणी सूले स्थाती पूर्वार्द्र भे तथा ॥ शत भेष्य बोस्व प्रति पद्म दश
दिने ॥ ६४ ॥ चतुर्दश्या नाथा षष्ठ्यां पूर्णिमायां स्वरीतुयः ॥ सनरो मृत्यु नाप्नोति स्वर्ध
द्येनापि रक्षितः ॥ ६५ ॥ अथ रोमोक्तौ पुत्र वेदोक्तौ प्रश्न लग्नात् ॥ मेधे तु पितृ दोषः स्थास्तु
न्नाशनेऽत्र विवर्णता ॥ वृषे खदेवतोद्भूत दुःखः स्रो नेत्र रुक् ज्वरः ॥ ६६ ॥ महा माया भवे
रोषं हं द्वे चैवानिलः ॥ कर्कटे शकिकिनी दोषो मीनं हास्यं च रोदनम् ॥ ६७ ॥ सिंहे ज

ले त्रेत दोषो वै सन सं हिमज्वरः ॥ कन्यायां खेट जो दोषो व्यथा क्रोधोऽरुचिर्भवेत् ॥
 ६६ ॥ तुलायां क्षेत्रपालस्य दोष स्तंति लि पीडनम् ॥ नाग दोषोऽलि भेदा ह्यो देहेऽस्मि
 न्बुद्धि नाशनम् ॥ दोषो धनुषि देहो त्वः श्रेष्ठो दर्व्य रुजा ज्वरः ॥ मकरे चंद्रिका दोषो
 देह भंगो ज्वरोऽनिलः ॥ २०० ॥ मलिन भेत दोषश्च देह पीडा दहे भवेत् ॥ दोषो मीने-
 तु यो गिन्याः ज्वरो मानस विभ्रमः ॥ २ ॥ तल्लग्ने तत्र चन्द्रे वा ज्ञेयं फल मुदा हृतम् ॥ ल-
 ग्नेऽद्यमे व्यये सूर्ये क्षेत्र पालस्य दूषणम् ॥ ३ ॥ आकाश देव्या चन्द्रे तु लग्ने षष्ठेऽष्ट
 मे व्यये ॥ हादशे दशमे भोगे शा किन्या दूषणं मतम् ॥ ३ ॥ वन देवी भवो दोष स्तप्त मे ह्य
 दशो बुधे ॥ यामिन्ने हादशे जीवे देव दोषो निगद्यते ॥ ४ ॥ जंत्ये वासप्त मे शुक्रे दोषो वा-
 र्देवतोद्भवः ॥ शनै प्रचरे व्यये चास्ते दोष स्यादात्य वातजः ॥ ५ ॥ यामिन्ने हादशे श-
 हो कुगति दूषणम् ॥ व्यये धर्मे तृतीये च षष्ठे चाप ग्रहो यदा ॥ ६ ॥ हस्तो गेरे ज-
 ले शस्त्रे तस्य दोषः कुलीप्लवः ॥ शनौ जले कुजे शस्त्रे गेरे सूर्ये स्वयं शजः ॥ ७ ॥ राहो

संक्षि

१००

च विरुतौ नद्ये श्रान्तिं पूजा द्विजार्चनैः ॥ दशमस्ये बुधे मार्गदोषः प्रेत भवो गुणे ॥ ८ ॥
 शुक्रो दोषस्तु देवोत्थः पापेन्दुः श्राकिनी भवः ॥ स्वर्गोत्रे गोत्रजो दोषः परस्वेने परोद्भवः
 ॥ ९ ॥ शत्रुक्षेत्रे शत्रुदोषो मित्रे स्वजन संभवः ॥ अथरत्यादि चो दोषः ॥ कुहलि संभव
 स्सूर्ये पितृ दोषो निष्ठा करे ॥ मंगले श्राकिनी दोषो व्योम देवी भवो बुधे ॥ १० ॥ गोत्र
 देवी भवो जीवे जल देव्यास्तु भार्गवि ॥ प्रेत पीडा शनौ सर्वं श्रान्त्या श्रान्तिं सुपेति तत् ॥
 ११ ॥ साध्या दोषस्तु स्वकीयर्क्षे स्त्री च बलान्विते ॥ असाध्या विषले नीचे स्थितं शत्रु
 गृहं गति ॥ १२ ॥ साध्या सीस्य गृहे र्दोषा वलिभिः केंद्र संस्थितैः ॥ असाध्याः रवे चोः पापैः
 केन्द्रैर्गर्बल श्रालिभिः ॥ १३ ॥ यहोषः पूजनं तस्य कुर्यात्तदोष श्रान्तये ॥ जल देव्याजले
 व्योम देव्या व्योम्नि जलं त्यजेत् ॥ १४ ॥ श्राकिनी हाकिनी भूत दोष तच्चरणी तथा ॥
 तदुद्देशेन हृद्दोष चत्वरि धारये हलिम् ॥ १५ ॥ गोत्र देव्युद्भवे दोषे कुल देवी प्रपूजयेत्
 ॥ पितृ दोषितु कर्त्तव्यो नारायण चले विधिः ॥ १६ ॥ प्रेत प्रादुं त्रिपिंडाख्यं विलो स्तर्प ॥ १००

रा मेवच ॥ अथ दीवज्ञानायापरः क्रमः ॥ आत्मना साक्षरं चैव दूत स्यैवतु रोगिणः ॥ एकी कृत्वा
 त्रिगुणानं नवभिर्भागा माहरेत् ॥ १७ ॥ श्रेये यद्वै दृढं भूतः द्विके सप्त तथै प्रवरः
 ॥ अष्टमे पितरश्चैव वारणं के ग्रह जा भवेत् ॥ १८ ॥ अथ सर्पं दंशे नेष्टम् ॥ विश्वास्वा क-
 त्त्वा मूले रैवत्या द्रो मघा सुच ॥ ऋक्षे ज्ञेया मिधाने च सर्वं दंष्ट्रो न जीवति ॥ १९ ॥ अ-
 थ रोग विमुक्त स्नानम् ॥ मघा पुनर्वसु स्वाती रोहिणी वृत्तत्रये ॥ ज्ञप्तेषां यांच रैवत्या भार्ग-
 वे चंद्र वासरे ॥ २० ॥ नक्षत्रा या द्रोग निर्मुक्तः शुभे चंद्रे तथैवच ॥ ऋक्तायां रवि भौमा
 र्कि वासरे चर लग्नशे ॥ २१ ॥ दुष्ट चंद्रे तथा विष्टां पाताद्यै र्दूषिते हनि ॥ रोग मुक्तो न
 रः स्नाया दानं कुर्यादिदं तरं ॥ २२ ॥ अथ रक्त मोक्षणं स्नानं च ॥ पुष्ट्ये हस्ते तथा श्विन्या
 अवरो रोहिणी द्वये ॥ चित्रा द्वयेऽनुराधा ख्ये ज्येष्ठायां गुरु वासरे ॥ २३ ॥ भौमेऽर्क रक्त
 मोक्षं स्यात् रोगयुक्ते स्नान मा चरेत् ॥ अथ रोग मुक्तस्य वह्निर्गमनम् ॥ सहारे गमनोक्तं क्षेप्तं सति
 धौ शोभने दिने ॥ सप्तमने रोग मुक्तस्य वह्निर्गमनं शुभम् ॥ २४ ॥ अथ होलिका त्सव स्ना-

नमः ॥ राजा पुरोवि स चंद्र प्रोमन ह्ये शुभे तिथौ ॥ होलिका नंतरं स्नाया द्वि मंदार दिने प्रजा
 २५ ॥ अथ मल्लक्रिया ॥ ज्येष्ठा पूर्वा भरणी पूर्वा मूला ज्येष्ठा मघा मिथे ॥ जया हार्ण सु सदां सर्किणी
 बोदियेग के ॥ २६ ॥ सत्वेदेः केच मे स्मार्कैः मल्ल क्रीडा शुभा बहा ॥ अथ सर्प गृहणम् ॥ भरण्या
 पूर्वा मघा ज्येष्ठा पूर्वा ज्येष्ठारव्य मूल के ॥ क्रूर इन्द्रि केन्द्र मेः पापैः हित्या काल महिरहः ॥ २७ ॥
 अथ नराश्व कपूनां दसनम् ॥ कुनिका रोहिणी पुष्ये स्वाती हस्ते अश्व ह्ये ॥ मृगे इर्के रवि युस्कं तं प्रस्ते
 गो नर वाजिन्याम् ॥ २८ ॥ अथ संगुबंधः ॥ अमर रा रोहिणी स्वाती मृगे इर्के मंगले गुरे ॥ सेतुनां बंधन
 प्रास्तं शुभे लग्ने शुभे क्षिते ॥ २९ ॥ अथ लवण कृत्यम् ॥ लवणा रंभ रुत्यं तु भरणी रोहिणी अश्वे ॥ श्ले
 वीरे दिवा अश्वे जन्म रोहिणी वर्ते ॥ ३० ॥ अथ जिन चार्वाक्या खंड क्रिया ॥ कषाश्विनी मृगे स्वाती पुनर्मे
 अवरात्रये ॥ जया पूर्वा सुशुके ॥ ओ बुधे हनि चरो द्ये ॥ ३१ ॥ चाब्बिकि जिन पाखण्ड मण्डली करण शु
 भम् ॥ अथ शैलूषनट कृत्यम् ॥ चित्रार्द्र रोहिणी पुष्ये अमर रात्रये ॥ शुभा हे इर्के च शैलूषनट के
 त्वं समीरितम् ॥ ३२ ॥ अथ तैलिक वंन कृत्यम् ॥ धनिष्ठाश्विक चित्रा शुभा पुष्य भेतथा ॥ ज्येष्ठायां च

पुनर्वसो रेवत्या शुभवासरे ॥ ३३ ॥ तैल यंत्रक्रिया शस्ता हित्वा ऋक्ता कुजावपि ॥ अथकुं-
 भकार कृत्यम् ॥ पुनर्वसु द्वये हस्त त्रये त्येरोहिणी मृगे ॥ ३४ ॥ अनुगधा अवी ज्येष्ठा सप्तर्ष्य
 मीन्य वासरे ॥ तथा च रोदये प्रोक्ता कुंभ कार क्रिया बुधैः ॥ ३५ ॥ अथ काष्ठा शैल्य कृत्यम् ॥
 हस्त षट् ऽश्विनी पुष्ये रेवत्यां अत्रया त्रये ॥ पुनर्भेरोहिणी युग्मे सूत्र धारि क्रियोत्तमा ॥ ३६
 ॥ अथ स्वर्णकार कृत्यम् ॥ अवत्रये ऽश्विनी पुष्ये मृगे हस्त चतुष्टये ॥ हस्तिकायां पुनर्वसोः शु-
 भे लग्ने तिथा वपि ॥ ३७ ॥ हेम कार क्रिया शस्ता हित्वा बुध रत्ने अत्रये ॥ अथ चर्मकार कृत्यम्
 ॥ शुक्रार्क शनि वारयु चर्म कार क्रिया शुभा ॥ वसु पूर्वाह्निदे वाग्नि योस्ता केन्द्र व वासरे
 ॥ ३८ ॥ अथ लोहा प्रममणी नां कल्पानि ॥ सातौ ज्येष्ठा द्वये मूले चिन्नार्द्रा भरणी त्रये ॥ मणि लो-
 हा प्रमनां कृत्यं पाये चान्द्रि स्थि रोदये ॥ ३९ ॥ अथ नापित क्रिया ॥ ज्येष्ठा हस्त त्रये कर्ण त्रि-
 तये ऽश्वि मृगे ऽन्य भे ॥ पुनर्वसु द्वये हित्वा ऋक्ता षष्ठ्य शुमी तिथिः ॥ ४० ॥ सहस्रे ना-
 पितानां चक्षुरादि सकला श्रिया ॥ अथाभीर जन कृत्यम् ॥ विष्णु स्त्रायां पुनर्भे ऽन्ये ज्येष्ठा

हस्ताब्धिनी मृगे ॥ पूमा कर्ण त्रये पुण्ये ह्येऽर्धेऽडेवलवल्चिया ॥ ४१ ॥ अथ चौरक-
त्यम् ॥ विणारवा कृत्तिका पूर्वा मूलाद्दी भरणी मघे ॥ अश्लेषा ज्येष्ठयो मंद भौमयो प्रशकु-
ने वले ॥ ४२ ॥ लुग्ने वा दशमे भौमे चौर्यं स द्रव्यलब्धये ॥ अथ घेतदाहः ॥ मत्स्य शव
संस्कारे दिनं नैव विशेषयेत् ॥ अश्लेषा विनि वृत्तौ चेत्पुनः संस्क्रियते मृतः ॥ ४३ ॥ सं-
शोध्यै व दिनं ग्राह्य मूर्द्धं संवत्सराद्यदि ॥ अत काय्यीणि कुर्वीत अंशुं तन्नो नराग्रयाम् ॥
४४ ॥ कृत्स्न पक्षः अत्र तत्रापि वर्जयेत् दिनत्रयम् ॥ चतुर्थ्याष्टमगे चंद्रे द्वादशे च विवर्ज-
येत् ॥ ४५ ॥ अत कृत्यं व्यती पाते वै धृतौ परिधि तया ॥ करणे विधि संज्ञे च शनै प्रचर दि-
ने तथा ॥ ४६ ॥ अथोदश्या विशेषेण जन्म तारा त्रये तथा ॥ जन्म दशे कोन विंशतिज-
न्म तारा त्रय न्त्वित्तम् ॥ ४७ ॥ नक्षत्रे तु न कुर्वीत अस्मिन् जातो भवे नरः ॥ न प्रोक्ष्य पद-
योः कार्यं तथा गने ये च भारत ॥ ४८ ॥ दारुणेषु च सर्वेषु प्रत्यां च विवर्जयेत् ॥
भरण्याद्दी मघा श्लेषा मूलं त्रिचरणानि च ॥ ४९ ॥ अत कृत्येषु दुष्टानि धनिषाद्यं च पंचकं

म् ॥ फाल्गुणी हितये रोहिण्य नुराधा पुनर्वसू ॥ ५० ॥ आषाढे हे विशाखा च भानि
 दि चरणानि च ॥ एतानि किंचिदुद्यानि संभवे सति वर्ज्ययेत् ॥ ५१ ॥ चतुर्दशी तिथि-
 नंशं भद्रं शुक्ल चामरौ ॥ सिते ज्येष्ठे रस्तमितं द्यौः प्रभं विषमं चिभम् ॥ ५२ ॥ शु-
 क्ल पक्षं च संत्यज्य पुनर्दहनं सुत्तमम् ॥ वसुन्तर्गदतः पंच नक्षत्रेषु द्विजन्मसु ॥ ५३
 ॥ पौष व्रह्म क्षीयो ज्यैव दहना तुल्य नाशनम् ॥ गुरु भार्गवयो र्मथ्ये पौष मासे मलि-
 म्बुचे ॥ ५४ ॥ नातीतः पितृ मे धस्स्याद्भयं मोहावर्गे विना ॥ अथ लग्नादि तिथ्यं तानां व-
 लावल ज्ञानार्थं गुणः ॥ सहस्र गुण भस्त्रग्नं च द्दृशत गुणो वली ॥ तारायष्टि गुणो योगो हा-
 त्रिंशद्गुण आरभवेत् ॥ ५५ ॥ नदंई करणं विद्या द्दृश स्त्वष्ट गुणः स्मृतः ॥ द्विवेदि कुल
 संभूत सरस्व कुन संग्रहे ॥ शिरो मणौ समानैषैका दृशीयं प्रभा शुभा ॥ ५६ ॥ इति श्री
 संग्रह शिरो मणौ सुहृत् कथनं नामैका दशमी प्रभा ॥ ५७ ॥ अथ संज्ञाति प्रकरणम् ॥ ए-
 कास्मृतिर्न च बाहूलं चोद्यो दीर्घ नाशिका ॥ षष्टि योजन विस्तीर्णा संक्रान्तिस्तु स्त्रिया कृतिः

॥ १ ॥ संक्रांति भौम चोर स्याद्दे राख्या भरणी मघे ॥ पूर्वाश्रये च नक्षत्रे श्रद्धाणां सुखदा
 स्मृता ॥ २ ॥ सोम चोरः शिवनी हस्तेषु भास्वतः ॥ संक्रांतिः कथिताध्वो
 क्षी विशं सौख्य प्रदायिनी ॥ ३ ॥ अवगादि त्रिभे स्वातो पुनर्वसोः कुजे हनि ॥ याभवेत्सा-
 तु चौराणां सौख्य दात्री महोदरी ॥ ४ ॥ बुधा हेया च रेवत्यां मृगे चित्रा नुराधयोः ॥ सा
 तु मंदा किनी नाम्ना नृपाणां सौख्य वर्द्धिनी ॥ ५ ॥ वहस्यती यदा जाता रेहिण्यां चोन्न-
 रात्रये ॥ तदा मंदाभिधा क्षेया विधाणां हित कारिणी ॥ ६ ॥ भृगो वीरे विष्णारवा यो क-
 निका यो च या भवेत् ॥ सानु मिश्रति विख्याता पशरत्नां प्रीति दायिनी ॥ ७ ॥ शनौ मूले
 तथा र्दयाम प्रलेषा ज्येष्ठयो रपि ॥ या भवे द्वाक्षसी सा स्यात् प्रंजानां सुखा वहा
 ॥ ८ ॥ आषाढे न्हि त्र्यंश के राक्षो द्वितीये हंति वै हि जान् ॥ तृतीये काश्यपास्त्य संक्रो-
 तिः शङ्ख वरां कान् ॥ ९ ॥ प्रति या मं क्रमादौरे पिशाचान् राक्षसान् न दान् ॥ पशु पा-
 ल गणं हंति प्रभाते सर्व लिंगिनः ॥ १० ॥ अथ संक्रांत्यम् ॥ दृष्टिर्वेके दृष्ट भे सिंहे कुंभे

विष्णुपदा स्मृता ॥ षड् शीति मुरवा मीने कन्या मिथुन धन्विषु ॥ ११ ॥ प्रोक्ते याम्या यना क
 र्कं मकरे चोत्तरा यराग ॥ विषुवाख्या तुला मेषे संक्रांति स्म मुदा हता ॥ १२ ॥ अथ क्रूर सौ-
 म्य परत्वेन फलमाह ॥ रवि रविज भौम चोरे संक्रांतौ दिन करस्य तन्मासि ॥ पित्त कफानिल
 जामय नृपति कलह स्त्व दृष्टि च्छ ॥ १३ ॥ बुध गुरु सित चंद्रा हे सति संक्रांता व-
 नामय न्दृष्टां ॥ क्षिति पति निकर क्षे मं सस्य वि दृष्टि विधि र्मिरां पीडा ॥ १४ ॥ यस्य
 जन्म क्षे मा साद्य रवि संक्र मरां भवेत् ॥ तन्मासा भ्यं तरे तस्य रोग क्षे श धन क्षयाः ॥
 १५ ॥ अज कन्या भव क किं रिग संक्रांतौ यदि न चे हर्षम् ॥ आसय मरां भू मृदु दुःख मन
 र्धं त्व दृष्टि प्रच ॥ १६ ॥ हृष हृष्टि क तुला मकरे दृष्टि रस्य त्संक्रम विषये ॥ विस्फोटा-
 मय तत्स्वर पीडा दृष्टिः कृष्णानु भयम् ॥ १७ ॥ अथारिष्ट संक्रमे रंगतिः ॥ तगर हरे रोह-
 पत्रै रजनी सिद्धार्थ लोभ संयुक्तैः ॥ स्नानं जन्म नृ क्षे रवि संक्रांतौ नृणां शुभम् ॥ १८
 ॥ अथ गुण्य समयः ॥ प्रागृक्ष दश पूर्वतो षड् वनि स्तद्व स्यः पूर्वत स्त्रिंश त्वोड्दृश पूर्वतो ऽथ

संक्षिप्तः परतः शर्वाः पराः स्युः दर्श ॥ पूर्वाः षोडश चोत्तरा ऋतु भुवः पञ्च त्ववेदाः पुनः शर्वाः षोड-
 १०८ श चोत्तराः पुन रथो पुराणास्तु मेधा दितः ॥ १८ ॥ अस्थार्थः ॥ मेधे प्रागृद्धं च दश घटिकाः
 पुराण कालः १ दृषे पूर्वाः षोडश २ मिथुने पराः षोडश ३ कर्के पूर्वस्त्रिंशत् ४ सिं-
 हे पूर्वाः षोडश ५ कन्यायां पराः षोडश ६ तुलायां प्रगृह्य दश ७ वृश्चिके शर्वाः षोड
 श ८ धनुषि पराः षोडश ९ मकरे चत्वारिंशत् पराः १० कुंभे शर्वाः षोडश ११ मीने पराः
 षोडश १२ पुराणाः षोडश नाह्य स्तु पराः पूर्वास्तु संक्रमात् ॥ त्रिंशत्कर्कटके पूर्वस्त्रिंशत्वा
 रिंशत्परा मृगे ॥ २० ॥ मध्याह्नादुत्तरं पुराणं प्राह्नि शरी घातु संक्रमे ॥ निश्रीया दृष्टका
 लेतु मध्याह्नात्प्राक् परे हानि ॥ २१ ॥ चेन्नि शीथे द्वाहं पुराणं पर पूर्व विभा गयोः ॥ अथा-
 यनयो विशेषः ॥ सूर्या स्तमन संख्यायां यदि सौम्या यनं भवेत् ॥ तदोदयादहः पुराण पूर्वाह्नि
 पूर्वतो यदि ॥ २२ ॥ अथ संख्या लक्षणम् ॥ अर्द्धांका स्तमना तं अघटिका त्रय संमिता ॥
 तथैवादीं दयान्त्रात घटिका त्रय संमिता ॥ २३ ॥ अस्तादृद्धं च मकरे रात्रौ च संक्रमे रवेः ॥ १०८

तदोत्तरदिने पुण्यं मथ्यान्हात्वाक प्रकीर्तितम् ॥ २४ ॥ यदा सूर्यो दद्यात्पूर्वः कर्क संक्रम
 सो रविः ॥ तदा पूर्व दिने पुण्यं तद्द्वे तत्परं हनि ॥ २५ ॥ आहो विष्णु परे यामे मध्येतु विषुवा
 भिधे ॥ षड् शीतिमुखे सोम्येऽयने पुण्ये तदुत्तरम् ॥ २६ ॥ अथ रात्रौ स्नान दान निषेधेऽपि विशेषः
 ॥ रात्रौ स्नानं न कुर्वीत दानं चैव विशेषतः ॥ नैमित्तिकं तु कुर्वीत स्नानं दानं च रात्रिषु ॥ २७
 ॥ सुतजनने संक्रांता बुध रागे सूर्य चंद्र योर्वित्यम् ॥ रात्रा वपि कर्त्तव्यं स्नानं दानं विशेष-
 वतो नृणाम् ॥ २८ ॥ अथ संक्रांति मुहूर्त्तं सात्फलं च ॥ पुनर्वसु विशाखा च राहिणी चोत्तरा ह-
 दत् ॥ सुभिक्षं तत्र संक्रांतौ वारा वेद मुहूर्त्त काः ॥ २९ ॥ भरण्या दर्श श्रता श्लेषा स्वा-
 ती ज्येष्ठा जघन्य भं ॥ संक्रांतौ तत्र दुर्भिक्षं मुहूर्त्तं वारा भूमिताः ॥ ३० ॥ शेष आनि समा-
 रण्यानि संक्रांता वर्द्धं साम्यता ॥ मुहूर्त्तं स्निग्धा ति प्रोक्ता फलं चंद्रो दयेऽपि तत् ॥ ३१ ॥

अथ कर्के मेघ विशेषपकाः

सं.	चै	मै	जु	वृ	शु	श
१०	३०	८	१२	१८	२८	२

अथ कर्के मेघ विशेषपकाः ॥ अर्कादि वारे संक्रांतौ कर्के स्यात् वि प्रो

पकाः ॥ विशेषे न रत्ना गजाः सूर्याः रत्येऽद्या दश सायकाः ॥ ३२ ॥

संश्लिनेष्ट स्सुहो रवि नीगे तै तिले च चतुः पदे ॥ किं स्तुभे कोल वे तिष्ठन् शकुनौ संक्रमित प्रशु-
 भः ॥ ३३ ॥ गरादि पंचके मध्य प्रचीप विद्याः घटवधरो ॥ अथ संक्रांते बहिनानि ॥ सिंहो
 व्याघ्रो वराहश्च खरे भ महियो हयः ॥ ग्वाजोगौः कुक्कुटो बाहाः संक्रांतेः क्रमशो व-
 वात् ॥ ३४ ॥ अथ वस्त्राणि ॥ श्वेतं पीतं हरित्यां दुर्लभं श्यामं च मेघकम् ॥ चित्रं कं पलदि हं
 घसन्निभं क्रमतोऽवस् ॥ ३५ ॥ अथ शस्त्राणि ॥ भुशुंडी च गदा खड्गो दंडः को दंडो नो
 मयो ॥ कुंतः पाशोऽकुशोऽस्त्रं च वारा प्रवेवा युधं क्रमात् ॥ ३६ ॥ अथ यस्याणि ॥ अन्न-
 चपाय संभैक्षं पक्वान्नं च पयो दधि ॥ चित्रान्नं गुड मध्वाज्यं शर्करा मक्षणां क्रमात्
 ॥ ३७ ॥ अथ विलेपनानि ॥ कस्तूरी कुंकुमं चैव चंदनं सूक्ष्मं रोचना ॥ यावको तु मदे वापि ह-
 रिद्रं जनकोऽगरुः ॥ कर्पूर प्रचेति विज्ञेयं संक्रांते श्च विलेपनम् ॥ ३८ ॥ अथ जातक-
 ॥ देवो भूतो रगः पक्षी पशु रेणो दिजः क्रमात् ॥ क्षत्रियो वैश्य सूदो च संकरे जातय-
 स्त्विमाः ॥ ३९ ॥ अथ पुण्याणि ॥ पुन्नाग जाति वकुलं केतकी विल्व मर्कजम् ॥ हवीं क्षाम- ११०

स्त्रिका पुष्टं पाट लाच जया क्रमात् ॥ ४० ॥ अथाभरणानि ॥ नूपुरं किंकिणी मुक्ता विद्रुमं के-
 कशं मणिकम् ॥ गुञ्जा वरटिकानीलं वज्रं मूषा गरुडकम् ॥ ४१ ॥ अथमाला ॥ प्रचाल-
 मुक्ता रजतं मणिस्तथा गो मन्दनीलं च सुवर्णं शीसम् ॥ कांश्यं तथा ताम्रक लोहकं-
 च विभर्ति सार्वै गलकै सुशोभितम् ॥ ४२ ॥ अथ वयांसि ॥ वाला कुमारिका रंढा मध्या-
 प्रोढा प्रगल्भिका ॥ वृद्धा वंध्याति वंध्या स्यादसूता योगिनी वयः ॥ ४३ ॥ योगिनीस्थि-
 त काशान त्संक्रांते रागमो भतः ॥ चंद्रस्थदिशि दृष्टि स्यात् गमनं वारदिकं त्वृतम्
 ॥ ४४ ॥ अथ दृष्टिः ॥ चंद्रे गुरौ दृष्टि विदिक कृशनीं सूर्ये शितं नैर्ऋति कोणगा दृक् ॥ धा-
 त्री सुते दक्ष्य वने निरुक्ता बुधे शनी रुद्र दिशि क्षणं भवेत् ॥ ४५ ॥ अथ गमनम् ॥ मंदे चं-
 द्रे गमस्तीत्ये बुधे भीमे च वाहरो ॥ रवौ शुक्ले गमो घाम्बे गुरौ प्रागगमनं त्वृतम् ॥ ४६
 ॥ मुखं संक्रांतेः ॥ रवौ संक्रमणे पूर्वे मुखं जीवेतु चोत्तरं ॥ ब्रह्मदुःखं धनो मासे शोभेद्
 क्षिणतो सुखम् ॥ ४७ ॥ ववे पूर्व मुखं प्रोक्तं बालवेयस दिद्रुमुखम् ॥ कौलवे पश्चिमम् ॥ १११

खंतेनिहो चोत्तरे मुखम् ॥ ४८ ॥ गरे वायव्यदिग्वाङ्गं वारिज्या गने यदिङ्मुखम् ॥
 अज्ञायामी प्रदिग्वत्कं शकुने निरर्तते मुखम् ॥ ४९ ॥ चतुःपदिच पातालं नागो-
 चोर्ध्वमुखी भवेत् ॥ किंस्तु मे सर्वदिग्वत्कं संक्रान्ति मुख तत्क्षणम् ॥ ५० ॥ अथ संक्रां-
 ते वह्निना दीनां दुष्टफलम् ॥ बाहना न्या युधा हारा दीना तद्वृत्ति जीविनाम् ॥ विना प्रस्थ्या
 च्च संक्रांते वस्त्रा दीनां महर्घता ॥ ५१ ॥ स्थितोप विष्ट सुज्ञानां तथा द्वेयं विनाशन
 म् ॥ अथ प्रति मासं संक्रांतौ जन्म भवसात्फलम् ॥ संक्रांति दिन आत्यूर्ध्वं न क्षत्रा त्त्रिष्टु चेत्स्वभ-
 म् ॥ मार्गोदय स्तया षट्सु सौख्यं पीडा ततस्त्रिभे ॥ ५२ ॥ ततो गमेऽशु क प्राप्ति रर्ध-
 हानि र्त्रिभे ततः ॥ बद्धि प्रशोक्षे ईदं प्राप्ति रिवं मासे फलं सदा ॥ ५३ ॥ यस्यां चेज्जन्म न
 क्षत्रं शुभ वारे शुभं स्मृतम् ॥ प्राप वारे त्व सत्प्रोक्तं मासि मासि फलं त्विदम् ॥ ५४ ॥
 अथा शुभ फल दायं संक्रांतौ दानम् ॥ तिलो परि लिखे चक्रं त्रिग्रूलं त्रिनि को एाकम् ॥ तत्र
 हेम विनिः क्षिप्य दद्याद्दोषा पनुत्तये ॥ ५५ ॥ अथ प्रसंगात्सर्वेधा ग्रहणं संक्रांतौ पुराण कालः ॥

नाड्यो राम शुभगस्वे ३३ एव विधोः षट् षोः पलैर्ध्व्यक् हयम् २२६ भौमस्याधिपले
 र्ध्वता नव ६४ धिरो युक्ता पलेस्वाध्विभिः षट् नाड्यो ६२० ॥ ६८ गुणैरथ भू-
 मोर्नन्तः पलैरष्टभिः ६८ पुरयाः स्युः खल्व्याः १६० शनैरुभयं ता रास्तु ध्वयोः श-
 क्रमे ॥ ५६ ॥ अथाधिगतस्य मालो ॥ असंक्राति रसां तोयो मासश्चेत्सोऽधि मासकः ॥
 परमासा द्वयोर्द्वेयः आयश्चैत्रादि सप्त सु ॥ ५७ ॥ द्विसंक्रांतो क्षयाख्य स्यात्कदा
 चित्कान्तिं कत्रये ॥ युग्माख्यस्तदु तच्चाक्षे ह्यधि मास दूयं भवेत् ॥ ५८ ॥ मूलमास द्व-
 तिस्रो योग हितस्सर्व कर्म सु ॥ अथ ताणदि कलाहन्वेयां कलम् ॥ ताणया तलतश्चंद्रः दलं
 सूर्यस्य चंद्रतः ॥ सूर्यतस्सर्व खेदानां वलं द्वेयं शुभाशुभम् ॥ ५९ ॥ द्विवेदि कुल स-
 मृत सरयू कुत संग्रहे ॥ शिरो मणौ समाप्तेषा हादशीयं प्रभाशुभा ॥ ६० ॥ - इति श्री
 संग्रह शिरो मणौ संक्रांति कथनं नाम हादशी प्रभा ॥ १२ ॥ अथ गौचर प्रकरणम् ॥
 ब्रज्राक्षे गदाणां जन्म राशेः प्रत्येकं स्थानफलानि आदौ रवेः ॥ गमो हानिर्दं नरो गोदैव्यं सौख्यं शु-

रुता रुजः ॥ पापं सौख्यं धनं पीडां फलं भानो स्वजनम् आत् ॥ १ ॥ पुष्टिर्विनिश्चयो रो-
 गः सुखं जा भोधनं रुजः ॥ मानं सौख्यं श्रियं पीडां चंद्रस्यै तत्फलं क्रमात् ॥ २ ॥ पा-
 पान्तः पापं युक् दूने पापाचन्द्रः शुभोऽप्यसत् ॥ शुभांशो चाधि मित्रांशो गुरु दृष्टोऽशु-
 भोऽप्यसत् ॥ ३ ॥ सिता सितादीं सद्गुणं चन्द्रे पक्षो शुभा बुभो ॥ चत्वारसे चारु भो प्रोक्तो
 सद्गुणऽज्ञावलं त्विदम् ॥ ४ ॥ भीतिर्हानिः श्रियो वैरं रुला भो कार्श्यं मृत्युच ॥ पापं रो-
 गं सुखं शोको भीमस्यै तत्फलं स्पष्टम् ॥ ५ ॥ बुधत्वं वंधो लाभो भयं वित्तं शोको ल-
 क्ष्मी क्षयो धनम् ॥ रोगो भोगं स्सुखं वाधा फलं चैतद्बुधस्य च ॥ ६ ॥ गुरोः ॥ भीतिं ह-
 र्गम्यो लाभं प्रशोकं सौख्यं रुजस्तथा मानो दैत्यं धनं रोगः फलं चैतद्बुधस्यते ॥ ७ ॥ युक्तं
 स्य ॥ सुखं वित्तं धनं सौख्यं रोगः पीडा विपत्सुखम् ॥ धर्मो दुःखं धनं लाभः फलं युक्तं
 स्य कीर्ति तम् ॥ ८ ॥ शनैः ॥ भीतिं प्रशोकः श्रियो दुःखं हानि स्सौख्यं भयं रुजः ॥ पापं
 शोको धनं कष्टं शनैरैतत्फलं क्रमात् ॥ ९ ॥ गुरुकेतोः ॥ हानि र्व्ययो धनं वैरं शोको वि-

संश्रितं विपदुजः ॥ पापं वैरं सुखं हानी राहु केत्वोः फलं त्विदम् ॥ १० ॥ अथ शुभ फलदा ग्रहाः
 ११ ॥ शुभा एका दशो सर्वे त्रिषष्ट दश गो रविः ॥ यद् त्रिंशस्यो धरा पुत्रो राहु केतु शनिं च चराः
 ॥ ११ ॥ दश सप्त त्रिषड्काद्य संस्थिताश्चंद्रमाः शुभः ॥ शुक्ल पक्षे तु नवमो द्वितीयः
 पंचमोऽपि च ॥ १२ ॥ दिगृष्टाश्वि चतुस्संस्थो गोचरे शुभ दो बुधः ॥ बृहस्पति -
 ष्टशुभः प्रीक्षो हि पंचनव सप्तगः ॥ १३ ॥ एक हि त्रि चतुः पंच नवाष्ट व्यय गो भृगुः ॥
 अथ ग्रहणां क्रम वेधः तत्राहो रविः ॥ षष्ठं हादश गो विध्ये हृशमं तूर्यं गो गृहं ॥ तृतीय नवमे
 सूर्यं लाभस्थं पंचम स्तथा ॥ १४ ॥ द्वितीय स्वप्न म अष्टं पंचमं पंचम स्तथा ॥ षष्ठं हा-
 दश गो विध्ये दष्टं मो लाभ संस्थितम् ॥ १५ ॥ अथ भौम शनि केतूनाम् ॥ तृतीयं हादशं ष-
 ष्ठं नवमोऽप्यथ लाभगम् ॥ विध्ये तं च मंगो भौमं राहु केतु शनिं च चरम् ॥ १६ ॥ अथ
 बुधस्य ॥ द्वितीयं पंचमं तूर्यं तृतीयो नवमो रिगम् ॥ आदिः षष्ठं बुधं स्वस्थ मष्टमोति
 म आद्यगम् ॥ १७ ॥ अथ सुरोः ॥ द्वितीयं गुरु रंत्यस्थः पंचमं तूर्यं गोऽष्टमम् ॥ लाभ

संक्षि
११६

गं सप्तमं त्रिस्थो नवमं दशमो गृहः ॥ १८ ॥ अथ भूगोः ॥ भार्गवं चायमष्टस्यः त्रिगामा
द्योरिगोत्यगः ॥ त्वस्थसूर्यं च लाभस्थो नवमं त्रिगामायगम् ॥ १९ ॥ द्वितीयं सप्तमः
खेटो नवमः पंचमं तथा ॥ पंचगं चाष्टगं विद्वोक्तमवेध उदाहृतः ॥ २० ॥ अविद्वेषु
भटः खेटो नवेधस्तात पुत्रयोः ॥ निधं स्थान गतो पीछो विद्वश्चे त्वविलो मतः ॥ २१

सूर्यस्य										चंद्रस्य										भौः शः राः केः										बुधस्य																			
ई	१०	३	११	३	७	१	६	११	१०	+	३	११	६	शुभा		२	४	६	८	१०	११																												
१२	४	६	५	६	२	५	१२	८	४	+	१२	५	६	वेधः		५	३	६	१	८	१२																												
शनि वर्ज्यं										बुध वर्ज्यं										शनि रेव रवि वर्ज्यं										अथ देव विभागो न जन्मती गृह																			
जीवस्य										शुक्रस्य										तो वा वेध ग्रहानां ॥ हिमादि										विंशत्यो र्मोध्ये स्वेत र्सी द्वे										धको भवेत् ॥ अन्त्यगज									
५	२	६	११	७			१	२	४	५	११	३	६	शुभः																																			
४	१२	१०	८	३			८	७	१०	६	११	६	१२	वेधः																																			

न्य राशौ तु विज्ञेयो वेध्य वेधको ॥ २२ ॥ अथाष्ट वर्गानि सारेण गृहफलम् ॥ स्वाष्ट वर्गो यथा-
 र्वेतो ऽधिकारे खग राशिरगः ॥ तदा गोचर दुष्टे ऽपि धेयो नाल्य करे खगः ॥ २३ ॥ अ-
 थग्रहाणां निःफलत्वम् ॥ सत्फलौ चीक्षितः पापैः सौम्ये दृष्टो ऽप्य सत्फलम् ॥ ता तु भौजि-
 फलौ ज्ञेयो गोचरे जात के ऽपि च ॥ २४ ॥ सत् क्षेप गतः खेले नीच गोप्य स्वगो ऽवि-
 वा ॥ निःफलस्तो ऽपि विज्ञेयः प्रतु दृष्टो ऽपि ता दृष्टः ॥ २५ ॥ अथ ग्रहाणां राशि-
 मानम् ॥ मासे शुक्रो बुधः सूर्यः सार्द्ध मासे महीमुतः ॥ गुरु रवे तय सार्द्धे शनि स्यात्
 बृहस्पत्यम् ॥ २६ ॥ अथ मने विचारः ॥ ऋक्षे यत्र शनि स्थितो भवति तद्वक्त्रे सदा योज-
 येत् बाहो दक्षिणे के ततो भ चतुरः षट् पादयो विन्यसेत् ॥ पंचो रस्य धर्ष्य-
 भान्यथ करे वामे ऽथ शीर्षे त्रयं पुग्मे लोचनयोर्द्वयं गुरु गतं जन्मार्धं प्रोक्तं फलम् ॥
 २७ ॥ मुखे हानिर्जयो बाहो भ्रम प्रचात्रौ धनं हृदि ॥ कुले वा मस्तके राज्यं नेत्रे सौख्यं नृ-
 सिर्गुदे ॥ २८ ॥ मुखचरणे गुह्ये च गुह्या दयाति लोचनम् ॥ लोचनान्मस्तकं याति म- ॥ २९ ॥

स्त का हामह स्तकम् ॥ ३६ ॥ वाम हस्ता च हृदयं हृदया चरणा हृदयम् ॥ यद्भ्यां दक्षि-
 रा हस्तं च ग्रानि चक्रे विचारयेत् ॥ ३७ ॥ एक मासो नरं वर्षं दिनानां दशकं तथा ॥
 प्रत्येकं मृक्षमाक्रभ्य ग्रानि र्गच्छति सर्वतः ॥ ३८ ॥ सार्द्धं वर्षं हृदयं राशि मेकं सकल
 संमतम् ॥ त्रिंशद्द्वयोऽप्यभि व्याप्य राशि चक्रे भवेच्छुनिः ॥ ३९ ॥ एवं सौते र्गतिं ब्रू-
 त्वा फलं ब्रूयाद्दि च क्षणाः ॥ अभीष्ट फल लाभाय विना प्राया शुभस्य च ॥ ४० ॥
 शने हिं फलं प्रोक्तं स्वर शास्त्रादि संमतम् ॥ रिष्क १२ रूप १ धन २ भेषु भा स्करिः सं-
 स्थितो भवति यस्य जन्म भात् ॥ लोचनो दर्पदेषु संस्थितिः कथ्यते रविज लोक जे-
 र्जनैः ॥ ४१ ॥ स्थान मेषु पुन रुच्यते बुधैः सार्द्धं मूधरसमा सुभा स्करिः ॥ तत्र चक्र
 मन वद्य सुच्यते मानुजा कति पदं सुनीरितम् ॥ ४२ ॥ ज्ञानने दिनं प्रतं प्रकीर्तितस्य
 १०० हानि रत्र बहुधा प्रजायतेः दक्षिणे तु भुज के चतु श्रतं वाम राशि विजयो रणा
 गने ॥ ४३ ॥ षट् शतं चरणा युग्म के पुनः आंति रत्र सततं दि गं से ॥ जाठरेषु शर

५०० संख्य के भवेन्नाम एव धन धान्य यो स्मरा ॥ ३७ ॥ दक्षिणो त्र भुजे चतुःश-
 तं दुःखं शिरसि चतत्रयम् ॥ राज्यं भवति नेत्रयो हृयोः द्विः शतं च सुखं
 प्रकीर्तितम् ॥ ३८ ॥ गुहा गंतं दनु तच्छत हयं दुःखं मुनि वरैः प्रकीर्तितम् ॥ चक्र-
 मे तदवलोक्य कीर्तयेत्साई भूधर शतौघं फलम् ॥ ३९ ॥ अथ चरणादि विचारः ॥ ज-
 न्मां १ ग दल्ले ११ बु सुवर्ण पादं द्वि २ पंच नंदै रज तस्य पादम् ॥ त्रि सप्त दिक् तास्य पदं
 वसंति वेष्टाय सार्द्धं हिलौह पादम् ॥ ४० ॥ लोहे विन विना शस्यात्सर्व सौख्यं च का-
 चने ॥ ताम्ने च सम ताक्षेया सौभाग्यं राजते भवेत् ॥ ४१ ॥ अथ शनिवाहनम् ॥ द्या मले-
 मन्द स्मोच्छशि १ वेद ४ तर्क ६ विप्रित्वा १ अक्ष्य ४ अन्य ३ ख ८ पक्ष २ क्रमाच्छा गो १
 श्वो २ भयनो गजोहि माहिषो ५ श्वो वयो चायसः ॥ हानिं वैर भयं भ्रमो धन च यो मा-
 नाल्यको भूपतेः सौख्यं रोग च यो नरस्य वसतो मंदस्य वाहा क्षमी ॥ ४२ ॥ सपा-
 दद्विदिनं चंद्रः प्रायः खेत भ भोग कः ॥ अथ ग्रहाणां फल समयः ॥ राशे राशे कुजः स-

यो मध्ये शुक्ल वह्न सती ॥ अंत्ये चंद्रः शनिर्गोहे फलदः सर्वदा बुधः ॥ ४४ ॥ स-
 र्वः पंच दिना त्वं शीत रश्मिर्घटी त्रयात् ॥ भोमोष स्वाष्ट का दर्वीक् शुक्ल द्वौ रात्रौ
 वा सरात् ॥ ४५ ॥ गुरुर्मास ह्वयश्चैव यस्या सा तु शनैश्चरः ॥ गुरुर्मासत्रया दस्य रात्रौ
 सु फलदः स्मृतः ॥ ४६ ॥ राशिनक्षत्र संधिस्थाः फलदा भव मे व्यथोः ॥ राशिनक्षत्रयो-
 र्वेलाः पूर्वयो र्ये हिलो मतः ॥ ४७ ॥ अथ जन्म राशितो गृहाणां जन्म भा-च्छेत्तु
 दशैका दश षट् त्रिगः ॥ मध्यमे पंच सप्ता अथिन व म स्थान संस्थितम् ॥ ४८ ॥ नेष्ट मे-
 त्याष्ट तुर्यस्थं जन्म क्षेत्तु मृति भवेत् ॥ जयात् सुवर्णो गो दानात् शाने द्वादशे नान्छेत्तु
 म् ॥ ४९ ॥ अथ विषमस्ये ग्रहे विवर्ज्यानि ॥ आखेटः काल चर्याचि दूर देश गणे नृपे ॥ दुष्ट रा-
 जि राजा रोहे गमनं पर मन्दिरे ॥ ५० ॥ न कार्यं साहसं कर्म विषमे यु गृहे शुचि ॥ अथ
 ग्रहाण न्दानानि ॥ खेलेतः खेचरे दुष्टाः दशग्रां स्वाष्ट वर्गो के ॥ जप दानादि नाते स्तुः शरा-
 स्ता स्नान तो ऽपि वा ॥ ५१ ॥ माणिक्यं धेनु गोधूम हेमं ताम्रं गुडो वुजम् ॥ चंदनं चांशु-

रक्तं देयं भास्वान्मुदे चैः ॥ ४२ ॥ मुक्ता रौप्यं सितं वस्त्रं शंखं चंशु स्थितं द्रुत्तान् ॥ कर्पू-
 रं गो शुगं दद्याद्दृ त कुंभं विधो मुदे ॥ ४३ ॥ प्रवालं हेम गोधूमान् रक्तं वासोऽरुणं ह्यम्बु-
 ॥ करवीरं गुडं ताम्रं मसूरं भीम तुष्टये ॥ ४४ ॥ कांस्त्यं नीलां वरं हेम गज दंतं गरु त्सरु-
 ॥ सुप्ता ज्यं सर्वपुष्पं च दद्यात्नीलीं तु धत्स्यन् ॥ ४५ ॥ हरिद्राग्ध्रः शिलो हेम पीतं धातु-
 तया वरम् ॥ लवणं सुगन्धं राजप्रच देयो वाच स्यते मुदे ॥ ४६ ॥ धेनु पित्रां वरं नास्त्रयश्वे
 ता श्वो हेम तंदुलाः ॥ सुगंधं रजतं वस्त्रं देयं सुपीत ये द्यूगौः ॥ ४७ ॥ तिलां स्तेलं तथा
 माखानि नूनीला सितां वरम् ॥ कृष्णां गं महिषी लोहं स्वर्णं नू द्याच्छ ने र्मुदे ॥ ४८ ॥
 गो मेदं तुरगं खड्गं नील वस्त्रं च कांचनम् ॥ स्वर्णं तैलं तिला न्दद्या त्सी हि केय मुदे नृपः
 ॥ ४९ ॥ कस्तूरी कमलं वस्त्रं च्छागो वैदूर्यं कांचने ॥ तिला स्तेलं गृहीयात्तैः प्रदेयं के-
 तु तुष्टये ॥ ५० ॥ अथ गृह दुःख हर मोषधी स्नानम् ॥ एलाय शिम धू सीरताम्य पुष्पांश्च कुं कु-
 मैः ॥ स्नानं मन पिप्पला देव दारु भीरवि तुष्टये ॥ ५१ ॥ यंच गच्छे भवानां बु शंख सफि

क शुक्तिभिः ॥ कुमुदे म्मिश्रितैः स्नानं चंद्र दोषा पनुत्तये ॥ ६२ ॥ हिं ग्व लू विल्व फलि
 नी मांसी वकुल चंदनैः ॥ रक्त पुष्पैर्वला मिश्रैः स्नानं भौमार्ति नुत्तये ॥ ६३ ॥ गोमया द्र
 त मुक्ताभीरोचना मधु हेम मिः ॥ फल मूलैर्युतं स्नानं बोधनार्ति विनाशनम् ॥ ६४ ॥
 ॥ मालती कुशुम प्रवेत सर्प पक्षौ च संयुतैः ॥ पल्लवैर्मंदयं त्याग्य स्नायाद्गुरु रुरयः ॥
 ६५ ॥ एला मन पिशला मूल फलं कुंकुम वारिभिः ॥ स्नानं शुक्र कृतां वाधां नाशये
 त्येव भू भुजाम् ॥ ६६ ॥ बला लाजा झनैः कल तिलैर्लोध्र धनै रपि ॥ शत पुण्या न्वितै
 रस्नाया न्मंद वाधा पनुत्तये ॥ ६७ ॥ अथ गहाणां दोष शान्तये सामान्यौषधी स्नानम् ॥ लाजा कुलव
 ला मिश्र त्रियं गुधन सर्वयैः ॥ देव दारु हरि द्रभिः पुंवा लोत्रेण संयुतैः ॥ ६८ ॥ वारि
 भिः स्नानं मुक्तं हि प्रोक्तं दान पुरस्सरम् ॥ एतस्सामान्यत स्सर्व ग्रह पीडो पशान्तये ॥
 ६९ ॥ अथ ग्रह प्रीतये रत्नादि धारणम् ॥ शुक्रे न्दो रजतं चैव विद्रुमं भानु भौमयोः ॥ द्वा स्य हेम
 प्राग्ने लोहिं गुरो र्मुक्ता फलं नरः ॥ ७० ॥ प्रीतये धार येदं गे लाजा वर्त्तन तो न्ययोः ॥ अथ न-

वयं मुद्रिका ॥ मारिणं कंच तरणोर्मध्ये प्राच्यां वज्रं भृगो विधीः ॥ अग्नेयां मौक्तिकं यास्यं प्र-
 बालं मंगलस्य च ॥ ७१ ॥ गोमेदं राक्षसो राहोः पश्चिमं नीलं कं घनेः ॥ वायो वैदूर्यं
 कं केतो उदीच्यां पुष्यं कं गुरोः ॥ ७२ ॥ गारुत्मकं तथै शान्यां सोम पुत्रस्य तुष्टये ॥
 मुद्रिकायां नरैर्द्रार्यं मधवा एथ गोवहि ॥ ७३ ॥ अथ गृह पीडोपशमनी पायः ॥ पालनाहु-
 रुवाक्यानां देव ब्राह्मण वंदनात् ॥ नो कुर्वीति गृहाः पीडां दुष्टस्थान स्थिता अपि ॥
 ७४ ॥ द्विवेदि कुल संभूत सरयू कृत संग्रहे ॥ शिरोमणौ समाह्वेया प्रभेयंच त्रयोदशी
 ॥ ७५ ॥ इति श्रीसंग्रह शिरोमणौ गोचर कथनं नाम त्रयोदशी प्रभा ॥ १३ ॥ अथ
 संस्कार प्रकरणम् ॥ अथ संस्कार प्रकरणे ज्ञात्वा लो दर्शनम् ॥ वैशाखे फाल्गुने माघे मार्गारे
 वशाश्विने ॥ पक्षे शुक्ले शुभाहेच सविलग्ने तथा दिवा ॥ १ ॥ श्रुति त्रयेऽनुराधायां रेवती
 हितये सुगे ॥ हस्त त्रये च रोहिण्यां पुष्य भे चोत्तरा सुच ॥ २ ॥ सित वस्त्रे शुभं स्त्रीणां
 प्रथमं ऋतु दर्शनम् ॥ मध्यं ज्येष्ठे पुनर्वसो मूले चान्यत्र निर्दिष्टः ॥ ३ ॥ अष्टम्यां वा

संस्थि दृष्टी कृते ऋक्ता दर्शे ऽथ संक्रमे ॥ भद्रा निद्रा व्यतीपाते ग्रहलो रुनि वैपृती ॥ ४ ॥ पर
 १४ स्नानु गृहं संख्या कुदेशे कृष्ण वाससि ॥ प्रायजो दृष्टिं नष्टं शाल्या तु शुभदं भवेत् ॥ ५ ॥
 प्रायुक्ता चिलयं याति रज्जो दर्शने संभवाः ॥ सर्वे दोषास्तु सप्तमे सितेज्य पुन वीक्षिते
 ॥ ६ ॥ अथ ऋतुमती स्नानम् ॥ पुनर्वसु स्तथा चित्रा ज्येष्ठा पुष्या मिथे शुक्ल ॥ स्वाया बतु वती
 नारी शुभे वारे शुभे तिथौ ॥ ७ ॥ रोहिणी हितये स्वाती हस्ते वैश्वती द्वये ॥ स्नानानु पुनर्वती ग
 र्भे विधत्ते ग्रीष्म मे वहि ॥ ८ ॥ अथ गर्भा धानम् ॥ जन्मार्ध मारणी मूलं नरेंद्रु रेवती मघा ॥
 पूर्वार्धं च व्यतीपातं वैधृतिं परिचार्द्धकम् ॥ पित्रो ष्वब्राह्म दिनं संध्या दिवा वधूी च पर्वत ॥
 आर्त्तं वाह चतुर्जं च विष्टी ऋक्तार्कं संक्रमान् ॥ १० ॥ तथैव क्रूर वारंश्च गर्भा धाने विव-
 र्जयेत् ॥ स्वाती हस्ते ऽ नुराधायां रोहिण्यां श्रवणा त्रये ॥ ११ ॥ अत्ररे मृग शीर्षे च शुभा
 हे शुभ राशिषु ॥ गर्भा धानं प्रशस्तं स्यात् चंद्रे शस्ते पुर्मांसके ॥ १२ ॥ कारिकायाम् ॥ पुन
 क्ष्वा नाशे चैतानि तिथ्यो हस्त शुनर्वसू ॥ अभिजिम्बोष्ठ या चैव ज्ञानुराधाश्चि युक् नधा ॥ १३ ॥

मंथि ॥ १३ ॥ केन्द्र कोण स्थिते सौम्ये पापेच त्रिषड्वायगे ॥ पुं लग्ने पुनर्वाशौ च तथा पुं ग्रहौ च
 १२५ स्थिते ॥ १४ ॥ चित्रा पुनर्वसू पुष्य मज्जिभं मध्य मंस्ततम् ॥ निषेके शेष चिह्नानि संत्या-
 ज्या न्य शुभानि च ॥ १५ ॥ अथ जन्म मं सीमंते निधेदं ॥ चरिष्यः ॥ बालान् भुक्तौ बत बंधने च
 राजा भिषेके खलु जन्म धिलम् ॥ शुभं त्व निष्ट सततं विवाह सीमंत यात्रा दिषु मंगलेषु ॥
 १६ ॥ मास प्रभुक्त कार्थ्येषु सूदत्वं गुरु शुक्रयोः ॥ नशेष कन्यसे मासे गुर्वारि त्यादिकं त-
 था ॥ १७ ॥ अथ पुंसं वन सीमंतो ज्ञयने ॥ द्वितीये वा तृतीये वा मासि पुंसं वनं स्थतम् ॥ मासे
 षष्ठे ऽष्टमे वापि गर्भ सीमंतं चे विदुः ॥ १८ ॥ पुनर्वसू द्वये मूले अवतो मृग हस्तयोः ॥
 गुरु भौमाकं बारिषु प्रोक्तं पुंस वनादि कम् ॥ १९ ॥ रेवत्या त्रुतरे ऽप्ये के शुक्ले चंदेषु धे-
 जगुः ॥ मासे शो सवले चंद्रे लग्ने पुंसां स के शुभे ॥ २० ॥ सौम्ये ऽर्केन्दु त्रिकोण स्थे पा-
 पे लाभे त्रिषद्वके ॥ अथ मासे ष्वरः ॥ मासे ष्वर भृगु भौमि गुरु सूर्येन्दु सूर्यजाः ॥ बुधो-
 लग्न पति ष्वरः सूर्यं श्रौते यथा क्रमम् ॥ २१ ॥ अथ संस्कारे विशेषः ॥ विवाहे गर्भ संस्कारे ॥ २२ ॥

॥ २३ ॥ गमधि-
 नादि संस्कारे तथा नमः प्राशने शिशोः ॥ न तत्र गुरु शुक्रास्तमन्नप्रासादिदूषणम् ॥
 २३ ॥ अथ विष्णुपूजा ॥ सीमंतोर्द्धं धिते पक्षे रोहिण्यां अवरो तथा ॥ द्वादशे सप्तमे घटे
 हव्यर्चा गर्भपुष्टये ॥ २४ ॥ अथ सतिका महप्रवेशः ॥ अग्नित्रयोत्तरहस्तत्रये पुष्ट्यानु
 राधयोः ॥ पुनर्भे रोहिणी युग्मे रेवती द्वितये तथा ॥ २५ ॥ शुभाहे प्रशबोधुक्ता सति
 कां संहिरं विशेत् ॥ अथ जातकर्म ॥ जातकर्म क्रियां कुर्यात्सुत्रायुः श्रीविहङ्गये ॥ य-
 ह दोष विनाशाय सूतका शुभविच्छिदे ॥ २६ ॥ कुमारग्रहनाशाय पुंसां सत्ववि-
 हङ्गये ॥ एकादशे न्हि विप्राणां क्षत्रियाणां त्रयोदशे ॥ वैश्यानां बीडशे नाम मासा-
 न्ते शूद्रजन्मनः ॥ २७ ॥ चैत्रादिमासनामानि वैकुण्ठेऽथ जनार्दनः ॥ उपेन्द्रो य-
 द्वापुरुषो वासुदेवस्त्रिविक्रमः ॥ २८ ॥ योगीशः पुंडरीकाक्षः कृष्णो नंतोऽच्युत-
 स्तथा ॥ चक्रधारिणश्चैतानि क्रमाद्वाहुर्मनीषिणः ॥ २९ ॥ मार्गशीर्षे विशाला

क्षी पौषे लक्ष्मीश्च देवता ॥ माघे तु रुक्मिणी प्रोक्ता फाल्गुने धात्रि नामि का ॥ ३० ॥
 चैत्रे मासि रमा देवी वैष्णवे मोहिनी तथा ॥ पद्माक्षी ज्येष्ठ मासे तु ज्ञायाहे कमलेति
 च ॥ ३१ ॥ कांति मती आवर्णो च भाद्रे तु अप रजिता ॥ पद्मावती आश्विने तु राधा देवी
 तु कार्तिके ॥ ३२ ॥ मित्रा हित्य मघोत्तराश्वत भिषक् स्वाती धनिष्ठा च्युत प्राजे प्राश्चि
 प्रांक पौषादिन कृत्युथे तुरगशे तु स्थिरे ॥ छिद्रा पंचदश्री विहाय नवमी पुष्ये ५
 क्षमे भागवि ज्ञाचार्या मृत पाद भाग दिवसे नामानि कुर्व्यु शिश्रशोः ॥ ३३ ॥ अ-
 मा संक्राति विष्ट्यां तु प्राप्ता काले ऽपि ना चरेत् ॥ शस्त्रीं तं ब्राह्मण स्स्यात्सर्म्मो तं क्षत्रियस्य
 शु वैश्यस्य धन संयुक्तं शूद्रस्य प्रेक्ष्य संयुक्तम् ॥ ३४ ॥ मास नाम गुरोर्नाम दद्याद्बालस्व
 वै पिता ॥ देवालय राजा न्वानां दक्षारणां वापि कूपयोः ॥ ३५ ॥ सर्वपराणां पण्यानां चि-
 न्हाथं योषितां नृणां ॥ ३६ ॥ काव्यानाञ्च कवीणाञ्च पण्यासीनां च सर्वसिः ॥ राज-
 प्रसाद वस्तूनां नाम कर्म्म विप्रिष्यते ॥ ३७ ॥ तदंशुदिकं नाशयस्मिन्भिदेयह

स्रमम् ॥ ये प्रोक्ताः ङा वरुणा मादौ संति ते नहि ॥ चेद्वर्जितस्तदा द्रव्या गजहास्ते
 यथा क्रमम् ॥ ३८ ॥ अथ जन्म समय इष्टकालः ॥ तत्राहवमुक्तं मूलम् ॥ जेषां त्वे घटिका युग्मे
 मूलादौ घटिका द्वयम् ॥ अयुक्तं मूलमेव तस्यादित्येवं नारदो ब्रवीत् ॥ ४२ ॥ वशिष्ठोक्तं त-
 योरित्याद्ययोरेकदिनादिकम् ॥ अंगिरा घटिका मेका अन्ये पंचाष्ट तत्रसु ॥ ४३ ॥ जान-
 शिशुं त्यजेत्तातो न पश्ये दष्ट द्वायनम् ॥ अथ मूलजनने पादफलम् ॥ आद्योपिता नाश्रुमुपैति
 मूलपादे द्वितीये जननी तृतीये ॥ धनं चतुर्थेऽस्य युभोऽथ श्रुत्या सर्वत्र सत्स्यादहि भे-
 विलोमम् ॥ ४४ ॥ दिवा जातस्तु पितरं रात्रौ तु जननीं तथा ॥ आत्मानं संध्योर्हति नास्ति
 गंडो निरमयः ॥ ४५ ॥ मूलादि पादो यदि रात्रि भागे तदात्यनो नास्ति पितुर्विनाशम्
 ॥ द्वितीय पादो दिव गो यदि स्यान्न मातु रल्लोऽपि न हस्तिदोषः ॥ ४६ ॥ माघा षाहा-
 श्विने भाद्र पद मूले वशोदिवि ॥ कार्तिके आवरो चैते पौषे मासे नु भूतले ॥ ४७ ॥ वैशा-
 खे फाल्गुणे ज्येष्ठे मार्गे पाताल वर्जितम् ॥ भूतले वर्तमाने तत् क्षेत्र्यो देवोऽन्यथा न हि

४८॥ अथ मूलदृश्य ॥ मूलं स्तंभं त्वचाशरवा पत्रं पुष्पं फलं शिखा ॥ मुनयोऽहोदिशो
 रुद्रा सूर्याः पंचाधयोऽग्नयः ॥ ४९ ॥ मूले तु मूलनाशः स्यात् स्तंभे वंश विनाशनम्
 ॥ त्वचि मातुर्भवे क्लेशः शारवायां मातुलस्य च ॥ ५० ॥ पत्रे राज्यं विजानीया मुने म-
 त्रि परं स्मृतम् ॥ फले च विपुला लक्ष्मीः शिखाया मल्यजीवितम् ॥ ५१ ॥ मूलस्य दृष्टि
 का न्यासो मूर्द्धि पंच नृपो भवेत् ॥ मुखे सप्त मृतिः पित्रोः स्तंभे वेदा महावलः ॥ ५२ ॥ वा-
 ह्यो रक्षो वली पाणयो त्विस्त्री हत्यान्वितो भवेत् ॥ इदि त्वेता भूप मंत्री नामौ ह्येव स्य वि-
 द्भवेत् ॥ ५३ ॥ मुखे दृशति कासी स्याज्जानुनोः वरुण हा मतिः ॥ पादयोः षट् मृतिस्त-
 स्य प्रोक्तवान्कमलाशनः ॥ ५४ ॥ अथ कन्या जनने गविभागः ॥ चतस्रो नाडिकाः शोर्ध्वं कु-
 र्वीन्ती पशुनाशनम् ॥ मुखे षड्धन हानिः स्यात्कंठे पंच धनागमः ॥ ५५ ॥ कौटिल्यं हृद-
 ये पंचवाह्यो विंशतगमनतः ॥ वेदाः पाणयो रंध्या धर्म वेदा गुह्येति कामिनी ॥ ५६ ॥ ज्येष्ठ
 मानुल नाशश्च जंघयो र्युग नाडिका ॥ ज्येष्ठ भाल विनाशश्च चतस्रो जानु शुभमके

५७ ॥ पादयो दृशा नाङ्गश्च तत्र वैधव्य मादिशेत् ॥ दाति मूल प्रसूतायाः मुनिभिः फल
 मीरितम् ॥ ५८ ॥ अथाक्तेषा फलम् पुत्रकन्ययोः ॥ मूर्द्धि पंच सु राज्याणि भुवे सप्त पितृ क्षयः
 ॥ नेत्रे हे जननी नाशो गोवायां स्त्रीबुलंपटः ॥ ५९ ॥ स्कंधे वेदा गुरो भक्तिः हस्तेऽष्टौ चक
 ली भवेत् ॥ हृदय का दश भिन्नात्म घाती संजायते नरः ॥ ६० ॥ स्त्री वाङ्माभौ श्रमः ष
 ढ्वि रुदेन वतयो धनः ॥ पादे पंच धनं हति साप्या देत्फलं क्रमात् ॥ ६१ ॥ अथाश्लेषा
 दृष्टः ॥ फलं पुष्यं दलं श्रगं त्वं लता स्कंध एव च ॥ साप्य वल्यां दृशा क्षांक स्व रवि श्वा
 कं सागरः ॥ ६२ ॥ नाडिका स्तब्ध वे वाले फल द्वेयं यथा क्रमम् ॥ श्रीः श्री राज भयं हा
 नि स्मर्मा त पित्रात्म संक्षयः ॥ ६३ ॥ अथ ज्येष्ठापाद फलम् ॥ आद्ये पादे ऽग्र जं हंति ज्येष्ठा
 या मनुजं द्विके ॥ तृतीये जननीं हंति स्वात्मानं च तुरीय के ॥ ६४ ॥ पुनः ज्येष्ठा दो
 जननी माता द्वितीये जननी पिता ॥ तृतीये जननीं भ्राता स्वयं माना चतुर्थ के ॥ ६५
 ॥ आत्मानं पंचमे हंति षष्ठे गोत्र क्षयो भवेत् ॥ सप्तमे चोभय कुलं ज्येष्ठ भ्रातर मष्ट

मे ॥ ६६ ॥ नवमे स्वसुरं हंति सर्वं हंति दशमं शकः ॥ निरर्तस्य भो द्रुत सुत स्सुता वाञ्छि
 प्रादवश्य स्वसुरं नि हंति ॥ तदं त्य पादे जानितो नि हंति तस्योत्तम मे राहि भवेत्कलत्रम्
 ॥ ६७ ॥ सुरे शता राजनिता धवा गजं द्विदेव ता राजनिता च देवरम् ॥ पुरं हंति जनि-
 तः सुत स्तथा स्वस्या गजं हंति न पुत्रिका यदि ॥ ६८ ॥ मूल जा स्वसुरं हंति व्याल
 जा च तदं गजाम् ॥ माहेन्द्र जा गजं हंति देवरं तु द्विदेव जा ॥ ६९ ॥ धवा गजं हंति
 सुरेन्द्र जाता तथैव पत्न्या भगीनी पुमांश्च ॥ द्विदेव जा देवर माशु हंन्या ह्यार्या नृजामाशु
 नि हंति स्सुतः ॥ ७० ॥ पत्न्य गजाम गजं वा हंति ज्येष्ठा हतिः पुमान् ॥ तथा भार्या स्वसा
 रं वा श्याल कं वा द्वि देव जः ॥ ७१ ॥ कन्य का देवरं हंति विशाखां त्य समुद्र वा ॥ आ
 द्य पाद त्रये नैव आद्य भेतु पुमान् भवेत् ॥ ७२ ॥ न हन्या देवरं कन्या तुसा मिश्र द्विदे
 व जा ॥ तदं क्षां नो ह वा वज्र्यां दुष्टा हश्चिक पुच्छ वत् ॥ ७३ ॥ चित्राद्यर्द्धे पुष्य मध्ये
 द्वि पादे पूर्वाषाढा धिल पादे तृतीये ॥ जातः पुत्रश्चेत्तर्द्धे विधत्ते माता पित्रोश्चीतरं

बालनाशम् ॥ ७४ ॥ द्विमासं चोत्तरा दोषः पुण्ये चैव त्रिमासिकः ॥ पूर्वा पादाष्टमे
 मासि चित्रा पारमासिकं फलम् ॥ ७५ ॥ नवमासं तथा श्लेषा मूले चाष्टकवर्षकं
 ॥ ज्येष्ठा पंच दशे मासि बर्जितं म्युत्र दर्शनम् ॥ ७६ ॥ व्यती पातौ गहानि स्यात्परि
 चेषे मृत्युमादिशेत् ॥ वैधृतौ पितृहानि स्यान्त्येन्द्रा वंघतां व्रजेत् ॥ ७७ ॥ मूले
 समूल नाशस्यात्कुल नाशो धृतौ भवेत् ॥ विक्रान्तौ च हीने च संध्ययो रुमयो
 रपि ॥ ७८ ॥ पर्वण्यपि प्रसूतौ च सर्वा रिष्ट भयप्रदः ॥ तद्दत्तं सत्तु जातश्च पाद
 जा तस्तथैव च ॥ ७९ ॥ तस्माच्छान्तिं प्रकुर्वीत ग्रहाणां क्रूरचेतसाम् ॥ पूर्णानन्द
 रत्ययो स्तिथ्यो संधिर्नाडी हवे तथा ॥ ८० ॥ गंडांतं मृत्युदंजन्म यात्रो ह्यह व्रता
 दिभु ॥ कुलीर सिंहयोः कीट चापयोर्मीन मेषयोः ॥ ८१ ॥ गंडांत मंतरालं स्याद्द
 टिकांश्च मति प्रहम् ॥ तिथिर्गण्डम् ॥ कृत्वा चतुर्दशी षोढा कुर्वा साहो शुभं स्मृतम् ॥ द्वि
 तीये पितरं हंति तृतीये हानि मातरं ॥ ८२ ॥ चतुर्थे मातुलं हंति पंचमेवंश नाशनं ॥

षष्ठे च धन नाशः स्यादात्मनो वंश नाशनम् ॥ ८३ ॥ अथैतयादानं ॥ तिथि गंडे च नङ्गा हं नक्ष
 त्रैर्धेनु रुच्यते ॥ कांचनं लग्न गंडेतु गंड दोषो विनश्यति ॥ ८४ ॥ उन्नो तिल पात्रं स्यात्सु
 ख्ये गोदान मुच्यते ॥ अजा प्रदानं त्वाष्ट्रे स्यात्पूर्वा षाढेतु कांचनम् ॥ ८५ ॥ उन्नरातिव्य
 चित्रासु पूर्वा षाढोद्भवस्य च ॥ मुख्यी च्छांतिं प्रयत्नेन नक्षत्रा कारजां पुनः ॥ ८६ ॥ अ
 धो कस्मिन् धिले जायते दुहित रोऽथवा पुत्राः ॥ पितुरंत कार हो ते यद्यपरे श्रीति रत्तुला
 स्यात् ॥ ८७ ॥ एकस्मिन्नेव नक्षत्रे भ्रात्रो वीपित पुत्रयोः ॥ प्रसूतिश्च तयोर्मृत्युर्भवे
 देकस्य निश्चिनम् ॥ ८८ ॥ ग्रहणे चंद सूर्यस्य प्रसूतिर्यदि जायते ॥ व्याधिः पीडा तथा
 स्त्रीणां आदौ तु भ्रष्टु दर्शनात् ॥ ८९ ॥ अकाल प्रसवानार्थः कालातीत प्रजास्तथा ॥
 विहृत प्रसवा ऋतुव युग्म प्रशवकास्तथा ॥ ९० ॥ अमानुया अमुं वाश्च अजा तव्यं जना
 स्तथा ॥ हीनांगा अधि कोणाश्च जायते यदि वास्त्रियः ॥ ९१ ॥ पशवपक्षिणश्चैव तथै
 व च शरीरपाः ॥ विनाशस्तस्य देशस्य कुलस्य च विनिर्दिशेत् ॥ ९२ ॥ निर्वासयेनां ॥ ११३

नगरा ततः प्रशान्तिं समाचरेत् ॥ अथ त्रिकदोषः ॥ सुतत्रये सुता चेत्या च त्रये वासुतो
 यदि ॥ माता पित्रोः कुलस्यापि तदनिष्टं महद्भवेत् ॥ ६३ ॥ एते दृष्टकालाः ॥ गंडांतः प-
 रिघः प्रल्लं व्यतीपातोऽथ वैधृतीः ॥ मूला प्रलेषार्थं सा ज्येष्ठा जम घंती ऽर्क संक्रम-
 म् ॥ ६४ ॥ गंडयोगो मृति भद्रा व्याघा तो दग्ध वासराः ॥ कुला चतुर्दशी पात स्त-
 तस्मो हरजन्म भम् ॥ ६५ ॥ तथाव मसि नं नैष्टं जन्म काले शिशोः गस्त्रियः ॥ तद्दोष-
 परिहाराय श्रान्तिं कुर्याच्च या विधि ॥ ६६ ॥ अथ जन्म समये द्वादश भाव फलम् अथ तनुस्था-
 नस्य ॥ लग्न स्थितौ दिन करः कुरुते गपीहां प्रथ्वी सुतो वितनुते रुधिर् प्रकीपं ॥ छाया सु-
 तः प्रकुरुते वहु दुःख भाजं जीवेन्नु भार्गव बुधाः सुख कांति दाः स्युः ॥ ६७ ॥ अथ
 धन स्थानस्य ॥ दुःखा वहा धन विना शकराः प्रदिष्टा वित्ते स्थिता रवि प्रनेश्वर भूमि पुत्राः
 ॥ चंद्रो बुधः सुरगुरु भृगु नंदनौ वाना नाविधं धन चयं कुरुते धनस्थः ॥ ६८ ॥ अथ सह-
 ज स्थानस्य ॥ भानुः करोति विरुजं रजनी करोपि कीर्त्या युतं क्षिति सुतः प्रचुर प्रकोपम् ॥ ६९ ॥

॥ अद्विं बुध स्सुधिषणं सुविनीतवेषं रत्नीयां प्रियं गुरु कवी रविज स्वतीये ॥ २६ ॥
 अथ सुहृत्स्थानस्याज्ञादित्य भौम शनयः सुख वर्जितां गं कुर्वन्ति जन्मनि नरं सुचिरं चतु-
 र्ध्वं ॥ सोमो बुधः सुर गुरु र्भगु नन्दनो वा सौख्या न्वितं च नृप कर्म रतं प्रधानम् ॥
 ॥ २० ॥ अथ सुत स्थानस्य ॥ पुत्रे रविः प्रचुर कोपयुतं बुधश्च स्वत्यात्मजं शनिधरा तनु
 जाव पुत्रं ॥ सुक्रैर्नु देव गुरवः सुत धाम संस्थाः कुर्वन्ति पुत्र बहुलं सुखिनं सुरूपम्
 ॥ १ ॥ अथ पितृस्थानस्य ॥ मार्तण्ड भूमि तनुजौ हत शत्रु पक्षं पंगु नरं रिपु ग्रहेष्वति पूज-
 नीयं ॥ काव्येर्नु जौ मति विहीन मनस्य रोगं जीवः करोति विकलं मरणं श्रष्टांगकः ॥
 ॥ २ ॥ अथ जाया स्थानस्य ॥ तिग्मांशु भौम रविजाः किल सप्त मस्या जाया कु कर्मनि-
 रवां तनु संत तिच ॥ जीवेर्नु भार्गवि बुधा बहु पुत्र युक्ता रूपा न्विता जन मनो हर रूप
 शीलं ॥ ३ ॥ अथ मृत्यु स्थानस्य ॥ सर्वे ग्रहा दिन कर प्रमुखानि तांतं मृत्यु स्थिता
 नि तनुने किल दुष्ट बुद्धिम् ॥ शस्त्राभिघात परिपीडित गात्रयष्टिं सौख्ये विहीन म-

निरोग गणो ह्ये तम् ॥ ४ ॥ अथ धर्म स्थानस्य ॥ धर्म स्थिता रवि शनैश्चर भूमि पुत्राः कु-
 रन्ति धर्म रहितं विमतिं कुशील ॥ चन्द्रो बुधो भृगु सुतः सुर रज मंत्री धर्म क्रिया
 सुनिरतं कुरुते मनुष्यम् ॥ ५ ॥ अथ कर्म स्थानस्य ॥ आदित्य भोम शनयः किल क-
 र्म संस्थाः कुर्वन्ते बहु कुकर्म रते कुपुत्रम् ॥ चन्द्रः सुकीर्ति मुशला बहु विवृत युक्तं रू-
 पान्वितं बुध गुरू शुभ कर्म भाजम् ॥ ६ ॥ अथ लाभ स्थानस्य ॥ लाभ स्थितो दिन क-
 रो नृप लाभ युक्तं नारा पति बहु धनं क्षितिजः क्षितीश्वरम् ॥ सौम्यो विवेक सुभगं च ध-
 ना युषीज्यः सुक्रः करोति सगुणं रविजः सुकीर्तिम् ॥ ७ ॥ अथ व्यय स्थानस्य ॥ सूर्यः क-
 सेति पुरुषं व्यय गो विशीलं काणं शशी क्षिति सुतो बहु पाप भाजं ॥ चन्द्रांग जोगत-
 धनं पिषाकः कृशांगं शुक्रो बहु व्यय करं रविजः सुतीक्ष्णम् ॥ ८ ॥ राहु केतु फलं सर्वं स-
 न्द्र वत्कथितं मृधैः ॥ अथ मृत्यु योगः ॥ चन्द्राष्ट मं च धरणी सुत सप्त मन्त्र राहु नवं च शनि
 जन्म गुरु स्तृतीये ॥ अर्कस्तु पंच भृगु पष्ठ बुधश्च तुर्ये जातो न जीवति नरः प्रवहन्ति स-

तः ॥ ८६ ॥ अथ स्त्री हंता योगः ॥ पथे च भवने भोमो राहुः सप्तम संभवः ॥ अथ मे च यदा
 सौरि स्तस्य भार्या न जीवति ॥ १० ॥ अथ पराक्रम योगः ॥ मूर्ध्नो अक्र बुधौ यस्य केन्द्रे
 नैव दहस्पतिः ॥ दशमो गारको यस्य सन्नेयः कुल हीपकः ॥ ११ ॥ अथ दुर्बल योगः ॥
 नैव शुक्रो बुधो नैव नास्ति केन्द्रे दहस्पतिः ॥ दशमो गारको नैव सजातः किं करि-
 व्यति ॥ १२ ॥ अथ जाति अंश कारक योगः ॥ धन स्थाने यदा सौरिः सौहि केचो धरात्मजः ॥ शु-
 क्रो गुरुः सप्तमे च त्वष्ट सौरि चंद्रको ॥ १३ ॥ ब्रह्म पुत्र पदे वापि वेश्यासु च सदा रतिः
 प्राप्ते विंशति मे वर्षे स्नेच्छो भवति नान्यथा ॥ १४ ॥ अथ मातृ पितृ नाशक योगः ॥ पथे च
 द्वादशे राशौ यदा पाप ग्रहो भवेत् ॥ तदा मातृ भयं विद्या चतुर्थे दशमे पितुः ॥ १५ ॥ अ-
 थ मृत्यु कारक योगः ॥ अर्को राहु कुजः सौरि लगे तिष्ठति पंचमे ॥ पितरं मातरं हंति आतरं
 स्वं शिशु क्रमात् ॥ १६ ॥ लग्न स्थाने यदा सौरिः पथे भवति चंद्रमाः ॥ कुजस्तु सप्तमे
 स्थाने पिता तस्य न जीवति ॥ १७ ॥ पाता लस्थो यदा राहु श्वेदुः पथाष्ट मे पिच ॥ पाप

संक्षिप्तं दृष्टो वि शेषेण सद्यः प्राण हरः शिशोः ॥ १८ ॥ जन्म लगने यदा राहुः पृथो भवति चंद्र
 माः ॥ जातो मृत्यु म वाप्नोति कु दृष्ट्या त्व प मृत्यु ना ॥ १९ ॥ जन्म लगने यदा भौम श्वाष्ट
 मेच दृष्ट सतिः ॥ वर्षे च द्वादशे मृत्यु र्यदि रक्षति शंकरः ॥ २० ॥ शनि क्षेत्रे यदा सूर्यो
 भानु क्षेत्रे यदा शनिः ॥ वर्षे च द्वादशे मृत्यु र्देवो वै राक्षता यदि ॥ २१ ॥ षष्ठोष्टमस्त
 था मूर्त्तौ जन्म काले यदा बुधः ॥ चतुर्थे वर्षे मृत्युश्च यदि रक्षति शंकरः ॥ २२ ॥ भौम
 क्षेत्रे यदा जीवः षष्टाष्ट सु च चंद्रमाः ॥ वर्षे यमेपि मृत्युर्वै दृष्ट्यगे रक्षिता यदि ॥ २३
 दशमोपि यदा राहु जन्म लगने यदा भवेत् ॥ वर्षे तु षोडशे ज्ञेयो बुधे मृत्यु र्नरस्य च ॥
 २४ ॥ अथ ग्रहाणां दृष्टिः ॥ पादैक दृष्टिः दशमे तृतीये द्विपाद दृष्टि र्नव पंचमे वा ॥ त्रिपाद दृ
 ष्टिश्चतुरष्ट केच संपूर्ण दृष्टिः सम सप्त केच ॥ २५ ॥ शनि स्वका दशे पूर्णा दृष्टि र्जीवस्य
 कोण के ॥ बुधे ज्ञेया पूर्णा दृष्टि र्भौमस्य चतुरष्ट के ॥ २६ ॥ अथ ग्रहाणां उच्च त्वनी चत्वम्
 ॥ रवि मेषे तुले नीचो च ये चंद्रस्तु छुश्चिके ॥ भौमश्च न के कर्केच स्त्रिया सोम्यो न ये तथा ॥ २७

॥ ३७ ॥ गुरुः कर्कच नक्त्रे च मीन कन्ये ऽसितस्य च ॥ मंदस्तु लायां मेघे च कन्या राहु ग्रह
स्य च ॥ ३८ ॥ राहु युग्मे तु चापे च तमो वल्के तु जं फलम् ॥ प्रोक्तं गृहाणा मुच्चत्वं नी
चत्वं च न्न मादुर्धैः ॥ ३९ ॥ अथ जन्मलग्न फलम् ॥ मेघे हेन्य सुपेति गर्वित वृषे ना नामनि
र्मन्मथे शूरेः कर्कट के धृती च वन पे कन्या च सायान्विता ॥ सत्यं चैव तुलत्व लो मलि

अथ गृहाणा मुच्चत्व नी च त्वद्वा नार्थ चक्रम्

गृह	सूर्य	चंद्र	भौम	बुध	गुरु	शुक्र	शनि	राहु	केतु
उच्च	मेघ	दृष	मकर	कन्या	कर्क	मीन	तुला	मिथुन	तुला
नीच	तुला	वृश्चिक	कर्क	मीन	मकर	कन्या	मेघ	धन	मेघ

ख तनयां रवि जो दरिद्रं ॥ शुक्रः शशांक तनयश्च गुरुश्च साध्वी मायुः क्षयं च कुरुते
त्र च सर्वरीशः ॥ ३९ ॥ अथ धन स्थानस्य ॥ कुर्वीति भास्कर शनैश्च राहु भौमा दारि-
द्र्य दुःख मतुलं नियतं द्वितीये ॥ विंते श्वरी मविधवा गुरु शुक्र सौम्या नारीं प्रसूत तनयां

न ता पापान्वितं वै धनुर्मूर्खत्वं मकरे घटे
च तुरता मीनें त्व धीरा मतिः ॥ ३० ॥

अथ स्त्री जातकम् ॥ अथ तनु स्थानस्य ॥ मृतौ
करोति विधवां दिन क्लृजश्च राहु विन

कुरुते शशांकः ॥ ३३ ॥ अथ सहज स्थानस्य ॥ सूर्येन्दु भौम गुरु शुक्र बुध ॥ रत्नतीये कुङ्कु-
 रित्वय बहु सुतां धन भागिनी च ॥ सत्यं दिवाकर सुतः कुरुते धनाढ्या लक्ष्मीं ददाति
 नियतं किल सैहिकेयः ॥ ३४ ॥ अथ सुहृत्स्थानस्य ॥ सत्यं पद्मो भवति सूर्य सुते चतुर्थे रोभा
 ग्य मुखा किरणः कुरुते शशी च ॥ राहुर्विनश्य तनयां क्षिति जोत्स जीवां सोरल्यान्विता
 भृगु सुरेज्य बुधाश्च कुर्युः ॥ ३५ ॥ अथ सुस्थानस्य ॥ नक्षत्राणां गविकुजो रत्न पंचमस्थे
 चंद्रात्मजो बहु सुतां गुरु भार्गवो च ॥ राहुर्ददति भाणं रविजस्तु रोगं कन्या प्रसूते नि-
 रतां कुरुते शशांकः ॥ ३६ ॥ अथ रिपु स्थानस्य ॥ षष्ठ स्थिताः शनि दिवाकर राहु भौम जी-
 वास्तथा बहु सुतां धन भागिनी च ॥ चंद्रः करोति विधवा मुग्धना हरिद्रं वेष्यां शशांक
 तनयः कलह प्रियां च ॥ ३७ ॥ अथ जाया स्थानस्य ॥ सौराजीव बुध राहु रवीन्दु शुक्ला रघुः
 प्रसह्य मरणं रत्नलु सप्त मस्थाः ॥ वैधव्य वंघन मयं क्षय वित्तनाश व्याधि प्रवास मरण
 नियतं क्रमेण ॥ ३८ ॥ अथ मृत्यु स्थानस्य ॥ स्थाने रघुं गुरु बुधौ नयते वियोगं रत्नलुं प्राप्नो-

भृगु सुतश्च तथैव राहुः ॥ सूर्यः करोति विधवां धनिनी कुजश्च सूर्यात्मजो बहु सुतां प
 ति वस्त्रभांच ॥ ३९ ॥ अथ धर्मस्थानस्य ॥ धर्मस्थिता भृगु दिवा कर भूमि पुत्रजीवाः सु-
 धर्म निरतां शशिशः सुभोगां ॥ राहुश्च सूर्य तनयश्च करोति वंध्यां नारी प्रसूत तनयां-
 कुरुते शशांकः ॥ ४० ॥ अथ कर्मस्थानस्य ॥ राहुर्न भस्य लगतो विधवां करोति पापे परं
 दिन कश्च शनैश्च ॥ मृत्यु कुजो र्ध रहितां कुटिलां च चंदः शेषाग्रहा धन वती बहु
 वस्त्र भांच ॥ ४१ ॥ अथ आयुस्थानस्य ॥ सावि रवि बहु सुतां धनिनी शशांकः पुत्रान्वितां हि
 तिसुतो रविजो धनाढ्यां ॥ आयुष्मंती सुर गुरु भृगुजः सुपुत्री राहुः करोति सुभगां सुखि
 नी बुधश्च ॥ ४२ ॥ अथ व्ययस्थानस्य ॥ अंत्ये धन व्यय वती दिन छद् हरिद्रा वंध्यां कुजः प
 ररतां कुटिलां च राहुः ॥ साध्वी सितेज्य शशिशो बहु पुत्र पौत्र युक्ता विधुः प्रकुरुते व्यय
 गोदिनां धां ॥ ४३ ॥ अथ अश्विनीदश क्रमम् ॥ ज्ञादी पुनर्वसुः पुष्य आश्लेषा नुरवेदशा ॥
 मघा पूर्वोत्तरा चैव चंदस्य च दशा तथा ॥ ४४ ॥ हस्तो विशाखा चित्रा च स्वाती भौम दशमस्तु

ता ॥ ज्येष्ठा नुराधा मूले च सौम्यस्य च दशा बुधैः ॥ ४५ ॥ अभिजिच्छ्वराः पूषा ऊषा
 चैव शनेर्दशा ॥ धनिष्ठा शत तारा च पूर्वा भाद्र पदा गुरोः ॥ ४६ ॥ उभा पूषा अश्विनी का
 ल राहो अश्वेव दशा स्मृता ॥ हस्तिका रोहिणी चोक्ता मृगः शुक्र दशा बुधैः ४७ एषा मानां क्रो
 मेणैव क्षीयाः सूर्यादि का दशाः ॥ क्रूरजा अशुभा प्रोक्ता शुभास्या सौम्य खेतजा ॥ ४८
 ॥ अथ महा दशा वर्ष संख्या ॥ सूर्यस्य षड्वर्षाणि दंडेः पंच दशैव च ॥ भौमस्य वसु च वर्षाणि
 ऋषि चंद्र बुधस्य च ॥ ४९ ॥ मंदस्य दश वर्षाणि गुरो अश्वे को न विंशतिः ॥ राहोर्द्वादशव
 र्षाणि शुक्र खैको न विंशतिः ॥ ५० ॥ अथातर्दशा क्रमः ॥ महा दशा स्व स्व दशा न निघ्ना
 भक्ताः स्वबाहु शशिभिः समाद्याः ॥ अंतर्दशा स्युर्गगने च राणांत देव भावा हि महा
 दशा स्यात् ॥ ५१ ॥ अथ विंशोत्तरी दशा क्रमम् ॥ नयनो न जनोर्भूमिक इत् क्रमशो केन्दु कु
 जा गुरू रयः ॥ शनि चंद्र ज केतु भार्गवाः ॥ परिशेषा तु दशाधिपा स्ततः ॥ ५२ ॥ अस्तु
 दिग्गिरयो धृति नृपाति धृति भेघ हया नखाः समाः ॥ क्रमतो हिमता अथादिमा जनि

चंद्रस्य मघा-शुक्ला उत्तरा पा.				भीमस्य हस्त चित्रा स्वाति विषा-				मृगस्य अनुराधा ज्येष्ठा मूल			
गहाः	वर्ष	मास	दिन	घटी	फल	गृह	वर्ष	मास	दिन	घटी	फल
सूर्य	०	४	०	०	अशुभ	चंद्र	२	२	३	२०	शुभ
चंद्र	०	१०	०	०	शुभ	भीम	१	३	२६	४०	अशुभ
भीम	०	५	१०	०	अशुभ	शनि	०	८	२६	४०	शुभ
बुध	०	११	१०	०	शुभ	शनि	१	१०	२६	४०	अशुभ
शनि	०	६	२०	०	अशुभ	गुरु	१	१०	२०	०	अशुभ
गुरु	१	०	२०	०	अशुभ	गुरु	२	११	२०	०	शुभ
शुक्र	०	८	०	०	अशुभ	शनि	०	४	१०	०	अशुभ
संख्या	६	०	०	०	०	संख्या	२५	०	०	०	०

संज्ञा श्लोः पूर्वाषाढ उत्तराषाढा अभिषेकः						शुक्रोः धनिष्ठा शतभिषा हस्ता विशाख						गहोः उत्तरा भाद्र पद श्रमिष्ठा भर						शुक्रस्य कर्त्तिका रोहिणी मृगशिरा					
गृह	वर्ष	मास	दिन	घटी	फल	गृह	वर्ष	मास	दिन	घटी	फल	गृह	वर्ष	मास	दिन	घटी	फल	गृह	वर्ष	मास	दिन	घटी	फल
शनि	०	११	३	२०	अशुभ	गुरु	३	४	३	२०	शुभ	गुरु	१	४	१	०	अशुभ	शुक्र	४	१	०	०	शुभ
गुरु	१	६	३	०	शुभ	गुरु	२	१	१०	०	अशुभ	शुक्र	२	४	०	०	शुभ	शनि	१	२	०	०	अशुभ
गुरु	१	२	१०	०	अशुभ	शुक्र	३	८	१०	०	शुभ	शनि	०	८	०	०	अशुभ	चंद्र	२	११	०	०	शुभ
शुक्र	१	११	१०	०	शुभ	शनि	१	०	२०	०	अशुभ	चंद्र	१	८	०	०	शुभ	शनि	१	६	२०	०	अशुभ
शनि	०	६	२०	०	अशुभ	चंद्र	२	७	२०	०	शुभ	शनि	०	१०	२०	०	अशुभ	शुभ	३	३	२०	०	शुभ
चंद्र	१	४	२०	०	शुभ	शनि	१	४	२६	४०	अशुभ	शुभ	१	११	२०	०	अशुभ	शनि	१	११	१०	०	अशुभ
शनि	०	८	२६	४०	अशुभ	शुभ	२	११	२६	४०	शुभ	गुरु	१	११	२०	०	अशुभ	गुरु	३	८	१०	०	शुभ
शुभ	१	६	२६	४०	शुभ	शनि	१	८	२	२०	अशुभ	गुरु	३	११	२०	०	शुभ	शनि	३	४	०	०	अशुभ
संवत् १०	०	०	०	०	०	संवत् १६	०	०	०	०	०	संवत् २२	०	०	०	०	०	संवत् २४	०	०	०	०	०

भस्थ घटिका सप्तमाहताः ॥ ४२ ॥ भोगेन भक्ताः फलं भक्त पाक स्तदूना दृष्टा सा भवे
द्रोग्य संज्ञा ॥ अथ विंशे त्रीक्रम कोष्ठकः ॥ कृत्तिकादि क्रमेणो वक्ष्या विंशे त्री दृष्टा ॥ अंत

सूर्यस्य मंदवर्षे ई. सन् ३०००			चंद्रस्य मंदवर्षे रोहि.			भोगस्य मंदवर्षे १०			शुक्रोः मंदवर्षे १०			गुरोः मंदवर्षे १०		
मं. पा. उ. या			हस्त. प्रवण. १०			चित्रा. धनिष्ठा			आर्द्र. स्वाति श्रतभिष			पुन. विशा. श्रुती. भा.		
नाम	वर्ष	मास	दिवस	नाम	वर्ष	मास	दिन	नाम	वर्ष	मास	दिन	नाम	वर्ष	मास
रवि	०	३	१८	चंद्र	०	१०	०	भोग	०	४	१७	गुरु	२	१
चंद्र	०	६	६	भोग	०	७	०	गुरु	१	०	१८	शनि	२	६
भोग	०	४	६	गुरु	१	६	०	गुरु	०	११	६	बुध	२	३
गुरु	०	१०	१४	शनि	१	४	०	शनि	१	१	६	केतु	०	११
शनि	०	६	१८	बुध	१	७	०	बुध	०	११	२७	शुक्र	२	८
बुध	०	११	१२	केतु	०	५	०	केतु	०	४	२७	रवि	०	१८
केतु	१	१०	६	शुक्र	१	७	०	शुक्र	१	६	०	चंद्र	१	४
शुक्र	१	०	०	रवि	०	६	०	रवि	०	५	६	भोग	०	११
												गुरु	२	४

सं. १४६ ईशा युता वर्ष मास वासर वर्तिताः ॥ ५३ ॥ अथ रवि दशा फलम् ॥ देशांतरं च निज वध
१४६ वियोग दुःखं उद्देग रोग भय चौर भवा च पीडा ॥ पूर्वस्थितस्य निरितलस्य धनस्य नाशे-

प्रानेः मंद वर्षम् १२५				उत्तः मा. पुष्यः जनुएषा.				बुधस्य मंद वर्षम् १७ अश्लेषा				केतोः मंद वर्षम् ७ मघा.				शुक्रस्य मंद वर्षम् २० पू. फा.			
नाम वर्ष मास दिन घटी				ज्येष्ठा				रव्य मास				मूलः				पूर्वाषाढः भरणी.			
नाम वर्ष मास दिन घटी				ज्येष्ठा				रव्य मास				मूलः				पूर्वाषाढः भरणी.			
शनि	३	०	३	०	बुध	२	४	२७	०	केतु	०	४	२७	शुक्र	३	४	०		
बुध	२	८	१	०	केतु	०	११	२७	०	शुक्र	१	२	०	सूर्य	१	०	०		
केतु	१	१	६	०	शुक्र	२	१०	०	०	सूर्य	०	४	६	चंद्र	१	८	०		
शुक्र	३	२	०	०	सूर्य	०	१०	६	०	चंद्र	०	७	०	शनि	१	२	०		
रवि	०	११	१२	०	चंद्र	१	४	०	०	शनि	०	४	२७	गुरु	३	०	०		
चंद्र	२	७	०	०	शनि	०	११	२७	०	गुरु	१	०	१८	गुरु	२	८	०		
शनि	१	१	६	०	गुरु	२	६	२८	०	शनि	०	११	६	शनि	३	२	०		
गुरु	२	१०	६	०	शनि	२	३	६	०	बुध	१	१	३	बुध	२	१०	०		
	२	६	१२	१६		२	८	१८	१७		०	१२	१७	केतु	१	२	०		

अंतर्दृष्टिः फलम् ॥ हेमादि भूति वरवाहन चान लाभः शत्रु प्रताप वलं हृदि परं पशन् ॥ इन्द्रा-
 न्नदान शयना सन भोजनानि नूनं सस्य शशि दृष्टा गमने भवन्ति ॥ ४५ ॥ लघुभोगस्य
 अंतर्दृष्टिः फलम् ॥ भूपाल चौर भय वन्ति कृता च पीडा सर्वाङ्गः रोग भय दुःख सुदुःखि-
 ता च ॥ विंता ज्वरश्च बहु कष्ट हरिद युक्तस्या त्सर्वदा कुज दृष्टा जमने भवन्ति ॥ ४६ ॥
 अथ गृहोः अंतर्दृष्टिः फलम् ॥ दीनो नरो भवति वृद्धि विहीन चिंता सर्वाङ्गः रोग भय दुःख सुदुःखि-
 ता च ॥ पापानि वंधु बहु कष्ट हरिद युक्तं गृहो दृष्टा जनन काल दृष्टा भवन्ति ॥ ४७ ॥
 अथ गुरोः अंतर्दृष्टिः फलम् ॥ राज्याधिकार परि वर्धित चित्तं हृत्ति धर्माधिकार परि पालन
 सिद्ध बुद्धिं ॥ सहि गृहोपि धन धान्य समृद्धि ता च स्यादेवता गुरु दृष्टा गमने भवन्ति ॥
 ४८ ॥ अथ ग्रन्थः अंतर्दृष्टिः फलम् ॥ मिथ्या पवार वध वंधन मर्ष हानि मित्रे च वंधु वचने बुच-
 मुद्ध बुद्धिः ॥ सिद्धं च कार्यं मपि यत्र सदा विनष्ट स्या त्सर्वदा शनि दृष्टा गमने भवन्ति ॥
 ४९ ॥ बुधस्य अंतर्दृष्टिः फलम् ॥ दिव्यांग नाम दन संगम केलि सौख्यं नाना विलास मभिराग

संक्षिप्तमनोभिर्गमैः ॥ हेमादि रत्न विभवा गम कोश ध्यानं स्यात्सर्वदा बुध दशा गमने भवे
 ति ॥ ६० ॥ अथ केतीः अंतर्दशा फलम् ॥ भाव्या वियोगजनितं च शरीर दुःखं द्रव्यस्य हा
 नि रति कष्ट परं पराच ॥ रोगाश्च वंधु कलहश्च विदेशता च केतोर्दशा जननं काल
 दशा भवति ॥ ६१ ॥ अथ शुक्रस्य अंतर्दशा फलम् ॥ आरामं हृष्टिं परि सर्वशरीरं हृष्टिं प्रवेतान
 पत्र धन धान्य समा कुलं च ॥ आयुः शरीरं सुत पौत्र सुखं नराणां द्रव्यं च भार्गव दशा गमने
 भवति ॥ ६२ ॥ अथ योगिनी दशा क्रमम् ॥ स्वर्क्षीयिना किं नयनीः संयोज्यं वसुभिर्भजेत्
 ॥ योगि न्यष्टौ समाख्याता शून्य पातेन संकटा ॥ ६३ ॥ अथ योगिनीनां नामानि ॥ मंगला पि
 गला धान्या भ्रामरी भद्रिका पिच ॥ उल्का सिद्ध संकटा च योगि न्यष्टौ दशाः स्मृताः ॥ ६४
 ॥ अथ वर्ष संख्या ॥ एक द्वित्रीणि वेदाश्च पंच षट् सप्त मानि च ॥ द्वादश वर्षाणि हि भवे मंगला
 यास्वनु क्रमात् ॥ ६५ ॥ अथ दशगाः फलम् ॥ मंगला मंगला नंद यशो इविगा दायिनी ॥ विंगला
 तनुते व्याधि म्मनसो दुःख संभ्रमौ ॥ ६६ ॥ धान्या धन सुहृदंश्च रूप सीमन्तिनी करी ॥ आ

मरी जन्म भूमि श्री भ्रामये त्सर्वतो दिक्षं ॥ ६७ ॥ भद्रिका सुरव संपत्ति विला सवश हायिनी
 उल्का राज्य धना रोग्य हारिणी बुःख कारिणी ॥ ६८ ॥ सिद्ध साधयते कार्यं चरणं वै सु-
 खदा भवेत् ॥ संकटा शंकट व्याधि मरण लेश कारिणी ॥ ६९ ॥ अथ दृष्टव्य संख्या ॥ रविदि-
 न नख संख्या चंद्रमा व्योमवारौः क्षिति तनय गजाश्वी चंद्रजः षट् प्रराश्व ॥ प्रनिरस
 गुण संख्या वाक्य तिनीग वारौ नयन युग करहुः सप्ततिः शुक्र संख्या ॥ ७१ ॥ जन्मना
 विंशतिः सूर्ये तृतीये दश चंद्रमाः ॥ भौमश्चतुर्थे चाष्टौ च षष्ठे बुध चतुर्थे ॥ ७२ ॥ सप्त-
 मं दश सौरिः स्या नवमे चाष्टमं गुरोः ॥ दशमे राहु विंशत्या तद्दूर्ध्वं तु भृगोर्दश ॥ ७३ ॥ अ-
 थ फलम् ॥ पंचा भोगो नुतापश्च सौरव्यं पीडु धनं क्रमात् ॥ नाशः शोकश्च सौरव्यं च जन्म स-
 र्व्यं दश फलम् ॥ ७४ ॥ अथ ग्रहाणां दिन दृष्टा प्रकारः ॥ तिथि वारं च नक्षत्रं नामास्तर समन्वितं
 ॥ नवभिश्च हरेद्भागं शेषं दिन दशोच्यते ॥ ७५ ॥ रवि चंद्रौ भौम राहु गुरु मंद बु के सितौ ॥
 क्रमेणैका दशान्तेयाः फलं पूर्वोक्तं मे वहि ॥ ७६ ॥ अथ च ॥ चतुर्गणा जन्मतारातिथि चार-

समन्विता ॥ नवभिस्तु हरेद्भागं श्रेष्ठं दिनदशोच्यते ॥ ७६ ॥ रवीच शोकं संतापो प्रा-
 शंके क्षेमलाभको ॥ भूमिपुत्रे तु मृत्युः स्यादुधे प्रज्ञा विवर्द्धनं ॥ ७७ ॥ गुरोर्विद्वं भृगोर्भोग्यं
 शनौ पीडनसंशयः ॥ राहोच घातपातौ च केतौ मृत्युर्दशफलम् ॥ ७८ ॥ अथ स्तनयानम् ॥
 अन्नप्राशननक्षत्रे दिवसोदयराशिसु ॥ जातकर्मोक्तनक्षत्रे अवगणत्रयपुनर्वसौ ॥ ७९ ॥
 ॥ त्यक्ता स्वती स्तन्यपानं शुभं प्रीतिं शुभं हनि ॥ एकत्रिंशद्दिने चैव पयश्शंखेन पाययेत् ॥
 ८० ॥ अथ सूतिकाक्वाथः ॥ भैषज्यगदिते धिसि वारे दुर्व्योगवर्जिते ॥ आरोग्यहेतवे कोथः
 सूतिकायाश्च ताच्छिशोः ॥ ८१ ॥ अथ सूतिकापथ्यम् ॥ अन्नाशनीक्तनक्षत्रे शुभाहे सांशुमा
 स्तिनि ॥ हित्वा ऋक्तां च दुर्व्योगिं सूतिकापथ्यमीरितम् ॥ ८२ ॥ अथ पंचमीषधीपूजा ॥ जन्म
 तः पंचमेघक्षेत्रे जीवत्याः पूजनं निश्चि ॥ घृष्टं न्हिषक्षिका पूजागीतैर्जागरणादिभिः ॥ ८३
 ॥ अथ सूतिकास्नानम् ॥ हस्तिमृगेऽनुराधायां रोहिण्यां रेवती द्वये ॥ उत्तरात्रितये स्वस्तिजीवाकं
 कुजवासरे ॥ ८४ ॥ सूती स्नानं प्रशस्तं स्याद्विहायाद्वात्रयं श्रवम् ॥ विशारवां भरणं मूलं

चित्राख्यं कृतिकां मघा ॥ ८५ ॥ अस्त्रां बुधं शनिं पथी द्वादशी मघमी नाथा ॥ अथार्धक-
 स्य दंतोत्पत्तौ फलम् ॥ उपरि प्रथमं यस्य जायते च शिशोर्द्विजाः ॥ दंतैर्वा सह यस्य स्याज्ज-
 ल्म भार्गव सत्तम ॥ ८६ ॥ स्वात्मानं प्रथमे मासि द्वितीये चानुजौ स्तथा ॥ तृतीये भ-
 गिनीं तुर्य्ये मातरं पंचमेऽगुजान् ॥ ८७ ॥ निहन्या दशमीत्यत्तौ स दंत स्वर्भकोऽस्ति
 लान् ॥ षष्ठादौ लभते भोगानूर्ध्वं पक्ताव सत्सदा ॥ ८८ ॥ दंताना मघमे मासि षष्ठे-
 मासि ततः पुनः ॥ दन्ता यस्य च जायते माता वाम्ब्रियते पिता ॥ ८९ ॥ बालको मृग-
 य तै तत्र स्वयमेव न संशयः ॥ अथ दंतनिर्मुक्तिः ॥ प्रथमं दंत निर्मुक्तिं रूढं बालस्य चेद्भ-
 वेत् ॥ क्लेशाय मातुलस्येह तथा प्रीक्ता महर्षिभिः ॥ ९० ॥ अथ जलपूजा ॥ पुनर्वसूद्वये
 हस्ते मृगे मूला नृणधयोः ॥ अवे गुरौ बुधे चंद्रे सत्तिथौ जल पूजनम् ॥ ९१ ॥ गुरौ शु-
 क्रेऽस्तमे चैत्रे पौषे च मल मासके ॥ मास पूतौ विशुद्धा हेन कुर्याच्च जलार्चनम् ॥
 ९२ ॥ अथ रीला रोहणम् ॥ खट्वारो हस्तु कर्त्तव्यो दशमे द्वादशे दिवसे

वापि ह्यविंशो दिवसेऽपिवा ॥ ८३ ॥ स्तनपानोक्तं नक्षत्रे कुर्याद्दोलाधिरोहणम् ॥ धृ-
 त्य १८ कर्क १२ नृप १६ दिग्दं १० त ३२ वासरे जन्मतः शिशोः ॥ ८४ ॥ रविभास्यं च मे-
 सोरख्यं ततः पंच दशोऽपि ॥ अश्रुभं च ततः शेषे शुभं दोलाधिरोहणम् ॥ ८५ ॥ ख-
 द्वायांतु विशेषः ॥ करत्रये वैश्रवरेवती बुदिति द्वये चाश्विनिके भ्रुवेयु ॥ कुर्याच्छि प्रह्ला-
 नृपते अत्र तद्दोलां न वै सुरिवनी भवति ॥ ८६ ॥ आन्दोला शयने पुंसां ह्यदशो दिव-
 सः शुभः ॥ त्रयो दशस्तु कन्यायान नक्षत्रे विचारणां ॥ ८७ ॥ सूर्यभा चंद्रभां याव-
 त्पंच पंच चतुर्दिशम् ॥ मध्ये तु सप्त देया निदोला का चक्रमुत्तमम् ॥ ८८ ॥ नीरो गत्व-
 मूर्ध्वभागे दक्षिणे मणान्धुवम् ॥ पश्चिमे तु दक्षणे वाल उत्तरे व्याधि संभवः ॥ ८९ ॥
 शेषे शुसप्त थिलेषु वालकः शयने सुखी ॥ एव मुक्तेषु जननी तथैव च सुवासिनी ॥
 ९० ॥ योगा प्रायि हरिं ध्यात्वा स्वापयेत्प्राक् शिरःप्रशुम् ॥ अथ निःक्रमणम् ॥ तृतीये
 तुर्यके मासि शिशोर्निःक्रमणं शुभम् ॥ जन्मतो ह्यदशो देवा कुर्यान्मंगलपूर्वकम् ॥ ९१ ॥

॥ १ ॥ ततस्तृतीये कर्त्तव्ये मासि सूर्यस्य दर्शनम् ॥ चतुर्थे मासि कर्त्तव्यं शिशोः प्र-
 दस्य दर्शनम् ॥ २ ॥ मैत्रेय्य पुनर्वसौ प्रथमभे पौर्णमासी ॥ नुकूले विधौ हस्ते चैव सुरे श्व-
 रे च मृगा भेता ए सुशस्ता सुच ॥ कृत्तिका निःक्रमणं शिशोर्बुध गुरु शुक्रैश्चरिक्ते तिथौ क-
 न्या कुंभ तुला मृगा रिभवने सौम्य ग्रहा लोकिते ॥ ३ ॥ अथ कटि स्नानं भृत्यपवेशनम् ॥ पुष्य-
 हस्ताश्विनी मूले श्रुतरे रोहिणी मृगे ॥ ज्येष्ठाया मनुराधायां शुभा हे मासि पंचमे ॥ ४ ॥
 कुजे शुद्धे समभ्यर्च्य वाराहं धरणी भुवि ॥ कटि सूत्र मधो वज्रा चालकं चोपवेशयेत् ॥
 ५ ॥ पुस्तकं लेखनीं प्रास्त्रं तथा रौप्यं च कांचनम् ॥ तस्मिन्काले यदा दत्ते तद्दत्वा जीव-
 नं शिशोः ॥ ६ ॥ अथान्नप्राशनम् ॥ युग्मेषु मासेषु च षष्ठ मासा त्सां वत्सरे वानियतं शिश-
 नाम् ॥ अथुगम मासेषु च कन्यकानां नवान्नसं प्राशनमिष्टमेतत् ॥ ७ ॥ रेवती हित-
 ये पुष्ये पुनर्वसु नुराधयोः ॥ अवराणादि त्रये हस्त त्रितये रोहिणी मृगे ॥ ८ ॥ कर्णविधौ
 तथा पानं क्षुरकस्मीन् भोजनम् ॥ पट्टबंधनं चौलान्नप्राशने चोपनायने ॥ ९ ॥ शुभं ॥

जना नक्षत्र मशुभं त्वन्य कर्मणि ॥ उत्तरा शु विषुद्धे च दश मे शुभ वासरे ॥ १० ॥ गोश्व
 कुंभ तुला कन्या सिंह कर्क न युग्म काः ॥ शुभदा राशय ध्येते नमी न मे ष दृश्चिकाः ॥
 ११ ॥ हित्वा ऋतं तथा नंदा मखंसी द्वादशी तथा ॥ तिथेः क्षय ममां वारा न् शनि भौमा
 र्क संज्ञकान् ॥ १२ ॥ जन्म राशि विलग्ना भ्यां नेधनें शो च वर्जयेत् ॥ संपूर्णे नू भया
 द्यम्यो मध्ये दुः पूर्ण संज्ञकः ॥ १३ ॥ विनष्टे नू भया द्यम्यो मध्येऽसौ क्षीणा सञ्ज्ञकः
 ॥ ॥ अथ तां वूल भक्षणम् ॥ साई मास द्वये दद्या तां वूलं प्रथमं शिशोः ॥ कर्पूरादिकं स
 मिश्रं विला शाय हिताय च ॥ १४ ॥ मूलार्क तिथ्य कार चित्र हरीन्द्र भेयु पौष्णे तथा मृग
 शिरो दिति वासवेयु ॥ अर्केन्दु जीव भगु बोधन वासरेयु तां वूल भक्षण विधि स्मृनि
 भिः प्रादिष्टः ॥ १५ ॥ अथ कर्ण वेधः ॥ मासे षष्ठे सप्तमे वाद्यमेवा वेध्यो कर्णौ द्वादशे बो
 दुशोऽन्दि ॥ मध्ये नान्हः पूर्व भागेन रात्रौ नक्षत्रे द्वे द्वे तिथी वर्ज्यं भित्वा ॥ १६ ॥ रेव-
 ती हितये पुष्ये पुनर्वसु नुराधयोः ॥ अत्रण द्वितये चित्रा मृगे हस्ते शुभे तिथौ ॥ १७ ॥

१५५ ॥ हित्वा वसं चैत्र पीथी जन्म मासं हरे शशयम् ॥ शुग्माब्दं जन्म दिक् चैकोन विंशतारं
यथा क्रमात् ॥ १८ ॥ द्वेज्य शुक्लेन्दुवारेषु श्रास्तं विषमवर्षके ॥ सुतोष्टुद्वे त्रिकोरोऽ
थ केन्द्रे शुभ गहा न्विते ॥ १९ ॥ स्वग्रहे गुरु शुक्ले वा त्रिवर्षे कादशेऽशुभे ॥ गुरौ लभे
ऽथवा कुर्यात्कर्णं वेधं शुभावहम् ॥ २० ॥ कर्णं वेधोक्तं भे श्रास्तं कन्याया घ्राणवे-
धनम् ॥ अथाब्दसूक्तम् ॥ प्रतिवर्षं तु जन्माहे स्नायादुत्सव पूर्वकम् ॥ गरीशं वा स-
मभ्यर्च्य देवताश्चिरजीवितः ॥ २१ ॥ कृत्वा युध्यं च विध्युक्तं कर्म दानान्यनेकशः
॥ वध्वा मंगलं सुर्वं च भुक्ता मिष्टं द्विजैस्सह ॥ २२ ॥ अथ चूडाकर्म ॥ जलाशयसुरार
मप्रतिष्ठा न्नतवन्धनम् ॥ अन्यथा धानं विवाहं च चौलं राजाभियेचनम् ॥ २३ ॥ शु-
रु भार्गवयो रस्ते बाल्य वार्द्धिकयो रपि ॥ केतूदयेऽपि वै न स्यादिति विद्वत्स्य संमतम्
॥ २४ ॥ दृशगृहे पश्चिमे बाल्यं पंचाहं वार्द्धिकं भृगोः ॥ प्राच्यां तु बिहिनं बाल्यं पश्चिमादि

कमुच्यते ॥ २५ ॥ पक्षं वाल्यं च वार्द्धक्यं गुरोः स्त्याज्यं शुभे सदा ॥ दृष्ट्वाहं वाल्यवार्द्धक्यं
 प्रे सन्नाह सूचिरे ॥ २६ ॥ व्यह चावश्यं के कृत्ये केचिद्भार्गव जीवयोः ॥ शुक्लो गुरुः प्रा-
 क्यरतश्च वालो विध्येदृशावन्ति यु सप्त रात्रम् ॥ वंगेषु हरोषु च षट् च पंच शोषेतु देशे
 त्रिदिनं निषिद्धम् ॥ २७ ॥ अथ शुक्लोदयास्तमानम् ॥ प्राच्यानेषु दिग्घ सान् २५२
 दृश्यो भवति भार्गवः वसुशैल ७८ मिता स्तत्र यातोऽस्ते नैव दृश्यते ॥ २८ ॥ ख-
 वाराणाञ्च मितान् घसान् २५० प्रतीच्यां दृश्यते भृगुः ॥ तत्रै वार्कं करं गस्तो न वाहा
 निन दृश्यते ॥ २९ ॥ अथ गुरुदयास्तमानम् ॥ प्रायो वाचस्य तिस्रिमां सं भवती क्षराण गो
 चरः ॥ प्राच्या मुदयते मासं याति पश्चाच्च वत्सरान् ॥ ३० ॥ अथेदोर्वाल दृढत्वम् ॥ वृ-
 द्धत्वं मिंदो स्त्रिदिनं दिनार्द्धं वालत्व मस्तत्त्व महर्द्धं च ॥ हिनोक्तं मेकं दिवसं पिराशु
 त्वमित्येत दिं दोस्त द्युक्तमेव ॥ ३१ ॥ अथ केतुदृश्यम् ॥ त्रिणि रवाश्च त्रिताराश्च रक्त
 लोहितरश्मयः ॥ प्रायश्चास्तृत्तरा माशं सचन्ते नित्यमेव हि ॥ ३२ ॥ केतो रस्तदिना २५६

दुर्बं सप्त रात्राणि वर्जयेत् ॥ ब्राह्मणुत्तरोद्गमे वर्ज्यं स्यात् यात्रादि मंगलम् ॥ ३३ ॥ त्रस्तसु-
 त एव त्रिंशत् खोवर्गो स्त्रिभिर्युगांतकरः ॥ अनियत दिवस प्रभवा विज्ञेयो ब्रह्म दंडारव्यः
 ॥ ३४ ॥ केतो रस्तदिना दूई सप्ताहं मंगलं त्यजेत् ॥ यावन्केतु रस्य स्ता वद शुद्ध स्समयोहि
 सः ॥ ३५ ॥ केतु रस्य सप्त दिनानि चोई विहाय यात्रादिषु गर्हितानि ॥ दिनानि शेषाणि-
 शुभानि चूनं वदन्ति रैभ्य प्रमुखा मुनीन्द्राः ॥ ३६ ॥ चोलं संवत्सरे पूर्णे त्रि तथा द्विषमे चरे-
 त् ॥ सौम्यायने विचैत्रेषु द्वेज्य शुक्ले नु वामरे ॥ ३७ ॥ अथ स्याद्वाह्न ए स्या के क्षत्रिय-
 स्य कुजे हनि ॥ मंदाहे वैश्य शूद्राणां चै लोक्त तिथिभादिषु ॥ ३८ ॥ हस्ता ष्वि विष्णु
 मोक्षानि अविद्या दित्य पुष्यभम् ॥ सौम्य चित्रे तथा क्षौरे उत्तमान वतारकाः ॥ ३९ ॥
 भौरा युजराणि चायव्य रोहिणी चारुणं तथा ॥ क्षौरे परम ध्यमा प्रोक्ता शेषा द्वादशग-
 हि ताः ॥ ४० ॥ क्षौरे रौजन्म लगनं शुभम् ॥ कपिं प्रयाणं क्षौरे च विवाहः प्राशनं तथा ॥ श्री
 शोर्वस्त्रं च पानं च जन्म राशौ शुभं भवेत् ॥ ४१ ॥ ज्ञात्वा राशुद्वये पश्येद्वादशे निधने

क्षीतया ॥ शत्रु क्षेत्रे च नीचे च क्षीरे नैव प्रशस्यते ॥ ४३ ॥ मेघे दुःखो मृगेऽपि वृद्धि
 के व्यग्रं भवेत् ॥ राजा वीधे च धनुषि शुभयुक्तेन ह्रियति ॥ ४३ ॥ विष शरत्र जलेषु
 ३ः पीड्यते मरणान्वितः ॥ क्षीरे मृत्यु घटे लग्ने शुभ युक्तेऽपि सक्तः ॥ ४४ ॥ दामिने
 भास्करे क्षीरे मृत्यु स्याद्भूमिजे तथा ॥ शुक्रे सौख्यविना शस्मान्तर भाग्य घने अरे
 ॥ ४५ ॥ लग्ने खेटे बलोपेते चंद्र तारा वलान्विते ॥ ज्येष्ठे ज्येष्ठस्य नो नारी मार्ग
 प्रीर्षेऽपि केचन ॥ ४६ ॥ सूनो मर्तारि गर्भिरया चूडा कर्म न कारयेत् ॥ पंचम
 व्यात्रा गर्धोर्ध्वं गर्भिरया मपि कारयेत् ॥ ४७ ॥ यस्य मांगलिकं कृतं तस्य माता
 रज स्वला ॥ तदा मृत्युमवाप्नोति पंचमं दिवं विना ॥ ४८ ॥ दिवाहो त्सव कार्ये शु
 माता चैव रज स्वला ॥ वैधव्यं जायते तत्र नृनार्योः पारिणीतने ॥ ४९ ॥ अथाहारा
 रंभः ॥ सौम्यायने शुभे मासि स्वाध्याय दिवसे शुभे ॥ रवौ जीवे बुधे शुक्रे लग्ने खेट व-
 लान्विते ॥ ५० ॥ रेवती हितये पुण्ये पुनर्बलं नुराधयोः ॥ आर्द्राख्ये अवरो हस्ते स्वातो

चित्रा मिधे तथा ॥ ५१ ॥ हेरं वांवेच वाग्देवी तथा भ्यर्च्येष्ट देवताः ॥ पंचमाब्दे नरः
 कुर्यात्स्त्रियांरंभं बुधः सदा ॥ ५२ ॥ अथोप नयनम् ॥ आयोदुशा द्वाहल एतस्यासावित्री
 नाभिवर्त्तते ॥ आसृष्टिंशा द्वाहल वंधोरा चतुर्विंशति द्विजः ॥ ५३ ॥ अत ऊर्ध्वं नयो
 प्येते यथा काल मसं स्मृताः ॥ सावित्री पतिना ब्राह्मी भवत्यपि च गहिता ॥ ५४ ॥
 कश्यपः ॥ ऋतौ वंसते विप्राणां गीर्ध्मे राक्ष्णां सरद्यथ ॥ विश्वां मुखं च सर्वेषां हिजानां
 चोप नायनम् ॥ ५५ ॥ साधारणं च मासेषु माघादिषु च पंचसु ॥ विनर्त्तना वंसते न
 कल पक्षे गल गच्छे ॥ ५६ ॥ अपराह्णं चोपनीतः पुनः संस्कार मर्हति ॥ त्रिधा विभज्य
 दिवसं तत्रादौ कर्म वैदिकम् ॥ ५७ ॥ द्वितीये मानुषं कार्यं तृतीयेऽष्टौ पैलकम् ॥ चंद्रे
 लम्प्रेऽति शस्तः स्यान् क्षय गेगी शिखे तरे ॥ ५८ ॥ शुक्ल पक्षे भवेद्यज्ञा स्तंभं गुणे नि
 शेषतः ॥ वर्द्धमानोऽपि वाधुर्गः चन्द्रो यदि विलपतः ॥ ५९ ॥ निःसंकरेति त्रतिमं लग्नगः सूर्ये
 गिराम् ॥ श्राव्वाधिपति वारश्च श्राव्वाधिपवले शिशोः ॥ श्राव्वाधिपतिलं च विलयं दुर्लभं च ॥ ६० ॥

ते ६० श्रावेष गुरु मुक्राणां मौढ्ये वाल्ये च वाईके ॥ ६२ ॥ नैवीप नयनं कार्यं वयो
 १६० श्रोतुर्वले सति ॥ शत्रुनीचाणि शत्रुस्ये स्वांशे वालोच्च भागगे ॥ ६२ ॥ श्रावेषे वा
 गुरोः पुत्रे ननीच फल मस्युते ॥ जन्मीदये जन्म सुलारका सु मासे तथा जन्म तिथौ
 च राशौ ब्रते न विप्रोऽल्य परिश्रुतोऽपि रात्रौ विशेषः प्रथितः पृथिव्याम् ॥ ६३ ॥ न-
 भीष्ट मे गर्ग पराशरद्वैः फलं यदुक्तं ब्रत बंधने तु ततोऽधिकं जन्म सु तारका सु मासेऽथ
 वा जन्म निर्वाहवानाम् ॥ ६४ ॥ जन्म क्ष मास लग्नादौ ब्रते विद्याधि को ब्रती ॥ आद्य
 गर्भे तु विप्राणां क्षत्रादीनामनादिमे ६५ ॥ बालस्य बलहीनोऽपि शांत्या जीवो बलप्रदः
 ॥ ६६ ॥ यथोक्त वत्सरे कार्य मनुक्ते नोपनायनम् ॥ उक्तेऽपि वर्षेन गुरुर्वली चेच्छा-
 न्या प्रशस्तं ब्रत बंध कर्म ॥ अनुक्त वर्षे सुवलप्रदोऽपि नैवतयोरब्द वलं गणयः ॥ ६७
 ॥ ब्रत बंधे विवाहे च श्रुतिश्रुत्यां विशेषतः ॥ गोचरे लोवकतत्त्वं वेधादिक मकारणम्
 ६८ ॥ वेधस्तु ॥ व्यये पक्षे स्त्रिंशे घंतेः खगे नंदे स्तु खे श्रौः ॥ रंघे रुद्रे ग्रहे विद्वे गुरुः ॥ २६०

१६१
 सुहो सुभो ऽन्यथा ॥ १० ॥ गजमांढिः ॥ अथ वर्ण विशुद्धेयु गुरु शीतः शुभा नुसु ॥ व्रतोद्गा
 होतु कर्तव्यो गो चरेण कदा चन ॥ अष्टवर्गेण ये शुद्धा स्ते शुद्धा सर्व कर्मसु ॥ ११ ॥
 सहाय्य वर्ग सं शुद्धि सुला शुद्धिस्तु गो चरे ॥ व्रत बंधश्च विप्राणां गर्भाहा जन्मतो ऽष्ट
 मे ॥ १२ ॥ षष्ठे चैकादशे ऽब्दे वाधत्रियाणा मुदीरितः ॥ वैश्यानां द्वादशे ऽब्दे स्या
 दथ मे गर्भे तो ऽपि वा ॥ १३ ॥ विप्रस्य षोडश वर्षा विंशत्यभू भुजाम् ॥ वैश्या
 नां तु चतुर्विंशद्द्वौ काल उदाहृतः ॥ १४ ॥ निजवर्गेण शस्त्रवेश भास्व द्वागी श्व-
 रैर्नुसु ॥ वीजं वत्सु द्विजातीनां व्रत बंधः शुभा वहः ॥ १५ ॥ अथ वर्गेणः ॥ जीव शुक्लो
 तु विप्रस्यो भू भुजो रवि भोम जौ ॥ विश्वे ऽद्वौ न्नुश्च सद्गणां ज्ञेय जानां पतिः शनिः ॥ १६
 ॥ अथ वैश्वधीरः ॥ अथ वैश्वे श्वे गुरुः प्रोक्तो यजुषां भार्गवः पतिः ॥ साम वैश्वे श्वे भोमः पति
 त्वाथर्वणे बुधः ॥ १७ ॥ अथ गुर्वादि बलम् ॥ गुरु सूर्यं बलं ज्ञेयं विवाहे यदि व ह्यते ॥
 चंद्र तारा बलं पूर्वं बुधं रासं वदोः सुभम् ॥ १८ ॥ अथ मासादिः ॥ माघात्यं च सुमासेषु १६१

सं. ॥ पंडित आर्थ वानू म्लेच्छसेवी केन्द्रेऽर्कितः क्रमात् ॥ ८६ ॥ अथ त्रत योगः ॥ ८७ ॥
 १६४ म्ने गुरु भृगुः कोणो शुक्रो शेऽले व्रते शुभः ॥ गुरु श्वश्रो भृगुर्नेद्यो रवि भोमा किं
 संयुतः ॥ ८६७ ॥ अथ चैत्र प्राशस्त्यम् ॥ गो चण्डक वर्गाभ्यां यस्य शुद्धिर्नलभ्यते ॥
 तस्योप नयनं कार्थ्यं चैत्रे मीन गते रवौ ॥ ८६८ ॥ हरे सिंहांशे जीवे नीचं नीच
 भागणे ॥ सौ जीवंधः शुभः प्रोक्त श्वेत्ने मीन गते रवौ ॥ ८६९ ॥ अथान्न मातुः रजो दोष
 विशेषः ॥ मातृ रजस्वला दोषो नादी आहोत्तरं तथा ॥ आवश्य के व्रतं चोत्तरं शत
 कुर्यात्कर गृहम् ॥ १०० ॥ अथ के शंत समावर्ते ॥ चोलोक्त समये कार्थ्य के शंतं षोड
 शाब्द के ॥ व्रत वंधोक्त काले तु समावर्तं न मीरितम् ॥ १०१ ॥ अथ गृह्णा क्षुरिका वंधनम् ॥
 व्रतोक्त मास तिथ्या दो वि चैत्रे सवले कुजे ॥ विभोमे क्षुरिका वंध प्राग्निवा हा न्मही
 भुजाम् ॥ १०२ ॥ द्वि वेदि कुल संभूत सरयू कृत संग्रहे ॥ शिरो मणौ समावेशा प्र
 भेयं हि चतुर्दशी ॥ १०३ ॥ इति संग्रह शिरो मणौ संस्कार कथनं नाम चतुर्दशी प्रभा ॥ १६४

१४ ॥ अथ विवाह प्रकरणम् ॥ योषा धर्म्मार्थं कामार्चं साध्वी चेत्सा धनं भवेत् ॥ यो
 लं लग्नवशात्तस्याः शुभं लग्नमथोब्रुवे ॥ १ ॥ देवज्ञं सुहिनेऽभ्यर्च्योतां वृल
 म्भी फलादिभिः ॥ विज्ञाप्य भंतयोः पृच्छेद्दिवाहं वरकंन्ययोः ॥ २ ॥ प्रश्नेलान्ना
 दिगी २० दृश ११ गिन ३ वारण ५ श्रेल ७ स्थिते विधौ ॥ सद्यः परिणयो जीवि हरे स्याद्दर
 कंन्ययोः ॥ ३ ॥ गो तुलाकर्क लग्ने वा शुभेऽक्षितयुते तथा ॥ विषम क्षींश गो शुक्र
 चंद्रे चेत्यश्वतस्तनुम् ॥ ४ ॥ बलिनो वरदो तन्नस्त्री प्रदो स्म भांशमौ ॥ चंद्रे षष्ठेऽ
 द्यमे पापे लग्ने वा घृणगे कुजे ॥ ५ ॥ लग्नेऽज्ञे वा घृणभौमे वैधव्यं चाष्टमेऽब्दे के
 ॥ लग्नाच्च पंचमे पापे नीचस्थे शत्रु वीक्षिते ॥ ६ ॥ सा कन्या स्रतवत्ता स्या दथवा
 कुलटा भ्रवम् ॥ घृणे सेंदु भृगौ रंडा भौमे वा कुलटा शनी ॥ ७ ॥ सुशीला शुभ-
 गा जीवे बुधे च मग्न लग्नतः ॥ चन्द्रे षष्ठेऽद्यमे षष्ठे वाहुले सम राशिग ॥ ८ ॥
 कूरे क्षिते विवाहस्य भंगदः परिकीर्तितः ॥ यादृक् संतानं संयुक्ता योषि त्स्वैरसमा-

ब्रजेत् ॥ ४८ ॥ तां विलोक्य तथा पत्यं तस्य प्रश्ने वदेत्सुधीः ॥ श्राव भेर्यादिना
 दश्चेत्प्रश्ने स्यान्मंगलं सदा ॥ १० ॥ वायसस्य गृहग लादिरवश्चेद् शुभं भवेत्
 ॥ देपत्यो रंत ग भैत्री विवाहेन सुभा वहा ॥ ११ ॥ जुंजा वर्गं स्तथा वर्णो वश्यं ता
 राय योनिजा ॥ गृह भैत्री गणो राशि भैत्री नाडीति वैदश ॥ १२ ॥ यथोत्तर वला
 पचेति विद्वेयास्तु परस्परम् ॥ गुणाधिक्ये समुद्वाहः कर्तव्यो वरकन्ययोः ॥ १३ ॥
 अथ जुंजा प्रीतिः ॥ योस्त्रादिकं षड्मुशंति पूर्व माद्र्दिकं द्वादश मध्य भागम् ॥ पौरं द
 राद्यं नवकं भ चक्रं परं च भागं गण काः विदधाः ॥ १४ ॥ पूर्व भागे पतिः श्रेष्ठो मध्य
 भागे च कन्य का ॥ पर भागे च नक्षत्रे द्वयोः प्रीति र्मही यसी ॥ १५ ॥ अथ वर्ग प्रीतिः ॥
 अर्वा र्णो गरुडः श्रोत्रो मा र्जा र्स्तु क वर्गकः ॥ चवर्गः केशरी द्वयो दवर्गः कुक्कुरः स्तु
 तः ॥ १६ ॥ तवर्ग स्मार्ण संज्ञ स्यात् पवर्गो मूष को मतः ॥ यवर्गो हरिण ख्यश्च
 शवर्गो मेव उच्यते ॥ १७ ॥ गरुडो रगयो वै रं तथा मेव शुनो रपि ॥ मिथश्चा खुवि

डा लेस्यात् प्रादूल मृगयो स्मथा ॥ १८ ॥ स्ववर्गा त्यंच म प्रशत्रुश्चतुर्थो मित्र सं-
 हारकः ॥ उदाश्रीन स्तृतीय स्तु वर्ग भेद स्त्रियो च्यते ॥ १९ ॥ वर्गारित्वे महद्गुणं
 वर्गो क्ये प्रीति रुत्तमा ॥ कन्यका वरयोश्चैव स्वामि सेवक यो रपि ॥ २० ॥ अथ वर्णाश्री-
 तिः ॥ मीनालि कर्कटाः विप्राः क्षत्री मेघो हरि ईनुः ॥ तुला हं ह यदाः शूद्राः वृषक-
 न्या मृगा विशः ॥ २१ ॥ नोत्तमा मुद्ग हे त्कन्या ब्राह्मणी च विशेषतः ॥ मृयते हीनद-
 र्शश्च ब्रह्मणा सहस्रो यदि ॥ २२ ॥ वर्णा श्रेया च यानारी तस्या भर्तान जीवति ॥ य-
 दि जीवति चेद्भर्ता तदा पुत्रो न लभ्यते ॥ २३ ॥ अथ नश्य प्रीतिः ॥ युग्मं कुंभ स्तुला कन्या
 प्राग्दलं धनुषो हि पात् ॥ पराई धनुषश्चैव पूर्वार्द्धं स्मकरस्य च ॥ २४ ॥ केशरी ह-
 ष भाख्यश्च मेघश्चैते चतुः पदाः ॥ मृगोत्तरं दलं मीनो जल चारी प्रकीर्तितः ॥
 २५ ॥ कर्कटः कीट संज्ञश्च वृश्चिकस्तु सरी सरपः ॥ सिंहं विना वशस्सर्वे हि पदा-
 नां चतुः पदाः ॥ २६ ॥ मस्या जल चरस्तेषां भय स्थाने सरी सरपाः ॥ २७ ॥ अथ-

तारामैत्री ॥ कन्या भं वरभाङ्गयं वधूभा हारं भन्तया ॥ नवहृच्छेषमेनेयं सा पचन्नि
 संख्यके ॥ ३८ ॥ अययोगिनेत्री ॥ अश्विनी पूतभश्चाब्धौ महिषो स्वाति हस्तकौ ॥
 पूर्वा धनिष्ठयो तिस्रः भरण्या न्तमयो गजिः ॥ ३९ ॥ कर्त्तिके शुभ्ययो मेषः ज्येष्ठा
 सा पादयोः कपिः ॥ ऊषाभिजिष्णयो र्दशरुहेहिणी मृगचो रहिः ॥ ४० ॥ मृगशिरा
 धयो रेवाः श्वा मूलाद्वा मयो स्वया ॥ पुनरश्लेषयो रोतुरावुः पूर्वा मघाह्वयोः ॥ ४१
 ॥ विशाखा चित्रयो व्योघो नो रफोत्तरभाद्रयोः ॥ मैत्रीवैरविचार्यो भाजा प्रोक्तास्तु-
 योनयः ॥ ४२ ॥ गो व्याघ्रंगजसिंहसम्यमहिषं ध्वेणं च वभूरंगं वैरवानरमेव
 कंच सुमहत्तद्विद्युल्लो न्दुस्म ॥ लेकाणां व्यवहारतोऽन्यदपि च ज्ञात्वा प्रयत्ना
 दिदं न्दुस्मत्यो र्दप्यत्ययो रपि सदा वर्ज्यं शुभस्यार्थिभिः ॥ ४३ ॥ अथ गृहभेत्री ॥ मि-
 त्राणि शुभरागोः कुजे ज्यशशिनः मृक्का कर्कजो वैरिणौ सौम्यश्चास्य समो विधोर्बुधर-
 वी मित्रे न चास्य द्विषत् ॥ शेषाश्चास्य समाः कुजस्य सुहृदश्चन्द्रज्यस्यार्थी बुधः

शत्रुः शुक्रशानी समो च शश मृत्युनोऽसिता हस्कोरो ॥ ३४ ॥ मित्रे चास्य रिपुः
 शशी गुरुशानि क्षमाजाः समाः गीर्ध्यते स्मित्रा रायर्कं कुजेन्दवो बुधसितौ शत्रू समः
 सूर्यजः ॥ मित्रे सौम्यशानी कवे शश शिखीशत्रू कुजे ज्यौ समौ मित्रः शुक्र बुधो श-
 नेः शशिरवि क्षमाजाः द्विवोऽन्यः समः ॥ ३५ ॥ दंपत्यो राशिषो मैत्री मित्रस्य-
 च्छो भनन्तदा ॥ अहिते त्वहितं विद्यात्समैवै मध्यमं स्तनम् ॥ ३६ ॥ अथ मैत्रीफल-
 म् ॥ नवर्गवर्णो न गणो न योनिर्द्विद्वाशे नैव षडष्टकेवा ॥ तारा विरुद्धे नवपंचमेवा-
 मैत्री यदा स्याच्छुभदो विवाहः ॥ ३७ ॥ अथ गणमैत्री ॥ हस्तस्वती क्षुतिः पुष्योऽनु-
 राधारेवती ह्यम् ॥ पुनर्वसु मृगश्र्वेषः प्रोच्यते देवता गणः ॥ ३८ ॥ तिलः पूर्वा उत्त-
 राश्च तिलोऽप्यार्द्रा च रोहिणी ॥ भरणी च मनुष्याख्यो गणोऽशः कथितो बुधैः ॥ ३९ ॥
 कृत्तिका च मघा ज्येष्ठा विशाखा शततारका ॥ चित्रा ज्येष्ठा धनिष्ठा च मूलं रक्षोग-
 णस्तृतः ॥ ४० ॥ स्वगणो परमा प्रीतिर्मध्यमा देवमर्त्ययोः ॥ मर्त्यराक्षसयोर्मर्त्युः

कल हो देवरहसोः ॥ ४१ ॥ राक्षसी तु यदा नारी पुरुषो मानवो भवेत् ॥ विवा-
 हिताष्टमे मासि सा च भस्मयते यतिं ॥ ४२ ॥ अथ गण दोषापवादः ॥ मेव्या राश्री प्रयो-
 श स्वामिनो वर्कन्ययोः ॥ न तत्र गण दोष स्याद्दिवाह शुभदो मतः ॥ ४३ ॥ रस्मो-
 नानु गणा नारी चेत दोहाहनं तयोः ॥ योनि मे व्यादिना कार्य्य मिदं गर्गादि भाषितम्
 ॥ ४४ ॥ अथ राशिकूटम् ॥ राश्योः षड्हाष्ट के मृत्यु त्रिकोरो त्वन पत्यता ॥ नैश्वं द्विहाद
 दो द्वेयं सौख्य मन्यत्र चोभयोः ॥ ४५ ॥ कुमार्या विषमा द्वाशेः षष्ठं तु वरं न स
 त् ॥ समा द्वाशेः शुभं षष्ठं विपरीत मसत्सुतम् ॥ ४६ ॥ वरस्य पञ्चमे कन्या कन्या
 या नवमे वरः ॥ एतत्त्रिकोण के ग्राह्ये पुत्र पौत्र सुखा वहम् ॥ ४७ ॥ अथ कूटापवादः ॥
 प्रोक्ते दुष्ट भ कूटेऽपि राश्यो रेकाधि पत्य के ॥ मे चंचोपनयः श्रेष्ठो ह्येक नाडी न चेतयोः
 ॥ ४८ ॥ तुला द्रव भयो र्ममीन सिंहयोः कुंभ कन्ययोः ॥ धनुः कर्कटयो र्नक्र युग्म योश्चा
 लि मेषयोः ॥ ४९ ॥ प्रीतिः षड्हाष्ट के चैत तद्वन्य स्याज्य मे वहि ॥ ५० ॥ राशि पोर्वै रभवे

अपि मैत्री चेत्स्यात्तदंशयोः ॥ नाडी वश्येतु ताराणां शुद्धा बुद्धहनं स्मृतम् ॥ ५१ ॥ आ-
 मिनी जन्म नक्षत्रा द्वितीयं पतिजन्म भम् ॥ न शुभं भर्तु नाशाय कथितं ब्रह्म यामले
 ॥ ५२ ॥ अथ नाडी शुद्धिः ॥ ज्येष्ठा मूलाश्च भार्गव्या ह्यंशत भिया ह्यम् ॥ उत्तरा फाल्गु-
 रणी युग्ममाद्या नाडी यमीरिता ॥ ५३ ॥ चित्रा पुष्योऽनुराधा च धनिष्ठा भरणी मृगः
 ॥ पूर्वा षाढो जरा भाद्र पूषा षामध्य नाडिका ॥ ५४ ॥ रोहिणी कृत्तिका श्लेषा मघा स्वा-
 ती ह्यनन्था ॥ रेवती चोत्तरायादा श्रवण श्रौत्य नाडिका ॥ ५५ ॥ दंपत्योरेक नाडी-
 स्थे ऋक्षे नेष्टः करग्रहः ॥ मध्य नाडी गते मृत्यु स्तस्मात्तां सर्वं ध्या त्यजेत् ॥ ५६ ॥
 अथ नाडी दोषापवादः ॥ राश्येके भिन्न भेद्ये के अन्य राशौ तथैकमे ॥ भिन्नेऽघ्नी न द्वयो-
 दोषा गण नाडी अकूट जाः ॥ ५७ ॥ अथैकमेऽपि विशेषः ॥ विशाखा र्द्राश्रवः पुष्यो रो-
 हिराश्रुत्तर भाद्र पात् ॥ रेवती च मघा श्रेष्ठं नेतर श्रेष्ठं क मे ह्वयोः ॥ ५८ ॥ अथ नाडी वि-
 षये विशेषः ॥ उक्तं नारदेन ॥ चतुस्त्रिंशं द्विभौ स्याथाः कन्यायाः क्रमशोऽश्वि भात् ॥

संशिविह्मादिंदुभा न्नाडी त्रिचतुःपंचपर्वसु ॥ गणयेत्संख्यया चैकनाड्यां मृत्यु
 १७३ नै संशयः ॥ ५६ ॥ एकनाडी विवाहश्च गुणैः सर्वैस्समान्वितः ॥ वर्जनीयः प्रय-
 त्नेन वंपत्यो निर्धनयतः ॥ ६० ॥ गर्गः ॥ चतुःपात्कन्यका ऋक्षं गणयेदाश्विना
 दिकम् ॥ त्रिभं सं व्याप सव्येन भिन्नपर्वशुभावहम् ॥ ६१ ॥ कन्यका मंत्रिपा-
 तचेत्स्याद्गणयेत्कनिका दिकम् ॥ चतुर्भिः पर्वभिस्तद्द्वदभिजित्ताका न्वितम्
 ॥ ६२ ॥ कन्यका ह्येदियात्चेत्स्याद्गणयेत्सौम्यभादिकम् ॥ पंचभिस्तद्वरे हेतुप-
 चमां गुणिवर्जितम् ॥ ६३ ॥ चतुर्न्नाडी त्वहल्यायां पांचाले पंचनादिका ॥ त्रि-
 नाडी सर्वदेशेषु वर्जनीया प्रयत्नतः ॥ ६४ ॥ अथ नानाविचारे चंदेष्टरः ॥ पृष्ठम-
 ध्ये शुभसमन्वितः भोगः क्रोडिवनिता चित्तवियोगः ॥ मध्यरेखे भवति विवाहे उ-
 भयोर्मर्माणे वदति वराहः ॥ ६५ ॥ अश्व्यादिनाडी वेधर्क्षं क्रमात्पृष्ठद्वितीयकम्
 ॥ याम्यादितुर्थं तुर्थं च कनिकादि द्विषयकम् ॥ ६६ ॥ नर्के नुजशोणि तनूज

तं हि जीवाः केतुः सितो गदु शशं कशेरुः ॥ जन्मादि नाही त्रितये शुभा स्युः शुभेषु भुं
१७३ स्याद शुभेऽ शुभं च ॥ ६७ ॥ तदथा अर्कः १।१०।१६ बुधः २।११।२० भौमः ३।
१२।२१ गुरुः ४।१३।२२। केतुः ५।१४।२३ शुक्रः ६।१५।२४। राहुः ७।१६।२५
चंद्रः ८।१७।२६। शनिः ९।१८।२७ अथ नाड्यादि दोषे दानानि ॥ हे माज्य रत्न गो
दानं सत्युन्नय अप स्तथा ॥ कुर्या वावश्य को द्वाहे नाडी दोषा पनुत्तये ॥ ६८ ॥ ता
मन्दि द्वादशे दद्यात्सुवर्गं च पददके ॥ गोयुगान्नव पञ्चाख्ये वर्णं वर्णादि दोषजे
॥ ६९ ॥ हेमान्नं वसनं धेनुं सर्व दोषा पनुत्तये ॥ ७० ॥ अथ वष्यादिगुणाः ॥ एकैक
द्वितीया वर्णादीनां गुणाः क्रमात् ॥ विवाह ण्णुभदस्तेषां गुरो त्वष्टादशम
धिके ॥ ७१ ॥ अथ जन्म कालिक भौम दोषः ॥ लग्ने व्यये च पाताले यामित्रे चारुमे
कुजे ॥ कन्या भर्तु विनाशाय भर्ता कन्या विनाशकः ॥ ७२ ॥ एवं विधे कुजे
संस्थे विवाहो न कदाचन ॥ कार्थो वा गुण बाहुल्ये कुजे वा तादृशो द्यूयोः ॥ ७३ ॥

संस्थिः ॥ अथ त्रिविधो विषययोगः ॥ कन्यायां सूर्य्य भौमार्किं वारेषु तिथि भद्रं प्रता भिधम्
१७४ ॥ अश्लेषा कृत्तिका चै तस्या तत्र जाता विद्यांगना ॥ ७४ ॥ अथ द्वितीयः ॥ तनुर्लभे
रिपु क्षेत्रे संस्थितः पाप रवेचरः ॥ हो सौम्या वपि योगोऽस्मिन् संजाता विष कन्यका
॥ ७५ ॥ अथ तृतीयः ॥ लभे शनैश्च रोय स्या स्तुतेऽको नवमे कुजः ॥ विषाख्यासा-
पिनो द्वाह्या त्रिविधा विष कन्य का ॥ ७६ ॥ अथ कन्या दोषाप वादः ॥ सावित्र्यादि व्रतं
कृत्वा वैधव्य विनिवृत्तये ॥ अश्वत्थादिभि रूहा ह्य दद्यात्तां चिरजीविने ॥ ७७ ॥
अथ जन्म कालिक दुष्ट नक्षत्र फलम् ॥ मूल जाम्ब सुरंहंति ज्येष्ठा जा स्वध वा गुजम् ॥ क
न्यका तु विशाखो स्थानि हन्या देव रंस्व कम ॥ ७८ ॥ अथाप वादः ॥ अश्लेषा प्रथमः
पादः पादो मूलोति मस्तथा ॥ विशाखा ज्येष्ठ चोराद्य सत्रयः पादाः शशु भावहाः ॥
७९ ॥ इति वधूवरयो र्मला पक विधिः ॥ अथ वागदानम् ॥ धरणि देवोऽथ वा कन्य का
सोदर ष्णुभ दिने गीत वाद्यादिभि स्संयुतः ॥ वरवर्ति वस्त्र यज्ञोपवी तादिना भ्रव

संश्लिष्यते वर्णिह पूर्वात्रये राचरेत् ॥ ८० ॥ अथ कार्यविशेषे जन्म नामहर्षयोः प्रधानता ॥ अ-
 ज्ञात जन्म नो नृणां नाम मे परि कल्पयन्ता ॥ तेनैव चिंतये त्सर्वं राशि कूटं हि जन्म
 वत् ॥ ८१ ॥ जन्म मंजन्म धिल्लेन नाम मं नामाधिस्ततः ॥ व्यत्ययेन यरा योज्यन्त-
 म्यस्योर्निधन प्रदम् ॥ ८२ ॥ देश गाम ग्रह द्यूत व्यव हरि रणो ज्वरे ॥ दाने मंत्रे च से-
 वायां का किन्यां वर्ग योजने ॥ ८३ ॥ पुनर्भे मेलने द्वेया नाम राशेः प्रधानता ॥ अ-
 तो न्यत्र विवाहादौ प्राधान्यं जन्म मस्य हि ॥ ८४ ॥ अज्ञात जन्म धिल्ले तु नाम भादेव
 चिंतयेत् ॥ जाया पत्यो भकूटाद्यं गोचराख्यं रविलं तथा ॥ ८५ ॥ एकस्मादिह दम्यत्यो
 रज्ञाते जन्म भेतथा ॥ जन्म मादुरु शुद्धादि मेलनं नाम भातयोः ॥ ८६ ॥ अथ विवाह
 संबन्धरादि शुद्धिः ॥ गर्भाजन्म दिना ह्यपि हाय नात्पंच मात्परम् ॥ आदशाब्दं तु कन्याया-
 विवाहः समवत्सरे ॥ ८७ ॥ विशेषः ॥ षडब्द मध्ये नो हाद्या कन्या वर्ष द्वयं यतः ॥ सो
 मो भुंक्ते ऽथ गंधर्व स्ततः पश्चाद्दुताशनः ॥ ८८ ॥ अष्ट वर्षा भवेद्गौरी नव वर्षा-

च रोहिणी ॥ दश वर्षा भवेत्कन्या अत ऊर्ध्वं रजस्वला ॥ ८८ ॥ गौरी नन्दद्वल्ल-
 लोकं सावित्रं रोहिणीं दत्त् ॥ कन्यां ददद्वल्ल लोकमतः परमसद्गतिम् ॥ ८९ ॥ मासत्रया-
 दूर्ध्वं मयुग्म वर्षे युग्मे तु मासत्रयमेव यावत् ॥ विवाहं शुद्धिं प्रवदन्ति सन्तो वात्स्याद-
 योगगर्विराहमुख्याः ॥ ९० ॥ विशेषः ॥ द्वेया गुरुवला गौरी रोहिणी भानुमहला ॥
 कन्या चन्द्रबलोद्वाहा ततो लग्नवलेतरा ॥ ९१ ॥ अथ विवाहे गुरु रवि चन्द्र बलम् ॥
 गुरोर्बलं तु कन्याया वरस्याथ चलं रविः ॥ ग्राहं परिणये प्राद्वेः चलं चन्द्रातथो-
 भयोः ॥ ९२ ॥ अथ कन्या करयो गुरु बलम् ॥ कन्या या ग्रहं शुद्धिं दश वर्षा वधि स्तु-
 ता ॥ दश वर्षं व्यतिक्तां कन्या शुद्धिं विवर्जिता ॥ ९३ ॥ तस्या स्मारेत्तु लग्नानां
 शुद्धौ पाणि गृह्णे मतः ॥ जन्म एते गुरुः श्रेष्ठः पंचमो नवमो द्विगः ॥ ९४ ॥ एकाद-
 शः सप्तमस्थः कन्यायाश्च बलोर्बलम् ॥ त्रिषु दशयुगे ज्यो नैष्टस्तु र्योऽष्टमो-
 ऽत्यगः ॥ ९५ ॥ एकया पूजया मध्यस्तुर्योऽन्यो द्विगुणार्चया ॥ कालाति क्रमरो-

त्विष्टो ह्यष्टमस्त्रिगुणार्चनात् ॥ १७७ ॥ गुरुस्त्वोच्चैस्त्वमेव वा स्वमेव गोनमेऽपि वा
 ॥ शुभस्तुर्योऽष्टमोऽत्योऽपि न चारिष्यश्रुभोप्यसत् ॥ १७८ ॥ वक्राति चार गोवा
 पि यस्मिन् राशौ समागतः ॥ तद्वाशिजं फलं धत्ते जीवो नो परराशिजम् ॥ १७९ ॥
 कन्यायाः विशेषः ॥ नष्टात्मजा १ धनवती २ विधवा ३ कुशली ४ पुत्रा न्विता ५ परमा
 ईशुभगा ७ विपुत्रा ८ स्वामि प्रिया ९ विगत कोशधना १० धनाढ्या ११ वंध्या १२
 भवेत्सुरगुरौ क्रमशो विवाहे ॥ १८० ॥ कस्य चिन्मते विशेषः ॥ अष्टमे द्वादशे वापि च
 तुर्थे वा दृहस्पतौ ॥ पूजा तत्र न कर्तव्या विवाहः प्राण नाशकः ॥ १८१ ॥ षष्ठे जन्म
 नि देवैज्ये तृतीये दशमेऽपि वा ॥ भूरिपूजा पूजितश्च कन्यायाः शुभकारकः ॥ १८२
 ॥ एकादशे द्वितीये वा पंचमे सप्तमेऽपि वा ॥ नवमे च सुराचार्ये कन्यायाः कथित-
 श्रुभः ॥ १८३ ॥ अथ बरस्य रविवलम् ॥ तृतीयः षष्ठग श्रैव दशमे कादश स्थितः
 रविः शुद्धो निगदितो वरस्यैव करग्रहे ॥ १८४ ॥ जन्मस्थे च द्वितीयस्थे पंचमे सप्तमेऽ

पिवा ॥ नवमे भास्करे मूलां कुर्व्यात्प्राणि ग्रहेत्सवे ॥ १०५ ॥ चतुर्थे वायुमे चैव ह
 दशे भास्करे स्थिते ॥ वरः पञ्चत्व माप्नोति कृते प्राणि ग्रहेत्सवे ॥ १०६ ॥ कालाति
 क्रान्ते विशेषः ॥ रवि स्त्रिषट् वर्षा यस्यो वरस्यो द्वाहने शुभः ॥ मध्यः पंचहि सप्तैक
 नवगः पूज्योत्तमः ॥ १०७ ॥ हिरण्यो द्वादश स्तुर्योः वायुम स्त्रि गुणा चर्नात् ॥
 अथो मयो श्वंद वलम् ॥ ग्राह्यं प्रागुक्तं मुद्गाहे हयो श्वान्दुम संवलम् ॥ १०८ ॥ अथ जन्म
 मासादि होवा पवादः ॥ स्वजन्म मास क्षीतिथि क्षणेषु वै नाशिका दृष्ट गणेषु चैव म
 ॥ नो द्वाह मात्मा श्रुद या भि कांक्षी नैवाद्य गर्भ हितयं कदाचित् ॥ १०९ ॥ जन्म मा
 सादि के ज्येष्ठे विवाहो वर कन्ययोः ॥ आद्य गर्भ भवो नैद्यो ना नाद्य जनयो स्तयोः ॥
 ॥ ११० ॥ त्रिज्येष्ठं नेष्ट मुद्गाहे द्विज्येष्ठं मध्यमं स्मृतम् ॥ कृत्तिका स्येखौ के चि त्विज्येष्ठं
 तु शुभं जगुः ॥ १११ ॥ अथ केषां चिन्मते विशेषः ॥ नेष्टं त्युद्गाहनं के चिज्येष्ठयो स्तु परस्पर
 म् ॥ पुनो द्वाहानु परमासान् नो कन्या कर पीडनम् ॥ ११२ ॥ मुडना मुडनं वापि -

संक्षिप्तं
१७८

कुले सप्तमतीऽन्यथा ॥ सीमन्तो हाहनं चैलं केशान्नं व्रतबंधनम् ॥ ११३ ॥ गुरु
मंगल मे तत्स्यात्तदन्यत्स्रधु मंगलम् ॥ गुरु मंगल तो नैष्टं परमासा त्रधु मंगलम् ॥
॥ ११४ ॥ शुभ त्रयं तथा पित्र्यं कृत्यं स्वीय कुलेन सत् ॥ सहोदर प्रसूतानां आत्तराणां
च सम क्रिया ॥ ११५ ॥ परमासाभ्यन्तरेनेष्टा कन्यकानां तथैव च ॥ प्रागुक्तं मे-
गलं कुर्यादब्द भेदेऽथ वा पुनः ॥ ११६ ॥ चतुर्दिनान्तरे वापि संकटे तु दिनान्तरे ॥
एका हेऽपि प्रकुर्वीत सरिद्धि रिरुहान्तरे ॥ ११७ ॥ तथा मरुदुपभेदेन लग्नभेदे य-
थोदितं ॥ यमयोस्तु विशेषोऽयं कार्या स्सर्वा सह क्रियाः ॥ ११८ ॥ एकोदशसमु-
त्यन्त मेक स्मैकन्य का हयम् ॥ नदेयं न चंदेयं च सौदराभ्यां सहोदरे ॥ ११९ ॥ वि-
वाह निश्चया दूर्द्धं कुले वध्वा वरस्य च ॥ पित्रा देर्मरणा यते विवाहो नतयो भ्यु-
र्भः ॥ १२० ॥ अथ वा वत्सरा दूर्द्धं मास षड्वादधोऽपि वा ॥ मासोर्द्धं सूतकान्ते वा-
शान्त्या शास्तः दारग्रहः ॥ १२१ ॥ अथ विवाहे शुभमासाः ॥ मेघ हृषिक कुम्भे शुभको १७८

सं- १८०
 रे मिथुने हवे ॥ रवौ याणि गृहः श्रेष्ठः युग्मे विष्णुशयावधि ॥ १२२ ॥ वैशाखः फा-
 ल्गुणो माघो ज्येष्ठ श्रैते शुभ प्रदाः ॥ मासा उद्धतने मार्गो मध्योऽन्ये त्व शुभा मताः
 ॥ १२३ ॥ हस्त्रिके मकरे मेघे विद्यमाने दिवा करे ॥ कार्तिकः पौष चैत्रो वा विवाहे
 त्वेव शोभनाः ॥ १२४ ॥ मार्ग शीर्षे धनुष्यर्के मीनार्कः फाल्गुणे शुभः ॥ सौर-
 ज्ञते विवाहा दो मासः सर्वत्र शास्यते ॥ १२५ ॥ चान्द्रो मासस्तु विंध्यादे भर्गो दक्षि-
 राके मतः ॥ योगस्तयो विवाहा दो शोभन स्सौर चान्द्रयोः ॥ १२६ ॥ अथ विवाहे
 तिथि वार नक्षत्राणि ॥ पक्षी दृशोऽष्टमी ऋक्ता कृत्त पक्षान्य पञ्चकम् ॥ शुक्ला चैत्र
 ति पक्षेष्टा तिथयोऽन्ये तु शोभनाः ॥ १२७ ॥ सौम्या वार शुभा मध्या स्सूर्य
 सन्द कुजा धमाः ॥ रोहिण्या न्युत्तरे मूलेऽनु राधारेवती मृगे ॥ १२८ ॥ हस्ते स्वातो
 मृगा स्त्रीणां शोभनं कर भीटनम् ॥ सप्तम्या पूर्व फाल्गुण्या नो लभेच्छं ततो न स-
 त् ॥ १२९ ॥ पुष्योपि काम योपि त्वा च्छा पमा प प्रजा पतेः ॥ अथ विवाहे दश महा

सं. शि. दोषाः ॥ लता पातो युतिर्वेद्यो यामित्रं बुधपंचकम् ॥ एकार्गली पगुहो चक्राति
 १८१ साम्यततः परम् ॥ १३१ ॥ दग्धा तिथिं च विज्ञेयं दश देशा महा वलाः ॥ एतान्दो-
 या न्यरित्यज्य लग्नं संशोधयेद्बुधः ॥ १३२ ॥ अथ लता ॥ नक्षत्रं द्वादशं भानुस्त-
 तीयं लताया कुजः ॥ षष्ठ्यस्त्रीचोऽष्टमस्मन्दो हन्ति दक्षिणतस्सदा ॥ १३३ ॥ वामे-
 न सप्तमं चान्द्री नवमे सिहिक्का सुतः ॥ हन्ति भं पंचमं शुक्रो द्वादशं पूर्णं चन्द्रमाः
 ॥ १३३ ॥ रवेर्लता हरे दितं कुजस्य कुरुते मृतिम् ॥ बृहस्पतेर्वन्धुनाशं घनैः कु-
 र्यात्कुल क्षयम् ॥ १३४ ॥ बुधस्य कुरुते त्राशं लताराहो विनाशनम् ॥ शुक्र-
 स्य दुःखदा नित्यं त्राशं दातुं कलानिधेः ॥ १३५ ॥ अथ पातः ॥ सूर्य युक्ता च नक्ष-
 त्रा रेवु पातो विधीयते ॥ मघा श्लेषा च त्वित्रा च सानुराधा च रेवती ॥ १३६ ॥ अ-
 वरणोपि च षड्गोत्रं पात दुष्टं निगद्यते ॥ अश्विनी मवधिं कृत्वा गणयेत्लग्न भावधिं
 ॥ १३७ ॥ पावकः पच मानश्च विकारी कलहोपरः ॥ मृत्युः क्षयश्च विज्ञेयः

पात षड्भ्य लक्षणम् ॥ १३८ ॥ पातेन पतितो हरिः ॥ पति-
 न पतित षड्भ्य लक्षणम् ॥ १३९ ॥ अथ युतिदोषः ॥ यत्र राशौ
 भवेच्चन्द्रो ग्रहस्तत्र यदा भवेत् ॥ युतिदोषस्तदा द्वेयो विना शुक्रशुभा शुभः ॥
 १४० ॥ रविराण संयुतो हानि भौमे न निधनं राशिः ॥ कुर्वन्ति मूलनाशं च राहुके
 तु शनौ च्चराः ॥ १४१ ॥ अथ वेधः ॥ वधू प्रवेशने दाने वरणे पाणि पीडने ॥ वेधः
 पंच शलाकार्योऽन्यत्र सप्त शलाकार्यः ॥ रेखाः पंचोद गतिर्यद्देहे
 रेखे च कोणयोः ॥ चक्रं पञ्चशलाकार्यं विवाहे वेध साधनम् ॥ १४३ ॥ दंष्ट्रा
 द्वितयरेखा तस्मा भिजि त्कृतिका दिकम् ॥ लिखे त्सव्य क्रमात्तत्र ग्रहा देया यथाय
 थम् ॥ १४४ ॥ एकरेखा स्थितो विद्वादिन नाथा दयो ग्रहाः ॥ विवाहे तत्र मासंतुन
 जीवति कदाचन ॥ १४५ ॥ अश्विनी पूर्वफाल्गुण्या भरणी चानुराधया ॥ अभि-
 जिच्चापि रोहिण्या कृतिका च विशाखया ॥ १४६ ॥ मृग च्छोत्र पाटेन पूर्वाषाढाते

१८३
 ॥ पुनर्वसु ॥ मूलेन तथा पुष्यश्च ज्येष्ठया ॥ १४७ ॥ धनिष्ठातथाश्ले
 षामघापि श्रवणो न च ॥ रेवत्युत्तर रोहिण्या हस्ते नोत्तर भाद्र पात् ॥ १४८ ॥ स्वा
 त्या शत भिक्षा विद्वा चित्रया पूर्व भाद्र पात् ॥ विद्वान्येतानि वज्र्यानि विवाहे भानि
 को विदेः ॥ १४९ ॥ रविर्वेधे च वैधव्यं कुजवेधे कुल क्षयः ॥ बुधवेधे भवेद्द्वया प्रव
 र्ज्या गुरु वेधतः ॥ १५० ॥ अशुभानां शुक्र वेधे च सौरे चन्द्रे च दुःखिता ॥ परपुरुष रता
 राहो केतो स्वच्छन्द चारिणी ॥ १५१ ॥ अथ यामित्र दोषः ॥ चतुर्दशं च नक्षत्रं यामित्रं
 लग्न भा त्सूतम् ॥ शुभ युक्तं तदिच्छंति पाप युक्तं च वर्जयेत् ॥ १५२ ॥ चन्द्रश्चान्दी
 शुक्र जीवौ यामित्रे शुभ कारकम् ॥ स्वर्भानु भानु मंदा रा यामित्रे चाशुभ प्रदाः ॥
 १५३ ॥ चंद्रा ह्यलग्नतो वापि ग्रहा वज्र्याश्च सप्तमे ॥ तत्र स्थिता ग्रहा नूनं व्याधि वै
 धव्य कारकाः ॥ १५४ ॥ अथ बुध पञ्चकम् ॥ धार्त्र्या तिथि १५ मास १२ दशा १० दृ ८
 वेदा ४ संक्रान्ति तो जात दिने प्रच योज्याः ॥ ग्रहे विभक्ता यदि पञ्चकं स्याद्भोगस्त- १८३

याग्निर्नृपचौरमृत्युः ॥ १५५ ॥ अन्यच्च ॥ तिथिवाभलग्नां कोरसाग्न्यजा-
 दवेद्युक् ॥ तन्दाप्तपंचशेषेरुक् वह्निराट्चौरमृत्युकृत ॥ १५६ ॥ शेषैके-
 नवभिर्भक्ते पंचशेषे सशल्यकं ॥ अथ दक्षिणात्यप्रसिद्धपंचकं ॥ शुक्लाद्यास्तिथयो-
 यातालग्नाख्याभाजिताग्रहेः ॥ शेषेष्टद्विचतुस्तर्कभूमितेवारापचकं ॥ १५७
 रोगोग्रिहृपतिश्चोरोमृत्युश्चेति यथा क्रमात् ॥ प्रसिद्धदक्षिणात्यानां शुभेका-
 र्थ्यविवर्जयेत् ॥ १५८ ॥ रोगचौरं त्यजेद्वात्रोद्विक्ता राजन्यपचकम् ॥ सध्य-
 योर्मृत्युदं त्याज्यं सर्वदा वह्निपंचकम् ॥ १५९ ॥ रवौ रोगकुजे वह्निः शनौ
 च नृपपंचकम् ॥ वज्रं पुनः कुजे चौरं बुधचौरं च मृत्युदम् ॥ १६० ॥ नृपा-
 ख्यं नृपसेवायां गृहगोपेऽग्निपंचकम् ॥ याने चौरव्रते रोगत्यजेन्मृत्युकर-
 ग्रहे ॥ १६१ ॥ लग्ने पूर्णां वल्लोपेते नदोषः पंचकस्य च ॥ १६२ ॥ अथैकागलदो-
 षः ॥ योगांके विषमे सैके साष्टा विंशति के समे ॥ तदाहं संख्यमं मृद्विचक्रै-

संस्तराजूरि केन्यसेत् ॥ १६२ ॥ अथै तस्योदाहरणं ॥ व्यतीपाते भमश्नेयाव्या
१६३ वाते च पुनर्वसुः ॥ अतिगंडे नुराधा च मूर्द्धि भं परिघे मघा ॥ १६३ ॥ बिष्कुंभे-
चाश्विनी पुष्यो वज्रं चिन्नातु वैधृती ॥ तथा मूले मृगं गंडे मूलभं मूर्द्धि कीर्ति ॥
१६४ ॥ चोगो म्ये तेयु संभूतिर्नान्येव्ये कार्गलस्य च ॥ अथै तल्यचक्रम् ॥ एका चोर्द्ध
गता रेखा तिर्धक् कार्वात्रयो दश ॥ मूर्द्धिभं मूर्द्धि विन्यस्य साभिजित्तननौ न्य-
सेत् ॥ १६५ ॥ एका गलो मिय अथै रेखा गश्चे द्विधूरविः ॥ विवाहादि शुभे कार्ये
नेष्ट स्त्वे कार्गलाभिधः ॥ १६६ ॥ अथोपग्रह रोषः ॥ सूर्य्य भात्यं च मे विद्युन्त सत्तेष्ट
ल मरुमे ॥ चतुर्दशे प्रानेः पालः केनुरा दशे तथा ॥ १६७ ॥ ऊन विंशे भवेदु-
त्तानि चानि च द्विंशतौ ॥ अथो विंशति केकं पञ्च तु विंशे च वज्रकः ॥ १६८ ॥
दिक् सप्त तिथि तत्त्वाख्य स्वर्ग संख्यानि भानि च १०।७।१५।२४।२९ ॥ एता-
न्यपि जगु अथोपग्रह क्षीणीति केचन ॥ १६९ ॥ पुन नाश क्री विद्युच्छूलः पुन वि- १६५

नाशकः ॥ शनेः पातो वंशघातः केतोर्देवनाशकः ॥ १७० ॥ द्रव्यनाशकरी
 चोक्ता निघीतो वंधुनाशकः ॥ कंपः कंपयते नित्यं वज्रे स्त्री व्यभिचारिणी ॥ १७१ ॥
 ॥ उपगृहेषु लतायां तथा चण्डाबुधाब्जये ॥ गह्वोऽस्ति यत्र साणां शोविषां प्राप्ता
 त्रमाणा कः ॥ १७२ ॥ अथ क्रांति साम्यदोषः ॥ ऊर्ध्वं स्ति स्रस्त्रिखो मध्ये मीनं लिखे
 दुधः ॥ सूर्ये चन्द्रमसोर्दृष्टे क्रांति साम्यं निगद्यते ॥ १७३ ॥ मीनः कन्यकया
 युक्ता सेवस्सिंहेन संगतः ॥ मकरे च वृषः क्रांतिः चापोऽपि मिथुने न च ॥ १७४ ॥
 कर्क वृश्चिकयो र्वेधो वेधश्च तुलकुंभयोः ॥ क्रांति साम्ये कृतो द्वाहे न जीवति कं-

दाचन ॥ १७५ ॥ अथ दग्धादोषः ॥ द्वितीया धन मीनेषु चतु-
 र्धौ वृषकुंभयोः ॥ मेषकर्कटयोः वृषी कन्यायां मिथुनेऽदमी ॥
 १७६ ॥ दशमी वृश्चिके सिंहे द्वादशी मकरे तुले ॥ एतास्तु तिथि-
 यो दग्धा प्रशुभे कर्मणि वर्जिताः ॥ १७७ ॥ अथ दग्धादोषाः ॥

११	१२	१
१०	क्रांति	२
९	सां	३
८	७	४
	६	५

संक्षि- तिथ्यंग वेदै क दिगून विंशप्रत्ययं भवाष्टा दश विंश संख्याः ॥ दृष्टो दुना सर्वयुतो
 १८७ हुना न्ययोगा दमी चैदृश योग दोषाः ॥ १७८ ॥ मरुन्मेघाग्नि भूपाल चैर मत्स्य रु-
 जो ग्रनिः ॥ कलिर्हीनि दर्शोद्वाहे दोषा स्त्याज्या सदा बुधैः ॥ १७९ ॥ योगां
 के विषमे सैके समे सव सुलोचने ॥ दली कृत्वा श्विनी पूर्व दश योग मुदा हतम् ॥
 १८० ॥ दश योगे महाचक्रे प्रमाराद्यदि विभ्यते ॥ क्रूरे सौम्य ग्रहेर्वीपि दंपत्यो रे-
 क नाशनं ॥ १८१ ॥ अथ दश दोषापवादः ॥ गुरो लग्नाधिपे श्रुक्ते सर्वीर्ये लग्न केन्द्रे ॥
 दश दोषा दिन प्रयंति यथाग्ने तूल राशयः ॥ १८२ ॥ गुरुणा भृगुणा वापि संयुतो
 दृष्ट मेव च ॥ दश योग समा युक्त मपि लग्नं शुभाय हम् ॥ १८३ ॥ एका र्गवो प्रग्रह
 पात लक्षा या मित्र कर्तव्यु दया स्त दोषाः ॥ नश्यन्ति चन्द्रार्क वलोप पन्ने लग्ने यथा
 कर्म्युदये तु दोषाः ॥ १८४ ॥ उप ग्रह क्षिप्तु र्क्ष्वाल्कि के बु कलिंग वंगे युच पाति
 त तम्भम् ॥ सौराष्ट्र साल्वेषु चलति तं भंस्यजे तु विद्धं किल सर्व देशे ॥ १८५ ॥

लक्षा मालव के देशे पातः कोशल के तथा ॥ एका गलितु कस्मीरे वेधं सवर्त्रं व
र्जयेत् ॥ १८६ ॥ युति दोषो भवेद्दोहे यामित्र स्व तु या मुने ॥ वेधो वस्तु विध्या
ख्ये देशे नान्येषु केचन ॥ १८७ ॥ अष्टापरः यमघटयोगः ॥ श्रेष्ठा स शुलभः सूर्ये १।
५। ४। चन्द्रे षट् षट् ४ पवर्ताः ॥ ७ ॥ भौमे वाणा धूमि ३ नेत्राणि २ सोम्ये
वेदा ४ क्षि ३ नायवः ५ ॥ १८८ ॥ गुरु वारेग्नि ३ चंद्रे १ भाः ८ शुक्रे नेत्रा ३ द्वि ७
बन्धयः ३ शनो चन्द्रे १ भ ८ तर्काः ६ स्युः कुलिको यामघटकः ॥ १८९ ॥ अ-
ह्नि प्रहर संज्ञां स्तान्मंगलेषु विवर्जयेत् ॥ निधनं प्रहरार्द्धे तु निसालं यमघटके ॥
कुलिके सर्व नाश स्यात् रात्रा वेतेन दोषदाः ॥ १९० ॥ अथ कर्त्तरी योगः ॥ इविणा
व्यययो १२ र्लग्ना च्छाया परवे चरी ॥ यदि स्वातां तदा दोषा कर्त्तरी योगे कर्त्तरी
का ॥ १९१ ॥ अथ महा कर्त्तरी ॥ धने क्रूर गृहे कर्त्तरी व्यये मार्गी भवेद्यदि ॥ सागहा
कर्त्तरी दोषा प्रयत्नात् विवर्जयेत् ॥ १९२ ॥ अथ योग पवादः ॥ धने मार्गी व्यये य-

की वक्रो वा मार्ग गावु भो ॥ लगने वा द्वादशे सोम्यो यदि चेत्कर्त्तरी नसा ॥ १८३ ॥
 शुक्र जीव बुधैः केन्द्र कोणगैः सान दुःखदा ॥ कर्त्तरी कालिका या सौ प्रभु नीच क्षीणे
 यादे ॥ १८४ ॥ अथ वास्तुमिती तत्र न दोषः कर्त्तरी भवः ॥ अथापरे दोषः ॥ मर्म्मवेधः कर्त्तरी
 कश्च शल्यं क्षिद्रं चतुर्थं कम् ॥ एतद्दोषं चतुष्कं च परित्याज्यं प्रयत्नतः ॥ १८५ ॥
 लगने पापे मर्म्म वेधः कंटको नव पञ्चमे ॥ चतुर्थे दशमे शल्यं क्षिद्रं भवती सप्तमे ॥
 १८६ ॥ मरणा मर्म्म वेधे स्यात्कंटके स्यात्कुल क्षयः ॥ शल्ये च दपते भीतिः पुन
 नाशश्चाक्षिद्रं के ॥ १८७ ॥ मासान्ते दिन से कंतु तिथ्यन्ते घटिका दयम् ॥ नक्ष-
 त्रान्ते घटी त्रीणि विवादादौ विवर्जयेत् ॥ १८८ ॥ अथ नक्षत्र विपचटिकाः ॥ खवा-
 णाश्च जिना स्त्रिंश त्ववेद मनवः कमात् ॥ स्वर्गस्त्रिंश नखा सन्तीः खरा मा विंश

अ	भ	क	ग	घ	ङ	च	छ	ज	झ	ट	ठ	ड	ढ	ण	त	थ	द	ध	न	प	पू	उ	रि
५०	२५	३०	३०	४०	१४	२५	३०	३०	३३	३०	२८	२९	२०	१४	१४	१४	१४	१४	१४	१४	१४	१४	३०

तिर्धृतिः ॥ १८६ ॥ भूनेत्राः खयमाः शक्राः मनुकाश्चाश्चतुर्दश ॥ षट्पञ्चाश-
 त्तिनाश्चैव विंशतिश्च ककुपदिशः ॥ २०० ॥ धृतिर्भूपाजिनास्त्रिंशदश्विभा-
 दघटिकाः स्मृताः ॥ आभ्यश्चतुष्टयं त्याज्यं घटिकानां विवाभिधम् ॥ २०१ ॥
 सर्वर्षघटिकाभिश्च प्रोक्तं घटिकाहताः ॥ षष्ठ्या भक्ताः स्फुटा नाज्य स्तथास्युर्वि-
 षनाडिकाः ॥ २०२ ॥ अथ तिथि विषघटिकाः ॥ तिथिवाणाष्ट सप्तगुपञ्च वेदागर्भ-
 धराः ॥ दिवन्त्यर्कमनुस्माभृहस्रवो घटिकाः क्रमात् ॥ २०३ ॥ आभ्यो घटीच-
 नुक्चश्च विंशति यरादितः ॥ अथ वारविषघटिकाः ॥ न खयुगमार्कद्विक् सप्तवारात-
 त्वमिताः क्रमान् ॥ आभ्यो नाही चतुष्कंच विषनद्र विवासत् ॥ २०४ ॥ ति-
 थिवियनाडिका चक्रम् ॥ सुवोधनार्थम् ॥ अथ वारविषघटी चक्रम् ॥ अथ विषनाही दोषापवादः ॥

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३	४४	४५	४६	४७	४८	४९	५०	५१	५२	५३	५४	५५	५६	५७	५८	५९	६०	६१	६२	६३	६४	६५	६६	६७	६८	६९	७०	७१	७२	७३	७४	७५	७६	७७	७८	७९	८०	८१	८२	८३	८४	८५	८६	८७	८८	८९	९०	९१	९२	९३	९४	९५	९६	९७	९८	९९	१००
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

कोणा ६। ५ स्ता ७ धि ४ नभः १० संस्थः मुहूर्त्तौ न्ये क्षितोऽपि वा ॥ सद्वाशो वा-
 विधुः स्वांशे लब्धे वा केन्द्र १०। १। ४। ७। कोणागः ६। ५। ॥ २०५ ॥ निहन्याद-
 रितं लं दोषं विप्र नाडी समुद्रवम् ॥ अथ ग्रह दृष्टिः ॥ तृतीये दशमे पादे त्रिको-
 रौऽग्नि द्वयं ग्रहः ॥ पश्येत्तुर्थेऽष्टमे पादत्रयं पूर्णान्तु सप्तमे ॥ २०६ ॥ पूर्णान्तु त्रिदशं
 मेषः पंचमं नवमं गुरुः ॥ भौमीष्टमं चतुर्थं त्रयं सप्तमं सकला ग्रहाः ॥ २०७ ॥ अथ लग्न
 युधिः ॥ लग्ने लग्न लवे वापि लग्नांशे शयुते क्षिते ॥ लवे श शुभ मित्रेण दृष्टे वा स्वामिना
 शुभः ॥ २०८ ॥ पूनांशे पून लग्ने वा पूनांशे शयुते क्षिते ॥ पूनांश पति सन्मित्र दृष्टे व-
 ध्या शुभं स्पृहतम् ॥ २०९ ॥ लग्ने शो लग्न मंशे शः स्वांशं पश्यति वामिथः ॥ तद्वरस्य
 शुभं ज्ञेय मन्यथानैव शोभनम् ॥ २१० ॥ द्यूनेंशे शः तथा स्वांश पति द्यूनां शमीक्षते
 ॥ तन्मिथो वा तथा वध्याः शुभन्वितरथानहि ॥ २११ ॥ नीच राशि गते शुक्रे शत्रुक्षे-
 त्र गते पिवा ॥ भृगु पङ्क स्थितो दीपो नास्ति तत्र न संशयः ॥ २१२ ॥ अस्तंगे नीच गेभो-

संक्षेपेऽपि क्षेत्रगतं ॥ कुजाष्टमोद्भवोद्दोषो न किंचिदपि विद्यते ॥ २१३ ॥ गुरुरेको
 २१३ ॥ पि केन्द्रस्थः शुक्रो वा यदि वा बुधः ॥ हरेस्मरतिर्यथा हति तद्दोषास्त्रिकोणागाः ॥ २१४ ॥
 लज्जोपग्रहचण्डीशचन्द्रया मित्रसंभवान् ॥ तत्केन्द्रं गो गुरुर्हन्ति सुपत्न्यः पन्मगा निव ॥
 २१५ ॥ सङ्करराशेरशुभो नवांशः प्रोक्तस्स पापोऽपि विलम्बसंस्थः ॥ त्रिकोणकेन्द्रेषु
 गुरुः सितो वायदा तदा साव शुभोऽपि प्रसक्तः ॥ २१६ ॥ यत्रैकादशराः सूर्योद्दोषानां
 ययुस्तदा ॥ स्मरणादेवरुद्रस्य पापं जन्म शतौ द्वयम् ॥ २१७ ॥ वर्गोत्तमगते लग्ने स-
 र्वदोषालयं ययुः ॥ चन्द्रो वाप्यथ वाचिऽपि ग्रीष्मे कुशरीतो यथा ॥ २१८ ॥ मुहूर्तल-
 ग्नयद्वर्गकुनवांशगृहोद्भवाः ॥ ये दोषास्तानि हृत्येव यत्रैकादशराः प्रश्लिः ॥ २१९ ॥
 ॥ नक्षत्रदोषं कुनवांशदोषं गंडांतदोषं च मुहूर्तदोषम् ॥ विरुद्धपंचांगविरुद्धदोषं
 मिश्रणकरो लाभगतो निर्हति ॥ २२० ॥ त्रिकोणकेन्द्रे वा मदन रहिते दोषशतकं हरे
 सौम्यप्रशुको द्विगुणमपि लाभं सुरगुरुः ॥ भवेदायेकेन्द्रेण पञ्चपलवे शो यदि तदा

समूहं दोषाणां दहनं द्रव तूलं श्रमयति ॥ २२१ ॥ अथ पञ्चधादित्याज्यलग्नानि ॥ दिने सदा
न्या वषमेव सिंहाः रात्रौ च कन्या मिथुनं कुलीरः ॥ मृगस्तु लालिर्वधिरो पराङ्गे संख्या
सुकुक्ता घटधन्वि मीनाः ॥ २२२ ॥ दिवान्यो वरहंता च रात्र्यं धाधननाशकाः ॥ दुः
खदो वधिरो लग्नः कुक्को वंशविनाशकः ॥ २२३ ॥ अथ होलाष्टकम् ॥ मुक्ताष्टमीं समार
भ्य कालगुरास्य दिनाष्टकम् ॥ पूर्णिमा मवाधिं कृत्वा त्याज्यं होलाष्टकं शुभे ॥ २२४ ॥
रेरावत्यां विपाश्यायां शतद्वौ च त्रिपुष्करे ॥ होलाष्टकं विवाहादौ त्याज्यं मन्यत्र शोभन
म् ॥ २२५ ॥ राश्रयो मासः शून्याश्च लग्नं कारणं धपंगुयत् ॥ तस्याज्यं मालवे गौडेना
न्यत्रा शुभं दंष्ट्रतम् ॥ २२६ ॥ हन्यादिनाईजन्सोयं तिथिस्मिन्नावमोद्भवम् ॥ गुरुः
केन्द्रगतः शून्यतिथिजो लाभगः शुभः ॥ २२७ ॥ अर्वायनर्तुमासो न्याः पक्षनिष्ठ्य
क्ष संभवाः ॥ कारणं धवधिरोद्भूता दग्धलग्नतिथेर्भवाः ॥ २२८ ॥ अकालजाश्च नी
हारविद्युत्यानाभ्य संस्रवाः ॥ पौर्णिमेषे प्रतीमृत्युशत्रुचापध्वजादयः ॥ २२९ ॥ होष

प्रदा मंगलेषु कालजाश्चेन्न दोषदाः ॥ हृद्यमो वृश्चिको भीनः कन्या मकर कर्कटाः ॥
 २३० ॥ लग्नेष्वेतेषु नो दोषो जन्म तोह्यष्टमे व्यपि ॥ अथ शुभनवांशाः ॥ कन्या युग्म तुला
 धन्वि नवांशाश्शुभदा ग्रहाः ॥ विवाहे न्येतु मीनस्य नवांशाः शुभदा जगुः ॥ २३१ ॥
 अथ मंगदाग्रहाः ॥ लग्ने प्रेनेश्वरः सूर्यो लग्नारि निर्धने प्रश्ली ॥ लग्ने ऽष्टमे मही सुतुरख-
 मे बुधवाक्यती ॥ २३२ ॥ राहु सुव्यो विलम्बे वानिधनारि गतो भृगुः ॥ घृनेतु रवेचरास्व
 र्वे विवाहे भंगदाः स्मृताः ॥ २३३ ॥ कुजः रवे हृदशे मन्दो लग्नेशो निधनारिगः ॥ त-
 तीये भार्गवश्चन्द्रो व्यये नैते ऽपि शोभनाः ॥ २३४ ॥ अथ रेखा प्रदा ग्रहाः ॥ त्रयाष्टपद-
 सुरविकेतु तमो ऽर्क पुनाः त्र्यारिगः क्षिति सुतो द्विगुणाय गोष्ठः ॥ सप्त व्याष्टरहि-
 तीन्द् गुरू सितो ह्यत्रि घृन् षट् व्यय गृहान्य रिहन्व शस्तः ॥ २३५ ॥ अथ दिनज्ञानम् ॥ छा-
 या पादो रसो पेतो एक विंश शतं भजेत् ॥ लब्धां कैषटिका ज्ञेया शेषां के च पलाः
 स्मृताः ॥ २३६ ॥ अथेष्टकालालम्बमायनम् ॥ सायनार्कस्य भवानि निजोदय विनाडिकः

रत्नत्रिभक्ताभवेद्भोग्य कालो लब्धपलात्मकः ॥ २३७ ॥ सोध्योऽभीष्टघटीभ्यश्च
 तदग्रमनिजोदयः ॥ श्रोध्याःशेषखरा मघान शुद्धतिथि भाजितम् ॥ २३८ ॥ ल-
 ब्धमंशरादिकं योज्यं मेधादौ शुद्धराशिभिः ॥ अयनांश विहीनाय विलग्नं तत्स्फुटं
 भवेत् ॥ २३९ ॥ भोग्य कालेन शुद्धिश्चेदिय कालः पलात्मकः ॥ खरा मघो हृतस्त्री
 योदये नाश्लिलवादिकम् ॥ २४० ॥ योज्यं सूर्ये स्फुटं लग्न मयनांश विवर्जितः ॥
 रात्रीष्ट कालतो वापि सप्तङ्काकं च पूर्ववत् ॥ २४१ ॥ अथास्यष्ट लग्नादिय काल ज्ञानम् ॥
 भानो भोग्य स्तुयः कालो मुक्त काल स्तथातनोः ॥ तदैकमेतयोर्मध्ये दद्याद्व्यं सम-
 यस्फुटः ॥ २४२ ॥ यद्ये कर्षेत्तु लग्ना कौतियोर्भा गान्तेरुतः ॥ स्त्रीयो दयः ख-
 रा मात्तोऽभीष्ट काल स्फुट स्तदा ॥ २४३ ॥ अथ प्रशस्तयोगः ॥ शुभैस्तनुगैः रवेरेर
 शुभैर्निधिनो पणैः ॥ ध्वजोयं परिली तान्न युवती प्रिय वल्लभा ॥ २४४ ॥ कुजेऽ
 र्कं लाभ गे षष्ठे शनौ चन्द्रे द्वितीयगे ॥ धर्मस्थे रवेचै रन्यैः श्रीवत्सो योग उत्तमः ॥

२४५ ॥ यदि स्यात्कन्यकालना तृतीये चन्द्रवाक्यती ॥ पञ्चमोऽभगुरनन्दो योग-
 श्वानन्दकत्सहि ॥ २४६ ॥ लाभोऽर्केऽरिग्रहे भौमे दुश्चिकेऽष्टशने श्वरे ॥ यो-
 गो यमई चन्द्राख्यस्तत्रोढा शुभगासती ॥ २४७ ॥ गुरोधर्मे बुधे मूर्ते लाभे मन्दो
 राजाभिधः ॥ परिलीताहिवा माक्षी साखी धर्मार्थेऽयिनी ॥ २४८ ॥ खतूर्यनव
 मे स्तोम्येः शंखे वायु शुभकृत्सदा ॥ अथनेष्टयोगः ॥ पापाचक्रस्य पूर्वार्द्धे पश्चार्द्धे सो-
 म्यखेचराः ॥ विवाहे चक्रयोगोऽयं न दूढा स्वेरिणी भवेत् ॥ २४९ ॥ सर्वैः केन्द्रगतेः
 पापैः वापीयोगोऽतिनिन्दितः ॥ सौम्यैर्लगे व्यये विक्ते पापैः कोदण्डकोऽप्यसत् ॥
 २५० ॥ भौमे द्वादशगेष्वेष्टे शुक्ले तुर्व्ये शने श्वरे ॥ कुढारोऽयं समारख्यातः शुभवल्ली
 विदारणः ॥ २५१ ॥ व्यये केन्द्रविगे शुक्ले रिपो मन्देऽष्टमे विधो ॥ योगस्यात्कर्मना
 मायमत्रोदाभिस्तुकी भवेत् ॥ २५२ ॥ रवौ लग्ने व्यये मन्देऽष्टमेऽजे मुशला युधः
 ॥ तत्रोदाया कुमारीसा कुलमारी भवेद्भुवम् ॥ २५३ ॥ अथ गोपूजिकलम् ॥ विष्णुादिकुलि

कं क्रांतं विद्धं भंपाय युक् तथा ॥ लम्बाष्टारिगतं चन्द्रलम्भे गोधूलिकं त्यजेत् ॥ २५४ ॥
 ॥ नान्यो गोधूलिके चिंत्यो दोषाश्चाण्डा युधादयः ॥ प्रपद्यन्ते यतस्सर्वे गोरजो भिस्स
 भंततः ॥ २५५ ॥ यत्र चैकादशश्चन्द्रो द्वितीयो वा तृतीयगः ॥ गोधूलिकस्स विद्धे
 यश्शेषा धूलिसुखाः स्मृताः ॥ २५६ ॥ कुलिकं क्रांति साम्यं च मूर्त्तौ षट्पादगश्चासी ॥
 पंच गोधूलिके त्याज्या अन्ये दोषा प्रगुभा वहाः ॥ २५७ ॥ पाव हिंताते निशि पश्चिमा
 यां पश्ये तृतीयं रवि विंवभागम् ॥ तस्मात्परं नाडिकयुग्ममेकं गोधूलिकालं मुनयो व-
 दन्ति ॥ २५८ ॥ अर्द्धास्तात्पूर्वमव्यूर्द्धघटि कार्दितु गोरजः ॥ शनौ सार्धं गुरो चास्ते उ-
 भयत्रान्यवासरे ॥ २५९ ॥ स कालो मंगले श्रेयान्विवाहादौ शुभप्रदः ॥ अर्द्धविंदा-
 त्परं केचिद्द्विद्वयमिदं जगुः ॥ २६० ॥ निराधेसाद्धं विवेर्के पिंडो भूते हि मंगले ॥ मेघकाले
 तु पूर्णस्ति प्रोक्तं गोधूलिकं शुभम् ॥ २६१ ॥ प्राच्यानां च कालिगानां मुख्यं गोधूलिकं स्मृ-
 तम् ॥ गंधर्वादि विवाहेषु वैश्यो ह्राहेतु योजयेत् ॥ २६२ ॥ विप्रेषु घटिका लाभे दातव्यं -

गो रजोवुधैः ॥ नकीरी गोरज ससप्त परेषु हितयं शुभम् ॥ २६३ ॥ महासेवान्यरित्य-
 ज्य प्रोक्तान् पिसादि कैषुच ॥ कार्येभ्यो रजोवापतावल्यनं शुभायहम् ॥ २६४ ॥ अ-
 यमहवशतद्दानम् ॥ सूर्यात्मसि स्त्रीचविधो स्तथा एहितं सुतो द्वाच्च सुखं गुरोश्च ॥
 धर्मस्मिता तर्क सुताच्च वेष्टमनूयात्समुद्राह विधौ स्वयुक्ता ॥ २६५ ॥ लग्नोद्दिहः
 भगु स्वश्रुः स्वश्रुः ॥ कोमनप्रशशी ॥ भर्ता कांता कलत्रेप्र स्तप्त सभा त्सुखं वरेत्
 ॥ २६६ ॥ सुखं स्वोच्चोदिते क्षेप्यं दुःखं नीचास्तगादिभिः ॥ अथावश्यं के राक्षो खड्गविवहः
 ॥ चंद्रपञ्चांगसं शुद्धो सौम्याय न विवाह मे ॥ राक्षो गोधूलीके लग्ने खड्गोद्दिहः प्र-
 शस्यते ॥ २६७ ॥ अथ हीनजातीनां विवाहे विशेषः ॥ अनुक्ततिथि मासर्षे संकीर्णानां शु-
 भप्रदः ॥ विवाहो धनपुत्रायुः प्रीति सौख्य करो भवेत् ॥ २६८ ॥ अथ भूदादीनां स्त्रि-
 या पुनर्विवाहः ॥ भूदादीनां विवाहर्षे पुनरुद्दहनं स्त्रियः ॥ रात्रौ कुर्यान्नतत्रास्ति ति-
 थि मासाहि दूषणम् ॥ २६९ ॥ सूर्यभादेस ४ नेत्रा २ म्दि ३ म् १ चन्द्रा १ चिरसा ह

गनयः ३ ॥ भू १ रजः ३ संमिता सार गंधर्वीदि विवाह के ॥ २७० ॥ नेष्टाः श्रेष्ठाः
 न्मा देतास्त्रिपदां गदिता बुधैः ॥ २७१ ॥ अथ विवाहं ग कार्यं ॥ कार्यं विवाह का-
 र्यं ग विवाहोदित भोजनैः ॥ दिवसेऽपि विधौ हित्वा त्रिषष्ट नवमं दिनम् ॥ २७२ ॥
 ॥ चित्रा विशाखा शत तारकाश्विनी ज्येष्ठा भरणी शिवभाच्चतुष्टयम् ॥ हित्वा
 प्रशस्तं फलतैलवेदिका प्रदानं कं कंदन मंडनादिकम् ॥ २७३ ॥ मूले न्द्रुद्र
 अवरणार्क पौष्ठा विष्वेष्ट चित्रा नलरेवतीषु ॥ संस्थापनं कं जिक कुंडिका या वारे
 रवे भूमि सुतस्य प्रस्तम् ॥ २७४ ॥ अथ तैल लेपने दिन संख्या ॥ मेघादि एशिजातानां
 कुर्ध्या तैलादि लेपनम् ॥ शैल दिग्वाण दिग्वाणान्सप्तंगेषु प्रोरेखिषु ॥ २७५ ॥
 वाण शैलेषु घर्सेषु क्रमात्कैश्चिदिती रितम् ॥ अथ वेदिका निर्माणम् ॥ हस्तोद्धिताचतु-
 र्हस्तैश्चतुरां समंततः ॥ संभैश्चतुर्भिस्सुप्रलक्ष्णैर्वा न भागे स्वसम्पनः ॥ २७६ ॥
 ईशान्यां स्थापयेत्संभं सिंहदिनितये खौ च्छिवकादि त्रिभे वाद्यैर्नैऋत्या कुंभतस्त्रिभे

संक्षि ॥ वृषाच्चयं तथा मे यो स्तंभ खात स्तथै वहि ॥ २७७ ॥ अथ विवाहानंतरं मंडपो हासनम्
 २०० ॥ मण्डपो द्वाशनं कार्यं समेच शुभभेतिथौ ॥ पश्येत्तु विषमं नैष्ट मुक्ता सप्तमं पंचमौ
 ॥ २७८ ॥ उत्पाता न्सह पात दग्ध तिथिभिर्दुष्टां श्रयोर्गो स्तथा चन्द्रे ज्योशन
 सामथा स्तमयनं तिथ्याः क्षयर्द्धतिथा ॥ गंडांतं सच विष्टि संक्रम दिनं तन्वं प्रायास्ते
 तथा तन्वं श्रेष्ठ विष्टुन याष्टरिपुगान्या पस्य वर्गो स्तथा ॥ २७९ ॥ सन्दु क्रूरत्वगो
 दयोश्च सुदया स्ता सुद्धि चंडा युधान् र्वार्जुं दश योग संहितं या मित्र लता-
 मिधम् ॥ वारणो पग्रह पाप कर्त्तरि तथा तिथ्य क्षयो गोत्थितं दुष्टं योग मथार्द्ध यामकु-
 लिकाद्यान्वारदोषानपि ॥ २८० ॥ क्रूर क्रान्त विमुक्त भंगहृण भयं क्रूर गन्तव्य भंजे
 यो त्यात हतं च केतु हतं संध्यो दिनं भं तथा ॥ तद्दृष्ट्वा ग्रह भिन्न युद्ध गतं सर्वानि मा-
 सं न्यजे दुष्टाहे शुभ कर्म सुग्रह कृतान् लग्नस्य दोषानपि ॥ २८१ ॥ द्विवेदि कुल
 सम्भूत सरूप कृत संग्रहे ॥ शिरो मणौ समाधेया प्रभा पंच दृष्टी शुभा ॥ २८२ ॥ इति

श्री संग्रह शिरो मणौ विवाह कथनं नाम पंचदशी प्रभा १५ ॥ अथ वधू प्रवेश प्रकरणम् ॥ आ-
 रभ्यो द्वाह दिवसा त्वष्टे वायस्य मे दिने ॥ वधू प्रवेश स्संपत्स्ये दशमेऽथ समे दिने ॥ १ ॥ व-
 धू प्रवेशनं कार्यं स्पृच्छमे सप्तमे दिने ॥ नवमे च शुभे वारे सुलग्ने शशि नो वले ॥ २ ॥
 विवाह मारभ्य वधू प्रवेशो युग्मे दिने षोडश वासरान्तः ॥ रुद्धन्ततोऽद्वेऽयुजि पंच
 मातं पुनः पुरस्तान्नियमो नवास्ति ॥ ३ ॥ अत्रण हितये मूलेऽनुराधा रोहिणी मृगे
 ॥ हस्त त्रये मघा पुष्ये ज्येष्ठे रेवती द्वये ॥ ४ ॥ प्रवेशो शुभं दो वध्वाः सोमे शुक्ले गुरो
 शनौ ॥ मध्यो बुधे कुजा कौर्त्तुने खो रिक्ता तिथि स्तथा ॥ ५ ॥ विवाहा त्रयमे पौषे
 ज्ञाषाढे चाधि मासके ॥ न सा भर्तृ महे तिष्ठे चैत्रे तात गृहेऽपि च ॥ ६ ॥ ज्येष्ठे पति
 ज्येष्ठ मघा धिके पतिं हन्यादिमे भर्तृ गृहे वधूः शुक्लौ ॥ श्वश्रुं सहस्ये श्वसुरं क्षये-
 तनुं तातं मधौ तात महे विवाहतः ॥ ७ ॥ दूति वधू प्रवेशान्तरम् ॥ अथ द्विरागमनम् ॥ विवाहा
 द्विषमे बर्षे कुंभे मेषालिगे रवौ ॥ वलिन्यर्के विधौ जीवे शुभा हे चाश्विनी मृगे ॥ ८

रेवती रोहिणी पुष्ये त्र्युतरे श्रवणा त्रये ॥ हस्त त्रये पुनर्वसु स्तथा मूलानुराधयोः ॥ ८ ॥
 कन्या मीन तुले युगमदृषे प्रोक्तं वलान्विते ॥ लग्ने पक्ष दलाक्षीणां हिरागमन मि-
 ख्यते ॥ १० ॥ सन्ध्यां वदक्षिणे शुक्रे नो गच्छेत्तु कदाचन ॥ गर्भिणी तु विगर्भा स्यान्भवो
 दा वंध्यता मियात् ॥ ११ ॥ बालकश्च विपद्येत विमोहादपि चेद्व्रजेत् ॥ भोगार्कि व
 जिर्जितौ चारा वृक्षा पक्षी च निर्दिते ॥ १२ ॥ ह्यदश्यमा सदा वज्या हिरागमन कर्म
 णि ॥ दीपोत्सवे दोषा पवादः ॥ अस्तं गते गुरो शुक्रे सिंहस्थे वा दृह स्पते ॥ दीपोत्सव दिने चै
 व कन्या भर्तृ गृहं विशेत् ॥ १३ ॥ स्व भवन पुर प्रवेशे देशानां विभ्रमे तथो द्वाहे ॥ नूत-
 न वध्वा गमने प्रति शुक्रं विचारणं नास्ति ॥ १४ ॥ एक ग्रामे पुरे वापि दुर्भिक्षे राज वि-
 क्षेपे ॥ विवाहे तीर्थ यात्रायां प्रति शुक्रं न द्रव्यति ॥ १५ ॥ पित्रा गारे कुच कुशुमयो
 संभवो वा यदि स्यात् पतुः शुद्धिर्न भवति रवेः सम्मुखो वायु शुक्रः ॥ शुद्धे लग्ने
 गुणवती तिथौ चन्द्र तारा विशुद्धौ स्त्रीयां यात्रा भवति सफला सेवितुं स्वामि सन् ॥

॥ १६ ॥ कश्यपेषु वशिष्ठेषु भगवत्र्यागारसेषु च ॥ भारद्वाजेषु वत्सेषु प्रति शुक्रं न
 दूष्यति ॥ १७ ॥ विवाहे गुरु शुद्धिश्च भृगु शुद्धिर्द्विगमः ॥ त्रिगमे राहु शुद्धिश्च च-
 न्द्र शुद्धिश्चतुर्गमः ॥ १८ ॥ आद्यर्के भ्रमते राहुः पूर्वा श्नादिक् चतुष्टये ॥ सराहुर्द-
 क्षिणो त्याज्य स्तृतीय गमने स्त्रियः ॥ १९ ॥ गमोक्तित्थ्यादिव कारयेद्बुधो वध्वा
 तृतीयं पतिवैष्मनी गमः ॥ तत्रालितस्त्रिभिः संस्थिते रवौ प्रागादि राहुर्न शु-
 भोग्रदक्षे ॥ २० ॥ गेहात्पुनश्चान्यग्रहे पुरे वा देशे तृतीये च वधू प्रवेशे ॥ युद्धेऽ-
 लिंगेहास्त्रिभगेन सूर्ये प्रागादि राहुर्न शुभोग्रदक्षे ॥ २१ ॥ मार्गादि के बुधत्रियुमा
 स्तु पूर्वाद्याभ्यां तथा फाल्गुणतः प्रयाति ॥ ज्येष्ठा त्वती चीन्दिश मुत्तरस्या भाद्रादि
 केषु त्रिषु याति राहुः ॥ २२ ॥ सौरेन मासेन विचिंत्य मेतत् मार्गोद्यथा वृश्चिकत-
 स्तथैव ॥ त्रिभिस्त्रिभी राशिभिरिन्द्र दिक् तौ ककुप्सु राहु प्रचति सख्यि हेति ॥ २३ ॥
 ॥ मेषादि राशीषु चतुर्षु गते पयं रोभ्या वर्त्य पूर्व ककुभः क्रमतः प्रयाति ॥ राहुः

ककुप्सु च तस्यैवपि वर्जनीयो ह्यंगेषु कर्मसु ससन्मुख दक्षिणस्थः ॥ २४ ॥
 येन राहो वैधव्यं दक्षिणे सुखदो भवेत् ॥ पृष्ठे पुत्रवती नारी वामे दो भोग्यवर्द्धि
 नी ॥ २५ ॥ छागे नर्क्ष १ शरं ५ क ८ राशि यु गते पूर्व भृगो ह्यं १० गनास्थे २१ ई
 याम्ये वरुणा लये घट तुलायुग्म हर्ष ११ ७ ३ संस्थेऽसुरे ॥ सौम्येऽन्नान्य च कर्क
 शे ८ १२ १ ४ धव गृहे वध्वा स्तृतीये गमे वामः पृष्ठ गतः शुभो मुनिवैर्भूमासिकः
 कीर्तितः ॥ २६ ॥ आदित्य हस्तेऽन्य मृगाश्वि मैत्रे तथा श्र विद्या स्वपि वात पित्रे
 ॥ वध्वा स्तृतीये गमने प्रशस्तं स्याद्यो गिनी शूल तमे विशुद्धौ ॥ २७ ॥ न सन्मुख
 स्थे न च दक्षिण स्थे यात्रा तृतीया पति साधनेष्टा ॥ वध्वा स्तृतीये गमने स्व भर्तुर्ग-
 हे सुवीरसु तिथौ प्रशस्तम् ॥ २८ ॥ वत्सोऽयं वाम भागे गुर्दक्षिणे पुरुषस्य च ॥
 उभयोः पृष्ठ देशे च शोभनं यामले मतम् ॥ २९ ॥ अथ विशेषः ॥ त्रिमासं मासि
 कं चैव त्रिपक्षं हि सुहृत्तकम् ॥ चतुर्विधं गतिं राहोर्म्मूर्त्नीनां चाभि भाषितम् ॥

॥ ३० ॥ गृह्णां रमे त्रिमासं च वधूयात्रा सुमासिकम् ॥ गृह प्रवेशे त्रिपक्षं युद्ध-
कालेऽर्द्धयामिकम् ॥ ३१ ॥ द्विवेदिकुलसंभूत सरयूकृतसंग्रहे ॥ शिरोमणौ
समाधेया प्रभेयं षोडशी शुभा ॥ ३२ ॥ इति संग्रहशिरोमणौ वधूप्रवेशद्वि-
रागमनादि कथनं नाम षोडशी प्रभा १६ ॥ अथान्याधानम् ॥ सौम्यायने विष्ण-
वायां कृत्तिका रोहिणी मृग ॥ अश्लेषा रेवती ज्येष्ठा पुष्येऽग्न्या धानमिष्यते ॥ १ ॥
कुजेऽर्केऽङ्गे गुरोः शुक्रेनो नीचेऽस्त्रं गतेऽग्निमे ॥ नो ऋक्तायां तिथौ कर्के लग्नेने-
व मृगा त्वये ॥ २ ॥ अग्न्याधानं प्रकुर्वीत नेन्दोर्लग्न गतेऽपि च ॥ त्रिकोणोपचये
केन्द्रे सूर्य्य जीव कुजेन्दुयु ॥ ३ ॥ शेषे चोपचये शुद्धे रंघ्रेऽग्न्या धानमुत्तमम् ॥ लग्ने
जीवे धनुर्गेवाधूने १ ख १० वाजिगे कुजे ॥ ४ ॥ चन्द्रे वा त्रियङ्गायस्थे सूर्य्ये वा दीक्षि-
तो भवेत् ॥ यस्य चा धान लग्नस्थे चंद्रे वा भृगुनंदने ॥ उपैति तस्य जातोऽग्निनिर्वा-
णं स ततं कुले ॥ ५ ॥ द्विवेदिकुलसंभूत सरयूकृत संग्रहे ॥ शिरोमणौ समाधेया प्र-

भा सप्तदशी शुभा ॥ ६ ॥ इति श्री संग्रह शिरो मणा वग्न्या धान कथनं नाम स-
 प्तदशी प्रभा १७ ॥ अथ राजाभिषेक प्रकरणम् ॥ उदितेऽङ्गो गुरो शुक्ले विचित्रे चोन्नरायणो
 ॥ जन्मे शो वा स्वर्के गे शो रवौ भौमे वलान्विते ॥ १ ॥ रोहिणी हितये पुष्ये ज्येष्ठा
 चो न्यूनरे तथा ॥ रेवती युगले हस्ते चित्रायां अवर्गोऽपि च ॥ २ ॥ तिथौ चोरे शुभे
 ऽर्क्षेऽपि कुख्याद्वाजाभिषेचनम् ॥ स्थिरे चोपये लग्ने जन्म भान्मस्तको दये ॥
 ३ ॥ शुभे युक्ते स्थिते वापि पाप दृग्योगवर्जिते ॥ धन केन्द्र त्रिकोणाख्य रहितैः
 पाप खेचरैः ॥ ४ ॥ सोम्यै रषष्टगै र्सर्वैर्व्यय मृत्यु विवर्जितैः ॥ केन्द्र त्रिकोणा
 गेऽसौम्यै रसौम्यैः षट् त्रिलाभगैः ॥ ५ ॥ सुहृत्स्वर्धोच्चगैः खेटैः नीचाराति
 भवर्जितैः ॥ राजयोगो चिते लग्ने कुर्याद्वाज्येऽभिषेचनम् ॥ ६ ॥ पापे स्तनौ
 रुक् निधने मृतिः सुते पुत्रार्ति रर्थ व्यय गै र्द रिद्रता ॥ स्यात्स्वेऽलसो भ्रष्ट पदेषु
 नाम्बुगैः सर्वे शुभं केन्द्र गते प्रशुभ ग्रहैः ॥ ७ ॥ गुरु र्लग्न कोणो कुजो रौ सितः

रेव स राजा सदा मोदते राजलक्ष्म्या ॥ तृतीयाय गौ भो री सूर्यो रव वंचोर्गुरुश्चेद्दूरि-
 त्री स्थिरा स्यान्नृपस्य ॥ अथ युवराज्याभियेकः ॥ युवराज्याभियेकस्या दभिये को कर्मा
 दिषु ॥ अथ युत्राभावेऽन्यस्याभियेचनम् ॥ स्वच्छाति राज्ञस्तत्स्थाने पुत्राभावे कुलोद्भवम्
 ॥ नोचिंत्यास्तिथि वाराद्यास्तत्कालमभियेचने ॥ ४ ॥ राजचिन्हधारणम् ॥ चामरं
 छत्रदोलादिपीठसिंहासनादिकम् ॥ यदाभियेकके सर्वविदध्याच्छोभनेरुनि
 ॥ १० ॥ द्विवेदि कुलसम्भूत सरयूकृत संपदे ॥ शिरोमणौ समाधेया प्रभाद्यष्टा-
 दशी शुभा ॥ ११ ॥ इति श्रीसंग्रहशिरोमणौ राज्याभियेककथनं नामाष्टा-
 दशी प्रभा १८ ॥ अथ यात्राप्रकरणम् ॥ विद्वत्तजन्मनो राज्ञां ज्ञात्वा शुभफलोदयम्
 ॥ योज्या यात्रा शुभे प्रशस्ता प्रश्नादज्ञातजन्मनाम् ॥ १ ॥ अथ प्रश्नलग्नाद्यात्राया
 प्रशुभाशुभफलम् ॥ जनुयो लग्नराशी वालग्नैः स्ते वातदीश्वरैः ॥ ताभ्यां चोपच-
 यंलग्नं तदा राज्ञां जयो ध्रुवम् ॥ २ ॥ जन्मतोलग्नभे प्रश्नो स्तूर्यैः स्ते वातयोः प-

तिः ॥ ताभ्यामुपचयं भवायातुस्स्याद्वैरि संक्षयः ॥ ३ ॥ जयो लगने ऽथ सद्वर्गे भवे
 च्छीर्षोदये ऽपि वा ॥ शुभैर्युक्ते क्षिते वापि शुभायात्रा चरोदये ॥ ४ ॥ स्थिरोदये
 गमो नस्याच्छुभैर्दृष्टेयुते शुभे ॥ द्विस्वभावोदये पापैर्युक्ते वाथ निरीक्षिते ॥ ५ ॥
 प्रस्थितो ऽपि निर्वर्त्तत निज्जितो ऽरिजनेः पुनः ॥ रस्ये भूमि तले दृष्टे शुभे मांगल्य
 वस्तुनि ॥ ६ ॥ अत्यादरे ऽपि चेत्प्रश्ने जयो लाभो ऽपि जायिनाम् ॥ भृगो लगने बु
 धे तुल्ये सहोत्थे ऽर्क्षे सुते गुरो ॥ ७ ॥ लाभगौरयैः शत्रून् जित्वा भ्येति नृपो गृहम्
 । लगने भौमे यवा मन्दे सुते जीवे ऽथवा रवौ ॥ ८ ॥ लाभे कर्म्मारी वा चन्द्रे शुक्रे
 ऽपि विजये भ्रवम् ॥ लगने भौमे न्युयुक्ते वा दिने शतनुजे क्षिते ॥ ९ ॥ चंद्रे वानि
 धने ऽस्तस्थे भास्करे लगनवर्त्तिनि ॥ पापैर्वापून् लगनाष्ट हि वुको पगते र्हिः ॥
 १० ॥ एभिस्त्रिभिश्च दुर्योगैः प्रष्टुर्भंगो न संशयः ॥ कोणे भौमा दुधे ज्या किंजु
 का वेबु च तुर्ध्वे पि ॥ ११ ॥ एकश्चेद्रसनं न स्यात्सूर्यो द्वा कोणगे विधौ ॥ नयेद्दु

स्वदिशं सोऽत्रयः खेतो वलवौ स्तयोः ॥ १२ ॥ प्रश्ने गम्य दिगी शात्वेटः पंचमंगो
 यः ॥ वी भूया हूल युक्तं स्वा माशो नयतेऽसौ ॥ १३ ॥ अथ संक्रांति यात्रा ॥ मेयसिं
 ह धनुः संस्थे यात्रा शस्तां शुमालिनि ॥ कुंभ न क्रोगना युग्म राशि संस्थे तु मध्य-
 मा ॥ १४ ॥ कर्कालिमीनगेऽर्के तु यात्रा दीर्घतमा मता ॥ विशेषोऽपि ॥ यात्रा ज-
 सिंह तुरगो पगते वरिखा मध्या श्ने श्वर बुधो शन सां रद्वेषु ॥ भानौ कुलीर द्वषट्
 श्विकगेऽतिदीर्घा शस्तश्च देवल मतेऽव्य निष्टु गोऽर्कः ॥ १५ ॥ अर्द्धयामा वशे-
 षा या रात्रे र्याम प्रमारातः ॥ अष्टास्वपि क्रमादिशु चमरां म्भास्वतः स्मृतम् ॥
 १६ ॥ अङ्गारिणी दिग् विणा विमुक्तायस्यो रवि स्तिरुति सा प्रदीप्ता ॥ प्रभूमिता या स्व-
 तियां दिने प्राः शेषाश्च शान्ताश्च दिशो भवंति ॥ १७ ॥ दग्धादिगौ शीज्वलिता दि-
 गेन्दी धूमा न्विता वानल दिक्च भाते ॥ इत्येव मेवं प्रहाराष्ट केन भुंक्ते दिशं ना-
 मिहतिग्म रस्मिः ॥ १८ ॥ लग्नस्ये चरुणा शंहि वुक स्थे दक्षिणां रवौ यायात्-

सप्तमगेपूर्वाशमेवूरुगसेस्थिते सौम्याम् ॥ १८ ॥ अथ तारा तिथ्यादिष्टुद्धिः ॥ ता-
 रात्रिपंचसप्ताद्या अरुक्ता मा पूरिमाष्टमी ॥ शुक्लाद्या द्वादशी षष्ठीहित्वा चंद्रव-
 ले गमः ॥ २० ॥ एथक् तिथिफलम् ॥ कृत्वा च प्रति पञ्चैका नो शुक्ला गमना दिव्यु ॥
 द्वितीया कार्यसिद्धौ स्या तृतीया क्षेम संपदे ॥ २१ ॥ चतुर्थी लेशदा देया लाभ
 दा पंचमी तथा ॥ व्याध्यति दा विनी षष्ठी सप्तमी भक्ष्य भोज्यदा ॥ २२ ॥ रोगदा
 चाष्टमी ज्ञेया नवमी मृत्युदा सदा ॥ दशमी लाभदा नित्यं हेम देका दशी स्मृता
 ॥ २३ ॥ प्राण हृद्वा दशी प्रोक्ता सर्व सिद्धा त्रयोदशी ॥ शुक्ला चतुर्दशी नेष्टा कलपक्षे
 विशेषतः ॥ २४ ॥ पूर्वसिमा मध्यमा प्रोक्ता त्याज्यो दर्शस्तु सर्वदा ॥ तिथीनां फल
 मेतद्विचिचार्यं मन्ये बुधैः ॥ २५ ॥ अथ पुनर्भाराः ॥ सत्वे चरे वामरे चोपचयस्थस्या
 पिवासे ॥ यात्रा श्रेष्ठा बुधे मध्या लोके शगले तु न कचित् ॥ २६ ॥ रवौ सूर्यो दये याया
 दुषकाले शनौ नरः ॥ भौमे भुक्ता सदान्यत्र वारे कैश्चिदितीरितम् ॥ २७ ॥ अथो-

संस्थितममध्यमाधमनक्षत्राणि ॥ धनिष्ठा अवर्णो हस्तोऽनुराधारेवती हयम् ॥ सुगः पुनर्वसुः
 पुष्यः श्रेष्ठान्येतानि भानि च ॥ २८ ॥ मूलं पूर्वात्रयं ज्येष्ठा रोहिणी शततारका ॥ उ
 त्तराणां त्रयो यानि मध्यान्येतानि भानि च ॥ २९ ॥ चित्रा त्रयं मघा श्लेषा कृत्तिका द्रु
 मरस्यपि ॥ वज्र्या न्येतानि धिलानि यात्रायां जन्मभं तथा ॥ ३० ॥ अधवश्य केनक्षत्री
 णां त्याज्यघटिकाः ॥ पूर्वा सुषोढ शैवाद्या कृत्तिका श्वेक विंशतिः ॥ मघा श्वेका दश त्याज्या
 भराणां सप्त नाहिकाः ॥ ३१ ॥ स्वात्य श्लेषा विशाखा सुज्येष्ठा याश्च चतुर्दश ॥ याया श्ल-
 ग्न वले शेष नाडी स्वावश्य के सति ॥ ३२ ॥ मतांशम् ॥ कृत्तिकायां मघा स्वात्मो रैकेष्ट
 र्च मूलं जगुः ॥ उन्नराईन्तु चित्राया भस्मय श्लेषयो रपि ॥ ३३ ॥ सर्व स्वाती मघा त्या-
 ज्यो सन सो मत मीढृष्टम् ॥ ३४ ॥ अथ नक्षत्रविशेषे विजय यात्रा ॥ संप्रस्था या नुराधायां
 स्थित्वा ज्येष्ठाभिधेततः ॥ मूले गच्छेन्मही पालो यदि स्याच्च जयो भवम् ॥ ३ ॥ हस्ते
 प्रस्था य चा स्थित्वा तत्रैव स्वाति चित्रयोः ॥ विशाखायां वज्रन्भूयो विजयं लभते भवम् ॥ २११

॥ ३६ ॥ प्रस्थापय मृग शीर्षे वास्थित्वाद्गर्जायां ततो व्रजेत् ॥ पुनर्वसो महीपालो लभते
 च जय अग्रयम् ॥ रेवत्याम्युष्यमेवापि धनिष्ठायां महीश्वरः ॥ उषित्वा स्वीय शिदि-
 रे शनौ गच्छन् जय त्वरीन् ॥ ३८ ॥ अथ दिक्फलम् ॥ दिग्बलपूर्वदिग्भागे ज्येष्ठायां श-
 नि सोमयोः ॥ पूर्वं भाद्रपदे याभ्यां तथैव गुरुवासरे ॥ ३९ ॥ रेवौ शुक्रे च रोहिण्यां
 पश्चिमायां त्वजे बुधः ॥ उदीच्या मुत्तरा फाल्गुणाय भिधे मंगले बुधे ॥ ४० ॥ अथ विदि-
 क् फलम् ॥ आग्नेय्यां च गुरौ चन्द्रे नैऋत्यां रवि शुक्रयोः ॥ दृशान्यां चंद्र जे वायौ मंग-
 ले गमने त्यजेत् ॥ ४१ ॥ अथ दिक्फलपरिहारः ॥ सूर्य्ये वारे घृतं प्रास्य सोम वारे ययस्त-
 था ॥ गुड मंगारके वारे बुध वारे तिलान्यपि ॥ ४२ ॥ गुरु वारे दधि प्रास्य शुक्रवा-
 रे यवानपि ॥ माषान्मुक्ता शने वारे गच्छन् हलेन दोष भाक् ॥ ४३ ॥ अथापरः ॥ तो-
 वूलं चंदनं मृच्च पुष्यं दधि घृतं तिलाः ॥ वारश्चल द्दराण्यर्क्षात्स्मरणादपि वानि शि-
 ॥ ४४ ॥ अथ समय विशेषे व्याज्यानि मानि ॥ पूर्वोक्ते रोहिणी धिसे विप्रया कर्त्तिकोत्तराः

॥ मध्यान्ह ससये ज्येष्ठा श्लेष्माद्रौ मूल भन्तथा ॥ ४५ ॥ अपराह्णे परित्याज्या गमने
 चाश्विनी सदा ॥ चित्रान्यमनुराधा च यामिन्याः प्रथमेश के ॥ ४६ ॥ मध्येऽशके
 त्यजेत्पूर्वा त्रितयं भरणी मघा ॥ ग्रान्ते पुनर्वसु स्वानी धनिष्ठा शततारका ॥ ४७ ॥
 अथ सर्वकाले श्रेष्ठ नक्षत्राणि ॥ अश्वी पुष्यो मृगो हस्त श्लेष्मा याचा सुसर्वदा ॥ ४८ ॥ अथ
 युद्धयात्रायां विशेषः ॥ राहु भुक्ता निजरक्षाणि जीव पक्ष स्त्रयो दश ॥ मृत पक्षस्तु भोरया
 नि कर्त्तरी तदधिष्ठितम् ॥ ४९ ॥ ततः पंचदशे ग्रस्तं चिंत्यं युद्धे गमादियु ॥ जीव-
 पक्षः शुभो द्वेयो मृत पक्ष स्त्वशोभनः ॥ ५० ॥ मृत पक्षाच्छुभं ग्रस्तं गस्तभात्क-
 र्त्तरी शुभा ॥ मृत पक्षे सहस्रां शौ जीव पक्षे विधौ स्थिते ॥ ५१ ॥ यात्रायां विजय
 एतत्र विपरीते पराजयः ॥ उभौ चेज्जीव पक्षस्यौ याचातत्रापि शोभना ॥ ५२ ॥
 चेदुभौ मृत्यु पक्षस्यौ रविन्दूतत्र कष्टदा ॥ याथिनो जय दश्चंद्रो जीव पक्षे व्यव-
 स्थितः ॥ ५३ ॥ भानु मान् जीव पक्षस्य स्थस्यथिनो विजया वहः ॥ अथ अकुल कुल कुलीकु-

ल गणः ॥ आदौ अकुलम् ॥ धनिष्ठा भरणी स्वाती हस्तो ज्येष्ठा पुनर्वसुः ॥ रोहिणी शु-
 क्रं चान्ता नुराधा विषमा तिथिः ॥ ५४ ॥ सूर्येन्दु गुरु मंदारव्यवारा श्रैव गणोऽ-
 कुलः ॥ अत्र संप्रस्थितो राजा शत्रून् जयति संगरे ॥ ५५ ॥ अथ कुल गणः ॥ पूर्वाभि-
 नी मघा पुष्यः कृत्तिका श्रवणे मृगः ॥ चित्रा ज्येष्ठा विशाखा च कुज शुक्रौ चतुर्द-
 शी ॥ ५६ ॥ अष्टार्काश्चि मितस्ति व्यो गणोऽयं कुलसंज्ञकः ॥ सप्तमं या यिनो भ-
 गस्त्यायिनीऽत्र जयो भवेत् ॥ ५७ ॥ अथ कुलाकुल गणः ॥ अभिजिन्मूल माङ्गि च श-
 तमं बुध वासरः ॥ द्वितीया दशमी षष्ठी कुलाकुल गणा स्त्वयम् ॥ ५८ ॥ राक्षसाश्च
 स्थितस्यात्र सन्धि भवति वैरिणा ॥ अथ नामादि वर्ण चरण नै सगिको वर्ण स्वरः ॥ कछडाधम
 वानां स्यादकारो वर्त्तजः स्वरः ॥ खजद्वनमृसानानु स्वरकार उच्यते ॥ ५९ ॥ म-
 भूता पयषा वर्ण उकार स्वर भाजिनः ॥ घट था फरश चर्णा एकार स्वर सन्तकाः ॥
 ६० ॥ चठदा वल्लहा श्रैवा मोकारः कथित स्वरः ॥ नाभियश्चादि मो वर्ण स्वर इष्टाब्द २१४

राजस्वरः ॥ ६१ ॥ अथतिथिस्वरः ॥ प्रकारादिस्वरः पंचनंदाद्यास्तिथयः क्रमात् ॥
 निजस्वरतिथेर्ज्ञेयावालप्रभृतयस्वरः ॥ ६२ ॥ आद्योवालः कुमारोऽन्योयुवाचरु-
 स्तथासुतः ॥ दीर्घस्त्राभकरस्त्वाद्यः कुमारस्त्वर्द्धलाभदः ॥ ६३ ॥ सर्वोसिद्धियुवाकु-
 र्याद्विद्वोमध्योऽधमोऽन्तिमः ॥ अथप्रथिराहुचक्रम् ॥ विशाखापुष्यमश्लेषः नुराधा-
 ष्विषाताभिधम् ॥ धनिष्ठेनानिधर्मेस्यश्रक्नेऽस्मिन्यथिराहुके ॥ ६४ ॥ भरणी
 अवणोज्येष्ठा मघा स्वाती पुनर्वसू ॥ पूर्वभाद्रपदैतानिभान्यर्थे गदिता निच ॥ ६५ ॥
 चित्रार्द्रा कृत्तिका मूलं पूर्वा फाल्गुणि काभिजीत् ॥ तथाभाद्रोत्तरेतानिकामेषिषा-
 निसप्तच ॥ ६६ ॥ उत्तरा फाल्गुणी हस्तो रोहिणी रेवती मृगः ॥ पूर्वाषाढा हयमोक्षे
 भान्येतानि बुधा जगुः ॥ ६७ ॥ धर्मर्क्ष संस्थिते सूर्ये चंद्रो मोक्षार्थ गच्छुगः ॥
 सूर्ये र्धे भास्करे चंद्रः प्रशस्तो धर्म मोक्षगः ॥ ६८ ॥ सूर्ये काम र्क्षिगे प्रेते मो-
 क्षे धर्मार्थ गच्छुगः ॥ मोक्षधिस स्थिते सूर्ये चंद्रमा धर्म गच्छुगः ॥ ६९ ॥

अ	पुव्य	स्ते	वि	ऽनु	ध	श	धर्मी
भ	पु	म	स्वा	जे	अ	र	अर्थ
क	आ	र	चि	र	आ	उ	काम
रो	र	उ	ह	र	उ	रे	मोक्ष

अथान्यत्र शुभो द्वयो यात्रायां शुभमी
प्सुभिः ॥ अथ गोरक्षक मतेन तिथिचक्रम् फल
त्र ॥ मासे शुक्लादिके चोवे तिथिः प्रतिप
दादितः ॥ द्वितीयाद्यास्तु माघे म्यु स्तु
तीयाद्यास्तु फाल्गुने ॥ ७० ॥ एवं चान्ये

सु मासेषु तिथ्यो द्वादश सञ्चुकाः ॥ लेख्याश्च केत्रयो दश्या सविहार्यति
थि त्रयम् ॥ ७१ ॥ तृतीयादित्रये तत्र त्रयोदश्यादिके फलम् ॥ यानि प्राच्या
दिकाद्या सुवक्ष्ये द्वादशधा क्रमात् ॥ ७२ ॥ सौरव्यं मृत्यं धनार्तिश्च लाभोला
भोभयं धनम् ॥ कथं सौरव्यं कलिर्मृत्युः मृत्यं प्राच्यां फलं क्रमात् ॥ ७३ ॥
क्लेशो नैश्वं व्यथा सौरव्यं प्रव्याप्तिर्लभपीडने ॥ सौरव्यं लाभः कष्ट सिद्धिः लो
भः सौरव्यन्तु दक्षिणे ॥ ७४ ॥ भयं नैश्वं प्रियाप्तिश्च भयं द्रव्यं मृतिर्दनम् ॥

संज्ञा
२२७

को	मा	फा	जे	वे	जे	जा	आ	मा	आश्वि	का	मार्ग	पूर्व	दक्षिणे	पश्चिमे	उत्तरे
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	सौरव्य	क्षेत्र	भीति	अर्थगम
२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१	मृत्यु	नेत्र	नेत्र	भिन्नता
३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१	२	इत्यल्ले	कुल	वृष्टिभिः	अर्थः
४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१	२	३	लाभः	सौरव्य	मंगलम्	वित्तलाभः
५	६	७	८	९	१०	११	१२	१	२	३	४	लाभ	द्रव्यानि	धनम्	सौरव्यम्
६	७	८	९	१०	११	१२	१	२	३	४	५	भीति	लाभः	मृत्युः	अर्थगमम्
७	८	९	१०	११	१२	१	२	३	४	५	६	लाभ	कष्ट	द्रव्यलाभः	सुखम्
८	९	१०	११	१२	१	२	३	४	५	६	७	कष्टम्	सौरव्य	क्षेत्रलाभः	सुखम्
९	१०	११	१२	१	२	३	४	५	६	७	८	सौरव्य	लाभः	कार्यसिद्धिः	कष्टम्
१०	११	१२	१	२	३	४	५	६	७	८	९	क्षेत्र	काष्टातसिद्धिः	अर्थः	धनम्
११	१२	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	मृत्यु	लाभ	द्रव्यलाभः	प्रत्यम्
१२	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	मृत्यु	सौरव्य	मृत्युः	अनन्यत कष्टम्

क्षेत्रलाभो र्थसिद्धिस्त्वं लाभो मृत्युश्च पश्चिमे ॥ ७५ ॥ धनं भिन्नं धनं लाभः

सौख्यं लाभस्सुखं सुखम् ॥ कष्टं द्रव्यत्वं शून्यत्वं कष्टं मुत्तरं दिक् फलम् ॥ ७६ ॥
 अथ सर्वक योगफलम् ॥ तिथिनक्षत्रवारिकं सप्ताष्टाग्नि विभाजितम् ॥ आदि
 शून्येऽतिपीडा स्यान्मध्य शून्ये भयं तथा ॥ ७७ ॥ शून्येत्ये वपुषो रोगो मृत्यु-
 शून्यत्रये भ्रवम् ॥ जब प्रत्वायी गयस्सौख्यं श्रेषे च स्थान कत्रये ॥ ७८ ॥ चिं-
 त्यसे तद्विद्यात्रादौ सुक्ताद्यास्तिथयोऽत्रतु ॥ अथाहल भूमौ त्याज्यौ ॥ यात्रायंत्रह-
 ल प्रवाह समरे चौर्ये च संशोधनया कृपाराम तडाग बंधन विधौ पापद्विदुर्गगि-
 हे ॥ अन्ये भोक्तरसाधिरोहण विधौ त्याज्यं सदैवाहलं यत्तान्त्रात्रशुभेषु मंगल
 विधौ दोषो न तस्य क्वचित् ॥ ७९ ॥ रवि मात्साभिचान्द्रे सप्तभिर्होऽदि ७ शेष
 के ॥ अहलोऽथ त्रि र्षट् ६ श्रेषे अभौ नेष्टो गमे त्विभौ ॥ ८० ॥ अथ प्रणालो हेतु
 योगः ॥ चंद्रं सूर्यं भाषुक्तं पक्षादि तिथि वासरेः ॥ नवाप्तं सप्त श्रेषे तु हेतुवस्था
 च्छुभोगसे ॥ ८१ ॥ अथ चवाहाव्यः शुभयोगः ॥ सूर्य भाद्राण्ये चांद्रं त्रिगुणं तिथि

संयुतम् ॥ सप्तभिस्तु हरेद्भागं त्रिशेषं स्याद्दुवाडकम् ॥ ८२ ॥ गमेशुभं सदा
 द्वौमेघबाहुं हरेत्वात्सदा ॥ अथ तेलकम् ॥ सूर्य्य भाद्रपदे चोद्रे तिथि वारच मि-
 त्तितम् ॥ सप्तभिस्तु हरेद्भागं पञ्चशेषेतु तेलकम् ॥ ८३ ॥ अथ गोरवम् ॥ सूर्य्य
 भाद्रपदे चोद्रे तिथि वारच मिश्रितम् ॥ अर्कसंख्ये हरेद्भागं नवशेषेतु गोर-
 वम् ॥ ८४ ॥ प्रवेशे गोरवं दद्यान्निर्गमे हरेत्वनया ॥ तस्करे तेलकं दद्याद्दुवाड
 सर्वकर्मसु ॥ ८५ ॥ अथ मेषादीनां घातचंद्रः चंद्रघातो लाघवत्वेन ॥ मेषकन्या घटहरी
 नक्रपुगमथनुर्दृषाः ॥ मीनसिंहधनुः कुंभा घातचन्द्रो भजादितः ॥ ८६ ॥ युद्धे
 चैव विवादे च कुमारी पूजने तथा ॥ राजसेवावाहनादौ घातचंद्रं विवर्जयेत् ॥
 ८७ ॥ तीर्थयात्रा विवाहान्न प्राशनोपनयादियु ॥ मांगल्यं सर्वकार्येषु घात
 चन्द्रं न चिंतयेत् ॥ ८८ ॥ जन्मस्थो मेष राशे स्याद्दुषभस्य तु पंचमः ॥ नचमो
 मिथुनस्येन्द्रः द्वितीयः कर्कटस्य च ॥ ८९ ॥ बधस्तु सिंह राशे च कन्याया दश

मस्मृतः ॥ तृतीयस्तुतुलांशे वृश्चिकस्य च सप्तमः ॥ ६० ॥ चतुर्थोधन्विनो
 द्वयो मकरस्याष्टमस्तथा ॥ कुंभस्यैकादशः प्रोक्तो मीनस्य द्वादशः स्मृतः ॥
 ६१ ॥ घातचंद्रादमेवज्यायात्रायां राजदशने ॥ विवादे बाहना रोहे युद्धे भे-
 यज्य सेवने ॥ ६२ ॥ विवाहादिश्रुभेऽन्यत्र नैते चिंत्या मनीषिभिः ॥ अथमेषा-
 दीनां घातक्षीणि ॥ मेषमद्यावृषे दस्तो मिथुने स्वाति रुच्यते ॥ कर्केटचानुराधाख्यं
 सिंहं मूलं प्रकीर्तितम् ॥ ६३ ॥ कन्यायां अवर्णो दोयस्तुलायां शततारकाः ॥ वृ-
 श्चिके रेवती धिलं भरणी धनुषि स्मृता ॥ ६४ ॥ मकरे रोहिणी कुंभे चार्द्रांशे-
 षा तु मीनगे ॥ एतानि घातधिलानि जन्म राशे र्न्तरस्य च ॥ ६५ ॥ अथ घातवाराः ॥
 मेषे रविकुधः कर्के मिथुने चन्द्र एव च ॥ कन्या वृषभसिंहेषु शनिः स्यान्मकरे कु-
 जः ॥ ६६ ॥ धनुर्वृश्चिकमीनेषु श्रुक्तोऽथ तुलकुंभयोः ॥ जीवश्चेज्जन्म राशौ
 च घातवारा बुधे स्मृताः ॥ ६७ ॥ अथ घाततिथयः ॥ मेषवृश्चिकयोर्नन्दा भद्रा

मिथुन कर्कयोः ॥ जया सिंह धनुः कुंभे रिक्ता च तुल कुंभयोः ॥ १८८ ॥ कन्या वृषभ-
 मीनेषु पूर्णा घात तिथि स्मृता ॥ अथ घात तिथीना त्याज्य घटिकाः ॥ कार्थ्येऽत्या वश्यके
 नाडी षट् घात तिथौ बुधैः ॥ आदिंशं परि त्यज्य नो निंछा शेष नाडिकाः ॥ १८९
 ॥ अथ घात लग्नानि ॥ मेष गो कर्कट तौलि नक्र मीनां गनालयः ॥ धनि कुंभौ युग्म
 सिंहौ घात लग्नानि मेष भात ॥ १९० ॥ अथा वश्यके घात बंद् नसत्र याद त्याज्यः ॥ मे-
 षे तु कृत्तिका द्यौः द्विद्वये चित्रा द्वितीयकः ॥ युग्मे शते तृतीयेऽध्रि र्मघाया र्षाणि
 कर्कटे ॥ १९१ ॥ धनिष्ठा द्यास्तथा सिंहे रश्मि यश्चाद्र्य तृतीयकः ॥ तुले मूले द्विती-
 योऽध्रि रलो रोहे स्तृतीयकः ॥ १९२ ॥ पूभा तुर्थ्यो धनुः संज्ञे मघा तुर्थ्यो मृगे तथा ॥
 कुंभे मूल चतुर्थ्योऽध्रि मीने पूभा तृतीयकः ॥ १९३ ॥ त्याज्या घात विधौ चोक्त पाद
 आवश्यके बुधैः ॥ अथ सूर्यादयो घात ग्रहाः ॥ अथ सूर्यः ॥ वेदाष्टा के बु नंदे ह्नु रसदिक्
 शैल संमिताः ॥ रुद्र नेत्राग्नि संख्या अघात सूर्यास्तु मेघतः ॥ १९४ ॥ अथ नक्षत्राः ॥ १९५

संस्ति दुःसुवाराण कनत्राग दिगामये लसख्य काः ॥ वेदाद्ये पार्क संख्या का मेया ह्वाने
२२२ दवः क्रमात् ॥ १०५ ॥ अथ मौमः ॥ वाराण केन्दु रसाग्रा दृक् शैल रुद्र भ संमिताः
॥ सुर्व्या ग्यन्धि मिता मेधात्क्र माह्वतो धरात्मजः ॥ १०६ ॥ अथ बुधः ॥ नेत्रांगारण

अथ यात तिथि वार नक्षत्र लग्न चंद्रमा स्यात्यते ॥

अथासूय्यादयो चातग्रहाः

[illegible]

संस्थिनि शैले शचेदाष्टे ख्वं क संमिताः ॥ हादशे तु मिता घात बोधनः क्रमतस्त्वजात् ॥
२२३ १०७ ॥ अथ गुरुः ॥ रसने त्रैश शैले श वन्ति नागार्क संमिताः ॥ नरेन्द्र द्वि त्रि सं-
ख्याता घाते ज्या मेघतः क्रमात् ॥ १०८ ॥ अथ शुक्रः ॥ शैले दिग्वन्ति नागार्क वेद
नंदे तु भिस्मिताः ॥ आशाश्च वाण दृक् संख्या घात शुक्र तु मेघतः ॥ अथ शनिः
वन्ति शैले श वेदाष्ट सूर्य वाणां क भूमिताः ॥ दिगीनु रस संख्याश्च मेघाद्घात श
नैश्चरः ११० अथ स्त्रीणां घात चंद्रः ॥ भूनागाव्यं क वेदाग्नि रसा श्याशा शिवेषु
भिः ॥ सूर्येश्च भूमिता मेघाद्घात चंद्रो मृगी दृशाम् ॥ १११ ॥ अथ चंद्र वासः ॥ ति-
थिं पंच गुराणी कृत्य तथै केन च संयुतम् ॥ रुद्र नैत्रे हिरे द्वागं चन्द्र वास स्त्रिधा भवे
त् ॥ ११२ ॥ एक शेषे वसे त्वर्गे दिके पाताल मेव च ॥ तृतीये मृत्यु लोके च च-
न्द्र वास स्त्रिधा भवेत् ॥ ११३ ॥ स्वर्ग लोके यदा चंद्रो ह्यमृत प्रिय दर्शिनः ॥ मृ-
त्यु लोके यदा चंद्रः सर्व कर्मसु सिद्धिः ॥ ११४ ॥ पाताले च यदा चंद्रः पंच क-

स्मारी विवर्जयेत् ॥ वास्तौ पुरुष नाशाय होमै हगनिः प्रजायते ॥ ११३ ॥ कू-
पादिषु जले नस्या नि रन्ना मेदिनी भवेत् ॥ यात्रायां कार्यं हानि स्यान्नमि ध्या
रुद्र भाषितम् ॥ ११६ ॥ अथ चद्रांगवासफलम् ॥ शिरः प्रदेशे गुण ३ पंच भूजन्म १
षट् ईर्नद ४ पृथे हृदि सप्त ७ रुद्रोर्ध्व्या १२ ८ वेदेच शिरः प्रदेशे कोरेच दिग्
१० युग्म २ विधुर्न देहे ॥ ११७ ॥ फलम् विधुश्चार्थं लाभं शिरो भाग के स्या-
च्छुभं हस्तप्रदेशे च पृथे च शून्यम् ॥ पदे युद्धकारी कोरे सर्व लाभं प्रकुर्व्याच्छ्री
मो नवानां फलच ॥ ११८ ॥ अथ सन्धुखचन्द्रफलम् ॥ करण भगण दोषं वार सं-
श्रंति दोषं तिथिज कुलिक दोषं योगिनी शूल दोषम् ॥ रवि सित कुज दोषं या-
म यामार्द्र दोषं हरति सकल दोषं चन्द्र मा सम्मुख स्थः ॥ ११९ ॥ अथ हस्तप्रचन्द्रफ-
लम् ॥ पारिण ग्रहे रस्त्री सुरते ऽभिवेके निषेक् यात्राव्रत बंधने च ॥ व्रतोपवासदिषु
गर्ग पूर्वैः प्रोक्त प्रमुभी द्वादश गो हि संशुः ॥ १२० ॥ अथ चन्द्रवासफलम् ॥ चंद्रासि २२४

हृथनुस्संस्थः पूर्वस्थां दिशि चन्द्रमाः ॥ दक्षिणा स्थं वशे न्नित्यं कन्या वृषभन
 क्रगः ॥ १२१ ॥ तुला मिथुन कुंभ स्थः पश्चिमायां निशाकरः ॥ कर्क वृश्चिक
 मीनेषु गतस्तिष्ठेन्नथोत्तरे ॥ १२२ ॥ सन्मुखेऽङ्गेऽर्धलाभाय सुख संपच्च द-
 क्षिणे ॥ दृष्टगे निधनं यातु वसि भागे वसु क्षयः ॥ १२३ ॥ अथ तत्कालचंद्रा-
 य विष्णु ॥ नाड्य सप्त दश प्राच्यां बाम्यां तिथिमितास्ततः ॥ ततस्स्वर्गमिताऽद्र-
 त्य गुत्तरस्यां तु षोडश ॥ १२४ ॥ पुनस्सप्त दश प्राच्यां दक्षिणास्यां चतुर्दश
 पश्चिमे नख संख्या ता उद्दीच्यां पंच भूमिताः ॥ १२५ ॥ वार द्वयं भ्रमे चै नुः स्व
 वास स्थानतः क्रमात् ॥ एक एशि स्थितोऽपी दहतदि प्राज्ञं फलं दिशेत् ॥ १२६
 ॥ अथ योगिनी वासस्तत्प्लव ॥ नवमी प्रति पति थ्योः प्राच्यां तिष्ठति योगिनी ॥
 अग्नि कोरो तृतीया बामे का दश्यां तथै वहि ॥ १२७ ॥ त्रयो दश्यां च पंचस्यां
 दक्षिणा स्यां च योगिनी ॥ द्वादश्यां नैर्ऋते क्षोया चतुर्थ्या मपि सर्वदा ॥ १२८ ॥

दिशि
२६

शु	र	ष	उ	पू	द	प	उ	दिशा	०
१७	१५	२१	१६	१७	१४	२०	१५	१३५	०

चतुर्दिश्यां च पदप्रांच पश्चिमायां दिशि-
भवम् ॥ वायु कोणे तु सप्तस्यां पूर्वसिमा-
यां तथैव हि ॥ १२६ ॥ योगिन्युत्तरदिभागे द्वितीया दृष्टमी दिने ॥ अमाया-
च तथा खम्यामी शान्त्या योगिनी भवेत् ॥ १२७ ॥ योगिनी सन्मुखी द्यूते गर्भेयु-
से च सल्युदा ॥ अशुभा वास भागस्था पृष्ठे दक्षे जय प्रदा ॥ १२८ ॥ अथ तात्का-
ल योगिनी ॥ प्राच्युत्तराग्नि नैर्ऋत्य यास्य पश्चिम वायुयु ॥ ईशान्यां योगिनी
गच्छेत्स्वदिशः कथितः क्रमात् ॥ १२९ ॥ यामार्द्धे भोग कालोऽस्यास्तियो-
दिग्भ्रमरा नत्था ॥ तत्काल योगिनी चैवाजयदा पृष्ठ दक्षिणो ॥ १३० ॥ अथ
कालप्राप्ते ॥ उत्तरस्यां रवे वीरे चायो चन्द्र दिने भवेत् ॥ भौमवारे प्रतीच्यांतु नै-
र्ऋत्यां बुध वासरे ॥ १३१ ॥ यमा प्राण्यां गुरवेव वन्दे द्विदिशभृगे हिने ॥ प्रा-
च्यां दिशि श्ने वीरे कालः प्रोक्तो महर्षिभिः ॥ १३२ ॥ कालस्याभिमुखः

पाशो वैपरीत्यं तयो निर्निश ॥ तावुंभौ सन्मुखौ त्याज्यौ वाम दक्षिणौ शुभौ
 ॥ १३६ ॥ अथ यामार्दराहुः ॥ द्वादवायु यम रुद्र तोयाग्नि शशि मारुते ॥ यामार्दमु
 दितो राहु र्भमत्येवंदिगच्छके ॥ १३७ ॥ सूर्यो दयात्त्रमे रौवं दिने क्षेय मथो नि
 शि ॥ अथ शुद्धर्क्षत्मिकराहुः ॥ दर्शान्त कम रुच्छ क्र रक्ष अंज्ञानलांभ साम् ॥ दिशि
 अस त्यगुर्नाडी हय मानं दिवा निशम् ॥ १३८ ॥ द्वयोऽत्र यौह शंशस्तु मुहुर्तो
 ऽयन्दिवानिशि ॥ १३९ ॥ अथ राहोः फलम् ॥ द्विविधः पूरु गोराहुः शुभदो दाक्षि
 रोऽपि च ॥ सवे चो गिनि का युक्त स्तरा युद्धे जयो ध्रुवम् ॥ १४० ॥ वामगस्म
 न्मुख स्याज्यो यान्ना युद्धे जये शुना ॥ अथ पश्चिदंडः ॥ कृत्तिका तश्च तर्दिसु सप्तम
 त्त च पूर्वतः ॥ परिधं लंघयेन्नेव वायव्या नल दिगतम् ॥ १४१ ॥ प्राचीमुद
 रहारिभिरत्र याया त्प्रागहारिकैश्चो हु भिरप्युदीचीम् ॥ तथैव यास्याम परा
 श्रिते भैर्याम्या अथैश्चाप्यरं प्रया यात् ॥ १४२ ॥ अथा वस्यके परिधो लंघनम् ॥

कृत्योऽत्यावश्यके गच्छेद्विलंघ्यापि च पारिघम् ॥ कृत्वा वप्रं प्रभूलं शुद्धिं दि-
 गलनस्य सदानुपः ॥ १४३ ॥ पुथ्यहस्तानुराधाश्चै सर्वदिगमनं सुभम् ॥
 १४४ ॥ पुथ्याश्विहस्तं मैत्राणि पौलवैलव सौम्यभम् ॥ वासवं सर्वदिस्व-
 शुभात्रायां शोभना निहि ॥ १४५ ॥ अथ वक्रग्रहस्य वारादित्याज्यम् ॥ ग्रहः केन्द्र-
 गतो वक्रो लभ्यं वा वक्रि वर्गगम् ॥ वक्रो रवेरस्य वारो वा तत्र यातुर्विना शनम्
 ॥ १४६ ॥ अथायनानुकूलम् ॥ दिवा सौम्यायने सूर्य्यायादुत्तरपूर्वयोः ॥ चन्द्रे
 सौम्यायने रात्रौ प्रोक्ता यात्रा नयोर्दिशोः ॥ १४७ ॥ सूर्य्यायाम्यायने गच्छेत्प्र-
 त्यग्दक्षिणायोर्दिवा ॥ दिशयोस्त्वेतयोश्चान्द्रे रात्रौ याम्यायनं गते ॥ १४८ ॥
 उभौ सौम्यायने याया तथा चोत्तरपूर्वयोः ॥ तौ चेद्याम्यायने प्रत्यग्याम्ययो-
 स्तु दिवानिशम् ॥ १४९ ॥ अन्यथा गमनेन्द्रेण भवे हन्धो वधोऽपि वा ॥ अथ
 त्रिविधः शुक्रः ॥ यत्रो देति भृगो र्यत्ना तां दिशं सम्मुखी त्यजेत् ॥ भागवार्वाधिष्ठितो

राशि दिशि वा यत्र लग्नतः ॥ १५० ॥ कृत्तिका दिषु दिग्द्वारभेसु यत्र स्थितो
 ऽपि वा ॥ त्याज्या सापि दिशाय स्मात्सम्मुखस्त्रिविधो मतः ॥ १५१ ॥ अथ शु-
 क्र दोषापवादः ॥ रेवत्यां मेघगे चंद्रे भवत्यंधो भृगोः सुतः ॥ यात्रा दोनेव दोषाव
 सम्मुखो दक्षगोऽपि वा ॥ १५२ ॥ भृगवादि गोत्र जातानां न दोषः प्रति शुक्र
 जः ॥ अथ गमने शुक्रस्यास्तादि दोषः ॥ विचरो विजिते नीचे वक्रिते वासिते ऽस्त्रगे
 ॥ शत्रु क्षेत्र गते वापि तदंशे तन्निरीक्षिते ॥ १५३ ॥ भौमांशे भौम संयुक्ते मंदं
 शे मंद संयुते ॥ यात्रा नैव प्रकर्तव्या लक्ष्म्या युर्वल हानिदा ॥ १५४ ॥ अथ बुधोऽ-
 पिसंमुख त्याज्यः ॥ अनुकूले बुधे वायादित्यं भूतेऽपि भार्गवे ॥ सन्मुख स्थे बुधे
 सर्वे हथा रवेता शुभा अपि ॥ १५५ ॥ असामान्य यात्रायां शुक्र दोषा भावः ॥ प्रति शु-
 क्रदि दोषोऽयं नूतने गमने नृणाम् ॥ राक्षां विजय यात्रायां नान्यथा दोष मह
 ति ॥ १५६ ॥ अथावश्य के तीर्थयात्रायां न दोषः ॥ अर्द्धोदयो परागा दो पुण्ययोगो मु-

दुर्लभे ॥ तीर्थाधी तु सुखं याया त्कालेख स्तादि केव्यपि ॥ १५७ ॥ अथ मार्गे गु-
 र्गुणवृथास्तेतथैव ॥ जीव प्रश भगद्वे शुक्रो वा मार्ग मध्ये ऽस्तगो यदि ॥ तत्रैव निव-
 से द्राजाया वद भु दितो भवेत् ॥ १५८ ॥ सम्भुव श्वं द्रजीयत्र मार्ग मध्यो दितो
 यदि ॥ या व दस्ते गत स्तस्मिं स्ता व तत्रैव सं विशेत् ॥ १५९ ॥ अथ यात्रायां लग्न वि-
 चारः ॥ तत्रादौ त्याज्य लग्नानि ॥ कुंभ कुंभांश को त्याजो सर्वे धायत्न तो बुधैः ॥ तत्र प्र-
 यातु नृपते रर्थ नाशः पदे पदे ॥ १६० ॥ मीने मीनांश के यातुः यंथा वक्रोधन ह्म-
 तिः ॥ निषिद्ध गमने कैश्चिन्मीन वृश्चिक कर्कटाः ॥ १६१ ॥ लग्नस्था वानवा-
 प्रस्थाः प्रोक्ता राक्षसं जयार्थिनाम् ॥ भू भुजा जन्म लग्ने वा जन्म राशे च लग्नगे
 ॥ निधने निधनेंशे वा गमनं निधनायते ॥ १६२ ॥ वैरिणो जन्म राशे स्तु वैरिणे
 वा तदीश्वरे ॥ यात्रा काले विलग्न स्थे सापि यात्रा विषायते ॥ १६३ ॥ अथ पु-
 न्रलभानि ॥ जन्म राशे लग्न गते तदीशे वा विलग्नगे ॥ अभिष्ट फलदा यात्रा राशे

प्रश्नेच्छुम ग्रहः ॥ १६४ ॥ लनेवर्गोत्तमे चंद्रेयात्रोक्ता कार्यसिद्धये ॥ अंभोर-
 शो तदंशेवानौ कायानं प्रशस्यते ॥ १६५ ॥ जनौ यप्रभुभयु गा शिर्वेष्टि संज्ञो
 ऽथवा भवेत् ॥ स्वाद्यभान्निधन स्थो वा स राशिर्लन गप्रभुभः ॥ १६६ ॥ अष्टा
 ग्रीर्षोदये लग्ने यात्रा सर्वार्थ दायिनी ॥ राजयोगोचिते लग्ने प्रशस्ता वसुधामु-
 जाम् ॥ १६७ ॥ अथ दिगाग्रयः ॥ मेवादि रा प्रायोदिष्टु चतुर्व्यपिच पूर्वतः ॥ त्रि-
 क्रमा द्दृष्टा कैः प्रोक्ता एते द्विगृह रास भूकाः ॥ १६८ ॥ दिग्द्वार भे लग्न गते प्रश-
 स्ता यात्रार्थ दात्री जय कारिणी च ॥ हानि विनाश रिपुतो भयं च दुर्व्या तथा-
 तन्म्रति लोम लग्ने ॥ १६९ ॥ अथ दिगीशाः ॥ सूर्यः सितो भूमि सुतो ऽथ राहुः अ-
 नि प्रशशी वृश्च वहस्पतिश्च ॥ प्राच्यादितो दिष्टु विदिष्टु चापि दिष्टा मधी-
 प्राः क्रमतः प्रदिष्टाः ॥ १७० ॥ दिगीशस्त्वीय दिक्पंतस्थो ललाटी कथितो
 ग्रहः ॥ ललाटी सन्मुख स्याज्ज्यो गमे मृत्यु करेयतः ॥ १७१ ॥ अथ ललाटीस्य ग्रह-

दिने प्राधिष्ठितो राशिर्गर्ह्यदा लग्नगतस्तदा ॥ यानुर्धृत्युप्रदः प्राच्यां दिशि सूर्यो
 ललाटगः ॥ १७३ ॥ सूर्यस्य राशितस्तस्मात्पृष्ठादंशे लग्नगे गृहे ॥ एकादशे
 वाष्प्राग्नेयं दिशि शुक्रो ललाटगः ॥ १७३ ॥ ललाटगः कुजो याम्ये दशमे
 लग्नगे गृहे ॥ लग्नगे नवमे राशेण वष्टमे वापि नैऋते ॥ १७४ ॥ ललाटग
 र्सैहि केयो यातुर्दाडिन् धनप्रदः ॥ लग्नगे सप्तमे राशौ शनिः प्रत्यगलला-
 टगः ॥ १७५ ॥ षष्ठराशौ लग्नगते पंचमे वापि चन्द्रमाः ॥ ललाटगो वा-
 यु दिश्या तुर्मृत्युप्रदस्तदा ॥ १७६ ॥ चतुर्थराशौ लग्नस्ये बुधस्सौम्यल
 लाटगः ॥ राशौ तृतीये लग्नस्ये द्वितीये चन्द्र पूजितः ॥ १७७ ॥ ललाट
 गश्चन्द्रमौलेर्दिश्या यातुर्विना श्रदः ॥ दूत्यं ललाटगे लग्ने सम्मुखे गमनं
 त्यजेत् ॥ १७८ ॥ दिगीशो केन्द्रे गे गच्छेन्न तु लालाटिगे कश्चित् ॥ अथोक्तं स-
 मये लग्नाद्य लाभे समय निबेधः ॥ १७९ ॥ उषः कालो विना पूर्वगो धूलिः पश्चिमा

विना ॥ विनोत्तरं निशीथ स्सन् याने याम्यां विना भिजित् ॥ १८० ॥ पूर्वा-
 ह्ने तूत्तरं गच्छे न्मध्याह्ने पूर्वतो ब्रजेत् ॥ अपराह्ने ब्रजेद्याम्या मर्दरान्ने तु प-
 श्चिमाम् ॥ १८१ ॥ अथ सजीवनिज्जीवयात्रा ॥ सूर्यभादिनभंगणयमष्ट मि-
 गुणितं तथा ॥ निजभादिन नक्षत्रं पञ्चघ्नं नैलेये त्समं ॥ १८२ ॥ द्वाद-
 शैस्तु हरेद्भागं प्रोषं यात्रा तु कथ्यते ॥ रूप १ पक्ष २ गुण ३ द्वीपे ७ दिक् १०
 सूर्यैश्च १२ विवादिकम् ॥ १८३ ॥ वेद ४ रुद्रो ११ ग ईमातंग ८ नन्द
 ८ वार्योः ५ सजीविकम् ॥ सजीवे गणयेत्तामं यात्रा युद्ध विवादिकम् ॥
 १८४ ॥ निज्जीवे भंगमायातियामले ध्विति भाषितम् ॥ अथ यात्रानाम ॥ ति-
 धि वारं च नक्षत्रं चतुर्भिस्संयुतं तथा ॥ वसुभिश्च हरेद्भागं प्रोषं यात्रा च
 कथ्यते ॥ १८५ ॥ जयन्ती राक्षसी चैव तारा संहारिणी तथा ॥ साधारि-
 णी तथा क्षीया ऐरावती महावला ॥ १८६ ॥ कालाश्चैव फलं तासां क्रमा- ३३

दूद्देयं गमादिषु ॥ जयंती सिद्धिदा देया राक्षसी व्याधि दायिनी ॥ १८७
 ॥ तारिणी कार्थ्यं कुद्देया संहारी मृत्युदा सदा ॥ साधारिणी शुभा सम्य-
 गैरावती शुभप्रदा ॥ १८८ ॥ महाबला राज्यदात्री कालाख्या भयदा स-
 दा ॥ १८९ ॥ अथ यात्रा बाहनम् फलं च ॥ जन्मभादिनभंगरायं नवभिर्विभजे दित-
 म् ॥ शेषतो वाहनं प्रोक्तं गार्धभादिनरस्य वै ॥ १९० ॥ गर्दभः तुरगो हस्ती मे-
 योजं बुक सिंहकौ ॥ काको मयूर हंसौ च नर्वेते नरवाहनाः ॥ १९१ ॥ राशभे
 धनहानि स्याद्रत्नलामस्तुरंगमै ॥ लक्ष्मीप्राप्तिर्गजे सम्यङ् मेवे च मरणं भवेत्
 ॥ १९२ ॥ जंजुके ह्यायुषो हानि रागुर्द्विस्तथा हरौ ॥ कांकेतुकलहश्चैव मयूर-
 सुखसंपदा ॥ १९३ ॥ हंसे मियान्मभोजी स्याद्वाहनानां फलं त्विदम् ॥ अथ या-
 त्रा दशा ॥ जन्मर्क्षाच्च चतुर्गुरायं तिथि वार समन्वितम् ॥ नवभिस्तु हरेद्भागं
 श्रेष्ठं यात्रा दशा भवेत् ॥ १९४ ॥ रविश्चंद्रः कुजो राहुः जीवो मंदो बुधस्तथा

॥ केतुशुक्रः क्रमाद्वैयं बुधैर्यात्रा दशा फलम् ॥ १८५ ॥ भास्करे शोकस-
 तापौ चंद्रलक्ष्मी वीरगना ॥ भौसे शस्त्र भयं हानी राहो भंगो ऽथ वंधनम् ॥
 १८६ ॥ जीवे लाभं शुभा प्रज्ञा मन्दे मन्द गतिर्भवेत् ॥ शुक्रे सर्व सुखं ज्ञेयं
 जयं चागममेव च ॥ १८७ ॥ अथ यात्रायां श्रेष्ठ नैशाग्रहाः ॥ हित्वा सप्तमं शुक्रं के-
 द्रे कोरो शुभा शुभाः ॥ पापाश्चोपचये शस्त्रा याने नो दशमः शश्विः ॥ १८८
 ॥ चंद्रस्तु गमने नैद्यो लग्ना रिव्यय रन्ध्रगः ॥ द्यून षष्ठाष्टरिः फस्यो लग्ने शो-
 ऽपि न शोभनः ॥ १८९ ॥ सुरेश स्याहितो लग्ने सत्वेतो ऽपि न शोभनः ॥ पा-
 पो ऽपि चेत्सुहृत्तस्य तनौ भव्य फल प्रदः ॥ २०० ॥ जनने जन्म लग्ने शो जन्म
 राशौ श्वरो दये ॥ सुहृच्चैत्कर्मगः रवेतो नैद्यो पीद्यो विलम्बगः ॥ २०१ ॥ अथ-
 लग्नादि भावानां संज्ञाः ॥ लग्नाद्भावाः क्रमाद्देह १ कोश २ धानुष्क ३ बाहनम् ४
 मंत्रो ५ रि ६ मीर्ग ७ आयुश्च ८ हृत् ९ व्यापार १० गम ११ व्ययाः १२ ॥ २०२ ॥

अथ द्वादश भाव फलम् ॥ राहुः क्षमा ज दिवा कोरे नु रवि जा सं प्रस्थितो लभणः शु-
 क्रस्नाग्नि विवाद् कांश्च कुरुते रोगाश्च नाना विधान् ॥ जीवस्सोम सुत स्तथैव
 भृगुजो यान्नोदय स्थो नृणां सा यात्रा धन धान्य लाभ शुभदा पुरये हिं सा ल-
 भ्यते ॥ २०३ ॥ वित्त स्थाने नृपाणा मसुर गुरु विधौ सर्व कार्यार्थ सिद्धि वस्तो
 पेत्तश्च जीवो हृदि सुख मतुलं शत्रु पक्ष क्षय च ॥ मन्दो मार्गेषु दीर्घं क्षिति सु-
 त सहितः कोश हानिश्च भानुश्चंद्रः कुर्या न्मरेन्द्रः प्रिय जन सहितं राहु रुद्रदं
 कारी ॥ २०४ ॥ प्रस्थाने भूमि लाभं क्षिति सुत रविजो भानु नासं प्रयुक्तो भुक्
 श्रं द्रात्मजो वै सुर गुरु रथ वाशी तरश्मि र्यदा च ॥ भ्रातुः स्थान स्थित स्थान र-
 वर गमने सर्व कामार्थ सिद्धिं राहु प्रशन्नो विनोशं सुखयति सततं प्रस्थितः
 पार्थिवोऽपि ॥ २०५ ॥ सौरव्य स्थान गतो ददाति विपुला भोगान्भुगो रात्मजः
 शत्रूणां क्षय मीहते सुर गुरुः सौरव्य तथा चंद्रजः ॥ हानिं चित्त गतं करोति रवि-

जः क्षि ग्ध क्षयं चंद्रमा राहु भूमि सुत स्तथा के सहितः कुर्वति दुःखं महत् ॥
 २०६ ॥ जीवः पुत्रार्थं लाभं जनयति भृगुजः सर्वं कार्यार्थं सिद्धिं प्रीतिं चैवाव
 शेषं सुत धन सहितं पुराय मारोग्य कर्तुम् ॥ सूर्यं श्वेदो महीजो दिन कर तनयः
 संहिकेयः प्रयुक्तो सर्वेते पंच मस्था स्सनत भयकराः पार्थिवानां प्रयागो ॥ २०७
 ॥ षष्ठे भानुर्नराणां दिन करतनयो भूमि पुत्र सधैव प्रीतां शुद्धैत्यमंजी रजनि
 कर सुतः संहिकेयोऽथ जीवः ॥ कुर्वन्सर्वार्थं लाभं यद्यपि हृदिगतं साध्यते स
 र्वं कार्यं तन्ने को भूमि पुत्रोऽप्यरिवल मयनं सर्वं सिद्धिं ददाति ॥ २०८ ॥ नि
 त्यं शुक्र दिवा कर्क तनया श्रंद्रस्तथा भूमिजः क्षिप्रं शत्रु भ्रंशानयति च चर
 मे स्थाने स्थिताः सप्तमे ॥ सौम्यो मित्र समागमं सुर गुरुः कार्यार्थं सिद्धिं परं
 राहुर्दूषिततिं करोति सततं यात्रा सुयामित्र गः ॥ २०९ ॥ क्षारोगंय सोमपु
 त्रो जनयति भृगुजो धर्म वामार्थ लाभं जीवो रक्षत्य श्रेष्ठं सुत मित्र जननी ॥ २१०

यात्रिकं नैधनस्यः ॥ चन्द्रो वंधं विधत्ते जनयति सविता शत्रुपक्षेऽपि हं-
 स्थो राहुश्चेद्भूमिपुत्रो हि मरि पुतनये क्षिप्रमर्णस्य नाशम् ॥ २१० ॥ शुक्रो
 ऽति सौरव्य नवमे बुधश्च जीवो विधत्ते सुखसंपदर्थम् ॥ चन्द्रश्च सौरि स्तुह
 भूमिजश्च कुर्वति पौराः पुरुषस्य दोषम् ॥ २११ ॥ कर्मस्थाने गतोऽर्कऽत्र
 तुरधनकरः पुष्टिदः प्रीत रस्मिः जातस्संगम काले जयति रिपु वलं सौम्य
 शुक्रो च सौरव्यम् ॥ नित्यं यात्रा स्थिताना भवति भयङ्करः सर्वकार्येषु
 भोमो राहुर्वैरन्तथोगं जनयति सततं दीर्घ कालं तथार्किः ॥ २१२ ॥ भृगु मुत
 बुधजीवैश्चन्द्रसूर्या किं भोमे व्रजति यदि नरेन्द्रः क्षिप्रमेकादशस्थेः ॥ सज
 यति रिपु वर्गं स्वेच्छयानि विप्रं कं विचरति गजराजो यूथमध्ये यथेष्टम् ॥ २१३
 ॥ क्षितिज रवि सितार्कं सैहि कैयो नराणां जनयति कुलनाशं श्रेष्ठ भृत्यस्य भे-
 दम् ॥ जनयति रिपु सौरव्य भृत्य हानिं च कष्टं यदि बुध गुरु शुक्रा ह्यादशस्था

नृगाश्च ॥ २१४ ॥ अथ यात्रायां योग प्रसंशः ॥ योगात्सिद्धिर्दरणि पतीना मृक्षगुणो
 रपि भूदेवानाम् ॥ चौराणां मपि प्रकुर्ने रुक्ता भवति मुहुर्त्ना दपि मनुजानाम्
 ॥ २१५ ॥ विवायतेऽमृतं योगाद्विषमप्यमृतायते ॥ विहायतफलं खेतादप्यु
 स्तब्धो गजं फलम् ॥ २१६ ॥ तिथि वासरयोगेषु लग्नेन्दु करणोद्भूतः ॥ पुष्ट्यपि
 शुभा यात्रा योगैरुक्ता मनीषिभिः ॥ २१७ ॥ अथ योगाः ॥ महजे रविर्दशमे प्राप्नोति
 तथा शनि मंगलौ रिपुग्रहे ॥ शितः सुते हिवुके बुधो गुरुरपीह लग्नगः सज
 यत्यरीन्द्रचलितोऽचिरान्मृषः ॥ २१८ ॥ आतरि सौरि भूमि सुतो वैरिणि ल
 ग्ने देव गुरुः ॥ आयगतेऽर्के शत्रुजयश्चै दनु कूलो दैत्य गुरुः ॥ २१९ ॥
 तनौ जीवद्वन्द्वं मृतौ वैरिणोऽर्कः प्रयातो महीन्द्रो जयत्येव शत्रून् ॥ २२० ॥
 लग्ने सूर्ये विधौ द्युन ७ धन २ स्थे द्वेज्य भार्गवे ॥ प्रयाति चपति स्सोऽरीन्
 जयेत्ता ह्यर्कद्वोरगान् ॥ २२१ ॥ वित्तगतः शशिपुत्रो आतरि वासरनाथः

सं.शि. ॥ लग्न गते भृगु पुत्रे स्युः प्रशालभा इव सर्वे ॥ २२२ ॥ जटये रविर्यदि सौरि
 २३० ग प्रशाली दशमेऽपि ॥ बसुधा पतिर्यदि याति रिपुवाहिनी वसमेति ॥ २२३ ॥
 ॥ मन्दे कुजे तनो रवेऽर्के शुक्ले च विदित्तामगे ॥ संव्रजन्मृपाति प्रशान्त्विजि-
 त्यश्रियमप्नुते ॥ २२४ ॥ मन्दारो त्रिषडा यस्थो बलिनी द्वेज्य भार्गवाः ॥
 प्रयागो भूपतेर्यस्य वसुधा तस्य हस्तगा ॥ २२५ ॥ लग्ने जीवे विधौ द्यूने च
 तुर्ये द्वे तथा भृगौ ॥ पापास्त्रिगैर्मर्माही पालः प्रस्थितो लभते श्रियम् ॥ २२६ ॥
 ॥ लाभेऽर्के रवे वुधे शुक्ले दुश्चिक्ये भूमि ते शनौ ॥ द्यूनेऽङ्गे तनुगे जीवे प्र-
 स्थितस्य भवे ज्ञयः ॥ २२७ ॥ लग्नेऽङ्गे वागुरो सूर्ये षष्ठे व्यास गते प्र-
 नी ॥ सुते द्वे हि वुके शुक्ले राजा हन्ति गमे रिपून् ॥ २२८ ॥ बलिनीन्तु सुते
 लग्ने केन्द्रे जीवेऽथानिर्वले ॥ त्रिषडं त्यांकगे चन्द्रे संव्रजन् श्रियमाप्नुया-
 त् ॥ २२९ ॥ अशुभ रवौ रनवाष्टमत्स्थे हि वुके सहोदर लाभ महस्यः ॥

कविरिह केन्द्र गङ्गाः पति ह्यो वसुचय लाभ करः खलु योगः ॥ २३० ॥ रि-
 पुलम् कर्म हिवुक्ते शशिजे परि वीक्षिते शुभनुभोग मनेः ॥ व्यय लम्प मन्म-
 थ गृहेषु जयः परिवर्जिते व्य शुभ नामधैः ॥ २३१ ॥ लग्ने यदि जीवः पा-
 पा यदि लाभे कर्मण्यपि चेद्रा ज्याधिग मस्यात् ॥ घृते बुध शुक्रौ चन्द्रौ
 हिवुक्ते वा तद्वत्फल मुक्तं सर्वैर्मुनि वर्थैः ॥ २३२ ॥ षडाद्याद्य गते शुक्र जीवा-
 ङ्गैर्गमने जयः ॥ तुर्ये वीशन सिद्धे च मन्दे चन्द्रे च तत्फलम् ॥ २३३ ॥ बु-
 ध भार्गव योरन्त्यति कुमुद बांधवे ॥ तुर्यस्ये ऽङ्गे जयत्याशु गमनेऽरीन्
 रे श्वरः ॥ २३४ ॥ लग्ना १ स्ता ७ र्य्य ६ म्बु ४ वन्दि स्थे प्रशुक्ते ज्या र बुधा-
 र्कजैः ॥ योगो ऽयं क्रमतः प्रोक्तो गमने जय दो बुधैः ॥ २३५ ॥ षट् ६ त्रि ३ त्वा-
 १० री ६ न्दु १ वेदे ४ रा ११ संस्थिते तपना दिभिः ॥ रेवचैः क्रमतो जीव वारयो-
 गोऽय सुत्तमः ॥ २३६ ॥ जीवे ऽर्के ऽरि गते भौमे त्रिगो रंघ्र गते भृगौ ॥ क्षेपू-

नेच शुभा यात्रा भू भुजां जय दायिनी ॥ २३७ ॥ शुक्राकी ज्या स्त्रितूर्य्ये
 शत्रुस्थे मन्द भूमिजे ॥ यात्रा भूमि भुजां शस्ता शत्रु हृद विहारिणी ॥ २३८ ॥
 ॥ एको द्वैज्य सिंतेषु पंचम तपः केद्रेषु योग स्तथा द्वैचैते व्यधि योग एषु स-
 कला योगाधि योग स्मृतः ॥ योगे क्षेम मथाधि योग गमने क्षेम रिदूरां
 वधं चाथो क्षेम यश्चेऽवनिञ्च लभते योगाधियोगे ब्रजन् ॥ २३९ ॥ पंच-
 मेन्द्रो एविः यश्चे वर्तते नवमे गुरुः ॥ भाग्ययोगाभिधे योगे निहन्ता वैरिणां
 सदा ॥ २४० ॥ गुरुः केन्द्रे त्रिकोणे वा रवि लोभे च कर्मणि ॥ कल्याणयोगो
 भूपस्य यातुः कल्याण रुद्रवेत् ॥ २४१ ॥ दिगीशो दिग्वली चेत्स्या ह्यग्रे श-
 स्य सुहृद्यदि ॥ विजयो नाम योगोऽयं यातो राजा जयी भवेत् ॥ २४२ ॥ सह-
 जं स्थानं गो भोमो भाग्यस्य श्रवणं स्पतिः ॥ विन्ता मणि समाख्योऽयं यानु-
 स्संकल्प प्रकः ॥ २४३ ॥ लग्ने शुक्र प्रशशी बंधो कर्म स्थाने गुरुर्व्यदा ॥ २४४ ॥

गेन्द्र योगो विख्यातो यातु स्सर्वार्थ साधकः ॥ २४४ ॥ लग्ने भौमो गुरुः छि-
 द्रे षष्ठ स्थाने च भास्करः ॥ मृत्युक्षय समाख्योयं सर्व शत्रु निवर्हणः ॥
 २४५ ॥ आपोक्लि मगने चन्द्रे केन्द्रे स्थे सुर पूजिते ॥ योगः केंद्र द्वाति ख्यातो या-
 तु रिष्टार्थ सिद्धिदः ॥ २४६ ॥ चन्द्रो द्यौर्गुरु आस्ते लग्ने वा सुर पूजिते ॥ योगः
 पारावतो यातुः सुक्ते वा लग्न केन्द्रे गो ॥ २४७ ॥ प्रवले यदि योगो ऽसौ गमने स-
 र्व सिद्धिदः ॥ २४८ ॥ रविः षष्ठे सित रिच्छे तृतीये भूमि नन्दनः ॥ पिना कि यो
 गो विख्यातो यातु विजय कारकः ॥ २४९ ॥ ज्यन्योन्य क्षेत्त गा वै क क्षेत्त वा क
 विभास्करो ॥ मृत्यु योगो ऽय माख्यातो यातु मृत्यु प्रदायकः ॥ २५० ॥ उच्च क्षे-
 त्र गत अन्द्रो ह्य क्षीराश्वर विगुरुः ॥ संजीवन समाख्यो ऽयं मृत्यु योगा पहार-
 कः ॥ २५१ ॥ एकर्क्ष गो जीव शुक्रौ स्यात्तामन्यो न्य सप्तगौ ॥ भयं करख्यो-
 यो गो ऽयं यातु भीति प्रदः स्मृतः ॥ २५२ ॥ उच्च मूल त्रिकोणेषु वर्तते गुरुभा ॥ २५३

गीवो ॥ अभयाभिधयो गोयं भवंकरविनाशनः ॥ २५३ ॥ भार्येशो व्यप-
 नो नीचः पुत्रस्थाने प्रीतिश्चरः ॥ विदारिक समाख्योऽयं यातुः पत्नी निह-
 न्यसौ ॥ २५४ ॥ मार्गेशः शनि संयुक्तः सप्तमेऽस्ते गतो ग्रहः ॥ विदारिक
 भिंममन्ये यातुः पत्नी विनाशकम् ॥ २५५ ॥ सप्तमे चन्द्रमा स्तस्मात्सप्तमे
 नीचखेचरः ॥ कुटुंब हारको योगो यातुः प्रियतमां हरेत् ॥ २५६ ॥ दुर्वलो
 यदि मार्गेशो निवसे त्वाय मध्यगः ॥ पापकुंजरयोगो यातुः पत्नी निह-
 न्यसौ ॥ २५७ ॥ मार्गेशात्सप्तमे भानुः पञ्चमे कूरखेचरः ॥ विदारिका ख्य-
 स्वासौ भार्या मरिवशं नयेत् ॥ २५८ ॥ स्वाच्च मूलत्रिकोणस्थः सौम्यः पा-
 पविवर्जितः ॥ आनन्दार्णवयोगोऽयं धर्मे रौवजया वहः ॥ २५९ ॥ उद-
 यारिभस्तलगे दिनकृद्यमशीतकौरः ॥ नभवन्यरयोऽभिमुखा हरिणाद्
 वक्त्रे शरिणः ॥ २६० ॥ क्षीप्तेन सहितेऽस्ते गोविधौ बंधुगे प्रवसता मही

भुजा ॥ संगेरिपु गणौ विक्कीर्यते तूल राशिरिव मातरि श्वना ॥ २६१ ॥ मू-
 र्तिवित्त सहजेषु संस्थिताः शुक्र चन्द्र सिततिग्म रश्मयः ॥ यस्य यावत् समये
 राणां गणेतस्य याति प्रलभा ब्रवारयः ॥ २६२ ॥ यो याति जीवे तनुरो मर्त्यग्रा-
 क्रूरस्थितैर्द्यौर्भन्न पचाय संस्थेः ॥ तस्याभ्यतस्संयति देरि सेनां प्रीति नृपाणा
 मिवना स्थिरा स्यात् ॥ २६३ ॥ लाभारिदुश्चिक्य गतो यमारी बलान्विता भा-
 र्गव जीव सोम्याः ॥ यस्य प्रणारो विलम्बं प्रययान्ति तस्य द्विषस्सर्व रसं यथाप्सु
 ॥ २६४ ॥ लाभ विक्रम सुख स्थिते कंठ कस्य गुरुणा निरीक्षिते ॥ घन रंजम
 दवर्जितैः खलैः स्वाहृतोऽभि नस सिद्धि भाक् नृपः ॥ २६५ ॥ सौम्य गृहेः केन्द्र
 तपस्सुतस्थैः क्रूरैः स्त्रिन्नाभारि गतैर्गताये ॥ कौषा नल प्रणानि भूयति तेषां
 विरोधि नारी नयनां वृषातैः ॥ २६६ ॥ एकोऽपि जीवार्क कुजार्क जानां स्याच्च-
 विलम्बे स्वर्गदेह्य दीन्दुः ॥ यातस्य यान्त्यत्र पराः प्रणारां महाकुलानी वकुटं

वभेदैः ॥ २६७ ॥ चन्द्रे ऽस्तगी देवगुरो विलम्बे द्वाशुक्रयोः कर्मरिग लाभगो ऽर्के
 ॥ सौरा रयो भीतु गयो अयातो नृप स्व भत्या निवशास्ति शत्रून् ॥ २६८ ॥
 स्वाच्चस्थे लग्नगे जीवे चन्द्रे चाप गते यदि ॥ गतो राजा रिपून्हन्ति पिनाकी त्रिपु-
 रं यथा ॥ २६९ ॥ शुक्रे त्रिकारो केन्द्रस्थे लग्ने चन्द्रे ऽथवा रवौ ॥ शत्रून्हन्ति-
 गतो राजा ब्रह्म द्वेषः कुलं यथा ॥ २७० ॥ पापा स्वर्तीये हिवुके सितद्वौ जीवो
 विलम्बे मृगलां क्वनो ऽस्ते ॥ यस्योद्भूतस्यापि वलं रिपूणां कृतं कृतं ध्वे विव वया
 ति नाशम् ॥ २७१ ॥ यस्योदया स्तारि चतुस्त्रि संस्थाः शुक्रो ऽगिरं गारक-
 सौम्य सौराः ॥ द्विष हलं रूरी बदनानि तस्य क्तां तानि कान्नान विलोकयन्ति
 ॥ २७२ ॥ पूर्वीक्षि योगे धन गो वृध ञ्चेच्छ् शंगक सूर्यौ च दशाय संस्थौ ॥ अ-
 स्मिन् गत स्यालिकुलोप गीता नाना वन स्या द्विरदा भवन्ति ॥ २७३ ॥ त्रिव-

चन्द्रे ऽवलः वृधो वली उभौ च त्रिषस्र वान्येव भवत स्तदायोगः ॥ १ ॥

सान्नवान्ये व्यवल प्रशशां को बुधो वली यस्य गुरुश्च केन्द्रे ॥ तस्यारियो बाभ-
 रौः प्रियाणि प्रियाप्रियाणां जनयन्ति सैन्ये ॥ २७४ ॥ केन्द्रेऽप गते न वीक्षिते गु-
 रुणा रवायतु र्यगे सिते ॥ पापे रनबाध सप्तगैर्वसु किं तन्न यदा शुभान्धपः ॥
 २७५ ॥ अष्टाष्ट गौ शुक्र बुधो प्रयागे सुरेश पूज्यो ग गने यदि स्यात् ॥ रिपुः प्रणा
 शं विषयेषु सौरव्यं प्रानोति कीर्तिं विपुलां च भोगम् ॥ २७६ ॥ दुश्चिकित्ताभारि
 गतेऽर्क पुत्रे चतुर्थगे दैत्य गुरो प्रयाति ॥ तदा पुमान्स हिरदेन्द्र यानं कीर्तिं यश
 स्सिद्धिं सहस्र मेति ॥ २७७ ॥ केन्द्र स्थाने सुरपति गुरो कंटकस्थेऽसुरेज्ये छि-
 द्रे सौम्ये प्रवसति यदा त्वष्टमेन्दुर्यदि स्यात् ॥ ये बाक्कुर रिपु सहजगाराहुके
 तूच मूर्त्ता वापुः कीर्तिन्द्र विणमतुलं तेलभन्ते यशश्च ॥ २७८ ॥ मूर्त्तौ शुक्ले
 सुरपति गुरो छिद्रगे वा त्रिकोणे केन्द्र स्थाने शनिरवि कुजा लाभग वा वारिषुः
 ये भूपायानि शत्रुं विपुल धन मयो सैन्य नांशरिपूणां कीर्तिं शुद्धं यशश्च प्रमथि-

त रिपवस्तौ सुरवादा ब्रजन्ति ॥ २७८ ॥ द्वागसंस्थे सुरपतिगुरौ भागविं कटक-
 स्थे धष्टे चन्द्रे ब्रजति यदि वा कार्ययोगा स्थितीश्रः ॥ प्राप्नोत्युग्रं कनकतुरगं
 रोध्दय रत्नादि कोशमायुः कीर्तिं जयति च तदा मत्तमातंगमूषम ॥ २८० ॥
 लग्नारि कर्म हिवुकेषु शुभे स्थिते शुद्धानान्य लग्न रहितेष्व शुभग्रहेषु ॥ या-
 तुर्गयिन्न भवति प्रतरे त्समुद्रं यद्यप्रमनापि किमुत्तारिसमागमेषु ॥ २८१
 ॥ एकान्तौ र्ध्वं भृगुजा त्वुजा द्वा सौम्ये स्थिते सूर्य सुताङ्गुरेर्वा ॥ प्रध्वस्य-
 तेऽरिर्न चिराद्गतस्य वेवाधि को भृत्य द्वे प्रवरस्य ॥ २८२ ॥ निरन्तरं यदि भवने-
 शुपंचसु ग्रहाः स्थिता दिवस करेण वर्जिताः ॥ विद्यासतो यदि च भवन्ति पृथक् त-
 स्तदा परान्व लभिषिवा सुकृन्तति ॥ २८३ ॥ प्राक्कपाल स्थे ग्रहेः पश्चिम दिशि
 पृष्ठगतं अपर कपाल स्थे ॥ प्राच्यां स्वमध्य स्थे रुक्तर दिशि अङ्गिरात्र स्थे दक्षि-
 मुक्ताङ्गौ माहासौ राज्ञीवाहा वृधः एकान्तौ तृतीय स्थाने यत्र कुत्र स्वात्तदायोगः

णा दिशि ॥ २८४ ॥ बुधभारवि मध्यगते हिमगौ द्विवुकोपगते चतुपः ॥ प्रवि-
 श्रेत्युरुहृत दिशं यदिवात कृतः पुरुहृतयमं प्रति ॥ २८५ ॥ सितेन्दुजोचतुर्षजो
 निशाकरश्च सप्तमै ॥ यदातदा गतो नृपः प्रशस्त्यरीन्वि तारणात् ॥ २८६ ॥ शु-
 क्क वाक्यति बुधैर्द्वन संस्थैः सप्तमे प्रशिशि निलग्न गतेऽर्के ॥ निर्गीतो नृपति रेतिक
 तार्थो वर्धनि यदरीन्वि निहृत्य ॥ २८७ ॥ सूर्येन्दू वल वर्जितौ वलयुतौ लग्ने
 शजन्मे श्वरौ पाताले दशमे पिवा प्रशिशि सुतो लग्न स्थितौ वाक्यतिः ॥ षट्स-
 त्ताष्टमवार्जिते बुभृगुजः स्थानेषु यस्य स्थितो यातु स्तस्य न विद्विषोराण मुरवे-
 तिष्ठन्ति योषाद्व ॥ २८८ ॥ सौर भौमे लग्नगेऽर्के ख मध्ये कर्म राणावे भार्ग-
 वे चन्द्रजे वा ॥ यायाद्दू पप्रशन्नु गंहं निहन्तु दत्तं शत्रुं काल वत्क्रुचैष्टः ॥ २८९
 ॥ गुरो विलग्नो यदिवा प्रशंगके षष्ठे रवौ कर्म गतेऽर्के पुत्रे ॥ सित क्षयो बंधु सु-
 तस्य योश्च यात्रा जनित्री वहिता निधत्ते ॥ २९० ॥ त्रिनिधन तनु सप्तमारि सं-

स्थाः कुजसित जीव बुधारविश्च यस्य ॥ एवल जन जनितेऽवलोक यात्रान भव
 तितस्य चिराय शत्रुसेना ॥ २४९ ॥ कुज रविज युते रिभे गतानां जल सहजा युग
 ते स्सितार्क जीवैः ॥ परवलमुप याति नाश माशु श्रुतमधनस्य कुटुंब चिंतयेव
 ॥ २४९२ ॥ भृगु पुत्र महेन्द्र गुरु रमिने सहितो यदि भं युग पत्य जतः ॥ ज्ञ गुरु यदि
 नं वांशकमेक गतौ समरे ऽ मर राडिव भाति तदा ॥ २४९३ ॥ सिमिति तनय युतान्न
 वांशजे यदि शत मे भृगु जीव वा गुरुः ॥ शत गुण मय हन्य रेर्वले विष मिव काय
 मसृक्य षो षगम् ॥ २४९४ ॥ स्तोत्रो यमै जीव कुजार्क वर्गे रेभि स्त्रिभिर्वा कथिते रे
 क लग्ने ॥ राज्ञः प्रणाशं समुपैति शत्रुः सौख्यं हि भार्य्यस्य तथा धनस्य ॥ २४९५ ॥
 शतांश का दूर्द्धमव स्थिते बुधेय मारय स्तत्र गतस्य भूभृतः ॥ प्रयाति नाशं समरे
 द्विषह्वलं यथार्थि भावोपगतस्य गौरवम् ॥ २४९६ ॥ सिंहाज तौलि मिथुना मृग क
 र्कौ च स्वेषा न्विता भवति यस्य शनिश्च लग्ने ॥ तत्सैनिकाः परवलं क्षपयन्ति या

तु मूर्खस्य वित्तमिव चारणचद्वैमंक्षाः ॥ २६७ ॥ अथ समयात्रा ॥ गुरोर्वीथ्ये केन्द्र
 मुते बुधे वा भृगु नन्दने ॥ विजयो नाम योगोयं यातुर्विजयदः सदा ॥ २६८ ॥
 स्वराग्निगे बुधे लगने सिते वा सुरवन्दिते ॥ नंघावर्त्ताक्षयोयोगो यातुरिष्टार्थसि
 द्धिदः ॥ २६९ ॥ स्वांशसंस्थे बुधे लगने शुक्ले वा देव पूजिते ॥ शंखसंज्ञाब्ध्योयो
 गो यातुः कीर्तिप्रदः सदा ॥ ३०० ॥ स्वराग्नेस्वांशगे सौम्ये लग्नस्थे वा भृगोः स्मृत
 ॥ जीवे वा ब्रजयोगोऽयं यातुः प्रशस्तु विनाशकृत् ॥ ३०१ ॥ अधिमित्रांशगे सौ-
 म्ये सिते वाथ सुरवर्तिते ॥ लग्नगे मातृयोगोऽयं शत्रूणां संधिहृत्सदा ॥ ३०२ ॥
 यत्रैकादशगश्चन्द्रो भानुर्वा प्रवलः प्रशुभः ॥ अभयो नाम योगोयं अरिभीतिवि
 नाशकृत् ॥ ३०३ ॥ त्रिकोणगे शुभे खेटे सवले वा द्वितीयगे ॥ कल्याणसञ्ज्ञो
 योगोऽयं याथिनां मंगलप्रदः ॥ ३०४ ॥ यत्र स्वीच गतश्चंद्रो लग्ना देकादशे
 स्थितः ॥ जयन्तो नाम योगोऽयं शत्रुपक्षविनाशकृत् ॥ ३०५ ॥ वर्गोत्तमगते ॥ २५२

चराः धूर्ताः मंक्षाः अलीकवादिनः १

लग्ने शुभे वाथ वलान्विते ॥ शुभ ग्रह युतः केन्द्रे र्योगोऽयं सिद्धिदायकः ॥ ३०६ ॥
 षष्ठे वायु गते सूर्ये ताम्र गेहर सच्चकः ॥ योगो महारणो शत्रुपक्ष क्षय करस्सदा ॥
 ३०७ ॥ उच्च स्थे लाभगे प्रुक्ते त्रिवष्टे देव पूजिते ॥ सुदर्शिनो महा योग शत्रुध्वंस
 करे रणो ॥ ३०८ ॥ लग्नान्ये केन्द्रे चन्द्रे लग्न स्थे देव पूजिते ॥ महा शंखाब्दयो-
 योगः प्रति पक्षाच्च मानदः ॥ ३१० ॥ भूसुते स्वीचगे लाभे मृग कुम्भ गते यमे ॥ न-
 द्या वर्त्ताद्भयो योगो रणो शत्रु तृणानलः ॥ ३१० ॥ मेष गे भास्करे षष्ठे लाभगे स्वी-
 चगे यमे ॥ नक्षत्र पाद योगोऽयं शत्रु मेघा निलो रणो ॥ ३११ ॥ भीमे स्वराशि
 गे लभे सौम्ये केन्द्रे त्रिकोरा गे ॥ पुष्य योगोऽरि विपिन कुटारः संगरो गणो ॥ ३१२
 ॥ एकांतरे गते लग्ना च्छुभ रवेदेऽथवा शुभे ॥ वापी योगस्त्व रित्रान तिमिरे ष
 दिबा करः ॥ ३१३ ॥ आचरणैकं तथा याने सौम्येऽस्ते निधनेऽपि वा ॥ ब्रजे द-
 कीदयेऽस्ते वामथ्यान्हे वाप्य शंकितः ॥ ३१४ ॥ प्रभ्रष्ट द्युति तारका स्फुट

तदी प्राची भवे न्निर्मला त्वीष इत्त विलोहितानधवला देवे स्मदा वाञ्छिता
 ॥ नो वारं न चापि करणं लज्जनं चापि क्षते हत्वा दीप सहस्रकंचयमुवा-
 नूषा करोत्युन्नतिम् ॥ ३१५ ॥ मध्यं व्योम प्रयाते स्फुरदनलनिभं के प्रदे राक्ष-
 विंदे क्षया साध्वी वकांता प्रचलति पुरुषे यत्र तत्याद लया ॥ तावत्सौरिर्न-
 विष्टिः कुजकृतमशुभं नैव ऋक्षं न योगः सम्माना रोग्य संयत् क्षिति मथ यु-
 वतिं तत्र गन्ता लभेत ॥ ३१६ ॥ अथ मथान्हे किंचिद्विशेषः ॥ अंगुल्यो विंशतिः सूर्ये श्रे-
 कुस्सोमे च षोडश ॥ कुजे पंच दश गुल्यो बुधवारे चतुर्दश ॥ ३१७ ॥ त्रयो दश-
 गुरो वारि द्वादशार्क्षज शुक्रयोः ॥ शंको म्मले यदा क्षया मथान्हे च प्रजायते ॥
 ३१८ ॥ तदा चाभिजिदाख्या ता घटिका च सदा बुधैः ॥ अत्र कार्य्याणि सिध्यंति
 सर्वा नीह कृतानि च ॥ ३१९ ॥ जातोऽभिजिति राजा स्या ह्यापौर सिद्धिरुत्तमा ॥
 यावत्सिंदूरवर्णो गगन तल गतं भानु विवंचनांस्तं यावन्नो दिष्टु शंतिं व्रजति

खुरपुटे रुद्रतोरणं संपः ॥ तावन्नेवास्ति दोषः प्रभवति न च साकृद्दृष्टिर्गृहाणां
 यात्रायां वा विवाहे सकल शुभकरी सर्वकार्येषु सिद्धिः ॥ ३२० ॥ अथ छायावलायात्रा
 ॥ शनौ सप्तपादः कवौ षोडशस्थः रवौ भौम के रुद्र संख्या विधेया ॥ निशे शोबुधे
 छेश संख्या विधेया गुरावगतिभू संख्या छाया विधेया ॥ ३२१ ॥ नलज्ञानपातं व्यती
 पातघातं न भद्रानसंक्रान्तिभूलन्तथाच ॥ नरोयाति संश्लोध्य छायां यदाहितरा
 कार्यसिद्धिस्त्ववश्यं भवेच्च ॥ ३२२ ॥ त्वच्छायात्रिगुणविम्ब १३ युताभाज्याय
 भिःफलम् ॥ लाभोऽर्थ ३२ हानी ३ रुद्र ४ रुद्रि ५ भयं ६ सिद्धि ७ मृतिः ८ क्रमात्
 ३२३ ॥ अथ विजयदशम्याः प्राशस्त्यम् ॥ दशमासि सितादृशमी विजया शुभकर्मसु
 सिद्धिकरी कथिता ॥ अवलक्ष्य युता सुतरं शुभरा चरते स्तु गमेजय संधिकरी ॥ ३२४
 ॥ अथ पंचागा भावेकस्य चिन्मते तत्कालपंचागम् ॥ सूर्यो द्या दूतघटी दल मिश्रिता च वार
 क्ष्ययोग तिथयो निज भाग हाय्याः ॥ सघो हि राजगमनाय सुखं प्रदिष्ट मुहूर्तकेन

मुनिना भणितं पुरस्तात् ॥ ३२५ ॥ अशुभानि मित्रानि उत्थात शकुना निच ॥ यात्रा काले
 नृणान्ते बान्निधनाय धनाय च ॥ ३२६ ॥ निमित्त शकुना दिभ्यः प्रधानं हिमनोर्ज
 यः ॥ तस्माद्विवसतां नृणां प्रधानं हिमनोर्जयः ॥ ३२७ ॥ यात्रायां शकुनं जीव
 उषो गर्गः प्रसंशति ॥ अंगिरा मानसो त्साहं विष्णुर्वाचं हि जन्मनाम् ॥ ३२८ ॥ अथ
 चित्तोत्साहादि प्राप्तास्त्यम् ॥ चेतो निमित्त शकुनै रिति सु प्रशस्ते स्तीत्वा विलम्बलमु-
 व्यधिपः प्रयाति ॥ सिद्धिर्भवेत्य पुन प्रशकुनादितोऽपि चेतो विप्रुद्धि रधि कान
 च तां विनेयात् ॥ ३२९ ॥ अधो त्स्वादि प्राप्नो ॥ प्रतिष्ठो द्वाह मुत्साहं व्रतं चोले च सूत
 कम् ॥ अस माय्य न गन्तव्य मार्त वं यो धिता मपि ॥ ३३० ॥ अकाल जेवु नृपति वि-
 द्युद्गर्जित वृष्टिषु ॥ उत्पाने बु त्रिविधेषु सप्त रात्रं ननु व्रजेत् ॥ ३३१ ॥ अकाल व-
 र्षणं प्रोक्तं पौषान्मास चतुष्टयम् ॥ दोषो भूषा न्महा वृष्ट्या मल्य दोषोऽल्य वर्ष-
 णे ॥ ३३२ ॥ नरो यो वृष्टि जस्ता वद्या वभून्व पदं किता ॥ अकाल वर्षणो जाते क-

त्वेऽत्यावश्य के त्यजेत् ॥ ३३३ ॥ अहं पौषे द्वाहं माघे दिन मेकं तु फाल्गुणे ॥ चै-
 न्रे घटी द्वयं दोषो नायं गर्भ समुद्भवे ॥ ३३४ ॥ आवस्येतुः सूर्या चंद्र मसी बिम्बे
 कृत्वा हेम मये तदा ॥ दत्त्वा भूमि पतिर्य्यायात्कार्येऽत्यावश्य के सति ॥ ३३५
 ॥ अथै कस्मिन्दिने निर्गम प्रवेशयोर्विचारः ॥ महीपते रेक दिने पुरात्पुरे यदा भवेतां गमन प्रवे-
 शको ॥ भवारण्यूल प्रति शुक्र योगिनी विचारये न्नेव कदापि पारहितः ॥ ३३६ ॥
 यद्ये कस्मिन्दिनसे महीपते निर्गम प्रवेशो स्तः ॥ तर्हि विचार्य्य स्थुधिया प्रवेशका-
 लो न यात्रिक स्तत्र ॥ ३३७ ॥ प्रवेशा निर्गमश्चैव निर्गमाच्च प्रवेशनम् ॥ नवमे
 जातु नो कुर्यां हिल्ले वारेति यावपि ॥ ३३८ ॥ अथ यात्रा विधिः ॥ अग्निं हुत्वा देवतां पू-
 जयित्वा नत्वा विप्रानर्चयित्वा दिगी शम् ॥ दत्त्वा दानं ब्राह्मणेभ्यो दिगी शं ध्यात्वा-
 चिते भूमि पालोऽधि गच्छेत् ॥ ३३९ ॥ अथ नक्षत्र रोहदम् ॥ कुलमावा स्तिलतंदुला
 नपि तथा मायाश्च गव्य न्दधित्वा ज्यं दुग्ध मधेया मां समपरं तस्यैव रक्तं तथा ॥ तद्

हार दोहदम् ॥ अथ तिथि दोहदम् ॥ अर्द्ध पत्रं भवेद्यातु भक्ष्यं सतंदु लोदकम् ॥ तृतीया
 यान्तथा सार्धिर्ज वागू स्यात्ततः परम् ॥ ३४३ ॥ पंचम्यां तद्विविधं स्यात्स्वयं वा
 कांचनीरकम् ॥ अपूप भुक्ति स्सप्तम्या मष्टम्या वीज पूरकम् ॥ ३४४ ॥ नवम्यां तो
 यपानं स्यात् गोमूत्रं न्यु ततः परम् ॥ एकादश्यां जवानद्याद्वादश्यां पायसं भवेत् ॥
 ३४५ ॥ त्रयो दश्यां गुडं लेह्यं रुधिरं स्याच्च तुर्दशे ॥ मुहूर्ते दनं भवेद्द्विज्यं पंच दश्यां
 थियासतः ॥ ३४६ ॥ पक्षयो रुभयोरेवं यात्रा योगे विधिः स्मृतः ॥ ३४७ ॥ कथि
 ते दोहदे द्रव्ये भक्ष्या भक्ष्यं विचार्यन् ॥ भक्ष मास्वाद्य संयायाद भक्ष्यमवलौ-

१	मंदार पत्रम्	११	पायसम्	२१	कांजी	३१	तिल भक्तम्
२	प्रक्षालनं दुल जलम्	१२	यवान्नम्	२२	सिखरिणी	३२	पक्कं दुग्धम्
३	चतम्	१३	धेनु मूत्रम्	२३	दुग्धम्	३३	दधि
४	मुद्गम्	१४	जलम्	२४	मत्स्यम्	३४	पक्कं दुग्धम्
५	मुद्गद्विविधम्	१५	वीज पूरकम्	२५	तिलमिश्रीदम्	३५	कांजी
६	खर्णयुतजलम्	१६	अपूपम्	२६	चतम्	३६	पायसम्
७	अपूपम्	१७	खर्णयुतजलम्	२७	मुद्गान्नम्	३७	सिखरिणी
८	वीज पूरकम्	१८	जलम्	२८	रुधिरम्	३८	दुग्धम्
९	अपूपम्	१९	खर्णयुतजलम्	२९	गुडम्	३९	मत्स्यम्
१०	अपूपम्	२०	धेनु मूत्रम्	३०	पायसम्	४०	तिलमिश्रीदम्
११	यवान्नम्	२१	जलम्	३१	यवान्नम्	४१	चतम्
१२	धेनु मूत्रम्	२२	खर्णयुतजलम्	३२	धेनु मूत्रम्	४२	मुद्गान्नम्
१३	जलम्	२३	वीज पूरकम्	३३	जलम्	४३	रुधिरम्
१४	वीज पूरकम्	२४	अपूपम्	३४	खर्णयुतजलम्	४४	गुडम्
१५	अपूपम्	२५	खर्णयुतजलम्	३५	अपूपम्	४५	पायसम्
१६	खर्णयुतजलम्	२६	जलम्	३६	यवान्नम्	४६	धेनु मूत्रम्
१७	जलम्	२७	वीज पूरकम्	३७	धेनु मूत्रम्	४७	जलम्
१८	वीज पूरकम्	२८	अपूपम्	३८	जलम्	४८	वीज पूरकम्
१९	अपूपम्	२९	खर्णयुतजलम्	३९	अपूपम्	४९	खर्णयुतजलम्
२०	खर्णयुतजलम्	३०	जलम्	४०	यवान्नम्	५०	धेनु मूत्रम्
२१	धेनु मूत्रम्	३१	जलम्	४१	धेनु मूत्रम्	५१	जलम्
२२	जलम्	३२	वीज पूरकम्	४२	धेनु मूत्रम्	५२	वीज पूरकम्
२३	वीज पूरकम्	३३	अपूपम्	४३	जलम्	५३	अपूपम्
२४	अपूपम्	३४	खर्णयुतजलम्	४४	जलम्	५४	खर्णयुतजलम्
२५	खर्णयुतजलम्	३५	जलम्	४५	यवान्नम्	५५	धेनु मूत्रम्
२६	जलम्	३६	वीज पूरकम्	४६	धेनु मूत्रम्	५६	जलम्
२७	वीज पूरकम्	३७	अपूपम्	४७	जलम्	५७	वीज पूरकम्
२८	अपूपम्	३८	खर्णयुतजलम्	४८	जलम्	५८	अपूपम्
२९	खर्णयुतजलम्	३९	जलम्	४९	यवान्नम्	५९	धेनु मूत्रम्
३०	धेनु मूत्रम्	४०	जलम्	५०	धेनु मूत्रम्	६०	जलम्
३१	जलम्	४१	वीज पूरकम्	५१	धेनु मूत्रम्	६१	वीज पूरकम्
३२	वीज पूरकम्	४२	अपूपम्	५२	जलम्	६२	अपूपम्
३३	अपूपम्	४३	खर्णयुतजलम्	५३	जलम्	६३	खर्णयुतजलम्
३४	खर्णयुतजलम्	४४	जलम्	५४	यवान्नम्	६४	धेनु मूत्रम्
३५	जलम्	४५	वीज पूरकम्	५५	धेनु मूत्रम्	६५	जलम्
३६	वीज पूरकम्	४६	अपूपम्	५६	जलम्	६६	वीज पूरकम्
३७	अपूपम्	४७	खर्णयुतजलम्	५७	जलम्	६७	अपूपम्
३८	खर्णयुतजलम्	४८	जलम्	५८	यवान्नम्	६८	धेनु मूत्रम्
३९	धेनु मूत्रम्	४९	जलम्	५९	धेनु मूत्रम्	६९	जलम्
४०	जलम्	५०	वीज पूरकम्	६०	धेनु मूत्रम्	७०	वीज पूरकम्
४१	वीज पूरकम्	५१	अपूपम्	६१	जलम्	७१	अपूपम्
४२	अपूपम्	५२	खर्णयुतजलम्	६२	जलम्	७२	खर्णयुतजलम्
४३	खर्णयुतजलम्	५३	जलम्	६३	यवान्नम्	७३	धेनु मूत्रम्
४४	जलम्	५४	वीज पूरकम्	६४	धेनु मूत्रम्	७४	जलम्
४५	वीज पूरकम्	५५	अपूपम्	६५	जलम्	७५	वीज पूरकम्
४६	अपूपम्	५६	खर्णयुतजलम्	६६	जलम्	७६	अपूपम्
४७	खर्णयुतजलम्	५७	जलम्	६७	यवान्नम्	७७	धेनु मूत्रम्
४८	धेनु मूत्रम्	५८	जलम्	६८	धेनु मूत्रम्	७८	जलम्
४९	जलम्	५९	वीज पूरकम्	६९	धेनु मूत्रम्	७९	वीज पूरकम्
५०	वीज पूरकम्	६०	अपूपम्	७०	जलम्	८०	अपूपम्
५१	अपूपम्	६१	खर्णयुतजलम्	७१	जलम्	८१	खर्णयुतजलम्
५२	खर्णयुतजलम्	६२	जलम्	७२	यवान्नम्	८२	धेनु मूत्रम्
५३	जलम्	६३	वीज पूरकम्	७३	धेनु मूत्रम्	८३	जलम्
५४	वीज पूरकम्	६४	अपूपम्	७४	जलम्	८४	वीज पूरकम्
५५	अपूपम्	६५	खर्णयुतजलम्	७५	जलम्	८५	अपूपम्
५६	खर्णयुतजलम्	६६	जलम्	७६	यवान्नम्	८६	धेनु मूत्रम्
५७	धेनु मूत्रम्	६७	जलम्	७७	धेनु मूत्रम्	८७	जलम्
५८	जलम्	६८	वीज पूरकम्	७८	धेनु मूत्रम्	८८	वीज पूरकम्
५९	वीज पूरकम्	६९	अपूपम्	७९	जलम्	८९	अपूपम्
६०	अपूपम्	७०	खर्णयुतजलम्	८०	जलम्	९०	खर्णयुतजलम्
६१	खर्णयुतजलम्	७१	जलम्	८१	यवान्नम्	९१	धेनु मूत्रम्
६२	जलम्	७२	वीज पूरकम्	८२	धेनु मूत्रम्	९२	जलम्
६३	वीज पूरकम्	७३	अपूपम्	८३	जलम्	९३	वीज पूरकम्
६४	अपूपम्	७४	खर्णयुतजलम्	८४	जलम्	९४	अपूपम्
६५	खर्णयुतजलम्	७५	जलम्	८५	यवान्नम्	९५	धेनु मूत्रम्
६६	धेनु मूत्रम्	७६	जलम्	८६	धेनु मूत्रम्	९६	जलम्
६७	जलम्	७७	वीज पूरकम्	८७	धेनु मूत्रम्	९७	वीज पूरकम्
६८	वीज पूरकम्	७८	अपूपम्	८८	जलम्	९८	अपूपम्
६९	अपूपम्	७९	खर्णयुतजलम्	८९	जलम्	९९	खर्णयुतजलम्
७०	खर्णयुतजलम्	८०	जलम्	९०	यवान्नम्	१००	धेनु मूत्रम्

कथेत् ॥ ३५८ ॥ दीह दस्याप्य लाभेतु ध्यात्वा तद्दीहं व्रजेत् ॥ अथ प्रसंगाद्दीहं व्रजेत्
 रविचारः यामले ॥ यदुक्तं स्वतत्त्वदौ रहस्य यामलादिषु ॥ वदयेद्दीहोपयुक्तं च सं-
 क्षेपाद्भूमनादिषु ॥ ३५८ ॥ नाडी डावा मगा चान्द्री पिंगला हसिणा रवेः ॥ सुषु-
 म्ना शंभवी मिश्रा सातु योगीन्द्र गोचरा ॥ ३५९ ॥ अथ तिथि परले स्वरोदयः ॥ शुक्ले प्र-
 तिपदा रम्भा दादौ चन्द्र तिथि त्रयम् ॥ तनस्तिथि त्रयं सूर्योदये मेव पुनः पुनः ॥
 ३५९ ॥ ततो न्यस्य तथा चैवं तिथौ द्वादश संक्रमे ॥ कृत्सेतु प्रथमं सूर्यस्त
 श्रद्धोऽन्यदुक्तवत् ॥ ३५२ ॥ निज नाड्युदयादुत्पः पंच स्वीय स्वरोदयः ॥ अ-
 थ वारपरत्वेन निज स्वरोदयः ॥ अथ सूर्य्य स्वरादौ य आनु जीव धरात्मजाः ॥ प्रानि-
 भार्गव चंद्र द्वाः प्रोक्ता चन्द्र स्वरादौ मे ॥ ३५३ ॥ स्वस्व वारे स्वरा रम्भो नृत्तः पंचो-
 दयादवैः ॥ निज स्वरोदितं कार्यं स्व वारे स्व स्वरोदये ॥ ३५४ ॥ काले सूर्य्य स्व-
 र्वेन्दोः स्वरे चंद्र मसोरवेः ॥ अद्देग प्रचा शुभं हानिः स्वस्वे कालेऽरि वलं शुभम् ॥

३५५ ॥ अथ प्रातस्स्वरपूर्वमुत्थानम् ॥ प्रातर्नित्यसमुत्तिष्ठे त्वारभस्य त्वारभसि ॥
 अर्चने दक्षिणे ऽङ्गस्य स्वरेणोदारे रवेः ॥ ३५६ ॥ निजस्वरोदये कार्ये न भवेत्प्रो-
 केवन्नय ॥ त्राणायामादियत्नेन बाह्वर्धनं स्वरं सुधीः ॥ ३५७ ॥ अथ चन्द्रस्वरकल्पम् ॥
 प्रवेशो दाहयात्राश्च वस्त्रालंकारधारणम् ॥ मण्डिपुष्पानि कार्थ्यदीप्ति कार्थ्यदीप्ति-
 न्दुस्त्रोदये ॥ ३५८ ॥ धौष्टिकं श्रान्तिकं प्रीति मोक्षय चरसाधनम् ॥ योगाभ्यासा-
 द्दिकं कर्म तिथेत्सर्वं स्वरे विधी ॥ ३५९ ॥ ग्रान्ते रौके विद्योर्नि व भुञ्जते ज्वरि-
 त्पि च ॥ मज्जनस्य प्रवोधे च चन्द्रनाडी प्रवाप्ते च ॥ ३६० ॥ अथ सूर्यस्वरकल्पम् ॥ कु-
 र्यात्सूर्यं स्वरे युद्धं व्यवहारं च भोजनं ॥ मैथुनं विग्रहं घृतं स्नानं भगं भयन्नथा ॥
 ३६१ ॥ विद्विषा मारुतं शस्त्रं मोहनो ज्ञातनं वसं ॥ सूर्यं नाड्यामिथात्सिद्धिं नित्यं य-
 कर्म चारिवलम् ॥ ३६२ ॥ मंदाग्नि भोजनादूर्ध्वं वष्यार्थं योयिता मपि ॥ सूर्यं ना-
 ड्यां नरकुर्यात्स्वयत्नेनपि सर्वदा ॥ ३६३ ॥ आलिङ्गने प्रसंगे यो वष्यार्थं शयने

स्त्रियः ॥ चन्द्रस्वः स्वसूर्यरासकामस्तु पिवन्भवेत् ॥ ३६४ ॥ अथ वहनाडी स्वरकृत्यम् ॥
 पूर्णा नान्दी स्थिते पूर्णा कार्ये सिध्यति पृच्छके ॥ शून्यनाडी स्थिते शून्यं संक्रमेऽपि न सि-
 ध्यति ॥ ३६५ ॥ अंगे दत्वा त्रजे द्वीमान्मूर्खेनाड्याः पदत्रयम् ॥ प्रवेश समये नाड्या त्र-
 याद्यं सर्वमिद्विदम् ॥ ३६६ ॥ दूरे युद्धे स्वरश्चन्द्रः समासन्नेखेऽशुभः ॥ यायी सूर्य
 स्वरे जना स्थायी चन्द्रस्वरे जयी ॥ ३६७ ॥ रिक्तमंगपुरः कृत्वा वहनाड्या स्थितो ज-
 येत् ॥ शून्यभागो स्थितः प्रशत्रुर्हन्यते नात्र संशयः ॥ ३६८ ॥ गुरुशुक्रवृधेन्दूनां वास-
 रे वामनाडिका ॥ सिद्धिदा सर्वकार्येषु शुक्लपक्षे विशेषः ॥ ३६९ ॥ शनिप्रवाहे गम-
 नादि शस्त्रं सूर्यप्रवाहे नहि किंच नापि ॥ प्रयुज्ज्य मस्या दहमानभागे रिक्ते च भा-
 गे विफले समस्तम् ॥ ३७० ॥ अथ स्वरपरत्वेन तत्त्वोदयः ॥ तत्त्वानि पंचभूरापस्ते जो बायु-
 र्नभः क्रमात् ॥ एकैकस्य घटीभोगः पंचघट्यात्मके स्वे ॥ ३७१ ॥ अथ तत्त्वानां प्रचारः
 अष्टाहुलं वहै हापु एतेन च तुरंगुलः ॥ माहेयोऽर्का गुलो क्षेयो वारुणः षोडशंगुलः ॥ ३७२ ॥

॥ ३७२ ॥ एकां गुलं स्तथा काशे ज्ञानी यात्क्रमत स्सर ॥ चिरंलाभः क्षितेर्द्वया स्त-
 त्पराणां तोय तत्त्वतः ॥ ३७३ ॥ ह्यनिस्त्रया ह्यनि वाताभ्यां नभसो निःफलं भवेत् ॥ युद्धे
 विशेषः ॥ विजयस्ते जसे तत्त्वोसिद्धि राय्ये एते भवेत् ॥ भूतत्वे सप्ततं युद्धं वायो भंगोऽष्ट-
 रवे मृतिः ॥ ३७४ ॥ अथ प्रसंगाश्रित्व द्विघटी मुहूर्तानि ॥ देव्युवाच ॥ श्रीशंभो प्राणनाथे श-
 बदे मे करुणा निधे ॥ त्रिपुरस्य वधे प्रोक्ता मुहूर्तानि ये शुभप्रदाः ॥ ३७५ ॥ भूतानां मुप-
 का राधं सर्वकालेष्ट सिद्धिदम् ॥ यातुरार्थं प्रपदं द्यूहि करुणा करसुंदर ॥ ३७६ ॥ ईश्वर-
 उवाच ॥ शृणु देवि प्रवक्ष्यामि ज्ञानं त्रैलोक्य दीपकम् ॥ ज्योतिस्सारस्य यत्सारं देवानां
 मपि दुर्लभम् ॥ ३७७ ॥ नतिथिर्न च नक्षत्रं न योगं करणं तथा ॥ कुलिकं यमयोगं-
 च न भद्रान च चंद्रमाः ॥ ३७८ ॥ न शूल योगिनी राशिर्न होरा न तमो गुणः ॥
 व्यती पाते च संक्रांतौ भद्राया मशुभे दिने ॥ ३७९ ॥ शिवाल्लिखितमित्येवं सर्ववि-
 द्भ्यो पश्यांतये ॥ कदाचिच्चलते मेरुस्सा गरश्च महीधराः ॥ ३८० ॥ सूर्यः पतति वारु-

वन्निर्वायाति शीतताम् ॥ निश्चलश्च भवेद्युर्नान्यथा मम भाषितम् ॥ ३८१ ॥
 तत्रादौ कथयिष्यामि मुहुर्त्तानि च वोढुश ॥ गुणत्रय प्रयोगे न चलन्येव अहर्निश
 म् ॥ ३८२ ॥ अथ वोढुश मुहूर्तम् ॥ रोद्रे श्वेतं तथा मैत्रं च चतुर्थकम् ॥ पंचमोज-
 यदेवश्च षष्ठं वैरोचनं तथा ॥ ३८३ ॥ तुरगादिकं सप्तमं च तथाष्टावभिजिह्वाया ॥
 एवणं नवमं प्रोक्तं बालवंदशमन्तथा ॥ ३८४ ॥ विभीषणं रुद्रसंज्ञं ह्यदृशं च सुनेद-
 म् ॥ याम्यं त्रयोदशं द्वयं सौम्यं द्वयं चतुर्दशम् ॥ ३८५ ॥ आगर्वं तिथि संज्ञं
 च साधिता वोढुशं भवेत् ॥ अथ मुहूर्तकार्यम् ॥ रोद्रे रोद्रे तं कार्यं श्वेते कुंजरवंश ॥
 ३८६ ॥ रत्नान् दानादिकं मैत्रे चार्वटे स्तंभनं भवेत् ॥ ३८७ ॥ कार्यं यज्जयदेव सङ्गकव-
 रं सर्वार्थं कंग् साधयेत् ॥ तद्वै रोचनं संज्ञकं प्रभवति पहाभियं कं क्रमात्
 ॥ ह्यात्वेवं तुरदेवनाचि विदिते शस्त्रादिकं साधयेत् ॥ सत्कार्यं मभिजि-
 न्मुहूर्तं कवे शम प्रवेष्टं सदा ॥ ३८८ ॥ एवणो साधयेद्दूरं युद्धं कार्यं च बालवे ॥

॥ विभीषणे शुभं कार्यं यंत्र कार्यं सुनन्दने ॥ ३८६ ॥ याम्यभवे न्मारण कार्यं मय्य
 सो सोम्ये सभाया मृष वंशने स्यात् ॥ स्त्री सेवनं भार्गव के मुहूर्त्त सावित्रि नास्ति प्रप-
 ठेत्पुत्रिषाम् ॥ ३८७ ॥ अथ मुहूर्त्तौदयं चार परत्वेन ॥ उदये रोह मादित्ये मैत्रं सोमै प्रकी-
 र्त्तितम् ॥ जयदेवं कुजे वारे तुरदेवं बुधे तथा ॥ ३८८ ॥ रावणे च गुरो द्वये भार्ग-
 वे च विभीषणम् ॥ घानो याम्य मुहूर्त्तश्च दिवा रात्रि प्रयो गतः ॥ ३८९ ॥ अथ
 मुहूर्त्तौ गत्वेन गुणोदयम् ॥ गुरु सोम दिने सत्वं रज श्चांगार के भृगौ ॥ रवौ मन्दे बुधे
 चैव तमो नाडी चतुष्टयम् ॥ ३९० ॥ सत्वं गोरं रज श्श्यामं तामसें कृश मेव च
 ॥ इमे वर्णस्त्रिजानीया तत्वा दीनां बधो दितम् ॥ ३९१ ॥ अथ सत्वादि गुणानां फ-
 लम् ॥ सत्वेन साधवे त्साहिं रजसा धनं पदम् ॥ तमसा साधये न्मोक्षं द्दति द्वये
 सप्त बुधेः ॥ ३९२ ॥ सत्वे रजसि सप्त कार्यं मथवा शुभ मेव च ॥ तमसा केदमे-
 नादि साधयेन्मोक्ष मार्गविष्णु ॥ ३९३ ॥ अथ मुहूर्त्तौ गत्वेन रेखा ज्ञानम् ॥ शून्येन-

संक्षिप्तः रवादिभिरेव वर्णैर्विभ्रं धनुर्युग्म गणाधिपतिः ॥ मृत्युं तथा पादयमारिव
 रौः श्रीविष्णुनामा मृत सन्नुसिद्धिः ॥ ३६७ ॥ अस्तश्चोर्द्धरेरेव का कालरेखा
 त्रयं भवेत् ॥ विभ्रमावर्त कन्तत्र भून्ये भून्य मिति क्रमात् ॥ ३६८ ॥ अथरेखाक-
 लम् ॥ भून्ये नैव भवेत्कार्यं विभ्रमावर्तं के भवेत् ॥ कालरेखामृत्यु करी सर्वसि-
 द्दिस्तथा मृते ॥ ३६९ ॥ धनुर्भीम कर्कटानां घातं सत्वे विनिर्दिशेत् ॥ तुलालि
 वष मेघानां घातो रजसि निश्चितम् ॥ ४०० ॥ कन्यामिथुनसिंहानां कुम्भ
 स्य मकरस्य च ॥ घातस्ताम सवेलायां विपरीतं शुभावहम् ॥ ४०१ ॥ ध-
 नुः कर्कट मीनारण्या गोरवर्णाः क्रमो दितः ॥ वृषे मेघे तुलायां च वृश्चिके स्या-
 मवर्णीता ॥ ४०२ ॥ मिथुने मकरे कुम्भे कन्यासिंहे च कृत्तिका ॥ गोरश्च मृग-
 ते सत्वे ध्याम वर्णं रजोगुणो ॥ कृत्तं तामस वेलायां मृत्यते नात्र संशयः ॥ ४०३ ॥
 ॥ यस्मिन्वर्षे भवेन्मासो गौणः पितृस्तथा क्षयः ॥ मासेन गृह्यते मासः सर्व

३६३

भौमे यमौ मार मणोऽथ युगं हरि श्रेव गङ्गान न श्रु ॥ नक्तं च विघ्नं हि पदं मुकुटः पदत्र

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३	४४	४५	४६	४७	४८	४९	५०	५१	५२	५३	५४	५५	५६	५७	५८	५९	६०	६१	६२	६३	६४	६५	६६	६७	६८	६९	७०	७१	७२	७३	७४	७५	७६	७७	७८	७९	८०	८१	८२	८३	८४	८५	८६	८७	८८	८९	९०	९१	९२	९३	९४	९५	९६	९७	९८	९९	१००
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

यं जीयति खेन भः श्रीः ॥ ४०४ ॥ बुधे धनुः कल यमौ च शेरः सिद्धिर्दनुः सौरियमौ च सिद्धिः

[illegible]

रात्रौ सुपर्णा ध्वज एव युगं न भोऽद्य दामोदर कुंज एस्यौ ॥ ४१० ॥ गुरोर्गोपिनायस्तथा विष्णुरा-

[illegible]

श्री जैनभः कैशवः कुंजएस्य स्तथैव ॥ निशायां पदं नंदजः सूर्यसूत्रं भो माधवश्चापमेकं ह
रिश्च ॥ ४१२ ॥ शुक्रे कलः स्याधमः खं मुरारि गौरी पुत्रः श्रीपतिः शून्यमेकम् ॥ नक्तं का-

शुक्र	वि	तु	सा	सौ	भा	शे	श्वे	मै	जा	ज	वै	तु	झ	ए	वा	वि	शुक्र
दि	र	र	त	स	स	र	र	त	त	स	र	र	त	स	स	र	र
०	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८

लः कंशहा खंच युगं पाद हन्दी वामनः खंच पादो ॥ ४१३ ॥ शनौ पदं श्रीः खन भोन भः
खं नारायणो नो हरि खं हरिश्च ॥ रात्रौ च शून्यं वम युगं माधवो खविघ्न राजौ नृहरिश्च पादो

शनि	का	सौ	भा	शे	श्वे	मै	जा	ज	वै	तु	झ	ए	वा	वि	सु	वा	शनि
दि	त	त	स	स	र	र	त	त	स	र	र	त	स	स	र	र	र
०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७

४१३ तथा श्विने कर्तिक मार्ग पैवे सूर्यादि वारं सुमुहूर्तयो गाः ॥ नामाक्षराणां प्रचनं प्रवृत्त्या

रवि	रे	श्वे	मे	जा	ज	वै	तु	झ	ए	वा	वि	सु	वा	सौ	भा	शे	रवि
दि	त	त	स	स	र	र	त	त	स	र	र	त	स	स	र	र	र
०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७

संक्षिप्तं विचारपूर्वविबुधैर्विचिंत्यम् ॥ ४१४ ॥ सूर्ये नृसिंहो द्विपदं च चापो हरिर्नभः खं पदम्
च्युतोऽग्निः ॥ एतौ पदं चापखमच्युतं च युगमयमौ विष्णुखसिद्धिसन्धौ ॥ ४१५ ॥ से
भेऽग्निचापं खनभो मुकुन्दो नभश्च युगमं हरिखं हरिश्च ॥ पदं निशायां खयुगं मुरारिर्वि

सेम	दे	चा	ज	वै	तु	अ	रा	वा	वि	मु	को	सो	भा	सा	रो	श्वे	मे	सो	मे
द्वि	स	स	र	र	त	त	स	स	र	र	त	त	स	स	र	र	त	त	स
०	४	००	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०

नायको विष्णु नभश्च विष्णुः ॥ ४१६ ॥ भौमे महेभास्य नभोऽथ विष्णुर्नभो युगं गोपतिरवंग
रोशः ॥ नक्तं गजेन्द्रस्य खमच्युतं च युगमं च शून्यं न हरिश्च युगमम् ॥ ४१७ ॥

भोम	ज	वै	तु	अ	रा	वा	वि	मु	को	सो	भा	सा	रो	श्वे	मे	सो	मे	सो	मे
द्वि	र	र	त	त	स	स	र	र	त	त	स	स	र	र	त	त	स	स	र
००००००	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०

संक्षिप्तवर्धधनुः श्रीपतिपादयुग्मं नारायणस्त्वाङ्गणनाथसिद्धिः ॥ रात्रौ तु कालौ हरिशून्यका-

[illegible]

श्रीगोविन्दजीरी सुत शून्यसिद्धिः ॥ ४२८ ॥ गुणैरुपरिष्कृतपुंगुं सुरैः श्रीविष्णुपुत्रैः

नंतथा श्रीः ॥ निशंघिहल्यारिखकाम्मु कंच पदे मुलीः खपुंगुनः श्रीः ॥ ४९६ ॥

[illegible]

शुक्लेऽभृतं चाप मरिन्दमश्च नंबीदरः केशव भृत्य पादम् ॥ नक्तं च युगमनुहरिः स्वयुगमनु-

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३	४४	४५	४६	४७	४८	४९	५०	५१	५२	५३	५४	५५	५६	५७	५८	५९	६०	६१	६२	६३	६४	६५	६६	६७	६८	६९	७०	७१	७२	७३	७४	७५	७६	७७	७८	७९	८०	८१	८२	८३	८४	८५	८६	८७	८८	८९	९०	९१	९२	९३	९४	९५	९६	९७	९८	९९	१००
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

संक्षिप्तं २७१ सिंह युग्मं गगनं च युग्मं ॥ ४२० ॥ प्रनौ पदं श्री नन भोन कसः खं श्री पदं विलुन भो हः
 रिः पत् ॥ रन्नी पदं खं पदं दं स्तुन गजा ननो गोपति शून्य पादः ॥ ४२१ ॥

प्रनि	या	सो	भा	सा	रौ	श्वे	मै	जा	ज	वे	तु	रा	वा	वि	सु	या	रवि
दिवा	त	त	स	स	र	र	त	त	म	स	र	र	त	त	स	र	र
	०	६	०	०	०	६	६	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०

ज्येष्ठे मासे तथा यादे तथैव च मलि म्लुचे सूर्यादि वारं संशोभ्याः सुहृती नि क्रमा चिमाः ४२२

रवि	शे	श्वे	मै	जा	ज	वे	तु	रा	वा	वि	सु	या	सो	भा	सा	रौ	श्वे
दिवा	न	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०

अर्द्धे शून्ये च कस्मो युग पद युगलं खं हरि विष्णु चापम् ॥ रन्नी प्राल्मी श युग्मं युगल हरि युगं युग्म

रवि	शे	श्वे	मै	जा	ज	वे	तु	रा	वा	वि	सु	या	सो	भा	सा	रौ	श्वे
दिवा	न	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०

स शृन्येच क्लृप्तः ॥ ४२४ ॥ जीवे विष्णुश्च चापि गगन मजित खमं भि पादो नृसिंहः ॥ रा-
त्रौ नो खं मुगर्गि गगन युगग जो विष्णु चापां द्वि युगमम् ॥

गगजो विष्णु चापां द्वि युगम् ॥ तद्वात्रौ युगम गोपी पति युग गगनं श्री वरः खं पदे श्रीः ॥ ४२५

शुक्र	वि	सु	या	सो	भा	सा	रो	श्रे	मै	चा	ज	वै	तु	अ	रा	वा	वि	शुक्र
दिने	र	र	त	त	स	स	र	र	त	स	स	र	र	त	त	स	र	र
	००	६	६	६	०	०	०	०	०	०	०	६	६	०	०	०	०	०

मंदे श्री युगम सिद्धिः ख हरि हरि नभः शेरि खं सिद्धि खं वा ॥ नक्तै श्री युगम सिद्धिः खग युगल हरि ख्यो मंगो विंद

प्रा	नि	या	सो	भा	सा	रो	श्रे	मै	चा	ज	वै	तु	अ	रा	वा	वि	शु	नि
दिने	त	त	स	स	र	र	त	स	स	र	र	त	स	स	र	र	त	र
	६	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०

अथ यात्रा विधिः ॥ देव गृह्य द्वा गुरु सदनं द्वा स्व गृह्य न्मुरव्य कलत्र गृहा ह ॥ प्राशये ह

विंध्य विप्रानु मतः पश्यन् गृह राव न्मंगलं मेयान् ॥ ४२७ ॥ उद्धृत्य प्रथमत एव दक्षि -

रां प्रि हान्निशस्यदमभिगत्यदिप्रयपानम् ॥ आगे हेतिलघुतहेमताम्रपात्रं दत्त्वादीग
 रा कवरायच प्रगच्छेत् ॥ ४२८ ॥ कैश्चिद्युदक्षिणं पादमंगे दत्त्वा व्रजेदिति ॥ प्रोक्तं
 तनुस्वकालोक्तत्वरश्चैव भवेत्तदा ॥ ४२९ ॥ प्राच्या गजं रथं याव्या प्रतीच्या तुरगोत्तम-
 न् ॥ उदीच्या श्रीविकोभूपस्वसारुहा व्रजनर्जयेत् ॥ ४३० ॥ दिग्युक्तवाहनाभावेध्या-
 त्वा सहाहनं व्रजेत् ॥ अथसगमनविलंबेप्रति निधित्वेनप्रस्थानम् ॥ प्रस्थाने ब्राह्मणादीनां य-
 द्वा सत्त्वं मया युधम् ॥ मध्वा मल फले चैव प्रशस्तं वृद्धि कारणम् ॥ ४३१ ॥ श्वेता तप-
 त्रं ध्वजचामरांश्च विभूषणोत्सीय गजां वरणि ॥ आदोलिकारत्न रथाश्च चारान् प्र-
 य्याश्र नाद्यमनसस्त्वभीष्टम् ॥ ४३२ ॥ धृत प्रस्थाने कोवापि स्वयं सं प्रस्थितोपि वा ॥
 नतोऽपि गमने चिंत्यं सच्चन्द्रशकुनादिकम् ॥ अथप्रस्थितस्य गमनविधिः ॥ प्रथमेऽन्दि-
 न्तपः क्रोशं द्वितीये हनियोजनम् ॥ क्रोशं षड् दृतीयेऽन्दिन्यथेच्छन्तु ततः परम् ॥ ४३३
 ॥ अथ प्रस्थितविलंबेदिन निर्णयः ॥ प्रस्थाने भूपतिः सिद्धे नैकत्र दश गन्त्रिदम् ॥ सप्त रात्रे

तु सामंतः पंचाहं प्राकृतो जनः ॥ ४३३ ॥ अथ दिक्पालत्वेन प्रस्थानं ॥ प्राच्या महा नि मुनयः प्रवद-
 न्ति सप्त याम्या मतीव शुभदा नि दिनानि पंच ॥ श्री एवे वपश्चि स दिशि स्थिति नायकानां प्रस्था-
 ने के बु दिवस ह्य मुत्तर स्यात् ॥ ४३४ ॥ अथ प्रस्थान प्रमाणम् ॥ गेहा द्वे हान्तर अपि यम स्तर्हि यात्रे-
 ति गर्ग स्मीन् स्मी मांतर अपि भुगु वर्णा विच्छेप मात्रम् ॥ प्रस्थानं स्यादिति कथयते ॥ सो भरहा-
 ज एवं यात्रा कार्या विहिहि ह पुरा तस्या दृष्टि लो ब्रवीति ॥ ४३५ ॥ प्रस्थान मत्र धनुषां हि शता-
 नि पंच के विच्छत ह्य मुशान्ति दशी व चान्ये ॥ संप्रस्थितो यदह मन्विरतः प्रया नो गंत व्य दिक्षु त-
 दपि प्रयते न कार्थ्यम् ॥ ४३६ ॥ यात्रायां प्रथम तस्या ज्यानि ॥ यात्रा हा तूर्व तस्स प्ररात्रं स्त्री सेवनं
 त्यजेत् ॥ अशक्त श्चेन्तु पञ्चैक गत्रं तु सर्वथै वहि ॥ ४३७ ॥ दुग्धं त्याज्यं पूर्वमेव त्रि एत्रं-
 क्षीरं त्याज्यं पंच रात्रं तु पूर्वम् ॥ क्षौद्रं तैलं वासरे ॥ स्मिन्व मिश्र त्याज्यं यत्नाद्भू मिपालेन नून-
 म् ॥ ४३८ ॥ भुक्ता गच्छति यदि चेत्तैल गुड क्षार पक्व मांसानि ॥ विनि वर्त्तते सरणः स्त्री-
 हि जमव मान्य गच्छतो मरणम् ॥ ४३९ ॥ अथात्ययि कदा र्थे याते पुष्प खाना समागमं कृत्वा

मुदितो गच्छन् लभते मनो रथान् विरकालेन ॥ ४४० ॥ अथ यात्रा काले शुभाशुभ प्रवृत्त कानि
 वाक्यानि ॥ प्रापय गच्छ वर्जय निर्गच्छ ब्रज संसरेति सिद्धि कारः ॥ खल्वेतैः ऽप्यधिकाः प्र-
 भोद जय जीव शब्दाश्च ॥ ४४१ ॥ मागास्ति हनि वर्तय क गम्यते मूढ दुर्मते मोहात् ॥ यात्रो
 नेच्छन्ति बुधाः श्रुत काशित भीति शब्देश्च ॥ ४४२ ॥ अथ ग्रह होरा शकुनानि ॥ श्रादित्य हो
 रे शकुनं च सम्मुखं स्त्री पुत्र युक्ता कलशं च दृश्यते ॥ यान्द्ये विभागो गमनं च वायं संयथा क्रो-
 मे वा स करे मृगाश्च ॥ ४४३ ॥ चंद्र होरे मृगश्चैव फलं वा कुल मंदधीः ॥ रज की चीत वस्त्रे-
 ण नापि तो दप्यं गान्वितः ॥ ४४४ ॥ भौम होरेण शकुनं काह भारं न पुंसकम् ॥ वणिक्
 च शकुनेन गवलाभौ न्मत्तो मदीन्मनः ॥ ४४५ ॥ सोम्ये होरे द्विजश्चैव सवत्सागोः प्रह-
 र्यते ॥ नारी सुवासिनी दासी सव्ये दक्षे मृगस्तथा ॥ ४४६ ॥ होरे देव गुरौ शब्दा सा-
 पत्या स्त्री पुरो भवेत् ॥ पूरणी कुम्भं द्विजश्चैव सवत्सागोः प्रदर्शनम् ॥ ४४७ ॥ भृगु हो-
 रे सदा मोक्त स शकुनश्च विशेषतः ॥ नारी सकल प्रा चेव सपदि द्विज दर्शनम् ॥ ४४८ ॥

शानि होरे रुदन्नारी नास्त्रा दुर्भेग दर्शनम् ॥ काष्ठ पाषाण भारश्च सविज्ञेयोनसंशयः
 ४४६ ॥ अथ ग्रहशकुनम् ॥ लग्ने वाक्यति शुक्राणां ब्राह्मणस्स नुरवारिस्त्रयः ॥ बुधशु-
 क्रौच केन्द्र स्थो सबत्सागोः प्रदृश्यते ॥ ४५० ॥ चंद्रः सूर्यश्च भवति दशम स्थो यदा
 यथा ॥ दीपादर्शो सुमनसो रजकीधौ तवाससा ॥ ४५१ ॥ सुत स्थाने यदा सौम्यो वृ-
 षो वृहस्तु सम्पुरवः ॥ चन्द्रो गुरुश्च सहजे स्वानी वावाम आगगः ॥ ४५२ ॥ सर्वकर्म्मार्था-
 यनवर्मे भारद्वाजो हिनाकुलः ॥ चापस्य दर्शनं वास्या ह्यसंगोऽत्यंत दुर्लभम् ॥ ४५३ ॥
 ॥ आदित्यो राहु शैरी च सहजस्थो कुमारिका ॥ प्रौढानां शुभगानां च दर्शनं सर्वका-
 मदम् ॥ ४५४ ॥ षष्ठे तृतीये कर्म्माये भौमश्चैतत्फलं भवेत् ॥ दासी वैश्या सुरा मांस-
 लाभश्चैव सुनिश्चितः ॥ ४५५ ॥ सप्ताष्ट पंचमेयस्य जीवो ज्ञो वाचवर्त्तते ॥ आदर्भ-
 पुष्यं मांसादि सुरा दर्शश्च लाभदः ॥ ४५६ ॥ राहु भौमश्च लग्नाद्यदितृतीयगः
 ॥ उद्धृतं गोमयं पश्येच्छीघ्रं लाभं धनं दिशेत् ॥ ४५७ ॥ अथ यानां यो युगशकुनानि ॥ इति २७७

दूषोक्षतौ रोष्यं पूर्णकुम्भोऽपि स र्यपः ॥ दीपो गौरो च ना दशैः प्रज्वलन् हव्यवाहनः ॥
 ४५८ ॥ वेद द्योषः शुभावाचो जय मंगल संयुताः ॥ शंखदुहं भिवीणादि मृदु मर्दल
 निःश्चनाः ॥ ४५९ ॥ सिद्धमन्नं च तां वृत्तं मीनं दुग्धं घृतं मधु ॥ मदिरा रुधिरं मांसं म-
 ह्यं नाना विषं फलम् ॥ ४६० ॥ ऐश्वर्यं शित पुष्याणि पद्म मुहुत गोमयं ॥ ध्वजं सि-
 हासनं छत्रं नृपाणां कुशुमायुधम् ॥ ४६१ ॥ दोला वितानं सहस्रं रत्ना लंकार दीपकाः
 ॥ विप्रो भूयो गुरु र्ददः पुत्र पौत्रादि भिरुतः ॥ ४६२ ॥ देव दूतः कन्यका योषा शुभगा
 पुत्र संयुता ॥ दारो गना तपस्वी च वदान्योऽथ नरः शुचिः ॥ ४६३ ॥ रजको धौतव
 रत्नश्च शंखो दन वर्जितम् ॥ तोयाशी रिक्त कुम्भेना नुगः पृष्ठे मृदो जनम् ॥ ४६४ ॥
 कश्यपः ॥ कार्क्यं सिद्धि भवेद्दृष्टे शवे रोदन वर्जिते ॥ प्रवेष्टो रोदन युत शशव स्स्या-
 नु शिव प्रदः ॥ ४६५ ॥ वसंत रजः ॥ सादाय रिक्तं कलशं जयाशी यदि ब्रज जेत्कोऽपि
 सुहाय्य गेत्तम् ॥ पूर्णं स मादाय निवर्त्ततेऽसौ यथा कृतार्थः पथिक स्तथैव ॥ ४६६ ॥ ३७८

गजो वाजी रथो धेनु सवत्सालुचिशेषतः ॥ श्वेतो वृषोऽन्यवर्गोऽपि वृहैकश्वेन दशशु-
 भः ॥ ४६७ ॥ वर्णीस्वमित्रमुल्लीखंदर्भो हंसो मयूरकः ॥ नकुलश्च भरद्वाजश्चाव-
 श्छाणस्मथैव च ॥ ४६८ ॥ चित्तोत्साहकरं वस्तु शुभान्येतानि दर्शनात् ॥ अथ शुभ-
 वस्तुनि विशेषः ॥ कीर्तनाच्छ्रवणं श्रेष्ठं श्रवणात्तु विलोकनम् ॥ दर्शनात्स्पर्शनं चैवा-
 दध्यादीनां गमादियु ॥ ४६९ ॥ शुभदं दर्शनं ये वा मभिवाद्य तथा नृपः ॥ कृत्वा द-
 क्षिणतस्सर्वा नाच्छन्ति सिद्धिं स वाप्नुयात् ॥ ४७० ॥ अथ दुःशकुनाः ॥ कर्प्यां संकलधा-
 न्यं च लोहकारश्च रोदनम् ॥ लोहं च रक्तपुष्पं च गुडं नैलं धुतं तथा ॥ ४७१ ॥ वि-
 रया कटणतक्राणि भस्मास्थि लवणं तु यः ॥ पाषाणीन्धनं च र्म्मीणि सधूमो बन्धुरे-
 यधम् ॥ ४७२ ॥ मत्तो वान्तः खलो हिंस्रो मुंढि तश्च वृथुक्षितः ॥ जटिलश्च तथा-
 रोगी सन्यासी मलिनो रिपुः ॥ ४७३ ॥ खंजो नग्नो गह्वीनश्च तैलाभ्यक्तोऽघगर्भि-
 रणी ॥ काषायवस्त्रधारी च मुक्तकेशोऽथ पाशवान् ॥ ४७४ ॥ चंध्या च प्रहरवली

चौरः खंडी पान् पलायनम् ॥ स्वसेयु महिषा रूढाः कुवाक्य अवरो तथा ॥ ४७५ ॥
 कलस सप्योऽथ मंडूक प्रसारतो ग्राम प्रकूरः ॥ कपणाः पतितो व्यंगः कुञ्जोऽन्यो वधिरः
 जडः ॥ ४७६ ॥ आर्द्र चासश्च विधवा स्वर्ण कारे रज स्वला ॥ उपान तर्क ईमां गाणः
 पुरीषं च वसानूयाम् ॥ ४७७ ॥ तथारजो वती पुष्पं कल्लाच्छ महिषो दृकः ॥ त्व
 गेह दहनं युद्धं माज्जिरं स्वकुले कलिः ॥ ४७८ ॥ गोक्षुतं प्राणिना मंगशिरः श्री
 त्रप्रदं पनम् ॥ माज्जिर मार्ग रोधश्च सवलं रिक्त कुंभकः ॥ ४७९ ॥ एतद्गुः प्राकु
 नायाने सर्व कार्यं निषेधकाः ॥ अथ महापणकुनाणि ॥ ४८० ॥ अथ कस्मिंश्चित्का
 ला प्रदम् ॥ अफलं तच्छुतं वाक्यं वृद्धपीन सके तवैः ॥ ४८१ ॥ विद्यां रमे वीजवापे क्षुतं
 व्यं श्रुता शिक्षा ॥ औषधे मान मारो दे विवा देशयनेऽशने ॥ विद्यां रमे वीजवापे क्षुतं
 सत्त सुशोभनम् ॥ ४८२ ॥ शिक्षा विडाल सप्यभ्यां मार्ग रोधो मृते र्वचः ॥ मा
 ज्जिर माहिषं युद्धं शुनः कर्ण प्रकम्यनम् ॥ ४८३ ॥ अतिधूमा न्वितो वन्दिः षडैते मरणप्र

दाः ४८३ ॥ अथ दुःशकुना वामत स्थाज्याः ॥ एते दुःशकुना वामे कृत्वा चिच्छकुनोत्तरम् ॥ अह-
 स्था एव ते गेयाः शकुना दक्षिणे शुभाः ॥ ४८४ ॥ अथ केषां चिन्नीर्त्तनं केया चिदृर्त्तनं शुभममु-
 च ॥ अशज्ञाहक गोधानां सार्थं सूकारयो रणि ॥ कीर्त्तनं शुभदं नाम्नां नो रुतन् च दश-
 नम् ॥ ४८५ ॥ ऋक्ष वानरयो र्यानि दर्शनं चरुतं शुभम् ॥ नास संकीर्त्तनं श्रेष्ठं द-
 क्षिणो च खरस्व नः ॥ ४८६ ॥ अथ वामभागे शुभाः ॥ वामांगे कोकिला पल्ली पोत कीभू-
 कोरला ॥ पिंगला छुछुका श्रेष्ठा शिवा पुरुष संहिता ॥ ४८७ ॥ मध्यान्धो नुरत-
 श्रेष्ठो चाप वभूच वामनौ ॥ खरोल्लूक शृङ्गालानां वामे पृष्ठे शुभस्त्वनः ॥ ४८८
 अथ दक्षिणभागे शुभा ॥ ग्री कण्ठो वानरो भायः चिक्कारः पिक्क कोरुः ॥ आग्रहो
 बायसः श्रेष्ठो स्त्री संज्ञा श्यापि दाक्षिणो ॥ ४८९ ॥ न च ग्नी मृग वच्छ स्तः संख्या
 यो दाक्षिण शिष्टारवी ॥ मृदक्षिण गताः श्रेष्ठाः यानि तु मृग पक्षिणाः ॥ ४९० ॥ विष-
 माश्चेदति श्रेष्ठाः व्रजन्तो भूयते स्मृगाः ॥ वाम दक्षिण गाः श्रेष्ठाः मृग वभूच पतत्रि-

राः ॥ ४८१ ॥ अथ विशेषः ॥ प्रहगला सारमेयाश्च दक्षिणा ह्रामगा प्रशुभाः ॥ पूर्व
 दिगामने पूर्णवदनः शंकरपिकः ॥ ४८२ ॥ वामगोदक्षिणाः काक प्रशुभोऽन्यत्र
 गमेऽन्यथा ॥ चावपूर्णनिनो व्योम्नि विधत्ते यदितोरामम् ॥ ४८३ ॥ अन्योन्य
 विजयस्तत्तुकाकश्चेन्मरणं भ्रवम् ॥ अथ मुनश्चेष्टा विशेषः ॥ शीर्षी दरहनु घ्राणा हल्कं
 एतस्कन्धपृष्ठकम् ॥ ज्वा दक्षिणेन पादेन कराडूये दूमना दिव्यु ॥ ४८४ ॥ लाभं क्षे-
 मं जयन्दमे दक्षिणां गं विशेषतः ॥ वामपादेन सर्वस्य नाशं प्रीक्तं फलस्य च ॥ ४८५ ॥
 विशापं कादिलिप्तां गं अवरा स्फालनं क्षुतम् ॥ दन्तप्रकाशनं निद्रालस्यं कुर्वन्मु-
 तिप्रदः ॥ ४८६ ॥ नृत्यक्रीडोत्सवाद्यंश्वाविदधन्वि लिहन् हसन् ॥ अस्त्रमांसं चि-
 तास्थः सन् सहगच्छन् जयप्रदः ॥ ४८७ ॥ अथ प्रवेशे शकुनव्यत्ययः ॥ प्रवेशे निम्नगो
 क्षीरेनष्टमं वीक्षणोभये ॥ दृढानाड्याः प्रवाहे च धूते भैषज्यकर्मणि ॥ ४८८ ॥ युद्धे
 ते व्यत्यया दोयाः प्रागुक्ताः शकुनाश्च ये ॥ वामे च दक्षिणे ये च संप्रीक्ताः शकुनाश्च ते ॥ ४८९

॥ ५०० ॥ वैपरीत्येन विद्वेयाः प्रवेष्टे नृपते वृधैः ॥ यात्रीक्षाः शकुनाये च तस्य नृ-
 पदशोने ॥ ५०१ ॥ अथ शकुनानां कियतां कालविशेषैर्बल्यमाह ॥ नशमेऽरायगाह्या-
 नारायाशमसंस्थिताः ॥ दिवाचरोनशर्वय्यानिचनक्तंचरोदिवा ॥ ५०२ ॥ हं-
 द्रोरोगार्दितस्तत्र कलहामिषकांक्षिणाः ॥ आयगांतरितामज्ञानगाह्याः शकुनाः
 कचित् ॥ ५०३ ॥ रोहिताश्वाजवालेयकुरंगोष्टमृगाश्शशः ॥ निःफलाः शि-
 शिरेक्ष्याः वसन्ते काककोकिलौ ॥ ५०४ ॥ नतुभाद्रपदेगाह्याश्शकराश्च वृकाद-
 यः शरद्याक्षादगोक्रौंचाः श्रावणेहस्तिचातकी ॥ ५०५ ॥ व्याभर्क्षवानरहृग्विमहि-
 षासविलेप्रयाः ॥ ५०६ ॥ हेमन्ते निःफलाक्षेयावालाः सर्वेपिमानुषाः ॥ प्रभ-
 ग्नमुखकद्रुमकंटकीषुशमशानभस्मास्थितुषानलेषु ॥ ॥ प्राकारश्च-
 न्यालयजर्जरीयुसौम्योऽपिपापः शकुनः प्रकल्पः ॥ ५०७ ॥ वरंश्रयेदुर्जनकालसर्प्यो
 वरंक्षिबेह्याप्रमुखेस्वमंगम् ॥ वरंतरेद्वारिनिधिंभुजाभ्यांनोलक्षयेदुःशकुनं क-

दापि ॥ ५०८ ॥ अथ वायोः शुभाशुभशकुनम् ॥ शुभदो दक्षिणे एष्टे मन्द प्रसीतोऽथ मर-
 र्तः ॥ प्रचण्ड स्रग्भुरवी चामे भंग दस्स मर दिव्यु ॥ ५०९ ॥ आद्ये पशुकुने स्थि-
 त्वा प्राणानेका दश व्रजेत् ॥ द्वितीये षोडश प्राणां स्तृतीये नवचिद्व्रजेत् ॥ ५१०
 ॥ यानि दुष्टशकुनं त्याज्यं स्वर्गान्दत्त्वा व्रजेत्सुखम् ॥ स्थित्वा सच्छकुनं भूयो वृत्त्या
 दृष्टो व्रजेत्पुनः ॥ ५११ ॥ विरुद्धशकुने पादौ प्रच्छा त्याच स्य भूपतिः ॥ स्थित्वा सत्
 क्षीर वृक्षाधो भूयः सच्छकुनैर्व्रजेत् ॥ ५१२ ॥ अथ त्याज्य दोषाणां संग्रहः ॥ तिष्ठ्य-
 क्षायन मासाहर्माष्णूला दयश्च ये ॥ सम्मुखस्यो भृगु स्तोभ्यो भृगो वक्रादिक-
 न्तथा ॥ ५१३ ॥ ललाटी परिधौ दण्डः रजस्तूत कमुद्रपं ॥ मृतपक्षोऽर्कपतरि-
 क्तास्थियः पापवासराः ॥ ५१४ ॥ पृष्ठ वाम गतश्चन्द्रोऽभिजिगम्याभपंचकम् ॥
 जन्म राशिमतो रंघ्रे लग्ने शत्रुमतोऽरिभम् ॥ ५१५ ॥ रिपुराग्निभयो र्त्तमे लग्ना-
 श्लो कुंभ मीन गो ॥ लग्नं पृष्ठोदयं पृष्ठ दिग्दक्ष च शनि स्तुखम् ॥ ५१६ ॥ द्युनेपु-

कस्तथा केन्द्रे चक्री वक्रग वासरः ॥ एतेऽन्येऽपि विवाहोक्ता योगानेष्टा प्रयाण
 के ॥ ५१७ ॥ अथान्नयुद्धयात्रा वसाधूतम् ॥ अथोवक्त्रेऽथन क्षत्रे वारचोपचयावहे
 ॥ चंद्रतारा वलोपेते कुमारैर्युनि वास्वरे ॥ ५१८ ॥ कालजोदिग्भवे वापि स्वस्य
 पूर्णो वले स्वे ॥ योगिनी कालदिक् प्रहल चंद्रतारानुकूल के ॥ ५१९ ॥ दशा
 यामय वर्गे वा गोचरे लाभगे रवौ ॥ युद्धोक्तजय देवो गोशोभने देह जे स्वे ॥
 ५२० ॥ घृतं कार्यं विनोदाय धनलाभाय भूतये ॥ ५२१ ॥ अथ युद्धे घृते स्वरग
 वलम् ॥ पूर्वोदि तश्चतुर्दि क्षुनंदाद्या स्तिथयः क्रमात् ॥ मध्ये पूर्णोदमे पंचस्य का
 राद्याः स्वरगस्तथा ॥ ५२२ ॥ दिक् तिथिस्वरतश्चैव घटीषट्क प्रमाणातः ॥ ता त्वा
 लिकस्वरो ज्ञेयो दिक्स्वरस्तत्त्ववेदिभिः ॥ ५२३ ॥ बालप्रभृतयोः वस्था स्ते-
 षां ज्ञेयाः क्रमादुर्ध्वः ॥ पूर्णो जयस्वरे युनि वाले घाता ज्ञेयो भवेत् ॥ ५२४ ॥
 ईषद्वातः कुमारै च वृद्धे भंगो मृतो मृतिः ॥ स्वयं स्वरबलो येतदिशि स्थित्वा यथा

त्रवम् ॥ ५२५ ॥ कृत्वान्यत्रदिशि घृतं युहं कुर्वन् जयेन्नुपः ॥ ५२६ ॥ अथ याज्ञानि
 कृत्वा गृहप्रवेशः ॥ प्रवेशो भूयते व्यान्नि निवृत्तौ निज मन्दिरे ॥ अष्टोदरि गुरो शुक्ले बुधे
 चन्द्रे शनैश्चरे ॥ ५२७ ॥ चित्रोत्तराऽनु धारव्ये रोहिणी रेवती मृगे ॥ त्यक्त्वा उत्तरा
 ममां सूर्य मधो मं लग्नं चरं वलम् ॥ ५२८ ॥ पुष्ये हस्ते धनिष्ठायां शतेऽव्युक्त प्रभुभः परैः
 ॥ ५२९ ॥ अथ प्रवेशे निषेधः ॥ अथ रात्रये पुनर्वसोः स्वाति पुष्याञ्चिमेव च ॥ प्रवेशे च
 पुन व्यान्ना शीघ्रं भवति भूपतेः ॥ ५३० ॥ स्वस्य नाशः प्रवेशस्या तूर्वा सुभरणी म-
 धे ॥ शार्द्रां श्लेषा भिधे मूले ज्येष्ठायां पुत्र नाशनम् ॥ ५३१ ॥ कृत्तिकायां गृहं दाहो
 विषागवायां मृतिः स्त्रियाः ॥ ५३२ ॥ ज्यल ग्न वलम् ॥ स्थिरैर्गेशे शुभे रथं कौन्त्र कोरात्रि
 लाभगैः ॥ पापे ह्यभिषिक्त संस्थेः सुद्वे तु र्य्य तथा रुमे ॥ ५३३ ॥ प्रवेशो भूमुजामि-
 हो विजनुर्भादमे स्मृतः ॥ निर्गमान्नवमे मासि प्रवेशो नैव शोभनः ॥ ५३४ ॥ नवमे हिवसे
 चैव प्रवेशं नैव कारयेत् ॥ ५३५ ॥ द्विवादि कुलसंभूत सरयूकृत संग्रहे ॥ शिरो म-

लो समाप्तेषा प्रभाचैकोनविंशतिः ॥ ४३५ ॥ इति श्रीसंग्रहशिरोमणौ यात्राक
 थनंनाम एकोनविंशतिः प्रभा ॥ १७ ॥ अथवास्तुप्रकरणम् ॥ गृहस्थस्य क्रियास्त-
 र्वा नसिध्यन्ति गृहविना ॥ यतस्तस्माद्गृहारंभप्रवेशसमयौ ब्रुवे ॥ १ ॥ काकिराया
 वर्गशुद्धौ च वादेद्युते स्वरोदये ॥ मंत्रे पुनर्भूवरणो नाम राशेः प्रधानता ॥ २ ॥ पुरस्को
 द्दिनपथ्यंतं वन्दिभागेन शेषितम् ॥ एकंधनंदये मृत्युः भूत्ये सौरखं च गरायते ॥ ३
 ॥ त्वनाम राशि तो ग्राम राशि द्यौ २ कै ६ बु ५ दिक् १० शिवैः ११ ॥ संमितैश्चेतदास्व-
 स्य तद्गुप्ते वालउत्तमः ॥ ४ ॥ रोगोऽद्य द्वादशेतुर्थ्य ८ १२ ४ वैरमाद्ये च सप्तमे ॥ १ ॥
 ७ हानिः षष्ठे दत्ततीये च ग्राम राशे स्त्वनामभात् ॥ ४ ॥ अथशमचक्रम् ॥ ग्रामोयत्र
 भवेद्दक्षे तदाद्यास्सप्तमस्तकै ॥ पृष्ठे सप्त हृदि सप्त पौदसप्त च तारकाः ॥ ६ ॥ फलम् ॥
 मस्तकै च धनी मान्यः पृष्ठे हानिश्च निर्द्विनः ॥ हृदये सुखसंपत्तिः पौदपर्यटनम्फलम्
 ॥ ७ ॥ अथवर्गमैत्री ॥ अक्रचटतपयशवर्गाः खगेशा माज्जार् सिंहशुनाम् ॥ सर्पास्तु

मृगावीनां निजपंचमवैरिणामहो ॥ ८ ॥ स्ववर्गात्पंचमप्रशत्रुश्चतुर्थश्चातिमित्रकः ॥
 तृतीयो मित्रसंज्ञास्यातुष्टाशीनो द्वितीयकः ॥ ९ ॥ नामग्रामकयोर्वर्गे चैके स्यादु-
 त्तमोत्तमः ॥ १० ॥ अथ काकिली ॥ स्ववर्गं द्विगुणीकृत्य परवर्गेण योजयेत् ॥ अष्टभिस्तुहो-
 र्द्वागं योऽधिकस्तस्मिन्नरणी भवेत् ॥ इत्थं काकिणि काधिक्ये निवसेन्नगरे नरः ॥ ११ ॥
 अथ गणैरिक्करगरिणः ॥ ग्रामस्य भागं नवधा विधाय मध्ये हरिर्नृनृकवयोऽथ युग्मम् ॥
 पूर्वादितो वृश्चिक मीन कन्या कर्का धनुस्तौ त्वज कुम्भजाश्च ॥ १२ ॥ वसेयुर्धार्हिन-
 रान तत्र वासे तथा हानि रिहा रिबलस्य ॥ पुष्टा स्वदिग्भाग गताश्च वर्गासौ पर्णसु-
 रयाः कथिताः क्रमेण ॥ १३ ॥ अथ परः ॥ मध्ये ग्रामस्य गोदृन्दूनक्रासिंहाख्य गण-
 यः ॥ मीनालि कन्यकाः पूर्वं दक्षिणे कर्के गरिणकाः ॥ १४ ॥ धन्विनः पश्चिमे मेघ-
 तुला कुम्भास्तथोत्तरे ॥ नो वसेयुर्नर स्तोख्य धनलाभात्मजार्धिनः ॥ १५ ॥ वै-
 नतेय मुखवावर्गा वलिद्याः पूर्वतः क्रमात् ॥ त्वदिशस्थ ग्रहं श्रेष्ठं पञ्चम्यान्दिशि

मृत्युदम् ॥ १६ ॥ ग्रामे चतुर्बु कोरोगेषु वसेयुर्हीन जातयः ॥ विप्राद्यास्तु दिशस्त्वेवम
 ध्येवासस्तु विपसवः ॥ १७ ॥ अथ दशविचारः अथाष्टवर्गः क्रमतोष्ट ८ वाराण रसा ह
 च्छि ४ संज्ञे ७ नु १ गुणा ३ अचि नौ च ३ नृग्रामदिवर्गमिता क योगे सूर्या दृशे प्रावसु
 मक्त शेषात् ॥ १८ ॥ सूर्येन्दुभौमा बुध सौरि जीवास्सिंही सुतो वै भृगुजः क्रमेण
 ॥ षट् दवाण चंद्रा १५ वसुवो ८ घणा ७ ॥ १९ ॥ नवेन्दवो १० को १२ कुय मा
 ३१ स्तथेत्यम् ॥ १९ ॥ स्वेस्वे युवर्ष प्रमितेयु तेषां दशाफलं तत्र निवासिनां च ॥
 तदुत्तरादुत्तरतो दशे प्राफलं विकल्पं च दशा क्रमेण ॥ २० ॥ अथ दशाफलम् ॥ जु-
 हि गचित्तः परिपूर्ण वित्तो वन्द्या भित्तो बहु सौख्य युक्तः ॥ रोगा भित्तो बहु द्र
 व्य युक्तो ज्वरा न्वितस्सर्व सुरवा न्वितश्च ॥ २१ ॥ पद्य दृश सौम्य फलानि रुक्ता
 तत्त दृशे क्तं सकलं शुभं स्यात् ॥ असत्फलायाः फल भैत देव दशे क्तरी त्या त्व स-
 दन्यरीत्या ॥ २२ ॥ अथ वर्ण परत्वेन धूमि विचारः ॥ श्वेता भूमिस्तु विप्राणां रक्ता शस्त्रा ॥ २३ ॥

30

12

नान्नसंशयः ॥ ३१ ॥ ककारेऽग्नौ गृह्भास्थि कटिमात्रे भुवि स्थितम् ॥ राक्षो-
 दण्डं न्यजानीया दण्डादुत्तरतो मृतिः ॥ ३२ ॥ चकारे यमदिग्भूमौ मर्कटास्थि-
 स्थितं वंदेत् ॥ कटिमात्रे गृहे शस्य मृत्युर्भवति नान्यथा ॥ ३३ ॥ तकारे राक्षसे
 ऽश्वस्य शाल्यं वैसाई हस्तकैः ॥ राक्षोदण्डं विजानीया दण्डादुत्तरतो मृतिः ॥
 ३४ ॥ सकारे चैव वारुण्या साई हस्ते शिशोर्वंदेत् ॥ शाल्यं मृत्युप्रवासादि कृत्वा
 वैशून्यतां व्रजेत् ॥ ३५ ॥ हकारे वायुदिग्भागे यौरुषं शाल्यमावंदेत् ॥ भूमौ
 हृदि मिते दुःखं दुःस्वप्नं मित्रनाशनम् ॥ ३६ ॥ शकारे द्विजशाल्यं च कौवेय्या
 कटिमात्रकैः ॥ निर्द्धनत्वं धनाढ्या नाम ल्यायुः करमेव च ॥ ३७ ॥ पकारे
 प्राग्भुदिग्भागे शाल्यमृच्छ भवं वंदेत् ॥ साई हस्तमिति भूमौ धननाशं पशु-
 क्षयम् ॥ ३८ ॥ यकारे मानुषं मुहं मध्ये भस्म चितामवन् ॥ हन्मात्रे कुलना-
 शाय निःशाल्यं शुभमदं भवेत् ॥ ३९ ॥ अथ भुवश्शोधनं हृदी कारणम् ॥ मध्ये मृद्वे

हस्तमितं खनि त्वा संपूरयेत्पांशु भिराशुतस्य ॥ संपूरयित्वाधिकतामुपेतः
 पांशुर्ग्राह्यं दातुं हस्तमुत्तमं हि ॥ ४० ॥ समे समं न्यूनतरे स दोनेन कारयेद्दूनं गृहं क-
 दाचित् ॥ तद्गते मध्ये जल पूरितं स्यान्निशा मुखे पूर्णं जले ऽथ प्रातः ॥ ४१ ॥ शु-
 भं च देच्छुष्यति चेद्दिदुःखं भवेन्निवासे सततं ज्ञानाम् ॥ स्थिरे जले वै स्थिरता
 विधेया स्याद्दक्षिणा वर्तजलेन सौख्यम् ॥ ४२ ॥ क्षिप्रं जलं शोषयतीह रवातो
 मृत्युर्हि वामेन जलेन कर्तुः ॥ खाते यदि श्माल भते हिरण्यं तथेष्टं काष्ठं च समृद्धि-
 रन ॥ ४३ ॥ द्रव्यं हि द्रव्याणि सुखा निधने तास्मादि धानुर्ग्राह्यं तत्र वृद्धिः ॥ पिपी-
 लिकाददुर्ग्राहि चेत्त्याद्वसेन्न तत्राखिलकार्थ्यं हानिः ॥ ४४ ॥ तुवास्थिची-
 राणि तथैव भस्मापं ज्ञानि सार्थ्यमणा प्रदास्युः ॥ वरदिका दुःखदरिद्रदात्री क-
 र्प्या सरवाति ददाति रोगम् ॥ ४५ ॥ काष्ठं प्रदग्धं यदि रोग वृद्धिः कलिर्भवेत्त्व-
 र्थ्यं रत्नं केन ॥ लोहेन कर्तुं मर्मरं प्रभस्तं विचार्य वास्तुं प्रवदन्नि तद्भा ॥ ४६ ॥

मेरी मृदंगान कण्डुभीनां शब्द श्वशंखस्य च मंगलानि ॥ शुभा निद्रव्याणि भवन्ति
 तत्र विप्राश्च वाला स्तरुणी सवाला ॥ ४७ ॥ वेश्यासु वेधारज की सुवल्गा दृष्टादि चे-
 तन्न सुवर्ण वृद्धिः ॥ अन्येऽपि चे न्मंगल वादिनः स्युर्भवन्ति तत्रैव सु मंगलानि ॥
 ४८ ॥ ददाति कश्चिद्भविष्यं फलं चेत्तदा हिरण्यादि समृद्धयः स्युः ॥ अथ समभूमी
 दिक्शोधनम् ॥ दिक् शुद्धि रहितं गेहं प्राणदो वाजलाशयः ॥ कुर्याद्भानि मृत्तित-
 स्मादा दो दिक्शोधनं चरेत् ॥ ४९ ॥ द्विधायामभितं सूत्रं द्विप्राशं प्रांत यो दृढ-
 म् ॥ कृत्वा यामे तृतीयेऽद्यौ चिन्हं तत्कर्षणापि च ॥ ५० ॥ विस्तारं द्दुतु को-
 रणार्थं क्षेत्रस्य मध्य सूत्रतः ॥ प्रान्ते शंकु द्वये पाशौ कृत्वा घो कर्षणाभिधम् ॥ ५१ ॥
 चिन्हं मा कथ्य को रणार्थं चिन्हे शंकु निधापयेत् ॥ एवं कृते चतुः कोणाः स्वैष्ट क्षेत्रे भ-
 वन्ति च ॥ ५२ ॥ अथ गृहस्य जायाः ॥ जायः क्रमाद्भुजो धूम्रः सिंहः श्वार्यभः खरः ॥ ग-
 जो ध्वो क्षद्मे दोया प्राक्षौ गेहादि कर्मसु ॥ ५३ ॥ विस्तार गुणिते क्षेत्रे स्वायामेऽप्याह

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ श्रीध्वजादिकश्चायः प्रशस्तो विषमोऽखिलः ॥ ५४ ॥ प्राचीतो व-
लिनश्चायाः ध्वजाद्याः क्रमतस्त्वमे ॥ सर्वदिक्षु ध्वजे वज्रं सिंहं प्राग्दक्षिणोक्ते
॥ ५५ ॥ प्राच्यां रुषे गजे याम्ये पूर्वयोः शुभमालयोः ॥ ध्वजे प्रत्यङ्मुखं वापि सिंहे कु-
प्यादुदङ्मुखम् ॥ ५६ ॥ दक्षिणाभिमुखं नागे गेहे प्राची मुखं च ॥ द्वात्रिंशद्भुक्तं
या वदे का दशय वात्परम् ॥ ५७ ॥ चिन्त्यमायादिकं तावन्नोचिन्त्यमधिकं ततः ॥
अलिं द्वादिसुवारोषां दिरे वाचतुर्मुखे ॥ ५८ ॥ आयादिकं तु नोचिन्त्यं तारोमासा
दिकं तु न ॥ विशेषोऽपि ॥ ध्वजे प्रतीचीमुखं मग्नजानां मुदङ्मुखं भूमिभूतां च सिंहं ॥ वि-
शं रुषे प्राग्बदनं गजे तु मूर्धस्थयाम्या नूनमामनंति ॥ ५९ ॥ अथ आयानो प्रयोजनम् ॥
वृषं सिंहं गजं चैव खंडे कर्ष्यत काटयोः ॥ द्विपः पुनः प्रयोक्तव्यौ वापी कूपसस्सु च ॥ ६०
॥ मृगेन्द्रनाम्ने दद्यात्प्रयनेषु गजं पुनः ॥ वृषं भोजनपात्रेषु च त्रादिसु पुनर्ध्वजम्
॥ ६१ ॥ अग्निवैप्रस सुसर्पेषु गृहे वन्धुपजीविनाम् ॥ धूमं नियोजयेत्केचि त्स्थानं न्मे ॥ ६२ ॥

च्छादि जातिषु ॥ ६२ ॥ खरो च श्याग्रहे शस्तो ध्वांस्तश्चापि कुटीषु च ॥ हृष सिंह
 ध्वजश्चापि प्रागादपुरवे श्मनि ॥ ६३ ॥ गजा ये वा ध्वजा ये वा गजानां सदनं शुभम्
 ॥ अभ्यालयं ध्वजाये च खराये त्वमेऽपि वा ॥ ६४ ॥ अस्मन्त्र शस्त्रवस्त्राणां त्वपाये वा
 ध्वजेऽपि वा ॥ पादुको पानहो कार्थ्यं सिंहारव्येऽप्यथ वा ध्वजे ॥ ६५ ॥ उक्तानां मध्य-
 नुक्तानां सर्वेषां च ध्वजः शुभः ॥ अथ यद्द्वारं मे नियेधमाह ॥ नीचे शत्रु गते जीवे शुक्रे चन्द्रे
 ऽथ चारवौ ॥ निर्मितं सदनं सम्बद्धं तिनि स्त्वं त्वमाप्नुयात् ॥ ६६ ॥ अस्तद्वयोऽन्न-
 ग्रासः प्राति देवसि को बुधैः ॥ नास्ति दोषस्सदा चन्द्रे न भैत्रेऽजस्य नीचता ॥ ६७ ॥
 गृहाय लध्वं ऋक्षे च यन्नक्षत्रे च चन्द्रमाः ॥ शलाका सप्तकं देयं वृत्तिकादि क्रमेण
 च ॥ ६८ ॥ वाम दक्षिण भागे तत्र शस्त्रं शान्ति कारकम् ॥ अग्र पृथेन दातव्यं यदी
 क्षेप्यैर्वा श्मत्तनः ॥ ६९ ॥ ऋक्षश्च चन्द्रश्च वास्तौश्च अग्र पृथेन दास्यते ॥ पुरश्चो
 पृथेनै वास्तौः खनिः स्याद्विषुभे मृतिः ॥ ७० ॥ अथ क्षेत्रफलानाम् ॥ वित्तं तिग्मो गृहा

यामो क्षेपं क्षेत्रफलं चरेत् ॥ राशि कूटादिकं सर्वदंपत्योरिव चिंतयेत् ॥ स्वेष्टमं
 नाडी स्थं चिन्तयेत्सततं बुधः ॥ ७२ ॥ देशे गुप्ते पुरे गेहे प्रभौ मित्रेऽन्ययोषिति ॥ र
 कनाडी प्रशस्ता स्याद्दिरुद्धमिन्ननाडिका ॥ ७३ ॥ गेह गेहे शयोर्मैत्र्योर्वर्णाद्या
 स्तु विवाहवत् ॥ गेहे शालयमैक्ये तु मृत्युदंतद्गृहं स्मृतम् ॥ ७४ ॥ काष्ठपाषाणयो
 र्वाद्यमिष्टिकानां तदर्द्धकम् ॥ मृत्तिका गर्भमात्रं च ददाति ग्राहपराशरः ॥ ७५ ॥ अथेष्ट
 र्षशोधनम् ॥ त्रिभिस्त्रिभिर्वैश्वमनि कृत्तिकाद्या दुच्छेदपुत्राप्तिधनानि श्लोकः ॥ शत्रो
 र्भयं राजभयं च मृत्युः सुखप्रवासी च नवप्रभेदाः ॥ ७६ ॥ त्रिकोणभंक्षं वापि षडृष्ट
 भंवाभैक्यं न प्राप्सं गृहस्वामिनोश्च ॥ द्वारर्धकं पृथदि गर्ह्यं केच स्थितिर्न चौरैरुप
 पीडितस्स्यात् ॥ ७७ ॥ अथ पिण्डज्ञानम् ॥ एकेनितेष्टर्हताद्विनिष्ठो १५२ स्तो
 नितेष्टाय हतेनुनागैः ॥ युक्ता धनैश्चापियुता १७ विभक्ता भूपाश्विभि २१६
 श्रेष्ठमितोऽहि पिंडः ॥ ७८ ॥ अस्यार्थः ॥ यदेव नक्षत्रं व्यवहारनाम्ना विवाहो-

संक्षिप्तं मेलापकविधिनाशुभदं स्यात् ॥ तदेव स्वेष्टभं कल्पम् यश्च ध्वजाद्याये विषमश्चा
 य ईप्सितः स्यात् स एवैष्टायः कल्पः ॥ ताभ्यां स्विस्तारायामज्ञानम् यथानीलकं
 ठस्य अनुग्राधानक्षत्रस्य रोहिण्या सहमेलापकः संभवति तस्येष्टभं रोहिणी कल्पि
 तम् ॥ तत्संख्या ४ स्कोनितेष्टर्क्षम् ३ अनेन हितिष्ठ्योः १५२ हताः ४५६ इष्टायः
 सिंहः कल्पितः तृतीयः ३ रूपो नित इष्टायः ॥ अनेनेन्दुनागाः ८१ गुणिताः १६३
 युताः ६१८ घनैश्च १७ युताः ६३५ भूपाश्विभिः २१६ विभक्तः शेषे २०३ इदमेव
 क्षेत्रफलम् ॥ गृहस्य इष्टाय नक्षत्रं भवम् ॥ पिराडम् ॥ अथ क्षेत्रफलादर्थवित्ताद्भा
 नम् ॥ भक्ते क्षेत्रफले स्वेष्टविस्तारेण च दीर्घता ॥ स्वेष्टदीर्घतया भक्ते विस्तारे वेष्टम
 नः स्फुटः ॥ ७६ ॥ अथ कल्पितं दैर्घ्यं २६ अनेन भक्ते लब्धो विस्तारः ७ अथ कल्पित वि
 स्थितिः ७ ॥ अनेन भक्तो लब्धं दैर्घ्यम् २७ ॥ अथ व्ययादंशज्ञानम् ॥ गृहनक्षत्रसंख्या के
 नागतये व्ययो भवेत् ॥ भुवादिरनाम च रौंश्च युक्ते क्षेत्रफले तथा ॥ ८० ॥ त्रिभिः २३

तथैः प्रकाशेषे प्रकान्तक नृपः क्रमात् ॥ इन्द्रभूयो शुभावंशी यमोनेष्टो गृह्णादि
सु ॥ ८१ ॥ अथ भ्रुवादिगोहृद्भ्रानम् ॥ आषट्पदं शमं विश्वं मन्दिरं ह्यक्षराभिधम् ॥
प्रोषानि त्र्यक्षराणि स्युः सप्तमश्चतुरक्षरम् ॥ ८२ ॥ अथ भ्रुवादिगृह्णाणि ॥ अथ भ्रुवादि
अयन्मन्दस्वरं क्वन्तं मनोरमम् ॥ सुमुखं दुर्मखश्चोग्रिपुदं वितदं तथा ॥ ८३ ॥
नाशः कान्तं विपुले विजयश्चेतिषोडश ॥ अथ भ्रुवादिगोहृद्भ्रानम् ॥ दिक्षु पूर्वोदित-
प्रशान्ता भ्रुवाभू १ ह्री २ कृता ४ गजाः ८ प्रणला भ्रुवाङ्कः संयोगः सैको वे प्रमधुवादि
कम् ॥ ८४ ॥ अथ क्षेत्र फलादायाद्यानयनम् ॥ गो ४ क ४ त्व ६ सु ८ गुण ३ सु ८ नाग-
८ जलधि ४ व्यालै ८ हतं सु फलम् नागा ८ अं ७ क ४ दिवाकार १२ सु ८ म ३ ७
तिथी १५ यौगैः ३ ७ खसूर्यै १२ ० भजेत् आयं वारमयां प्रकंधनमृणं तारं ति-
थिंचितये योगं चायु रिति हृशेषकपदे भागे हते तां त्रिकैः ॥ ८५ ॥ अथैते वा प्रयोज-
नम् ॥ अथायः ॥ विषमायश्शुभायैव समाय प्रशोकदुःखदः ॥ अथ काह ॥ सूर्या २६६

१६	विजयम्	५
१५	विपुलं	५
१४	भक्तदम्	५
१३	नाशम्	५
१२	विन्नदं	५
११	रिपुम्	५
१०	उग्रम्	५
९	दुस्सुखं	५
८	सुसुखं	५
७	भनोरमं	२०
६	कांतम्	५
५	स्वरम्	५
४	नन्दम्	५
३	जयम्	५
२	धान्यम्	५
१	ध्रुवम्	५

तयं ह्यै ॥ मूलाब्धयं धनुष्वेव द्वे भेदौ ॥ ८७ ॥ गृहस्था गत न सन्नं तद्धि
राश्यात्मकं यदि ॥ तन्नवांशावशात्तत्र ज्ञातव्यं सर्वदा गृहम् ॥ ८८ ॥ धनस्य योश्च
॥ धनाधिकं गृहं मृच्छे निर्द्धनं यदृणाधिकम् ॥ नक्षत्रस्य ॥ विपत्स्य विपत्तारा प्रत्यरी
प्रति कूलदा ॥ निधनाख्यातारका तु सर्वदा निधन प्रदा ॥ ८९ ॥ दोहदुःखं तृतीयर्षी
पंचमर्षी यशः क्षयम् ॥ आयुः क्षयं सप्तमर्षं कर्तुं भाद्यदि सप्तमम् ॥ ९० ॥ तिथि
प्रयोजनम् ॥ दशं क्रक्तांच वर्ज्जयेत् योगानां मपि दुष्टयोगाः वर्ज्याः ॥ आयुः प्रयोज-
नं तावत्कालं गृहस्थितिः ॥ अथ वर्णपत्वेन गृहशुद्धिः ॥ द्वात्रिंशदष्टाधिक विंशतिश्च

सिद्धा नखा भूमिपते द्विजातेः ॥ दशंगयुक्तान्यपि क्षत्रियस्य वैश्यस्य च स्वांगुल
 उष्मितानि ॥ ४१ ॥ प्ररुहस्य च स्वस्वचतुर्विभागयुक्तानि चेत्स्वंप्रभवन्ति भेदाः
 अथ राज्ञो गृहशुद्धिः ॥ कश्चिज्जनो भूपसमानधर्म्मो गृहं विदध्या द्विधिना प्यनेन ॥ अ
 खाधिकं हस्तशतं शतं वायन्नेत्रनंदप्रमितं पृथुत्वे ॥ ४२ ॥ वेदाष्टहस्तं रससत्र
 कंच दैर्घ्यं स पादानि भवन्ति भेदाः अथ सेनापत्यादीनां गृहशुद्धिः ॥ षड्विः षड्विहीना
 सेनापति सप्तनांचतुः षष्टिपञ्चविस्तारात् ॥ यद्भागसमन्वितदैर्घ्यं विस्तारंतद्दी
 र्घता द्वायेया ॥ ४३ ॥ षष्टिचतुर्भिर्हीना चेष्टमनि पंचसचिवस्य ॥ स्वस्वाष्टंगयुतं
 दैर्घ्यं तदूर्ध्वं राजमहिषीणां ॥ ४४ ॥ नृपसचिवांतरतुल्यं यत्सामन्युवराजयु
 रुषाणां ॥ नृपयुवराजमंत्रिचारकर्मताध्यक्षधूतानाम् ॥ ४५ ॥ चत्वारिंश
 द्वीनानांचतुस्त्रिभिः पंचभेदादिति ॥ यद्भागयुतं दैर्घ्यं देवक्षत्रिभिर्युगैर्हिताना
 म् ॥ ४६ ॥ अथ एशि परत्वेन गृहद्वारम् ॥ कर्कोलिमीना द्विजराशयस्युर्महीश्वरमेष्ट

अथ सर्व साधारणी पित्रार साधारणी चक्रम्

	हस्त	मं	ह	मं	ह	मं	ह	मं	ह	मं	
वाह्यराज्य	३२	०	२८	०	२४	०	२०	०	१६	०	दीर्घ
	४०	०	३५	०	३०	०	२५	०	२०	०	विस्तार
क्षत्रियस्य	३५	५	३०	१२	२६	०	२२	००	१७	१४	दीर्घ
	४४	००	३८	१२	३३	००	२७	१२	२२	००	विस्तार
वैश्यस्य	३७	८	३२	१६	२८	००	२३	८	१८	१६	दी०
	४६	१६	४०	२०	३५	००	२८	२०	२३	८	वि०
शूद्रस्य	४०	००	३५	००	३०	००	२५	००	२०	००	दी०
	५०	००	४३	१८	३७	१२	३१	६	२५	००	वि०
राज्ञः	१०८	००	१००	००	९२	७०	८४	००	७६	००	दी०
	१३५	००	१२५	००	११५	००	१०५	००	९५	००	वि०
सेनापत्युः	६४	००	५८	००	५२	००	४६	००	४०	००	दी०
	७७	१६	६७	१६	६०	१६	५३	१६	४६	१६	वि०
मंत्रिणः	६०	००	५६	००	५२	००	४८	००	४४	००	दी०
	६७	१२	६३	००	५८	१२	५४	००	४८	१२	वि०
राजमहि	३०	००	२८	००	२६	००	२४	००	२२	००	दी०
वीरगान्ध	३३	१८	३१	१२	२९	६	२७	००	२५	१८	वि०
सामन्त	४८	००	४४	००	४०	००	३६	००	३२	००	दी०
पुत्रराज्योः	६७	१२	६३	००	५८	१२	५४	००	४८	१२	वि०
विद्वान्	४०	००	३६	००	३२	००	२८	००	२४	००	दी०
विद्वान्पुत्रो हि	४६	१२	४२	००	३८	१२	३४	१२	३०	००	वि०
गाना											
	हस्तः	मं	ह	मं	ह	मं	ह	मं	ह	मं	

अथ सर्व साधारणी पित्रार साधारणी चक्रम्

संक्षिप्तनुसृष्टिगोदाः ॥ वृषश्च कन्या मकरोऽथ वैश्वः शूद्रा तुला शुभमघटा भवानी ॥ ६७ ॥ स्या
 १०२ त्या डनुखं ब्राह्मण राशि सदा चोदनुखं सनि य राशि कन्याम् ॥ वैश्या र्क्षिजानां यमदिडनु
 खं हि शूद्रा मिधाना मथयश्चिंमं स्यात् ॥ ६८ ॥ अथ हरविचारः ॥ पूर्वैरर्थि शगानान्यान्मेय दक्षि
 णानी यात् ॥ हारणि नैऋत्या दीनि पश्चिमानि वा योश्च ॥ ६९ ॥ अथ पूर्वोदिदिक्षु हारणां फलम्
 अनल भयं १ सुतजन्म २ धनता ३ नरेन्द्र तोलाभः ४ क्रोध परता ५ नृतत्वं ६ क्रोड्यं ७ चौ-
 र्यं च ८ पूर्वैरा ॥ १०० ॥ अत्य सुतत्वं १ प्रेक्ष्यं २ नीचत्वं ३ मक्षपानाप्तिः ४ ॥ रौद्रं ५ कृतम् ६
 मधनं ७ सुतवीर्यं च ८ याम्येन ॥ १०१ ॥ सुत पीडा १ रिपु वृद्धिः २ धन सुताप्ति ३ स्तमस्त-
 गुण संपत् ४ ॥ धन संपत् ५ वृषति भयं ६ धन नाशः ७ रोग ८ बल्येव धन वंधौ ॥ १०२ ॥ वंधौ १
 रिपु वृद्धि २ ईने सुत लाभः ३ समस्त गुण संपत् ४ ॥ पुत्र धनाप्ति भवैरं ६ सुतेन रोष ७ स्त्रियो
 नैऋत्यं ८ ॥ १०३ ॥ अथैराग्यादि चतुर्णां फलानि ॥ दुरवं १ शोको २ धनाप्तिश्च ३ नृप पूजा ४ म-
 हद्वनस ५ स्त्री जन्म ६ पुत्रता ७ हासिः ८ प्राच्यां हार फलानि च ॥ १०४ ॥ निधनं १ वंधनं २ भीतिः ३

३ पुत्रातिष्ठ ४ धनागमः ५ यशोलब्धिर्द्व्योरभये ७ व्याधिर्भीतिश्च दक्षिणे ॥ १०५ ॥ निष्प्रवृ-
 स्त्री दूषणं चैव लक्ष्मी प्राप्तिर्द्विनागमः ॥ सौभाग्यं धनलाभश्च दुःखं रोगकश्च पञ्चमे ॥
 १०६ ॥ शत्रुदृष्टिर्महदुःखं हानिस्सम्यत्सुखागमः ॥ प्राप्तिर्दुःखं शत्रुबाधा चोत्तरस्यादि-
 ष्ठी क्रमात् ॥ १०७ ॥ अथ संक्रांति परत्वेन ग्रहहरिश्चयः ॥ कुंभेऽर्के फाल्गुणे मासे आबले कर्क-
 सिंहयोः ॥ पौषे नक्षत्रे गृहं कुर्व्यात्पूर्वं पञ्चमदिङ्मुखम् ॥ १०८ ॥ मार्गे तु लालिगे भानौ वैशा-
 खे दूषभाजयोः ॥ दक्षिणे गृहं द्वाभ्युखं श्रेष्ठं मंदिरं नैष्ठिकमन्यथा ॥ १०९ ॥ पूर्णिमातोऽष्टमी या-
 वत्पूर्वास्य वर्ज्ये गृहम् ॥ उत्तरस्यं न कुर्वीत नवम्यादि चतुर्दशी ॥ ११० ॥ अमाया द्वाद-
 सी यावत्पञ्चमास्यं विवर्जयेत् ॥ नवम्या दौ दक्षिणास्यं यावच्छुक्लचतुर्दशी ॥ १११ ॥ न-
 वभागं गृहं कुर्व्यात्पंच भागं च दक्षिणे ॥ त्रिभागं मुक्तेरित्याज्यं श्रेष्ठं द्वारं विनिर्दिशेत् ॥ ११२
 निधिं पंचगुणीकृत्य नामाक्षरयुगे र्युतम् ॥ शिवनेत्रे हरिद्रागं श्रेष्ठं के फलमादिशेत् ॥
 ११३ ॥ एकेन लभते राज्यं द्वितीये सुखं संपदम् ॥ शून्ये च मरणं प्रोक्तं ग्रहारेभे विशेष्टतः ॥ ११४ ॥

अथ गेह्वरं भे लग्नविचारः ॥ द्विस्वभावे स्थिरे लग्ने शुभैर्व्यष्टां त्यगैर्गृहैः ॥ पापे स्वयाया रिगैः कु-
 र्व्या न्यन्दिगारं भृगं बुधः ॥ १०५ ॥ अथ गेह्वरं भे सुभयोगः ॥ लग्ने गुरौ रवौ बध्रे धूने ज्ञे भा-
 गवै सुखे ॥ मन्दे त्रिगे कृतं तिष्ठे त्सदि रं शरदं शतम् ॥ १०६ ॥ ततः शुक्रे सहोत्थे ॥
 के षष्ठे भौमे सुते गुरौ ॥ समारब्धं गृहं तिष्ठे द्वायनानां शत द्वयम् ॥ १०७ ॥ सूर्ये लाभ-
 गते शुक्रे तनौ नभसि चन्द्र जे णो हं बर्ध शता पुष्यं निर्मितं नृवरं भवेत् ॥ १०८ ॥ चतु-
 र्धे वाक्यातौ लाभे भौमे मन्दे च विहिधोः ॥ अश्लीति हायना पुष्य मारब्धं मन्दिरं स्तम्भ-
 ॥ १०९ ॥ शुक्रे स्वोच्चै तनौ वापि जीवे पातालगे ॥ यथा ॥ लाभगे वाशनौ स्वोच्चै संपद्यु-
 क्तं चिरं गृहम् ॥ ११० ॥ लग्नस्थे स्वर्क्षगे चन्द्रे केन्द्रे जीवि ॥ यत्वे चरैः ॥ स्वोच्च भिन्नां श-
 र्गैर्गहं लक्ष्म्या युक्तं स्थिरं भवेत् ॥ १११ ॥ अथ नेष्टयोगः ॥ नीचांशस्थे स्तथा खेदे निर्नि-
 धनं मन्दिरं हितम् ॥ खेतस्त्वे को हित्वे धूने परांशस्थोऽष्ट मध्यगः ॥ ११२ ॥ कुर्यात्स्वप्न-
 पराधीनं लग्ने श्लेयदि निर्वलः ॥ अथ नक्षत्र गृह वश हि शेषयोगः ॥ पूर्वाषाढोत्तरा पुष्ये श्ले-

पा रोहि ऋवे सुगो ॥ जीव युक्ते सुरो वरि गेहो राज्या र्थं पुत्रदः ॥ ११३ ॥ विशाखाद्रिद्धि
 निर्या ऋषि प्रात चित्रा स्थिते भृगौ ॥ भृगु वरि कृतं वैश्वभन धान्य सुत प्रदम् ॥ ११४
 ॥ पूर्वाषाढा मघा हस्त पुष्य मूलान्त्यगे कुजे ॥ कुजेन्हि निर्मितं गेहं भस्म सा दग्निना
 भवेत् ॥ ११५ ॥ उफा हस्ता ऋषिनी चित्रा रोहिणी सुगगे बुधि ॥ बुधेऽन्हि भद्रिग रम्भः
 सुख पुत्रार्थं सिद्धये ॥ ११६ ॥ भरणी स्वात्य नूरा धा ज्येष्ठा पूभा ह्ये प्राज्ञौ ॥ प्राज्ञि वरि
 कृतं वैश्वभ रक्षो भूत युतं भवित ॥ ११७ ॥ मेषे चैत्रे बृसे ज्येष्ठे आषाढे कर्कटे रवी-
 ॥ सिंहो भाद्र पदे नौलि नाश्विने कार्तिकेऽलिंगे ॥ ११८ ॥ पौषे नक्षत्रे तथा माघे मक-
 रे कुंभगेऽपि च ॥ प्रकुर्व्या न्मंदिरं विद्वान्मान्यैः कैश्चिदितीरितम् ॥ ११९ ॥ कुल-
 पक्षा दयो मासा विज्ञेया ह्यत्र सूरिभिः ॥ अथ महारां समयश्चांद्र मास परत्वेन ॥ श्लोको धा-
 न्यं मृति पशु हती इव्य वृद्धिर्विनाशो युद्धं भृत्यक्षान्तरथधनं श्रीश्च वन्द्ये भयं च ॥
 लक्ष्मी प्राप्तिर्भवति भवना रंभकर्तुः क्रमेण चैत्रा दूचे मुनिभिरिति फलं वास्तु शा-

त्रयोपदिष्टम् ॥ १२० ॥ त्यक्त्वा चतुर्दशी षष्ठी चतुर्थी मष्टमी समाम् ॥ नवमी च रविं भो-
 मंगुहारं भो विपंचकैः ॥ फलं च ॥ द्वाविंशं प्रतिपत्कुर्व्याच्चतुर्थी धनहारिणी ॥ अष्ट-
 म्युच्चाटनं चैव नवमी शस्त्रघातिनी ॥ १२१ ॥ दर्शो राजभयं क्षेपं भूते दारविना शन-
 म् ॥ १२२ ॥ विपंचके इति ॥ रुगनलक्ष्यचौरस्त्युसञ्ज्ञकपंचकरहिते ॥ पुष्यस्रगोऽनु-
 राधायां धनिष्ठा युगलोत्तरे ॥ हस्तत्रये च रोहिण्यां रेवत्यां गृहमारभेत् ॥ १२३ ॥ स-
 तिका मन्दिरं कुर्यात्पुनर्भः भिजिति श्रवे ॥ १२४ ॥ अथ भूमिसूत्रम् ॥ प्रद्योतनाय च-
 नगांकसूर्यनवेन्दुष्वद्विंशमितानि भानि ॥ शते महीनैव गृहं विधेयं तडागवापीख-
 ननं न शस्तम् ॥ १२५ ॥ अथ गृहारंभे वत्सचक्रम् ॥ शीर्षे द्यवे गेहविधा विनक्षीद्वाहोऽ-
 निभिश्चाधिभिरग्रपादे ॥ मृत्युं युगेऽपश्चिमपादजातैः स्थैर्यं गुणैः पृष्ठगते ईना-
 स्त्रिः ॥ १२६ ॥ लाभो युगे दक्षिणकुक्षिपातैः पुच्छेऽग्निभिस्सद्यपतेर्विनाशः ॥ वा-
 मयुगे निर्द्धनता च कुक्षौ पीडा च पत्युर्मुखा गैस्त्रिभिश्च ॥ १२७ ॥ अथैतदेव पुनः स्पष्टी ३०६

संक्षिप्तियते ॥ रवि भास्वत्तनेयानि शुभान्येकादशभात् ॥ दशशोबाण्यनिशानि सान्निधि-
 ३०० षवास्तुनि ॥ १२८ ॥ अथखातम् ॥ अधोमुखेर्भैर्विदधीतखातं शिलास्तथैवोर्ध्वमुखेऽथपह-
 म् ॥ तिर्यङ्मुखैर्द्वारिकपाटदानं गृहप्रवेशे मृदुभिर्दुर्वर्क्षः ॥ १२९ ॥ अथसौरमासोद्देशोद्देश-
 स्तोमुखं पुच्छं कटिश्च ॥ द्वाकादित्रयं वेद्यां सिंहादिगणयेद्गृहे ॥ देवालये च मीनारि तडा-
 गे मकरादिकम् ॥ १३० ॥ दर्शानतः सूर्यनिकालसूर्यो विहाय सूर्यं गणयेद्विदिष्टु ॥
 शेषोऽस्य वास्तोऽर्मुखमथ्यपुच्छं त्रयं परित्यज्य खने च तुर्यम् ॥ १३१ ॥ कन्यासिंहतु-
 लायां सुजगपतिमुखं शम्भुकोरोऽग्निखातं वायव्ये स्यात्तदास्यं त्वलिधनमकरेर्दश
 खातं वदंति ॥ कुंभे मीने च मेघे निचरति दिशि मुखं खातवायव्यकोरो चाग्नेः कोरो मुखं
 वै तृषगिथुनगते कर्कटे रक्षखातम् ॥ १३२ ॥ ऊर्ध्वभागत्रयं त्र्यङ्गाप्यधोभागत्रयं तथा ॥
 मध्ये षोडशऋषाणां खननं तत्र शोभनम् ॥ १३३ ॥ अथचान्द्रमासाद्वारनिश्चयार्थं वास्तु कि-
 २० ॥ खाते भाद्रपदाहास्तुः क्रमान्मासत्रिषु त्रिषु ॥ प्रागाणादिः शिरो गेहाद्वारं शीर्षदि-

संशि शिस्तुतम् ॥ १३४ ॥ वास्तो प्रशीर्वेदिशो नैयं पुच्छं सम्मुख दिग्गतम् ॥ अथवास्तोर्वायं
 कुक्षौ खातिशं कुरोष्याम् ॥ अथाविंशति कान्मांस्तु पुच्छात्सप्त दर्शोऽस्त्यजेत् ॥ १३५ ॥ त्र्यं-
 शो त्वष्टादर्शं खातिं चामभागे च मध्यतः ॥ गेहारंभे सुहृत्तैः ५ त्र्यंशं कुन्त्वास्म पूरणम् ॥
 १३६ ॥ चतुर्हस्त प्रमाणानुखात्वा गतं समेततः ॥ कुम्भोदकैः प्रशोचयेद्युः शान्तिपाठपुर-
 स्सारम् ॥ १३७ ॥ ततर्द्दशान दिग्भागे साक्षतं रत्नपंचकम् ॥ सात्यं कुम्भं स्थिरं कृत्वा वा-
 स्तु पूजन पूर्वकम् ॥ कुम्भोपरिशिला न्यासः कर्तव्यस्तदनन्तरम् ॥ १३८ ॥ अथ द्वारश-
 खाण्यः ॥ अश्विन्या मुन्नरा हस्तपुष्यश्रुतिमृगेषु च ॥ रोहिण्यां स्वाति भैत्ये च द्वारशखा-
 प्ररोपयेत् ॥ १३९ ॥ अथ द्वारचक्रम् ॥ सूर्यभाद्वदमैः प्रशीर्वेस्थितैश्च धनसंपदः ॥ गेह-
 रथो द्वासनं तस्मादष्टभिः कौणसंस्थितैः ॥ १४० ॥ प्रागवात्सल्यमिति तस्माद्भनं सौरव्यं
 भवेद्देहे ॥ देहल्यान्नुत्रिभिर्द्विस्तुर्द्विपतेर्भवेत् ॥ १४१ ॥ चतुर्भिर्मध्यगैस्तस्मा-
 द्ब्रव्यलाभः स्सुरवं भवेत् ॥ एतच्चक्रं विचार्या देो द्वारं कुर्यात्स्वमन्दिरे ॥ १४२ ॥ कस्यचि-

न्मते विशेषः ॥ कृतः करधियुग्मनेत्र संतकश्चवारिधिः कारस्समुद्रसूर्यभादिनक्षतस्त-
 तः क्रमात् ॥ धनागमं विनाशसौख्यबंधनं मृतिः क्षतिः शुभं न स त्सुखप्रदं क्रमात्फलं वि-
 चक्षणैः ॥ १४३ ॥ अथ गवाक्ष निर्णयः ॥ पूर्वोदितान्यष्टास्ता सुगवाक्षास्तिष्ठु कारयेत् ॥
 अथ हारस्वतिर्गन्तान निर्णयः ॥ आयामे नवधा भक्तै हारमेकां प्रमानतः ॥ प्राच्यां तु र्ये तृती-
 ये वारुद्र कोणां द्वितीयते ॥ १४४ ॥ यास्यां षष्ठे चतुर्थे वा तुरीयेऽश्लेषे पंचमे ॥ उषीच्याम्बा-
 प्रतीच्यां वा सव्य मार्गेण धीमता ॥ १४४ ॥ अथ हारल्लोचता ॥ गेहोच्चस्य चतुर्थोऽश्लेषो द्विगु-
 णो हार उच्छ्रयः ॥ अथ गेहोचता ॥ विस्तार षोडशे भागश्चतुर्भिर्धर्मैः करैर्युतः ॥ गेहो-
 चं तन्मिमतं दोयं न्यूनाधिक्यमसत्सृतम् ॥ १४५ ॥ विस्तार तुल्य प्रमितिं गृहस्य चोच्छ्रय-
 ताभ्यं न्तर्भू प्रदेशात् ॥ गेहोपरि स्थस्य गृहस्य तद्विस्तार इतोच्छ्रयता विधेया ॥
 १४६ ॥ अथ हारद्वौ वेधविचारः ॥ कोणमार्गीभ्रमि हार कर्दमस्तं मभूतहाम् ॥ देवालयप्रकृ-
 पाणां वेधो द्वौऽथ सम्भवे ॥ १४७ ॥ अथ वेधाय वादः ॥ गेहोच्चद्विगुणाधिको प्राज्ञो भस्ति ३४८

सं. ३१० ॥ नैव कोणादि को वेधो भित्ति मार्गान्तरे ऽपि च ॥ १४८ ॥ फलम् ॥ कूपे नाशसारे
 भवति विनाशो देवता विद् ॥ स्तम्भे न स्त्री दीपः कुल नाशो ब्रह्मणो ऽभिमुखे ॥ १४९ ॥
 उन्मादस्त्वय सु द्रुष्टिर्न ऽथ विहित स्वयं कुल विनाशः ॥ मानाधिक्ये न भय व्यसनदंभी
 ति दन्ती चे ॥ १५० ॥ द्वारद्वारस्थो परियत्तन्त शिवाय शकवाय च ॥ अग्निलिप्तः सुभ्द
 यं कुलः कुल नाश नाय भवति ॥ १५१ ॥ पीडा करमति विततं अति न्यूनं भवेद् भवाय
 ॥ बाह्ये वितत प्रवाशो दिग्याम्ये दस्युभिः पीडा ॥ १५२ ॥ दर्शनादियु कोणेषु संस्थि-
 ता बाह्यतो गृह स्येताः ॥ चरकी विदारिता माथ पूतना पाप राक्षसी चेति ॥ १५३ ॥ इति
 ता शृणन्ति दादे व्योमत्स्य मांसाश्च वादिभिः ॥ अन्यदा विघ्नकारिण्यो वासिनां तु विना-
 वलिम् ॥ १५४ ॥ अथांगण दानम् ॥ आंगणा याम विस्तार वेकी कृत्य गृहे भजेत् ॥ ओ-
 मी १ विचस्त्रणो ऽभीरुः ३ कलही ४ दान ४ बान्द्रपः ६ ॥ १५५ ॥ क्लीव षष्ठ्यौरो रधनी
 ४ चेति क्रमान्न व फलं त्विदं ॥ अथ ब्रव विचारः ॥ उद्गादि स्रव मिष्ट विप्रा दीनां दक्षिणे नै- ३१०

व ॥ १५६ ॥ अथ षोडश गृह निर्माणम् ॥ प्राचीतः क्रमतस्तानपावः शृष्या च शस्त्रम् ॥
 भोजनस्या न्यभांडार देवतानां गृहं स्मृतम् ॥ १५७ ॥ मथ नान्यपुरीषाख्य विद्याया
 सं शुचां क्रमात् ॥ रतिभैषज्ययोः सर्वथा सस्तन्मध्यगा गृहाः ॥ १५८ ॥ अल्पत्वे वा मु-
 वोऽशक्ते र्ना दीश्च गृहान्वुधः ॥ शक्ते भुवोऽनुसारेण प्रकुर्वीत यथा रुचिः ॥ १५९ ॥ उ-
 त्तरवत्स्रघटाद्यं नु स्थानं चुल्हादि कंततः ॥ क्षालनं पितृ पादानां गेहा दक्षिणतस्मदा ॥
 १६० ॥ अथ चित्रारंभः ॥ हस्तत्रयेऽनुराधान्त्ये स्रगेऽश्विन्यां श्रवत्रये ॥ पुनर्भे रोहिणी
 पुष्ये पूर्वाषाढाभिधेतथा ॥ १६१ ॥ नंदयांच शुभे वारे प्रकुर्व्यां द्राज वे प्रमनि ॥ चित्रं-
 नाना विधं रस्यं शिल्पी रामायणां विना ॥ १६२ ॥ अथ गेहोपस्कराणां कुल्ही कृत्यम् ॥ पूवाद्रां
 रोहिणी पुष्ये उत्तरा त्रितये च्चिभे ॥ स्थितिर्महान सस्येष्टा गेहोपस्करो स्सह ॥ १६३ ॥
 सूर्य्यर्क्षाद्र सभैर्वीधो नृप सुखं वेद र्षंसंख्यो मुखम् ॥ ताराचाष्ट मितार माप्तिरुभयोश्चु-
 ल्हादो सदा शाखयोः ॥ मध्ये पंच भवेद्गृहे शरमणी नाश्रोऽग्नि के चाव्ययस्तप्तं स्यात्सततं ॥ ३१

विचार्य्य मतिमान् चुल्ही गृहे स्थापयेत् ॥ १६४ ॥ अथ गृह समीप फलम् ॥ सचिवालये ॥
 र्यनाश्ले भूर्त्त गृहे सुत वधः समीपस्थे ॥ उद्देगो देव कुले चतुः पथे भवति चाकीर्तिः ॥
 १६५ ॥ चैत्ये मयं गृहं कृतं वल्मीके स्वकुले विपदम् ॥ गतियां तु पिपासा कूर्ममकारे
 धन विनाशः ॥ १६६ ॥ अथ गृहंगले शुभ वृक्षाः ॥ पुंनागश्चंपकोऽशोकः पियली वृद्धिशीघ्र
 मी ॥ वकुलगल्लिको द्राक्षापि चुमंदोऽमराजयाः ॥ १६७ ॥ नारिकेलं तथा जाती पाट-
 ला गेह मल्लिका ॥ मल्लिका पूग वंपूकाः पनसः सरसी रुहम् ॥ १६८ ॥ स्ते महांगदे वृ-
 क्षाः आरोप्या मंगल प्रदाः ॥ अथ गेह प्रदेशे त्वतिदिशं वृक्षारोपणम् ॥ न्यसोधं रोपयेत्प्राच्यां-
 गे ह्याराम्या मुदुं वरम् ॥ उत्तरे लघुं च कर्कशुः प्रतीच्यां कुंज राशनम् ॥ १६९ ॥ अथ
 गृहंगले अशुभ वृक्षाः ॥ मातुलुंगं रसुहीरं भा हरिद्रा च वमहुमः ॥ स्ते दुःस्व प्रदा गेहे संजा-
 ता रोपिता अपि ॥ १७० ॥ अथ केवाचिन्मते स्मैऽपि वृक्षा मंस्थे निषिद्धाः ॥ कैचिद्रुचुर्न चाश्वयो-
 निजवास गृहंगारो ॥ कोऽपि वृक्षो यतः स्वर्गदुसोपि न शुभो गमो ॥ १७१ ॥ अथ गृहं पाशु ॥ ३२

प्राकारदीनां निर्माणे सूत्रसाधनम् ॥ प्राकारपत्तनशामनिर्मितौ सूत्रसाधनम् ॥ प्रशस्तं-
 स्याच्छुभे कालेनेद्वारम्भोक्तमादित्यु ॥ १७१ ॥ अथ देवालये महाद्यारम्भः ॥ गृहारम्भोक्त-
 नस्तत्रैर्मठं कुर्यात्तु साश्विभैः ॥ सर्वदेवालयनैस्तु पुनर्भश्च वरणा न्वितैः ॥ १७२ ॥
 अथ जैन्यालय प्रपादरीणामारम्भः ॥ पूर्वार्द्राभरणीधिस्तेशो हिरण्याचारस्थिरोदये ॥ शुभाह्नेजे-
 न्यगेहस्य प्रपादर्योः कृतिश्शुभा ॥ १७३ ॥ अथ कूपखननप्रदेशः ॥ ऐश्वर्य्यं पुत्रहानि-
 श्च स्त्रीनाशो निधनं भवेत् ॥ संपच्छत्रुभयं सौरव्यपुष्टिः प्रागादितः क्रमात् ॥ १७४ ॥
 कूपे कृते मध्यदेशे धनहानिर्हिवास्तुनि ॥ अथ जलाशयारम्भः ॥ अनुगधामघाहस्तेरे-
 वती यूत्तरात्रये ॥ रोहिणीयुगले पुष्ये धनिष्ठा हितये तथा ॥ १७५ ॥ पूर्वार्द्राढामि-
 धे भवेच्च शुभे मासि शुभे दिने ॥ वापी कूपतडागानामारम्भः कथितो बुधैः ॥ १७६ ॥
 अथ कूपारम्भे वारफलम् ॥ रवि वारे जलं नास्ति सोमे पूर्णजलमवेत् ॥ वालुका भौमवारो-
 बुधे बहुजलं भवेत् ॥ १७७ ॥ गुरौ च मधुरं तीयं शुक्रे क्षारं प्रजायते ॥ शनौ श्वरे जलं ना- ३१३

लि कीर्तितं वारजं फलम् ॥ १७८ ॥ रोहिण्यक्षार्धे सभात्सूर्यभाच्च राहोऽऋक्षाङ्गस्य
 ते कूपचक्रम् ॥ यस्मिन्काले सर्वमेतत्प्रशस्तं तस्मिन्मौ निज्जले सज्जलस्वम् ॥
 १७९ ॥ अथ रोहिण्यक्षार्धचक्रम् ॥ रोहिण्यादिलिखेच्चक्रं यावन्निष्ठति चंद्रमाः ॥ एवं म-
 ध्ये ह्यं पूर्वततयं चाग्निं कोणकैः ॥ १८० ॥ याम्येतु वारणसंक्षं स्यान्नेऽऋत्ये रसमेव च
 ॥ पश्चिमे युगलं वायौ युगं च त्रयमुत्तरे ॥ १८१ ॥ दृशने त्रीणि दातव्यं त्रस्य ऋक्षाः सनु-
 क्रमात् ॥ मध्ये ग्रीष्मं जलं स्वादु पूर्वे मौ च खंडनम् ॥ १८२ ॥ आग्नेय्यां सजलं प्रोक्तं
 याम्ये च निज्जलं भवेत् ॥ नैऋत्ये सजलं प्रोक्तं पश्चिमे क्षारमेव च ॥ १८३ ॥ वायव्ये चै-
 वषावाणामुत्तरे च समुद्रवत् ॥ दृशने कटुकं वारिकूपचक्रं विचारयेत् ॥ १८४ ॥ अथ मौ-
 सभात्कूपचक्रम् ॥ शशिशरेयुर्निह्यध्वि गुणाध्ययः ॥ वधजलं च सुसिद्धिरभंगदम् ॥ रु-
 जमसिद्धि यशोऽर्थे प्रसिद्धिर्देजलविभंगकरः कुजभादिति ॥ १८५ ॥ अथ सूर्यभात्कूपच-
 क्रम् ॥ सजलखंडजले सजला जले शुभजलं तवरोचशिलाजलम् ॥ तवरा मुसक-

राहुडुभादिति न वफलानि विदुस्त्रितयो दुभिः ॥ १८६ ॥ अथ एह भातूपचक्रम ॥ राहु ऋक्षा-
 त्रयस्य पूर्वैर्ब्रह्म ममोतनः क्रमात् ॥ मध्ये च त्वारि देवानि फलं वाच्यं शुभाशुभम् ॥ १८६ ॥
 पूर्वैर्शोक करो राहुः अग्ने व्यां जलसं पदा ॥ दक्षिते स्वामि मरणे नै ऋत्ये दुःखदायकम्
 ॥ १८७ ॥ पश्चिमे सजलं प्रोक्तं वायव्ये वालुका तथा ॥ उत्तरे निज्जलं वारिर्दशने च स-
 मुद्रवत् ॥ १८८ ॥ मध्ये त्वल्पजलं वाच्यं नान्यथा रुद्रभायितम् ॥ अथ जलज्ञानम् ॥ नक्ष-
 त्रवारो तिथि सं प्रयुक्तौ वेदाहत न द्वा केन कार्यं ॥ एका वशिष्ठे च जलं हि नागे हाभ्यां च
 शेषे सलिलं हि स्वर्गे ॥ त्रिशूल्य शेषे भुवि संस्थतो यं प्रजापतीनां खने जला शयः ॥ १८९ ॥
 अथ कूपे निर्करविचारः ॥ वर्तमान तिथि वार तारका वारि राशि सहिता वसद्भुता ॥ शेष तुल्य-

रेहिण्युसात् २७	भौमभात् २७	सर्वभात् २७	राहुभात् २८
देहिण्युसात् २७	भौमभात् २७	सर्वभात् २७	राहुभात् २८
३३ शु ३ शु	३ शु ३ शु	३ शु ३ शु	३ शु ३ शु
३३ शु ३ शु	३ शु ३ शु	३ शु ३ शु	३ शु ३ शु
३३ शु ३ शु	३ शु ३ शु	३ शु ३ शु	३ शु ३ शु

दिशि पर्वतः क्रमान्निर्भरे भवति
 कूप कर्मणि ॥ १९० ॥ अष्टि-
 न्या दे शशिर्यत्र तिथि भिद्यस

मन्वितम् ॥ चतुर्भित्तु हरेद्भागं श्रेष्ठां के फलमादिशेत् ॥ १८१ ॥ एकै जलार्णवं विन्द्या-
 तद्विके पातालमेव च ॥ त्रिभिः क्षारं विजानीयाच्छून्यं विनिर्दिशेत् ॥ १८२ ॥ अथ
 नेवारिचक्रम् ॥ निर्वीरं पूर्वतस्त्रीणि त्रीणि च सव्यतः ॥ मध्ये च त्वारिधिसानि राहुना द्वा-
 रायै बुधः ॥ १८३ ॥ मध्ये पूर्वजलं सौरव्यसुतरे धनवर्द्धनम् ॥ याग्यनैः ऋत्ययो दुर्गं भय-
 मनौ परे कदम् ॥ १८४ ॥ अथैककारम् ॥ सुधालेपश्च ॥ उत्तराश्विञ्चैव पुष्ये ज्येष्ठान्ये रो-
 हिणी करे ॥ स्थिरेऽङ्के गुरो मन्दे दृष्टि कारम्भणञ्चरेत् ॥ १८५ ॥ तथा गेहे सुधाले-
 यः दृष्टिकारं भणादित्यु ॥ १८६ ॥ अथ दृष्टिकाचक्रम् ॥ दृष्टिचक्रं प्रवक्ष्यामि भौम ऋच्छात-
 प्रयत्नतः ॥ पञ्चत्रीणि त्रिकं पञ्च सप्तपञ्चावनी जभात् ॥ १८७ ॥ शुभाशुभं क्रमेणो-
 व दृष्टिका स्थापने मतम् ॥ अथामिकाचक्रम् ॥ सप्त पञ्च मुनिवेद पञ्चभिः श्लोकलाभरू-
 जभीति सुखान्तिः ॥ स्थापनेऽग्नि किल दृष्टिका गेहे भौम भादिति बुधाः प्रवदन्ति ॥
 १८८ ॥ अथ तडागचक्रम् ॥ सूर्य्यभा चन्द्रभंगा वद्गणयेत्सर्वदा बुधः ॥ दिसु दिसु द्वयं

न्यस्य मध्ये पंच नियोजयेत् ॥ १९६ ॥ षट्कंच वारिवादे च फलं तस्मै विचारयेत् ॥ पूर्वस्यां
 वारि प्रोष स्यात् श्वाग्नेय्यां दलिलं बहु ॥ २०० ॥ दक्षिणस्यां वारि नाशो नैर्ऋत्या मसूत
 स्त्रलम् ॥ पश्चिमायां जलं स्वादु वायव्यां वारि प्रोषणं ॥ २०१ ॥ उत्तरस्यां स्थितं तो-
 य मेषान्या कुत्सितञ्जलम् ॥ मध्ये पूर्णजलं दुग्धं वारि चामृत मेव च ॥ २०२ ॥ तडा-
 गेषु सर्वेषु चक्रमे तद्विचारयेत् ॥ द्विवेदि कुल संभूत सरयू कृत संग्रहे ॥ शिरोमणौ
 समानेवा प्रभेयं विंशति शशुभा ॥ २०३ ॥ इति श्री संग्रह शिरोमणौ वास्तु कथने
 नाम विंशतिः श्रुभा ॥ २० ॥ अथ गृह प्रवेश प्रकरणम् ॥ प्रवेशो नव गेहस्य कुर्यात् क्षीम्या-
 यने नृपः ॥ आरम्भो हि त मासेऽपि कृत्वा प्राग्वास्तु पूजनम् ॥ १ ॥ माघ फाल्गुण वैशाख
 ख ज्येष्ठा शस्तानवे गृहे ॥ प्रवेशो आवरणे मार्गे कार्तिकेऽपि प्रशस्यते ॥ २ ॥ पुनर्विनि-
 र्भिते जीर्ण गृहे युक्त त्तथै वहि ॥ प्रवेशश्चात्र गेहस्य शस्तादि प्रविचारणात् ॥ ३ ॥
 शुक्ले चानुराधायां रेवत्यां गेहिली हवे ॥ चित्रायां प्रविशेद्देहं द्वारभेतु विशेषतः ॥

४॥ हारयेति ॥ अस्मिन्नहरे प्रवेशः कर्तुं मिथ्याते तस्यय स्यान्दिशि मुरत्वं तद्दिङ्क्षेत्रैः
 पूर्वादिषु चतुर्दिक्षु सप्त सप्ता नल क्षीत दत्वा पुंक्षैः सहध्रुवनक्षत्रैः प्रवेशनं स्यात् ॥
 यदि गृहार मंदिरं ताह गृहक्षेत्रं स्यात्स प्रवेशो न सर्वे रिति वशिष्टोक्तैः ॥ अर्कनिना-
 र्यादिति दत्त विसृज्यसप्रविष्टं नव मंदिरं यत् ॥ अब्जया च तत्परा हस्त यातं शेषेष्टुधि-
 स्तेषु च सत्युदं स्यात् ॥ ५॥ अथ जीर्णं गृहप्रवेशः ॥ धनिसा द्वितये पुष्ये त्र्युत्तरे रोहिणी द्वये
 ॥ चित्रा स्वात्या नु राधान्ये प्रवेशो जीर्णं मन्दिरे ॥ ६॥ अथ प्रवेशे अन्य नक्षत्र फलम् ॥ अवर्णा
 दित्रयेऽश्विन्यां स्वाती पुष्ये तथा कोरे ॥ पुनर्वस्योऽपुनर्यात्रा राजा नाशो घताभिधे ॥
 ७॥ पूर्वोत्रये भरणं च विशाखाया म्वधूक्षयः ॥ ज्येष्ठा म्लेवा एव मूलार्द्रे कुमारो ना
 शमाश्रयात् ॥ ८॥ कृत्तिका यान्दहे ईहे प्रवेशे नव मन्दिरे ॥ तथा यात्रा निवृत्तौ च भूयाना
 फलमीदृशम् ॥ ९॥ अथ वार फलम् ॥ गुरु शुक्र बुध राख्येषु वामरेषु सुखार्थं दम् ॥ प्रवेशे
 तु शनौ स्थैर्यं किञ्चि चौर भयम् भवेत् ॥ १०॥ वशिष्टः ॥ नव प्रवेशो ह्यथ काल शुद्धिर्न हन्तु

सौ पूर्विकयोः कदाचित् ॥ प्रवेश पंचांगदिने सुलभे वा स्वर्चनं पूर्ववदेव कुर्व्यति ॥
११ ॥ नित्ययाने गृहे जीर्णो प्राशने परिधानके ॥ बधू प्रवेशे मां गत्ये न मोक्षं गुरुभुक्ता-
योः ॥ १२ ॥ अथ प्रवेशे त्याज्यः ॥ चैत्रो मासः कुजा कौंच अरुक्ता दग्धा तिथि स्वमा ॥ दुष्टच-
न्द्रादमे वज्र्यानि वगेह प्रवेशने ॥ १३ ॥ अथ लग्नवल्लयः ॥ चरेलमे चणेशे च प्रवेशे न शु-
भावहः ॥ शुभांशे न युते चोपचयस्थेऽपि चरेऽपि सत् ॥ १४ ॥ शुभैः केंद्र त्रिकोणा यदि
भी राय त्रिषष्टौः ॥ पापे शुद्धेऽष्टमे तुर्थे रविर्जन्माष्टमे ग के ॥ १५ ॥ शुभे भकूट के से-
हे विधाया ये हि जन्मनः ॥ जल पूर्ण घटं दीपं वेद घोषैर्गृहं विशेत् ॥ १६ ॥ रथास्तुत्रा-
दनादाया तंच स्वर्के स्थिते क्रमात् ॥ पूर्वांशदि मुखं गंहं विशेद्दामो भवेद्यदि ॥ १७ ॥
अष्टम पंचम द्वितीये का दश स्थानेभ्यः पंच सुस्थानेषु स्थिते रवौ सति प्राग्गदनादि मंदि-
रे प्रवेशे कर्तव्यो गो रविर्द्वयः ॥ यथा ॥ यस्मिन् लग्ने गृह प्रवेशः कर्तुं मिथ्यते तस्मादष्टमं
यत्स्थानं ततः पंच सुस्थानेभ्यर्के सति पूर्वाभि मुखे गृहे प्रवेश कर्तुः वाम स्वर्यः स्यात्

तथा लग्ना त्वंचमस्थानं ततः पंचसुस्थानेषु रवौ स्थिते दक्षिणामिमुखे वामोऽर्कः ॥
 ३० तथैव लग्नाद्यद्वितीयस्थानं ततः पंचसुस्थानेषु रवौ स्थितः पश्चिमामिमुखे वामोऽर्कः
 तथैव लग्नाद्यदेकादशस्थानं ततः पंचसुस्थानेषु सूर्यो स्थिते उत्तरामिमुखे गृहे प्रवे-
 शकर्तुर्वाचमः सूर्यः ॥ अथ गृहचारवर्णनप्रथमः ॥ प्रवेशे प्राङ्मुखे पूर्णानन्दायाम्यमुखे
 शुभा ॥ भद्रप्रत्यङ्मुखोऽथोदङ्मुखे गेहे तथा जया ॥ १८ ॥ अथ गेहे तत्प्रवेशे च विशेषः ॥
 वेशसहस्रं दिवा शस्तं प्रवेशो रजनी क्वचित् ॥ सती नृर्कवले यात्रा ह्यद्वायानभृगो नि-
 शि ॥ १९ ॥ अथ गृहप्रवेशे कलशचक्रम् ॥ अर्कभाङ्गमिति १ चक्रे वन्ति दाहः प्रवेशने ॥ उहा-
 सोऽधिमितैः ४ प्राच्यां याम्यां लाभोऽधि २ संमितैः ॥ २० ॥ पश्चिमेऽधिमितैः १३ लक्ष्मीर-
 दग्धमितिः १७ कलिः ॥ नाशो युगमिति २२ स्मर्मध्येऽधः कोटनि २४ त्रिमैः २७ शुभम् २१ ॥
 अथ तदेव स्पष्टयति ॥ भान्यष्टौ दसूर्यं भात्वया दहविंशच्चैव भानि षट् ॥ कुम्भचक्रे वरिषा
 नि गेहे प्रविशतां नृणां ॥ २१ ॥ अथ प्रवेशविधिः ॥ यथाक्तं समये शय्या विताने स्तोत्रोत्थु-

तम् ॥ वेदमंगलनिर्धेयैः संप्रविश्य ग्रहं शुभम् ॥ ३१ ॥ शिल्पितं गणितं द्वांच वि-
 धि विद्वान्पुनो धसम् ॥ पूजयेच्च यथा देवं हेमरत्नैः स्मृतां वरैः ॥ ३२ ॥ कृत्वा यतो हि
 जवरा नथ पूर्णकुंभं दध्यक्षताम्रदलपुष्पफलोपशोभम् ॥ दत्त्वा हिरण्यवस-
 नानि तथा द्विजैर्भ्यो मांगल्यशान्तिनिलयं स्वग्रहं विशेष ॥ ३३ ॥ गेहोक्तं होम-
 विधिनाचलि कर्म कुर्व्यात् प्राणदवास्तुश्रमने च विधिर्य उक्तः ॥ सन्तर्पयेद्द्विज-
 वरानथ भक्ष्यभोज्यैः शुक्लां वरः स्वभवनं प्राविशे त्वरूपम् ॥ ३४ ॥ अथ प्रवेशलि-
 विधः ॥ अपूर्वसंज्ञः प्रथमप्रवेशो यात्रावशने तु स पूर्वसंज्ञः ॥ इन्द्रमयस्वमि-
 भयादिजातस्त्वेवं प्रवेशस्त्रिविधः प्रदिष्टः ॥ ३५ ॥ आत्मोद्दिनमैर्द्विजैः कालो पूर्वप्रवे-
 शकः ॥ पूर्वापूर्वाः श्विनी मूल अर्वा येतैः करस्थितैः ॥ ३६ ॥ स पूर्वस्तूत्ररात्रिनाऽनु-
 राधारेवती मृगो ॥ रोहिण्या कथितः प्राज्ञैः प्रवेशस्त्रिविधो गृहे ॥ ३७ ॥ अथ बालपूजादि-
 कं विना प्रवेशो निषेधः ॥ यदास्तु पूजा रहितं त्वदन्नं बलित्वनाच्छन्नं ग्रहं विरूपं ॥ कपाटही-

नं नविशेद्य तत्सत्सर्वापदा मालयमेव तत्स्यात् ॥ ३० ॥ अथ वासु पूजनम् ॥ अवा ल्भ-
 चे मृगे मूलेऽनुराधान्ये कारत्रये ॥ पुनर्भेभ्युत्तरे पुण्ये रोहिण्या मयिभे तथा ॥ ३१
 ॥ कास्तो रभ्यर्चनं शस्तं बलिदान पुरस्सरम् ॥ अथ नवदुर्ग पुर प्रवेशः ॥ रोहिणी रेवती ह-
 स्तत्रये पुण्ये अवत्रये ॥ अनुराधोत्तरे नव्ये पुरे दुर्गे प्रवेशनम् ॥ ३२ ॥ अथ जितस्य शत्रोः
 पुरे प्रवेशः ॥ विष्णुखा कानिका शूभोत्तरे पादेभिधे तथा ॥ शनी ज्यार्के जितस्यारे वि-
 जयी नगरं विशेत् ॥ ३३ ॥ द्विवेदि कुल संभूत सरयू कृत संग्रहे ॥ शिरोमणौ समा-
 धेया प्रभेयं चैक विंशतिः ॥ ३४ ॥ दत्ति श्री संग्रह शिरो मणौ गृह प्रवेश कथनं ना-
 म एक विंशतिः प्रभा ३१ ॥ अथ देवालय दिप्रतिष्ठा प्रकरणम् प्राशा समारयोः कार्य्य प्रतिष्ठा
 चोत्तरायणे ॥ तथा जला शया रामोत्तर्ग प्रशस्तो विचैत्रके ॥ १ ॥ चैत्रो मासः प्रति
 ष्ठायां पुर्धेः कैश्चिदितीरितः ॥ शुक्ल पक्षेऽनुराधान्ये पुनर्भे रोहिणी मृगे ॥ २ ॥ अ-
 वत्रयोत्तरे हस्तत्रये पुण्ये विधौ श्रुभे ॥ त्वचारक्षण नक्षत्र तिथिषु स्थापनं स्मृतम् ॥ ३२ ॥

३॥ विष्णादि देव मुख्यानां विलम्बे शुभ लोकिते ॥ अथ देवता विशेषेण नक्षत्र विशेषः ॥ वि-
 लोः पूर्वोदिते भेच्छा नृणां शिवयोः शिवम् ॥ रोहितांश्च अवरो ह्येष्टा पुण्ये चामिजि-
 दोरितम् ॥ ४ ॥ विधिवासवयोस्सम्यक्प्रतिष्ठापनमार्थकैः ॥ ५ ॥ भानोर्हस्तेऽनु-
 राधायां कुवेरत्कन्दयोरपि ॥ मूलेदुर्गादिकानां च अवरो सुगतस्य हि ॥ ६ ॥ रेवत्यां ध-
 र्महेरं वफणि प्रथमं राक्षसम् ॥ यक्षभूता सुराणाञ्च वारिदेव्याः स्थापनं स्मृतम् ॥ ७
 व्यासागस्य गङ्गाणाञ्च वाल्मीकैः पुण्यमेतथा ॥ यत्र सर्वैर्षयोयान्ति धिसेते याञ्च तत्र
 च ॥ ८ ॥ सर्वेयामेव रोहिण्या मुत्तरा न्नितये तथा ॥ धनिष्ठाया न्दिगोशानां प्रतिष्ठाप-
 नमीरितम् ॥ ९ ॥ अथ देवाविशेषे लग्नविशेषः ॥ सिंहे सूर्यः शिवो हृन्दे लभे स्याद्यस्त्रि-
 यां हरिः ॥ कुम्भे वैधाश्ररे सुद्राः द्यौर्गोदेव्यस्त्रिस्थरेऽरिबलाः ॥ १० ॥ गणा परितुष्टा रक्षो-
 यक्षभूता सुराणां प्रथमं फणि सरस्वत्यादिकानां च पीले ॥ अवसि सुगतनाम्नो ना-
 सवे लोकापानां निगदितमरिबलानां स्थापनं हि स्थिरेषु ॥ ११ ॥ अथ वारफलम् ॥ प्रति-

संश्रिष्टोऽथा तथा धेमा वन्ति हा वरदा दृढा ॥ आनन्द दायिनी कल्प स्या यिन्य क्रीदेवा से
 ३४ ॥ १२ ॥ अथ देव विशेषेण मात्मनम् ॥ याम्बा यनेऽपि वाराह मातु भैरव तामनाम् ॥ नहि
 वा सुरहन्त्री च नृसिंहं स्थापयेद्बुधः ॥ १३ ॥ विशेषः ॥ आचरो स्थापये स्त्रिंश माञ्जिने
 जगदं विकाम् ॥ मार्गशीर्षे हरिं चैव पौषे सर्वास्तु केचन ॥ १४ ॥ अथ प्रतिस्वायां लम्ब
 लम् ॥ केन्द्र कोणाद्विलाभस्थैः शुभैः पापैश्च सेन्दुभिः ॥ आचारिणैस्तैश्च चर्च्य प्रदा
 देवाः प्रतिष्ठिताः ॥ १५ ॥ द्विचेदि कुलसंभूत सरयूकृत संग्रहे ॥ शिरो मणौ समाक्षे
 षा प्रभेयं च द्वि विंशतिः ॥ १६ ॥ इति श्री संग्रह शिरो मणौ प्रतिष्ठा कथनं नाम
 द्वाविंशतिः प्रभा २२ ॥ अथ निम्न प्रकरणम् ॥ तन्नादावंग सुराफलम् ॥ अंग स्फूर्ति फ-
 लं वक्ष्ये दक्षिणांग समुद्भवं ॥ पुरुषाणाम्नु तद्भयं वाम भागे मृगीदृशम् ॥ १ ॥ दृष्ट्वा
 लाभ दिशश्च स्थाने धन लाभो ललाटके ॥ प्रियाग्निः स्याद्बुवोर्म्ये शुबोर्म्यग्मे सुखा
 वहा ॥ २ ॥ शुभावातां श्रुतौ कर्णे लोचने प्रिय दर्शनम् ॥ हृकोण भागयोर्लक्ष्मीर-

धः पश्मणि सज्जयः ॥ ३ ॥ गरुडदेशे स्त्रिया सौख्यं नाश्रयां गंधं सुरवम् ॥ उत्तरो-
 सेतुबागवाद्भ्रुवनं चार्धे स्त्रियाः ॥ ४ ॥ हनुदेशे भयञ्ज्ञेयं मुखे मधुरभोजनम् ॥ भू-
 पाप्तिः कंठदेशे स्यात् ग्रीवाया रिपु जं भयम् ॥ ५ ॥ क्षेयः पराजयः दृष्टे स्कन्धे सिन्न-
 सना गमः ॥ प्रियाप्तिर्वोदु देशे स्यान्मध्ये बाहोर्हना गमः ॥ ६ ॥ इविगतिः क्ते विद्यादि
 जयं वससि भुवम् ॥ प्रमोदं च वलं कक्षापा न्वे श्रीति मनुत्तमम् ॥ ७ ॥ स्थानात्प्रचल-
 नं नाभौ कोशदृष्टिरथान्त्रके ॥ कौशलतिरुदरे नार्थ्या जघने षति सं गमः ॥ ८ ॥ स्फिग्गु-
 र्वाह नाप्तिस्स्यात् लिंगे योषित्समा गमः ॥ वृषलोपुत्रलाभश्चाभ्युदयो वसिदेश-
 के ॥ ९ ॥ ऊरी सहस्रं प्राप्तिरिपुसंधिस्तु जानुनि ॥ कचिच्चा निस्तु जंघायां स्थाना-
 नि श्ररलोपरि ॥ १० ॥ पादाधोलाभं दयानमद्भूतिफलं त्विरम् ॥ वामभ्युसां-
 फलं चैतदुधे क्षेपं विपर्ययात् ॥ ११ ॥ नारीणां दक्षिणगे स्यात्पद्मस्य स्फुरतो नखा
 ॥ अंगस्युर्तिममाक्षेया लंक्षणा मशकास्त्रिणाः ॥ १२ ॥ करावृतिर्हारीणो धारो

नृपाणाञ्जयदा स्मृता ॥ अन्येषां लाभदायाद तले गमन कारिणी ॥ १३ ॥ अथ पक्षीय-
 तनफलम् ॥ तत्रा शुभाशुभतिथिवारनक्षत्राणि ॥ भू १ नेत्रा २ मि ३ शरां ४ गा ६ घा १० विष्वा
 १३ दित्ये १२ श ११ संमिताः ॥ तिथयः प्रगुभदा पक्षीयति ॥ न्या स्त्व शुभामताः ॥ १४
 ॥ सौम्या वाराः प्रशुभा प्रोक्ताः पापा दुष्ट फलप्रदाः ॥ पुष्याश्वि रोहिणी हस्तं पुन भौषा-
 ण्यम् ॥ १५ ॥ धनिष्ठा न्यानुगारख्यं शतभं च शुभप्रदम् ॥ दत्तो ॥ न्यङ्ग निविद्धस्या
 त्यक्षीयति नृलं सदा ॥ १६ ॥ दक्षिणामेऽखिले पुंसां वामे च नृगी दुःशाम् ॥ नाभौ ह
 धुहरे चैव मस्तके हनु वार्ज्जिते ॥ १७ ॥ पक्षीपातः शुभो ज्येष्ठस्ततो न्यत्र न प्रोभनम् ॥
 बत्फलं पतने पक्ष्याः शरदारो हतो ॥ पितृ ॥ १८ ॥ शरदस्य प्रपति च पक्ष्या रोदे दुःशा फ-
 लम् ॥ स्मा तव्यं स्पष्टं पक्ष्याः शरदस्य सवा सप्ता ॥ १९ ॥ जन्मर्क्षे मृत्युयोगे च द-
 ग्धे विद्वपादि दूषिते ॥ लग्ने पापयुते चन्द्रे ॥ छमे रिष्टं प्रजायते ॥ २० ॥ तत्र प्राणिञ्ज-
 पंहोमं रुद्रं मृत्युञ्जयादिकम् ॥ पंच गव्य युतं स्नानं कुर्व्याद्राज्या वलोकनम् ॥ २१ ॥ ३६

अथ स्वस्वगृहस्थिफलम् ॥ वित्तं ब्रह्मणि कार्यं सिद्धि र तुला शक्ने हताशो भयं याम्ये रोगभ
 यं सुरारि कलहो वित्तं समुद्रमलये ॥ वायव्ये वर वल्लभान शयनं दिव्यांगना चोत्तरे
 दीपगने मरणां न्धुवं निगदित न्दिगलक्षणे रत्न ह्वने ॥ ३२ ॥ अयं समीपे गज मस्तके वा
 सृष्ट्या देव वाराण सन्निभो वा ॥ आकाश मार्गे गहने बने वा धन्यो नरः पश्यति रत्न झरीट
 म् ॥ ३३ ॥ अथ स्वस्वगृहस्थिफलम् ॥ अथ देव युगेषु गज वाजि महो रगेषु राज्य प्रदः
 कुमरलदः मुचि प्राह लेषु ॥ भस्मास्थि काष्ठ न विव दन्ति उल्लूक केयु सघो हृदाति
 मरणां रत्न रत्नं जरीटः ॥ ३४ ॥ यः कंधारेः शिरसा समंतात् विभर्ति कायश्च समंत
 भद्रः ॥ आकाश वद्यो गल मात्र क्लृप्तः श्रितान न नो मः रत्न लुकार्य नाशः ॥ ३५ ॥ सा
 र्वभौम हरिश्चर सन्निभो यो गो मूत्र भाभः रत्न रत्नं जनी धमः ॥ सर्वत्र कार्यं विपुलां च त
 स्मीं समंत भद्रः प्रददाति भद्रम् ॥ ३६ ॥ स्वरोष्ट्र के ध्वेव च एष यातः क्षिपं-
 स्व पक्षो विदधाति मृत्युं ॥ पक्षे विधुत्वं न्दिव सस्य चान्ते रद्धो मृतो वान शुभः कदा-

चित्र ॥ ३७ ॥ बाह्वयवस्था शकुने रमुख्य शुभाशुभावाप्रथमेन्हि दृष्टा ॥ स्वस्था
 पिता दृश्युष लक्षणी यात हि स्त्रेणालमिहापेला ॥ ३८ ॥ अथशुतम् ॥ औषध्यध्य-
 यनेवादेवाहने शयनेऽग्नि ॥ बीज वाप्यवृषेः प्रोक्तं शोभनं सप्त सुसुतम् ॥ ३९ ॥
 मृत्युर्वेन्हि भयं हानि स्तुष्टि र्द्वेषा गम स्सुखम् ॥ लेशोऽर्थागमनं प्रोक्तं दिक्षु क्षि-
 का फलं क्रमात् ॥ ४० ॥ अत्रोदाहरणम् ॥ यामार्द्र सञ्चकाद्यातो विद्योयंच एथक् पृथ-
 क्र ॥ आघेऽर्द्र ग्रहरे प्राच्यां द्वितीयेऽभिदिशि क्रमात् ॥ ४१ ॥ तृतीयेयाम्यतश्चैव
 फलमुक्तं विचक्षणीः ॥ वामेच पृष्टे शुभं फलं च स्याद्दक्षिणोऽग्नेफलमत्र चिंत्यम् ॥
 ४२ ॥ स्थानीयविष्टस्य दृष्टा शुतं स्याद्दृष्टात्कृतं श्लेष्म भवच्च दृष्टात् ॥ स्वाद्राजने-
 वा शयने तथा दौ स्थानं तैशोभन मत्रनान्यत् ॥ ४३ ॥ अत्यर्थं निमंशुतमत्र वाच्यं-
 तद्गर्भवत्याश्च कुमारिकायाः ॥ मधस्य कर्तुः प्रमदाजनानां स्याच्चर्मिकायाश्च यने-
 शकर्त्याः ॥ ४४ ॥ प्रयोजनेयत्र कृतेऽपि जातं शुतं क्षणान्नहि निहन्त्यवश्यम् ॥

कार्योत्सुकेनापि सनागपीत्यं तस्मादुपेक्ष्यं न विचक्षणेन ॥ ३९ ॥ होमपूजाशन-
 होमधर्म्मिन्नेच भवेत्सुतम् ॥ सविशेषं तदा कार्यं पुनर्या चृत्य जायते ॥ ३६ ॥ अथ
 खानफलम् ॥ वामान्दिशं दक्षिण भूमिभागा द्वच्छत्रयाणे शुनकः प्रशस्तः ॥ वाम
 प्रदेशात्सपुनः प्रवेशे प्रशस्यते दक्षिण भाग गामी ॥ ३७ ॥ मूत्रं च कृत्वाभिमुखं प्र-
 याति योजगरुक्कः शुभदस्स पुंसाम् ॥ कार्यं यु सर्वे अपि सर्व कालं न मूत्रयन्ती शु-
 नकी प्रशस्ता ॥ ३८ ॥ व्रजे तुरस्ता यदि मूत्रयित्वा सदेव तत्सिध्यति कार्यं सिद्धम् ॥
 मिष्टान्नभोज्यं यदि गो मयेतु शुद्धेन शस्तं सजले प्रशस्तम् ॥ ३९ ॥ आयाति ह्यो
 ऽभिमुखो यदि स्वाक्रीडा म्भकुर्वन्वि लुब्धिरित्याम् ॥ शीघ्रं नदानीं भुवमध्वगानां-
 भुवं प्रभूतो धन धान्य लाभः ॥ ४० ॥ नृणां प्रयाणे भवनागमे वाश्वानो रमन्ते यदि स
 प्रमोदाः ॥ तदेष्ट कार्यं ऽपि भवेत्प्रमोदः समागमश्च स्वर्जनैः स्समं स्यात् ॥ ४१ ॥
 श्वो वै पुरस्तादवनीं वि लिख्य यातुर्भुखं पश्यति चेत्तदानीम् ॥ तत्रैव दे शोद्भविण

स्य लाभं ब्रजन्ति कार्ये न हि संशयोऽत्र ॥ ४२ ॥ फलं गृहीत्वा सहसा निवासं-
 श्वा वै विशेषेण ल्यति पुन्रलाभम् ॥ योऽभ्येति दृष्ट्याभिमुखं प्रयातुः प्रीतिं प्रकु-
 र्याद् न धान्यलाभम् ॥ ४३ ॥ अथ काकशकुनानि ॥ वामेन गत्वा विनिवृत्य मार्गे-
 काको यद्गदहिरा भागं गम्यात् ॥ यातुः प्रकुर्याद्वित्तकार्यं सिद्धिं स्वमेव च सि-
 द्धिं पुनरागमं च ॥ ४४ ॥ कृत्वा रवंयः पुरतः प्रयाति पुरुष्यतोऽधो मृदमादधाति
 ॥ कण्डयते यश्च शिरोऽघ्रिना शःपुंसां तदा भीष्ट फलन्ददाति ॥ ४५ ॥ केके मि-
 ह स्त्री घाति योयिदा त्वेयो गायं कोको मिति शब्दितं स्यात् ॥ अपत्यलाभः कुकु-
 हेत्यनेन गन्तं फलं केक कदत्यनेन ॥ ४६ ॥ कोको मिति शब्दं मुखलाभकारी कुकु-
 निनादः प्रियसंगमाय ॥ मैत्र्याप्तये स्यात्क इतीव शब्दं कमेव वारणी धनहानि-
 कर्त्री ॥ ४७ ॥ अथ काकसर्पफलम् ॥ मस्तके वायसस्य र्शेदारिद्र्यं मरणं कालीः ॥ क-
 त्यां स्कन्धे महाभीतिरिष्टशोभांगं केव्वपि ॥ ४८ ॥ योयितां मस्तके भर्तुर्विनाशो वा

सुतस्य च ॥ अथ काकस्पर्शो दोषा भानः ॥ वृक्षाधौ वाप्यसिद्धान्तभक्ष्य दद्यादियोगतः
 ॥ ४३ ॥ काकस्पर्शो न दीषाय ह्य कस्मादुपगच्छेत् ॥ वरुणासाभ्यन्तरे मृत्युः काक
 मैथुन दर्शने ॥ ४० ॥ दिवा वायुदिवा रात्रौ यः पश्येत्काकमैथुनम् ॥ स नरो मृत्यु
 भाञ्जोति ह्यथवा स्थान नाश्रनम् ॥ ४१ ॥ काकघातव्रतं यद्वा विदधीताय वत्स
 रम् ॥ पितृन्देवान् हि जान्मक्त्या प्रत्यहं वा भिवादयेत् ॥ ४२ ॥ जितेन्द्रियो जितक्रो
 धस्सत्यधर्मपरायणः ॥ तद्दोषप्रमनार्थो यशगन्ति कर्म समा रमेत् ॥ ४३ ॥
 कपोतो वायसः पक्ष्मी शरदो मूर्द्धि चेत्येते ॥ वरुणासाभ्यन्तरे तस्य स्वामिनो वा
 मृतिस्तदा ॥ ४४ ॥ अथ पिंगला ॥ गृहे परिग्रहद्वारि पिंगला यस्य रोदिति ॥ हानि
 स्तस्य गृहस्यैव न शुभा तस्य सा स्मृता ॥ ४५ ॥ शान्नायां दिशि वृक्षे शुशुभे
 शु यदि पिंगला ॥ ऐति भव्यं तु तत्रेति नाशुभं तत्र भावितम् ॥ ४६ ॥ पृथिव्यां
 कीचिकीचीति चिचि जलोद्भवम् ॥ शब्दितं शुभं वृद्धे पिंगलाया बुधा

विदुः ॥ ५७ ॥ अथोक्तः ॥ रात्रौ गृहस्थो परिभाषमाणो दुःखाय सस्या त्वलु
 मृत्युर्वेच ॥ गृहस्य नाशाय च सप्त रात्रा त्सायं च रात्रौ द्विगुणानुबन्धी ॥ ५८ ॥ अथ
 हे गृहद्वारि चरत्युलूको हरन्ति चौराः इति चेत् प्रसह्य ॥ तस्मिन् त्वेदं श्रेणिशि मां-
 सयुक्तं स्तद्विष नाशाय वलिः प्रदेयः ॥ ५९ ॥ घूघ्र शब्द स्यात्सदाशान्तरूपः
 गूघ्र शब्द स्याद्गृहस्थैर्वेद्यः ॥ अन्ये शब्दा निर्दिता एव वेद्याः पूर्वार्थार्थैः सु-
 र्यभीतस्य चोक्ताः ॥ ६० ॥ शान्तायां न्दिशि वृक्षेषु ग्रामादूरे च प्रवृद्धितः ॥ घूका
 स्यात्सर्वलोकानां मृद्धि वृद्धिं सुखार्थं कृत ॥ ६१ ॥ अथ सस्यापि ह्यज्ञानम् ॥ यस्य सु-
 र्य स्वरोऽजस्रं षोडशं हंव हे तदा ॥ सद्यो मृत्युस्ततो न्यूने न्यूना ह मिति मासं के ॥
 ६२ ॥ एवं वामं स्वे सौख्यं तयो न्नोश्ने मृतिः क्षणात् ॥ यस्य चन्द्रायते सूर्यं श्व-
 द्मस्तूर्यायते तदा ॥ ६३ ॥ अहे ह्ययं त्रयं तस्य षण्मासाभ्यं तो मृतिः ॥ निष्प्रभं
 भास्करं पश्ये न्मृयते दशभिर्दिनैः ॥ ६४ ॥ जागृत्य श्रयति यः स्वप्नं सोऽपि वर्धन

जीवति ॥ न विन्दे त्वर्णघोषयोनाशान् रसनां भुवम् ॥ ६५ ॥ मेढ्रं वामं न पश्ये घञ-
 रमा सात्स न जीवति ॥ मणि वंधं ललाटस्थं यदि सूक्ष्मं न पश्यति ॥ ६६ ॥ यो दुर्गधिधि
 नाहेतुः श्रीको वा इति हीनिमान् ॥ दृष्टांगं स्थूलदेहः स्यात् सरक्तस्सनखोऽपि वा-
 ६७ ॥ सतद्वा मेक्षणो वापि मास षट् न जीवति ॥ भ्रुवं विलोः पदं चैवा रुन्धती मातृ सं-
 डलम् ॥ ६८ ॥ भ्रमालां चंद्रगंचिन्हं मपश्यन्नेव जीवति ॥ कफो मज्जति यस्य शु-
 पं काशो खंडितं पदं ॥ ६९ ॥ ह्यातस्य प्रागुरुः शुब्धे दूमासि स्याच्च मूर्धनि ॥ नो सुभुक्तो
 ध्वनिंधिते स्थूलदेह दृष्टा ॥ ७० ॥ अथ संशमं शुभचिन्हं ॥ जिह्वा शेषः प्रकं पश्य तां-
 वूले राग हीनता ॥ चाली सगद्गदायस्य तस्य मृत्यू रलो भवेत् ॥ ७१ ॥ अथ युद्धजय ल-
 क्षणम् ॥ प्र फुल्लित वपुः कायो रोमांची स्थिरदृग्भटः ॥ धैर्यो येन तस्स युत्साही विजयी
 सरलो भवेत् ॥ ७२ ॥ अथ छाया पुरुष दर्शन प्रकार स्तकलं च ॥ प्रातः पृथु गते सूर्यो रगा-
 त्वा प्रत्युद्भुत्वो मरः ॥ तिष्ठन्ना नाविधि देशे पश्येच्छायां निजां ततः ॥ ७३ ॥ इत्यंत

प्रांतरे पश्येन्निर्मेषतयाचिरम् ॥ ततो द्रागम्बरे पश्येच्छाया पुरुष मात्मनः ॥ ७४ ॥
 ॥ संपूर्णा वयं वतं चेत्सं मुखे प्रवेत मीक्षते ॥ यावदब्दं सुखं क्षेमं विजयं प्राप्नुयात्तदा ॥
 ७५ ॥ दृष्टे तस्मिन्निग्रेहीने मास पट्टं न जीवति ॥ विकर्णे ह्यायनं चैकं व्यसे वै सप्त मा-
 सकम् ॥ ७६ ॥ सरं प्रहृदयं सप्त दश मासान्वि हस्तके ॥ विपाश्वे त्रीन्व्युरस्के द्वौ व्यास्ये
 मासे हि जीवति ॥ ७७ ॥ द्विदेह दर्शने मृत्युः सद्य एव न संशयः ॥ मित्र नाशे विपादे च
 वंधुनाशे विहस्तके ॥ ७८ ॥ आत्मनाशे विशीर्षे स्यात्सर्वाभावे कुल क्षयः ॥ दुर्भि-
 र्हा दारुणं देशे कर्बुरे च पण्ड्युरे ॥ ७९ ॥ विवरे भूम्न के रुक्षे भिन्ने छिन्ने विघात नम् ॥
 पीते रुजोऽरुणे हानिः कृक्षे मृत्युः प्रजायते ॥ ८० ॥ अथ स्वप्न दर्शने फलम् ॥ आद्ये यामे नि-
 शि स्वप्नो वर्धेण फलं दो भवेत् ॥ द्वितीये मास पट्टं न त्रिभि र्मासै स्तृतीय के ॥ ८१ ॥ प्रा-
 तस्वपलः स्वप्नः स्नात्वा सुष्या न्न चैन्नरः ॥ रोग चिंतोद्भवा व्यर्थं सिद्धा चैव दिवे सि-
 ताः ॥ ८२ ॥ अथ शुभ फलदा स्वप्नाः ॥ सद्मजा ब्राह्मण देवासिद्धि गंधर्व किं नराः ॥ गुरुः प्रवृत्ता ३३५

स्वरागरी तेषां चेद्दर्शनं शुभम् ॥ ८३ ॥ आसादगुरुशैलानां श्वेतोऽस्रगजवाजिनाम् ॥ दर्शनं रोह-
 णो लाभः सिंहस्यारोहणे तथा ॥ ८४ ॥ ध्वजं क्षत्रे सुवर्णाब्जिखरत्नरीप्यदधी निच ॥ यवगोधू-
 मसिद्धार्थाफलं दीपश्च कन्यका ॥ ८५ ॥ श्रीबंडाक्षतदूर्वाश्च दूर्यराः पुष्पितो द्रुमः ॥ ला-
 भेवाद्दर्शने चैषां लाभस्सौख्यं भवेद्यथा ॥ ८६ ॥ भोजनं रोदनं वीराणां वादनं नीप्ररोहरणम्
 ॥ अगम्यागमनं विद्यालेपनं शास्त्रमीरितम् ॥ ८७ ॥ आरूढो यो हि जागर्तिसपुष्यं फलितं
 द्रुमम् ॥ दंष्ट्रः श्वेताहिना दंक्षे करे स्यात्स महाधनः ॥ ८८ ॥ रुधिरस्नानपाने च सप्यं दंष्ट्रे मृ-
 तिर्निजः ॥ शय्या हर्म्याशनं गानं ज्वलनं स्वशिरश्छिद्रा ॥ ८९ ॥ रक्तश्रावो जलैः स्नानं मरणं
 मांसभक्षणम् ॥ सुरायाः पयसः पानं प्रशस्तं पायसाशनम् ॥ ९० ॥ कदली कल्पवृक्षाश्च ती-
 र्थं गंगादिं स रित् ॥ तोराणां भूषणं राज्यं स्वां नैश्च ग्रामवेष्टनम् ॥ ९१ ॥ वेदवाद्यादिनिर्घोषा-
 न्नो निस्सरणं तथा ॥ दंष्ट्रे वृश्चिक कीटानां तडागोद्यानदर्शनम् ॥ ९२ ॥ पीतं रक्तं फलं पुष्यं त्वन्ने प्राप्नोति यो
 नरः ॥ लभते सौच्यं चिरत्स्वर्गं पद्मरागमणिं तथा ॥ ९३ ॥ जयो धृतैरगोचरैः पुरुषैः तर्धजे साराम् ॥ आत्मनेवाय ॥ ३५

संस्ति नं श्रीर्य वच्छं रावमनुवमम् ॥ ६४ ॥ अभिविचं करोविप्रो देवो वाक्षत्रधारणम् ॥ कुरुतेम-
 हिषी व्याधी गोसिंही स्तन्य पानकम् ॥ ६५ ॥ त्वनाभी तृणा दृष्टांश्च पुष्याणा मुद्गव स्त-
 या ॥ भुवोभूमि धस्यापि क्रमेणोक्षमयोभुभः ॥ ६६ ॥ मणि सौवर्ष रौप्याणां पात्रे वा
 भोजिनी दले ॥ योऽश्नाति पाय संस्वप्ने सरज्य मधि गच्छति ॥ ६७ ॥ गोर्लिङ्गी ब्राह्म-
 णो राज्ञा पिता मित्रं च देवता ॥ यद्भूते सद सत्स्वप्ने तत्तथैव प्रजायते ॥ ६८ ॥ पूजितं शिव
 लिंगं च देवता वा तथा विधा ॥ स्वप्ने दृष्टा प्रयं च्छंति नराणां विपुलं धनम् ॥ ६९ ॥ त्व-
 ता तत्क्रास्थि कर्प्या सं श्वेतं सर्वं शुभं मतम् ॥ सर्वं कृत्स्न मस दित्वा गो देवा प्रव गज हिजान् ॥
 ॥ १०० ॥ अथाशुभ त्वन्नाः ॥ तैलाभ्यक्तोऽद्यदि ग्वासा आरुढं महिषं खरम् ॥ उष्ट्रं कृत्स्नं द-
 वं चास्य याम्यां गच्छन् जीवति ॥ १०१ ॥ पाकस्थाने वने उक्त पुष्यो के सति का गृहे ॥
 विकलां गो विशेषे त्वन्ने सोऽशुभिर्विप्रयुज्यते ॥ १०२ ॥ उपद्रवं सियं स्वप्ने शृंगिना व्रेष्टि
 णोऽपि वा ॥ वानरो वा वराहो वा भवेद्राज्य कुलोत्तकः ॥ १०३ ॥ जतु कौकुमसिंह रा-

तवोयस्य मन्दिरे ॥ पतन्ति तरुतस्तस्य गेह दगहश्च चौरभीः ॥ १०४ ॥ नाभेरन्यत्र
 गात्रेषु तृणा पुच्छा दुमो द्रुमः ॥ खरोष्ठ कपि सूर्याद्यै र्ग्यानिं स्नेहस्य भक्षणम् ॥ १०५ ॥
 ॥ कलुषेणास्तुना मय्या कर्ह मैर्गो मयेन च ॥ स्नेहेन वपुषो लेपः कर्ह मैर्विनिमज्जन
 म् ॥ १०६ ॥ घातो दृढं तहस्तानां जिह्वायाश्चात्र योस्तथा ॥ एते श्लोक प्रदाः स्वप्ना
 दृष्टा हानि कारा अपि ॥ १०७ ॥ स्वप्ने सान्दालनं गीतं क्रीडितं स्कोदितं तथा ॥ हसित
 भूषितं स्त्रीतो वहन्ती रैर्यो गतम् ॥ १०८ ॥ सूर्ये न्दुध्वज ताण्णा पात स्वस्य चिता
 पिवा ॥ रज्ज्वा छेदः शिशो भागे कोस्य चूर्णीस्य धारणं ॥ १०९ ॥ प्रवेशो जननी गर्भे ह
 द्यमेतदस्ति दम् ॥ कर्वीर मश्रो कंच लता पाशेन बंधनम् ॥ ११० ॥ कृत्वां वरधरा
 योषा लिंगनं मृत्यु कारणम् ॥ आरुह्य पुष्पिता नृक्षान्यो विचिंत्य निजं वपुः ॥ १११ ॥
 भूषयत्यरुणैः पुष्पैः स्तोऽपि प्राणो विर्युज्यते ॥ धृत रत्नां वराश्लिष्टो हृत्वा मानोति मान
 वः ॥ ११२ ॥ यस्तु धूमित मात्मानं व्याघ्रं धूयेन वेक्षते ॥ भस्माज्य लोह लोभं च स्व ल

क्षम्या विबुज्यते ॥ ११३ ॥ ओष्ठु कुक्कुट सार्ज्जर्ग गोधावभुजंगमाः ॥ जम्बुका लुब्धि-
 दंशणश्च दृष्टास्त्वन्नेन शोभनाः ॥ ११४ ॥ रत्न इव्यायुधोपानत शय्या भूषाश्च योषि-
 ताम् ॥ सवस्त्रादि प्रियवस्तूनी महारोऽर्घ्यनाशकः ॥ ११५ ॥ विवाहोत्सवयो शो-
 कैः शोवान रवके शयोः ॥ कण्ठवयवानां तु सेदने त्वन्ननाशकः ॥ ११६ ॥ वपनं-
 प्रम श्रुके शणानां नेत्र रुक् रवंजनं तथा ॥ कूप गर्त हरिध्वान्त विवेरेषु न शोभनम् ॥
 ११७ ॥ कपोतश्येन गृध्राद्या ऋक्ष कौशिक वायशाः ॥ शृगाल शशक स्वानो हृष्टा-
 स्त्वन्नेन शोभनाः ॥ ११८ ॥ शब्दकुली कश रान्धानां गुड पूयादि भक्षराम् ॥ गोमय-
 चोस पानीयं स्वन्ने पीतं न शोभनम् ॥ ११९ ॥ रत्नै पुरुष मूत्रे वा श्रवन्तु मवाचुयात्
 रक्त दृष्टानि वासांसि पुण्याणि च विभर्तियः ॥ १२० ॥ पितृकार्यं प्रकुर्वाणो मृत्यते स
 न संशयः ॥ भूत प्रेत पिशा चोद्यैः प्रवपचैस्सह संगतः ॥ १२१ ॥ आहूतो वायते-
 र्वाभ्यां स्वल्पाहै क्रियते नुसः ॥ असूयं दिवसं रात्रिं विचंद्रांगत तारकाम् ॥ १२२ ॥ दुर्गं ३२८

संशि यो को लजां पश्ये त्वन्ने सोऽपि विनश्यति ॥ सीसपित्तलकस्तीरं कांसताम्राय संवयुः ॥
 १२३ ॥ शुष्कं दृक्षीषधं शिल्पी दृष्ट्वा श्वैतेन शोभनाः ॥ प्रासा दक्षत्रभूमीद्रशिरव
 रणां ध्वजस्य च ॥ १२४ ॥ पतनं शक्रचापस्य नराष्ट्रस्य विनाश कृत् ॥ तारको ला
 हलाह्वाननिंदा क्रोशादि संभवः ॥ १२५ ॥ विद्याज्ञान्यभयं दृष्टि शृंगी केशादि वि
 द्भवात् ॥ अथ स्वप्नफलक्षणवस्था ॥ ये दृष्ट्वा स्वप्नति स्वप्नाः स्वस्यैव फलदाश्नते ॥ १२६ ॥
 परंप्रति च ते तस्य फलदा किंचिदात्मनि ॥ अथ दृष्ट स्वप्नदर्शन दोष शान्तिः ॥ दुष्टे त्वा लोकि
 ते स्वप्ने निवेद्यो ब्राह्मणाय तत् ॥ आशीर्भिस्तोषितो विन्नेः पुनः सुष्यान्नेरे श्वरः ॥ १२७ ॥
 न नृयाच्च पुनस्वप्नं संस्नायात्पुण्यवारिभिः ॥ मृत्युञ्जय जपो होमः शान्तिस्त्वस्य यना
 दिकम् ॥ १२८ ॥ सेवा स्वत्थ गवां प्रातर्दानं स्वर्णादि शक्तिच ॥ अवरणम्भारतादीनां स्व
 प्नदोषप्रशान्तये ॥ १२९ ॥ अथोत्पानाः ॥ उत्पानास्त्रिविधा ज्ञेया दिविभौ मांतरि सजाः ॥ भेषु
 दिव्यास्तथा ब्रह्मध्वजा दावन्तरि सजाः ॥ १३० ॥ भूमौ भौमाः क्रमादुगमय मात्यफ-

लप्रदाः ॥ अथोत्पातानां संग्रहः ॥ भूमिर्गोपो दिशं राहो निघातो धूलिवयरो ॥ उत्कीपा-
तस्त रुच्छे दोनभसो वृष्टिरसनाम् ॥ १३२ ॥ अंधकारो दिवा विद्युत्पातोऽथर्तुविपर्य-
यः ॥ प्रकृतिप्रसवो जन्तो रवीन्दोश्च विपर्ययः ॥ १३३ ॥ ग्रहाराणामयुतिर्युद्धं स्वका-
लेयन्नजामते ॥ वर्षाकालं चिन्मा विवोरबोन्दोऽपरिमंडलम् ॥ १३४ ॥ आकास्मासु स्थ-
ला ईत्वं खग्रस्तग्रहणद्वयम् ॥ बालस्त्री द्विजवय्याणां वधः पीडाजनस्य च ॥ १३५ ॥ प्रा-
सादस्य च देवस्य ध्वंसः पातो ध्वजस्य च ॥ ग्रहाः वक्रातिचारस्थाः सर्वे वास्वर्षणास्वगाः
१३६ ॥ सर्वेऽप्येकैर्क्षगाः खेदाः एकैर्क्षेऽर्क्षि वृहसती ॥ श्रुक्तपक्षे भृगोरस्तोदयो वा-
केतुदर्शने ॥ १३७ ॥ सुप्रलं खगमं क्षिप्तस्य द्यादिचंद्रार्क्षि दर्शनम् ॥ चतुर्ह्यामन्यु-
द्भवोऽकस्मात् जले धूमादिकं भवेत् ॥ १३८ ॥ उषस्त्वलघरह्यादिचलनं स्फीटनं तथा
॥ प्रतिमायाः प्रकंपोवा हसनं रोदनं तथा ॥ १३९ ॥ भुवो विवरद्व्याद्या उत्पातास्त्वप-
रेऽपि च ॥ ग्रंथोत्तराच्च ते ज्ञेयाः फलमेवात्र वीम्यथ ॥ १४० ॥ अथोत्पातज्ञानाय चतुर्विध- ३४०

मंडलानि ॥ कृत्तिकाभरणीपुष्यं मघापूर्वाविशखिका ॥ पूर्वाफाल्गुणिकैतानिभानि
 सप्तमि मंडलम् ॥ मूलाश्लेषाश्रताद्रो न्योत्तराभाद्रपदस्तथा ॥ पूर्वाषाढाभिधैतानि
 सप्तवारुण मंडलम् ॥ १४१ ॥ पुनर्मौफाश्विनी हस्तत्रितयं मृगश्रैर्यकं ॥ वायु मंडल
 सञ्ज्ञानिभानि सप्त स्मृतानिच ॥ १४२ ॥ अभिजिच्चोत्तराखाढानुराधाश्रवण ह
 यम् ॥ ज्येष्ठाचरोहिणीभानि सप्त चैन्द्रस्य मंडलम् ॥ १४३ ॥ भूकंपादि महोत्साताना
 यंते मन्त्रमंडले ॥ ततस्त्वभावजं द्रव्यं जंतुदेशं च पीडयेत् ॥ १४४ ॥ हिनिमण्डलकैतव
 त्तत्स्थाननिवासि नाम् ॥ छिन्ने खंड फलं चाति दूरे नास्ति फलं त्विदम् ॥ १४५ ॥ इवे
 ते भव्यं च पीतेतु वृद्धिर्नील गुणैरुजः ॥ कृसेभूय क्षयो धूम्रैर्नीहारः परिधि भवेत् ॥ १४६
 प्राविदु कालं विना न्यत्र परिधिश्चेत्तदास्विदम् ॥ तस्मिन्काले तु वृष्टिः स्यात् परिधौ
 मस्य ताडिते ॥ १४७ ॥ अकाले फल पुण्याणा सुदये धान्य नाशनम् ॥ जलार्द्रत्वे स्थले च
 द्दिग्मर्म्हती परि कीर्तिता ॥ १४८ ॥ स्त्रीवधे चाति दुर्भिक्षं विप्र बालवधेऽपि तत् ॥ देवध्वं ॥ १४९

संस्ति ते च देशस्य राजध्वंसः प्रजायते ॥ १४६ ॥ सर्वशसे गृहे सर्ववस्तूनां च महर्घता ॥ दु-
 ३४३ र्भिर्भक्षं कुरुते खेता मौमाघावक्रगामिनः ॥ १४७ ॥ अतीचारगता स्सर्वे स्वर्हस्योच्चग-
 ता अति ॥ द्वेया भव्य फलाप्तेवैकाग्रिस्था देशनाशकाः ॥ १४८ ॥ स्यातामस्तो ह्यो
 पुक्ते पक्षे चैद्गार्गवस्य च ॥ राजयुद्धं तथा घोरं वृष्टिः स्यान्नु निरंतरं ॥ १४९ ॥ जीवार्क
 पुत्रयो र्य्ये गी दुर्भिक्षं विग्रहस्तथा ॥ संग्रामश्चाति दुर्भिक्षं जायते मुशलो ह्ये ॥ १५० ॥
 ॥ अथ केतवः ॥ मुशला कृति धूमाभा दीर्घपुच्छनि भाश्चये ॥ तथा श्वेतशिरवाकाग
 विस्रलो तो निभाश्चये ॥ १५१ ॥ इत्याद्याः केतवस्सर्वे गच्छभंग करमताः ॥ धू-
 म केतू र्ये मृत्युर्जायते दधिबी पतेः ॥ १५२ ॥ शिरवाः श्रोतो निभाः केचिच्छोभ-
 नाः परिकीर्तिताः ॥ शितः स्निग्धोऽत्य को दीर्घः प्रीघोऽतीव शुभभद्रः ॥ १५३ ॥
 ॥ वन्दिभी रग्नि रक्ता भो कलवर्णो मृतिप्रदः ॥ शक्रध्वज समोनेष्टः धूम्रवर्णोऽपि
 तद्विधः ॥ १५४ ॥ नेष्टो द्वित्रि चतुः शूला द्युत्यनिः कथिता बुधैः ॥ रक्तपंक्ति निभे स्व-

सर्वे प्रागपरोदये ॥ १५८ ॥ नृपनाशस्तथैशान्यानेलालोमहर्षिता ॥ नाशकृत्यथि-
 तस्त्रयंन्यस्तोऽद्योतारकाप्रभः ॥ १५९ ॥ वाक्पथसहशोयाम्यदुःखदेभूमिचारिणाम् ॥
 यावद्विवसमुत्पातःसमुदेतिनभस्थले ॥ १६० ॥ तावन्मासफलन्यतेमासेवर्षाणिसंव-
 देत् ॥ अथान्योत्पातफलाणि ॥ झारण्यपशवोग्रानेचेद्विश्रुतेनिजेच्छया ॥ कुर्वेतिचगु-
 हंभूयमुसुकीचगृहंविशन् ॥ १६१ ॥ वल्मीकंक्षौद्रजालंवायस्यसद्यनिजायते
 ॥ तद्वागेहपतेन्नाशःकपोतेवागृहंगते ॥ १६२ ॥ द्यादिचंद्रर्क्षविवेस्याद्रोगभी-
 तीरोगेभृतिः ॥ गृहभावेफलंनेष्टंद्यादिजीवेतुशोभनम् ॥ १६३ ॥ धरणीविवरोद-
 शेनृपनाशोरियोर्भयम् ॥ त्रयोदशदिनःपक्षोयस्मिन्नब्देसर्वेत्तदा ॥ १६४ ॥ प्रजाना-
 शोऽथदुर्भिक्षंतथाभूमिभुजांक्षयः ॥ अथनिर्घातस्त्वंगकलंच ॥ प्रचण्डवातसंज्ञातनिर्घा-
 तपतनंभुवि ॥ पक्षिदीप्तेऽरुगेनेष्टंनृपहाभास्कोरादये ॥ १६५ ॥ निर्घातश्चंद्रशब्दोऽ-
 थगच्छन्तोनाशयेद्विशम् ॥ पौरचौरहिजान्वैश्यान्न्याद्यामैःक्रमादिवा ॥ १६८ ॥

अस्ते चैवान्यजानथान्निहैश्च यथा क्रमात् ॥ यामिन्यां धान्यपैशाचस्तम्बैरमतु
 रंगमान् ॥ १६८ ॥ अथोक्तालक्षणैस्तत्फलं च ॥ धरणी प्राण संचारघोरगवासनिर्मिता ॥
 तटमटदवाविद्युज्ज्वलं तीदीर्घवक्रगा ॥ १७० ॥ अल्पपुच्छाग्निभातद्वह्निहस्ताय
 सपत्रगा ॥ तिर्यग्गूर्द्धगता श्वेता रक्ततन्वीतुतारका ॥ १७१ ॥ उक्तातुविविधाका
 रकुलपुच्छतिदारुणाः ॥ अथदिग्गहफलम् ॥ दिग्दाहः पीतवर्षश्चेद्भूमिपालं निहं-
 तिसः ॥ अपि वणो निजं देशं वर्णानुत्तरतः क्रमात् ॥ १७२ ॥ भूम्नोऽल्पशमतां कुर्या
 वक्रलो देशं तु निर्द्धनम् ॥ प्राच्यां भूमिभुजान् हन्या देशान्यो विदिशः क्रमात् ॥
 १७३ ॥ वैश्यान् शिल्पविदश्चोरान् तुरगान् क्रमतस्त्वथ ॥ निशि स्वर्गो निभः सव्य-
 वायौ खेविमले शुभः ॥ १७४ ॥ अथ भूकं पफलम् ॥ भूकं पोयामतो वर्णान् क्रमाद् हन्या हि-
 वानिशि ॥ वायुमंडलजो भूपशस्यां वुमगंधं तथा ॥ १७५ ॥ गामान् मुदकं वन्दिमंडल-
 स्थो निहंति च ॥ चन्द्रमण्डलयो भूयो स्वद्या गुर्जरदेशकान् ॥ १७६ ॥ भूपालोऽग्नीन-

देष्टीयान् चेतो मण्डलोद्भवः ॥ १७७ ॥ अथ रजो वृद्धिः ॥ रजश्चेच्छावयेद्गमप्रमुखा
 नृपभीस्तथा ॥ भयं तद्विशिधून्नामेतस्मिन्कले रुजां भयम् ॥ १७८ ॥ रजस्सूर्योद-
 ये व्योमच्छादयेद्विष्यहं यदा ॥ तदा रोगाः प्रभूतास्त्युर्निशायामेतुभूपइत् ॥ १७९ ॥
 ॥ नित्यं रात्रिद्वयं नैश्वं शुद्ध्यं त्रिचतुर्हिनम् ॥ पञ्चाहं चेद्भयं घोरमृते कालं च शेषिण-
 म् ॥ १८० ॥ अथ गंधर्वनगरं तत्फलं च ॥ गंधर्वनगरं हंति वर्णाश्चेतादि वर्णिकम् ॥ क्र-
 मात्पूर्वदिशो भूपा मात्य सैन्यपुरोहितान् ॥ १८१ ॥ सध्वजं निर्द्धनं कुर्व्यादशुधानि-
 निभं भयम् ॥ अथैवामुखातानां फलप्राक सम यः ॥ यद्विष्मसिर्भुवः कपो जायते फ-
 लमुक्तवत् ॥ १८२ ॥ दिग्दाहे विकृतौ सूतौ केतु निर्घातयोस्त्रिभिः ॥ रजोऽभिवर्षणे
 सद्यः स्यात्तैः न्यत्रहायनात् ॥ १८३ ॥ अथ वृष्टिविकृति स्तत्फलम् ॥ अकाले रुक्नुपा-
 तिश्च सदाहं व्यभ्रकैः पियच ॥ वर्षणो वारजो वृष्टो नैज्यं नासादिभिर्मृतिः ॥ १८४ ॥
 भयं मंगारकैर्दुर्ज्यैः फलाद्यैः स्यान्न सशयः ॥ देशनाशः सुकोलां वुक्तवृष्टी-

प्रजायते ॥ १८५ ॥ दीप्तिं सूर्ये धृतीं पंस्यात् छादिते भीति रीनितः ॥ इंद्र चापेऽति दृष्टि स्या
 द्योमित्र चण्डां शुदीयति ॥ १८६ ॥ अथ पविमृगादि विरुति स्तम्भल गपि ॥ गुमारया स्तथा नी-
 रस्थल ज्ञासु निष्ठा चराः ॥ प्राणिनो व्यत्ययं जानास्व चक्रं पीडयं त्यमी ॥ १८७ ॥ संभ्या
 कालेऽथ दीप्ता यादिष्टो मार्गे पतन्निगाः ॥ ओशंति जंबु कादीनां संघाद्वारे चत हिशि
 ॥ १८८ ॥ विहंगा वियति व्यस्त चक्रायां तद्वत्स्ततः ॥ कुक्कुटोऽस्ते च मोर्ने कं हेमने
 रोति कोकिलः ॥ १८९ ॥ एव ए उच्चानोऽथवा स्वैरं प्रक्रीडंति परस्परम् ॥ इत्यादि विरुतो
 भवे पीडा भवति भूयसी ॥ १९० ॥ माघे बृधंतु महिषी आ दलो वडवा दिवा ॥ सिंह गावः
 प्रसूयंते त्वामिनो मृत्यु दायिकाः ॥ १९१ ॥ अथान्येऽप्यशुभोत्पाताः ॥ अस्थि क्षिपति गंहिष्या
 सन्मरवोऽस्ते चण्डेति ॥ यस्य तद्देह नाशः स्यात् य एमासा भ्यन्तरे तदा ॥ १९२ ॥ ऐति
 सूर्यो द्ये स्वाचे ज्ञांते सूर्य दिङ्मुखः ॥ भूप नाश स्तदा चास्ते कृपी शानाश मानुयुः
 ॥ १९३ ॥ तंम हार निषात श्रेडू मो त्यति विनायिना ॥ बुद्ध्याने वाल का स्वेरं काष्ठलो-

३४५
 संहि
 ३४६
 हैः परस्परम् ॥ १८६ ॥ तदाभूपभयङ्गुरं विज्ञेयं दीर्घं दक्षिभिः ॥ अंगनावालका मन्त्रा-
 न्नृत्यंते यत्स्वभावतः ॥ १८७ ॥ सत्यं तज्जायते तस्माद्गूढा चैयं सरस्वती ॥ अथोत्पात दोषापवा-
 दः ॥ स्वस्व शान्त्या महोत्पाता विनश्यति च सर्वश्राः ॥ सप्ताहाभ्यन्तरे दृष्ट्या शुभाये
 वनदुःखदाः ॥ १८८ ॥ अथोत्पातानामुपहारः शान्तिश्च ॥ धूम्रं केतुर्मही कंयोदिग्दाहो धूलि-
 वयणम् ॥ भुवो गर्तश्च निघोताउल्कापातादयोऽपरे ॥ १८९ ॥ यस्मिन्देशे प्रजायन्ते म-
 होत्पाता महाभयाः ॥ प्रजापीडा भवेत्तत्र विनाशः पृथिवी पतते ॥ १९० ॥ तदा शान्ति-
 विधातव्या देशे ग्रामे पुरेऽखिलैः ॥ शान्त्या दोषा विनश्यन्ति त्वन्यथा दोषमद्भुतम् ॥
 इत्युत्पाताः अथ महर्घकारणम् तत्राहोवर्षं राजादिविचारः ॥ चैत्र मासि स्थिते पक्षेऽर्क्षोदये प्र-
 तिपत्तिथौ ॥ यो वासरस्त राजा स्यात् तस्मिन् चैत्यं ततः फलम् ॥ १९१ ॥ मेषेऽर्क्षेऽस्य प्र-
 चेशो यो चारो मंत्री सकथ्यते ॥ चापे धान्यपतिर्द्वयः आर्द्रायां जलदाधिपः ॥ १९२ ॥
 रसाधिपस्तुलायां स्यात्कर्केऽप्यस्य पतिस्तथा ॥ मकरे स्वर्णरत्नादिनीसे शोबुधैः सहतः

संति ॥ २०९ ॥ अथ विशेषकापनयनम् ॥ शार्के त्रिभिर्हते शैले लब्धं स्थाप्य पृथक् क्वचित् ॥ शे-
 षं द्विभ्रं शरे र्युक्तं वर्षास्थाच्च ततः पुनः ॥ २०७ ॥ लब्धं शार्कं प्रकल्प्यैवं कर्तव्यं प्रोक्तं वद्वि-
 या ॥ तस्मा निद्रा तथा लस्य मुद्यमः शान्तिरेव च ॥ २०६ ॥ क्रोधोऽहं मोऽद्य भित्रत्वमुत्पन्न-
 याप पुरण्यैः ॥ अथ प्रकारान्तरेण शुधाद्या नयनम् ॥ शार्के वैदेहते शैले भक्तै लब्धं च पूर्वव-
 त् ॥ शेषे च द्विगुरो सैवं शुधा तस्मा सुवृत्ति का ॥ २०४ ॥ आलस्य मुद्यमः शान्तिः क्रोधि-
 लोभोऽथ वैदकः ॥ दंडोऽथ मेयुनं चोर्व्यं रसनिः पत्तिरेव च ॥ २०३ ॥ फलनिः पतिरुत्सा-
 हः पुरण्यं पापं तथैव च ॥ सर्वनिः पत्तिरित्येवं संपत्तिश्च यथा क्रमात् ॥ २०२ ॥ अथ योगत्वान्य-
 नम् ॥ शार्कं श्याय गुणः र्वैदे भक्तो लब्धं च पूर्ववत् ॥ द्विभ्रं शेषं त्रिभिर्युक्तं मुगत्वं च र-
 सोद्भवः ॥ २०१ ॥ फलोत्पत्ति स्तथा व्याधिरोगनाश सधैव च ॥ आचार श्वाप्यनाचारोऽसु-
 नि र्जन्म ततः परम् ॥ २०० ॥ चोरे पशु मनं वन्दे भीति रग्नि ग्रामक्रमात् ॥ अथ शलभाद्या नय-
 नम् ॥ शार्के त्रिभिर्हते नंदे र्लब्धं स्थाप्य तदुक्तवत् ॥ द्विभ्रे शेषं त्रिभिर्युक्तं शलभो मूलक

स्तथा ॥ देविकं पीत ताम्रं च स्वचक्रं परचक्रकम् ॥ २०८ ॥ अथ प्रकाशं तरेण शलभाद्यानयनम् ॥
 शैल प्रोन्नत हृच्छाकः शेष द्विभं युतं त्रिभिः ॥ शलभो मूषको देवं पीतं ताम्रं स्वचक्रक-
 म् ॥ २०९ ॥ परचक्रागमश्चैव क्रमादेवं च पूर्ववत् ॥ अथोद्दिशदिश्राणानयनम् ॥ शकैवाणो
 नगैरंघ्रैरीशैर्निम्ने पृथक् पृथक् ॥ सप्तभक्तावशेषयत् द्विभं पंचयुतं क्रमात् ॥ उद्भि-
 जः श्वेदजश्चैव जरायु प्रभवोऽङ्गजः ॥ २१० ॥ अथ युगानां प्रमाणम् ॥ द्वात्रिंशति सहस्रैश्च
 बुक्तं लक्षचतुष्टयं ॥ प्रमाणां कलि वर्धाणां प्रोक्तं पूर्वैर्महर्षिभिः ॥ २११ ॥ युगानां कृत-
 मुरव्यानां क्रमान्मनं प्रजायते ॥ कलेस्मानं क्रमान्निभं चतुस्त्रिहृमिति स्तदा ॥ २१२
 कृतमानं १७२८००० त्रेतायाः १२८६००० द्वापरमानं ८६४००० कलिमानं ४३२००० ॥
 अथ गतकलिमानम् ॥ खगशेलेन्दुरा माद्वे शकैः ब्यास्ते कलेर्गताः ॥ तैर्विहीनं क-
 लेस्मानं शेषे शेषे कलेर्मिति ॥ २१३ ॥ अथ धर्मानयनम् ॥ स्वाभ्याभ्यां कैश्च वेदेष्व-
 कलि शेषे स्समायुतः ॥ कलिमानेन संभक्ताद्यस्त्र्यधं धर्म एव सः ॥ २१४ ॥ प्रकाशं च

युतं जीव राशिभिस्तद्भूतं शकं ॥ लघ्वं पुराणं तु तन्यूना विंशतिः पापमुच्यते ॥ २१५ ॥
 अथ व्ययानयनार्थं भुवांकाः ॥ रस ईस्तिथ्यो १५ गजा ८ प्रशैल चंद्रा १७ नंदं दत्त १८ स्तथा ॥
 स्वर्गा २१ दिशः १० क्रमात्क्षेत्राख्यादीनां भुवा इमे ॥ २१६ ॥ निज राशि युते वर्ष स्वासिनो-
 भ्रवयोग के ॥ त्रिंशे वारा युते भक्ते तिथि भिंशेष संमिते ॥ २१७ ॥ आया स्युस्त्रिंशे गुरो लब्धे
 रा एतये तिथिभिर्हते ॥ शेषे व्ययोः क्रमात्स्वस्य राशीनां कथिता बुधैः ॥ २१८ ॥ अथ शकालु-
 भिक्षज्ञानम् ॥ शके त्रिंशे हेतु वारोः शैले भक्तेऽथ शेष के ॥ क्रमान्मध्यं सुभिक्षं च दुर्भि-
 क्षं च सुभिक्षकम् ॥ २१९ ॥ महर्घं समता क्षेया चैक तो शेर वंतु रे ॥ अथ संवत्सरात्सु भिक्षादि-
 ज्ञानम् ॥ त्रिंशे संवत्सरे युक्ते शरे भक्तेऽथ सप्तभिः ॥ चतुर्दं त्रिंशे शेषे सुभिक्षं विपुलं
 भवेत् ॥ २२० ॥ त्रिंशे च के च दुर्भिक्षं घटभू संख्ये च मध्यमम् ॥ नून्ये तु शेर वंज्ञेयं फलं
 वर्षे बुधैः सदा ॥ २२१ ॥ अथापरः प्रकारः ॥ द्विंशे संवत्सरे रमैर्हते भक्तानां सथा ॥ शेषे-
 वारा मिने युग्मे सुभिक्षं हायनं भवेत् ॥ २२२ ॥ वेद चंद्र मिने क्षेयं दुर्भिक्षं खेतु शेर वम् ॥ २२३ ॥

सा नृत्तमिले मध्यमे तदर्थं फलं वृधेः ॥ २२४ ॥ अथ गजादीनां वधे संक्षेपात्फलम् ॥ राज्ञा माल्य-
 नृपदीनां वज्रिसंक्षेपतः फलम् ॥ गुरुशुक्रादयोऽधीशः संति चेज्जनसौ ख्यदाः ॥ २२५ ॥
 मुनिशंशोभना वृष्टिर्दृष्टास्वास्थ्यं प्रकुर्वते ॥ शनि-शेसौ प्रकुर्वते दुर्भिक्षं विग्रहं भयम् ॥
 २२६ ॥ अल्पसौख्यप्रदः सौम्यस्त्वल्पदुःखप्रदो रविः ॥ फलं सविस्तरं चैषां विज्ञेयं संहि-
 तादिषु ॥ २२७ ॥ अथ रेष मन्त्राणां नष्टको गफलम् ॥ यदि भवति तदा चित्कार्तिके नष्टचंद्रे शनि-
 रविकुजवारे स्वाति चायुष्मयोगे ॥ गगनचरपशूनां जंगमस्था वराणां नृपतिजनवि-
 नाशो राज्यभंगस्तु चोक्तः ॥ २२८ ॥ अथापरेण पि ॥ दूर्ध्वे चायुष्मतौ स्वातौ पापाहेमासि का-
 र्तिके ॥ प्रहेये चैत्यजापीडा राजयुद्धायु पद्वाः ॥ २२९ ॥ अथ ज्येष्ठप्रतिपदादियोगः ॥ ज्ये-
 ष्ठशुक्लतिथावाद्ये चन्द्रे ज्येष्ठभृगुवासरे ॥ सुमिक्षं शोभना वृष्टिर्दुर्भिक्षं पापवासरे ॥
 २३० ॥ अथाषाढद्वितीया नवमीयोगः ॥ ज्येष्ठशुक्लपक्षे च हितीया नवमीदिने ॥ चन्द्रे
 ज्यभृगुवारे स्वात्सु वृष्टिश्च समर्धना ॥ २३१ ॥ बुधे सात्यं रवौ तापः कुजे वृष्टिर्न जायते ॥ ३५२

शनिवारं प्रजा पीडा दुर्भिक्षं रौरवं तदा ॥ २३२ ॥ अथ शनिचारफलम् ॥ गुर्जरेऽजेशनो-
 पीडा प्रमा सार्वदयोर्वृषे ॥ मरुस्थले च युग्मेर्क्षं कर्के काश्मीर मंडले ॥ २३३ ॥ शक्र प्र-
 स्थे च सिंहर्क्षं कन्यायां मालवे तथा ॥ तुलादित्रिष्टयिव्या च दुर्भिक्षं जनपीडनम् ॥
 ॥ २३४ ॥ सुभिक्षं च मृगे कुंभे मीने सर्वं प्रजा क्षयः ॥ अथ कर्मचक्रम् ॥ कूर्मचक्रे शनिर्म-
 ध्ये ततः प्राच्यादिषु क्रमात् ॥ २३५ ॥ नाशमेळ्ळं मतो देशान् कर्तिकाद्यैस्त्रिभिस्त्रिभिः ॥
 निजाधिष्ठितमैर्देशानं तेषु दिग्मुखाः स्वतः ॥ २३६ ॥ भागधाद्या न कलिं गा दीना वंतिक मु-
 खोस्तथा ॥ ततो कोकनयौद्रा दीन् सिंधुसौरशुकादि कान् ॥ २३७ ॥ पौलिंदचीनका-
 र्योश्च कुरु काश्मीर मत्स्य कान् ॥ खलवाल्हीक पाटोश्च नवखंडानि मांस्तथा ॥ २३८ ॥
 दह्या स्वाधिष्ठिता देशान् न्यायमदिग्गतान् ॥ अथ ग्रहचारवशांश्च हर्षादिः ॥ मेषे गुरौ
 सुभिक्षं च सुदृष्टिश्च सुखी नरः ॥ वृषे गुरौ स्वल्प दृष्टिः प्रजा पीडा च विग्रहः ॥ २३९ ॥ जना
 दृष्टिः प्रजानां शो रौरवं मिथुने गुरौ ॥ कर्के गुरौ महादृष्टिश्च ब्रह्मभंगो महर्घता ॥ २४० ॥

सिंहे गुरौ सुभिक्षं च सुवृष्टिश्च प्रजा सुखं ॥ कन्या गुरौ गेग पीडा दुर्भिक्षं स्वल्पजन्म च ॥
 २४२ ॥ तुले गुरौ स्वल्पशस्यं बहु स्त्रीं प्रजायते अल्लो जीवे च दुर्भिक्षं राज चौर एण
 द्वयम् ॥ २४३ ॥ चापे गुरौ सुधा वृष्टिः शुभं शस्यं सुखी जनः ॥ दुर्भिक्षं मकर जीवे राजगु-
 हं पशुक्षयम् ॥ २४४ ॥ कुंभे गुरौ सुभिक्षं च धातु मूल महर्घता ॥ दुर्भिक्षं दक्षिणे दे-
 शे नान्यदेशे भूषे गुरौ ॥ २४५ ॥ अथावाही पूर्ण विचारः ॥ आषाढी पूर्णिमायां च वाय-
 व्ये यदि मारुतः ॥ मघाका मृषका कीटा जायन्ते शलभा स्तथा ॥ २४६ ॥ आषाढी पूर्णि-
 मायां चेद निलो वाति नैऋते ॥ अनावृष्टि र्धान्य नाशो जलं दूषेन दृश्यते ॥ २४७ ॥ आ-
 षाढी पूर्णिमायां स्यादुत्तरे यदि मारुतः ॥ धर्मं शीला स्तथा लोका धन धान्यं ग्रहे ग्रहे ॥
 २४८ ॥ आषाढी पूर्णिमायां चेद शशने यदि मारुतः ॥ सुखि नो हितदा लोका गीत वाद्य म-
 ह्योत्सवैः ॥ २४९ ॥ बन्धि कोणे बन्धि भीतिः पश्चिमे च जला झयम् ॥ अन्यत्र यदि वायुस्त्वा
 सुभिक्षं जायते सदा ॥ २५० ॥ आषाढ्यां भास्कर स्ते सुर पति ककुभो वाति वाति सुवृष्टिः

शस्य ध्वंसं प्रकुर्व्याद्यदि दह नदि शो मन्द दृष्टि र्यमेन ॥ नैत्ररत्या मन्मना शो वरुणा व-
 हु जलं वायु ना वायु कोपः को वेय्यो च भवति वसु मती त दृदी शान कोरो ॥ २५० ॥ सर्व मा-
 से पूरिमाया भूमि कपो यदा भवेत् ॥ उक्ता तारा वज्र पातः परिधिः शशि सूर्य योः ॥
 २५१ ॥ ध्रुव केतुः शक्र चापं ग्रहणं बहुधा तथा ॥ तदा सकल वस्तूना ज्ञायते च महर्घ-
 ता ॥ २५२ ॥ अथ प्रतिमासे दर्श फलम् ॥ शुभ वाग न्विते दर्शे सुभिहंसं च प्रजा सुखम् ॥ पाप वा-
 रा न्विते दुःखं तदा धान्य महर्घता ॥ २५३ ॥ रावि वारेण संयुक्ता यदा स्या त्यौष ज्येष्ठयोः ॥
 अमा वा स्या तदा दृष्ट्वी रंढु मुंडा च जायते ॥ २५४ ॥ चैत्रस्य शुक्ल पंचम्यां पूर्वे वायुर्दना गमः ॥
 भाद्रे गुरात्रयं मौल्यं शस्या ना ज्ञायते तदा ॥ २५५ ॥ ज्येष्ठस्य शुक्ल पंचम्यां दृष्टिः पश्चिम मारु-
 तः ॥ तदा चतुर्गुणं मौल्यं धान्यानां कार्त्तिके भवेत् ॥ २५६ ॥ आवणे शुक्ल पंचम्यां दृष्टिर्वी-
 तो दिन हयम् ॥ दक्षिणे पश्चिमे ज्ञेयं दुर्मिहंसं धान्य संस्रयः ॥ २५७ ॥ अथ ग्रह चारव सात्सर्व वस्तूनां म-
 हर्घता ज्ञानम् ॥ यदि तिष्ठति भौमस्य क्षेत्रे कोऽपि ग्रहस्तदा ॥ घण्टा मासं तु य धान्यानां

जायते च महर्घता ॥ २४६ ॥ शुक्रक्षेत्रे कुजे मासे द्युयं सर्व महर्घता ॥ चंद्रे च दिन नाथे च स-
 र्वरोगोऽशुभं तदा ॥ २४७ ॥ शनी राहो सर्व धान्य महर्घं राज विग्रहः ॥ शुक्र क्षेत्रे च चंद्रे च-
 चंद्र क्षेत्रे भूगोऽसुते ॥ २४८ ॥ पायंडानां भवे द्विर्धान्यानां च महर्घता सवि क्षेत्रे भूगोऽसुते प-
 मृनां च महर्घता ॥ २४९ ॥ बुध क्षेत्रे शनी चन्द्रे सर्व धान्य महर्घता ॥ शुक्र क्षेत्रे गुरो भौमे कर्ष्यो-
 सादि महर्घता ॥ २५० ॥ भौम क्षेत्रे शनी राहो ताम्रा दीनां महर्घता ॥ शनि क्षेत्रे शनी रा-
 हो सुभिर्क्षेत्रं चंद्र भास्करे ॥ २५१ ॥ पशुनाशो धान्य दुर्दि गुंडादीनां महर्घता ॥ गुरु क्षेत्रे शनी-
 राहो पशुनाश स्त्रणा क्षयात् ॥ २५२ ॥ भौमे राज विरोधश्च बुधे दुष्टिश्च भूयसी ॥ भौम क्षेत्रे-
 त्रे यदा संति राहु भौमार्क भार्गवाः ॥ २५३ ॥ घरासासे गुड कर्ष्यो स द्युत क्षीर महर्घता ॥ मंद-
 क्षेत्रे यदा संति मन्दराहु बुधा स्तथा ॥ २५४ ॥ चतुःपदानां नाशश्च द्विपदानां च जायते ॥
 भौम क्षेत्रे यदा संति शुक्र भौम निशाकराः ॥ २५५ ॥ तदा मुक्ता पशूनां च शंखस्य च महर्घ-
 ता ॥ शुक्र भौमो गुरु क्षेत्रे प्रजा पीडा च जायते ॥ २५६ ॥ राशि समायोगे फलमेतत्प्र-

कीर्तितम् ॥ अथ राशिपारत्वेन गहोदयफलम् चंद्रोदये कुजक्षेत्रे तु धान्यस्य वृद्धयः
 चंद्रोदयो भृगुक्षेत्रे स्वल्पवृद्धिः क्रियादिवे ॥ २७१ ॥ प्रजापीडा बुधक्षेत्रे सोमसुक्रोदये
 भवेत् ॥ रविक्षेत्रे तुला वृद्धिः शनि सोम भृगूदये ॥ २७२ ॥ चंद्रक्षेत्रे राहुचंद्रवृद्धा-
 ना सुदयो यदि ॥ षण्मासे स्याच्च दुर्भिक्षमतिवृष्टिश्च जायते ॥ २७३ ॥ उदितो बुधक्षे-
 त्रे च यदि राहुशनिश्चरे ॥ पशुक्षयः प्रजापीडा धान्यानां च महर्घता ॥ २७४ ॥ षु-
 क्रक्षेत्रे सोमसूर्यपुत्रोदयो भवेत् ॥ उदयास्तमनं पीडा जायते च महर्घता ॥
 यदोदयः शनिक्षेत्रे भौमभास्कार्यो भवेत् ॥ घृतानां च तदा वृद्धिर्गुडानां रक्तवा-
 ससाम् ॥ २७५ ॥ यदा समुदयं याति शनिक्षेत्रे शनैश्चरः ॥ तदा तृणानां काष्ठानां लो-
 हानां च महर्घता ॥ २७६ ॥ अथ नक्षत्रस्थितग्रहवसानमहर्षितात्नं ॥ गुरुर्यदा विप्रगत्वा
 यो तदा धान्यमहर्घता ॥ मंगलस्य च कालस्य शनौ सर्वत्र मंगलम् ॥ २७८ ॥ ज्ञप्ति-
 वर्णो यदा द्वायां शनि रश्मेस्तदा भयम् ॥ बुधे भाद्रे च दुर्भिक्षं सुभिक्षं भृगुनंदने ॥ २७९

संक्षि ॥ २७६ ॥ सुभिस्सं चानुराधाया यदि श्रेयग्रहाः स्थिताः ॥ कल्याणां चैव सौमिष्यमस्ते
 ३१० वा संस्थिते गुरौ ॥ २८० ॥ कप्यासा वह्नवो मंदे भौमे कटकपीडनम् ॥ बुधे तिलाश्रया
 याश्च महर्ध्वं वर्षकालतः ॥ २८१ ॥ सूर्ये सर्वाणि धान्यानि महर्ध्वारिणो भवन्ति च ॥ शु-
 क्रे च महती वर्षा शस्यानि सकलानि च ॥ २८२ ॥ मूले गुरो कुलस्थानां मुद्रा नो व-
 ह्ना भवेत् ॥ भौमे मूलस्थ चापस्य बुधे च सर्व संपदः ॥ २८३ ॥ पूर्वाषाढा गते भौ-
 मे पीडा स्यात्पशुपक्षिणाम् ॥ केतौ महर्ध्वता धान्ये पूर्वषाढ गते भवेत् ॥ २८४ ॥
 उत्तराषाढ के जीवे गुडानां च महर्ध्वता ॥ भौमे च पुष्य जातौ जायते च महर्ध्वता
 ॥ २८५ ॥ अश्विजिन्मन्त्रि नक्षत्रे वराक्षाया सुतो भवेत् ॥ सर्वं ज्ञानं जायते सुभि-
 स्सं च कुजे तथा ॥ २८६ ॥ अवरो च यदा जीवस्तदा स्युः सर्व संपदः ॥ बुधे नाशश्च भू-
 पानां शनौ भूरि उसीरकः ॥ २८७ ॥ कृत्तिका यो च रोहिण्या यदा जीवो हि तिष्ठति ॥
 ३११ ॥ अथमानि च शस्यानि तदा कृष्टिश्च मध्यमा ॥ २८८ ॥ आर्द्रा यो मृगशीर्षे च यदा वाच-

स्पतेः स्थितिः ॥ सुभि हंसं च सुदृष्टिश्च प्रजानां च सदा शिवम् ॥ २८६ ॥ पृफाल्युणी
 ह्वये हस्ते मधायो च यदा गुरुः ॥ सुभि हंसं च सुदृष्टिश्च प्रजानां स्यादरोगता ॥ २८७
 चित्रा स्वात्यो र्यसा जीवस्तदा चित्राः पयोधराः ॥ विचित्राणि भवन्त्येव शस्या निच
 क्वचित् क्वचित् ॥ २८८ ॥ विशाखा मैत्रयो जीवे धान्यं वर्षा च मध्यमं ॥ ज्येष्ठा मूले मास
 युग्मं विष्टि र्मास ह्वये न च ॥ २८९ ॥ पूर्वोषा ढातृ राधा ढे स्थितो यदि दृहस्यतिः ॥ तदा रोगं
 सुभि हंसं च सुदृष्टिश्च प्रजायते ॥ २९० ॥ अना दृष्टिश्च दुर्भिक्षं रेवत्यां संस्थिते गुरो ॥
 धनिश्यायां च शुक्रे च पीडा भवति हस्तिनाम् ॥ २९१ ॥ कुरा वक्रगताः खेदा स्मो म्याः य
 द्यति चारगाः ॥ तदा भूपक्षयो युद्धं जगद्गुर भयार्हितम् ॥ २९२ ॥ अथैक मासे पंचवारफल
 म् ॥ शुक्लाद्यो मास कै पंच पाप खेटस्य वासराः ॥ प्रजा पीडा भवेत्तत्र धान्यस्यापि म
 हर्घता ॥ २९३ ॥ मासे पंच शुभा वारा यद्ये कस्मिन् प्रजायते ॥ सुभिक्षं सर्वशस्यानी तदा
 च सुखिनो जनाः ॥ २९४ ॥ पीबे पंच प्राणि श्वेव साद्ये पंच रवि स्तथा ॥ फाल्गुने पंच भौम-

अमहीनाशाय केवलम् ॥ ३०८ ॥ अथ चंद्रशृंगोन्नतिस्तत्फलम् ॥ चंद्रो यामो न्ततो मी-
 नमेव गोऽभ्युदितो मतः ॥ समशृंगो ह्येष कुंभे शेष भेषूत्तरो न्ततः ॥ ३०९ ॥ याम्यो न्तते
 च दुर्भिक्षं विरुद्धस्यात्समे विधौ ॥ सुभिक्षं सौम्यद्विभागे चोन्नते मृगलां छने ॥ ३१० ॥ मृ-
 ला कारे विधौ भीतिः प्रोदितो महतां रुजः ॥ अथ प्रति मास संक्रातिवसात्समर्घ महर्घज्ञानम् ॥
 सुभिक्षं संक्रमे सौम्ये वारेऽधिक मुहूर्त्तके महर्घ पापवारे वामुहूर्त्तं चास भूमिते ॥ ३११ ॥
 पूर्व संक्रम भाद्विनिमिते च संक्रमे रवेः ॥ सुभिक्षं स्याच्च तुः पंचमिते भेतु महर्घता ॥ ३१२ ॥
 षष्ठे भे संक्रमे चाति दुर्भिक्षं रौरवं भवेत् ॥ अथ वैष्णव श्राद्ध धान्यनिःपतिज्ञानम् ॥ ह्येवं संक्रम
 गोभानोः केन्द्र स्वांत्य गतैः षष्ठ्युमैः शास्त्री धान्यनिधयति स्त माहायने मता ॥ ३१३ ॥ पापे
 रवं स्थितैः त्व ल्या मित्रैर्मि प्रा प्रकीर्तिता ॥ पापा धून गते न श्ये दुपन्न मपि शस्य कम् ॥
 घून शत्रु गते पापे निधयति स्त ल्यिका भवेत् ॥ इत्थं वृश्चिक संक्रांतौ विज्ञेयं ग्रीष्म
 धान्यकम् ॥ ३१४ ॥ चायादि त्रितये सूर्ये सौम्ये व्युक्ते स्थिते ग्रहेः ॥ सगुहान्ये ३१५

संस्थि समर्घं स्यात् ग्रहसं तद्धान्यजीविभिः ॥ ३०६ ॥ पापैर्युक्ते क्षिते धान्यं महर्घं जायते ॥ खि-
लम् ॥ एवं मेवास्त्रिगे शैव्ये धान्यं ज्ञेयं विचक्षुरगोः ॥ ३०७ ॥ अथ संक्रातिवशाद्दर्शयोर्ल-
मास्योरुत्पातदिवसात्धान्यादीनां समर्घमहर्घज्ञानम् ॥ शैव्ये प्रस्थं १ ततो मूलं २ रसधा-
न्यं ३ घृतादिकं ४ हेमाद्यं ५ तुरगो ६ वस्त्र ७ मरिच ८ काचा ९ वु १० धान्यकं ११ ॥
३०८ ॥ मूलं च १२ क्रमतो ज्ञेयं मेवाद्यर्केषाले क्षिते ॥ दर्शे वा योर्लि मायां चेदुपरा-
गोऽतिवर्षराम् ॥ ३०९ ॥ परिवेयस्तथा दंडु उक्ता पाताद्युपवृत्ताः ॥ जायते ॥ अतदात्ते-
षां वस्तूनां च महर्घता ॥ ३१० ॥ रवौ सौम्ये क्षिते ज्ञेया उत्पत्तिः ॥ अमहर्घता ॥ अथ वृक्षादौ
पत्रपुष्पफलाद्यैर्धान्यादिनि व्यतिज्ञानम् ॥ वृक्षादौ बहुभिः पुष्पैः स्मृता वृष्टिः प्रजायते ॥ पत्रे
स्त्वन्यत्र वृष्टिः सूत्राभिश्चेत्सयोऽधिकाः ॥ ३११ ॥ मधुकैर्वहुगोधूमाजवाऽसुधर्दतैः
फलैः ॥ सुभिक्षं नागनिवैः स्याच्छालवृक्षैश्च शालयः ॥ ३१२ ॥ अथ स्यादधिकं धा-
न्यमर्जुनादधिकं जलम् ॥ क्षेममात्रैश्च पालाशैः काद्वानजं वृत्तस्तिलाः ॥ ३१३ ॥ दुर्भिर्भ- ३१०

संक्षिप्तं खदिरै रोगः कुटजैः परिकीर्तितः ॥ इति समर्पकांडसमाप्तः ॥ अथ दृष्टि ज्ञानार्थं मेघ गर्भज्ञानम्
 ३११ मार्गे शुक्लादितो द्यौयो मेघ गर्भसमुद्भवः ॥ फाल्गुणो ताम्रवर्त्मा कीर्त्तिस्मग्धाश्चाच्च ख-
 रानि जात ॥ ३१४ ॥ चैत्रे तु पर्येष्टे दृष्ट्या वायु नावाधरे खया ॥ अथ केकाचिन्मतांतरे
 केचिन्मार्गादि मासेषु प्रोच्युर्गर्भस्य लक्षणम् ॥ गर्जनात्पवनात्तोयवर्षणाद्विशु-
 तोऽथवा ॥ ३१५ ॥ अथ शुभ गर्भलक्षणानि ॥ श्वेतनीलांडजा आचन चाति विगल-
 ज्जलाः ॥ शस्त गर्भाश्च ते मेघा उद्गीशान पूर्वजाः ॥ ३१६ ॥ पुष्टिं प्रयांति ते ग-
 र्भाः विद्युद्वाताभिवर्जितैः ॥ भाद्रपदे द्वयोत्पन्नाविशारत्त्वोत्थावद्भूदकाः ॥
 ३१७ ॥ अथ गर्भधारणादिना दृष्टि ज्ञानम् ॥ दृष्टि गर्भाह्मास्य पक्षे विंश्व १३ मितै-
 र्भवेत् ॥ सन्नि गर्भे दिवा दृष्टिर्दिवा गर्भे निशि स्मृता ॥ ३१८ ॥ अथ प्रकारेण गर्भाह्माह-
 ष्टिज्ञानम् ॥ आस्यैकादशी कृत्वा दोषमाघमासके ॥ द्वादश स्वपिघनेषु विद्युद्वाता
 अगर्जितैः ॥ ३२० ॥ रोहिण्यादिषु सूर्यस्य भेषु दृष्टिर्भवेत्क्रमात् ॥ अथ पुनरन्यत्र-

संश्लिष्टकारेण मेघगर्भज्ञानं वृष्टिज्ञानं च ॥ मूलक्षीं भास्करं याते तदा रम्यदशा हवसः ॥ ३२० ॥

विद्युदश्नादिना गर्भे शुभ्रतत्र दिने भवेत् ॥ क्रमादाद्वादिनक्षत्रे भानो वृष्टिः प्रजा-
यते ॥ ३२१ ॥ जषप्रकाशं तेरेण ॥ मूलभाङ्गराणी यावद्भेद्यु चैकादश स्वपि । पौषमास
दिनक्षेत्रे बुगर्भस्त्वश्नादिना भवेत् ॥ ३२२ ॥ तत आर्द्रादिके सूर्य्यश्चक्रमा वृष्टिः प्रजायते ॥
पुनः प्रकाशं तस्म ॥ अस्मिन्वादिबुधिलेयु चैत्रे दश सुचैत्रवेत् ॥ अश्विनदिकं तथा गर्भः
आर्द्रादौ वृष्टिदः क्रमात् ॥ ३२३ ॥ मेघाऽर्कं दिनं नारम्यक्षेत्रमेव मथापि वा ॥ जषसना-
न्यतो वृष्टिज्ञानम् ॥ यदि साभ्रं नभो मध्यं सुभिक्षं चाग्नि मेऽब्दे के ॥ यद्यभ्रं दृश्यते व्यो-
म्नि चैकादश्यां तु कार्तिके ॥ ३२४ ॥ आषाढे मासि वृष्टिश्च तदा भवति भूयसी ॥ मा-
गश्च म्यां यदा विद्युद्वर्षं आवणे तदा ॥ ३२५ ॥ पौषे कृत्तले दशम्यां च वृष्टिर्भाद्रपदे
तथा ॥ सप्तम्यां माघ शुक्लस्य भवेदश्विनदिकं यदा ॥ ३२६ ॥ ज्येष्ठे मूले न च वृष्टिः सुवृ-
ष्टिर्वह्नुला मता ॥ अथ ज्येष्ठ शुक्लाष्टम्यादि हिन चतुष्टये वायुफलम् ॥ ज्येष्ठेऽष्टम्यात्पु ॥ ३२७ ॥

शुक्लायाश्च तुर्यदिवसे बुध ॥ आवृणादो क्रमा दृष्टिर्मेन्द्रे शस्त्रेः स गीर्णोः ॥ ३२७ ॥
 अथ स्नात्यादिषु दृष्टौ आवृणा सचनार्द्धिः ॥ ज्येष्ठे चतुर्बुधिले बुधस्वातीभारभ्य वर्षणे ॥ क्रमा-
 न्ध्रवणके दृष्टिर्नभवे न तत्र तत्र च ॥ ३२८ ॥ अथाषाढ शुक्ल द्वितीयादि दिनचतुष्टयं फलम् ॥
 भाषादेमासि शुक्लायां द्वितीयायां प्रवर्षणम् ॥ तृतीयायां पुरोवायुर्मेघः पूर्वञ्च दिशतः
 ॥ ३२९ ॥ चतुर्थ्यां जलदः प्रान्ध्यां दक्षिणे यदि मारुतः ॥ पंचम्यां पूर्वदिग्मेघस्तदा आ-
 वृणा मासतः ॥ ३३० ॥ ध्रुवं दृष्टिः शुभाज्ञेया क्रमान्यासचतुष्टये ॥ चतुर्थ्येषु दिनेष्वेव
 यदि दृष्टिर्निरंतरम् ॥ ३३१ ॥ तदा स्यादति दृष्टिश्च धान्यनाशः प्रजायते ॥ बाल्य-
 प्रत्यग्भवेद्यायौ ह्यहेतुर्भिस्समीरितम् ॥ ३३२ ॥ तृतीया पंचमी घसेयद्युदक् पूर्वजेभर-
 त् ॥ तदा स्य धान्यनिष्पत्तिर्वहुला दृष्टि रूक्षमा ॥ ३३३ ॥ अथ आवृणा शुक्ल पंचमी फल-
 म् ॥ पंचम्यां आवृणो शुक्लो द्वाहं दृष्टिर्भवेद्यदि ॥ बाल्य प्रत्यग्भवेद्वा युद्धं भिक्षं जायते
 तदा ॥ ३३४ ॥ अथ सूर्यस्य रेवत्यादि भेषु दृष्टि फलम् ॥ रेवत्यां वर्षणे तोयं नश्येद्बाल्यम्

जाश्विमे ॥ भरण्यां तद्वयं वृष्टिः कृत्तिकायो न चेद्भवेत् ॥ ३३५ ॥ रोहिण्यां गर्जने वृष्टिः
 ज्ञेयं मास द्वयो तमम् ॥ मृगशीर्षे यदा न स्याद्वृष्टिर्भूयो वह्नुदका ॥ ३३६ ॥ मयसंक्रांतिदिने
 वृष्टिफलम् ॥ संक्रांति दिवसे वृष्टौ मार्गकार्तिके योर्यस्य ॥ वर्धन्तमध्यमचेयं योये
 माघेऽतिचोत्तमम् ॥ ३३७ ॥ सुभिसंच सुभा वृष्टिः फल्गुणादिचतुष्टये ॥ रोगस्थया
 दमासे स्याच्छ्रावणे वृष्टि रुतमा ॥ ३३८ ॥ भाद्रे रोगस्तदा सोख्य माश्विने वर्षणे भवे
 त् ॥ ३३९ ॥ अथ काक नीडफलम् ॥ सद्यसे काक नीडे स्यात्त्रतीच्या वृष्टि रुतमा ॥ उद-
 गयास्ये भवेन्मध्ये नैऋता वांति मास्मृता ॥ ३४० ॥ अल्पवृष्टि रधो ज्ञेया सदन्त्यस्या
 च्छिवेऽनिले ॥ मध्ये मध्याऽथ वृक्षा गेवहुला वृष्टिरीरिता ॥ ३४१ ॥ इति भीतिर्महा-
 धोर नीडे सर्वदिशां गते ॥ नीडे संकट के भीति रसानां जायते ध्रुवम् ॥ ३४२ ॥ प्रागुद-
 क्यश्चि माईस्ये सुवृष्टिः केऽपि दीरिता ॥ अथ हि हि मांडफलम् ॥ स्थिते वृक्षे प्रदेशे वृष्टि-
 हि मांडे शुचोत्तमा ॥ वृष्टिः संजायते मासैरथो वक्रांड संख्यकैः ॥ ३४३ ॥ निम्न प्रदेशे संख्ये

तु स्वल्पा वृष्टिः प्रजायते ॥ वृष्टिर्नैव भवेन्मासैश्चोर्द्ध्वक्रांतु संख्यकैः ॥ ३४४ ॥

अथ रोहिणी चक्रम् ॥ द्वादशरात्रं लिखेच्चक्रं मेघ संक्रान्ति भादितः ॥ चतुर्दिक्षु समुद्राश्च

चतुःकोणेषु पर्वताः ॥ ३४५ ॥ समुद्रपाश्व-

यो रथौ तटस्तच्छैलं योस्तथा ॥ मध्येऽहो

संध्ययोः स्तत्र साभिजिद्रगणं न्यसेत ॥

३४६ ॥ ह्यंश्यं समुद्रेषु तथैकं तटादिषु ॥ रो-

हिणी संस्थिता यत्र दोयं वृष्टि फलं तथा

॥ ३४७ ॥ तटेषु शोभना वृष्टि र्महा वृष्टि

स्तु सागरं ॥ अना वृष्टि गिरौ देशे खंडे वृष्टि

स्तु संधियु ॥ ३४८ ॥ अथ सप्त नादी चक्रम्

चंडावायुस्तथा वन्दिः सौम्यानी राज-

पर्वत	तट	संधि	समुद्र	संधि	तट	तट	पर्वत	स
प	५	४	३	२१	२२	२३	२४	प
त	६						२५	त
स	७						२६	सं
सं	८						२७	सं
सं	९						२८	सं
त	१०						२९	त
प	११						३०	प
	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	प

द्वितीयादि लिखेच्चक्रं सागित्सप्तनाडिकम् ॥ चंडावायुस्तथा वन्दिः सौम्यानी राज-

ॐ नमः ॥ ३४८ ॥ नाडीनां सप्त नामानि क्षेत्राण्येतानि पठिते ॥ क्रमान्मंदार्क भोमे
न्य सुक्तं ज्ञात्वा स्तदी प्रवणः ॥ ३४९ ॥ अथैतदेव स्य द्ययति ॥ चंडाख्या भरणी हंड

ज्यमुक्तज्ञाज्ञासदीभ्यः ॥ ३५० ॥ अथैतद्वस्यद्यति ॥ चंडाख्याभरणीहं

[illegible]

यथा यथा तथा ॥ तैश्चोनाडीफलं वाच्यं सदसद्वावि च क्षणोः ॥ ३५४ ॥ चंडा नाड्यो महा-
चातान् वातनाड्यो तथानिलम् ॥ बन्धिनाड्यो स्थितादाहं सौम्यनाड्यो महाभक्ते ॥

॥ ३५५ ॥ नीरनाड्यां पयो वृष्टिर्जलनाड्यां च वर्षणम् ॥ कुर्वन्त्यमृतनाड्यां च महा-
 वृष्टिं नमश्चरः ॥ ३५६ ॥ एकोयं निजनाडी स्यो दत्ते तत्तत्फलं गृहः ॥ कुजस्तु सर्वना-
 डीषु स्थितो नाडी समुद्रवम् ॥ ३५७ ॥ आर्द्रा घर्षं गते सूर्ये नाड्ये क्वे फलमुच्यते ॥ य-
 दनेके च नाडी स्याः पापास्तौ म्याश्च खेचराः ॥ ३५८ ॥ मिश्राश्चंद्रसमायुक्तास्तद्दिने
 वृष्टिरुत्तमा ॥ तोयगर्भा गता मिश्रास्ता वृष्टिं प्रकुर्वते ॥ ३५९ ॥ यावत्तोयां प्रागश्वं द्र-
 केवलः स्वल्पवृष्टिदः ॥ जमिश्चैः खेचरैः सौम्यपापे विद्वो यदा प्राशरी ॥ ३६० ॥ पानी
 यंच तदानुच्छं धान्यादीनां च नाशनम् ॥ यस्य खेटस्य नाडी स्यो विद्युस्ते न गृहेण च
 ॥ ३६१ ॥ युक्ताश्चेष्टृष्टिदो क्त्रयो यदि क्षीणा तरो नहि ॥ चंद्रः पीयूषनाडीस्यः मिश्रैः
 खेटैश्च संयुतः ॥ ३६२ ॥ त्रिचतुःपंच सप्ताहं शुभवृष्टिप्रदो मतः ॥ जलनाडीस्थिते
 चंद्रे मिश्रखेचरसंयुते ॥ दिनार्द्धमत्रत्यहम्वृष्टिः पञ्चाहं जायते शुभा ॥ नीरना-
 ड्यां गते चंद्रे मिश्रैः खेटैश्च संयुते ॥ ३६३ ॥ पादोनं तद्दिनं वृष्टिर्वहुतो या भवेद्भरा ॥ ३६४

नीराख्ये जलपीयूषेनाडीस्थाः रेचराः क्रमात् ॥ ३६४ ॥ धृत्य १८ के १२२ स ६ संख्या
 कान्वासरा न्वहु वृष्टिदाः ॥ सौम्या नाडी स्थिताः सर्वत्र्यहं वृष्टि प्रदाः खगाः ॥
 ॥ ३६५ ॥ चंद्रवाद्यग्नि नाडीस्थाः महा वाता तप प्रदाः ॥ योगे शुभाधिके नाडी नि
 र्जाला सजल प्रदाः ॥ ३६६ ॥ योगे क्लृप्तधिके क्षया सजलानि र्जला बुधैः ॥ सौम्य नाड्यो
 स्थिता पापा अना वृष्टि कर मताः ॥ ३६७ ॥ शुभा स्तोत्रांशकाश्चे त्स्य स्वल्प वृष्टि प्र
 दास्तदा ॥ एक नाडी स्थिता भौम जीव चंद्र मसौ यदा ॥ ३६८ ॥ वारिपूर्णं भवेत्स्थवी द
 हु वृष्ट्या तदा खिला ॥ भृगु सौम्यौ यदैकत्र स्यातां जीवान्वितौ तदा ॥ ३६९ ॥ वृष्टि -
 स्याद्दहुला कस्माच्चंद्र योगे विशेषतः ॥ भृगु चंद्र मसौ पापैः रेव चैर्यदि संयुतौ ॥
 ॥ ३७० ॥ तदा स्वल्पोदका वृष्टिः जलयोगे मह त्यपि ॥ इति सप्त नाडी फलम् ॥ अथ
 शुक्र स्थिति वशाद्गृह योग वशाच्च वृष्टि ज्ञानम् ॥ मघादि पंच चिह्नस्थः शुक्रः प्रागुदितोऽनि
 प्रम् ॥ वृष्टि कृत्यश्चिमा शस्थः स्वात्यादि त्रितये स्थितः ॥ ३७१ ॥ वैपरीत्य मितो-

जातो भृगुः कुर्यादवर्षणम् ॥ कुर्यातां बहुलां वृष्टिं बुध शुक्रौ च संयुतौ ॥ ३७२ ॥
 समुद्रं शोषयितुं शक्तस्तु यो र्गतां तो रविः ॥ शुक्रात्सप्तमं गच्छं द्रे वृष्टिदस्तथा च भक्षितः ॥
 ॥ ३७३ ॥ मंदाद्विद्यून कोणस्थश्चंद्रमा वृष्टि क्तदा ॥ ग्रहाणां मृदये चास्ते राश्रय
 न्तर्गतैः यने ॥ ३७४ ॥ संयोगे वापि पक्षांते प्रायो वृष्टिः प्रजायते ॥ उदयास्तमनं शु-
 क्रो बुधश्च वृष्टि कारकः ॥ ३७५ ॥ चलत्यंगारकै वृष्टि स्त्रिधा वृष्टि प्रशने श्वरे ॥ चारि-
 पूर्णां मंही कृत्वा पश्चात्संचलते गुरुः ॥ ३७६ ॥ शुक्रे चाला मिते मंदे त्रिविधः पिप्रजा-
 यते ॥ भौमा र्क्षी एक राशौ चेद न्योन्यं सम सप्तगौ ॥ ३७७ ॥ अथाद्वाद्विंशति नक्षत्र प्रवेशे-
 स्त्री पुंयोगो द्वौ वृष्टि ज्ञानम् ॥ स्त्री संज्ञानि दशा द्वां तो भानि प्रोक्तानि कोविदैः ॥ विष्ण-
 र्वादि त्रयं स्त्रीवं पुं सं ज्ञानी त राणि च ॥ ३७८ ॥ रवेर्धिल प्रवेशस्य काले चंद्रार्कयोश्च
 मे ॥ धिले च या दृष्टौ स्यातां विज्ञेयं तद्दृष्ट्वा फलम् ॥ ३७९ ॥ स्त्री पुंसोस्तु महा वृष्टि
 रलया स्त्री स्त्री वयोः क्वचित् ॥ अभ्रच्छाया स्त्रियोः पुंसोः स्त्री वयोर्वा न किंचन ॥

के. जि. ॥ ३८० ॥ तीय चार विलम्बे च वृष्टि योगे यदा रवेः ॥ नक्षत्रं च प्रवेशस्या तदा वृ-
 ष्टिस्तुष्टोभना ॥ ३८१ ॥ निशाया मर्द्ध रात्रे वार वै त्रष्टस प्रवेशने ॥ बहु तो या सुवृ-
 ष्टि स्स्याद न्यथा नैव जायते ॥ ३८२ ॥ अथ सूर्योर्क्ष चंद्रक्षितौ वृष्टि ज्ञानम् ॥ आर्द्रादि पंचमे
 प्रभागे वत्यादि चतुष्टयम् ॥ पूर्वाषाढा चतुः कोच चंद्रक्षीणि चतुर्दश ॥ ३८३ ॥ शेषा
 णारविधिस्तानि विज्ञेयानि मनीषिभिः ॥ सूर्यो चंद्रोर्क्षौ गो वृष्टिश्चंद्रे सूर्योर्क्षौ गो स-
 ति ॥ ३८४ ॥ दृष्ट्वादि पंचके सूर्यो चंद्रे चंद्रोर्क्षौ गोऽपि च ॥ उभौ चंद्रोर्क्षौ गो स्यातां स्वत्या
 वृष्टिस्तदा भवेत् ॥ ३८५ ॥ तत्रैव यदि सूर्योर्क्षौ तदा वृष्टिर्न जायते ॥ अथाढक प्रमाणम्
 युग्मा ३ ज १ गो २ मत्स्य १२ गते प्राणां के भानुर्यदा कर्कटके प्रयाति तदा प्राताढं
 १०० हरि ५ काम्मुर्वे ४ ५ ५० तुले ५० य कन्या ६ मृग १० योग्शीतिः ८० ॥ ॥
 कुलीर ४ कुंभालि ११८ गते यदा स्यात्पट्टि प्राकाढं २६ भुवि वारि प्रातः ॥ ३८६ ॥ अर्द्धं
 पर्वत भागे यु तर्द्धं गारुते गतम् ॥ तर्द्धं याति मेदिन्यां चारुदेरा च भाषितम् ॥

शत योजनमुत्तुंगं सहस्रं विस्तृतं ततः ॥ आढकस्य प्रमाणोऽयं वारहेणाच भाषितम्
 ॥ ३८८ ॥ अथ खनिषत्तवाहनम् ॥ दिनेश भात्सूर्य भवं हि घस्रं विगण्य सप्तोद्धृतमर्क
 वाहनम् ॥ भवेत्तुरंगः शशकश्च शूक रः शचान को गोर्महियश्च ददुः ॥ ३८९ ॥
 अथ वर्षाकाले सद्यो वृष्टि लक्षणानि ॥ नभः काकोड भंगो हृक् निभंति लि रसं निभम् ॥ प्रो-
 त्यो जला वामे घा स्युर्गिरि कज्जल सन्निभाः ॥ ३९० ॥ जल जंतु समा कारा मूलाभ्या
 सव्य गात्रपि ॥ गिरयोऽजन संकाशेण सवाय्याशिरिव नर्त्तनम् ॥ ३९१ ॥ शुभ्रनेत्र
 निभः क्षौद्र सन्निभः स लिलल्लुतः ॥ सन्निधौ परि वेपाढ्य अंड माशे घट्टि कृत ॥
 ॥ ३९२ ॥ विकृतिर्लवणो वाला स्येत्तु वंद्योद्य माभ्यधि ॥ जले मीनोत्सवो रावो भेकानो
 नीरसं जलम् ॥ ३९३ ॥ व्यालानां मेथुनं वृक्षा द्यारो हः पशवस्तथा ॥ महिकानल्यतो
 यानि सांडा स्या स्तुपि पीलिकाः ॥ ३९४ ॥ उत्तराश्च गृहाद्ग वीनेच्छंति गमनं वहिः ॥
 खनंति भूतलं प्वानो माज्जगिरः पशवः खुरैः ॥ ३९५ ॥ स्वेगयान्यं कुरा श्योर्दु शर दारो

हणं तरी ॥ तृणाग्ने वृश्चिका रेहो गवामृद्धनिरीक्षणम् ॥ ३८६ ॥ पक्षिणां धूलिभिः
 स्नानं प्रदीये मेघ गर्जनम् ॥ अग्नि तृण्डा कृतिर्मधः शीतः प्राची भवो मरुतः ॥ ३८७ ॥
 प्रत्यग्निं धनुः संध्या रागोऽधो मेघ गर्जनम् ॥ प्राणुदक् सेव दिक्कृयात्तारक्ता सी
 दामिनी तथा ॥ ३८८ ॥ मध्ये तीव्रात पश्चाद्दिनरा निद्रालवो भृशम् ॥ विद्वया ल-
 क्षणौ रेभिस्सद्यो वृष्टि र्घना गमे ॥ ३८९ ॥ नो माघे हिमवर्षणं न मरुत श्रंढा स्तथा फा-
 ल्बुने चैत्रे वृष्टि विवर्जितं तु गगनं मेघेन पूर्णो रविः ॥ वैशाखे न घनो पलस्य पत-
 नं ज्येष्ठे न च गडो रवि र्वृष्टि स्त्वल्प तरा सदैव कथिता वर्या सुनित्यं बुधैः ॥ ४०० ॥
 इति वृष्टि काण्डाः ॥ अथोपश्रुति शकुनाः ॥ गणाधीशं प्रपूज्यादौ कार्यं तस्मै निवेद्य च ॥
 साक्षतं सफलं तोयं पानत्र मादाय संव्रजेत् ॥ ४०१ ॥ उप श्रुते अत्र वा याय चाण्डालादि
 एहे वहिः ॥ निशि सुप्त जने तत्र स्थित्वा तु त्वा क्षतान् क्षिपेत् ॥ ४०२ ॥ अथोपश्रुति
 मन्त्राः ॥ ॐ उपश्रुतिर्महालक्ष्मीश्चाण्डाल एह वाशिनी ॥ यन्मया चिंतितं कार्यं सत्यं ॥ ४०३ ॥

वद सुरेश्वरि ॥ ४०३ ॥ ब्राह्मणानां शतं दत्त्वा कथितानां शतत्रयम् ॥ तेन धोयेन लिप्ता-
 सियदि सत्यं न भायसे ॥ ४०४ ॥ पंचानां पांडुपुंरां ज्येष्ठो जाता युधिष्ठिरः ॥ ते-
 न मत्पुत्रेन धर्मेन सत्यं ब्रूहि न मोः स्तुते ॥ ४०५ ॥ भवत्या विदितं सर्वं सर्वकार्ये वि-
 शेषतः ॥ इत्युक्त्वा शृणुयाद्वाणीं श्रद्धां वाक्यत्रया न्विताम् ॥ ४०६ ॥ प्राप्तिग्य च ज-
 लेतत्र समा गच्छेत्स्वमालयम् ॥ तद्वाक्यस्यानुसारेण फलं क्षीये यथार्थतः ॥ ४०७
 ॥ वारविशेषे नोपश्रुतिनिवासः ॥ चांडाली भवने सूर्ये चन्द्रे नापि त मन्दिरे ॥ रजवशा
 मन्दिरे भौमे बोधने वैश्व मन्दिरे ॥ ४०८ ॥ ब्राह्मणी मन्दिरे जीवे भार्गवे पाण्य यो-
 धितः ॥ दाश्या द्वारि शनो याया च्छेतुं चोपश्रुतिं शुभाम् ॥ ४०९ ॥ अथ सुवंश
 दिशकुनाः ॥ रघुवंशस्य दुर्गायाः पादस्य निगमस्य च ॥ पूजितं पुस्तकं पुष्ट्यै रक्षि-
 तैश्च फलादिभिः ॥ ४१० ॥ शनौ संस्थाप्य संपूज्य प्रातरैवं विलोकयेत् ॥ कुमा-
 र्युक्ते प्रमाणेन निःकास्य श्लोक मुत्तमम् ॥ ४११ ॥ विज्ञेया शशकुना लसमाद्यथार्थ

वचनाहिते ॥ अविर्गन्निपूर्वाद्स्तवर्गे तस्य चमः ॥ स्तुति लिङ्गिर्जितः श्लोक
 प्रप्राकुने च शुभावहः ॥ ४१२ ॥ अथागविद्या प्रश्नः ॥ शिरो मुखं कर्णे नेत्रं स्पृष्ट्वा पृच्छ
 ति चेज्जनः ॥ सुवर्णधन धान्यान्ना लाभस्तस्य न संशयः ॥ ४१३ ॥ स्कंधग्रीवा कण्ठ
 हस्तस्य शीलाभो हि दुःखतः ॥ कुक्षिनाभिसमालंभे भक्ष्ययानादि सिध्यति ॥
 ॥ ४१४ ॥ जंघा लिंगकटि स्य शी कन्या लाभस्तुतोद्भवः ॥ जानुगुल्फपदस्य शी महान्
 लेशः प्रजायते ॥ ४१५ ॥ केशस्य शी भवेन्मृत्युः फलादि स्य शीने शुभम् ॥ तृणागार
 कं स्य शी कार्यं सिद्ध्यन्ते जायते ॥ ४१६ ॥ काष्ठपंकपटस्य शी ग्रहपीडामनोभयम्
 ॥ भृगा रमान्नभांडादि स्य शी सिद्धिः प्रजायते ॥ ४१७ ॥ शून्या लये स्मरणे वा शु
 र्ककाष्ठे क्षते तरो ॥ गुल्मा वस्त्राधमस्थाने त्रस्ये ल्लेशः प्रजायते ॥ ४१८ ॥ देवगेहे
 नदी तीरे दिव्यस्थाने शुभं वदेत् ॥ शुभदि सुस्थिते सिद्धिर्विदिक्षुन प्रजायते ॥ ४१९ ॥
 दल्यंगविद्या ॥ अथ सर्वप्रश्ननिर्णयः ॥ प्रश्नाह काले फलनाम वर्णा न्नक्षत्र निघ्नान्तिथिवार

संक्षिप्तः ॥ योगेश्वर युक्ता नवनीश २६ भक्तान्शेषं फलं प्राह पृथा तनूजः ॥ ४२६ ॥ एकावशो
 ३७५ ये इविणस्य धान्यराशे स्तथा स्यात्सदनस्य लाभः ॥ नेत्रावशेषे मुजनस्य संगो भ्रातु-
 स्सुतस्यैव विनाश न च ॥ ४२७ ॥ त्रिशेषके नेत्रशिते रेरेषु रेणो द्वो वस्त्रविनाशनं च
 ॥ वेदावशेषे नृपदर्शनं स्यादध्वस्य लाभो नृपतेः सकासात् ॥ ४२८ ॥ शरावशेषे
 निजवस्तु हानिः प्रियावियोगस्सुतबंधुनाशः ॥ रसावशेषे रथवाजिलाभोरियो भयं
 चौरभयं तथा स्यात् ॥ ४२९ ॥ स्वरावशेषे रिपुभिश्च युद्धे जयो भवेद्दासजनस्य ला-
 भः ॥ वस्त्रस्य लाभः क्रयतश्च लाभो मातंगशेषे च कलत्रलाभः ॥ ४३० ॥ नवावशेषे
 मठसदन लाभः स्वसदन हानिः पुरराजपूजा ॥ दशावशेषे नृपतेः सकाशाद्दण्डश्च वा-
 च्यः स्वसुतस्या नाशः ॥ ४३१ ॥ भवावशेषे कृषितीक्ष्णलाभो लाभप्रियायाः पृथिवीशलाभः
 ॥ मृत्वीवशेषे गजगोहणां स्याद्भृत्यस्य लाभस्तु विदेशगस्य ॥ ४३२ ॥ विद्यावशेषे बहु-
 दूरदेशो यानं तथा क्लेशयुतं च शास्वत् ॥ इन्द्रावशेषे बहुराज्यपूज्यस्तथाभनक्तिः स्वजनेन

संनिर्गः ॥ ४३३ ॥ पंचेन्दुशेषे त्वग्रनस्य लाभो धनस्य लाभश्च गृहस्य लाभः ॥ मृपा-
 १०६ वशेषे वपनेन मैत्रं लाभस्तु तस्मात्स्वजने प्रलिप्ता ॥ ४३४ ॥ पृथा तनूजस्य मतं विशेवा
 त्वपथकैस्सम्यगदः प्रतिष्ठम् ॥ विचार्यवाच्यं गणकेन साधुचा साधु नूनं सुतरां च श-
 खत् ॥ ४३५ ॥ अथ नक्षत्रप्रश्नः ॥ मघादि अर्यमांतं च समीपे वस्तु दृश्यते ॥ हस्तादि-
 वसु पर्यन्ति मन्यहस्ते च दृश्यते ॥ ४३६ ॥ शतताराद्यमांतं तु स्वर्गदेवस्तु दृश्यते ॥ अग्रा
 दि शतार्थं पर्यन्ति महर्षे दूरगं तथा ॥ ४३७ ॥ तिथि वारं च नक्षत्रं ग्रहं रणा समन्वितम् ॥ दिक्
 संख्यया हतं चैव सप्तभिर्विभजे त्यूनः ॥ ४३८ ॥ एकेन भूतले द्रव्यं द्वयं चेद्भांडं संस्थितम् ॥
 तृतीये जल मध्यस्थ मन्तरिक्षे चतुर्थे ॥ ४३९ ॥ तुयस्थं पंचमे तत्स्यात्पट्टे गो मय
 मध्यगम् ॥ सप्तमे भस्म मध्यस्थ मित्येतत्प्रश्ननक्षत्रम् ॥ ४४० ॥ अथ गुणप्रश्नः ॥ ति-
 थिप्रश्नं सयुक्तं तास्का वार मिश्रितम् ॥ अपि भिक्षु हरे द्वागं शेषं सत्वं रजस्तमः ॥ ४४१ ॥
 फलं ॥ सिद्धिस्तत्कालिनी सत्वे रजसा तु विलंबतः ॥ तमसा निःफलं कार्यं ह्यातव्यं प्रश्न-

कोविदेः ॥ ४४३ ॥ अथांगतुकप्रश्नः । तिथिप्रहसंयुक्ता तारका वारमिश्रिता ॥ सप्तभि-
 लुहोद्गागं श्रेयंतु फलमादिशेत् ॥ ४४३ ॥ फलं ॥ एकं श्रेयंतथा स्थाने द्वितीये प-
 षिवर्तते ॥ तृतीयेऽर्धद्विमागंतु चतुर्थे ग्रामं नादिशेत् ॥ ४४४ ॥ पंचमे पुनरावृत्तिः
 यशे व्याधियुतं वदेत् ॥ मृत्युं नैयं सप्तमे वै चैतत्प्रश्नखलसुरागम् ॥ ४४५ ॥ अथ
 गर्भिली प्रश्नः ॥ तिथिभयामवधूशुभराक्षरं मृनियुतं त्रिगुणं मुनिभाजितम् ॥ स-
 कलप्राख्यविचारविचक्षणे विविधमपुत्रसमेखलुकन्यका ॥ ४४६ ॥ अथनष्टपशुना
 भप्रश्नः ॥ धुमरिणभान्नवभेषुवनेस्थितं तदनुषट्पुचकर्तुं पथे स्थितम् ॥ अचलं
 १ भेषुगतं गृहमागतं द्रव्यगतं गतमेव मृतं त्रिषु ॥ ४४७ ॥ अथसामुद्रिकपरीक्षा ॥ वि-
 शालभालवक्राक्षिवक्षोवाहुकराधिकम् ॥ सुदृढमस्तकं नामिर्गंभीरनाशिको-
 न्नता ॥ ४४८ ॥ श्लिग्धदंतत्वचः केशाः श्यामाः श्लिग्धाश्च कुंविताः ॥ नेत्रप्रांतेऽरुण-
 श्लिग्धं विशालं कुलतारकम् ॥ ४४९ ॥ दक्षावतीधिपूरोवाश्लिग्धगंभीरनिःश्वनः ॥

सफ्रेण मूत्रको धन्यो नरो नोत्पल पार्श्विकः ॥ ४५० ॥ नरो मान सुखो धन्यो नरो पितृ भुर्वति
 ३०८ ॥ रक्त मोह सुखं पाणी पाद युग्म नलं तथा ॥ ४५१ ॥ श्रीराज्यं धैर्यं गांभीर्यं महारंभ
 यशः प्रियः ॥ प्रसन्न वंदनो वंश गिमानो प्रिय सत्यवाक् ॥ ४५२ ॥ नीतिमान् गुरुवाक्
 स्यः शुचिर्दृष्टोऽथ पापभीः ॥ इत्यादि गुण संपन्नो नरो भवति आग्यवान् ॥ ४५३ ॥ रेखा
 घात जर्जनीया तातिर्यक्सा पुण्य संज्ञका ॥ तज्जन्त्यं गुह्योर्मध्ये तिर्यक्से ग्वर्यं सञ्ज्ञका
 ॥ ४५४ ॥ मणि वंधत ऐश्वर्य रेखा मूलं हि मति या ॥ सारखा पितृ वंशाख्या बुद्धिर्नागद
 मोख्या हा ॥ ४५५ ॥ समायोग दती चैयानि च वंश विवर्द्धिनी ॥ आयुः कनिष्ठयोर्मध्ये रेखा
 कांत कला क्रिया ॥ ४५६ ॥ करणौ लं गतारखा सागु ना तुल वर्गिका ॥ सूत्रा गायत्र्य सुः सु
 त्नामानुल लैव मन्यतः ॥ अंशु मूल रेखाभि विज्ञेया सन्निवृद्धेः ॥ दक्ष्माभिः कन्यका पु
 त्र ससृणाभिश्च तथा विधा ॥ ४५७ ॥ अखिन्नाभिर्न रेखा भिस्स न निर्दिध्वजीविनी ॥ रेखाया
 नमिका मूलं वंशः पुण्याभि धातु सा ॥ ४५८ ॥ धन रेखा तु सायाता मणि वंधा तु मध्य - ३३८

संप्रि ना ॥ स्याच्चैदस्तंङ्किता पूर्णा सोद्देरवा तुराज्यदा ॥ ४४८ ॥ गंभीरास्तुं दराः ॥ स्निग्धाः न्यु-
 ३०६ भद्रा मनु विंगलाः ॥ हस्तिणो तु कुरे पुंसां वामा ह्मिणां तु वामके ॥ ४४९ ॥ अगुय स्तज
 चीयस्य सभवे द्राज्य भामरः ॥ श्रीवत्साप्तरथा दश्रध्वजस्तंभ गिरिस्त्रजः ॥ ४५० ॥
 हस्तिच्छन्नो बुजः कुंभः श्रीवृषः कुलिशं कुशम् ॥ अंगारी व्यजनं वीणा जवीमत्स्या
 दिक्कं तथा ॥ ४५१ ॥ करपाद तले यस्य सभवे इल्लीपतिः ॥ खल्वाटस्तु धनी विह्वान् दं
 तुरस्तं हतां गुलिः ॥ ४५२ ॥ धनाठ्यो ल्यवयः प्रोक्त उदरो विग्लो गुलिः ॥ तिलः पाद
 तले हस्ते नाश्रया दृष्टि गोचरः ॥ ४५३ ॥ इदि प्रजनने भाले धन भाग्य प्रदो नृणां म् ॥
 रेखाः करतले चैत्यु रुक्ताभ्यस्त्वधि कातथा ॥ ४५४ ॥ रुक्तासूस्माः सिताः छिन्नातदा स्या
 च्च दरिद्रता ॥ स्यूलं प्रजेन नं दीर्घं के प्रं वाने कधार कम ॥ ४५५ ॥ यस्य चेत्स दरिद्रः स्या-
 त शुभ लक्षणा वानपि ॥ दरिद्रः कर युग्मेन कंडूयति शिरस्तुयः ॥ ४५६ ॥ अथ स्त्रीणां-
 विशेषः ॥ शुभानि यानि चिन्हानि पुंसां प्रोक्तानि सूरिभिः ॥ तान्येव यो वितां यो न विप्रशेषः प्रो-

च्यतेतुसः ॥ ४६८ ॥ नटद्रुविकटं भालं विशालं प्रोन्नतं तथा ॥ पादंगुलि द्वयं चांत्यं ग-
 मने न स्पृशेद्भुवम् ॥ ४६९ ॥ यस्यास्साविधवानारी बह्वाहारपितद्धिधा ॥ दीर्घस्त्रिक-
 हंति भर्त्वारिं दीर्घभालातुं देवम् ॥ ४७० ॥ तुष्टा दीर्घोदरी नारी श्वसुरं हंति निश्चि तम्
 स्वल्प गुह्या तथा शुष्य नितं वापति घातिनी ॥ ४७१ ॥ कुलं दीर्घ गला हंति निः स्वानि द्र-
 त्व नाशिका ॥ दृथुनाशा भवेच्चंडी दुर्गवता कमठोदरी ॥ ४७२ ॥ हसि ने गर्तं गंढा या-
 दुःश्रीला सा प्रकीर्तिता ॥ मिलद्भूयुगला वर्तके श्वा भालाल्य नाशिका ॥ ४७३ ॥ दीर्घ
 रोमा न्वितां गा वालं वोष्टी विकरालिका ॥ इत्याद्यैरश्रुर्भे श्चिन्हे र्ग्युक्तां नारी परित्यजेत् ॥
 ॥ ४७४ ॥ अथ स्त्रीणां शुभचिह्नानि ॥ विशाल लोचना तन्वी प्रथमा मधुर भाषिणी ॥ छल
 लं व क चा गौरी प्रलक्षणा यात्रा मनी हरा ॥ ४७५ ॥ हंसे भग मना मृही चंद्र वक्रा नितं विनी ॥
 मुचरित्राल्प हार च गूढ गुल्फा कृशोदरी ॥ ४७६ ॥ लघु हस्तां प्रिकां वृगी वा वृत्तो न्त
 स्तनी ॥ इत्यादि लक्षणा रोपेता सुभगा पुत्रिणी तु सा ॥ ४७७ ॥ अथ सामान्यतः शशुभलक्षणानि

अर्द्धितं वचनं चैत श्रोन्नतं सुभगं वयुः ॥ पापभीरुमति श्रोत्किं चिन्हे रज्ये श्रयोयिताम्
 १२० ॥ ४७८ ॥ जयापरचिन्हा निस्त्री पुंसोरचुभानि ॥ हस्तच्छेदो श्रितानां सुविन त्वलित्वनं पादयो
 रत्यधूजा ॥ दंता नामुल्यशैच्यं व सन मलिनता रुक्षता मूर्ध्नि जानाशूहे सम्भये चापि नि
 द्रा विचसन रायनं ग्रासहासावलोकं स्वंगोपीति च वा चं वितरति हरे ते के श्रव स्यापि
 लक्ष्मीम् ॥ ४७९ ॥ शिवेदि कुल संभूत सरयू कृत संग्रहे ॥ शिरो मणो समोत्तयं त्रयो वि
 श्रुति का प्रभा ॥ ४८० ॥ इति श्री संग्रह शिरो मणो मिश्र कथनं नाम त्रयो वि
 श्रुतिः प्रभा १३ अथ तिष्ठत्यो विभुक्त कर्मनुशानफल सिद्ध्यर्थं तद्गत वा निष्णीयते ॥ अत्यन्ता
 प्राप्त प्रापणो विधिः ॥ तदुक्तं श्रीमांसायां ॥ विधिरत्यंतम प्राप्नो नियमं पाप्मि के सति ॥ तत्र
 चान्यत्र च प्राप्नो परिसंख्येति गीयते ॥ १ ॥ सच विधिर्वेद वाक्यं स्मृति पुराणा दि वाक्यं
 च ॥ वेद वाक्य प्रामाण्यं सिद्धमेव ॥ तन्मूलत्वा त्स्मृति पुराणा दीना मपि प्रामाण्यम् ॥
 २ ॥ तत्र गमः ॥ सविधि द्विविधः प्रवर्तको निवर्तकश्च ॥ प्रवर्तकस्तु ॥ दर्शो ल्नात्वा पितृ

संक्षि- भ्यो यो दद्यात्कृत्स्नतिलोदकं ॥ अन्नं च विधिवद् दद्यात्संतति स्तेनवद्भूते ॥ ३ ॥ निर्वर्त-
 ३२२ कस्तु ॥ अमायांच न गच्छेत्त प्राप्ता कालामपि स्त्रियम् ॥ अमावास्यायां नाधीयीत नाध्या-
 पयेदिति ॥ ४ ॥ तिथि नक्षत्र वारादि साधनं पुण्य पापयोः ॥ प्रधान गुण भावेन न-
 स्वा तंत्रेण ते सुमाः ॥ ५ ॥ अतश्च तिथयो विध्यं गत्वेन निर्येति व्याः ॥ तत्र कास्तिथ-
 यः ॥ प्रतिपदाद्याः षोडशा एव तत्रा होरात्रेण सूर्य मंडलाच्चंद्रस्य प्रथम कलानि-
 र्गमे शुक्ल प्रतिपद्भवति ॥ एवं द्वितीया होरात्रेण द्वितीया कलानिर्गमे द्वितीया भव-
 ति ॥ एवं तृतीया दयो दृष्टव्याः ॥ एवं पंचदशी ना होरात्रेण पंचदश्याः कलायाः
 निर्गमे सूर्याच्चंद्रमसोरत्यंत दूरात्स्थितिमा ॥ एवं अस्यां पूर्णिमायां संपूर्णमिंडलस्ये
 न्दोः षोडशे ना होरात्रेण एक कलाया रवि मंडल प्रवेशे कल प्रतिपत् भवति ॥
 एवं क्रमेण द्वितीयाद्याः ॥ एवं त्रिंशत्तमे ना होरात्रेण पंचदश्याः कलायाः प्रवेशे
 सूर्याच्चंद्रमसोरत्यंत सन्नि कर्षादमावास्या भवति ॥ नन्वेवंतिथीनां विध्यं गत्वे-

न विधिर्नैव सिद्धत्वात् तन्निर्णयस्याप्रयोजनम् ॥ तस्य ॥ अदि घटिकात्मककालावधि-
 नानां तिथीनां संपूर्णत्वेनानिर्णयत्वेऽपि यत्र तिथौ दृष्टिं हस्तौ भवतस्तत्रैकस्यास्तिथे-
 र्द्विगुणव्यापित्वेन तत्तिथौ विहितं कर्म कुत्र कर्तव्यमिति संशये ॥ अवश्यं निर्णयः
 कर्तव्यः ॥ सा तिथिस्त्रिधा ॥ पूर्वोदयः हिंसा चेति षर्वः सभातिथिः हर्यः वृद्धिः हिंसा-
 हयः ॥ यदा हयौ धयनः ॥ पूर्वोदयस्तथा हिंसा त्रिविधिं तिथिं लक्षणं ॥ पूर्वोदयोऽपरो
 पूर्वो हिंसा स्यात्पूर्वकालिकी ॥ तत्र तिथीनां वेधनिर्णयमाह ॥ सर्वोत्तिथयः पक्षद्वयेऽ-
 प्यसामान्येन पूर्वया परया च तिथ्या त्रिभिर्मनुहूतैर्विद्वांस्युः ॥ यदा हयौ नसिः ॥ पक्ष-
 द्वयेऽपि तिथयः स्थितिं पूर्वो मथोत्तराम् ॥ त्रिभिर्मनुहूतैर्विध्यंति सामान्योऽयं वि-
 धिः स्मृतः ॥ न त्वयं वेधतिथिस्सामान्यविषये न भवति ॥ तथा चरकादे ॥ नागो ह्यद-
 शनाडीभिर्दिक्पंचदशभिस्तथा ॥ भूतोऽष्टादशनाडीभिर्दूषयत्युत्तरं तिथिम् ॥
 सत्यम् ॥ अयं विशेषवेधप्रकारतिथिविषयः ॥ सामान्यवेधस्तु त्रिमुहूर्त एव पूर्वति-

[illegible]

र्मः कोलः पुंसि हो ब्रूया कारो रामो रामः कृत्स्नीवोदः कल्पीयेत् ॥ एवं नाना कार
 नाना रूपं नानानामानं योगि ध्येयं देवानां देवं वंदेते गोविंदम् ॥ यष्टि कलाभि
 र्भीगो घटी अन्योः विप्रकारः गंधाक्षरे ॥ तस्मै स्य यद्धिः यले भोजनम् ॥ त्रिंप्रादं गुल
 निस्तार युच्छितं चतुरं गुलम् ॥ स्वर्ष मायेन हृत्वा च चतुरं गुल कंटिका ॥ मध्यभोगे
 तवाविहं पटिका तु प्रजायते ॥ तद्वंश्रेणां भसा पात्रं यावत्कालेन पूर्यते ॥ सकालोप
 टिका यास्तु पूर्वा चार्थे रुद्राहतः ॥ एक भक्तादि व्रतां गत्वा देक भक्तादि व्रतानां स्व
 रूपं कालश्च निरूप्यते ॥ तत्र तानि ॥ व्रतान्येक भक्तनक्ता याचितो पवास भेदेन चतु
 र्द्विभवंति ॥ तत्रैक भक्तं नाम हि नार्ह रूपं मध्याह्नादुपरि नियमेन भोजनम् ॥ हि
 नार्ह समयः सीते भुज्यते नियमेन यत् ॥ एक भक्तमिति प्रोक्तं मतस्तस्माद्विदे
 हि ॥ तत्रैक भक्तस्तु मध्याह्नाद्व्यापित्यामैव ॥ तदाह वै धायनः ॥ उदयेतु यदा स
 ह नक्तस्या स्तमयेति धिः ॥ मध्याह्नाद्व्यापिनी ग्राह्या एक भक्त व्रतेति धिरिति ॥

कालोऽत्रपंचविधः ॥ प्रातः संगवमथ्यान्हा परान्ह सायान्ह भेदात् ॥ यदाहव्यासः ॥ मुहूर्त-
 र्त्वे त्रितयं प्रातः स्नावनेवतु संगवः ॥ मथ्यान्हा स्निमुहूर्तस्याद परान्ह श्रुता दृष्टाः ॥
 सायान्ह स्निमुहूर्तश्च सर्वकर्मसु गार्हितः ॥ एवं त्रयो दृष्टी घटिका गारभ्याप्ता द्वाद-
 शी घटिका यावत्सु षट् घटिका धिकी मथ्यान्हाः ॥ तत्राप्युत्तरस्मिन् घटिका त्रये-
 एकभक्तं कर्तव्यं ततः सूर्यास्तपर्व्यन्तं गौणः ॥ तत्र पूर्वद्युध्याप्तिरपरेद्युध्याप्तिस्तद्विंशोद्य-
 त्तिस्तत्रापि साम्यं वै यस्य मिति षट् पक्षाः ॥ तत्राद्ययोरसंदेह एव ॥ तृतीये तु पूर्वन्दि-
 गोणमुख्य व्याप्तिः सत्वात्पूर्वेति ॥ माधनः ॥ युग्मवाक्यान्निर्त्मयः ॥ इति हेमादिः ॥ च-
 तुर्थपक्षे परैव संकल्प काले सत्वादिति कैचित् ॥ गौण कालव्याप्तिश्चतुर्थपक्षे स-
 त्वात् ॥ बैयम्येणां प्राव्याप्तौ याधिका साशाद्या साम्ये पूर्वा ॥ अयंचत्वं त्रैकभक्तनिर्णयः
 ॥ अन्यंगा उपवास प्रतिनिधी तदनुसारेण निर्णयः ॥ तथा चोक्तं ॥ कर्मयोग्यस्य यः
 कालः तत्कालव्यापिनी तिथिः ॥ तदा कर्ममार्गि कुर्वीत ब्राह्मण इति न कारणम् ॥ अथ- ३६

संक्षिप्तं ॥ यो यस्य विहितः कालः कर्मणा सप्त पञ्चमे ॥ विद्यमानो भवेदंगो नो जितः ॥
 प्रक्रमयितुं इत्येकमक्तं निर्णयः ॥ अथ नक्तं तिथि निर्णयः ॥ नक्तं नाम दिवा शनं वर्ज्यं
 त्वा रात्रौ भोक्तव्यमिति ॥ दिवा रात्रि व्यापिन्यामेव तिथौ कार्यं कोऽर्थः प्रदोष व्या-
 पिन्यामेव ॥ तथा च त्कांदे ॥ दिवा रात्रि व्रतं यच्च एकमेव तिथौ स्मृतम् ॥ ताभ्यामुभय-
 व्यापिन्यां कुर्यादेवं व्रतं व्रती ॥ अत्रोभय व्यापिन्यामेव ॥ तथा च कोर्म ॥ प्रदोष व्या-
 पिनी यत्र त्रि मुहूर्ता यदा भवेत् ॥ तदा नक्तं व्रतं कुर्यात्स्वाध्यायस्य नियेषधवत् ॥ वत्सो-
 क्तिरसि ॥ प्रदोष व्यापिनी रात्रा तिथिर्नक्तं व्रते सदा ॥ प्रदोषस्तु ॥ उदयात्माकतनी
 संध्या घटिका त्रयसिध्यते ॥ सायं संध्या त्रिघटिका अस्तादुपरि भास्वतः ॥ त्रिमुह-
 र्ते प्रदोष स्याद्भाना वत्सं गते सति ॥ नक्तं तत्र तु कर्तव्यमिति रात्रस्य निश्चयः ॥
 इति महानल्ले व्यासोक्तिः ॥ ननु बहु घटिकात्मके प्रदोषे आद्यं घटी त्रयं संध्या कालः ॥ त-
 इति क्रम्य उत्तरस्मिन् घटिका त्रये नक्तं व्रतं निमित्तं भोजनं प्राप्तमिति ॥ तस्मिन्का-

ले भोजना भावा दति निविद्धम् ॥ तथा च स्मृतावपि ॥ चत्वारिमानि कर्माणि संध्यायां
 परिवर्जयेत् ॥ आहारं मैथुनं निद्रां स्वाध्यायं च चतुर्थकम् ॥ संध्या काले भोजन
 निषेधं नैव त्रिपदिकात्मक संध्या अयतो संध्या नाम दिन रात्र्योः संधौ उपा प्रनारि
 क्रियेय ओष्टा ॥ संधिश्च खंड मार्तण्डो पलाक्षितः कालस्तस्यात्य त्वाल्लिङ्गा या
 अवि तत्त्वेन स्वल्प काले कर्तुं मशक त्वात् ॥ मुख्यार्थवाधे सति संध्या शब्देन सं-
 धि शब्दः ॥ पूर्वापरो वा क्रिया पर्याप्तः कालो लक्ष्यते ॥ यतः संधौ ॥ प्रातः संध्या स
 नक्षत्रा मध्याह्ने मध्यभास्करा ॥ सूर्य्या पश्चिमा संध्या संध्यात्रय मिति रीतिता ॥ अ-
 तो मुख्य काले संध्या वंदनं देवान् कर्तं तत्र गौरा काले घटी त्रयात्मकै कर्तव्यता-
 मभ्यनु स्ता वनार्थं संध्या गर्जितादिना विहिता नध्यय नादि परश्च नक्त व्रतविहि
 त भोजनं न क्षत्र दर्शने एव कर्तव्यम् ॥ तथा च भविष्ये ॥ सुहृत्तैर्न दिनं नक्तं प्रवृत्ति
 मनीषिणः ॥ नक्षत्र दर्शना नक्तं महं मन्ये गणाधिप ॥ नक्षत्र दर्शनादिति त्वप

संक्षिप्तोपेयं च सौ ॥ अतश्च नक्षत्र दर्शने प्राप्य नक्तं विहितं भोजनं विधेयमित्यर्थः ॥ सुह-
 र्थं तैर्न विनंतुयति परम् ॥ यद्यहं देवतः ॥ नक्षत्र दर्शनात् नक्तं गृहस्थानां स्मृतं बुधैः ॥
 यत्ते हि नाशने भागे तस्य रात्रौ नियिच्यते ॥ सौर नक्तं विधेयम् ॥ आत्मनो हि गुणा छा-
 या यदा संतिष्ठते रविः ॥ सौर नक्तं विजानीयात् नक्तं निशि भोजनम् ॥ इति नक्षि-
 ह पुण्ये जलं सुमंतृक्किरपि ॥ त्रिमुदुर्तं स्वर्गे बान्धु निशि चैता वतीति तिथिः ॥ तस्यां सौ-
 रं भवेन्नक्तं महान्ये वतु भोजनम् ॥ तथाच स्कांदे ॥ नक्तं निशायां कुर्वीत गृहस्थो वि-
 धि संयुतः ॥ यतिश्च विधवा चैव कुर्यात् तत्स दिवा कुर्यात् ॥ शुभं वास्तु रात्रौ वे-
 द ॥ हरि नक्तं विशेषः ॥ कालादर्शे स्कांदे ॥ उदयस्थां सदा पूज्या हरि नक्तं व्रते तिथिः ॥ अ-
 न्य नक्तं तु संक्रांत्या दो रात्रौ वेव ॥ निषेधस्य रात्रौ भोजनं गोचरत्वेन बाधकत्वा-
 त् ॥ दिनं ह्यव्यक्तो पण ॥ उभयोर्भ्यं दिवा तिथ्योः प्रदोष व्यापिनी तिथिः ॥ तत्रोत्तरं तु-
 नक्तं स्यादुभयत्रापि सायतः ॥ इति कालादर्शे जावालिकावाम ॥ अन्य पक्षे तु एकमक्तं वनिर्णी-

सृष्टि कः ॥ अन्नविशेषो महन् ग्ले गरुडे ॥ हविष्यभोजनं स्वीयात्सत्यमाहारं लाघवम् ॥ अग्नि का-
 र्यं मपः शब्दानकृतं भोजीषु चरेत् ॥ अग्निकार्यं व्याहृति होमः ॥ इति नक्त तिथि
 निर्णयः ॥ प्रसंगान्नक्षत्रव्रतकालः ॥ तत्र सूर्यास्तमयव्यापिनि नक्षत्रे नक्षत्रव्रतं काव्यं भ-
 व्यवात्यंतं द्वायगामि नक्षत्रं दिनद्वये प्यस्तकालं व्यापिन भवति ॥ तदार्द्धरात्राद-
 र्वाक् चन्द्रयुक्तेन क्षत्रे कार्यम् ॥ तदुक्तं विष्णुधर्म ॥ उपोषितव्यं नक्षत्रं यस्मिन्नस्त-
 मियाव्रतिः ॥ युज्यते यत्र वातारानि शीथे शशिनो सह ॥ माधवीयेत्कंदे च ॥ तत्रैवोप-
 वसे दृष्टेयं निश्रीथा रथो भवेत् ॥ उपवासेय दृष्टं स्यात्तद्वि नक्तैकभक्तयोः ॥ इति न-
 क्षत्रव्रत निर्णयः अथायाचितव्रत निर्णयः ॥ न विद्यते याचितं यस्मिन्नभ्यवहरणे तद-
 याचितम् ॥ अभ्यवहारश्च ॥ भक्ष्यभोज्यं लेह्यं यच्चोद्यमभेदेन पंचविधः ॥ तत्र ॥ दे-
 तेरे बखंडपित्वा यन्मिगीर्यते तद्भक्ष्यम् ॥ यदंतं खंडव्यतिरेकेण मुखव्यापारेण नि-
 गीर्यते तद्भोज्यम् ॥ लेह्यं नाम जिह्वा गृहीत्वा यदंतर्गित्यस्ते ततः येयं प्रसिद्धीना ॥

संलिङ्गि ॥ चौद्यं नासद्द्रव्यो तर्गत सारं ॥ तं तेन मुख व्यापारिण वा गृहीत्वा यद्रूप्यते असा-
 रमन्यस्यज्यते ॥ यथा म्रफले धुरं डादिः ॥ अस्मच्च सामान्यत एक भस्म रूप त्वात् ॥
 एक भक्त वंदेव मध्यान् व्यापिन्या मेव तिष्ठो मति संभवे विधेयं ॥ पर प्रार्थनया दिने-
 भोजनासं भवे सति ॥ एते वा पर प्रार्थनया भोक्तव्यम् ॥ अन्यथा ॥ भोक्षो ह भवे तिस्रो
 कल्प भंगः स्यात् ॥ एते वा मेक भक्तादि व्रतानां खंडु तिष्ठिं विहाया खंडु तिथा वेवोप-
 क्रम समाप्ती कुर्व्यते ॥ याति यीरुदयारभ्य दिनाद्वायिनी भवेत् ॥ सारं खंडु निधियः ॥
 तस्यो व्रतानां प्रारंभ समाप्तिं च न कुर्व्यति ॥ यत्तद् सत्य व्रतः ॥ उदय स्थर विर्या-
 हिन भवेद्दिन मध्यगा ॥ सा खंडु म व्रतानां सा तत्रारंभे सयाय न गति ॥ अथ व्रत परिभा-
 वा व्रत धि कारिणे न दन रत्ने भविष्ये ॥ जनसमय सुखे विग्राहे वां अथो विधीयते ॥ व्रतोप-
 वास नियमैर्नानादा नैस्तथा नृप ॥ उपवासं तु जनमि ब्राह्मण पारम् ॥ अत एव देवलः ॥
 आहिताग्नि रनष्टुं श्रु ब्रह्मचारी तु तेन यः ॥ अर्घ्यं त एव सिद्ध्यति नैनां सिद्धिरनश्न-

ताम् ॥ एका दृश्यास्वपितुशब्दाच्छूद्रस्याप्यधिकारः ॥ यथा ॥ शूद्रो वर्णाश्रित्यर्थः ऽपि-
 बर्त्सत्वा इर्स्म मर्हति ॥ वेदमंत्रस्वधा स्वाहा वषट्कारादिभिर्विनेति ॥ व्यासः ॥ प्राच्यास्तु ॥
 वैश्यशूद्रयोर्हि रात्र्यधिको पवास निषेधः ॥ ननु ॥ वैश्याः शूद्राश्च ये मोहादुपावासं
 प्रकुर्वते ॥ त्रिरात्रं पंचरात्रं वा ते यां शुद्धिर्न विद्यते ॥ इति हेमार्द्रः ॥ एवं स्त्रीणामपि तु स्वांदि-
 नास्ति स्त्रीणां पृथक् यज्ञो न त्रतं नाप्युपोषणम् ॥ भर्तुं शुश्रूषयैवेता लोका निर्यान्
 ब्रजंति हि ॥ अन्यत्रापि ॥ यद्वैवेभ्यो यच्च पित्रादिकेभ्यः कुर्याद्भर्ताभ्यर्चनं सत्क्रिया
 च ॥ तस्य ह्यर्द्धं साफलं नान्यचित्ता नारी भुंक्ते भर्तुं शुश्रूषयैव ॥ आदित्यपुराणे ॥ नारी
 खल्वननुज्ञाता भर्ता वापि सुतेन वा ॥ विफलं तद्भवेत्तस्यायत्करोत्यौर्द्धदेहिकम् ॥
 श्रौर्द्धदेहिकं पारलौकिकं तद्भर्तुं रनुज्ञा विषयं ॥ अत्र विशेषो हरिवंशे ॥ स्नानं च कार्थं शि-
 रसस्तनःफलमवानुयात् ॥ स्नाता स्त्री प्रातरुत्थाय पतिं विज्ञापयेत्सती ॥ तथाच ॥
 गृहीत्वैतं वरं पाने सकुशं साक्षुतं तथा ॥ गोशृंगं दक्षिणं सिन्धुं प्रगृह्णीयाच्च तज्जलम् ॥

ॐ दुवर्ताम गम्य ॥ ततो भर्तुं स्वर्गो यथा त्वा तस्य प्रवतस्य च ॥ आत्म न आभिवेत् ॥
१३३ श्रुततश्चिश्नरसित उज्ज्वलम् ॥ उपवासेषु कर्तव्यमिति व्रतकेयुच ॥ सर्वव्रतेयु संकल्प
विधिश्च ॥ आरंभे ॥ गृहीत्वैतौ दुर्वा पात्रं चारिद्र्यं शुद्धं शुक्लः ॥ उपवासेषु गृहीत्याद्यप्यसं-
त्यये दुग्धः ॥ हस्तेनैवेत्यर्थः ॥ एवं यथा विहिते काले व्रतारंभः ॥ व्रतारंभे च विप्रयोगे भरण-
रत्ने ॥ सत्यव्रतदेवलो ॥ अशुक्ला प्रातर्गृह्णं स्नात्वा च मय्य समाहितः ॥ सूर्याय देवता मय्य
निवेद्य व्रत मा चरेत् ॥ गविये व्रत कर्तुं निधमः ॥ क्षाला सख्यं दद्यात्सर्पं श्लोकमिन्द्रिय निग्रहः ॥
देव पूजा मिह वनं संतोष स्तेय वर्ज्जनम् ॥ सर्वव्रतेष्वयं धर्मः स्नात्वा न्यो दशधा स्मृतः
॥ अग्निहोमस्तद्वैवस्यो व्याहृतिश्चेमो वा ॥ विप्रधर्मोऽपि ॥ तज्जप्य जपन ध्यानं तत्क-
द्या अवराणादिकम् ॥ तदप्यगं च तन्नाम कीर्तनं अवराणादयः ॥ उपवास कृता मेते
गुणाः प्रोक्ता मनीषिभिः ॥ कौर्म्यं ॥ वहिर्गमं न्य जान्मृतं पतितं च रजः स्वत्नाम् ॥
न स्थ श्रे न्नाभिभाषे तने क्षेत व्रत वासरे ॥ षष्ठी चंद्रे द्येऽभिपुण्ये ॥ स्नात्वा व्रत वता - १३३

सर्वव्रतेषु व्रत मूर्तयः ॥ पूज्याः सुवर्षा मन्वाद्याश्च तथा वै भूमि प्राविता ॥ जगो रोग
 श्च सामान्यं व्रतानां दानमेव च ॥ चतुर्विंशद्ब्रह्मणो चापंच वा एक एव वा ॥ विप्रान्
 स्या यथा श्रुता तेभ्यो दद्याच्च दक्षिणाम् ॥ अत्र विप्रान् दत्ति युल्लिङ्गनिर्हृण सुभासर
 वभोज्यानतु रित्रयः ॥ व्रत मूर्तयो व्रत देवता प्रतिमाः ॥ अग्निना तत्सं ग्रहणले ॥ अनुक्तं
 द्रव्य तत्संख्या देवता प्रतिमा नृप ॥ सौवर्णी राजगी ताम्बी वृक्षजा मार्तिकी तथा ॥ चि
 त्रजापिष्ट लेखोत्था निजवित्तानुरूपतः ॥ आमामास्यत्त पर्यंतं कर्त्तव्या श्राद्धवर्जि
 तैः ॥ तत्रैव ब्राह्मे ॥ आर्घ्यं ब्रह्ममगदेशे जुहोति यु विधीयते ॥ मंत्रस्य देवतायाश्च प्रजा
 पतिरिति स्थितिः ॥ मंत्रानुक्ते समस्त व्या हति रूपो मंत्रः ॥ अजागतिश्च देवतेति ॥ कल्प
 तरुः ॥ अनुक्त संख्याय तस्याच्छतमद्योत्तरं भवेत् ॥ उपवासं द्विजः कृत्वा ब्राह्मणानां
 च भोजनम् ॥ कुर्वमीतेनास्य समुपाश्रय वासे विधीयते ॥ व्रतोपापनानुक्तो गृह्यी चंद्रोदयेन दि
 पुराणे ॥ कुर्वमीदृशपर्वतस्य समामौ गद्गुदीपितम् ॥ उद्यापनं विना यत्नतद्व्रतं निःफलं

भवेत् ॥ यदि चोद्या चर्चनीकं प्रतानु गुण स चरित् ॥ विना तुलार लो दद्या हनुको चा-
 ३३५ पने मये ॥ गारदेव कांचनं दद्यात् तस्य परिदुर्तये ॥ अग्नौ नारीये ॥ सर्वेषामप्य ला-
 भेनु यथोक्त कारणे विना ॥ विप्रवाक्यं स्मृतं शुद्धं न सत्य परिदुर्तये ॥ दद्या विप्र नचो
 यस्तु गुह्यमि मनुजः शुभम् ॥ अस्त्रा दक्षिणा पापः सयाति नरकं शुभम् ॥ गाले वोरण
 नरे देवी पुराणे ॥ मते च मीर्षेऽध्ययने आदेः पिच विप्रो यतः ॥ पण्य भोजनो देवियस्य
 नंतस्य तत्कलम् ॥ मान्ये ॥ नित्यस्याथी निता हारो गुरु देव हि जार्चकः ॥ क्षार-
 क्षोद्रं च लवणं मधु मांसानि च र्जयेत् ॥ क्षार तु तैवेकाः ॥ तिल मुद्रा हते शिख्यं प्र-
 स्ये गोधून् को द्रवो ॥ धान्यं क देव धान्यं च शमी धान्यं तथैव च ॥ स्विन्न धान्यं सया
 पराये मूलं क्षार गणाः स्मृताः ॥ गोधूना नै नु तनैव प्रशस्तम् ॥ श्री हि पष्टिक-
 मुद्राश्च कपालाः स तिलं पयः ॥ प्रयासा वाः शालिनी नायः गोधूना चा द्रवैर्द्विजाः ॥
 कूष्माण्डा लाव हंता क पात्रं की ज्योत्स्नि काः त्वजेत् ॥ चर भै रव्यं शक्तं कयाः शार्कं रधि-
 ३३६

छतं मधु ॥ श्यामा काः शालिनी वाराः पावकं मूलं तंदुलम् ॥ हविष्यं व्रत नक्ता दावमि
 काय्योदि के हितम् ॥ मधु मांसं विहायान्यद्वेते च हित मीरितम् ॥ शमी धान्यं मायादिः
 पालं की मय्ये प्रोपोद् इति प्रसिद्धा ॥ ज्योत्स्निका को श्रातकी ॥ मिताक्षणां गो तमः
 चरुभै स्थ शक्नु कणायावक शक पयोदधि ॥ धृत मूल फलोद कानि हवी व्युत्तरोत्तर प्र-
 शस्तानि ॥ ययोदधि घृतं च गव्य मिति ॥ एहीत व्रत त्यागेतु भदन त्वे तुल्य लेपः ॥ पूर्वव्रतं
 एही त्वायोना चर त्काम गीहितः ॥ जीवनू भवति चांडा लो मृतः श्वा चाभिजायते
 ॥ प्रायश्चित्तं तु पृथ्वी चंद्रोदये आग्नेये गारुडे ऽपि ॥ क्रोधात्प्रमादा स्त्रोभाद्वा व्रत भंगो भवे
 दधि ॥ दिन त्रयं न सुंजी त मुहुने शिर सो ऽथवा ॥ यच्च ॥ प्रायश्चित्तं ततः कृत्वा पुनरे
 व व्रती भवेदिति वचनं ॥ अति क्रान्तमपि व्रतं कार्यं मेवेति ॥ शूलपाणिः ॥ तन्मध्येतु
 व्रत श्रेय सत्त्वे वायम् ॥ एतच्च प्राक्त विषयं ॥ अशक्तौ तु कालहेमाद्भौ पुण्यां तरे ॥ उ-
 पवासा समर्थं चेदेकं विभं तु भोजयेत् ॥ तावद्द्वगदि वादद्याद्भुक्तं चेद्विगुणं तथा ॥

युक्तः कृत भोजनः ब्राह्मण भोजनं विनैति श्रेष्ठः ॥ सहस्र सन्निता देवी जगद्ब्राह्मण
 संयमान् ॥ दुर्ग्या द्वादश संख्या कान् यथा शक्त्या तु यो नरः ॥ वनि युद्धि तले मात्ये ॥ उप-
 दासे च शक्तानां नक्त भोजन मिष्यते ॥ गहन खे वायवीये ॥ इत्य रातो पदास स्य फलं-
 प्राप्नोत्य संशयम् ॥ आर्गर्तैस्त्वेवः ॥ ब्रह्म च र्ग्यं तथा श्रेष्ठं सत्य मागिष वज्जनिं ॥ ज्ञे-
 श्वेतानि च त्वारी स्थानीति विनिश्चयः ॥ मात्ये ॥ तस्मात्कृतो पदासेन स्नान मभ्यंगमू-
 र्वकम् ॥ वज्जनीयं प्रयत्नेन व्रत मंत्य रं नृप ॥ नियमास्तु तत्र चान्वेषणीयाः ॥ अथ
 स्त्री व्रतेषु विशेषा उच्यन्ते ॥ तत्र हेमाद्रौ व्रत कांडे गारुडे ॥ गंधालंकार तां वृत्तं पुण्य गालानु-
 लेपनम् ॥ उपवासेन दुर्ग्याति दंत धावन मुज्जनमिति ॥ इदं च समर्द्धं को पदास विषयम् ॥
 भोजनं च सतां वृत्तं कुंकुमं रक्तं बाससी ॥ भारयेत्सोपवातापि अथैव ध्वजं करं यतः ॥ वि-
 धवायति मार्गेण कुमारी वाय दक्ष मेति ॥ विलुधंभः यि ॥ सर्वेषु पदासेषु मात्वा च
 सुवासिनी ॥ भारयेद्भक्त वस्त्राणि कुशुनानि सितानि च ॥ विधवा सुक्त वसन मेकं मे-

बहि धारयेत् ॥ मन्त्रे ॥ पुष्पा लंकारवरणाणि गंधधूपानुलेपनम् ॥ उपवासेन दुर्वर्त्तनी
 ३६८
 त्यादि ॥ मदनस्तेज्योऽपि ॥ संलघादनपुण्यादि व्रतं यस्यानुदुर्वर्त्तनी ॥ यद्यपीदं सर्वोप-
 वास विषयं प्रतीयते ॥ तथापि शिष्टाचारानुमतम् ॥ सौभाग्याद्यर्थं क्रियमाणा नवरत्न
 निरात्राद्युपवास विषयमेव ॥ न त्वेकाग्र्यादिविषयम् ॥ असकृज्जलपानं च स कृत्वा
 बृलभसंज्ञात् ॥ उपवासः प्रणश्येत् दिवा स्नायाच्च भेषु नात् ॥ इलपरं केवलम् ॥ तत्र नि-
 येधात् ॥ न चास्य पुंविषये सावकाशत्वात् ॥ स्त्रीणां तां बृलादिरागप्राप्तत्वात् ॥ तो बृला-
 दिप्रापकस्यैवैकादशेतरविषयत्वेन वै परीत्यस्यापि सुवचत्वात् ॥ हरिवंशे ॥ अंजनं
 रोचनां चैव गंधाः सुगन्धस्तथा ॥ व्रते चैवोपवासे च नित्यमववि सज्जयेत् ॥ शिरसोऽ-
 र्थं जनें सौम्यं नैव मेतत्प्रशस्यते ॥ न पादयोर्न गान्धस्य स्नेहेनेति स्थिति स्मृता ॥ न नीच ॥
 अशुप्रपातो रोधश्च कलहस्य कृति स्तथा ॥ उपवासाद्वृता द्वापि सद्यो अंशयति स्त्रियम् ॥
 स्त्रियमित्युपलक्षणात् ॥ शिवधर्मे ॥ दानं व्रतानि नियमं ज्ञानं ध्यानं हुतं जपः ॥ गले-

संनि नापि कृतं सर्वं क्रोधादिति तस्य हृष्यामनेत ॥ अथ सतु कां दो निर्गमः ॥ तत्र शा वस्तुत्या प्रोच-
धीः सर्वं स्मार्तकर्म निवृत्ति निवधेषु स्य देव ॥ गोडास्तु क्षता शोचादपिता माहुः ॥
जानुर्द्धुक्षत जे जति नित्य कर्मनिचाचरेत् ॥ नेमिति किंचत पद धर्मवद्रक्तो नचाच-
रेत् ॥ लूत कैच समुत्पन्ने ज्वर कर्मणि मेधुने ॥ भूगो द्वारे तथा वीतो नित्य कर्मणि सं-
त्यजेत ॥ इज्ये मुक्ते त्वजीरो च नैव भुक्तापि किंचन ॥ कर्म कुर्यान्नरो नित्यं सूतके गत
के नयेति ॥ कालिका पुराणान्न वस्तुत्तु ॥ पूर्वं देवी पूज्योप क्रमात् न्यात्र विषयत्व मस्येति
मुक्तं प्रसीगः ॥ तथा हेमाद्रो पात्रो ॥ गभिरिण सति कादित्य कुमारी त्वाद्य गे गिरा ॥ यदा शु-
द्धा तदा न्येन कारयेत्प्रयत्ना स्वयमिति ॥ तेन यस्मिन्नैत यश्चैत यश्चैत तदन्येन कारये-
त् ॥ अग्रे नियमान्स्वयं कुर्यात् ॥ मुहितत्वे विलुः ॥ बहु कालिक सकल्पो गृहीत यश्चैत
दि ॥ सूतके सूतके चैव व्रतं तं नैव दुर्यति ॥ एतत्काम्य परम् ॥ नित्यं त्वनारक्ष्यमिति
कार्यमिति ॥ गोडाः ॥ गस्तुले ॥ पूर्वतं कल्पितं यच्च व्रतं शुचि यत द्रवतः ॥ तत्त्वार्थं यमरेः ॥

सुद्धं दानार्चनविवर्जितम् ॥ माधवीयिकोर्मिर्दपि ॥ काम्यी प्रवासि प्रक्रांति स्वतरावृत्त सत
 के ॥ तत्र काम्य व्रतं कुर्व्यादितानार्चनविवर्जितमिति ॥ एतेन संगे अधिवासात्तद्रतांगत्वे
 पूजादि कार्यमिति वदमानोक्तिः प्रगस्ता ॥ प्रारब्ध पूजादि कार्यमेव तत्रैव वि श्रेयं वक्ष्या
 मः ॥ एवं ज स्वलापि ॥ यत्तु सत्यव्रतः ॥ प्रारब्ध दीर्घतः पुंस्तं नारीणां यद्रजो भवेत् ॥ न तत्रापि
 व्रतस्य स्यादुपरोधः कदाचन ॥ सत्प्रति निधिना कारयेत् ॥ तदुक्तं मदनल्ले मात्ये ॥ अत
 रातुरजोयोगे पूजामन्येन कारयेत् ॥ प्रतिनिधयश्च निर्णयामते ॥ पैठीनसिः ॥ आर्यापत्यु
 व्रतं कुर्व्यात् आर्यायाश्च प्रति व्रतम् ॥ अस्मामर्छ्यः परस्माभ्यो व्रतभंगो न जायते ॥
 छांदेऽपि ॥ पुत्रं वा विनयोपेतं भगिनी भ्रातं तथा ॥ स्यामभाव एवान्यं ब्राह्मणे वानियो
 जयेत् ॥ कात्यायनः ॥ पितृ साह भ्रातृ पतिगुर्वर्धे च विशेषतः ॥ अप्रवासं प्रकुर्वाणः पु
 र्यं प्रत शुभमवेत् ॥ मदनल्ले प्रभास खंडे ॥ भर्ता पुत्रपुत्रेधाश्च आतापनी सखापि च
 ॥ दानाया धर्म कार्यं कुजं यते प्रतिहस्तवाः ॥ एभिः कृतं महादेव स्वयमेव कृतं भ-

देत्त ॥ तत्रैव ॥ स्वयं कर्तुं मशक्तश्च कारयेत्त पुरोधसा ॥ ददं च सर्ववर्त्त साधारण मविशेषा
 त ॥ अपस्तपस्तीर्थ सेवा प्रव्रज्य जप साधनम् ॥ विभ्रैस्संवादि तं यस्य सपन्नं तस्य तत्फल
 लम् ॥ अत्र विप्रैश्च ग्राह त्रि काण्ड मंडनः ॥ कान्ये प्रति निधिर्नास्ति नित्ये नैमिति के चसः ॥ का
 म्येऽप्युपकमा दूर्द्ध के चित्त प्रति निधि विदुः ॥ न स्यान्न्यति निधिर्मन्त्र स्वामि देवाभि
 कर्मसु ॥ सदैव काल यो न्नीस्ति नारणे रग्निरेव सा ॥ नायि प्रति निधात व्यं निधि द्वेव
 स्तु कुत्र चित् ॥ हिरण्य के सि सत्रे ध्वि ॥ न स्यामि त्वस्य भार्ययाः देशस्य काल स्याग्नेर्दे
 वतायाः कर्मणः शब्दस्य च प्रति निधि विधित इति ॥ यद्यक्तादि सन्निपाति निर्मयः ॥ तत्र
 तिथि ह्य सन्निपाति ॥ तत्रोक्तं दान होमादि क्रमेणानुयेय मवि रोधात् ॥ ददं पूर्वार्थे
 द्येव ॥ एक मध्येऽन्य कामः कर्म्मार्थं भत्सु न भवत्येव गुण फला इति ॥ यद्वा त्रतारि क
 र्म्मे मात्र मनेगेन व्यवधान दोष स्सर्वत्र साम्यतः ॥ शिष्टास्तु ॥ कार्तिक स्नानादि म
 स्मोलक्ष होम तुला भारत अक्षणादि आचरंति तस्मिन्मध्ये कान्य मध्ये तु पंचिल मयन्न नैक

भक्तादौ विरोधस्तत्र प्राथम्यादेक भक्तकार्यम् ॥ नक्तं तु परं तु स्त त्रिथौ गौण काले कार्यम् ॥
 सम काली न विरुद्ध व्रतादौ त्वेकम् स्वयं कृत्वा न्यङ्गार्यो दिना कारयेदिति साधकः ॥ यत्र तु
 शिव रच्योदौ तिथि मध्ये पारणाया न्हि भोजनं प्राप्त ॥ भूताष्टम्योर्द्विवा भुक्त्वा रत्रौ भुक्त्वा च
 पर्वणि ॥ एका दश्यां दिवा रत्रौ भुक्त्वा चां द्रायणं चरेत् ॥ इति तन्निषेधश्च तत्र पर्यायैव
 त्वाद्द्वि वैव भोजनम् ॥ निषेधस्तु राग प्राप्त भोजन विषयः ॥ एव मष्टम्या दिन त्त व्रते संक्ता
 त्यादौ रवौ संकष्ट चतुर्थ्यो च रत्रौ भोजनम् ॥ यत्र त्वष्टम्यादौ तु दिवा भुज्जि निषेधः ॥ सं
 क्रमे च रच्य मिति निषेध द्वयम् ॥ तत्रो पवास एव कार्यः ॥ यद्यपि पुत्रिणा उपवासो
 पि निदः ॥ तथाप्यु पवास निषेधेऽपि किंचिद्भ्रश्यं प्रकल्पयेत् ॥ इति वचनात् ॥ किंचि
 द्भक्षयित्वो पवासः कार्यः ॥ चां द्रायण मध्ये एका दश्या दौ तु भोजन मेव कार्यम् ॥ चां
 द्रायणस्य काम्य त्वेन नित्य वाधक त्वात् ॥ अवाधेन गत्यं तरा सं भवाच्च एका दश्या मेका
 न्तरे प वासादि पारणायां जल पाणौ कृत्वोपवसेत् ॥ अथो वा असित मनसितं चेति श्रुतेः ४०२

एवं द्वादश्यां मासी पवास आह प्रदोषादि युद्धेयम् ॥ एवं काम्यनैमित्तिक नित्यत्वादिकृतं
 वलावलं स्वयं नृत्वा मिति दिक् ॥ इति व्रत परिभाषा अथ व्रतोपवासादिषु तिथीनां साधारणानि-
 र्णयः ॥ अथ शुक्ल पक्षे द्वितीया तृतीया युक्ता तृतीया द्वितीया युक्ता ॥ चतुर्थी पंचम्या पंचमी च
 तृर्थी यस्या सप्तमी सप्तम्या षष्ठी अष्टमी नवम्या नवम्यष्टम्या ॥ एकादशी द्वादश्या द्वा-
 दश्येकादश्या ॥ चतुर्दश्या पौर्णमासी पौर्णमास्या चतुर्दशी ॥ अमावास्या प्रतिपदा प्रतिप-
 दमावास्ययेति ॥ तदुक्तं निगमे ॥ युग्माग्नि युगभूतानि षण्मुन्योर्वसु रंध्रयोः ॥ रुद्रेण द्वादशी
 युक्ता चतुर्दश्या तु पूषिमा ॥ प्रतिपद्ययमावास्या तिथ्योऽर्घ्यं महाफलम् ॥ व्यस्तमेतन्
 महादोषं प्रवदंति मनीषिणः ॥ इति ॥ युग्मे द्वितीया अग्निस्तृतीया युगं चतुर्थी भूतं पंचमी
 षट्षष्ठी मुनिः सप्तमी वसुष्टमी रंध्रं नवमी रुद्रैकादशी नन्वत्र वाक्ये शुश्रुक् पक्ष एव कथं
 गृह्यते तदुच्यते ॥ चतुर्दश्या च पूर्णिमिति प्रतिपदमावास्ययेति ॥ उभयोः साहचर्या च
 एतयोः कुल पक्षे असंभवात् ॥ दशम्येकादशी युता नवमी युता वा कार्या ॥ संपूर्णदश्या

संश्रमो कार्यात्त्वया परया यवा ॥ युक्तो न दयिता यस्माद्यत स्या सर्वतो मुखीति ॥ पुण्यस-
 ४०४
 मुचये ॥ संपूर्णं दशमी कार्या भिलिता पूर्वया यवेति ॥ तिथे स्वयं दृष्ट्या पूज्यतामाह ॥ त्रिमु-
 हूर्तापि कर्त्तव्यायातिथि चंद्रि गामिनी ॥ परमुहूर्तापि कर्त्तव्यायातिथिः क्षय गामिनी
 ॥ दृष्टि गामिनी स्वल्पा क्षय गामिनी महती पूज्यतेति ॥ अहवेवर्तयि ॥ तिथि द्वासादियु-
 र्मानां दृष्टि द्वासा विधी तथा ॥ अत आह विभागेन विद्वातलो व्यवस्थिता अपि ॥ अत-
 श्वतिथि क्षय दृष्टि यो पूज्य तवा व्रतादिकं कर्त्तव्यमिति सिद्धि ॥ अथ प्रति पदादि विशेष
 तिथि निर्णयः ॥ वि प्रति पन्नानां वाक्यानां परस्पर विरोध परस्पर निरस्यः ॥ नहुक्तं ॥ तत्वे-
 वि प्रति पन्नानां वाक्यानां नाभि तरेतरम् ॥ विरोध परस्पर निरस्य निरस्य दृष्टनिम् ॥ अथा-
 दो प्रति पन्निर्णीयते ॥ साच यदि सूच्योदय नारय पुनरुदय पर्यन्तं भवति तदा सासं पू-
 र्णत्वा निरसं देहं कार्या हर्ष ॥ नहुक्तं एकान्ते ॥ प्रति पत्न भृतयः सर्वोदुदया दोदया द्रवैः ॥
 संपूर्णं इति विख्याता हरि वासर वर्जिताः ॥ ह ॥ वासरः स्वकाश्री खंडुतिथौ तु विधिनि ॥ ४०४

ध्वजिधेधव्यवस्था माह ॥ गर्गः ॥ विधिः पूज्य तिथौ तत्र निषेधः कालकैवृति ॥ पूज्यत्वं च क-
 ४५ स्मीनुखानयोग्यत्वम् ॥ एवं च खंडतिथौ पूज्यत्वं निर्णयं यदा तु अमावास्या द्वितीय-
 या च प्रतिपदीर्योगसदमायुक्तैव ग्राह्या ॥ तदुक्तं निगमे ॥ युगमाग्नि युगभूतानां परं शु-
 न्धोर्वसुरंध्रयोः ॥ रुद्रेण हादशी युक्ता चतुर्दश्या तु पूर्णिमा ॥ प्रतिपद्यामावास्या
 तिथ्योऽर्थ्युगमे महाफलम् ॥ अत्र पूर्वतिथिस्तु उत्तरविद्वेषचत्तरा तु पूर्वविद्वेष ॥ चेन्न
 कृत्वा प्रतिपदि वचं तांरभः ॥ तत्र वैत्र कृत्वा प्रतिपदि पूर्णविद्वेषायां विभूतिर्वंदनादि कर्म
 कर्तव्यं ॥ होलिकानंतरत्वेनैव ॥ होलिका समीपं गत्वा तद्भस्म गृहीत्वा ॥ पढनीयं यमं
 न ॥ ॐ वंदितासि सुरेन्द्रेण ब्रह्मण शंकरेण च ॥ अतस्त्वन्यथा विख्यामि विभूते भूतिदा
 भव ॥ सचंदनसाममकुलं च प्राप्नीयात् ॥ गोमयो पलिने शुचौ देशे कृतस्वस्त्य-
 यनः ॥ आशनमंत्रः ॥ आशमन्नं वसतस्त्यचाकंदकुसुमं तव ॥ सचंदनं पिबाम्यद्य सर्व-
 कामार्थसिद्धये ॥ चेन्न शुक्लप्रतिपदि वत्सगरंभः ॥ सा चैदय व्यापिनी ॥ यथा चेन्न मासि जग-
 ४५

द्वह्माससर्ज्जं प्रथमे हनि ॥ शुक्ल पक्षे समगंतुतदा सूर्यो दये सति ॥ दिन द्वये व्याप्ता व्या-
 ४०६ त्तौ पूर्वव ॥ चरिडकार्चने तु अस्मा युक्तैव ॥ तदुक्तं कालिकापुराणे ॥ अस्मा युक्तैव संश्रयात्र-
 ति पंचेडिकार्चने ॥ अथ शुक्ल प्रतिपदि दशहरंभः ॥ भाद्र शुक्ल प्रतिपदि शिव व्रतं तदेव मौन व्रत-
 म् ॥ यदुक्तं ब्रह्मवैवर्ते ॥ रुद्र व्रतेषु सर्वेषु कर्त्तव्या समुखा तिथिः ॥ अश्विन शुक्ल प्रतिपदि नव-
 रात्रा रंभः ॥ साच सुर्वान्हे पूजयेच्छिवम् ॥ अत्र कर्मकाल व्यापिन्येव तिथिर्गृह्यते ॥ क-
 र्मणो वस्य यः कालस्तत्काल व्यापिनी तिथि रित्युक्तेः ॥ अत्र शुक्ल प्रतिपत्यैवैवो-
 ध्या ॥ त्रिमुहूर्ती न्यूनत्वेः पि पूर्वेषु रेव युग्मवाक्यात् ॥ प्रातरावाहयेद्देवी प्रातरेव विस-
 र्जयेत् ॥ अत्र सति संभवे प्रतिपत् आदि नाडी षोडशकं त्यक्त्वा कलशः स्याप्यः ॥
 आद्याः षोडश नाड्यस्तु लब्धायः पूजयेच्छिवम् ॥ कलशं स्थापनं तत्र ह्यखिष्टं जायते धु-
 वम् ॥ देवीपुराणे क्तं ॥ रात्रौ तु तन्मिषेधो ॥ मात्स्ये ॥ न रात्रौ स्थापनं कार्यं न च कुंभाभि-
 षेचनमिति ॥ अथ कार्तिक शुक्ल प्रतिपत् ॥ साच तिथि रद्वौ तदथ व्यापिनी गोक्रोडादौ द-

येषु पूर्वयुतैव कार्या ॥ तत्र देवलः ॥ पूर्वविद्वैवकर्तव्या शिवरात्रिर्वलेद्दिनम् ॥ इति रहस्यो
 क्तः ॥ देवलैःपि ॥ प्रतिपददर्श संद्यो गे क्रीडनंतु गवां मतम् ॥ परविद्वैद्युयः कुर्यात्पुत्रसरा
 धनसयमिति ॥ पुराणसमुच्चयेऽपि ॥ गवां क्रीडादिने यत्र रात्रौ दृश्यंत चंद्रमाः ॥ सोमो ग
 जा पशून्हन्ति सुरभी पूजकां स्तथा ॥ तत्रैव वार्षिक जय पराजय हेतुत्वेन धृतं कार्यम्
 ॥ त्कां देवथा ॥ प्रातर्गोवर्द्धनः पूज्यो धृतं चापि समाचरेत् ॥ ब्राह्मे ॥ प्रतिपदि जयो यस्य
 तस्य संवत्सरे जयः ॥ अतो वर्ष परे क्षार्थं धृतं चैव समाचरेत् ॥ गोपूजा मंत्रास्तु ॥ ॐ गो व
 र्द्धन धराधार गो कुल त्राण कारक ॥ बहुवाहु कृतच्छाय गवां कीटि प्रदो भव ॥ लक्ष्मी
 व्यां लोकपालानां धेनु रूपेण संस्थिता ॥ धृतं वहति यद्भार्थं मम पापं व्यपो हतु ॥
 अग्रतः सन्तु मे गा वो गावो मे सन्तु पृच्छतः ॥ गावो मे दृश्ये सन्तु गवां मध्ये वसाभ्यहम्
 ॥ अत्रैवा परह्मे ॥ कुशकाश निर्मित मार्गपाली पूर्वस्यां ग्रामतस्तन दृष्टादियु निव
 द्य सर्वे वरणां स्तस्या स्तले स्ये पुः ॥ तदुक्तं स्कां दे ॥ ततोऽपराह्मे समये पूर्वस्यां दिक्षु

संक्षिप्तं ॥ मार्गपालीनिबद्धीयात्तुंगे स्तम्भेऽथ पादपे ॥ कुशकाशमयीदिव्यालं व
 कैर्वोदुभिर्मूर्ति ॥ कृतेहोमेदिजेन्द्रस्तुवशीयात्मार्गपालिकास ॥ नमस्कारं ततः कु
 र्यान्मंत्रेणानेन सुव्रतः ॥ ॐ मार्गपालिनमस्तेस्तु सर्वलोक सुखप्रदे ॥ विधेयैः पु
 त्रदाराद्यैः पुनरेहि दृतस्य मे ॥ इति पूज्यनीयजनमपि कृत्वा ॥ चतुर्वर्णांस्तोसमुह
 द्येयुः ॥ स्कांदे ॥ मार्गपालीस्तु स्तब्धनी रुजःस्युः सुखान्विताः ॥ अथ तत्रैव यष्टिका कथं
 णमपि कार्यम् ॥ तदुक्तमादित्यपुराणे ॥ कुशकाशमयी कुर्व्यात्कुशकाशमयी दृढास
 ग्वांतायेकनो राजा हीनवर्णास्तथान्यतः ॥ गृहीत्वा कथयेद्युक्तां यथा सां सुहृद्भ्य
 दुः ॥ जयोऽत्र हीनजातीनां दोषो राज्ञस्तु वत्सरात् ॥ जयचिन्हमिदं राजा वि
 दधीत प्रयत्नतः ॥ अत्रैव राजा स्वसहस्रांतः ॥ बक्ष्यमारा लक्षणं वलिपंचरां कै
 रालिख्य स परिवारः ॥ योऽदृशोपचारैर्वलिपूजयित्वा तद्रीत्यर्थं यथा शक्तिर
 नं कार्यम् ॥ तदा नमस्तम फलं भवति ॥ अन्येऽपि स्वस्वगृहे तद्गुलैः प्राग्यायी

वल्लिभालिरव्य पूजयेयुः ॥ तथा च स्मारे ॥ यदस्या दीयते दानं स्वल्पं वा यदि वा बहु
 ४७ ॥ तदक्षयं भवेत्सर्वविलोः प्रीतिकारं परम् ॥ अन्य मासि प्रति पत्सु व्रतादि विमो-
 द्यो न प्रसिद्धः ॥ यदि कश्चित्स्यात् तदा पूर्वविद्याया मेव कार्यमेवेति सिद्धान्तः
 इति प्रतिपत्तिरस्यैः ॥ अथ द्वितीया निर्णीयते ॥ द्वितीयातिथिरपवासादिषु तृतीया दु-
 तेव संग्रहा ॥ सुगम वाक्यात् ॥ तत्र चैव शुक्ल द्वितीयायां ॥ उमा पूजा शिव पूजा वन्दि पू-
 जा च कार्या ॥ तदुक्तं भविष्योत्तरे ॥ चैत्र शुक्ल द्वितीयायां सुमा पूज्या फलार्थिभिः ॥ शिव
 पूजाग्नि पूजा च कर्तव्या मुनिसत्तम ॥ इति चैत्र द्वितीया नवभा वरादि कुल द्वितीया सु च
 तुर्ग ॥ अमृत्य व्रतम् सा पूर्वा कृष्णा दृमी दृह तन्त्या सा वित्री वत पैतृकी ॥ काम त्रयोद-
 श्री रेभा उपोष्या पर्व संयुता ॥ दृह तन्त्या अमृत्य शयना द्वितीया ॥ इति संवत्तोक्तिः का-
 तिक शुक्ल द्वितीया यम द्वितीया ॥ साः परान्द व्यापिनी ॥ अस्यां यमुना स्नानं कल्याय
 मं पूजयेत्तर्क्य येन ॥ भगिनीभिर्भार्तरे भोजनीयाः ॥ भगिनीश्च वस्त्रा लंकारादिभिः ॥

सत्कार्याः ॥ तथा च स्कांदे ॥ ऊर्जं शुक्लं द्वितीयायाम परान्द्रेऽर्चयेद्यमम् ॥ स्नानं कृ-
 त्वाभानुजायोयम लोकं न पश्यति ॥ तथ्यं च ॥ यज्ञोपवीतिना कार्वाक्यं प्राचीनावीति
 नाथवा ॥ देवत्वं च पितृत्वं च यमस्यैव द्विरूपता ॥ कार्तिके शुक्ल पक्षस्य द्वितीयायां
 तु नारद ॥ यमो यमुनया पूर्वं पूजितस्त्वगृहेऽर्चितः ॥ अस्यां निजगृहे विप्रनभोक्तव्यं
 ततो वृधैः ॥ स्नेहेन भगिनी हस्ताङ्गोक्तव्यं पुष्टि वर्द्धनम् ॥ स्नानानि च प्रदेयानि भगिनी
 भ्यो विधानवित् ॥ सर्वा भगिन्य स्संपूज्याः अभवेत्प्रतिपन्नकाः प्रतिपन्नकाः कृत्रिमाः
 ॥ अस्यां च भगिनीभिर्भ्रातृभ्यो युर्वृद्धये चिरजीविनः पूजकाचार्याः ॥ ते च ॥ अश्वत्था
 मावलिर्व्यासो हनू सौंश्च विभीषणाः ॥ कृपः परशुरामश्च सप्तैते चिरजीविनः ॥ इमा
 न्पूज्य भ्रातृगणश्चैव प्रार्थयेत् ॥ इति यमद्वितीया ॥ पक्षद्वयगता सुचतुर्विंशति संख्या-
 त्वमिद्वितीयास्तु सर्वोपचारैर्व्रज्या पूज्यः ॥ इति द्वितीया निर्णयः ॥ अथ तृतीया निर्णीयते
 सर्वास्त्वतीया रंभाव्यतिरिक्ताश्चतुर्थी युते च याद्याः ॥ स्कांदे ॥ द्वितीयायास्तु संयुक्तानन्द ॥

तीयाकदाचन ॥ कर्तव्याव्रतिभिस्तानधर्म्मकार्थतयैरे ॥ ब्रह्मवैवर्ते ॥ रंभाख्यावर्ज
 ४१६ थित्वा च तृतीयां मुनि सत्तम ॥ अन्येषु सर्वकार्येषु गणयुक्ता प्रशस्यते ॥ अथ चैत्र शुक्ल
 तृतीया ॥ आंदोलनाख्या ॥ तत्र शंकरे मांसं पूज्य रात्रौ जागरणं दक्षिणा दानमपि को-
 र्थं ॥ तदुक्तं देवी पुराणे ॥ तृतीयायां यजेद्देवी शंकरेणा समन्विताम् ॥ सौवर्णी च तथा नो
 री राजत प्रशंकरस्तथा ॥ चतुर्भुजश्च देवोऽसौ हि भुजा पार्वती भवेत् ॥ कुंकुमागरु
 कर्पूरस्वर्गांध्रूपदीपकैः ॥ संपूज्यांदोलयेद्दत्तशिवो मातुष्टये सदा ॥ रात्रौ जागरणं
 कार्यं प्रातर्हृद्या च दक्षिणा ॥ द्युमन्वादि रपि ॥ इति चैत्र शुक्ल तृतीया अथ वैशाख शुक्ल द्वा-
 तीया षष्ठ्य तृतीया ॥ साप्तरात्रि व्यापिनी ॥ नारदीये ॥ द्वे शुक्ले हेल धातुले युगादी कव-
 यो विदुः ॥ शुक्ले पूर्वान्हि कीर्गद्या कृष्णे चैवा परान्हु की ॥ देवी पुराणे ॥ तृतीयायां तु
 वैशाखे रोहिण्युक्षे प्रपूज्य च जलकुंभप्रदानेन शिवलोकं महीयते ॥ मंत्रस्तु ॥ एष ध-
 र्म्मघटी दत्तो ब्रह्म विष्णु शिवात्मकः ॥ अस्य प्रदानाच्छृणु पितरौऽपि पिता महाः ॥ गी ४१७

संश्रयोदक तिलैर्मिश्रं सान्नं कुंभं सदसिणाम् ॥ पितृभ्यस्संप्रदास्यामि पितृभ्यश्च नमः ॥
 ४९७
 दत्तु ॥ सा चैयं पूर्वान्ह व्यापिनी ॥ क्लृपुणोऽयि ॥ यानीयमप्यत्र तिलैर्विभिन्नं दद्यात् ॥
 स्मितभ्यः प्रयतो मनुज्यः ॥ आहुं कृतं तेन समाः सहस्रं रहस्यमेतन्मनुजो वदंति
 मात्ये ॥ कृतं आहुं विधानेन सन्वादिषु युगादिषु ॥ ह्यायनानि द्विसहस्रं पितृणां
 नृभिर्दंभवेत् ॥ गोभिलः ॥ वैशाखस्य तृतीयायः पूर्वविद्धां करोति वै ॥ हव्यं देवान
 गृह्णति कथंच पितरस्तथा ॥ पूर्वान्हेतु सदा कार्या शुक्ला मनुयुगादयः ॥ परेतु-
 अपरान्हः पितृणामित्यादिवचनाच्छाद्विधावपरान्हव्यापिन्येव ग्राह्या ॥ हे-
 शुक्ले दत्त्यादिवाक्यतः ॥ पर्वान्ह प्रवस्तु कुतः पूर्वार्द्धपरः ॥ गोभिलवचनं तु पि-
 तृदेशेन क्रियमाणा तर्प्यणादि परतया व्याख्येयमित्याहुः ॥ सा चैयं कल्यणान
 सतीव भाति ॥ अपरान्हः पितृणामित्यादिवचनस्याक्षयतृतीयातिरिक्तविषय-
 त्वेनापि व्याख्यानं संभवात् ॥ मलमासयाते तु भयत्र आहुं प्राहुर्द्विजाग्राम ॥ यौ

संक्षिप्तं गार्तिकं चाष्टं चाष्टं पद्याक्षिप्तं ॥ मन्वादिकं तैथिकं च कुर्यान्मासहेतुः पि
 च ॥ अष्टोत्तरोत्तरं पक्षो गृह्यते ॥ महालयस्य मले निवेधात् ॥ नास्ते विप्रोः
 वि ॥ वैशाखे शुक्लपक्षे तु तृतीया रोहिणी युता ॥ दुर्लभा बुधवारोऽसौ मेनेव युता-
 धवा ॥ रोहिणी बुध युक्तापि पूर्वविद्धा विवर्जिता ॥ भक्त्या कृतापि मां धातः हंति पु-
 रं पुरा कृतम् ॥ बल्यक्षय तृतीया ॥ ज्येष्ठ शुक्ल तृतीया रेमाता ॥ पूर्वाशागुहा हतत्वाद
 वावतात् ॥ तथा च भविष्ये ॥ ज्येष्ठ शुक्ल तृतीयायां पतिपुत्र फलार्थिनी ॥ नारी सूर्यो
 दये स्नात्वा सती व्रतपरायणा ॥ तत्र व्रत नियमं गृहीत्वा ॥ चतस्रश्च कुंडेषु स्थंडिले
 शुवाग्नीन् संस्थाप्य च गोभास्कर इति पंचाग्निमध्ये वेदिकायां रेमा सती पश्येत् ॥ भि-
 ता पुष्पमंडपिकां कृत्वा तत्र सर्वशक्तिमयी देवी प्रावाह्य सर्वोपचारैर्नमोऽर्चनीयं
 नैर्देवीं संपूज्य सूर्यास्तमय पर्यन्तं चरेत् ॥ मास्यणाश्च प्रणवादि नमोऽर्चनीयैः
 सौभाग्यं इत्यादि जुहुयात् ॥ ततो द्विजरां पत्यं चतुर्थ्यं भोजयित्वा यथाशक्त्वा चाष्टं ॥ १३

ध्यायद्दक्षिणां दत्त्वा गृहमाव्रजेत् ॥ इति भाद्रशुक्ल तृतीया हरितालिका ॥ सा सुदूर्त्तमा-
 त्रापि पौरव ॥ मुहूर्त्तमात्रं सत्वेऽपि दिने गोरी व्रतं परेति ॥ माधवः ॥ द्वितीयां शेष संयु-
 क्तां या करेति विमोहिता ॥ सा वैधव्यं भवाम्नोति प्रवदंति मनीषिणाः ॥ दत्त्वा पस्तं वः ॥
 आद्या मधुप्रावरणिका कक्ज्जली हरितालिका ॥ चतुर्थी मिश्रिता स्त्रीभिर्द्विवा नक्तं वि-
 धीयते ॥ तृतीयानभसः शुक्लामधुप्रावरणिका स्मृता ॥ भाद्रस्य कक्ज्जली कल्पा शु-
 क्ता तु हरितालिका ॥ दक्षिणो दक्षीणे ॥ तस्यां गोरी मूर्तिं विधाय संपूज्य गुडापूपनैवेद्यं
 दद्यात् ॥ भविष्येऽपि ॥ गुडापूपास्तु दातव्या मासि भाद्रपदे तथा ॥ तृतीया शुक्लपक्षस्य
 सर्वपापहरा स्मृता ॥ माघशुक्ल तृतीयायां गुडस्य लवणस्य च ॥ दानं अथ स्करं राजन-
 स्त्रीणां च पुरुषस्य च ॥ गुडेन तु ध्यते देवी लवणेन स्वयं शिवः ॥ अत एव तृतीया चतुर्थी
 भूते वेति सिद्धांतः ॥ दक्षिणतृतीयानिर्णयः ॥ अथ चतुर्थी निर्णीयते ॥ सा चोपवासादिभ्युत्थगोश-
 चतुर्थी कुंडचतुर्थी बहुला चतुर्थी व्रतव्यतिरिक्तेषु पंचमी भूते वयुग्मं वाक्यात् ॥ अथ ४९३

चैत्र शुक्ल चतुर्थ्यां ॥ गणेशं लङ्कादिभिरयश्च सर्वान्कामानवान्नोति ॥ देवीपुण्ये ॥ म-
रौशी कारयेत्पूजां लङ्कादिभिरदरात् ॥ चतुर्थ्यां विघ्नाश्रय सर्वकामसमृद्धये ॥
स्त्रीभिर्ज्येष्ठ शुक्ल चतुर्थ्यां मुमा पूज्या ॥ ब्रह्मपुण्ये ॥ ज्येष्ठ शुक्ल चतुर्थ्यां नुजातापूर्वं मु-
मासती ॥ तस्मात्सां तत्र संपूज्यास्त्रीभिस्सोभाग्य दृढये ॥ उप हारे अत्र विविधैर्गीत नृ-
त्योत्सवादिभिः ॥ होमैः पयोभिर्वस्त्रैः अत्र पुण्ये स्सुगंधिभिरिति ॥ आवण कृत्वा चतुर्थी
संकष्ट चतुर्थी साचंद्रोदयव्यापिनी ॥ स्कांदे ॥ आवणो वहुले पक्षे चतुर्थ्यां च विभूतये
॥ तस्मिन्दिने घृतं काण्ड्यं संकष्टाख्यं सुरेश्वरि ॥ इति दिनद्वयेतद्याप्तावध्याप्तौ पूर्वव-
मात् विद्वां गणेश्वर इति वाक्यात् ॥ अथ भाद्र शुक्ल पद चतुर्थी शिवाख्या ॥ तत्र स्नानदाना-
दिकं गणेश पूजनं च ॥ अनंत पुराणं सान्निधाभिव्ये ॥ शिवाशं तां सुखारजनं चतु-
र्थी त्रिविधा स्थतेति ॥ भाद्र शुक्ले शिवामावे शंता शुक्ल चतुर्थीका ॥ भौमवार शु-
क्ल साचैत्सु खानामप्रकीर्तिता ॥ रवि वार सुता साहि प्रोक्ता महाचतुर्थीका ॥ गणेश

शक्यते ॥ पूर्वैव चतुर्थी तु तृतीयायां महापुरुष फलप्रदा ॥ कर्तव्याव्रतिभिर्वैत्सराणां
 नाम सुतोषिणीति ॥ गोविंशति ॥ नागव्रते तु मध्यान्हव्यापिन्येव ॥ युगं मध्यस्तिनेयन
 तत्रोषोभ्य करणी श्वरान् ॥ क्षीरेण स्नाप्य पञ्चम्यां पूजयेत्प्रयतो नर इति ॥ देव लोकोः भाद्र
 कृत्य चतुर्थी तदुल्लासाद्वैव ॥ भाद्र शुक्ल चतुर्थी मध्यान्ह व्यापिनी ॥ पूर्वोत्तरदिने मध्या-
 न्हव्या हो प्रैव ॥ माधवीये दृहस्पतिः ॥ चतुर्थी गणा नाथ स्व मातृ विद्वा प्रशस्यते ॥
 मध्यान्ह व्यापिनी चेत्स्यात् परा चेच्च परेऽह नि ॥ भाद्र शुक्ल चतुर्थ्यां चन्द्र दर्शनं नि-
 विध्यते ॥ तदाह साकं एडियः ॥ भाद्रे मासि श्रिते पक्षे चतुर्थी स्याति योगिनी ॥ मिथ्याभि-
 शापं पुरतै तस्मात्पश्येन्नतं तदा ॥ प्रमादा दृष्टान्तदोष शान्तये विशु पुराणोक्तं मन्त्रं-
 मयेत् ॥ सिंहः प्रसेनमवधीत्सिंहो व्याववता हतः ॥ सुकुमारि किं मायेदीत्तावद्वेश प-
 त्यमेतकः ॥ माघ शुक्ल चतुर्थी तिल चतुर्थी ॥ सा प्रदोष व्यापिनी ॥ काशी खंडे ॥ भाव शुक्ल
 चतुर्थ्यां शुनकव्रतं परागणः ॥ येत्वा दूंदेऽर्चयिष्यन्ति तेऽर्चा स्सुर सुरमुद्राम् ॥

संक्षि विधाय वा विदीं यात्रो चतुर्थी प्राप्य तापसी ॥ शुक्लान् तिलान् गुडैर्बध्वा प्राशनीयास्त
 दुक्ता न्व्रती ॥ तापसी मार्घीम् ॥ अत्रैव सदा शिवं कुंर पुण्येभ्यश्चालक्ष्मीप्राप्नोति ॥
 कौर्म्येयया ॥ कुंभे शुक्लचतुर्थ्यां तु कुंर पुण्यैः सदा शिवम् ॥ संपूज्य यो हि नक्ताशी संप्रा-
 न्नोति प्रियं नरः ॥ इदमेव कुंड चतुर्थी ॥ माघ मासे तु संप्राप्ते चतुर्थी कुंड संज्ञका ॥ साठ-
 पोव्या सुरश्रेष्ठ ततो गज्यं भविष्यति ॥ इति चतुर्थी निर्णयः ॥ अथ पंचमी निर्णयः ॥ सातु प-
 चमी चतुर्थी युते दशहो पवासादिषु ॥ यदाह जावलिः ॥ प्रतिपत्पंचमी चैव उयोव्या
 पूर्वसेयुता ॥ चैत्र शुक्ल पंचम्या नागान्युज्य क्षीरादि नैवेद्यं देयम् ॥ देवी पुराणे ऽयि ॥ पं-
 चम्या पूजयेन्नागान न ताद्या न्महो रगान् ॥ क्षीरं सर्पिस्तु नैवेद्यं देयं सर्व सुखावह
 म् ॥ नागस्वरूपं मात्स्ये ॥ नागाश्चैव तु कर्तव्यास्तद्वत् खेट कधारिणः ॥ अथ स्सर्पा कति-
 स्तेषां नाभे रूद्धं तु यौरुषी ॥ फणाश्च मूर्द्धि कर्तव्या हि जिह्वा वहवोऽसमाः ॥ विद्यमेति
 मा वत् ॥ आवण शुक्ल पंचमी नाग पंचमी ॥ नाग पंचमी सा पर विद्वा ॥ चमत्कार चिंतामणौ ॥

संक्षिपंचमी नाग पूजायां कार्या यथी समन्विता ॥ इति ॥ तस्या मयि नाग पूजा आवाणमु-
 ६१८ क्तं पंचम्यां गोमयेन हारस्यो भयोः पाश्वर्ययोः ॥ नागान् विलिख्य ॥ इधि इर्वं कु-
 र्वीः संपूज्य नाग प्रीत्यै ब्राह्मणा न्भोजयेत् ॥ तस्य सपर्य भयं न भवति ॥ भविष्ये ॥ वि-
 शेष फलं सन्वेदणीयम् ॥ भाद्र शुक्ल पंचमी करिष्यमी ॥ सा च मध्याह्न व्यापिनी ॥ हा-
 रितः ॥ पूजा व्रतेषु सर्वेषु मध्याह्न व्यापिनी तिथिः ॥ वेदे सस्य कर्तुं वीत गोमये नो-
 पलेषिताम् ॥ रंगा वलि समा युक्ता नाना पुथ्य समन्विताम् ॥ तत्र सप्त ऋषीन् हिव्या-
 भक्तियुक्तः प्रपूजयेत् ॥ अर्घ्यं च दद्यात् ॥ तत्र मंत्रः करय पौऽत्रिंशद् द्वाजो मिथ्या मि-
 त्तो ऽथ तौ तमः ॥ यमं दग्निं वंशिष्ठं सप्तैते ऋषयः स्मृताः ॥ सप्त ऋषीन् पूज्य कृष्ट
 भू स्युत्पन्न प्राक्का हारेणो पोथ्य सप्त वर्धारेण जप्त माधरेत् ॥ सर्व पाप विनिर्मुक्तः ॥
 सर्वा न्क्ता मानवा ज्ञीति ॥ अथान्धिन शुक्ल पंचमी ॥ तत्र नागं कुम्भ मय भिंझाणी सहितं घृ-
 तादिभिः स्नापयित्वा संपूज्य नैवेद्यं दद्यात् ॥ तथा च भविष्ये ॥ तथा चांशु भुजे मां लि- ॥ १२

पचम्यां कुरु नंदन कृत्वा कुश मयं नावा मिद्राण्या सह पूजयेत् ॥ धृतोदकेन पयसा लव
 पयित्वा विष्णोपते ॥ गोधूमेः पयसा सितैः भक्ष्यैश्च विविधैस्तथा ॥ पूजयेत्कुरुण हूलन
 स्यां श्रेया द्यो नृप ॥ नागाः प्रीता भवेन्तीह प्राप्तिमाप्नोति वै प्रभो ॥ इति ॥ माघ शुक्ल पंचमी
 जी पंचमी लुच्यते ॥ तत्र च महान पूजा ॥ वसंतोत्सवश्च ॥ तरेव दुर्गा समुच्चये ॥ माघ मासे च
 अष्ट शुक्लायां पंचमी तिथौ ॥ इति काभौनु संपूज्य कर्तव्य स्मृमहोत्सवः ॥ सानानि च प्र-
 देयानि तेन तुष्यति माधवः ॥ इति वसंत पंचमी ॥ पक्ष ह्य गता सु सर्वासु पंचमी यु ति-
 थि पनि त्वेन नागा एव पूज्याः ॥ इति पंचमी निरुक्त्यः ॥ अथ यथो निर्णीयते ॥ सातु स्कंद त्र-
 ता दन्यत्र पौर्व युग्म वाक्यात् ॥ अतः सप्तमी विद्मैव ॥ तथा च ब्रह्मसूतिः ॥ नागा विद्म-
 नुयां यदी मुपो व्यंती ह मानवः ॥ इति श्री योग रस संतानं तेषां नश्यंति पूर्वजैः ॥ अतः
 नागा विद्मन् कर्तव्या यदी चैव कदा चन ॥ अत्र यस्मृहृता तयो देवः ॥ नागो ह्यदरा
 नागो मिहूय न्युनश्चिन्ति ॥ तेन यस्मृहृते न्युन पंचमी योगे पूर्वैव ॥ आषाढ शुक्ल-

वधू सा पूर्वा ॥ स्कादे ॥ कला वधू स्कंद वधू शिव गनिश्चतुर्दशी ॥ एताः पूर्वयु-
 ताः काव्योस्तिथ्यनो पाणोभवेदिति ॥ अत्र पंचम्यामुपोष्य कुमारः पूज्यः ॥ तथावागं
 ॥ आवादे शुक्ल वधू तु तिथिः कुमारिल्ला स्मृता ॥ कुमार मर्चयेत्तत्रो पोष्य पूर्वतु पं-
 चमीम् ॥ इयमेव सूर्य वधू ॥ अत्र हलात्वा भास्करं पूज्य गव्यं प्राश्य महाफलं प्राप्यते ॥
 शुक्ले भाद्रपदे वस्त्रां स्नानं भास्करपूजनम् ॥ प्राशनं पंचगव्यसंग्रहं मेध फलप्रदं मिति
 ॥ भाद्रपद वधू कला कपिला ॥ भोमे रोहिणी व्यतीपात योग मुक्ता ॥ तत्र भास्करपूजयि-
 त्वा विप्राय कपिलां दद्यात् ॥ पुराणसमुच्चये ॥ भद्रे मासि सिते पक्षे भानौ चैव कौस्थिते
 ॥ पातेयु चैव रोहिण्या सा वधू कपिला भवेदिति ॥ भाद्र कृत्त वधू चंद्रमासेनेत्यर्थः
 ॥ भाद्र कृत्त वधू चंद्र वधू ॥ सा चंद्रोदय व्यापिनी गार्ह्या ॥ उभयत्र चंद्रोदय व्यापि-
 न्यां पूर्वविदेत् ॥ यदुक्तं ॥ तद्वद्भाद्रपदे मासि वस्त्रां पक्षे शिते तरे ॥ चंद्रवधू व्रतं कुर्या-
 त् पूर्व वैधः प्रशस्यते ॥ चंद्रोदये यदा वधू पूर्वान्हे चापरे हनि ॥ चंद्रवस्त्रा शिते पक्षे

संशिः सेवो योव्या प्रयत्नत इति ॥ सैव हलपथी ॥ सा सप्तमी युतेति दिवो दासः ॥ अथाश्विन शु-
 क्लपंचम्यां देव्याः स्नापितायाः ॥ सप्तम्यां पूजार्थं षष्ठ्यां । ज्येष्ठा नक्षत्रयुक्ता यामसं-
 भवे केवलयां वृक्षनि मंत्रणे कार्यम् ॥ तत्रायं मंत्रः ॥ ऐ रावणस्य च धारयि रणस्य
 नु गहाय च ॥ अकाले वृक्षणां वेधो देव्या स्वयि ततः पुर ॥ श्री शैल शिखरे जातः
 श्रीफल श्रीनिकेतन ॥ तेन व्योम सुआगच्छ दृज्यो दुर्गा स्वरूपतः ॥ इति ॥ अथ कार्ति-
 क मुक्त पथी ॥ तत्र भीम युतायां वन्हिं संपूज्य वन्हिं महो त्सवं कार्यम् ॥ तदेव मात्स्ये
 वृश्चिकार्के शुक्लपथी भीम वारेण संयुता ॥ महाबली तु सा प्रोक्ता सर्व पाप हरति यि-
 तस्यां स्वपिति वै वन्हिः पूर्वन्नो योष्य वै दिने ॥ षष्ठ्यां वन्हिं समभ्यर्च्य कुर्याद्द्वन्द्वि
 महोत्सवम् ॥ इति ॥ वृश्चिकार्के कार्तिके मासीति कालादर्शो ॥ अथ मार्गशिर्षमुक्त प-
 थी ॥ तस्यां तार्कं स्कंदो हतवान् ॥ अतः स्कंदं संपूज्य दानादि कृत भक्षणं भवति ॥
 भविष्येऽपि ॥ अये मार्गशिर्षे मासि यथी भारत सत्तम ॥ पुण्या पापहरा धन्या शिवा-

शोता युह प्रिया ॥ लान सनादि कं कर्म तस्या मसय मस्तुने ॥ इति षष्ठीनिर्णयः ॥ अथ
 सप्तमीनिर्णयते ॥ सप्तमी षष्ठी युते वो पवासादियु ग्राह्या ॥ युग्म वाक्यात् ॥ अथ ॥ षष्ठी
 संयता कर्तव्या सप्तमी नाष्टमी युता ॥ पतंगो यासनायेह षष्ठ्या मादुरुयोषणम् ॥ पतं
 गः सूर्यः ॥ पुराणोक्तेऽपि ॥ षष्ठ्या श्रैक कलायत्र तत्र संनिहि तोरविः ॥ तत्र क्रतु शते पु
 एय मरुत्यां पारोण च ॥ षष्ठी च सप्तमी चैव रात्रि श्रेये यदाष्टमी ॥ त्रिष्टशानाम
 सा द्वेया त्रिष्टशेका दशी यथा ॥ पूर्वं विद्वैव कर्तव्या सप्तमी त्रितिसिन्नरे रि
 ति ॥ अतः सप्तमी षष्ठी युते वेति सिद्धांतः ॥ अथ चैत्र शुक्ल सप्तमी सूर्यश्रजा ॥ इमनकादि
 भिः कार्य्या ॥ देवीपुराणे ॥ भास्करस्य तु सप्तम्यां पूजां इमन कोदशभिः ॥ कृत्वा प्राप्नो
 ति भोगा सोन्विगता रिर्महातयाः ॥ वैशाख शुक्ल सप्तम्यां ॥ गंगा पूजिता ॥ तथा च ब्रह्मे-देशा
 त्ते शुक्ल सप्तम्यां जन्मुना जगद्देवी स्वयम् ॥ कोधा स्पीता पुनस्त्यक्ता कर्ण रंभानुदहिलात्
 ॥ तां तत्र पूजेयेद्देवी गंगां गगन मेखला मिलि ॥ इत्ये पूर्वोक्तव्यापिनी ॥ अत्रैव निवससुमी

४२३
 संधिः व्रतं कुर्व्यात् ॥ भविष्येऽपि ॥ तृतीयां सप्तमीं चौर तच्छुभं वा यतो मम ॥ निव पत्रैः स्वता-
 यातु पापघ्नी शोक नाशिनी ॥ अथाष्टमं शुक्ल सप्तमी ॥ तत्र सूर्यं वरुणं मंडलेत्क गंध पु-
 व्यादिभिः पूज्य नैवेद्या दीन र्ययेत् ॥ गुरुं ब्रह्मांड पुराणे ॥ अथाष्टमं शुक्ल सप्तम्या विव स्वना-
 म भास्करः ॥ जातः पूर्वा सुल स्मात्त तत्रो योष्य यजेत्सदा ॥ एष चक्रा कृतौ रस्ये मंडले तत्र का-
 मरुत् ॥ मरुते भोज्ये स्तथाप्यैः पुष्ये ईष विलेपेने रिति ॥ अथाधिन शुक्ल सप्तमी ॥ देवी पूजा-
 यो पर युतां ग्राह्या ॥ तथाच भविष्ये ॥ युगाद्या चर्यं वृद्धिश्च सप्तमी पार्वती प्रिया ॥ रवेरुत्तरमी-
 क्षणेन तासु तिथि युगमा ॥ चर्यं वृद्धिर्जन्म तिथिः ॥ अत्रैव मूल युक्तायां केवलयां वापं
 चम्यां स्नापितां देवीं विल्वादिभिः पूजयेत् ॥ अत्रैव पुस्तकं स्थापनं मुक्तम् ॥ मूल ऋक्षे
 सुराधीश पूजनीया सरसती ॥ पूजयेत्सत्यहं देवया वहैसव मृक्षकम् ॥ नाध्यापयेन्न च
 लिखेन्नाधीयात कसचन ॥ पुस्तके स्थापिते देवि विद्या कामो द्विजोत्तम ॥ इति ॥ मार्गशु-
 क्ल सप्तमी मित्र सप्तमी ॥ तत्र पूर्व दिने उपोष्य कृत वपनः स्नात्वा ॥ रविं संपूज्य ॥ पश्चाद्वाह्म-

संक्षिप्तान्भीजयेत् ॥ स्वयंसप्तम्यामष्टयां च मधुह तृमिष्टान्भीजयेत् ॥ अथनाघशुक्ला रविसप्तमी ॥
॥ अस्यां स्नानं फलं महदिति विश्रुतेः । सेवाचला सप्तमी ॥ जयंती च ॥ तदुक्तं भविष्ये ॥ माघ
स्व शुक्ल पक्षे तु सप्तमी यात्रिलोचन ॥ जयंती नाम सा प्रोक्ता सर्व पापहरा तिथिरिति ॥
स्मृति चंद्रिका नाम नि ॥ सूर्यग्रहणं तुल्या च शुक्ला माघस्य सप्तमी ॥ अरुणोदयवेलायां त-
त्र स्नानं महाफलम् ॥ अस्यामेव सूर्यपूजा ॥ माघे मासि सिते पक्षे सप्तमी कीर्तिभास्करा
कुर्यात्स्नानार्घदानाभ्यामायुरारोग्य संपदः ॥ इति अर्घदानमन्त्रश्च ॥ यद्यज्जन्म कृतं
पापं मया जन्मसु सप्तसु ॥ तन्मे रोगं च शोकं च भास्करं हंतु सप्तमी ॥ इयमेव पुनर्नामने-
क्षत्रेण रवि वारेण च युक्ता महती ॥ तत्र सूर्यमर्चयेत् ॥ तदाह गर्गः ॥ रवि वारेण युक्तायां
सप्तम्या मुत्तरायणे ॥ पुनर्नाम ध्येय नक्षत्रे पूजयेच्च दिवा कर्म ॥ पुनर्नाम नक्षत्राणि गर्गो लोका नि-
॥ पुनर्नाम अवराणां षाढौ तिष्यो हस्त पुनर्वसू ॥ मूलं श्रौष्ठ पदं चानुराधा मृगशिराश्चिनी ॥
अत्र गंगा स्नानं फलाधिक्यम् ॥ तथा च मातुल्ये ॥ अरुणोदयवेलायां शुक्लां माघस्य सप्तमीम् ॥

केषि गंगायां यदिलभ्येत सूर्य्यपर्वशताधिका ॥ जप्यन्तानि ॥ सोमवारित्वमावास्याभानुसारे
 चसप्तमी अंगारकदिने प्राप्ता चतुर्थी या चतुर्दशी ॥ यद्येव वर्षसहस्राणि तत्कर्मो लभे
 तेफलम् ॥ षष्ठी च सप्तमी योगे चार श्रेष्ठं शुभालिप्तः ॥ योगोऽयं पक्षको नाम सदृशः
 दुर्गदे स्तम्भ ॥ इति ॥ इति सप्तमी निर्णयः ॥ अथारमी निर्णयते ॥ सा कृष्णा पूर्वा शुक्ला परा
 शुक्लपक्षे अष्टमी चैव शुक्लपक्षे चतुर्दशी ॥ पूर्वविज्ञानकर्तव्या कर्तव्या परविज्ञानकुत्रचि
 म्नात् ॥ कृष्णपक्षेऽष्टमी चैव कृष्णपक्षे चतुर्दशी ॥ पूर्वविज्ञेय कर्तव्या परविज्ञानकुत्रचि
 त् ॥ इति भविष्ये ॥ उक्तं व्रतादन्येषु सप्तमी युते चेत्यविरोधः ॥ ब्रह्मपुराणे ॥ अष्टम्या नव
 मी युक्ता नवम्या चाष्टमी युता ॥ अर्द्धनारीश्वरप्राया उमा माहेश्वरी तिथिः ॥ अष्टम्या
 प्रार्थ्यते रुद्रानवम्या शक्तिरुच्यते ॥ द्वयोर्ध्ये गे तु संव्राप्ते पूजायां तु महाफलम् ॥
 अथ चैत्रशुक्लाष्टमी अश्लेषाकाष्टमी ॥ तस्यां पुनर्दसु युतायामश्लेषाकाष्टी कलिकाः प्राश्या
 ॥ तदुक्तं लिंगपुराणे ॥ अश्लेषा कलिका आश्लेषेऽपि वर्तते पुनर्दसौ ॥ चैत्रे मासि सिताष्ट - ३२३

स्यान्तते शोकमवाबुयुरिति ॥ प्राशनमंत्रश्च ॥ त्वामशोकनराभीष्टमधुमाससमुद्भव ॥
 पिवानिशोक संतप्तो मामशोकं सदाकुरु ॥ अत्र देव्या महापूजापि कार्या ॥ तदुक्तं मार्क-
 ण्डेये ॥ शरत्काले महापूजा क्रियते याचवार्थिकी ॥ वार्थिकीत्यनेन संवत्सरस्यादौ चैत्र-
 शुक्लमिति पत्रक्रमादष्टमी पर्यंतं त्रीयमाणा पूजाविधीयते ॥ अतश्च प्रारहसंतयोस्तु
 त्वमृचदुर्गोत्सवः कार्यः ॥ अथवैशाखशुक्लाष्टमी ॥ तस्यामुषोयितः ज्ञानफलमैतस्या-
 त्वास्तपराख्यां देवी मांसी वालक वारिभिरनापयेत् ॥ पुनः प्राक्षरक्षीर नैवेद्यदत्त्वा
 स्रगां कुमारी भोजयित्वा पारणां कुर्व्यति ॥ देवीपुरणे ॥ सप्तकारफलैः स्नानेनैव प्रारब्ध-
 सप्तमीदिने ॥ आत्मनो देवतां स्नाप्य मांसी वालक वारिभिः ॥ तेषां फलकर्णूरपुष्प-
 चैव प्रदापयेत् ॥ प्राक्षरक्षीर नैवेद्यं कन्याविप्रसुभोजनम् ॥ आत्मनः पारणां सप्त-
 क्षिणां प्रकृतो ददेत् ॥ सर्वतीर्थोभिर्धेयं सप्तनेनाज्ञोतिभागर्व ॥ इति अथज्येष्ठ-
 शुक्लाष्टमी ॥ तत्र शुक्लां देवीं पूजयेत् ॥ तदुक्तं ब्रह्मंडे ॥ शुक्लाष्टम्यां पुणजाता शुक्लारि-

वी सहाश्रना ॥ बधाय दान वेङ्गाणां शुक्ल पद्मे ततो यजे हिति ॥ अथा पाद पुष्पायमी ॥ त-
 नो धीयित ॥ हरिद्रा नो येन स्नात्वा महिषघ्नी नाम्नी देवी ते नैव स्नापयित्वा ॥ पूजाका-
 र्या ॥ यदुक्तं देवी पुराणे ॥ अष्टभ्यां च यदा दाढे निशा तोयेन मानवाः ॥ स्वयं स्नात्वा च-
 कर्षूरे प्रत्नं हने स्नां विलेपयेत् ॥ धूप चंदन कर्षूरे वील कैः शित सिल्ह कैः ॥ मह्यो
 श्व शर्करा पूर्णानि पान कानि शुभा निच ॥ दापयेत्कन्यका विप्र भोजनं चात्मन-
 स्तथा ॥ शक्तितो दक्षिणां दद्यात् महिषघ्नी च कीर्तयेत् ॥ दीप माला कृते नैव सर्वा-
 न्कामान्प्रयच्छति ॥ अथ गार्ग्य रुक्मायमी ॥ सा हि ध्या अष्टमी जयेती च ॥ सा चार्द्र रात्र-
 व्यापिनी ॥ विष्णुधर्मोत्तरे ॥ रोहिणी सहिता कृष्णा मासि भाद्रपदे ऽष्टमी ॥ सप्तम्या गर्द्ध-
 रात्राधः कलया पियदा भवेत् ॥ अत्र जातो जगन्नाथः कोत्सु भी हृदि रो यतः ॥ तत्रैवो-
 पवसे त्कालं तत्र कुर्याच्च पारणाम् ॥ अर्द्ध रात्रे तु योगोऽन्यतरा पत्युदये सति ॥ वशिष्ठोऽ-
 पि ॥ अष्टमी रोहिणी युक्ता निश्येद्द्वैदृश्यते यदि ॥ मुख्य कालस्स विज्ञेयस्तत्र जातो हरि-

स्वयमिति ॥ एवं चैवेष्टुः पुरेव वा निशीथ व्याप्ती कर्म काल व्याप्ता व्याप्ती सैव ॥ दिन ह्ये व्या-
 प्ता व्याप्ती तु परेव ॥ संकल्प काले सत्त्वाधिकाच्च ॥ ब्रह्मैवेवं ॥ पि ॥ वर्जनीया प्रयत्नेन सप्त-
 मी संहिता श्रुतीति ॥ एवं रोहिण्यापि ॥ यदि पूर्वैश्चैव निशीथ योग सत्त्वा सैवो यो व्या ॥ का-
 र्यो विष्णुपि सप्तम्या रोहिण्या सहिता श्रुतीति पाव्यात् ॥ इति मन्त्रवादिमार्गः ॥ ब्रह्मत्वालो-
 चयातः ॥ सप्तमी विद्वा सर्वथैव वर्जनि प्रयोजिका ॥ वर्जनीया प्रयत्नेनैत्युक्तं वाक्यं
 त्काव्या विद्वापि सप्तम्येति ॥ पाद्यं ॥ यत्र सप्तम्या मेव संपूर्ण रोहिणी योगस्तद्वि-
 षयं यत्र तु अष्टम्यां शुद्धर्तं मपि रोहिणी तदा सैव ग्रह्या ॥ तदुक्तं ब्रह्मैवेवं ॥ वर्जनीया
 प्रयत्नेन सप्तमी सहिता श्रुती ॥ सप्तम्यापि न कर्तव्या सप्तमी सहिता श्रुतीति ॥
 ॥ स्तुति ॥ सप्तमी सहिता श्रम्या भूत्वा ऋक्षं हि जो तमः ॥ प्राजा पत्यं द्वितीये ऽन्धि शु-
 द्धर्तं ई भवेद्यदि ॥ तदा श्रया भिकं क्षेपं प्रोक्तं व्यासादिभिः पुरा ॥ पाद्येऽपि ॥ शुद्धर्तनापि
 संपुक्ता संपूर्णा साष्टमी भवेत् ॥ किं पुनर्नवमी युक्ता कुल कीदृ विमुक्तिदा ॥ ननु क-

मर्मा कालस्य प्रादल्ल्यास्यैव ॥ निशोद्य व्याप्तौ सेव ग्राह्यमैवम् ॥ तस्य प्रातिप्रदि-
 क प्राल्लेखवाधात् ॥ तद्वदि ॥ विष्णुस्तस्यैव प्राजापत्यर्क्षसंयुक्ता कलेनभसिचाष्टमी ॥ मु-
 हूर्तमपिलभ्येतसैवोपोख्या महा फला ॥ वन्दिगुणो ॥ कृत्वाष्टम्यां भवेद्यत्र कले कारे
 द्विती स्मृता ॥ जयंती नाम सा प्रोक्ता उपो व्यासा प्रयत्नतः ॥ स्तोत्रे ॥ उदये चाष्टमी किंचि-
 न्नवमी सकला यदि ॥ भवेत्तु बुध संयुक्ता प्राजापत्यर्क्षसंयुता ॥ अपि वर्ष प्रतिनापि
 लभ्यते यदि वा न वेति ॥ ननु उदये चाष्टमी किंचिदिति स्कंदवाक्यादुदयशब्देन चं-
 द्रोदयो ग्राह्यः ॥ ता एव तस्युदये सतीति मूल कल्पना लाघवादिति चेन्न ॥ उदयश-
 ङ्गेन सूर्यातिरिक्तोदयपरतायाः काप्यदृष्टत्वात् ॥ किंचैवं निष्पद्ये चाष्टमी किंचिदिति
 वाक्यात् ॥ अपिच ॥ उदयशब्दस्य चंद्रोदयपरत्वे च दानी महम्याः ॥ कर्म कालव्याप्त-
 त्वेन निसंदिग्धतया तस्मिन्नेव वाक्येन वमी सकला यदीत्युक्ते वैयर्थ्यापत्तेः ॥ नच रो-
 हितो योगस्य बुधयोगवत्ताप्रस्त्यमात्रपरता ॥ अन्यथा समानवाक्यो यातत्वात् ॥

कदाचिद्रोहिणीयोगा भवेत् ॥ वधयोगेनैवात्र रादे ग्रहणापत्तेरिति वाच्यम् ॥ प्राजापत्यं
 द्वितीयेन्दिमुहूर्त्तार्द्धे भवेद्यद्वितीयां स्कादे ॥ वाक्येन ग्रहणप्रयोजकत्वावगमात् ॥ सप्त-
 क्षापिनकर्तव्या रोहिणी संहिताष्टमीति ब्रह्मवैवर्तवाक्येन सप्तसापीत्युक्ता ॥ ऋ-
 क्षयोगस्य निरीय कत्वावगमाच्च ॥ भवेत्तुवुधसंयुक्तेति स्कंदवाक्येतुसंभावार्थलिङ्ग-
 लकारेण तु शब्देन च प्राशस्त्यपरतया स्फुटं प्रातीतेरिति हिक् ॥ इदं च व्रतं नित्यम् ॥ जन्मा-
 ष्टमीदिने प्राज्ञेयेन भुक्तं द्विजोत्तम ॥ त्रैलोक्यसंभवे पापं तेन भुक्तं नशं सय इति स्कादे
 तदकरणो प्रत्यवायश्रवणात् ॥ भविष्ये ॥ आचर्यो बहुले पक्षे कलजन्माष्टमी व्रतम्
 न करोति महाप्राज्ञव्यालो भवति कानने ॥ व्रतशब्देनापि पूजा गृह्यते ॥ तत्रैव ॥ षष्ठ-
 रात्रेतु रोहिण्यां यदा कलाष्टमी भवेत् ॥ तस्यामभ्यर्चनं शोरेर्द्विपापं निजन्मजम् ॥
 ब्रह्मवैवर्तेऽपि ॥ अष्टम्यामथ रोहिण्यां न कुर्यात्प्राणं क्वचित् ॥ हन्यात्पुण्यं कृतं कर्म
 उपचासाज्जितं फलम् ॥ तस्मात्प्रयत्नतः कुर्यान्निधिभाते च पाणाम् ॥ उभयान्तो सु-

संक्षिप्तः कल्पः ॥ एकतरस्तु गौणः ॥ सर्वेभ्यो वीपवासेषु विवा पारणमिष्यते ॥
 ४३२ इति अथ भाद्र शुक्लाष्टमी ॥ दूर्वाष्टमी सा शुक्लापि पूर्वविद्धेव ॥ अविष्येऽपि ॥ शुक्लाष्टमी-
 ति धिय्यातु मासि भाद्र पदे भवेत् ॥ दूर्वाष्टमी तु साङ्ग्या नोत्त गसा विधीयते ॥ इदं च त्र-
 ते भाद्र शुक्ले अगस्त्योदय संभावनायां भाद्रकृते एव कार्यम् ॥ तथास्कांदे ॥ शुक्ले भाद्र-
 पदे मासि दूर्वा सज्ज्ञा तथाष्टमी ॥ सिंहोर्के सा च कर्त्तव्या न कन्यार्के कदाचन ॥ सिंहस्थे-
 सोत्तमा सूर्येऽनुदिते मुनि सत्तमे ॥ अगस्त्याभ्युदिते पूजायां दोषश्च तत्रैवोक्तः ॥ अग-
 स्त्यउदिते तात पूजयेत् दृष्टोद्भवम् ॥ वैधव्यं पुत्रशो कंच दशजन्मनि पंच च ॥ दूर्वाष्टमी-
 सदा त्याज्या ज्येष्ठा मूल क्ष संयुता ॥ परविष्टायथा कृत्वा मुनिप्रशता तपोऽब्रवीत् ॥
 ऐंद्रक्षे पूजिता दूर्वा हंत्य पत्न्या निमान्यथा ॥ भर्तुरायुर्हर मूले तस्मात्तोपरि वर्ज्यं मेत् ॥
 अत्र प्रतिवर्षं मपूजने दूर्वाया वैधव्यादि दोषा विहिताः ॥ यदा पुनर्ज्येष्ठादि विरहो न-
 संभवति ॥ तदा दूर्वा मभ्यर्च्यैकभक्तं कार्यम् ॥ तदुक्तम् ॥ मुहूर्ते रौहिणेऽष्टम्यां पूर्वोचा-

यदिवा परा ॥ दूर्वाद्यमीतु साकार्या ज्येष्ठा मूलंतु वर्जयेत् ॥ रौहिणो नवमी भुवने ॥ पर
 विष्णुनियेधेः पि यदि वा येति पर विज्ञा विधानं पूर्वस्या ज्येष्ठा मूल युक्तायां परस्वो वासने
 काले व्यापिन्यां परापि कार्ये तिज्ञापनार्थम् ॥ अत आस्या पूर्व विद्यायां ज्येष्ठा मूल रवि
 ताया मगस्त्या नुदये सिंह स्थे सवितरि दूर्वा मध्यर्ध्या अग्निपक्वमन्नं गोक्ता व्यमेव कृते
 ॥ नारी सप्त जन्मनि पति पुत्र विरहं नाप्नोतीति दिक् ॥ अथाश्विनः कलाद्यमी ॥ तत्र रौप्य
 चतुष्टय रहि तायां महा लक्ष्मी व्रतं कार्यम् ॥ तत्र चन्द्रोदय काल व्यापिन्यामेव ॥ च
 द्रोदये स्व पूजा चीदि विधानात् ॥ सप्तमी पुष्य संयुक्ता कर्तव्या चाश्विनाद्यमी ॥ दुर्गे
 त्सवेः सिते पक्षे बहुले श्रीव्रते शुभा ॥ तत्र सप्तमी संयुक्तेति विशेषणं बहुलाद्य स्यात्
 वपुष्य संभवात् ॥ तथा ॥ अर्द्धरात्र मति क्रम्य वर्तते योऽतरातिथिः ॥ तदा तस्यां तिथौ
 कार्यं महा लक्ष्मी व्रतं शुभम् ॥ पुराण समुच्चयेऽपि ॥ पूजनीया प्रयत्नेन अद्यमी प्रादृषि श्रि
 यः ॥ रौप्ये च नुभिस्सन्त्य ता सर्व संपत्करी तिथिः ॥ रौप्ये च तत्रैवेति वाक्ताः ॥ पुत्र सौभाग्य रा

न्यायुन्नीयिनी सा प्रकीर्तिता ॥ तस्मात्सर्वं प्रयत्नेन त्याज्या कन्या गते रवौ ॥ कन्या
 स्थरविनिषेधः ॥ प्रारंभ समये एव बोधव्यः ॥ तथात्रिदिने चावमे चैव अष्टमीने प-
 वासयेत् ॥ पुत्रप्रीनवमीविद्वा स्वप्री हस्ताईगे रवौ ॥ धर्मप्री त्रिदिने प्रोक्ता त्याज्या चै-
 नावमे सति ॥ स्वप्री धनहेति यावत् ॥ त्रिस्त्रगव मो पूर्वोक्तावेव ॥ एतदोषवर्जनमु-
 पक्रमोद्यापनयोरेव प्रायेण ज्ञातव्यं ॥ अन्यथा षोडशवार्य साध्यन्नतस्य अंतरा दो-
 ष संभवे ऽकराणं प्रसज्जेत ॥ अन्यदपि सति संभवे दोष वर्जनम् ॥ नतु नियमेन तथा
 चोक्तं शिवाऽर्चनं भाद्रपदे सिताष्टमी प्रारब्ध कन्यामगते च सूच्ये ॥ समापयेत्तत्र ति-
 श्ठी च यावत् सूर्यश्च पूर्वार्द्धगतो युवत्याः ॥ नवमी बंधनिषेधोऽपि परदिने चंद्रीदया
 दर्वाकुक्षेयाः ॥ चंद्रीदया दूर्द्ध गामिनी त्रिमुहूर्ताष्टमी चेत् ॥ त्रिमुहूर्तव्यापित्वे तृतीये
 व नवमीविद्वापि कार्या ॥ तदुक्तम् ॥ पूर्वार्वापरविद्वा चंद्रीदया चंद्रीदये सति ॥ त्रिमुह-
 र्तापि सा पूज्या परतश्चोर्द्ध गामिनीति ॥ चंद्रीदया दूर्द्ध गामिनी त्रिमुहूर्ताष्टमी चेत्तदा-

परं कार्यं न चेत्सर्वं वेति ॥ इति महालक्ष्मीनिर्णयः ॥ अथाश्विनशुक्लाष्टमीनिर्णयः ॥ सा च नव-
 मी युते बहुर्गोपवासादिषु ग्राह्या ॥ सप्तमी विद्वानुनकार्यारोयश्रवणात् ॥ तदुक्तं ॥ पुत्रा-
 नुहंति वसून् हंति हंति राष्ट्रं स राजकम् ॥ इति जातान जातोश्च सप्तमी सहिताष्टमी
 ॥ तस्मात्सर्वं प्रयत्नेन सप्तमी सत्यं संयुता ॥ वर्जनीयाष्टमी चैव भुवोरगज्यमभीप्सुभिः
 अन्यत्रापि ॥ मूलेनापि हि संयुक्ता सदा त्याज्याष्टमी बुधैः ॥ इत्यादि वाक्यैर्नवमी विद्वान-
 ष्टमी कार्येति सिद्धम् ॥ यत्तु ग्रहं भद्राच भद्राहं नावयोरं तं क्वचित् ॥ सर्वसिद्धिं प्रदा-
 स्वापि भद्रायामर्चिता व्यवहृत् ॥ भद्रायामर्चिता व्यवहृत् ॥ भद्राया भद्रं काल्याश्रमध्ये स्याद्दर्शनं क्रिया ॥ तस्माद्दे-
 सतमी विद्वान्कार्यार्द्रगोष्टमी बुधैः ॥ इति ॥ विंशत्युक्ता महाष्टम्या मम पूजां करोति यः
 तस्या पूजाफलं न स्यात्तेनाहमवमानिता ॥ इत्यादि सप्तमी वेधविधायिकवाक्यं ॥ तत्तु-
 यत्र निधिज्ञासात् द्वितीयदिने अष्टमी विरहस्तत्र सावकाशं ॥ तदुक्तं स्थिति संग्रहे ॥ यदासु-
 र्योदयेन स्थान्नवमी चापरे हनि ॥ तदाष्टमीं प्रकुर्वीत सप्तम्या सहितां नृपेति ॥ इति त्वप्रकरणे ॥ ३३६

संक्षि- ॥ उत्तरास्तिथयो यत्र क्षयं याति न राधिप ॥ पूर्वाष्टमी तदा कुर्व्यादन्यथा त्वशुभं भवे-
दिति ॥ अन्यदपि ॥ सप्तम्या शुद्धिं सूर्ये परतश्चाष्टमी भवेत् ॥ तत्र दुर्गोत्सवं कुर्व्यान्नु-
र्यादपरे हनि ॥ तथा ॥ यसाष्टमी तु संप्राप्य अस्तं याति दिवा कारः ॥ तत्र दुर्गोत्सवं कुर्व्या-
न्न कुर्व्यादपरे हनीति ॥ इत्यादिवाक्यानि ॥ सुनीनामनिर्देशादंतरालिका नीति केचित् ॥
यदि तु प्रमाराणानि तर्हि कृत्स्नपसाष्टमी विहित पूजा विषयानि ॥ कृत्स्नपक्षेः दृष्टी चेवे-
ति पूर्ववाक्यसंबन्धेन वेति ॥ तस्यां देवी पूजा ॥ देवीपुण्यो ॥ कन्यायां कृत्स्नपक्षे तु पूजयि-
त्वाद्भूमेऽपि च ॥ नवम्यां वोधयेद्देवीं गीतवादित्रनिस्व नैरिति ॥ अत्र देवी पूजा दिवा
रात्रावपि ॥ भवित्ये ॥ तत्राष्टम्यां भद्रकाली दक्षयज्ञं विनाशिनी ॥ प्रादुर्भूता महाघोरा
योगिनी कोटि भिस्सह ॥ अतोऽर्घ्यं पूजननीया सा तस्मिन्नुद्दिशमानवेः ॥ तथा ॥ निशा
या पूजिता देवी वैष्णवी पापनाशिनी ॥ तस्मात्सर्वत्रयं तस्मादर्थं निशि पूजयेत् ॥ न-
था त्रैलोक्यं हि शेषः ॥ आश्विनस्य सिते पक्षे प्रारब्धे नवरात्रके ॥ शिवसूक्तोत्सवपुनर्नेत्रिः ॥

या कार्या कथं बुधैः ॥ इति प्रश्ने ॥ अस्योत्तरं ॥ विश्वरूपनिबंधे ॥ श्रवसूते समुत्पत्ते तत्रोत्पत्तये
 द्रा भवेत् ॥ देवी पूजा प्रकर्तव्या पशु यज्ञ विधानतः ॥ देवी पूजा रंभे अंतरा सूतं केयातेऽपि
 पूना दिनवरात्रं यावद्दिधेयं अप्रारंभे तु परहारेव ॥ अग्नि होत्रादिवत्कारयितव्यं ॥ इति
 य कार्तिक शुक्लाष्टमी सा गोद्याष्टमी ॥ तत्र गो पूजा कार्या ॥ कूर्मपुराणे ॥ शुक्लाष्टमी कार्तिके तु
 स्थिता गोद्याष्टमी बुधैः ॥ तत्र कुर्व्या इवां पूजां गो ग्रासं गो प्रदक्षिणां ॥ गवानु गमनं काव्यं
 सर्वान्कामान भीषतः ॥ इति अथ यौष शुक्लाष्टमी बुध शुक्लामहागद्ग ॥ तत्र महेश्वर पूजादिकं का-
 र्यं ब्राह्मणं गव्यं ॥ यौषे मासि चर्तुदेवि शुक्लाष्टम्या बुधो भवेत् ॥ तदा तु साम ह्य पुरया महाभद्रे
 ति कीर्तिता ॥ तस्यां त्मानं जयो ह्येव स्तर्प्येणं वित्र भोजनम् ॥ मत्नीतये महा देवि पूज्यो-
 ऽयं विधिवद्बुधैरिति ॥ माघ शुक्लाष्टमी व्याष्टमी ॥ तत्र भीष्म तर्प्येणं ब्राह्मं च कार्प्यम् ॥ भी-
 ष्म तर्प्येणं तु भीष्मस्य देवावतारत्वाद्ब्राह्मणस्याप्यधिकारः ॥ तथा च पाशे ॥ माघे मासि-
 सिताष्टम्यां सति लंभीष्म तर्प्येणम् ॥ ब्राह्मं च येन रक्त्वां सुसंतति भागिनः ॥ ब्राह्मणा

सं. नि. ३३०
द्याध्यये वर्णा दद्यु भीष्माय नोजलम् ॥ संवत्सरं कृतं तेषां पुरायेन प्रथति सत्तम ॥ तत्पर्यणमे-
व ॥ ॐ भीष्मः प्रांतनवो वीरः सत्यवादी जिह्वैर्द्रियः ॥ आभि रङ्गिर वा श्रोतु पुत्र पौत्रो-
चितो क्रियाम् ॥ वैयाध्य पद् गोत्राय सां कृत्य प्रवराय च ॥ अपुत्राय प्रदानं व्यंजलं भी-
ष्माय वर्मणो ॥ वस्तुनाम वतारण्य संतनो रात्म जाय च ॥ अर्घं दहामि भीष्माय आवाल-
न्नस्य चारिणो ॥ इदं च जीवत्पितृ कोऽपि कुर्व्यात् ॥ अनेनैव तत्पर्यण मर्घदानं च ॥ इति ॥
अथ फाल्गुन शुक्लाष्टम्यां ॥ लक्ष्मी सीता च पूज्या ॥ यदेवान्नं ब्राह्मणोभ्यो दत्तं तदवशि-
ष्टमेव भोज्यं नान्यत् ॥ ब्रह्मे ॥ ब्राह्मणमुभिरष्टम्यां सुस्मातैश्चैस्त्वं कर्तैः लक्ष्मीसी-
ता च संपूज्या गंध माल्यादिभिस्सदा ॥ प्रदोष समये दीपाः देया प्रशान्त सदृशः ॥ इत्त-
शिष्टं तदा भोज्यं भक्षितव्यं च वंधुभिः ॥ तस्यां संपूर्णायां यदा बुधवारो भवति तदैक भक्तं
कार्थ्यम् ॥ तथा च भविष्ये ॥ यदा यदा सिताष्टम्यां बुधवारो भवेच्चरि ॥ तदा तदा हि संग्राह्य
एक भक्ता सैनैर्नृपः ॥ बुधाष्टमी तु संपूर्णा यथोक्त फलदायिनी ॥ अथ नियमिद्वानाह ॥ संघ ३३०

काले तथा चैत्रे प्रसुप्ते च जनार्दने ॥ बुधाष्टमी नवम्यां कर्तव्या हंतिपुराय पुनरुक्तम् ॥ इति ॥ द-
 ल्याष्टमी निरुपि ॥ अथ नवमी निरूपयते ॥ उपवासादिषु नवमी पूर्वयुते च ग्राह्या शुभमवाक्या-
 त् ॥ ब्रह्मवैवर्ते ॥ अष्टम्यां नवमी विष्णु कर्तव्या फलकांक्षिभिः ॥ न कुर्यान्नावमी तात-
 दशम्यां तु कदाचन ॥ तथा ॥ नवमीं दशमी विद्वां ये कुर्वन्ति विमोहिताः ॥ दृष्ट्या सर्वम-
 वेत्तेषां बलिपूजा विधानकमिति ॥ अतो नवमी पूर्व विद्वे वेत्ति सिद्धांतः ॥ अथ चैत्रशुक्लान-
 वमी रमनवमी ॥ सा च मध्याह्न व्यापिनी ॥ दिनद्वये च व्याघ्रा व्याघ्री च पुनर्वसु युता तादृ-
 श्यपि च दिनद्वये परा ॥ चैत्रे मासि नवम्यां तु शुक्लपक्षे रघूत्तमः ॥ पुनर्वसावा विरसोत्सु-
 रा ब्रह्मैव केवलम् ॥ उपोषणो जागरणोऽपि तदनुद्दिश्य तर्पणम् ॥ तस्मिन्दिने तु कर्तव्यं
 ब्रह्म आहिमभीषुभिः ॥ एतद्व्रताकरणे प्रत्यवाय्यप्रवणतुक्लणो फलश्रवणञ्च नित्यं का-
 म्यं च ॥ पर्वद्वये कुरुक्षेत्रे महादाने कर्तुं मुहुः ॥ यत्फलं तदवाप्नोति श्रीरामनवमी व्रते ॥
 कुर्याद्रामनवम्यां तु उपोषणमतं द्रितः ॥ मातुर्गर्भे न चाप्नोति स च रामो भवेद्भुवम् ॥ इत्यादि ॥ ४३८

४३६ दीनि बहूनि वाक्यानि अगस्त्य संहिताया मुक्तानि ॥ निश्च ॥ यो वै राम नवम्यां तु भुङ्क्ते नो
 हादि सुदधीः ॥ कुंभी पाकेषु घोरैषु पच्यते नात्र संशयः । इयं च शुद्धादिभेदात् द्वाहश्रुत्या
 तथा च ॥ शुद्धादिभेदेन नवमी साद्धिः स्मृता ॥ समान्यनाधिका चेति शुद्धापिनव-
 मी त्रिधा ॥ पुनर्नक्षत्रसंयोगवियोगाभ्यां च यद्विधा ॥ समादिच्छस्यो गादिभेदे विद्वापि व-
 द्विधा ॥ एवं द्वादशधा मिन्ना नवमी तत्र निर्णयः ॥ महाफलप्रदा शुद्धा पुनर्वसृस्यो गतः ॥
 चैत्रे शुद्धानु नवमी पुनर्वसु युतायदि ॥ सेव मध्यान्हयो गेन महापुण्यतमा भवेत् ॥ केवल-
 विसर्गोऽप्यो नवमी सा च संग्रहः ॥ अस्मिन्नेते सर्वे ग्रामाधिकारः ॥ विद्वेव चेदृक्षयुता ज्ञानं त-
 त्र कर्षं भवेत् ॥ इतरं तत्रैव ॥ नवमी चाष्टमी विद्वात्याज्या विष्णु परा यतोः ॥ उपोषाणं नवम्यां वै-
 दशम्यामेव पारणाम् ॥ दशम्यां तिथिद्विष्ट्वेऽपरित्याज्ये वै सवैः । तदन्येषां तु सर्वेषां ज्ञ-
 तं तत्रैव निश्चिनम् ॥ दशम्यामेव शब्देन दशमी नैवलं चयेत् ॥ निश्चित्यैव विचारिणो नव-
 मी व्रतमाचरेत् ॥ इति ॥ अथ वैशाखमासे ॥ उभय नवम्यो रूपवास परश्वरलिकां पूजयेत् ॥

यदुक्तं भविष्ये ॥ वैशाखे मासि राजेन्द्रनवम्यां पक्षयोर्द्वयोः ॥ उपवासपरोभक्त्या पूजयानस्तु चरि-
 कात् ॥ हंसकुंदेन्दु सं काशस्तेजसाभुव सन्निभः ॥ विमानवरमारुहो देवलोके महीयते ॥ इ-
 ति ॥ अथ ज्येष्ठ शुक्लानवमी ॥ तस्यामुमां ब्राह्मणी नाम्नी पूजयित्वा ब्राह्मणान्कुमारींश्च भोज-
 येत् ॥ भविष्येऽपि उपवासपरोभूत्वानवम्यां पूजयेद्दुमाम् ॥ ब्राह्मणी त्विति वै नान्नाश्वेत रूपे-
 रा रूपिणी ॥ ज्येष्ठ मासि नृप श्रेष्ठ कृत्वानक्तस्यैव विधिम् ॥ शास्त्रं पयसां पेतं स्वयं भुं-
 जी तवाग्यतः ॥ कुमारी भोजयेच्चापि स्वशक्त्या ब्राह्मणं स्तथेति ॥ अथावा दस्ये हेनवम्यौ अथ-
 म्यां पंचगव्यस्नात उपोषितैः ॥ ऐश्वरी देवी पूजयित्वानक्तं कुर्यात् ॥ तदुक्तं भविष्ये ॥ उपवासपरो
 भूत्वानवम्यां पक्षयोर्द्वयोः ॥ आषाढे मासि राजेन्द्र यः कुर्यान्नक्तभोजनम् ॥ पूजयेच्च इ-
 यादुर्गा मैन्द्री नश्नीतु नामतः ॥ ऐरावतगतां शुभां श्वेत रूपेण रूपिणीम् ॥ सरोरावतमा-
 रुहं चन्द्रस्यानुचरो भवेदिति ॥ अथ आषाढस्ये हेनवम्यौ ॥ कुमारी नाम्नीं देवीं पूजयित्वा क्षीरान्नं
 नक्तं भुञ्जीत ॥ तदुक्तं भविष्ये ॥ आषाढे मासि राजेन्द्र यः कुर्यान्नक्तभोजनं ॥ क्षीरयष्टिकं भक्तं

न सर्वभूतहिते रतः ॥ उपवास परो वीरनवम्यां पश्यथो हृद्योः ॥ कौमारी त्विति वै नाम्नी न
 शिङ्का पूजयेत्सदा ॥ कृत्वारोप्यमयी भक्त्या घोरां वै पाप नाशिनी ॥ करवीरस्य पुष्पे सु
 गंधैश्चागरु चंदनैः ॥ धूपेन च दशगणेन मोदकैश्चापि पूजयेत् ॥ कुमारी भोजयेच्छक्त्या
 स्त्रियो विप्रांश्च शक्तितः ॥ भुंजीत चाग्न्यतः पश्चाद्विल्वपत्रकृताशनः ॥ एवं यः पूजयेत्
 र्थाश्रद्गुणापरयान्वितः ॥ स याति परमं स्थानमिति ॥ अथ मातृशुक्लनवमी ॥ नंदानाम्नीदु
 र्गं संपूज्य विशुलोकं गच्छति ॥ मासि मातृपदे यस्यान्ववमी वह्नुलेनरा ॥
 सा तु नंदा महापुण्या कीर्तिता पापनाशिनी ॥ तस्यां यः पूजयेद्दुर्गाविधिवत्पुरुनंदन ॥
 सोऽश्वमेधफलं विद्याद्विलुलोकं स गच्छति ॥ अत्रैव कलनवम्यां देवी मुत्थापयेत् ॥ तदे
 व देवीपुराणे ॥ कन्यायां कलपदे तु पूजयित्वा ईभेऽपि वा ॥ नवम्यां नो धयेद्देवी गीतवा
 दित्रनिःश्वनैरिति ॥ आश्विन शुक्लनवमी मन्वादिः ॥ कार्तिक शुक्लनवमी युगादिः ॥ अ
 थ मार्गशिरशुक्लनवमी नंदिनी ॥ तस्यां त्रिरात्रो यो धितः पूजयित्वा देवी वाजिमेधफलं प्राप्नोति ॥

संति ॥ तदेव भविष्ये ॥ मासि मार्गशिरे वीर शुक्ल पक्षे तुया भवेत् ॥ सानंदिनी महापुण्यानव-
 मी परिकीर्तिता ॥ यस्तस्यां पूजयेद्देवी त्रिरात्रोषोयितो नरः ॥ सोऽश्वमेधस बाण्ये हविष्यु-
 लोके महीयते ॥ अथ माघ शुक्ल नवम्यां महानद्यां स्नानदानादि कृत मक्षयम् ॥ यदुक्तं ॥ मा-
 घ मासि तु या शुक्ला नवमी लोक पूजिता ॥ महानं हेति सा प्रोक्ता सदानंद करी नृणां ॥ तस्यां
 स्नानं तपोदानं जपो होम उपोषणम् ॥ सर्वतदक्षयं प्रोक्तं यदस्यां क्रियते नरैरिति ॥ स-
 र्व नवमीषु तिथि पति त्वेन सर्स्व ती पूज्येति दिक् ॥ इति नवमी निरुक्त्यः ॥ अथ दशमी निरुक्त्यते
 दशमी तिथिर्नवमी युतौ वीष वासादिषु विधेया ॥ शुक्ल पक्षे तिथिर्गृह्याय स्यामभ्युदितो
 रविः ॥ कृत्स्न पक्षे तिथिर्गृह्याय स्यामस्तमितो रविः ॥ इति वचनात् ॥ उपवासे तु सर्वापि पूर्व-
 व ॥ दशम्ये कादशी विद्वानोपोष्या साकथंचनेति ॥ शिवग्रहये ॥ आपस्तंबस्तु ॥ अष्टमी नव-
 मी विद्वाकर्तव्या फलकांक्षिभिः ॥ दशमी तु प्रकर्तव्या सदुर्गो द्विजसत्तम ॥ वैष्णवसिखे ॥
 पंचमी सप्तमी चैव दशमी च त्रयोदशी ॥ प्रतिपन्नवमी चैव कर्तव्या समुखी तिथिरिति ॥

यचुवचनं ॥ संपूर्णां दशमीं कार्योपयया पूर्वया धृत्वा ॥ युक्तानदृषिता यस्मात्ततः सा सर्वतोमु-
 र्वी ॥ तत्र पूर्वविद्धायां स्नाने उदयकाल व्यापिनी ग्राह्येत्येव परम् ॥ यद्वा एकादशी ज्ञातां ग-
 त्वेन क्रियमाण दशम्यां एकभक्तादिकं परविद्धायां काव्यमिति सिद्धांतः ॥ एतच्चैत्रशुक्लदश-
 मी ॥ अस्यायमभूजनं विधेयम् ॥ यदुक्तं देवीपुराणे ॥ चैत्रमासीय निधिप्रक्रमे ॥ धर्मं राजं दश-
 म्यां बुभूजयित्वा सुगंधकैः ॥ विगताग्निं रातं कद्दहं चाते परं पदमिति ॥ प्राप्नुयादिति शेषः ॥
 अथ ज्येष्ठशुक्लदशमी दश होतुच्यते ॥ यत्तु ब्राह्मे ॥ ज्येष्ठमासि सिते पक्षे दशमी हस्त संयुता ॥ ह-
 रते दश पापानि तस्माद्दशहरा स्मृतं ॥ अविध्यो त्रेते ॥ ज्येष्ठशुक्ल दशम्यां च भवेद्भोमदि-
 नं यदि ॥ क्षीया हस्तर्क्ष संयुक्ता सर्व पापहरा तिथिः ॥ दश पापानि च मनुनोक्तानि ॥ परद्रव्ये-
 ब्यभिधानं मनः सानिष्ट चिंतनम् ॥ विनयाभिनिवेष्टाश्च मानसं त्रिविधं स्मृतम् ॥ पारुष्य-
 मनतं चैवैश्वर्यं चापि सर्वशः ॥ असंबद्धश्लापश्च वाङ्मयं स्याच्चतुर्विधम् ॥ असत्ताना मु-
 पादानं हिंसा चैव ॥ विधानतः ॥ परस्वारे पसे वा च कायिकं त्रिविधं स्मृतमिति ॥ स्कंदे ॥ या-

काञ्चित्तरितं प्राप्य दद्याद्दर्भं तिलोदकम् ॥ मुच्यते दशभिः पापेस्तु महा पातकोत्तमैः ॥
 पंगवायां त्वति प्रशस्तम् ॥ मरुतत्रैव ॥ स्नान काले न्यतीर्थे तु जाप्यते जान्हवी जनेः ॥ वि-
 ना विष्णु पदी नान्यतीर्थं यच्च विमोक्षणम् ॥ दयं च दशहरा यत्रैव योगवाहुल्यं तत्रैव
 प्राप्य ॥ ते च दशयोगास्कोदेउक्ताः ॥ ज्येष्ठे मासि सिते पक्षे दशम्यां बुधहस्तयोः ॥ व्यतीपति
 गरा नन्दकन्या चन्द्रे दृष्टे रात्रि ॥ वारहपुत्रे ॥ कुजवारयोगः ॥ स्कन्दे ॥ बुधः कल्पभेदेन
 परिहार्यः ॥ इयं च योगविशेषां पूर्वपरान्ता ॥ मलमासयति तु तत्रैव ॥ अथ्यश्लोऽपि ॥ द-
 शहरा सुतोत्कर्षश्चतुर्विपियुगादियु ॥ उपा कर्म महापुरुषो होतुर्लक्ष्मणदितः ॥ साय ह-
 येऽपि भवतीत्यमरः ॥ इति दशहरा अथाश्विनशुक्लदशमी विजयदशमी ॥ तस्यां नवमी अत्र-
 राक्षस्युता वागपराजिता पूज्य प्रस्थानं कुर्यात् ॥ स्थिति चिन्तामणे ॥ शाश्विनस्य शिते पक्षे
 दशम्यां तारको दये ॥ सकालो विजयो द्येयः स न कार्थार्थि सिद्धये ॥ स्कन्देऽपि ॥ यापुर्णा-
 नवमी युक्ता तस्यां पूजा पराजिता ॥ रक्षति विजयं देवी इजिता जयवर्हिनी ॥ दशमीयस्त-

मुहूर्तं च ग्रस्थानं कुरुते नरः ॥ तस्य संवत्सरं राज्ञी न क्वापि विजयो भवेदिति ॥ दिनद्वये तार
 ४४४ कोदय कालाभावे परदिने एकादश मुहूर्ते यात्रा विधेया ॥ तत्र भृगुः ॥ आश्विन त्यश्रिते पक्षे
 दशम्यां सर्वराशिशु ॥ सायंकाले शुभायात्रा दिवा वा विजयक्षणे ॥ विजयक्षणादु एकादश
 मुहूर्तः परदिने एकादश मुहूर्तो भावे पिण्डपुत्राय मेव दशम्यां प्रस्थानमपरजिता ॥ प्रज्ञानवि
 द्ये ॥ अवरणक्षेत्तु पूर्णायां काकुत्स्थः प्रस्थितो यतः ॥ तदिदं हर्षितुं मानमुल्लंघेयुस्ततो नराः ॥ अवरणा
 भावे तु केवल दशम्यामेवेति हिक् ॥ राजचिह्नानां पूजा अपराजिता पूजा अत्र गंधगौरवम-
 या न्नो ह्निवित्ता ॥ इति विजय दशमी ॥ सर्वासु दशमी सुधमः प्रज्ञ्या लिथि पति त्वात् इति दश-
 मी निर्ययः अथाशेषदिविषदीश्वरस्य भगवतः श्रीपुरुषोत्तमस्य स्मरणं मात्रेण सकलाय निवर्तकस्य वैकुं
 ठ गसन निश्च्रेणी प्रिया च सुनि कंदव कै रूपोचिते कादशे निर्णीयते ॥ तत्रैकादश्युपवासो द्वेधा नि-
 धेध प्रतिपालनात्मको ब्रत रूपश्च ॥ तत्राद्यः ॥ नारांवेन विवेत्तायं नखादेन्मत्स्य भूक्तौ एका
 दश्यां न भुंजीत पक्षयो रुमयो रणीति ॥ कोस्मै देवलाघाभा आग्रयेऽपि ॥ गृहस्थो ब्रह्म चापि वाञ्छा ॥ ४४५

४४६
 दिनादिस्तथैव च ॥ एकादश्या न भुंजीत पक्षयो रुभयो रपि ॥ न चान्न पर्युदासेन ब्रतविधिः ॥
 तदेतु ब्रतादिप्रच्छाभावात् ॥ ब्रतरूपस्तु ब्रह्मवैवर्ते ॥ प्राज्ञे ह रिदिने सम्यग्बिधाय नियमं
 निश्चि ॥ दशम्या मुपवासञ्च प्रकुर्व्याद्द्वैत्यवैवर्तम् ॥ इदं शिव भक्त्यादिभिरपि कार्थ्यम् ॥ सौरपु-
 राणे ॥ वैष्णवो वा याज्ञो वैवासी रोऽप्येतत्समाचरेत् ॥ अक्षिप्तोऽपि हि धानित्यः काम्यश्च तत्र नारदः ॥ पु-
 ष्पे पक्षे च कर्तव्यमेकादश्या मुपोषणमिति ॥ अतो नित्यत्वमेव ॥ यदीक्षीद्विष्णु सा युज्यं श्रियंस्त-
 र्गतमात्मनः ॥ एकादश्या न भुंजीतेत्यादि कौत्सादिषु फलं ह्युतेष्वकाम्यता ॥ उभयेकादशी-
 ब्रतश्च गृहस्थातिरिक्तानामेव ॥ गृहस्थाः शुक्लायामेव न कृत्वायाम् ॥ यद्येव लः ॥ एकादश्या
 न भुंजीत पक्षयो रुभयो रपि ॥ वनस्थयति धर्म्मोऽयं शुक्लामेव सदा गृही ॥ तदेव नारदोऽपि ॥ सं-
 क्रान्त्या मुपवासं च कृत्वा सरे ॥ चंद्रसूर्यगृहे चैव न कुर्व्यात्पुत्रवान्तरही ॥ तथा च विशे-
 षोऽपि ॥ कृत्वा विषये ॥ याजे ॥ शयनी वोधिनी मध्ये या कृत्वा दशी भवेत् ॥ सैवो वो व्या गृहस्थे
 न नान्या कृत्वा कदाचन ॥ यन्नुग्रह न लेभ विषये ॥ यथा शुक्ला तथा कृत्वा दशी मे सदा प्रिया ॥ ४४६

संलिशुक्ता गृहस्थैः कर्तव्या भोग संतानवर्द्धिनी ॥ सुमुधुभिस्तथा कृत्स्नानते तेनोपदर्शिता ॥ यत्तु
 ३६७ सर्वकृत्वायां सर्वगृहिणां संभवत्येव तद्गृहस्य वैसव परं ॥ तथाच नाहः ॥ पुत्रबोध्य स भाव्यश्च
 बंधयुक्तस्त्वैव च ॥ उभयोः पक्षयोः काव्यं व्रतं कुर्व्याच्च वैसवम् ॥ अनेन काम्य परत्वमेवावगा-
 त्यते ॥ पुनरपि ॥ विधवाया वनस्य स्ययते श्रेयका दृष्टी दृष्टे ॥ उपवासी गृहस्थस्य मुक्तायामेव पु-
 त्रिणाः ॥ प्राच्यदिग्मते वैसव गृहस्थानामेवो भयेका दृष्टी व्रतं नित्यम् ॥ उपवास निषेधे विशेषे-
 षो वायवीये ॥ उपवास निषेधे तु किंचिद्गृह्यं प्रकल्पयेत् ॥ न दुष्यत्युपवासेन उपवास फलं ल-
 भेत् ॥ भक्ष्यमपि तत्रैव ॥ नक्तं ह विद्यान्मम धोदनं च फलं तिलाः क्षीरमघां वुचाज्यम् ॥ यत्प-
 क्ष्यं वाव्ये यद्विचरिष्य बायुः प्रशस्त्रमत्रोत्तरमुत्तरं च ॥ अतएवेका दृष्टी व्रतं नित्यम् ॥ तथाच सनत्कु-
 मारः ॥ न करोति यदा मूढ एका दृष्ट्या मुपोषणम् ॥ स नरो न रक्तेयाति रोषं वं तमसा दृतम् ॥
 नाशयेऽपि ॥ याति कानिच प्रापानि ब्रह्म हत्याश्रता निच ॥ अन्नमाश्रित्य तिष्ठति संवत्ति ह-
 रिचासरे ॥ खारे ॥ आतहा पितृहा वापि आतहा गुरुहा तथा ॥ एका दृष्ट्यां तु यो भुंक्ते मम दोल ३६९

भयोरपि ॥ वरं स्वमातु गमनं वरं गोमांसभक्षणम् ॥ वरं हत्या सुरापानं नैकादृशयो च भोज-
 नम् ॥ वशिष्ठः एकादशी समुत्थेन वह्निना यातकै धनम् ॥ भस्मतां याति गजेंद्र अपि जन्म
 शतोद्भवम् ॥ अथ दशमी वेधो हि ॥ अरुणो दय वेधः सूर्योदय वेधश्च ॥ पूर्वः वैश्वपारः अप-
 रस्मार्त्तपरः ॥ अथः गारुडे ॥ दशमी शेष संयुक्तो यदि स्यादरुणोदयः ॥ नैवा वोष्यं वैश्व-
 वेन तद्दिने कादशी व्रतम् ॥ अरुणोदय स्वल्प माधवीय स्कांटे ॥ उदयात्त्राक् च तस्य स्तुष्टिका
 अरुणोदयः ॥ इति अंत्य स्तुदय वेधः ॥ हेमाद्रौ माधवीये गारुडे ॥ उदयात्त्राक् त्रिघटिकाया
 पिन्ये कादशी यदा ॥ संदिग्धै कादशी नाम वज्ज्येयं धर्मकांक्षिभिः ॥ उदयात्त्राङ्गुर्हर्त्तेन
 व्यापिन्ये कादशी यदा ॥ संयुक्तै कादशी नाम वज्ज्येयं धर्म दृढये ॥ नारदीयेऽपि ॥ लवने
 धेऽपि विवेन्द्र दशम्ये कादशी त्यजेत् ॥ सुरथा विंदुना सृष्टं गंगं भद्रव निर्मलम् ॥ माध-
 वी ॥ सैयंकलादि वेधेऽरुणोदय वेधे सूर्योदय वेधे समानत्वम् ॥ निगमेऽपि ॥ सर्वे प्रका-
 र वेधीय सुप्रवा सस्य दूयकः ॥ हेमाद्रौ स्थत्यंतरे ॥ स्पज्ञानाद्यदिवा मोहात्कुर्वन्नेकादशी नरः

॥ दशमी शेषसंयुक्तां प्रायश्चित्तमिदं चरेत् ॥ कृच्छ्रपातं न रश्मी त्वर्गं च दद्यात्सवत्सिकाम्
॥ सुवर्ण स्याद्दं देयं तिलं द्रोणं समन्वितम् ॥ अथ च ॥ ब्राह्मणभोजये त्विंशतिलं द्रोणं
मथापि वा ॥ सत्यं तेऽपि ॥ दशम्याः प्रातः मादाय यदेतं दिवा कारः ॥ तेन स्यष्टं हरिदिनं द-
त्तं जंभा सुराययत् ॥ अत्रारुणो दय वेधो वैष्णवविषयः ॥ वैष्णव त्वस्य माधवीय स्वादे ॥ परमाप-
दमापन्ने हर्षे वासमुपस्थिते ॥ नैका दशोत्पन्ने तत्सुयस्य दीप्तास्ति वैष्णवी ॥ विस्वर्षि-
तारिवला चारः सहि वैष्णव उच्यते ॥ माधवः ॥ अरुणो दय वेधोऽत्र वेधस्तथ्यो दये तथा ॥
उक्तो ह्ये दशमी वेधो वैष्णव स्मार्तयोः क्रमात् ॥ माधवमते ॥ वैष्णवे ररुणो दय विज्ञात्याज्या ॥
एकादशी ह्ये दशी वाधिका चैत्यज्य तां दिनं ॥ पूर्वग्राह्यं तूर्तं स्यादिति वैष्णवनिर्णयः ॥
स्मार्तैस्तु सूर्यो दय विज्ञात्याज्या ॥ यदा त्वेकदा शुद्धासती ॥ बर्द्धते ह्ये दशी च ॥ समा-
न्युना वा ॥ तदा गृहस्थैः पूर्वार्वायतिभिरुत्तरा कार्या ॥ अथ मे हनि संपूर्णा व्याप्या होरा
त्र संयुता ॥ ह्ये दशी च तथा तात दृश्यते पुनरेव च ॥ पूर्वार्वाकार्या गृहस्थे अयतिभिश्चो-

तत्र तथा इति स्कांदे ॥ बर्द्धमानेऽप्येवम् ॥ उभय दृष्टौ तु शुद्धा विद्वा सर्वे बोधैरेव ॥ तथा च
 नाहः ॥ संपूर्णैकादशी यत्र प्रभाते पुनरेव सा ॥ सर्वैरेवोत्तरा कार्या प्रभाते द्वादशी यदि
 द्वादशी मात्र दृष्टौ शुद्धायां पूर्वैरेव ॥ तदेव नाहः ॥ न चै देकादशी विलौ द्वादशी परतस्थि-
 ता ॥ उपोष्यैकादशी तत्र यदीच्छेत्परमं यद्मिति ॥ द्वादशी मात्र दृष्टौ तु शु-
 द्धविद्धे व्यवस्थिते ॥ शुद्धपूर्वोत्तरा विद्वा स्मार्त्तनिरूपयद्दृष्टः ॥ महनखे ॥ विद्याप्य वि-
 द्वा विज्ञेया परतो द्वादशी न चेत ॥ अविद्यापि च विद्वा स्यात्परतो द्वादशी यदि ॥ माध्वः
 एकादशी द्वादशी चेत्युभयं वर्द्धते यदा ॥ तदा पूर्वदिनं त्याज्यं स्मार्त्तैर्ग्राह्यं परं दिनम्
 ॥ प्रचेत सोक्तिरपि ॥ एकादशी विदुद्धा चेच्छुक्ले क्लेशे विशेषतः ॥ उत्तरं तु यतिः कुर्व्यात्
 पूर्वा मुपवशे हृद्दी ॥ त्रयोदश्यां न लभ्येत द्वादशी यदि किंचन ॥ उपोष्यैकादशी तत्र
 दशमी मिश्रितापि चेति ॥ स्कांदोक्तेः ॥ हेमाद्रि मते तु ॥ शुद्धसमाशुद्ध न्यूनावाधिक द्वाद-
 शिका चै त्सर्वेषां परैरेवेत्युक्तं वैष्णव परम् ॥ स्मार्त्तानां तु पूर्वैरेवैत्यविरोधः ॥ हेमाद्रिणा त्वे-

द्वादशैकादश्युच्यते ॥ तत्रात्र ॥ शुद्धविद्यातथानंदत्रैधान्यूनसमाधिकैः ॥ यदप्रकार
 पुनस्त्रेधाद्वादश्यूनसमाधिकैरित्यष्टादशैकादशीभेदाः ॥ तत्रशुद्धाधिकन्यूनद्वादशि
 काशुद्धाधिकसमद्वादशिकाच ॥ सकामिः पूर्वाभिः कामैरुत्तराकार्या ॥ ऊनद्वादशि
 कायां नुविस्तुप्रीति कामैरूपवासद्वयकार्यम् ॥ संपूर्णैकादशी यत्र प्रभाते पुनरेवमा
 ॥ लुप्यतेद्वादशी तास्मिन्नुपवासः कथं भवेत् ॥ उपेक्ष्ये द्वेतिथी तत्र विस्तुप्रीतानतत्परै
 रिति ॥ इद्ववशिष्टः ॥ नाहोऽपि ॥ संपूर्णैकादशी यत्र द्वादश्यां वृद्धिर्गामिनी ॥ द्वादश्यां
 लंघनं कार्यं त्रयोदश्यां तु पारणम् ॥ शुद्धन्यूनाशुद्धाधिका शुद्धसमा ॥ विद्वन््यूना
 विद्वाधिका विद्वत्समा द्वादशि काचेत् ॥ सर्वेषां परैवेति हेमाद्रिः ॥ मदनखेतु ॥ शुद्धा
 धिका परा ॥ अन्या पूर्वा ॥ शुद्धा यदा समा हीना समा हीना धिकोत्तरा ॥ एकादशी मुप-
 वसे न्न शुद्धो वैष्णवी मयीति ॥ स्कंदे ॥ शुद्धा एकादशी उत्तरा यत्र संपूर्णैकादशी यत्र
 परतोद्वादशी यदि ॥ उपोष्याद्वादशी शुद्धा द्वादश्यामेव पारणम् ॥ इति वैष्णव पत्रम् ॥ समा-४३१

संवि
४५२
तीनां तु पूर्वैवेति सिद्धांतः ॥ चक्ररत्नच ॥ विद्वन्महाराजः प्रकाशः ॥ सुतु श्रुत्वा पुनर्वा

तां च पर ॥ अन्येषां पूर्वा ॥ पुत्रयतोऽपि पूर्वा ॥ विद्वत्समा सम द्वा दशी को न द्वादशिका
च मुमुक्षुभिः ॥ परान्यैः पूर्वकार्या ॥ दशमी मिश्रिता पूर्वा द्वादशी यदि लुप्यते ॥ सु
द्वेव द्वादशी राजन्नुपोष्या भोक्षकांक्षिभिरिति व्यासः ॥ श्री दत्तः ॥ शि ग्रहण इत्येव
र्वैव ॥ सर्वत्रैकादशी कार्य्या द्वादशी मिश्रिता नरे ॥ प्रातर्भवतु वासा वायतो नित्यमु
मो ष रा भिति ॥ प्राचोक्तैः विद्वाधिक सम द्वादशिका च पूर्वैव ॥ पारणाहे न लभ्येत ह
दशी कलयापि चेत् ॥ तदानीं दशमी विद्वा यो ध्येकादशी तिथि रिति त्रय्य प्रंमो
क्तैः ॥ माधवमते ॥ गृहि तां पूर्वयितैरुत्तरा ॥ विद्वाधिक न्यून द्वादशिका च मोक्षप्राप
क्षय विलुप्रीति कामेः परा कार्य्या ॥ गृहस्थेन तु नक्तं विधेयम् ॥ तथाच कौर्म ॥ एकाद
शी द्वादशी च रात्रि शेषे त्रयो दशी ॥ उपवासं न कुर्वीत पुन्रप्येनैव समन्वित ॥ इति ॥ हिन
क्षये उपवास नियेधात् ॥ दशम्येकादशी विद्वा द्वादशी च क्षयं गता ॥ श्री रासा द्वाद

५५३ श्रीक्षेत्रान्तं तु गृहिणाः स्मृतमिति ॥ दृष्ट्वा तातपः ॥ एकादश्यां शुद्धनूतत्वे शुद्धसमत्वे
 हादश्यां न्यूनसमत्त्वयोः एकादश्यामुपवासः ॥ संहिंसे प्रुच तात्वे युद्वादश्री समुपोषये
 त् ॥ विवादिषु च सर्वेषु हादश्यां समुपोषणम् ॥ पारणं च त्रयोदश्यामाज्ञेयं नामकीमु
 नेरिति ॥ पांशे ॥ वेधसंदेहज्योतिर्विदां विप्रतिपत्तौ वा ॥ यैस्सर्वैः परकाथ्यैमित्यलम् ॥
 अत्रोपयुक्तं किंचिदपि ॥ तत्र दशम्यामेकादशी योगे ॥ दशमीमध्ये एव भोजनं कार्यम्
 एकादश्या भोजने निषेधः ॥ अतधिकारिणो माधवीये कात्यायनः ॥ अष्टवर्षाधिको मर्त्यो दशरी
 तिन्यूनवत्सरः ॥ एकादश्यामुपवसे त्यक्षयोरुभयोरपि ॥ ब्रह्मवैवर्ते ॥ ब्रह्मचारी च नारी च
 शुक्लमेव सदा गृही ॥ सुभगाया भर्तुरनुज्ञा परमन्यथा व्रतेऽनधिकारः ॥ यत्तु विलुः ॥ पत्यो
 जीवति यानारीसु पोष्य व्रतमाचरेत् ॥ ज्ञापुष्यं हते भर्तुर्न रकञ्चैव गच्छति ॥ उपवासा
 सामर्थ्ये ॥ मार्कण्डेयः ॥ एकभक्तनर्तकेन तथैवायाचितेन च ॥ उपवासेन दानेन नित्यं हा-
 दश्रीको भवेत् ॥ असामर्थ्ये प्रतिनिधिना कारयेत् ब्रताकणो प्रायश्चित्तमाह कात्यायनः ॥ अर्के प्रकी ५५३

द्वये रात्रौ चतुर्दश्यष्टमीदिवा ॥ एकादश्यामहोरात्रं भुक्त्वा चांद्रायणं चरेत् ॥ अथ काम्यव्रत-
 विधिर्लघुनारादीये ॥ दशम्यादिमहती पालत्रिदिनं परिवर्ज्येत ॥ गंधतांवूलपुष्पादिस्त्री सं-
 योगं सहायशः ॥ दशम्यां विधिः कोर्म्य ॥ कांश्य म्मांसं मसूरं च चणकां न्कोरदृष्यकान् ॥
 प्राकं मधुपणनं च त्यजेत् पुष्यं वसन् स्त्रियम् ॥ अन्यस्य ॥ प्राकं मांसं मसूरं च पुनर्भोजन-
 मेधुने ॥ द्यूतं मसं वृषानं च दशम्यां वैलवस्त्यजेत् ॥ विधिरपि महनरले ॥ अक्षारलवराणां-
 सर्वे हि विख्यान्निधे विणः ॥ अवनी तत्प्रायनाः प्रिया संगमवर्जिताः ॥ व्रतप्राप्त्या हरेव-
 लः ॥ असक्तज्जलपानञ्च सकृत्तां वूल भक्षणात् ॥ उपवासः प्राणश्रयो तदिवात्वा पाञ्च मे-
 धुनात् ॥ अशक्तो देवलः ॥ अत्यये चाम्बुपाने च नोपवासः प्राणश्रयति ॥ अत्यये कष्टे ॥ विलु-
 हत्ये ॥ गात्राभ्यंगं शिरसि ॥ भ्यंगं तां वूलं चानुलेपनम् ॥ व्रतस्थो वर्ज्येत् सर्वं यच्चाप्यन्यत्र निरा-
 कृतम् ॥ एषु प्रायश्चित्तं निर्णीय संते ॥ स्तेनं हिंसकं योऽस्मत्सखं कृत्वा वै स्तैरन्य हिंसने ॥ प्रायश्चि-
 त्तं व्रती कुर्व्याज्जपेन्नाम शतत्रयम् ॥ पुनः ॥ मिथ्यावादिदिवा स्वापे बहुशोऽप्युनिषेवणे ॥ ३५५

संस्थि ॥ अथाक्षरं ब्रह्म जज्ञाशतं मयोत्तरं शुचिः ॥ अथाक्षरः ॥ उदमसो नारायणायति ॥ येन नसि रपि ॥
 ४४३ तां वृत्तं चर्वणो र्वी संभोगे मांसं निवेवरो ॥ व्रतलोपोनचेत्कुर्यात्तृष्णा वद्धुजिवर्जनम् ॥
 संभोगो नरुतु कालादन्यत्र ॥ व्यासः पालो ॥ वर्जयेत्पारो मांसं व्रता हे व्योषध सदा ॥ एकाद-
 श्यां प्राद्व शनौ ॥ मातापित्रोः क्षये प्राप्ति भवेदेका दशी यदि ॥ अभ्यर्च्य पितृदेवांश्च आजिभिः त्रि-
 तसे वितमिति ॥ अन्यदपि ॥ ग्रातातपः ॥ एकादशी व्रतं प्राप्य पितु संवत्सरं भवेत् ॥ माय्यां क्रतु
 मतीचैव कथं कर्म्म प्रवर्तते ॥ तत्रैव आद्रं कृत्वा व्रतं कुर्याद्ग्राणं पितृपिण्डयोः ॥ एतेनैव
 त्वं भागेतु नरुतु सनं प्रवर्तते ॥ एतेनैकदशनिमित्तं प्राद्वं ह्यहस्यं वंदतः परस्तो ॥ निष्कृत्वा न
 अत्रत प्राण्यह महन रलेहवलः ॥ सर्वं भुत भयं व्याधिः प्रमादो गुरुशसनच ॥ अत्रत प्राणि पठ्यन्ते
 स कृदेतानि शास्त्रतः ॥ स्वादेऽपि ॥ सद्यो तान्य व्रत प्राणि जापो मूलं फलं पयः ॥ हविर्वासाण का-
 त्याचि गुरो र्वचन मौषधम् ॥ नारदीये ॥ अनु काल्यो नृणां प्रोक्तः क्षीणानां वरवर्णिनि ॥ मूलं फलं
 पयस्लोम सुपभोग्यं भवेच्छुभे ॥ जस्याप वादोऽपि ॥ शर्यने च मदुत्थाने सत्याश्वे परि वर्तने ॥ नरो मृ-

लफलाहारी हृदि शल्यमसंख्ययेत् ॥ ददं चाति संकल्य विषयम् ॥ एते चाविरोधि नो निर्लयाः
 सर्वव्रते युद्धेयाः ॥ तत्रैकादशसंख्यः ॥ गृहीत्वौदुवं पात्रं इत्यादि ॥ मंत्रश्च ॥ एका दश्यामिरा
 हारः स्थित्वा हस्यरे हनि ॥ भोक्त्यामि पुंडरीकाक्षशरणो मे भवाच्युत ॥ श्रेवादीनां तु हेमाङ्गे
 तैरपुण्ये ॥ सावित्र्याप्यथवानान्नासंकल्यं तु समाचरेत् ॥ शिवादि गायत्र्यो यजुर्वेद प्र सि-
 द्धाः ॥ वागहे ॥ इत्युच्चार्य ततो विहस्युष्यां जलिमथाचरेत् ॥ तत खज्जले पिवेत् ॥ अष्टादश
 रेण मंत्रेण त्रिज्जिह्वेनाभिमंत्रितम् ॥ उपवासफलं त्रैसुः पिवेत्यात्र गतं जलम् ॥ मध्यरात्रे च
 द्येवा दशमी वंदे रात्रौ संकल्पः ॥ इति माधवः ॥ दशम्या स्मंगदीयेण अह्न रात्रात्यरेण तु ॥
 वज्जिनाच्चतुरेयामा न्संकल्प्याच्चतयोः सदा ॥ विहो पवासेऽनघ्नं स्तुदिनं सदा ॥ समाहितः
 रात्रौ संपूजयेद्द्विहसुं संकल्पं चतस्राचरेत् ॥ इति नारदीये ॥ तत्रैव पूजामसिधाय ॥ देवस्य पुरतः
 कुर्व्यां ज्जागरं नियतो व्रती ॥ द्वादश्यां निविदनं संव्रु उक्तः कात्यायनेन ॥ अज्ञानं तिमिरं यस्य ब्रूते
 नानेन केषाव ॥ प्रसीद सुमुखी नाथ ज्ञानं हृदि प्रदे भव ॥ नारदीये ॥ ब्राह्मणान्भोजये -

वसत्यामलकी वृक्षेलक्ष्या सहवनस्पतिः ॥ ततस्संप्रज्य विधिवच्चत्वाकुर्यात्प्रदक्षिण
म् ॥ उपोष्यविधिवत्कल्पं विष्णुलोके महीयते ॥ इति वृद्धनिर्यायः ॥ ग्रामलकमूले वि-
ष्णुं संस्थाप्य प्रदक्षिणाः कुर्यात् दक्षेतरातम् ॥ एतैस्सुवर्गैः स्यैर्वाफलैरन्यैर्ष्यवा-
दिभिर्वा ॥ तथाच ॥ यश्चा मलकं प्राय्यावां गृहे चैवाधिवास्य च ॥ विष्णोः प्रदक्षि-
णां कुर्यात्तस्य स्यादधिकं फलमिति ॥ इत्यामर्हकी सर्वोस्वेकादशी श्रुतिस्थिपतिदे-
नशिवः प्रज्येति चिक् ॥ इत्येकादशी निर्यायः ॥ अथ द्वादशी निर्यायः ॥ द्वादशपुपवासादि-
शुष्कादशी युतैव ग्राह्या युग्मवाक्यात् ॥ त्रयोदशी वैधस्तु निषेधः कर्मपुराणे ॥ ना-
गविद्वातुया यष्टी रुद्र विद्वा भवे द्विष्टुर्न ग्राह्यातेतु चास्य
॥ विष्टुर्द्वादशी ॥ काम त्रयोदशी ॥ यदा भवेदनी वाल्या द्वादशी पाण्यादिने ॥ अ-
थः काले द्वयंकुर्यात्त्रातर्मर्ध्या न्हिकं तदिति ॥ स्नाहे ॥ चैत्र शुक्ल द्वादश्या इमन
कार्ष्णम् ॥ आषाढ शुक्ल द्वादश्या तप्त मुद्राधारणम् ॥ तद्वाह्याणवियय मेव ॥ ४६३

निरपवादः ॥ तथा च पादौ ॥ यथा रस शानज कासं गदितं सर्वकर्म सुखं चक्रं किं तो वि-
 प्र सर्वकर्म सुगर्हितः ॥ विप्र विषये निदा परका निवह निवाक्या न्युपलभ्यंते विस्मयि-
 यान लिखितानि ॥ अत एव भूद्धारणं प्राशस्य धर्ममे वैतिदिक् ॥ आदण शुक्ल हादश्याप-
 वित्रा रोपणं कार्यम् ॥ पादौ ॥ ऊर्जं व्रतं मधो होला आवरो तनु पूजनम् ॥ चैत्रे च दमना
 रोप मकुर्वाणः पतत्यधः ॥ पवित्रा रोपणं विष्ठाच्छ्रवणे न भवेद्यदि ॥ कर्त्तिके व तपिशु-
 क्तार्के कर्त्तव्यमिति नारदः ॥ शुक्लार्केः हादश्या ॥ भाद्र शुक्ल द्वादश्या ॥ मध्याह्ने वावनावता-
 रः ॥ तत्र अवरो योरो उपवासः ददं व्रतं काम्यम् ॥ विष्णुधर्मोत्तरे ॥ अवरा हादश्या योगेनु-
 धवारो भवेद्यदि ॥ अत्यंत महती नारा हादश्या सा प्रकीर्तिता ॥ स्नानं श्राप्य तथा हा-
 नं होमं आहं सुरार्चनम् ॥ सर्वमक्षयमाप्नोति तस्यां भृगु कुलोद्धति ॥ नारदीयेऽपि ॥
 हादश्या सुप वासोऽत्र त्रयो दश्या तु पाणाम् ॥ निधिद्वयपिकर्तव्यमित्याज्ञा पारमे-
 श्वरी ॥ अवरा हादश्या व्रतं अवरो कादश्या व्रतं कार्यमिति गमको तुके ॥ भविष्ये ॥

लशदेवायथाप्राप्तास्त्वलंकृताः ॥ जाती पल्लव संयुक्ता समकलाश्च सर्वांचनीः ॥ पुराणा
 ह वैद शब्देन वीणा चेतु रवेराच ॥ एवं संस्नाप्य गोविंदं त्वनुलिप्तं स्वत्वं कृतम् ॥ सुवास
 संपूजयेच्च सुमनोभिस्स कुंकुमैः ॥ धूपैर्हीये ममनो द्वौश्च पायसेन च भूरि ॥ ॥ ब्राह्मणाः पु-
 जनीयाश्च विस्मो रेक्ष्याश्च मूर्तयः ॥ यन्तु शिष्टा मृतं पश्चाद्भोक्तव्यं ब्राह्मणैस्सह ॥ इति
 अविद्येऽपि ॥ कार्तिके प्रसूतपक्षीनु एकादश्यां पृथा सुत ॥ मंत्रैर्यानेन राजेन्द्र देवसु त्वाप्ये
 दृजः ॥ मंत्रश्च ॥ इदं विष्णुर्विचक्रमेति ॥ वैदिकाः ॥ ब्रह्मेन्द्र रुद्राग्नि कुर्वेत्सूर्य
 सोमादिभिर्विन्द तव नन्दीय ॥ बुध्य स्वदेव प्रजगन्निवासं मंत्र प्रभादेन सुखेन देह ॥ इदं
 च द्वादशी वंदेव ॥ अपरश्च मंत्रः ॥ उत्तिष्ठेति श्रु गोविंदं त्यज निद्रां जगत्पते ॥ त्वयि सुप्ते जग-
 त्सुप्तं मुस्थिते चोत्थितं जगत् ॥ उत्थापनं च दिवैव कार्यं म ॥ तदपि रिवत्वं चरणयो-
 रो तदभावे केवल तिथौ संध्या काले ॥ तथा च भविष्ये ॥ आभाकाशितपक्षीषु मंत्रं अत्र एव
 वती ॥ आदिमध्या वसानेषु प्रस्थापावर्त्तनी त्स्वाः ॥ एतच्च संभवभिप्रयिण इदं यत् ॥

तथाच ॥ निशि स्वापो सिवो त्यानं संध्यायां परिवर्तनम् ॥ अन्यत्र पादयोगेऽपि द्वादश
 मेव कारयेदिति ॥ विलुधर्कोत्तरं ॥ विस्रोद्दिवानस्वपिचनच रात्रौ प्रवृध्यते ॥ द्वादशी त्रै-
 क्षसंयोग पादयोगौ नकारणमिति ॥ रात्रौ नक्षत्रादयोगलाभेऽपि दिवौ चोत्थापनमि-
 त्यर्थः ॥ पूर्वोक्तमंत्रेण देवमुत्थाप्य पुण्यां जलं दद्यादनेन च ॥ चरणपवित्रमिति वैदिकः
 ॥ चौराणि कस्तु ॥ गतामेघा वियच्चैव निर्मलं निर्मल्लादिशः ॥ शगरा निचपुष्पाणि
 गृहणा मम कोशव ॥ महातूर्यं खेणोत्थिते विस्रोतं संस्थाय रात्रौ जागरणादि
 विधाय प्रभते ज्ञासुणाम्भोज्य ज्ञासुणां प्रपूर्वकृतं चातुस्मीं स्वज्ञतं शोच्य विभ्रयो
 दक्षिणां दत्त्वा श्रीनाथं प्रार्थयेदनेन ॥ मन्त्रः ॥ इदं ज्ञतं मया देव कृतं प्रीत्यै तव प्रभो
 ॥ न्यूनं संपूर्णं तां यातु त्वत्प्रसादाज्जनार्द्धिन ॥ इति प्रार्थ्य स्वयमपि भुंजीत ॥ वृत्ति-
 धिचैकादशी ॥ अथ फाल्गुन शुक्लैकादशी आमर्दकी लुच्यते ॥ तत्रा मर्दकस्थितं विलुं सं-
 पूज्य दक्षिणां दद्यात् ॥ तदेव भविष्ये ॥ फाल्गुने मासि शुक्लायां मेकादश्यां स्वनार्द्धनः ॥ ४६ ॥

विविधमुख्येभ्यस्तापत्रयविवर्जितः ॥ विष्णुलोकागवाय्येहमोदन्तेविष्णुनासह ॥ इतिनिर्ज-
 लेकादशी ॥ अथायादुशुक्लेकादशीहरिप्रयत्नी ॥ तत्रलक्ष्मीनारायणार्धर्तिसौवर्णीभूज्यरत्नोजा-
 गरद्युत्सवंकुर्यात् ॥ पुण्यसमुच्चये ॥ आयादुस्यश्रितेपक्षेएकादश्यामुपोयितः ॥ स्थाप-
 येत्प्रतिमाविलोप्रणखचक्रगदाधराम् ॥ पीतांबरधरोसौम्यापय्यंकेव्यास्तृतेषुमे ॥ सु-
 क्तवस्त्रसमाछन्नेसोपधानेयुधिष्ठिर ॥ स्नापयित्वा दधिहीर्यतसौवर्जलेस्तथा ॥ समा-
 लयमुभैर्गर्भेद्विपेर्वस्त्रैरलंकृतम् ॥ पूजितांकुंकुमैर्ज्युक्तैर्मन्त्रेणानेनयादुव ॥ मन्त्रश्च सु-
 त्रैर्वयिजगन्नाथजगत्सुप्तंभवेदिति ॥ विबुधेत्वयिबुद्धेस्तजगत्सर्वचराचरमिति ॥ स्वंसं-
 पूज्यदेवस्त्वाग्नेचातुर्मास्यव्रतंकुर्यात् ॥ तदुक्तंभाते ॥ एकादश्यातुर्गृहीयात्संक्रांतौक-
 र्कदस्वच ॥ आयादुपानरोभक्त्याचातुर्मास्योदितंव्रतमिति ॥ व्रतारंभे मन्त्रस्वनतुक्तासंहि-
 तायाध ॥ इदं व्रतं मयादेव गृहीतंपुरतस्तव ॥ निर्विघ्नं सिद्धिमायातु प्रसन्ने त्वयि केशव ॥ गृ-
 हीतेः स्मिन् व्रते देव यद्यदूर्गोक्तिर्याम्यहम् ॥ तन्मे भवतु संपूर्णं त्वत्प्रसादाज्जनार्दन ॥ ४५७

इति प्रायणी ॥ अथ भाद्र शुक्लैः कादश्यां ॥ शयने कादश्यामिव पूजो स्ववर्षिकुर्व्यात् तदेव भवित्ये
 प्राप्ति आद्र पदे मासि एकादश्यां श्रिते हनि ॥ कट दानं भवे हिलो म्महा पूजां प्रवर्तयेदिति ॥ क-
 ट दानं पार्श्व परिचर्तनम् ॥ अथ कार्तिक शुक्लैः कादश्यां ॥ तत्र देव पूजा जागरेत्सवादिभिर्मन्त्रेण भ-
 वोध्य खयात्रोत्सवं कुर्व्यात् ॥ तदेव ब्रह्मपुण्ये ॥ एकादश्यां च शुक्लायां कार्तिके मासि के प्रव-
 म् ॥ प्रसुप्तं बोधयेद्वात्रो ब्रह्माभक्तिसमन्वितः ॥ नृत्ये गीते स्तथावाद्ये ऋग्यजुस्साममंगलेः ॥
 स्तोत्रैश्च विविधैस्तुत्वा पूजयेद्दर्शनैश्च ॥ सोमैर्भक्ष्यैरप्येवैश्च फलेष्वणैश्च पायसैः ॥
 हृद्याभ्यां श्वेत रक्ताभ्यां चंदनाभ्यां च सर्वसः ॥ कुंकुमालक्त काभ्यां च रक्त स्रवैः स कं कौः ॥ त-
 स्यां रात्र्यां व्यतीतायां द्वादश्यामरुणे दये ॥ अहो हस्तेनैः सवेण मधुना स्नापयेत्ततः ॥ द-
 व्राक्षीरेण च ततः पंच गव्येन शाल्ववित् ॥ उद्धर्तनं गाय तूर्त्सं नसृग् मल कानि च ॥ सर्वपा-
 पप्रियं गुह्यं च मातुलुंगा गरस्तथा ॥ सर्वेयिष्यस्सर्वयंधाः सर्ववीजानि कांचनम् ॥ मंगला-
 नियथा कामं रत्नानि च कुशो हवाम् ॥ एवं संशोध्य हेतेशं दद्याद्देगे च नो शुभाम् ॥ न तत्सकं ॥ ४६ ॥

४३७
 संनि-
 च्छत्वा दद्याद्दे दक्षिणां ततः ॥ क्लान्दे ॥ कृत्वा चैवोपवातं तु योऽश्नाति द्वादशीदिने ॥ नैवेद्यं तुल-
 मीमिषं हृत्या कोटि विनाशनम् ॥ द्वादश्यां वक्तव्यं ब्राह्मणं ॥ दिवा निद्रां परान्नं च पुनर्भोजनमे-
 थुने ॥ चौद्रं कांश्चामिषैर्तेलं द्वादश्यां भष्टवर्जयेत् ॥ विसृज्यै ॥ अन्नं भाव्या हि संभा-
 व्या तुलस्य तसि कादलम् ॥ आमलव्याः फलं च ॥ पारणोप्राशय गृह्णाति ॥ पाश्यापिकारे
 विशेषः ॥ सन्तु मरीच्यै ॥ नेत्राद्यपादे स्वपितीह विसृज्यै लव्यमभ्यपरिखर्मेतेच ॥ पौषस्य
 जागर्ति तथा वसनेनोपाश्यां तत्र वृधः प्रहृष्यति ॥ रत्नखलानि चांशालं महापात किनतं
 या ॥ सूतिकां पतितं चैव गच्छिच्छं रत्नकारिकम् ॥ तत्रादिगम्ये प्रपुण्यासं द्यौं ध्वनि सु-
 त्तमः ॥ अथोत्तरं सहस्रं तु जपेद्देवेदगा तम् ॥ एतद्भूतं सूतकैः पिता र्थं च ॥ तथा च विसृ-
 ज्यै सूतकैः चैव न त्याज्य द्वादशी त्तम् ॥ तत्र त्यक्तं दानार्थं दत्तं कान्ते कान्ते ॥ गाल्ये
 ॥ सूतकांते नरः स्नात्वा पूजयित्वा जगार्ह नम् ॥ सानंदत्वा विधानेन व्रतस्य फलमश्नुते ॥
 रजोदशनेऽपि कार्थ्यम् ॥ पुलस्तिः ॥ एकादश्यां न भुंजीत हरे नारी एतस्य गि ॥ यदा द्वादश्यां

अवलोकितस्तदुद्गमये कादशीं त्यक्त्वा तत्रैवोपवासः कार्यः ॥ शुक्लावायदिवाच्छलाद्वादशीप्रवराणां
 न्विता ॥ तयोरेवोपवासं च त्रयोदश्यां च पाश्याम् ॥ इति नादीये ॥ एते च नियमाः काम्यमन्त्र-
 तेनियताः ॥ नित्यव्रते सति संभवे कार्योः ॥ तत्र कात्यायनः ॥ शक्तिमास्तु ततः कुर्यान्निय-
 मंस विप्रश्रयाम् ॥ अशक्नोतु साधवीये ॥ इति विद्वाय कुर्वीता च श्रमेकादशीव्रतम् ॥ विप्रो-
 यनियमाश्चावहोरात्रं भुजिवर्जितः ॥ इति साधारणनियमः अथ विशेषनियमः अथ चैत्र-
 कादशी तत्र स्त्रीभिरुक्तिमणीपूज्या तदुक्तं ब्रह्मपुराणे ॥ एकादश्यां ततः स्त्रीभिर्देवीपूज्या च रु-
 विमणी ॥ पुष्यालंकारधूपान्नवस्त्रत्रास्त्रास्त्राण तर्पणीः ॥ तत्रैव रात्रौ सलहमीको वासुदेव-
 स्तोत्सवमांदोलनीयः ॥ चैत्रमासस्य शुक्लायामेकादश्यां तु वैष्णवैः ॥ आंदोलनीयो-
 देवेशः सलहमीको महोत्सवे ॥ दमनेनार्चयित्वा च रात्रौ जागरणं चरेदिति ॥ अथ ज्ये-
 ष्ठशुक्ले कादशी निर्जला ॥ तत्र निर्जलमुपवासं कुर्यात् ॥ तदेव स्कंदपुराणे ॥ ज्येष्ठे मासि तु
 पश्चिम्या शुक्ले कादशी भवेत् ॥ निर्जलं समुपोध्यात्र जलकुंभान्संशर्करान् ॥ प्रस-

संक्षिप्तकादशीमुपोष्यैव द्वादशीसमुपोष्ययेत् ॥ न तत्र विधिलोपः स्यादुभयोर्देवतं हरिः
४६ ॥ नारदीये ॥ यशानप्राप्य ते ऋक्षं द्वादश्यां श्रवणं क्वचित् ॥ एकादशीतदापोष्यापाप
प्रीश्रवणान्वितेति ॥ यदैकादशीश्रवणयुक्ता चेत्तदा एकादशी व्रतं श्रवणद्वादशी व्र-
तं ह्यमेव कृतस्मवति ॥ तदेवमात्म्ये ॥ द्वादश्यां श्रवणार्क्षं चेत्सृष्टेदेकादशी यदि ॥
स एव वैसर्वो योगो विलुप्तं खलसंज्ञकः ॥ तस्मिन्नुपोष्यविधिवन्तरः प्रक्षीणा
कल्मषः ॥ प्राप्नोत्यनुत्तमांसिद्धिं पुनरुत्तिवर्जितामिति ॥ व्रतहया प्रक्षौ ॥
स्कान्दे ॥ प्रथमे न्हि फलाहारी निराहारी परे हनि ॥ उपोष्यैकादशी मोहात्पार-
रांश्रवणो यदि ॥ करोति हंति तत्पुण्यं द्वादश्यां श्रवणं भवमिति ॥ तदनु द्विती-
यदिने श्रवणार्क्षं स्वर्देत तदा ऋक्षांतो नापि द्वादशीयः ॥ ऋक्षान्ते पारणे कुर्या
द्विना श्रवणरोहिणीमिति वचनात् ॥ अन्येतु ॥ आभाकाशितपक्षेषु मेव श्रव-
णरेवती ॥ संगमे नहि भोक्तव्यं द्वादश्यां द्वादशीक्षयादिति ॥ दिनद्वये तत्सत्ये-
४७

उदये तद्युक्ता गद्या ॥ उदय व्यापिनी गद्या अवरा ह्यदशी व्रतेति हनुनार दीयात ॥
 अवरा योगे तु दशमी विदुषि गद्या भिपुराणात् ॥ एता वास्तुविशेषः ॥ अवरा द्वा
 दश्यां वामनावारः ॥ कलपूजा अवरा ह्यदश्या जनाई न पूजेयति ॥ अत्र जपहोमा
 दिकं कृत्वा सौवर्गी हरि प्रतिमां प्रतिष्ठितां दध्योदनं जलपूर्णं कुंभं उपानहो क्षत्र
 च विभ्राय दद्यात् ॥ इति अत्र ह्यदशी ॥ अस्यामेव दृग्ध्वजो स्थापनं कुर्यात् ॥ यदुक्तं
 त्वे ॥ ह्यदश्यां च श्रिते पक्षे मासि भाद्रपदे तथा ॥ शक्रमुत्यापयेद्वाजा विलु चरक्षत्र
 ये सतीति ॥ अथ कार्तिक कलहा दश्यां ॥ मोधूलिका काल व्यापिन्यां गोवत्स पूजा कार्या
 ॥ तस्यास्तत्काल एव विधानात् ॥ दिन द्वये तत्काल व्यापित्वे पूर्वैव ॥ तदुक्तं ॥ वत्स पू
 जापट श्रैव कर्तव्या प्रथमे हनि ॥ इति वत्स ह्यदशी ॥ अथ माघ कलहा दश्यां ॥ तत्र तिलै
 स्मात्वा विलु मभ्यर्च्य तिले दीपं दत्वा तिल तैलेन नैवेद्यं होमदानानि तिल तैलेन
 व कृत्वा तिलान्भक्षयेत् ॥ तस्वमात्ये ॥ माघे तु कलहा दश्यां यमोहि भगवान्गुरा ॥

ॐ तिलानुत्पाद्यासासतपः कृत्वातुदारुणम् ॥ राजा दशरथो भूमौ तस्मात्तानवतारयत्
॥ तिलानामाधिपत्येतु विष्णुस्तनकृतस्मरः ॥ तस्यामुपोषितः स्नातस्त्रिलैस्तस्यायुजे
हरिम् ॥ तिलतैलेन दीपाश्च देवा देवगृहेषु च ॥ निवेदयेत्तिलानेव हीतव्याश्च तथा
तिलाः ॥ तिलान्दत्त्वा च विभ्रम्यो मत्तयित्वा तिलानिति ॥ इतिलिदादशः ॥ माघस्यो म-
घ द्वादश्यां तैलाभ्यं गोमकार्थः ॥ यहुक्तं मात्स्ये ॥ उपाय्ये कादशीमाघे द्वादश्यां तैले सेव-
नात कुसुमं प्राप्तवान् देहे पुराणे कः पुस्तखादिति ॥ सर्वास्वपि द्वादशीषु विल्वफलदंत-
काञ्चनवर्जयेदित्यलम् ॥ इति द्वादशीनिरूपः ॥ अथ त्रयोदशी निर्णयः ॥ सातु ॥ शुक्लाश्वि-
योदशी पूर्वा परा कृत्वा त्रयोदशी तिमाधवीये ॥ एषा तु प्ररोष व्यापिनी दिनद्वये व्याप्ता व-
द्यात्तो वा पूर्वा ॥ सुमनुः ॥ त्रयोदशी तु कर्तव्या द्वादशी सहिता पुनः ॥ ब्रह्मोत्तरखंडेऽपि ॥
यस्य द्वये त्रयोदश्यां निराहारे भवेद्दिवा ॥ घटिका त्रिस्तमया तूर्णैस्नानं समान्चरेत् ॥
अथ चैत्रशुक्लत्रयोदशी ॥ अन्नं त्रयोदशी ॥ सा च पूर्वैर्वोपोष्या ॥ तथा च संवत्सरे ॥ भविष्येऽपि

॥ अस्यां स्नात्वा त्रयो दश्यामशो काख्यं नगं लिखेत् ॥ सिंहं रजनीं रौं रति प्रीति समं
 न्वितम् ॥ कामदेवं वसंतं च वाजि चक्रं द्रव्यध्वजम् ॥ मध्याह्ने पूजयेद्भक्त्या भक्षयेत्
 धैस्त्न गंवैः ॥ मंत्रेणा नेन कौं ते यन वनाय्या समान्वितः ॥ मंत्रस्त्व ॥ नमो रामाय कामा
 य देव देवस्य मूर्तये ॥ ब्रह्म चिन्तु शिवेन्द्राणां नमः क्षेमकरायैवे ॥ इति ॥ ततस्तस्यापू
 तो देव्या मोदकाष्ट तपा चिताः ॥ नाना प्रकारं भक्ष्याश्च कामो मे प्रीयतामिति ॥ स्वप-
 तिं पूजयेन्नारी वस्त्रमाल्य विभूयतैः ॥ कामो यमिति संचित्य प्रहृष्टेनां तरात्मना ॥
 रात्रौ जागरणं कुर्यात्सुखरात्रि र्य्यहा भवेत् ॥ पूजयेद्दिप्र सं पत्यं वस्त्रालंकार चंदनैः
 ॥ एवं यः कुरुते पार्थिव र्ये महोत्सवम् ॥ वसंतं समये प्राप्तिहृष्टः पृष्टस्सदा भवेत् ॥
 नौगैर्विशेषः ॥ मधो शुक्लात्रयो दश्यां मदनं चंदनात्मकम् ॥ कृत्वा संपूज्य यत्नेन वी-
 जयेद्द्वर्जनं च ॥ ततः संधुक्षितः कामः पुत्रपौत्रसमृद्धिददति ॥ अथ भाद्रपदशुक्ल त्रयोदश
 युगादिः ॥ शुक्ल चंद्रमासाभिप्रायेण ॥ अन्नमधुघृत सहितेन पायसेन प्राहुं कुर्यात् ॥

संस्थित्या च विलगाथा ॥ अपि न स्स कुले जाया द्यौ नो दद्यात्त्रयो दृशीम् ॥ पायसं मधुसब्धिभ्यां
 वर्षासु च मघा सुचेति ॥ अथ कार्तिक शुक्ल त्रयोदशी ॥ तत्र यम दीपं रात्रौ वहिर्दद्यात् ॥ तथा
 च म्कान्दे ॥ कार्तिके स्या सिते पक्षे त्रयोदश्यां निशामुखे ॥ यम दीपं वहिर्दद्यात् पशुस्यु-
 र्बि न प्रयति ॥ दीपदानं न तत्र ॥ मृत्युना पात्रदंडाभ्यां कालं स्या मलया सह ॥ त्रयो-
 दश्यां दीपदानात्सूर्यो जः प्रीयतामिति ॥ अत्र दृता कानि न भक्षयेत् ॥ सर्वा सुत्रयोद-
 शी बुध्नंगः पूज्यः तिथिपति त्वात् ॥ इति त्रयोदशी निरुपयः ॥ अथ चतुर्दशी निर्लीयते ॥ सा
 च कृष्णा पूर्वा शुक्लोत्तरा कृष्ण पक्षे ॥ छमी चैव कृष्ण पक्षे चतुर्दशी ॥ पूर्वे विद्धेव कर्तव्या प-
 रविद्वान कुत्र चिदित्याप स्तेवोक्तेः ॥ शुक्ल पक्षे ॥ छमी चैव शुक्ल पक्षे चतुर्दशी ॥ पूर्वे वि-
 द्वान कर्तव्या कर्तव्या परसंयुता ॥ इति बहस्पतिः इति चतुर्दशी सामान्य निरुपयः ॥ अथ विशेष-
 यः ॥ अथ चैत्र शुक्ल चतुर्दशी ॥ तस्यां कुंकुमा गरुकार्पूरादिभिर्हि मनकै न च शिव पूजा ॥
 तदेव देवीपुण्ये ॥ चतुर्दश्यां तु कर्पूरचंदना गरु कुंकुमैः ॥ वस्त्रादि मणि पूजा च कर्तव्या ॥

महती शिव ॥ वितानध्वजचक्रं च देयं पूज्यास्तु मानरः ॥ सहस्रलक्षमवाप्नोति शम्भवे
 धप्रताधिकमिति ॥ अन्यच्च मधुमासे तु संग्राहे शुक्लपक्षे चतुर्दशी ॥ प्रोक्ता दमनपूजे-
 नि सिद्धिदातु महोत्सवेति ॥ लिंगपुराणे विशेषः ॥ दमनस्तु त्रयोदश्यां तावच्छ्रुता न लेन तु
 हंसयानसमारूढक्रान्मंत्रप्रवर्द्धितः ॥ नारीभिर्विजितश्चैव त्रैलोक्यो न्मादमाचर-
 न् ॥ तन्निर्वाप एवावासेन चतुर्दश्यां महामुने ॥ ततो त्यर्धं भया प्रीक्तानाभ्ये प्रचाथनरा-
 त्तथा ॥ कुर्वीत कर्हमेव श्वात्मनस्त्वनुलेपनं ॥ निर्वापितानंगपीडाभवत्येवममादू-
 या ॥ एतदर्थं सदा कार्यं कर्हमेन चक्रीडनम् ॥ प्रातःग्रहमात्रं च कर्तव्यं क्रीडनं नरैः ॥ प्र-
 क्षाल्यंगं ततः कृत्वा गंधमात्मानुलेपनम् ॥ वस्त्रं तांदूलगीतादिरथ्या हृदेषु चाचरेत् ॥
 चर्चरी घोषिते प्रदेव कृत्वा नृत्यं शिवागतः ॥ सर्वकामसमृद्धस्तु वसेच्छिवपुरे नरः ॥ स्वयं
 तुलिंगमेकं तु दृष्ट्वा तस्मिन् दिने नरः ॥ ज्ञानं लब्ध्वा नरः सम्यक् शिव एव न संशयः ॥ इ-
 ति चैव चतुर्दशी ॥ अथ वैशाख शुक्ल चतुर्दशी ॥ सा च प्रशेषाया पिनी ॥ तथा च स्कान्दे ॥ वैशाखस्य

चतुर्दश्या सोमद्वारे निलक्षिके ॥ अथ तारो नृसिं हस्य प्रदीप्य समये हिजा द्रुति ॥ अग्नि
 लक्षः स्वाती ॥ स्वाती योगाध्यान्यैस्त्वानाम् ॥ अथ ज्येष्ठ शुक्लचतुर्दशी ॥ तस्मिन्निर्गमे
 चतपाः सायं शिव प्रीतये हिरण्यं धेनुं दद्यात् ॥ तद्व्याप्तये ॥ ज्येष्ठे पंचतपाः सायं हेम-
 धेनुं प्रहोदितम् ॥ यास्य शुमी चतुर्दश्या रुद्र व्रतमिदं स्मृतमिति ॥ अथ भाद्र शुक्ल चतुर्द-
 शी ॥ तस्यामनंत व्रतं सा चोदय व्यापिनी गार्गा ॥ स्वान्द्रं मुहूर्तं मपि चेद्वा द्वे पौर्णमास्या
 चतुर्दशी ॥ तासं पूरणे म्विदुस्त्वस्यां पूजयेद्विष्णुमव्ययम् ॥ मुहूर्तं मपि निमूर्द्धतं प्रशं-
 सापरम् ॥ तेन निहृतः मुख्यः कल्पः द्विसुहृतीनु कल्प इति मायवः ॥ अत्र विधिः ॥ एतस्मात्
 स्थं घृतं नैव गोधूमान्नं प्रयत्नतः ॥ अर्द्धविप्राय सप्तव्यमर्द्धमात्मनि भोजयेत् ॥ च-
 तुर्दश गंधियुक्तं सर्वं चामे रूची दक्षिणे पुमान् ॥ कंठे यास्येदिति ॥ अनंतं प्रतिमां च न्ननादि
 ना सार्धं मूर्तिं रूपेणा पूजयेत् ॥ इदं व्रतं कान्य म्याल अवणात् ॥ निर्णयभास्करे ॥ अनंत
 रूपेणा विभार्थि पृथ्वीमनंतलक्ष्मीवरसे ॥ सिततुष्टः ॥ अनंत लोका न्मददासि तैवि गोऽन्ने

मंशि तरुपि न् कुरु मे प्रसादम् ॥ इत्यनंतश्रुता मंत्रः ॥ अनंत संसार महा समुद्रे भग्नात्मन भ्युद्धर
 ४७ वासुदेव ॥ अनंत रूपे विनियोजयस्व अनंत सूत्राय नमोनमस्ते ॥ इति नैवेद्यादिदानमंत्रः
 अनंत कामदं देवं सर्वकामफलप्रदम् ॥ अनंत धर्म्म मयं डोरं पुत्रपौत्रविवर्द्धनम् ॥ वघ्ना-
 मीति शेषः ॥ अनेन चतुर्दश ग्रथिमयं डोरं कं वधीयात् ॥ इत्यनंत चतुर्दशी ॥ अथ कार्तिक
 कृष्ण चतुर्दशी ॥ यमचतुर्दशी सैव नरकेति ॥ ब्राह्म्यमुद्धृतं प्रातः कालव्यापिनी गाद्या ॥ अ-
 त्रोषस्य भ्यंग स्नानं च कृत्वा ॥ धर्म्म राजतर्प्यं मासपत्राशनं सैव प्रतिमा पूजनं दीपवा-
 नादिकं कुर्यात् ॥ तदेव भविष्ये ॥ कार्तिके कृष्णपक्षे चतुर्दश्या भिनो दये ॥ अवश्यमेव क-
 र्त्तव्यं स्नानं नरकभीरुभिरिति ॥ इतोऽत्र चंद्रः ॥ यदि पूर्वैर्हृत्पंचघटिका त्रयो दशो दशः
 पंच पंचाशत् ॥ एवं संभवे त्रयो दशी मध्येऽरुणो दये स्नायात् ॥ ततोऽन्यत्र स्नाननिय-
 धात् ॥ तथाच यमः ॥ अरुणो दयोऽन्यत्र अरुणायां स्नातियो नरः ॥ तस्याब्धिक भवोधर्म्मो न-
 प्रत्येदनु संशयः ॥ अत्र पर्वणिति लैते ल स्नानम् ॥ तदेव भविष्ये ॥ आश्विने कृष्णपक्षे तु च-

संक्षिप्तं तुरंग्या विधुदये ॥ तिल तैलेन कर्तव्यं स्नानं नरकभीहभिरिति ॥ प्राश्चिन्न शब्दोऽत्र चंद्रमा-
 ४७३ सपरः ॥ त्रस्यपुराणे ॥ तैले तस्मी जले गंगा दीप माल्याश्च तु ईश्री ॥ प्रातः स्नानं तु यः कुर्या-
 तत्र मलोकं न पश्यति ॥ प्रातश्चतुर्घटिकाऽरुणोदय काल इति ॥ संवत्सर प्रदीपे ॥ पाद्ये ॥ अ-
 पा मार्ग मद्यो तुंवी प्रपुन्नाट मद्यापरम् ॥ आमये त्स्नान मध्ये तु नरकस्य क्षयाय वै ॥
 क्षपा मार्गस्य पक्षवान्ध्रामयेच्छिरसोपरि ॥ ततश्च तर्पणं कार्यं धर्म रजस्य नामभि-
 ॥ अथाचार्य आमण मंत्रस्तु ॥ सीता लो रु ससा युक्तं सकंठक हलान्वित ॥ हर पाप मपा मार्ग-
 आस्य मारा पुनः पुनः ॥ इति यमतर्पणेन सख्ये न कर्त्यं ॥ यतस्तस्य देव त्वं पितृ त्वं च ॥
 स्नानं ॥ इक्ष्वाणभि सुखो भूत तिले स्नानं च्यं समाहितः ॥ देव तीर्थे न देव त्वा त्तिलेः प्रेता-
 धिपो यतः ॥ यमाय धर्म रजस्य नामभिस्तर्पणं विधेयम् ॥ ततः प्रदीप सम-
 ये दीपान्दद्यान्मनो रमान् ॥ ब्रह्म विष्णु शिवा दीनां भवनेषु मठेषु च ॥ प्राकारोद्या-
 नवापीषु व्रतोलोनिः कुटेषु च ॥ मंसार सुवि विक्ता सुहृत्सि ग्रालासु चैव हि ॥ लेङ्गे ॥

ततः प्रेतचतुर्दश्या भोजयित्वा द्विजोत्तमान् ॥ शैवान् विप्रान् स्त्वथ परान् शिवलोक-
 महीयते ॥ दानं दत्त्वा तु ते रथ्यश्च यमलोकं न गच्छति ॥ मायपत्रस्य शाकन्तु भुक्त्वा-
 तत्र दिने नरः ॥ प्रेता चतुर्दशी काले सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ नक्तं प्रेतचतुर्दश्यायः कुर्व्याच्छि-
 वप्रीत्यये ॥ नतत्क्रतुश्रुतेनापि प्राप्यते पुण्यमीदृशम् ॥ कुमारीवर्तुकान्मूज्य तथा शैवो-
 स्तपोधनान् ॥ राजसूयफलं तेन प्राप्यते नात्र संशयः ॥ इति ॥ कार्तिकशुक्लचतुर्दश्यां ब्राह्मे-
 मुहूर्ते विश्वेश्वरयात्रा ॥ सैव वायाणचतुर्दशी ॥ देवीपुराणे ॥ कार्तिके शुक्लपक्षे तु या पायाणा चतु-
 र्दशी ॥ तस्या मारुधयन् गौरी नक्तं पायाणभक्षकः ॥ ऐश्वर्यसौख्यसौभाग्यरूपा-
 रिण प्राप्नुयान्नरः ॥ इति ॥ मार्गशुक्लचतुर्दश्यां पिशाचमोचनयात्रा ॥ अथ मात्रघृह्णचतुर्दशी
 अहं त्याज्या ॥ तत्रानुदिते स्नात्वा यमं संपूज्य सप्तभिर्त्वाभिस्सप्तति लोदकां जलं द-
 त्वा तिलहोमं च कृत्वा पितृभ्यः आहुं च कृत्वा ब्राह्मणेभ्यः कृशरभोजनं च दत्वा स्व-
 यमपि कृशरभोजनं कृत्वा सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ ब्राह्मण्डे ॥ माघशुक्लचतुर्दश्यां विसोदं

वान्मरीचयः ॥ निश्चैरुत्तिस्त्वकाकारं प्रकृतं शोऽथ स हस्तः ॥ अनर्कोऽयुदिते काले स-
 त्सु तारांशुके ध्वपि ॥ गङ्गा च तत्र संपूज्यो यसः प्रलय आकारः ॥ निमित्तं पंचतारैः तत्र प्रो-
 क्तं यतो भुवि ॥ तदासावि निष्ठा देव्या तारा एत्रिस्तु दारुणा ॥ तत्रो पोष्य त्रयोदश्यां सं-
 प्राप्ते तु निशाक्षये ॥ स्नात्वा पूज्यो जगद्गता हि हिः पूज्याश्च तारकाः ॥ नैवेद्ये विविधा-
 काः कृशरेण तु भूरिणा ॥ वह्निः पूज्यश्च भगवान्मृता कैः स्तिलवद्गुलेः ॥ नमः प्रण-
 वं संयुक्तांस्तिलोश्च जलाल्ललिम् ॥ यमायधर्मराजाय मृत्यवे चान्तकाय च
 ॥ वैव स्वताय कालाय सर्वप्राण हराय च ॥ सप्त सप्त प्रदेशानि पृथक् तेषां तिलोदकम् ॥
 कृशरं भोजनीयाश्च ब्राह्मणास्तदंतरम् ॥ आर्द्धं दत्त्वा पितृभ्यश्च सुक्तं स्यात्सर्वपात
 कैः ॥ ततो विभज्य वंधुभ्यः कृशरं भक्षये त्वय मयी त्यरंती चतुर्दशी ॥ अथ शिवगन्त्रिर्नि-
 र्णीयते ॥ फाल्गुन कृत्त चतुर्दशी शिवगन्त्रिस्ता निशीथव्यापिनी ॥ दंष्ट्रान संहितायाम् ॥
 तपस्ये कृत्त भूता च शिवगन्त्रिः प्रकीर्तिता ॥ महा निशा च्चितायां तु तत्र कुर्व्या दिदं व्रतम् ॥ ४७३

मिति ॥ दिनद्वये निशीथा व्याहोतु पूर्वा ॥ कृष्णपक्षेऽष्टमी चैवेत्यापस्तंबोक्तेः ॥ अथ पर-
 विधाय कानि वाक्यानि ॥ स्कान्दे ॥ चतुर्दशी च दर्शश्च एकीभूय यदा भवेत् ॥ तदोपवा-
 सं कुर्वीत न च कामयुते हनि ॥ अपरं च ॥ माघासिते भूतदिने हि राजन् उपेतियोगं यदिप-
 चदर्श्याः ॥ जयाप्रयुक्ता न हि जातुकुर्याच्छिवस्य रात्रिं प्रियकृच्छिवस्य ॥ अत्र पूर्व वि-
 द्वा प्रतिपार्श्वे वाक्ये ॥ पूर्व विद्वायामर्द्धरात्रियुतायां चतुर्दश्या मुपवासः ॥ पर विद्वायामर्द्ध-
 रात्रिव्यापिन्यां चतुर्दश्या उपवासः ॥ उभयत्रार्द्धरात्रिव्यापिन्यां पर विद्वायां मेवोपवास-
 इति सिद्धांतः ॥ यत्तु प्रदोष व्यापिनी ग्राह्या शिवरात्रिः शिवप्रिये ॥ रात्रौ जागरणायस्मान् न-
 स्मान्नस्या मुपोधराम् ॥ ददं वचनं शर्द्धरात्र चतुर्दश्य भावे वेदितव्यम् ॥ यदुक्तं ॥ यदानस्या-
 च्छिवरात्रिर्द्धरात्र्यां तदानघ ॥ प्रदोष व्यापिनी ग्राह्या तदा शिवतमातिथिः ॥ अन्यदनि-
 प्रदोष व्यापिनी विधायिकानि काक्यानि ॥ शर्द्धरात्रा भावे वेदितव्यानि ॥ माधवमतेऽपि ॥ प्र-
 दोष व्यापित्वे सति शर्द्धरात्र व्यापिनी सोत्तमा ॥ शर्द्धरात्र व्यापिनी मध्यमा प्रदोष व्यापि-

४७३
 न्यूनैति सिद्धांतः ॥ अत्र पाणा विधये ॥ तिथिमध्ये पाणं श्रेष्ठतरम् ॥ तिथ्यंते पाणं कु-
 र्याद्विना शिव चतुर्दशी मिति स्कान्दोक्तेः ॥ साच शिवो पास कानां नित्या ॥ परात्परत्वं ना-
 स्ति शिवरात्रिः परात्परम् ॥ न पूजयति भक्त्येदं रुद्रं त्रिभुवनेष्वरम् ॥ जन्तुर्जन्म सह जेयु-
 जायते नात्र संशयः ॥ शिव भक्तानां नित्यम् काम्यं त्वन्येषां ॥ शिव रात्रि व्रतं नाम सर्वपाप
 प्रणाशनम् ॥ आचांडाल मनुष्याणां भक्ति मुक्ति प्रदायकम् ॥ अन्न वाक्या निगंथ भूयस्त्वा
 न्न लिखितानि ॥ इति चतुर्दशी नित्यार्थः ॥ अथ पृथग्मा निरीयते ॥ सावट सावित्री व्यतिरिक्त व्र-
 तादिषु परन्वितैव कार्या ॥ भूत विद्वानकर्तव्या इष्टः पूर्ण कदाचन ॥ वर्जयित्वा मुनि श्रेष्ठ
 सावित्री व्रत मुत्तमम् ॥ इति ब्रह्म वेर्वर्त्त सावित्री व्रतं भाद्रपद पूर्णायाम् ॥ अथ चैत्र पौर्णमासी
 ॥ तत्र चित्रायुक्तायां चित्रवस्त्रं दद्यात् ॥ तदुक्तं विष्णु स्मृतौ ॥ चैत्री चित्रायुक्ता चेत्या न्महापुराण-
 तमा स्मृता ॥ चित्रवस्त्र प्रदानेन सो भाग्यम्ना भूयान्तरः ॥ ब्रह्मपुराणे विशेषः ॥ भदेवाक्षे गुरो
 वापि वारे श्वेतेशु चैत्रकी ॥ तत्राष्टव मेधिकं पुराणं स्थानेन लभते नरः ॥ दानमस्तय तो याति ॥ ४७३

संधि पितृणां तर्पणं तथा ॥ अत्र दमनं केन सर्वान्देवान् चैवेत ॥ संवत्सरं कृतपूजायाः फलं प्रा-
 ४७५प्नोति ॥ तदेव वायुपुरणे ॥ संवत्सरं कृताचार्याः सा फलत्यायाखिलान्सुरान् दमनेनाच्चैये चै-
 त्र्यां विशेषेणा सदा शिव मिति ॥ अथ वैशाखपूर्णिमा तत्राजिनदानं कुर्यात् ॥ यदाह विसुः
 ॥ कुल्लाजिनेतिलान् कृत्वा हिरण्यं मधुसर्पिषी ॥ ददाति यस्तु विप्राय सर्वं नरति दुःक-
 तम् ॥ वैशाख्यां पौर्णमास्यान्तु विशाखासु विशेषतः ॥ सप्तसुद्गृह्णन्ति न स शैलवन-
 कानना ॥ सप्तर्षीपान्विता दत्ताष्टविंशती नान्नसंग्रहः ॥ अथ ज्येष्ठपूर्णिमा ॥ तत्र छत्रोपा-
 नदानं तिलदानं च ॥ यदाह विसुः ॥ ज्येष्ठी ज्येष्ठा यदा चेत्स्यात्तद्वत्त्रोपान त्रहनेन
 नरोत्तराधिपत्यमाप्नोति ॥ आदित्यपुरणे ॥ ज्येष्ठे मासि तिलान् दद्यात्पौर्णमास्यां विशेषे-
 यतः ॥ अश्वमेधस्य यत्पुण्यं तत्प्राप्नोति न संग्रह इति ॥ अथायादी पूर्ण ॥ तत्र चतुर्द-
 श्यासु पौष्य विसु पूजनम् ॥ यदुक्तं ब्राह्मे ॥ चतुर्दश्यामुपाध्याय पौर्णमास्यां यजेद्भूरिभि-
 ति ॥ अस्यामेवाधाढयुतायां अन्ननादिदानं मत्स्यम् ॥ यदाह विसुः ॥ अथायाद्याभायाढ

बुतायामन्त्रपानादिदानमक्षयं भवति ॥ यदा चतुर्दश्यष्टादशनाडिकाधिका भवति-
 तत्र सावित्रीव्रतमपित्याज्यम् ॥ भूतोऽष्टादशनाडौ भिर्द्वयत्युत्तरंतिथिमिति ॥
 स्यते ॥ अत्र आह न्नित्यम् ॥ पितामहः ॥ अमावास्या व्यतीपात पौर्णमास्य शुक्ला सु-
 च ॥ अत्र आह मकुवारो नरकं प्रति पद्यते ॥ आषाढी तु कोकिलाव्रतोपक्रमे संख्या-
 कालव्यापिनी ॥ भविष्ये आषाढ पौर्णमास्यां तु सायंकाले ह्युपस्थिते ॥ संकल्पये-
 न्मास मेकं आवर्तो प्रात्यहं त्विदं ॥ व्यास पूजायां चोदयि की त्रिमुहूर्त्ता ॥ विष्वे श्वपद-
 नौ ॥ त्रिमुहूर्त्ताधिकं श्राद्धं पर्वक्षोरप्रण पिनेरिति ॥ अत्र नगरद्वहिः त्रयोदश समये ॥
 दीर्घवंशे ध्वजाबंधने कृत्वा पूर्वादिवायुविचारः कर्तव्यः ॥ अथ आवर्णी पौर्णिमा ॥ तत्र
 पौर्णिमास्यां ग्रहण संक्रांति क्षेप रहितायां उदयकालव्यापिन्यां व्रीह्यौ यधि प्रादु-
 भवेऽपियजुः प्राग्वत्प्रायिनः ॥ उषा कर्म कुर्व्युः ॥ आवर्णमासस्य च वरणनक्षत्रे
 धनिष्ठानक्षत्रे वह चाः ॥ साम वेदि नस्तु आवर्णमासस्य पंचम्यां हस्तशुभायां कु-

संख्ये ॥ श्लोषधिप्रादुर्भावगुह्यदिदोषर हितायांच सर्वेषां तुल्यमिति ॥ तदाहयावृत्त्या
 ४८० ॥ अथाया नामुपा कर्म आवर्णया अवरो नवा ॥ हस्तेनोषधिभावेवा पंचम्या आवर्ण-
 स्य तु ॥ उपा कर्मविदोपक्रमः ॥ अथाया नामिति प्राखाभिप्रायेण वचनम् ॥ गोभिलः
 पर्वण्योदयिके कुर्व्युः आवर्णयतेति ऐयकाः ॥ वक्तृचाः अवर्ण हस्तैर्हसामवेदि-
 नः ॥ निगमेऽपि ॥ आवर्णया आवर्णी कर्म यथा विधिसमाचरेत् ॥ उपा कर्म तु कर्तव्यं क-
 र्त्तव्ये हिवाकरे ॥ हस्तेन शुक्लपंचम्या आवर्णे अवरो भवेदिति ॥ चतुर्दशी युक्तस्य पर्व-
 णे निषेधाच्च ॥ चतुर्दश्या समुत्पन्नावसुरैर्मधु केट भो वेदान्स्वी कुर्वतः पय्ययोने स्तो-
 त्रं जहृतुः श्रुतीः ॥ हत्वा तावसुरैरेकपाताल तल वाप्सि नौ ॥ आहत्य ताः श्रुती स्तस्मै ददौ नो-
 कगुरुः स्वयम् ॥ सप्राप्तवान् श्रुतीर्ब्रह्मा पर्वण्यौ दयिके पुनः ॥ अतो भूतयुते तस्मिन् नो
 पाकरणमिष्यते ॥ आसुरं वज्रैर्वैत्कालं वेदा हरणं शंकयेति ॥ यच्चु आवर्णो दुर्ग नवमी
 पूर्वा चैव हुता सनी ॥ पूर्वं विद्वानु कर्तव्या शिवरात्रिर्वैलेहि नमिति ॥ एतस्य आवर्णयो ४८०

संक्षिप्य विधीयमानं पवित्रा रोयरा विषयम् ॥ उपाकर्म्मार्गभूतमाशुदपि कश्चाद्विषयं
 वा ॥ अत्र तैत्तिरीयकपदमन्येयामपियजुः प्राग्विनामुपलक्षकम् ॥ तेषां कालांत-
 राविधानात् ॥ आसः ॥ आबले नतु यत्कर्म उत्तराष्टादसंयुतम् ॥ संवत्सरकृतोऽथा-
 यस्तत्क्षराणां देवनश्यति ॥ धनिष्ठा संयुतं कुर्याच्छ्रावणं कर्म यद्भवेत् ॥ तत्कर्म
 सफलं विद्यादुपाकरणा संक्षितमिति ॥ उपाकर्म्मप्रकुर्वेति क्रमात्सामर्थ्यं जुर्विदः
 ग्रहसंक्रांत्य युक्तेषु हस्तश्रवणपर्वसु ॥ अथ चेद्देव संयुक्ते पर्वणि स्यादुपक्रिया ॥ दुः-
 खशोका मयगुस्ता रश्मि तस्मिन्निजातयः ॥ अथान्नकर्तव्यमुच्यते ॥ यदुक्तं ब्रह्मवेतसा ॥ भवे-
 दुपकृतिः पौर्णमास्यां पूर्वान्हृत्स्वतु ॥ ब्राह्मणान्भोजयेत्तत्र पितृनुद्दिश्य देवताः ॥ चौप-
 नः ॥ गीतमादित्रयी न सन्न कृत्वा दर्भमया त्युनः ॥ पूजयित्वा यथा शक्तितर्पयेद्दहचसुचर-
 ततो देवान् पितृंश्चैव तर्पयेत्स्वर्मांभसा ॥ उपाकर्म्मणि ग्रहणवेधदोषाभावः ॥ नित्ये-
 नैभिर्निके जाप्येय ब्रह्मे क्रियामुच ॥ उपाकर्म्मणि चोत्सर्गे ग्रहदोषो न विद्यते ॥ स्थ-

सन्धि-लंते ॥ भद्रायां देन कर्तव्ये श्रावणी फाल्गुणी तथा ॥ श्रावणी नृपतिं हन्ति ग्रामं दहति फाल्गुणी
 ॥ विशेषोऽपि भवित्ये ॥ ततोऽपरान्ह समये रक्षापोदलिकां शुभाम् ॥ काये त्वस्मै तेऽशस्मैः सिद्धा
 र्थैर्हम भूषितैरिति ॥ अथोत्सर्गः ॥ याद्वक्त्वा ॥ पौष मासस्य रोहिण्या मष्टकाया मयापि वा ॥ ज-
 लोते छद्मां कुर्व्यु रूत्सर्गे विधिवद्दहति ॥ आषाढा मध्यवाष्टम्यो चतुर्दश्या मुभापतिं ॥ प-
 वित्रे रश्मिपेद्भक्त्या श्रावण्यां चैतरे न्सुरा निति ॥ अथ भाद्री पूर्ण ॥ तत्र सावित्री व्रतम् ॥ तदेव भ-
 ये ॥ नृत्यतां पांडव श्रेष्ठ सावित्री व्रतमादरात् ॥ त्रयोदश्यां भाद्रपदे दंतधावनमादरात्
 त्रिरात्रं नियमं कार्यं उपवासस्य भारत ॥ अश्वत्थो तु त्रयोदश्यां नक्तं कुर्यादंतद्रितः ॥ अ-
 याचितं च वा कुर्यादुपवासेन पूरिता ॥ अथाश्विन पूर्णिमा ॥ इयमेव कोमुदी ॥ अस्यामि-
 दं लक्ष्मीं च पूजयेत् ॥ तदेव भाते ॥ पूर्णिमा श्राव्युजे मासि कोमुदी परिकीर्तिता ॥ कुमुधा-
 पूजयेत्तस्मै मिंद्रं गैरावतस्थितम् ॥ निशि जागरणं कृत्वा परेऽन्त्युत्सवमाचरेदिति
 ॥ अत्र चतुर्णाम् पानं सुवर्णान्वितं दत्त्वा दीप्ताग्निर्भवति ॥ यदुक्तं विष्णुना ॥ अथ ययुज्या मा-

संविष्टिनी गतिन चंद्रमसाहत पूर्णयान्नं सुवर्णयुतं विभ्राय हत्वा दीप्ताग्निमिवति ॥ अथका-
४८३ त्तिकी कौलिमा ॥ तन्नकाम्यद्वयोत्सर्गं कुर्यात् ॥ कार्तिक्यांतु दृषोत्सर्गो विबाहः पुण्य-
लक्षणाः ॥ कार्थ्यः कुरुकुलश्रेष्ठहरेर्नीराजनं तथा ॥ गजाश्वरथदानं च घृतधेनवा-
दयस्तथा ॥ प्रदेयाः पुण्यकृद्भिस्तु तास्ता स्संकल्प्य देवता इति ॥ नाल्ले ॥ कार्तिक्यो
तु दृषोत्सर्गं कृत्वानक्तं समाचरेत् ॥ श्रेयं परमवाप्नोति शिवव्रतमिदं स्मृतम् ॥ ब्रा-
ह्मे ॥ नीलंतुल्यभंड्याच्चतुर्वत्सतरीयुतम् ॥ सुवाससंब्राह्मणविदत्वाकोतार-
तारणं ॥ याचंति तस्य रोमाणि शरीरे संति संख्यया ॥ तावद्गुणसहस्राणि स्वर्गे वि-
सृति तत्प्रदः ॥ पूजयित्वा ततो विष्णुं रक्तमाल्यानुलेपनैः ॥ भीक्तव्यगोरसं यत्ना-
त्सुप्तव्यं मंडले स्थितः ॥ नन्वेव क्षीरसागरदानम् ॥ विप्रणखा सुप्रदाभानुः कृत्तिकासु
च चंद्रमाः ॥ सयोगः पञ्चकोनामपुष्करेऽप्यति दुर्लभः ॥ ज्ञात्रेयं च यदा न्नरक्षं कार्ति-
क्यां भवति क्वचित् ॥ महती सा तिथिर्ज्ञेया खानदानेन युचोत्तमा ॥ प्रजापत्यं तथा ॥ ४८३

ऋक्षं तिर्यौ तस्यां नराधिप । साम ह्यकार्तिकी प्रीक्ता देवाना मपि दुर्लभा ॥ आर्मेयं कृ-
 तिका यास्यं भरणी ॥ ग्राजापत्यं रोहिणी ॥ यदा तु यास्यं भवति ऋक्षं तस्यां तिर्यौ कृ-
 त्चित् ॥ तिथिः सापि महापुण्या मुनिभिः परिकीर्तिता ॥ क्षीरसागरदने विशेषो ब्राह्मे ॥
 पीर्णं मास्यां तु संपूज्यो भक्त्या दामोदरः सदा ॥ ततश्चंद्रोदये पूज्या स्तापसाः कृत्ति-
 का सुषट् ॥ कार्तिकेयस्त्वथोखड्गो वरुणश्च हुताशनः ॥ धान्यैस्स श्रूके द्विरेव्ही भू-
 धितव्यानि शागमे ॥ माल्यैर्द्वयैस्तथा गंधैर्भक्ष्यैरुच्चावचैस्तथा ॥ परमानैर्ज्जले शृण-
 कैर्वह्निं ब्राह्मणतर्प्यतैः ॥ एवं देवांश्च संपूज्य दीपो देयो गृह्य हृदि ॥ द्विपो पांति तथा ग-
 र्त्तश्च तुरखो मनोहरः ॥ चतुर्विंशंगुलः कार्प्यः सित्कश्चंदनवारिण गवां क्षीरेण संपू-
 र्णं स्संमत्ता त्यरिरक्षितः ॥ तत्र हेममयो मत्स्यो मुक्तानि त्रिमनोहरः ॥ प्रक्षेप्तव्यो-
 विधानेन नमोस्तु हरय पठेत् ॥ ब्राह्मणयाथ योग्याय दद्यात्तक्षीरसागरम् ॥ इति कार्ति-
 की ॥ अथ मार्गशीर्षी ॥ तत्रेव चन्द्राची वस्त्रांडे ॥ वामनेन त्रिहयद्विह्यो स्तरेव भुवनत्रयम् ॥ अने-

संस्थिः स्यात्त्वज श्रंद्धः स्वाश्रुतेनाभयविचयत् ॥ पौर्णमास्यां तु यस्मात्तु तस्मात्तं पूजयेत्सदा ॥
 यस्मात्तुलवणं देवदक्षशपाद्विनिःसृतं ॥ मातास्वसा च दुहिता संपूज्याश्च कुलांगनाः
 ॥ कान्तिरूपं भवेत्स्त्रीणां पूरणं न्दोः पूजनादिति ॥ अस्यां मृगशिरोयुक्तायां प्रस्थपरिधि-
 तं चूर्णितं सुवर्णं युक्तं ॥ खवरणं चंद्रोदये दद्यात् ॥ विसृज्योक्तत्वात् ॥ अथ यौगंधर्षणं पत्न्य-
 यौययुक्तायामलक्ष्मीनां श्रनंगंगा स्नानादिकं कार्यं यथा शक्तिस्नानादिकं दत्तव्यं स-
 यमपि घृतपायसं भोक्तव्यमिति हिक् ॥ इति यौगंधर्षणं ॥ अथ माची पूर्णं ॥ तत्र मधायुक्तायां ति-
 लैश्चादं चूर्णातिलपात्रादिदानम् ॥ यदुक्तमख्ये ॥ माध्यां मधायु चतिलैस्संनय्यपितृदेव-
 ताः ॥ तिलपात्राणि देयानि तिलास्सपलनीदनम् ॥ केवलालिनीरत्नानि मोचकोपायमो-
 चको ॥ उपानदानमनैवतिलदानं च शस्यते ॥ यत्र वातत्रवा स्नानं दानं विज्ञानं रूपतः ॥
 पौर्णमास्यां तु यौमाघे पूजयेद्विधिवत्स्थितम् ॥ सोऽथ मेधमवाप्येह विसृज्योक्तं महो-
 यते ॥ अथ फाल्गुणी पूर्णं ॥ सार्वर्षे विद्वासायान्हव्यापिनी ग्रह्या ॥ यदुक्तम् ॥ सायान्हो हानि -

कां कुर्यात् सर्वान्ते क्रीडने गवाम् ॥ दीपं दद्यात्तद्दीपे तु धर्म एषः सनातनः ॥ निशागमे प्र
 पूज्येत होलिका सर्वदा बुधैः ॥ नदिवा पूजयेच्छं पूजिता दुःखदा भवेत् तत्र भाद्रपदे होलि-
 कान दीपयेत् ॥ यदुक्तम् ॥ भद्रायां दीपिता होला राक्ष भगं करोति हि ॥ नगरस्य च नैवेद्यं
 म्मातां परिवर्जयेत् ॥ भद्रा प्राते पौर्णमास्यां रात्रि शेषे मुखेऽपि वा ॥ होलां प्रज्ज्वाल्य
 कुर्वीत पिशाचानां महोत्सवम् ॥ तथा दिनाद्दोत्यरतोऽपि स्यात्काल्पन्यां पूर्णिमा यदि
 ॥ रात्रौ भद्रावसाने तु होलिकां न त्रदीपयेदिति परदिने दिनाद्दोत्यरतोऽपि स्यात्काल्प-
 न्यां पूर्णिमायां विद्यमानायां ॥ पूर्वं विद्याया मेवरन्त्रो भद्रावसाने होलिकां दीपयेदित्यर्थ-
 यदा पुनः परदिने पूर्णिमा सार्द्धं यामत्रय व्यापिनी प्रति पञ्च वृद्धि गामिनी तद्गणत्रावेव
 होलिका कार्थ्या ॥ तथा च भविष्ये ॥ सार्द्धं यामत्रयं वास्या द्वितीय दिवसे यदा ॥ प्रति पद्म-
 द्वं मानापि तदा सा होलिका स्मृता ॥ यत्तु ॥ वन्हो वन्हिं परित्यजेदिति वन्हो होलिका-
 याम्बन्धिं परित्यजेत्प्रतिपदमित्यर्थः ॥ एतन्नुसायं काले भद्रा रहित पूर्णिमा संभवे-

नासति नश्यति पदिन कर्त्तव्यम् ॥ अन्यथा ॥ भविष्योत्तरवाक्यस्य निरर्थकता स्यादिति ॥
 अत्र चैवन्दोपगगस्तद्ग्रहणादवर्त्तक ॥ निशिनिरिष्टिपूर्णायां होलिका दीपनम्
 अथ पूर्वदिने अस्तमना च धिचतुर्दशो द्वितीयदिने प्रदेश समये गस्तोदितं तदा पूर्वदि-
 ने घट्यवशिष्टं रात्रिचतुर्थयामे विष्टिपुच्छे होलिका कार्यो द्वितीयदिने ग्रहणानन्तरं
 प्रतिपत्संभवेत् ॥ ग्रहणात्पूर्वं च दिवा होला प्रज्ज्वननियेधाद्विष्टिपुच्छस्य सर्वकर्म्मो-
 र्हेत्वदर्शनाच्च ॥ पक्षलः ॥ पृथिव्यायां नि कर्म्मोणि शुभान्यप्यशुभानि च ॥ तानि सर्व-
 णि सिद्ध्यति विष्टिपुच्छे न संशयः ॥ संवत्सरस्य राहोयं कामदा होमतोत्तरे ॥ इति विश्व-
 रूपनिबन्धे ॥ अत्र कृत्यम् ॥ रघुं प्रति नारदवाक्यम् ॥ अथ पंच दशो शुक्ता फाल्गुनस्य नराधि-
 प ॥ शीतकालो विनिःक्रान्तः प्रातर्गीर्त्यमो भविष्यति ॥ अभीप्रदानं लोकाणां दीयतां पु-
 रुषे तम ॥ यथा ह्यशंकितालोकारं मतिच हसंति च ॥ संचयं शुक्काद्यानां सुपलानां
 च कारयेत् ॥ तत्राग्निं विधिवद्भुत्वा रक्षोघ्ने र्मन्त्रं विस्तरे ॥ ततः किल लाशं वै स्तालश-

ध्वंस्मिन्नो रमैः ॥ तामभिभिन्निःपरिऋम्य गायं तु च हसंतु च ॥ जलमन्तेस्सवेच्छया लोका-
 निश्रं कायस्यय न्तम् ॥ तेन शब्देन सापाषा ह्येमेन च निगच्छता ॥ सर्वदुष्टापहे-
 द्योम स्सर्वगोप श्रंतिदः ॥ अस्यो निश्र गमेरजन्तं रक्ष्या शिश्रवो गृहे ॥ गो मये-
 नोपलिते च सचतुर्व्ये र हं गतो ॥ आकारयेच्छि शुभ्राया न्वद्गव्य गृकरान्तरान् ॥
 तेकाष्ठखड्गै स्संस्तुःश्रय शब्दैर्हास्य करै शिश्रशृन् ॥ रक्षंति ते बांदा तव्यं-
 गुडं पक्वान्मेव च ॥ एवं दुंदेति या तस्याः सर्वोषः प्रशमं व्रजेत् ॥ वालानां रक्षणं का-
 र्यं तस्मात्तस्मिन्निश्र गमे ॥ इति होलिका निरुद्धः इति पौर्णमासी निरुद्धः अथाभावा-
 स्या निर्णीयते ॥ अमा चोपवासादिषु प्रतिपद्युतैव वट सावित्री व्यतिरिक्त व्रतेषु शा-
 स्त्रा युगम वाक्यात् ॥ अमा वास्या तृतीयेति सा उपोष्या परान्विता ॥ भवत्येऽपि ॥ भू-
 तविद्वाप्यमावास्या न शास्त्रा मुनिपुंगवैरिति ॥ अथ ज्येष्ठा मायां पूर्वविद्वायां वट सावित्री व्र-
 तं कुर्व्यात् ॥ तत्रायं विधिः ॥ ज्येष्ठ कृत्स्न त्रयोदशी मारस्य त्रिगत्रोपोषणम् ॥ अश्र-

त्थातु तयो दश्यां नक्तं चतुर्दश्या मया चितं ॥ अमाया मुपवासे कृत्वा सुवर्ण प्रति मां द-
 द्यात् ॥ स्कान्दे ॥ अमायां च तथा ज्येष्ठे बट मूले महा सती ॥ त्रि एत्रो गोपिता नारी वि-
 धिमाने न पूजयेत् ॥ अशक्त्या तु त्रयो दश्यां नक्तं कुर्व्याज्जितेन्द्रियः ॥ अयाचितं चतुर्द-
 श्या ममायां समुपोषणम् ॥ ग्रहीत्वा बालुकां पात्रे प्रस्थ मानं युधिष्ठिर ॥ ततो वंश-
 मये पात्रे वस्त्र युग्मे न वेद्यितम् ॥ सावित्री प्रतिमां कृत्वा सर्वा वयव शोभिनीम् ॥ सो-
 वस्त्रां मृण्मयीं चापि स्वस्य शक्त्या विनिर्मिताम् ॥ सां ईसत्य वता साक्षी फलनैवेद्य दी-
 पकैः ॥ वटा बलं वितं कृत्वा काष्ठभारं युधिष्ठिर ॥ वित्तादौ स्मप्रधान्यैश्च बहुधा संप्रकल्पि-
 तैः ॥ रजन्याः कंठ सूत्रैश्च शुभैर्कुंकुम केशरैः ॥ सावित्र्या ख्यान कंवापि वाचयौ तद्दिजो-
 तमैः ॥ रत्नौ जागारण कृत्वा नृत्य गीत पुरस्सरं ॥ ततः प्रभाते विधिना पूर्वोक्ते न नरोत्तम ॥
 तामपि ब्राह्मणे दद्यात्प्रणिपत्य समापयेत् ॥ स्नानं च ॥ ॐ सावित्रीयं मया दत्ता सहि-
 रथा महासती ॥ ब्राह्मण प्रीण नार्थाय ब्राह्मण प्रतिगृह्यतामिति ॥ एवं दत्त्वा हि जेन्द्रा-

य सावित्रीतां युधिष्ठिर ॥ नैवेद्यादि च तत्सर्वं ब्राह्मणस्य गृहं नयेत् ॥ स्वयं दृष्ट्वा पदं गच्छे-
 त्स्ववेश्म पुनरु व्रजेत् ॥ तत्र मुक्ता हविष्यान्वं ब्राह्मणी ब्राह्मणैस्सह ॥ विसर्जयेत्ततो वि-
 प्रान्सावित्री प्रीयतामिति ॥ व्रतेनानेन राजेन्द्र वैधव्यं नाप्नुयात्क्वचित् ॥ इति वदसावित्री ॥
 अथ माद्रा माया कुशग्रहणम् ॥ हेमाद्रौ हरितः ॥ मासे च भस्य मावास्या न स्यान्द्भोच्च योमतः ॥
 अथा तथा मास्ते र्भो विनियोज्याः पुनः पुनः ॥ नमस्यो भाद्रपदः तत्कमः ॥ शुचौ देशे शु-
 चिर्भूत्वा स्थित्वा पूर्वोत्तरं मुखः ॥ ऊकारेण तु मंत्रेण सकृद्देव कुशं स्थिरोत् ॥ सकृद्देव त्रय-
 मत एव ॥ र्भो सादने मंत्रः ॥ विरञ्चिना सहोत्पन्न परमेष्ठि निसर्गज ॥ नृसवार्णि पापानि-
 मम स्वस्तिकरो भव ॥ कुशमूले स्थितो ब्रह्मा कुशमथ्ये तु केशवः ॥ कुशाग्रे तु हरो देव-
 स्त्रयो देवाः कुशो रथिताः तस्य क्षणं च ॥ अञ्चिन्नाया न सप्त पणान्सि मूलान्यो मला-
 न्मुमान् ॥ पितृदेव यजार्थञ्च समा दद्यात्कुशान्द्भुजः ॥ सर्वपणांश्चिभारमो स्तिलक्षे-
 त्रसमुद्भवाः ते समस्तानि योक्तव्या देवे पित्र्ये च कर्मणि ॥ ज्ञातमात्रो भवेद्दर्भः साग्रमू-

लः कुशस्सृतः सप्तपर्णस्तुकुतपश्चिन्नागस्तृणा उच्यते ॥ अचिन्नागा अशुक्काया-
 इत्स्वा प्रादेशमानकाः कुतपा इति विद्मयास्ते सुभ्रांश्च समारभेत् ॥ अथ कार्तिका मावास्या ही-
 यमाला ॥ सा सुखरणि रित्युच्यते ॥ प्रदोषार्द्रा न्नव्यापिन्येव । तेनास्याः पूर्वविद्वत्त्वं प्र-
 सिद्धम् ॥ उक्तं च ॥ दीपमालानकर्तव्या प्रतिपन्मि श्रिता क्वचित् ॥ त्रीणि तत्र विनश्यन्ति
 प्रजागावो महीपतिरिति ॥ अस्यां नववह्वादिधारणं लक्ष्मीपूजां च कुर्यात् ॥ ब्राह्मे ॥
 अमायां च तथा देवाः कार्तिके मासिके श्रवात् ॥ अभयं प्राप्य सुप्तास्तु सुखं क्षीरे दसा-
 नुबु ॥ लक्ष्मीर्द्वैत्यमयान्मुक्ता सुखं सुप्तास्तु जोदरे ॥ अतोऽर्थविधिवत्कार्यमनुव्ये-
 सुखसुधिका ॥ दीपान्दत्त्वा प्रदोषे तु लक्ष्मीपूज्य यथाविधि ॥ स्वलं कृतेन भोक्तव्यमृते-
 चालातु रण्जयन् ॥ अपरान्दे प्रकर्तव्यं ब्राह्मपितृपरमयोः ॥ प्रदोषसमये रणजन्कर्त्त-
 व्या दीपमालिका ॥ दीपवृक्षास्तथा कार्या शशङ्का देवगृहेषु च ॥ दीपदानं यथा शक्ति-
 विप्रमित्रपुरालये । चतुःपथे श्मशाने तु न दीपवर्तगो गृहे । दीपमाला परिस्सिद्धे प्रदो-

ये तदनतरं ॥ ब्राह्मणान्भोजयित्वा दौविभज्य चतुर्भुक्षितान् ॥ अलंकृतेन भोक्तव्यं
नववस्त्रोपशोभिना ॥ अत्रैव राजकोमुदी महोत्सर्वङ्मुख्यीत् ॥ यहुक्तं ॥ ततो परान्ह सम-
ये घोषयेन्मगरेनृपः ॥ सर्वराज्यं वलं लोकान् यथेष्टं च यत्तामिति ॥ लोकैश्चापि पुरे
पुष्य सुधाद्यवलिता न्विते ॥ दृष्ट्वा चंदनमालाढ्ये चर्चिते च गृहे गृहे ॥ दीपया नरतोषु
क्तनारी मनोहरे ॥ दीपमाला कुले रस्ये विध्वस्तध्वा तसंचये ॥ प्रदोषे दोष रहिते
सस्ते दोषागमेश्रुभे ॥ वैश्या विलाशिनी सार्थे स्वस्ति मंगल कारिणि ॥ गृहाद्गृहं ब्र-
जति च पादाभ्यामेव यायिभिः ॥ ततोऽर्द्धरात्र समये स्वयं राजा पुरं व्रजेत् ॥ अवलोक-
यितुं रस्यं पद्मामे वशनैः ॥ ततः प्रदोष समये नारीभिर्गृहादलक्ष्मीर्निःकाश्य-
ते ॥ तदपि स्कांहे ॥ एवं गते निशीथे तु जने निद्राद्धं लोचने ॥ तावन्नगरनारीभिः सूर्या-
दिं हि मवादनैः ॥ निःकाश्यते प्रहृष्टाभिरलक्ष्मीस्त्वगृहं गणात् ॥ इति कार्तिकी अमावा-
स्या ॥ अथ माघी ॥ तस्यां ब्राह्मणं सा वित्री सहितं संपूज्य नवनीतधेनुं दद्यात् ॥ तदेव भ-

विद्ये ॥ अमायां चैव माघस्य पूजयित्वा पिता महम् ॥ गायत्र्या सहितं देवं वेद वेदांगभू-
 पितम् ॥ नवनीतमयीन्धेनुं फलेन्ना विधेय्युताम् ॥ सहिरंयास वत्सां च ब्राह्मणा-
 यनिवेदयेत् ॥ अन्नमाघपौषयोरमावास्या रविवारश्रवणव्यतीपातयोगैर्युक्ता
 चेदसावर्द्धोदयारब्धः ॥ कीदृशग्रहणसन्निभो योगः ॥ तथा च स्कान्दे सेतुमाहात्म्ये ॥ असा-
 र्कपातश्रवणैर्युक्ता चेन्माघपौषयोः ॥ अर्द्धोदयस्स विज्ञेयः कीदृशसूर्यग्रहेस्समः
 ॥ दिवैवयोगस्स स्तोत्रं न तुरग्नौ कदाचनेति ॥ अर्द्धोदयेतु संप्राप्ते संवेगं गजलं समं
 शुद्धात्मानो हि जास्सर्वे भवेयुर्ब्रह्मसन्निभाः ॥ यत्किंचिद्दीयते दानं तद्दानं मेरुसन्नि-
 भमिति ॥ अन्नदानादौ विशेषः ॥ चतुःषष्टिपलं मुख्यममत्रं तत्र कारयेत् ॥ चत्वारिंश-
 त्यलं चाद्यपंच विंशतिमेव च ॥ निधाय पायं संतत्र पद्ममष्टदलं लिखेत् ॥ पद्मस्य
 करिणिकायां तु कर्षमाणं सुवर्णकम् ॥ तद्भावे तद्दर्द्रुचा तद्द्विवायिकारयेत् ॥ कृत्वा तु तं दुर्ल-
 भं दुर्लभं पद्ममष्टदलं शुभम् ॥ अमत्रं स्थापयेत्तत्र ब्रह्मविष्णुशिवात्मकमिति ॥ तेषां

प्रीति कार्थार्थार्थतमाल्यैस्तु शोभनैः ॥ वस्त्रादिभिरलंकृत्य चाह्वययनिवेदयेत् ॥
 चतुर्भुजैः ॥ सुवर्णपायसान्नं त्रयस्मादेतत्त्रयीभवे ॥ आवयोस्तारकं यस्मात्तद्गृहाण
 द्विजोत्तम ॥ समुद्रमेखलो पृथ्वी सम्यग्दत्तस्य यत्फलम् ॥ तत्फलं लभते मर्त्यो दत्त्वा
 दानं समुन्नमम् ॥ इत्यहो ह्यविधिः ॥ अमावास्या तु सोमेन सप्तमी भानुना सह ॥ चतुर्थी-
 भूमिपुत्रेण वुधचोरेण चाष्टमी ॥ चतुर्लक्षिणयस्त्वेताः सूर्यग्रहणसन्निभाः ॥ खानंद-
 नं तथा आहं सर्वतन्त्राक्षयवेदिति ॥ इत्युपवासाद्यामावास्या निर्त्ययः ॥ अथ ब्राह्मणमावा-
 स्यानिर्तीयते ॥ सा अपरान्ह व्यापिन्येव ॥ एको दिष्टश्चाद्वि तु अष्टमनवममुहूर्तं व्यापिन्येव
 ग्राह्या ॥ मास्ये ॥ अष्टमेनवमे यत्सा न्मंदी भवति भास्करा ॥ तस्मादन्नं तं फलदस्तत्रारं-
 भो विशेषत इति ॥ कुतुपे प्रथमे भार्गे एको दिष्टमुपक्रमेदिति व्यासः ॥ अष्टममुहूर्ता
 ख्ये कुतुपे शारं भद्वतितर्कः ॥ अन्नपार्वणौ त्वेकादशमुहूर्तौ ॥ अपरान्हः पितृणां मित्यु-
 क्तैः दिनद्वयेऽपरान्हव्याघौ यत्राधिका तद्व्यापिनी ग्राह्या ॥ अपरान्हद्वयव्यापिन्यमावा-

स्यायदाभवेत् ॥ तत्राल्यत्वमहत्वाभ्यांनिर्णयः पितृकर्मणि शिवराघवसंवादे ॥ इमा-
 चास्याहिमातुस्यादपरान्हद्वयेसमा ॥ क्षयेपूर्वापराहृदौ साम्येऽपिचपरास्मृतेति ॥ हि-
 नद्वयेऽप्यपरान्हव्याथभविऽपिपरैव ॥ पूर्वधुरेवापरान्हव्याज्ञौ ॥ बौ धातुः ॥ घटिकैका-
 प्यमावास्याप्रतिपत्सुनचेत्तदा ॥ मृतविद्धैवसाग्राह्यादेवैत्र्येचकर्मणि ॥ प्रतिप-
 दिघटिकैकापिकर्मकालेनास्तिचेदित्यर्थः ॥ अथमलमासेवर्ज्यादिनिर्णयः ॥ तत्र-
 काम्यंनिधिध्यते ॥ जावर्लिः ॥ नित्यनैमित्तिकेकुर्थाच्छ्राद्धं कुर्थांमलिम्लुचे ॥ नित्यि-
 नक्षत्रकारोक्तं काम्यंनैवकराचनेति ॥ नित्यनैमित्तिकयोएपियदनन्यगतिकंतदेव
 कुर्थात् ॥ अनन्यगतिकुं कुर्थांनित्यंनैमित्तिकंतथेति स्मरणात् ॥ ग्रह्यपरिशिष्टे
 अवषट्कारहोमाश्चपर्वचाग्रयणंतथा ॥ मलमासेतुकर्तव्यं काम्यादिष्टिंविवर्जयेदि-
 ति ॥ अवषट्कारहोमांविश्वदेवाग्निहोत्रादयः ॥ सर्वदर्शपौर्णमास्योः ॥ तत्रैवसोम-
 यागादिकर्मोणिनित्यान्यपिमलिम्लुचे ॥ बह्वीज्याग्रयणाधानचातुर्मास्यादिक्ता ४४५

न्यपि ॥ महालयाष्टकाश्राद्धोपाकर्माद्यापिकर्मायत ॥ अष्टमासविशेषाद्यविहितं व-
 र्जयेन्मलेतियमः ॥ चंद्रसूर्यगृहेस्नानं श्राद्धं स्नानं जपादिकम् ॥ कार्थ्याणि मलमासे तु
 नित्यं नैमित्तिकं तथेति यमः ॥ गर्भे वाप्युचितेभ्यश्चाह कर्माणि मासिके ॥ सपिण्डी
 करणे नित्यं नाधिमासं विवर्जयेत् ॥ तीर्थस्नानं जपो होमो जवव्रीहिती लादिभिः ॥
 जातकर्मात्त्यकर्माणि नव श्राद्धं तथैव च ॥ सद्योत्रयोदशं श्राद्धं न्यपि च योड-
 शं ॥ मासिके श्राद्धे अमायाः नित्यं स्नाने होमोऽत्रोपाशनः ॥ अन्यकर्माणि दाहोद-
 कपिंडदानास्थि संचयनादीनि ॥ मीचिः ॥ मन्वादी च युगादौ च मासयो रुभयो र-
 पीति ॥ मास्ये ॥ वर्षे पाप हरं श्राद्धं स्नानं च प्रति वत्सरम् ॥ गोभूतिलहिण्यानां दा-
 ने मासे मलिम्लुचं ॥ इति श्रुगुः ॥ दृष्टि श्राद्धं तथा सोममन्याधानं महालयम् ॥ रा-
 ज्याभिषेकं काम्यं च न कुर्व्याद्धानुलंघित इति स्मृत्यन्तरे ॥ नभो वायनभस्यो वा-
 मलमासो पदा भवेत् ॥ आषाढ्या सप्तमः पक्षः पितृपक्षस्तदा भवेत् ॥ हारीतः ॥

असेक्रोते हि कर्तव्यमादिकं प्रथमं द्विजैः ॥ तथैव मादिकं आहं सपिंडी करणं तदे-
 ति ॥ मृगुः ॥ मल मास मृतानां नृपच्छुद्धं प्रति वत्सरम् ॥ मल मासे तु तत्कार्यं
 नान्येषान्तु कदाचन ॥ एवं च शुद्ध मास मृतानां तु प्रथमादिकं मलेऽपि कार्यं
 मिति ॥ द्वादशे मासि सर्वत्र फलंति आह कान्तरं तु शुद्धे त्रयोदशे ॥ यद्गन्तु मध्ये म-
 ल मास पातस्तदा पित्र्योदशे मासे ॥ यतः ॥ मल मास मृतानां तु मले स्यादावि-
 कांतरम् ॥ द्वादशमनुः ॥ आप्याज्येयं प्रतिष्ठां च यद्गन्तुं दानं प्रतानि च ॥ देव व्रत चर्यो
 त्सर्ग चूडा करण मेखलाम् ॥ मांगल्य मभियेकं च मल मासे विवर्जयेत् ॥ तथा-
 वापी कूप तडागादि प्रतिष्ठा यद्गन्तु कर्म च ॥ न कुर्यात् मल मासे तु महा दान
 व्रतानि च ॥ चर्यो त्सर्गोऽत्र काम्यः ॥ अथ ग्रहा निर्णयः ॥ द्वादशौतमः ॥ सूर्य्यं ग-
 हे तु नास्तीया त्पूर्वं यास चतुष्टयम् ॥ चंद्रं ग्रहे तु या मांस्त्री न्यास दद्यात्
 वैर्विना ॥ वशिष्ठः ॥ ग्रस्तो दये विधोः पूर्वं नाह भोजन माचरेत् ॥ मृगुः ॥

गस्ता वेवा स्त मानं तु रवीन्दू द्वाभु तो यदि ॥ परं द्यु रुहये स्नात्वा शुद्धो ऽभ्य वह-
 रेन्नरः ॥ अत्र भोजने प्रायश्चित्त मुक्तम् ॥ कात्यायनेन ॥ चन्द्र सूर्य ग्रहे
 शुक्ला घ्राजा पत्येन श्रुयति ॥ तस्मिन्नेव दिने शुक्ला त्रि रात्रे शैव श्रुयति ॥
 भारते ॥ सर्व स्वे नैव कर्तव्यं आह वै राहु दर्शने ॥ अकुर्वाणस्तु ना स्ति कथा-
 तंके गौरि वसी हतीति ॥ सात्ता तपः ॥ आपद्यन गौ तीर्थे च ग्रहणे चंद्र सूर्य-
 योः ॥ आस आह द्विजः कुर्याच्छूद्रः कुर्यात्सर्पे बहि ॥ दृष्ट वशिष्टः ॥
 सूर के मृत के चैव न शेषो राहु दर्शने ॥ ताव देव भवेच्छुद्धिर्याव न्मुक्ति
 र्त्न दृश्यते ॥ इति यद्विश्रन्मते ॥ सर्वथा मेव वर्णानां सूत के राहु दर्शने ॥
 स्नात्वा कर्माणि कुर्वीत सूत मनं विसर्जयेदिति ॥ अथा तिथिः ॥ आर न
 ले पय सत्रं दधि स्नेहा ज्य पाचितम् ॥ अणि कस्थो दकं चैव न दुध्ये द्वाहु
 सूत के ॥ मन्वर्थं मुक्ता वल्याम् ॥ अन्नं पक्व मिह त्याज्यं स्नानं स वसनं ग्रहे

॥ वारि तत्कार नाला दितिल दर्शन दुष्यति ॥ गृहीयितं जलं पीत्वा पाद क-
 ञ्छं समा चरेत् ॥ योग विशेषो गृहलो व्यासः ॥ रवि गृहः सूर्य्यं वारे सोमे सोम-
 गृह स्वथा ॥ चूडा मणि रिति ख्यात स्तत्र दत्त मनं तवम् ॥ वारेख्य न्येषु यत्सु
 रायं गृहलो चन्द्र सूर्य्ययोः ॥ तत्पुण्यं कोटि गुणितं योगे चूडा मणौ स्मृतः
 ॥ द्विवेदि कुल संमृत सरयू कृत संग्रहे ॥ शिरो मणौ समाक्षेया प्रभेयं तत्व
 संज्ञ का ॥ दुर्गा नंद पद द्द्वन्द्व ध्याना वस्थित चेतसा ॥ तनि तोयं हि सत्त्री-
 त्यै संग्रहाख्य शिरो मणिः ॥ भूरा मादूः शिरो वर्धे वैक्र मीये शुभे शुचौ ॥
 समाप्तोयं सदा भूपा द्विदुष्यो प्रीति दः शुभः ॥ यावद्भू मण्डले सन्ध्या वेदि-
 कं कर्म सज्जनाः ॥ तावत्स्वस्ति युतो भूया त्संग्रहाख्य शिरो मणिः
 इति श्री महि वेदि कुल संभव सरयू दत्तविर् चिते ॥ संग्रह शिरो मणौ
 नास्ति गूण्ये तिथि निर्णय कथनं नाम चतुर्विंशति तमा प्रभा समाप्ता समा-

ततोऽयं संगृह्य शिरो मणिनामगुंथः ॥ सम्यक् १६३९ माघ मासे कृष्ण पक्षे
शुक्लपञ्चम्यां रवि वासरे समाप्तः ॥ शुभमस्तु ॥ लिखित मिरं पुस्तकं वैजनाथेन
द्वि चेदिना ॥